

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΑΓΩΓΗΣ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΝΗΠΙΑΓΩΓΩΝ

ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΠΡΟΔΗΜΟΤΙΚΗΣ, ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΤΟΥ ΠΑΡΟΙΚΙΑΚΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ ΣΤΗ ΜΕΓΑΛΗ ΒΡΕΤΑΝΙΑ (20^{ΟΣ} ΑΙΩΝΑΣ)

ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ:

ΤΟ ΕΛΛΗΝΟΡΘΟΔΟΞΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΑΓΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ,

ΣΤΟ ΒΟΡΕΙΟ ΛΟΝΔΙΝΟ.

ΔΙΑΚΟΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΣ ΚΟΥΝΤΟΥΡΗΣ

ΔΙΑΤΡΙΒΗ ΕΠΙ ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΑ

ΙΩΑΝΝΙΝΑ
2015

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΑΓΩΓΗΣ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΝΗΠΙΑΓΩΓΩΝ

Συμβολή στην ιστορία της Προδημοτικής, Δημοτικής και Μέσης Εκπαίδευσης του Παροικιακού Ελληνισμού στη Μεγάλη Βρετανία (20^{ός} αιώνας)

μελέτη περίπτωσης:
το Ελληνορθόδοξο Σχολείο Αγίου Δημητρίου,
στο Βόρειο Λονδίνο.

Διάκος Κυπριανός Κουντούρης

Διατριβή επί Διδακτορία

Επιβλέπων:
Απόστολος Παπαϊωάννου
Ομότιμος Καθηγητής

ΙΩΑΝΝΙΝΑ
2015

Διευθύνσεις:

Ταχυδρομική Διεύθυνση	Διακ. Κυπριανός Κουντούρης Οδός Κουρίου 28, 2540, Δάλι, Λευκωσία, Κύπρος
Ηλεκτρονική Διεύθυνση (email)	d.kyprianos@gmail.com
Κινητό τηλέφωνο	00 357 99790750

Εισηγητική Επιτροπή

1. Παπαϊωάννου, Απόστολος, Ομότιμος Καθηγητής του Π.Τ.Ν. του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων
2. Παγγέ, Πολυξένη, Καθηγήτρια του Π.Τ.Ν. του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων
3. Πανταζής, Σπυρίδων, Ομότιμος Καθηγητής του Π.Τ.Ν. του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

Επταμελής Εξεταστική Επιτροπή

1. Παπαϊωάννου, Απόστολος, Ομότιμος Καθηγητής του Π.Τ.Ν. του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων
2. Παγγέ, Πολυξένη, Καθηγήτρια του Π.Τ.Ν. του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων
3. Πανταζής, Σπυρίδων, Ομότιμος Καθηγητής του Π.Τ.Ν. του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων
4. Σακελαρίου, Μαρία, Αναπλ. Καθηγήτρια του Π.Τ.Ν. του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων
5. Μπάκας, Θωμάς, Επίκ. Καθηγητής του Π.Τ.Ν. του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων
6. Δασκαλάκης, Δημοσθένης, Καθηγητής του Π.Τ.Δ.Ε. του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών
7. Μπαμπούνης, Χαράλαμπος, Καθηγητής του Π.Τ.Δ.Ε. του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών

Η έγκριση της διδακτορικής διατριβής από το Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών
της Σχολής Επιστημών Αγωγής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων
δεν υποδηλώνει αποδοχή των απόψεων του συγγραφέως
(Ν.5343/32 άρθρο 202 παρ. 2).

Στα παιδιά μου

Γιώργο, Σολομών, Μαρία και Θεοδόση

«Ἂν σκοπὸς τῆς ἱστορίας εἶναι νὰ διδάσκη τὰς ἐπιγενομένας γενεάς, καί, ὑποδεικνύουσα ποῦ μὲν αἱ προηγηθεῖσαι αὐτῶν ἐπέτυχον καὶ πῶς προέκοψαν καὶ ηὐδοκίμησαν, ποῦ ἀπέτυχον καὶ τίνων ἕνεκα λόγων ὑστέρησαν καὶ ἠδόξησαν, νὰ θέτη ὑπ' ὄψιν αὐτῶν τὰ πρακτέα καὶ φευκτέα καὶ νά παρωθῆ εἰς ἔργα μεγάλα καὶ γενναῖα, ἡ ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ Ναοῦ καὶ τῆς Ἑλληνικῆς Κοινότητος Λονδίνου εἶναι τὰ μάλιστα ὠφέλιμος καὶ διδακτική. Μὲ μόνην τὴν διαφορὰν ὅτι αὕτη παρέχει εἰς τοὺς ἐπιγινομένους μόνον παραδείγματα ἀξιομίμητα προόδου καὶ ἀκμῆς καὶ δόξης.»

Μ. Αρχ. Μιχαήλ Κωνσταντινίδης

«Ο ΕΝ ΛΟΝΔΙΝΩι ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΝΑΟΣ», 1933

«Νικήτα,

Ἔλαβα τὴν ἐπιστολή σου καὶ εἰς ἀπάντησιν σοῦ λέγω ὅτι… ἐγώ ἅπαξ ὡρκίσθην νὰ χύσω τὸ αἷμα μου εἰς τὴν ἀνάγκη τῆς πατρίδος καὶ αὐτή εἶναι ἡ ὥρα. Εὔχομαι δὲ εἰς τὸν Θεὸν πρώτη μπάλα τοῦ Ἰμπραήμ νὰ μὲ πάρη εἰς τὸ κεφάλι, διότι σᾶς γράφω νὰ ταχύνετε τὸν ἐρχομόν σας καὶ σεῖς μοῦ γράφετε κουραφέξαλα.»

Απόσπασμα επιστολής του Γρηγόριου Δικαίου Παπαφλέσσα

στον αδερφό του Νικήτα,

Φωτάκος «Βίος Παπαφλέσσα»

Περίληψη

Η ιστορία της Προδημοτικής, Δημοτικής και Μέσης Εκπαίδευσης του παροικιακού ελληνισμού στη Μεγάλη Βρετανία στον 20ό αιώνα, παρουσιάζει ξεχωριστό ενδιαφέρον για έρευνα. Ο ομογενειακός Ελληνισμός στο Ηνωμένο Βασίλειο, που πολλοί τον υπολογίζουν να ανέρχεται στις τριακόσιες χιλιάδες, αποτελεί σοβαρό εθνικό κεφάλαιο για την Ελλάδα και την Κύπρο. Ο αριθμός, όμως, των παιδιών που φοιτούν σε ομογενειακά σχολεία, δείχνει μια επικίνδυνα μειωτική τάση, καθώς αυτά, στις αρχές του 21ου αιώνα, δε φαίνεται να ξεπερνούν τις πεντέμισι χιλιάδες. Υπάρχει έντονα η πεποίθηση ότι η αποχή από την ελληνική παιδεία, οδηγεί, σταδιακά, στον αφελληνισμό των ομογενών. Συνεπώς, η επιβίωση του ομογενειακού Ελληνισμού στο Ηνωμένο Βασίλειο και η δυνατότητα αποτροπής της αφομοίωσής του στη χώρα υποδοχής, φαίνεται να αποτελούν, για την ομογένεια, θέματα ζωτικής σημασίας.

Στόχος αυτής της διατριβής είναι να εστιάσει την προσοχή της στην εξέλιξη της ιστορίας της παροικιακής εκπαίδευσης στον 20ό αιώνα, ιδιαίτερα στο δεύτερο μισό του, που η παροικία γίνεται πολυπληθέστερη. Διερευνάται, βασικά, αν τα προβλήματα που αντιμετώπιζαν οι πρώτοι πάροικοι του 19ου και στο πρώτο μισό του 20ού αιώνα στον τομέα της εκπαίδευσης, και οι λύσεις που προσπαθούσαν να δώσουν στα προβλήματά τους, διαφέρουν στην ουσία τους από τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι σύγχρονοι ομογενείς, και τις μεθόδους που επιλέγουν για να τα επιλύσουν. Η ανάλυση των πληροφοριών και η ανασύνθεσή τους αποτελούν το βασικό άξονα της μεθοδολογίας. Επιχειρείται, μέσα από μια ιστορικοερμηνευτική προσέγγιση, στις κοινωνικές της συνιστώσες, να διαφανεί κατά πόσον τα αποτελέσματα των πρώτων προσπαθειών καταδεικνύουν, σε ένα βαθμό, την κατάληξη των σύγχρονων προσπαθειών.

Σε μια εξωτερική «ανάγνωση» της ιστορίας της ομογένειας στο Η.Β., οι κοινωνικές, πολιτικές, και οι οικονομικές συνθήκες διαφέρουν, και οπωσδήποτε αλλάζουν, στο πέρασμα του χρόνου. Μια βαθύτερη «ανάγνωση» της ιστορίας της ομογενειακής εκπαίδευσης μπορεί να μας αποκαλύψει ένα σταθερό και επαναλαμβανόμενο μοτίβο σχέσεων του απόδημου ελληνισμού του Η.Β., τόσο εντός της ομογένειας, όσο και με το εθνικό/μητροπολιτικό κέντρο. Με τη διατριβή αυτή επιχειρείται, για πρώτη φορά, μια συγκριτική μελέτη της παροικιακής εκπαίδευσης στα πλαίσια των ιστορικών της περιόδων.

Άλλος στόχος της διατριβής είναι να συμβάλει στην περαιτέρω μελέτη της ιστορίας της προδημοτικής, δημοτικής και μέσης εκπαίδευσης του παροικιακού ελληνισμού στη Μεγάλη Βρετανία στον 20ό αιώνα, αποτιμώντας την κατάσταση, αποτυπώνοντας τη δράση, εστιάζοντας στην ουσία των προβλημάτων και προτείνοντας δύο λύσεις στο εκπαιδευτικό επίπεδο: μία λύση που εφαρμόστηκε με επιτυχία στο παροικιακό σχολείο του Αγίου Δημητρίου και αφορά την αναβάθμιση της παρεχόμενης παροικιακής εκπαίδευσης, καθώς και μία δεύτερη λύση που απορρέει από τη μελέτη του θέματος και εισάγει μία εναλλακτική οπτική γωνία, για ενίσχυση της παροικιακής εκπαίδευσης, στη βάση ενός ημερήσιου σχολείου.

Μέσα από τη διατριβή καταδεικνύονται τα επιτεύγματα αλλά και η αποτυχία των οργανωμένων ομογενών και του εθνικού/μητροπολιτικού κέντρου να παίξουν καταλυτικό ρόλο για αποτελεσματική βελτίωση της ελληνικής ομογενειακής εκπαίδευσης για διαφύλαξη μιας ελληνικής ταυτότητας.

Λέξεις κλειδιά:

«απόδημος» «αποδημία» «κοινότητα» «παροικία» «παροικιακός» «ομογένεια» «κοινότητα» «ομογενειακός» «εκπαίδευση» «σχολείο» «παιδεία» «εκκλησία» «Ελληνισμός» «αφελληνισμός» «Ελλάδα» «Κύπρος» «Ηνωμένο Βασίλειο» «Μεγάλη Βρετανία» «χώρα υποδοχής» «αφομοίωση» «ιστορία» «ταυτότητα»

Abstract

The history of Pre-primary, Primary and Secondary Education of the Hellenic Diaspora in Great Britain, in the 20th century, presents a special interest for research. The Hellenic Diaspora in the United Kingdom – calculated by many to amount to three hundred thousand – constitutes a major national asset for Greece and Cyprus. However, the number of children, who attend expatriate Greek community schools, shows a dangerously declining trend, as these children, at the early 21st century, do not seem to exceed over five and a half thousand pupils. There is a strong belief that abstinence from Greek culture, is leading gradually to the de-Hellenization of expatriates. Therefore, the survival of Diaspora Hellenism in the United Kingdom and the possibility of preventing assimilation in the host country seem to be issues of vital importance, for the Hellenic Diaspora.

The aim of this thesis is to focus on the development of the history of Greek community education in the 20th century, especially in the second half of the century, when the community gets increasingly populated. The main focuses of the research investigate whether the problems encountered, in the field of education, by the first immigrants of the 19th and of the first half of the 20th century, and the solutions they were trying to give to their problems, substantially differ from the problems faced by modern expatriates, and the methods chosen to resolve them. Analysing and reconstructing information are the backbone of the methodology hereby followed. An attempt is made, through a historico-hermeneutical approach in its social components, to indicate whether the results of the first efforts demonstrate, to some extent, the outcome of current efforts.

In an external "reading" of the history of the Diaspora in the UK, the social, political, and economic conditions differ, and certainly change, over time. A deeper "reading" of the history of the expatriate community education can reveal a stable and recurring relations' pattern of Greeks abroad, both within the Diaspora itself, as well as between the Greek Diaspora and the national/metropolitan center. A comparative study of community education in the context of its historical periods is attempted in this thesis for the first time.

Another objective of this thesis is to contribute to the further study of the history of Pre-primary, Primary and Secondary Education of the Hellenic Diaspora in Britain in the 20th century, assessing the situation, reflecting on the action, focusing on the essence of the

problems and proposing two solutions at the educational level: a solution that was successfully implemented in the community school of St. Demetrios and refers to the upgrading of the supplementary/community education, and a second solution which is resulting from the study of the issue and introduces an alternative perspective for strengthening the community education, on the basis of a daily school.

Throughout this thesis, the achievements are demonstrated but also the failure is revealed of organized expatriates and the national/metropolitan center; failure to play a catalytic role for the effective improvement of Greek expatriate's education and the preservation of a Hellenic identity.

Key words:

«expatriate» «diaspora» «community» «education» «school» «learning» «church» «Hellenism» «de-Hellenisation» «Greece» «Cyprus» «United Kingdom» «Great Britain» «host country» «assimilation» «history» «identity»

Ευχαριστίες

Οφείλω, πρωτίστως, να εκφράσω τις ευχαριστίες μου προς τον Ομότιμο Καθηγητή κ. Απόστολο Παπαϊωάννου για την εκτίμησή του στο έργο που είδε να επιτελείται στο Ελληνορθόδοξο Σχολείο Αγίου Δημητρίου στο Edmonton του Βορείου Λονδίνου και για την προτροπή του να αποτυπωθεί το έργο αυτό και η ιστορία της ομογενειακής εκπαίδευσης σε μια διατριβή επί διδακτορία. Περισσότερο, θέλω να τον ευχαριστήσω για την υπομονή και την επιμονή του να συνεχίσει να πιστεύει σε μένα, ακόμα και όταν εγώ δεν πίστευα στην ολοκλήρωση της παρούσας διατριβής. Παράλληλα, επιθυμώ να εκφράσω τις ευχαριστίες και το σεβασμό μου στα άλλα δύο μέλη της Εισηγητικής Επιτροπής, την Καθηγήτρια κ. Πολυξένη Παγγέ και τον Ομότιμο Καθηγητή κ. Σπυρίδωνα Πανταζή, καθώς, επίσης, και σε όλα τα λοιπά μέλη της επταμελούς Εξεταστικής Επιτροπής: κ. Μαρία Σακελαρίου, Αναπλ. Καθηγήτρια, κ. Θωμά Μπάκα, Επίκ. Καθηγητή, κ. Δημοσθένη Δασκαλάκη, Καθηγητή και κ. Χαράλαμπο Μπαμπούνη, Καθηγητή.

Ευχαριστίες οφείλω στον φίλο και παλιό συνάδελφο, στα παροικιακά σχολεία, Γιώργο Παπαϊωάννου, που με ενέπνευσε, με ενεθάρρυνε και με στήριξε να ξεκινήσω, να συνεχίσω και να ολοκληρώσω αυτή τη διατριβή.

Στη σύζυγό μου Όλγα οφείλω, βέβαια, πολλά. Την ευχαριστώ εδώ, ιδιαίτερα, για τα χρόνια που υπηρέτησε μαζί μου στο Ελληνορθόδοξο Σχολείο Αγίου Δημητρίου, για τον επαγγελματισμό και τη δύναμή της να μου συμπαραστέκεται και να με συμβουλεύει, τόσο για τη διοίκηση του σχολείου όσο και για τη συγγραφή και ολοκλήρωση της παρούσης διατριβής.

Θα ήταν μεγάλη υπεροψία αν αμελούσα να ευχαριστήσω παιδιά, γονείς, συναδέλφους εκπαιδευτικούς, βοηθητικό προσωπικό, κληρικούς, εθελόντριες, εθελοντές, και γενικά όλους και όλες που συνέβαλαν στην προσπάθεια αναβάθμισης της σχολικής μονάδας του Αγίου Δημητρίου. Η συλλογική μας εργασία απέδειξε ότι μπροστά σε μια ομάδα ενωμένη από μια κοινή στόχευση δεν μπορεί να σταθεί ανυπέρβλητο κανένα εμπόδιο.

Χρωστώ ένα μεγάλο ευχαριστώ στη γιαγιά Χρυστάλλα Ιωάννου για το μοναδικό αρχείο που μου χάρισε από βιβλία και φυλλάδια που τα μάζευε στην παροικία, για πάνω από μισό αιώνα, μα πιο πολύ για την άδολη και έμπρακτη αγάπη της, για την οποία θα της είμαστε πάντοτε ευγνώμονες, τόσο εγώ προσωπικά όσο και η οικογένειά μου.

Ιδιαίτερες ευχαριστίες οφείλω στη ανώτερη λειτουργό και μετέπειτα Διευθύντρια Αρχείου του Υ.Π.Π. της Κύπρου κ. Δέσπω Ιωσήφ για όλη τη βοήθεια που πρόθυμα μου έδωσε καθώς και για όλες τις διευκολύνσεις που μου παρείχε αναφορικά με την πρόσβαση στο Αρχειακό υλικό του Υ.Π.Π. που αφορούσε την παροικιακή εκπαίδευση.

Τους γονείς μου θέλω να τους ευχαριστήσω ιδιαίτερα. Στο φούντωμα της νιότης τους το 1974 στερήθηκαν τα πάντα: την περιουσία τους, το σπίτι τους, το χωριό τους, τους δικούς τους… τη ζωή που ονειρεύονταν. Δεν έπαψαν, όμως, ποτέ να αγωνίζονται για να προσφέρουν στα παιδιά τους ό,τι καλύτερο μπορούσαν, ενσταλάζοντας μέσα μας την αγάπη για τη μόρφωση, και αξίες που δεν μπορεί να τις ξεθωριάσει κανένας πόλεμος.

Έβρισκα στήριγμα κι έπαιρνα δύναμη πολλές φορές από τον Άγιο Δημήτριο, που τον ένιωθα υπέρμαχο στους κινδύνους, προστάτη και βοηθό σε δύσκολες στιγμές της ζωής μου.

Πρέσβευε Άγιε στον Κύριο της Ζωής για να δωρίσει και σ' εμάς το έλεός Του.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

	Σελίδες
Περίληψη	xi
Abstract	xiii
Ευχαριστίες	xv
Πίνακας Περιεχομένων	xvii
Κατάλογος Πινάκων	xxi
Κατάλογος Διαγραμμάτων	xxii
Κατάλογος Παραρτημάτων	xxiii
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	xxv
1. ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ: ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΟΜΟΓΕΝΕΙΑΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΟ Η.Β.	
1.1. Κεφάλαιο πρώτο	
Προοπτική θεώρησης της ιστορίας	3
1.2. Κεφάλαιο δεύτερο	
1.2.1. Ιστορία του πρώιμου ελληνισμού στο Η.Β. και ελληνόφωνη εκπαίδευση Ομογενών στο Η.Β. μέχρι το 1922	24
1.2.2. Συγκρότηση της νεότερης παροικίας στο Η.Β. και απαρχή της παροικιακής εκπαίδευσης με την ανάπτυξη και λειτουργία σχολείων από το 1922 μέχρι το 1968	53
1.2.3. Διαμόρφωση της ομογενειακής εκπαίδευσης από το 1968 μέχρι το 2004	102
1.3. Κεφάλαιο τρίτο	
1.3.1. Οργάνωση και λειτουργία των παροικιακών σχολείων κατά το τέλος του 20^{ού} αιώνα	129
1.3.2. Τύποι σχολείων	129
1.3.2.1. Ημερήσια σχολεία	130
1.3.2.2. Κοινοτικά σχολεία	131
1.3.2.3. Στέγαση κοινοτικών σχολείων	133
1.3.3. Χρόνος λειτουργίας	135

Σελίδες

1.3.4. Δίδακτρα 137
1.3.5. Αριθμοί μαθητών στα σχολεία 138
1.3.6. Προσωπικό των παροικιακών σχολείων 142
1.3.6.1. Διεύθυνση Σχολείων 146
1.3.7. Ωρολόγιο Πρόγραμμα 147
1.3.8. Αναλυτικό Πρόγραμμα 148
1.3.8.1. Διδακτικά εγχειρίδια 151
1.3.8.2. Δραστηριότητες 153

2. ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ
ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ:ΤΟ ΕΛΛΗΝΟΡΘΟΔΟΞΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΣΤΟ ΒΟΡΕΙΟ ΛΟΝΔΙΝΟ
2.1. Κεφάλαιο Πρώτο:
Ελληνορθόδοξο Σχολείο Αγίου Δημητρίου: μελέτη περίπτωσης 159
2.1.1. Ιστορικό του Σχολείου 160
2.1.2. Η πρόκληση 163
2.1.2.1. Οι πρώτες λύσεις που εφαρμόστηκαν ως απάντηση στην πρόκληση 164
2.1.2.2. Οι πρώτες προσπάθειες για την αλλαγή 169
2.1.3. Δήλωση Αποστολής του Σχολείου – Mission Statement 174
2.1.3.1. Επίκεντρο τα παιδιά 177
2.1.3.2. Ενίσχυση της ταυτότητας 179
2.1.3.3. Ενίσχυση της ταυτότητας – Κοινοτική Αλληλεγγύη 180
2.1.4. Οδηγός για τον εκπαιδευτικό 181
2.1.4.1. Κατανομή προσωπικού / τμημάτων του παροικιακού σχολείου Αγίου Δημητρίου 182
2.1.5. Συντονισμοί τάξεων 186
2.1.6. Αναλυτικό πρόγραμμα 187

Σελίδες

2.1.6.1. Αναλυτικό Πρόγραμμα Ελληνικών 189

2.1.6.2. Αναλυτικό Πρόγραμμα Κοινωνικών Θεμάτων 192

2.1.6.3. Αναλυτικό Πρόγραμμα Προδημοτικής 195

2.1.7. Εκπαιδευτική Αξιολόγηση 196

2.1.8. Εκδόσεις 199

2.1.8.1. Βιβλίο Τάξης 199

2.1.8.2. Βιβλιάριο ελέγχου κατ' οίκον εργασίας 200

2.1.8.3. Επιδόσεις Αγνωστικής ευχέρειας 201

2.1.8.4. Θεία Λειτουργία 201

2.1.8.5. Φύλλα Παρακολούθησης και Αξιολόγησης της επίτευξης των στόχων του Αναλυτικού Προγράμματος 202

2.1.8.6. Ετήσιο Περιοδικό Σχολείου 203

2.1.9. Συνεδρίες προσωπικού/Επιμόρφωση 203

2.1.10. Σχολικοί χώροι / Διδακτικά μέσα 204

2.1.10.1. Διδακτικά Μέσα 204

2.1.10.2. Ηλεκτρονικοί Υπολογιστές 206

2.1.10.3. Βιβλιοθήκη 207

2.1.11. Γονείς – Δραστηριοποίηση – Εθελοντισμός 208

2.1.12. Ετήσιος Προϋπολογισμός 2003-2004 211

2.2. Κεφάλαιο Δεύτερο:

Πρόταση Ίδρυσης Ημερήσιου Ελληνικού Σχολείου 213

2.2.1. Η Πρόταση 213

2.2.2. Τύπος του προτεινόμενου σχολείου 220

Σελίδες

2.2.3. Αναλυτικό Πρόγραμμα 221

2.2.4. Ωράριο Λειτουργίας 222

2.2.5. Διδακτικό Προσωπικό 222

2.2.6. Σχέδιο χρήσης των χώρων 225

2.2.7. Προτεινόμενο ανεξάρτητο ημερήσιο σχολείο στον Άγιο Δημήτριο στο Έντμοντον Λονδίνου 226

2.2.8. Προβλεπόμενες Ετήσιες Δαπάνες του προτεινόμενου ολοήμερου ελληνικού σχολείου 243

2.2.8.1. Προβλεπόμενα Έσοδα του προτεινόμενου ολοήμερου ελληνικού σχολείου 244

2.2.9. Αποτελέσματα Έρευνας 1 244

2.2.10. Αποτελέσματα Έρευνας 2 256

3. ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

3.1. Συμπεράσματα – Συζήτηση 265

Βιβλιογραφία 277

Παραρτήματα 291

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

Σελίδες

1. Μέρος Πρώτο

1.1. Αριθμοί παροικιακών σχολείων και μαθητών σύμφωνα με Κ.Ε.Α 1998-1999 139

1.2. Κατάλογος βιβλίων που κυκλοφόρησαν στα Παροικιακά Σχολεία 1992-2004 152

2. Μέρος Δεύτερο

2.1. Κατανομή καθηκόντων διδακτικού προσωπικού 2003 – 2004 183

2.2. Κατανομή μαθητών-μαθητριών κατά τμήματα 2003 – 2004 185

2.3. Έξοδα Μισθοί Εκπαιδευτικών 211

2.4. Έξοδα Μισθοί Υπαλλήλων 211

2.5. Λειτουργικά Έξοδα Γραφείου και Εξοπλισμός 212

2.6. Έσοδα από εκδηλώσεις, καντίνα και δίδακτρα 212

2.7. Σύνολο του Χώρου Διδασκαλίας 230

2.8. Μέγιστος αριθμός παιδιών για το Σχήμα 1 234

2.9. Μέγιστος αριθμός παιδιών για το Σχήμα 2 240

2.10. Αριθμός δηλώσεων ενδιαφέροντος 254

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Σελίδες

1. Μέρος Πρώτο

1.1. Γραφική παράσταση εργοδότησης δασκάλων Αγίων Πάντων και ίδρυσης κοινοτήτων 1950-1968 90

1.2. Φοίτηση σε παροικιακά σχολεία και σε αγγλικά ημερήσια σχολεία για την περίοδο 1966-1967 96

1.3. Είδη σχολείων ελληνικής εκπαίδευσης στο Η.Β. το 2004 130

1.4. Αριθμοί μαθητών ανά εκπαιδευτικό φορέα 2000-2001 140

1.5. Κατηγορίες προσωπικού που στελεχώνουν τα παροικιακά σχολεία 142

2. Μέρος Δεύτερο

2.1. Σχηματική αναδιοργάνωση σχέσεων εμπλεκόμενων ομάδων 164

2.2. Σχηματική αποτύπωση αναδιοργανωτικού μοντέλου 166

2.3. Ποσοστά ενδιαφέροντος για την πρόταση 245

2.4. Ποσοστά κατά γενεά μεταναστών 258

2.5. Ομαδοποίηση κατά γενεά 259

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΩΝ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ *Α΄* Οδηγός

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ *Β΄* Homework Record – Σημειώσεις κατ' οίκον εργασίας

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ *Γ΄* Reading Record – Επιδόσεις Αναγνωστικής Ευχέρειας

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ *Δ΄* Ερωτηματολόγια

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ *Ε΄* Επίσημη Επιστολογραφία

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ *ΣΤ΄* Ημερολόγιο Δραστηριοτήτων

Εισαγωγή

Όταν η ενασχόληση κάποιου με την κύρια θεματική μιας διατριβής είναι σχεδόν αυτοβιογραφική, είναι φυσικό να αντιμετωπίζονται ως κύριο πρόβλημα στη μελέτη του θέματος οι υποκειμενικές του απόψεις που έχει διαμορφώσει εμπειρικά. Είναι ταυτόχρονα μια πρόκληση, όταν τα τεκμήρια της έρευνας αναπλάθουν κάποιες απόψεις ή καταργούν πεποιθήσεις που είχαν παγιωθεί εμπειρικά. Η εμπειρική σχέση, ωστόσο, με το αντικείμενο της διατριβής παρέχει και ένα πολύ ισχυρό πλεονέκτημα: δε χρειάζεται να διεισδύσει ο ερευνητής σε έναν εντελώς άγνωστό του κόσμο, για να βρει την ουσία των προβλημάτων που καλείται να εξετάσει. Είναι προβλήματα, τα οποία έχει βιώσει σε προσωπικό επίπεδο και η εναγώνια σχέση του με αυτά υποχρεώνει τον ερευνητή να αναζητήσει εκείνες τις απαντήσεις που είναι οι πλέον πειστικές και αποτελεσματικές.

Η παρουσία Ελλήνων στις Βρετανικές Νήσους και, αργότερα, σε αυτό που μετεξελίχθηκαν ως Ηνωμένο Βασίλειο, είναι διαχρονική και μαρτυρείται σε πολλές πηγές. Υπάρχουν αρκετές και σημαντικές εργασίες που ασχολούνται με το θέμα αυτό. Λίγοι όμως είναι οι μελετητές που έχουν ενδιατρίψει στο θέμα της εκπαίδευσης των ομογενών στο Ηνωμένο Βασίλειο και από τις υπάρχουσες ερευνητικές προσπάθειες ελάχιστες είναι αυτές που επιχειρούν να δώσουν ολοκληρωμένη εικόνα όλων των μορφών εκπαίδευσης. Αυτή η διατριβή, πέρα από την επικέντρωση στον σκοπό και τους στόχους της παροικιακής εκπαίδευσης, εμβαθύνει στη διερεύνηση της αποτελεσματικότητας της εκπαίδευσης αυτής σε σχέση με τους στόχους της. Παράλληλα, αναζητεί να αναδείξει ποια ήταν και πού εστιάζονταν, κάθε φορά, τα προβλήματα της παροικιακής εκπαίδευσης και κατά πόσον οι λύσεις που δίνονταν ήταν οι κατάλληλες για την επίτευξη των στόχων της.

Η παρούσα διατριβή έχει ως κύριο ερευνητικό αντικείμενό της την ανάπτυξη της εκπαίδευσης των ομογενών στο Ηνωμένο Βασίλειο κατά τον $20^{ο}$, κυρίως, αιώνα. Αναπόφευκτα, κατά την εξέταση αυτού του αντικειμένου, επιβάλλεται η γενικότερη διερεύνηση της ανάπτυξης του ομογενειακού ελληνισμού στο Ηνωμένο Βασίλειο. Οι όροι *ομογένεια* και *παροικία* καθορίζουν και την προβληματική του θέματος. Οι όροι αυτοί παραπέμπουν ασφαλώς σε μιαν αντίληψη της εκπαίδευσης των ομογενών ή των παροίκων ως μιας εκπαίδευσης Ελλήνων ή ως μιας εκπαίδευσης που αποσκοπεί στη διατήρηση μιας ομογένειας ή μιας ομοιογένειας της ελληνικής παροικίας, στο υπό εξέταση περιεχόμενο. Είναι, όμως, όντως έτσι τα πράγματα; Είναι ξεκάθαροι για όλους ο σκοπός και οι στόχοι αυτής της εκπαίδευσης; Είναι οι ίδιοι οι στόχοι για τους ομογενείς, για τις χώρες προέλευσης

και για τη χώρα υποδοχής; Επιπρόσθετα, οι στόχοι της παροικιακής εκπαίδευσης παραμένουν αναλλοίωτοι και ανεπηρέαστοι από το χρόνο και το εκπαιδευτικό γίγνεσθαι των χωρών προέλευσης και της χώρας υποδοχής;

Η διατριβή αυτή εστιάζει, αρχικά, το ερευνητικό της ενδιαφέρον στη μελέτη της δυνατότητας του παροικιακού σχολείου να λειτουργήσει ως φορέας ταυτότητας και πολιτισμού. Αναζητά ιστορικά στοιχεία μέσα από γεγονότα του 20ού, κυρίως, αιώνα που αποτέλεσαν κομβικά σημεία στην ανάπτυξη της παροικιακής εκπαίδευσης. Διερευνά, παράλληλα, τις δυνατότητες, καθώς και την ευθύνη των κυβερνήσεων Ελλάδας και Κύπρου να στηρίξουν και να αναδείξουν έναν θεσμό που θα μπορούσε να συμβάλει ουσιαστικά στη διατήρηση του Ελληνισμού, αλλά και τις δυνατότητες που παρέχονται μέσα από το αγγλικό εκπαιδευτικό σύστημα, για να είναι εφικτή μια τέτοια προσέγγιση.

Κατά την διάρθρωση αυτής της διατριβής, επιχειρείται στο πρώτο μέρος μια βιβλιογραφική επισκόπηση γύρω από θέματα που σχετίζονται με τη συγγραφή της ιστορίας και αναζητείται ο ρόλος και η θέση του ερευνητή ως μέρους της ιστορίας. Στη συνέχεια γίνεται μια αναδρομή της ιστορίας του πρώιμου ελληνισμού στο Ηνωμένο Βασίλειο μέχρι το 2004, σε σχέση με το θέμα της παιδείας, βασισμένη σε γραπτές και άλλες πηγές. Παρουσιάζονται, συγκεκριμένα, τόσο η ιστορία της παροικίας όσο και η ιστορία της ανάπτυξης κοινοτήτων και σχολείων με φόντο τα ιστορικά και κοινωνικά γεγονότα στον μητροπολιτικό ελληνισμό. Για διευκόλυνση της μελέτης της ιστορίας της παροικιακής εκπαίδευσης κρίθηκε σκόπιμο να καθοριστούν τρεις ιστορικές περίοδοι που διαμορφώνονται από ουσιαστικές ενέργειες, με άμεσο ή έμμεσο αντίκτυπο στην εξέλιξη της ιστορίας της παροικιακής εκπαίδευσης στο Ηνωμένο Βασίλειο. Τα τρία κεφάλαια που αφορούν την ιστορία της παροικιακής εκπαίδευσης διαχωρίζονται ως εξής:

> *α΄ περίοδος **1837 – 1922** (Από τη δημιουργία της Ελληνικής Καπέλλας – Ελληνικού Ορθοδόξου Παρεκκλησίου – στο Finsbury Circus του Λονδίνου, την ίδρυση και λειτουργία Ελληνικής Σχολής στο Μάντσεστερ και Ελληνικής Σχολής στο Λονδίνο, μέχρι την ίδρυση της Ιεράς Μητροπόλεως Θυατείρων).*
>
> *β΄ περίοδος **1922 – 1968** (Από την ίδρυση της Ιεράς Μητροπόλεως Θυατείρων με έδρα το Λονδίνο, την ίδρυση του πρώτου παροικιακού σχολείου, την ανάπτυξη της μετανάστευσης από την Κύπρο, την ίδρυση από τους νέους (Κύπριους) ομογενείς της δεύτερης ενορίας του Λονδίνου – των Αγίων Πάντων – και τη δημιουργία ενοριών και*

παροικιακών σχολείων, μέχρι την έλευση εκπαιδευτικών αποστολών από την Ελλάδα και την Κύπρο).

*γ΄ περίοδος **1968 – 2004** (Από την ενεργό εμπλοκή των Κυβερνήσεων Ελλάδας και Κύπρου στα εκπαιδευτικά δρώμενα της παροικιακής εκπαίδευσης μέχρι την ένταξη της Κύπρου στην Ενωμένη Ευρώπη).*

Στο τελευταίο κεφάλαιο του πρώτου μέρους παρουσιάζονται οι τύποι σχολείων που αναπτύχθηκαν κατά το δεύτερο μισό του 20ού αιώνα: ημερήσια και παροικιακά. Δίνεται έμφαση στην οργάνωση και δομή του Σαββατιανού ή νυχτερινού Ελληνικού Παροικιακού Σχολείου, από το Νηπιαγωγείο μέχρι το Λύκειο, γιατί ο τύπος αυτός απευθύνεται στη μεγάλη μάζα των ομογενών. Παρουσιάζονται όλες οι παράμετροι που αφορούν στη λειτουργία του: χρόνος, χώρος και τρόπος λειτουργίας, προσωπικό, παιδιά, γονείς, αναλυτικά προγράμματα και διδακτικό υλικό. Μέσα από το πρώτο μέρος της διατριβής διαφαίνονται: η δυνατότητα του παροικιακού σχολείου να λειτουργήσει ως φορέας ταυτότητας και πολιτισμού, καθώς και η ευθύνη των υπευθύνων της παροικίας να στηρίξουν και να αναδείξουν έναν θεσμό που θα μπορούσε να συμβάλει ουσιαστικά στη διατήρηση του Ελληνισμού.

Στο δεύτερο μέρος γίνεται επαγωγικά μια επικέντρωση στη μελέτη της παροικιακής εκπαίδευσης και σε συναφή προβλήματα, μέσα από την μελέτη της περίπτωσης του Ελληνορθόδοξου Σχολείου Αγίου Δημητρίου, στο Βόρειο Λονδίνο. Προτείνεται ένα νέο μοντέλο λειτουργίας ενός παροικιακού σχολείου που βασίζεται σε μια αναδιοργάνωση της παρεχόμενης εκπαίδευσης, υιοθετώντας πρακτικές από την εκπαίδευση στη χώρα υποδοχής. Το μοντέλο αυτό δεν είναι απλά μια θεωρητική πρόταση, αλλά πρόκειται για την πραγματική προσπάθεια που καταβλήθηκε από τον γράφοντα και τους συνεργάτες του κατά τις σχολικές χρονιές 1998-2004, στην ελληνορθόδοξη κοινότητα Αγίου Δημητρίου, Edmonton. Παρουσιάζεται εδώ μια πρόταση λειτουργίας ενός σχολείου με συναίσθηση της αποστολής του, δηλαδή της λειτουργίας του ως φορέα ελληνικής ταυτότητας και πολιτισμού, και με όραμα παιδείας για το παρόν και το μέλλον. Καταγράφονται οι στόχοι, τα μέσα και οι δραστηριότητες που αναπτύχθηκαν. Εξετάζεται η αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού (καταρτισμένοι εκπαιδευτικοί και οργανωμένος εθελοντισμός) και των σύγχρονων τεχνολογικών δυνατοτήτων. Αναπτύσσεται η προσπάθεια του σχολείου να ξεφύγει από τη μιζέρια του περιθωριοποιημένου παροικιακού σχολείου και να μετατραπεί σε ένα σχολείο πρότυπο, που ως φορέας ενός πρότυπου πολιτισμού θα μπορεί να εμπνέει όλους τους εμπλεκόμενους. Κατατίθενται, τέλος, σε παράρτημα, τα επιτεύγματα του σχολείου σε

οργανωτικό επίπεδο, στην επιμόρφωση του προσωπικού, στην παραγωγή αναλυτικών προγραμμάτων, τράπεζας αξιολόγησης και διδακτικού υλικού.

Στο μέρος αυτό εξετάζεται, ξεχωριστά, μια πρόταση ίδρυσης ημερήσιου σχολείου σε ένα νέο πλαίσιο που εισηγείται καινοτόμους τρόπους ανάπτυξης της ομογενειακής εκπαίδευσης. Ένα ημερήσιο σχολείο που να συνδυάζει τις δυο αντιλήψεις: διατήρησης της ελληνικής ταυτότητας και ισορροπημένης ανάπτυξης της ομογενειακής ταυτότητας. Ένα σχολείο που να δίνει σιγουριά στους γονείς για το επίπεδο εκπαίδευσης των παιδιών τους και ελευθερία επιλογών για τη μελλοντική τους εκπαιδευτική πορεία, μέσα από μια ισορροπημένη προετοιμασία για την ελληνική ή την αγγλική δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Στο κεφάλαιο αυτό αποδεικνύεται, μέσα από ερευνητικά δεδομένα, πώς το πρόβλημα απώλειας της γλώσσας είναι πιο σοβαρό από ότι φαίνεται επιφανειακά και προτείνεται μια λύση που να διασφαλίζει τη διαμόρφωση της γλώσσας στην κρίσιμη νηπιακή/προδημοτική ηλικία και της ταυτότητας στην εφηβεία.

Τέλος, στο τρίτο μέρος γίνεται μια κριτική ανασκόπηση των βασικών προβλημάτων που ταλανίζουν την παροικιακή εκπαίδευση στη Μεγάλη Βρετανία, καταδεικνύεται γιατί η παροικία, οι κυβερνήσεις και γενικά οι εμπλεκόμενοι φορείς αποτυγχάνουν στην υιοθέτηση μιας διαφορετικής προσέγγισης και διατυπώνονται τα συμπεράσματα που προκύπτουν. Παρατίθεται η σχετική Βιβλιογραφία και τα Παραρτήματα με αρχειακές πηγές που ερευνήθηκαν και υλικό σχετικό με τη μελέτη περίπτωσης.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΟΜΟΓΕΝΕΙΑΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΟ Η.Β.

1.1 Κεφάλαιο Πρώτο

Προοπτική θεώρησης της ιστορίας.

Ο μακρύς αγώνας για την καθιέρωση της *Ιστορίας* ως ακαδημαϊκής επιστήμης δεν ολοκληρώθηκε με το τέλος της δισχιλιετίας, ούτε άφησε ξεκάθαρους ορισμούς ή ομόγνωμη απόφαση ως προς το *τι είναι η ιστορία* και *πώς μπορούμε να αντιμετωπίσουμε τα προβλήματά της με τον πιο αποτελεσματικό τρόπο*. Αρκεί μια μικρή πολιτική σύγκρουση με αφορμή τη συγγραφή ενός νέου διδακτικού βιβλίου ιστορίας ή την πρόθεση αλλαγής των αναλυτικών προγραμμάτων από την όποια κυβέρνηση, για να φανερωθεί σε όλο της το μεγαλείο η διγνωμία ή η πολυγνωμία που εξακολουθεί να κατακερματίζει τον ακαδημαϊκό χώρο στο θέμα της ιστορίας ως ακαδημαϊκής επιστήμης. Ο ορισμός των ορίων της γνώσης μας για το παρελθόν[1] είναι ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα που μας εξαναγκάζουν να ασχοληθούμε με το θέμα αυτό. Πόσο ασφαλής μπορεί να είναι η γνώση μας για το παρελθόν; Είναι τόσο ασφαλής όσο και η γνώση μας για το παρόν; Τότε, πόσο ασφαλής είναι η γνώση μας για το παρόν; Πόση αυθεντία μπορεί να πιστωθεί σε προσπάθειες ερμηνείας της ιστορίας; Είναι δυνατόν να υπάρχει αντικειμενική ιστορία ή μήπως πρόκειται απλώς για μια ερμηνευτική διαδικασία;[2] Μπορεί η ιστορία να υποστηρίξει ότι κατέχει ιδιαίτερους κανόνες και αρχές που διέπουν την επιστημονικότητα της ή μήπως, απλώς, είναι ένα κοινό δοχείο για πολλές άλλες «κοινωνικές επιστήμες»;[3] Γιατί θα πρέπει να μελετούμε την ιστορία και πώς!

Μια ιστορική θεώρηση των τάσεων καταγραφής στην ιστορία θα μπορούσε να βοηθήσει, ώστε να στηριχτεί το θεωρητικό πλαίσιο μέσα από το οποίο θα κινηθεί η συγγραφή της παρούσας διατριβής. Η επισκόπηση αυτή κρίθηκε απαραίτητη για την προοπτική θεώρησης της ιστορίας της εκπαίδευσης του νεότερου ελληνισμού στο Η.Β., όπως θα επιχειρηθεί εδώ.

Τα πρώτα σημαντικά βήματα, στα νεότερα χρόνια, για σοβαρή μελέτη της ιστορίας έγιναν τον 17ο αιώνα, αλλά δεν ήταν παρά μόνο στον 19ο αιώνα που ξεκίνησε μια επιστημονική,

[1] Tosh, J., (1991), *The Pursuit of History: aims, methods and new directions in the study of modern history.* -2nd ed., Longman, London, σ.130.
[2] Jenkins, K., (1991), *Re-Thinking History*, Routledge, London, σ.26.
[3] Elton, G.R., (1969), *The Practice of History*, Fontana, σ.19.

συστηματική μελέτη βασισμένη σε αρχές.[4] Δύο διαμετρικά αντίθετες θέσεις ήρθαν τότε σε ανοιχτή σύγκρουση: ο Θετικισμός και ο Ιδεαλισμός.[5]

Ο πρώιμος Θετικισμός υποστήριξε ότι καθήκον του ιστορικού είναι να συσσωρεύσει τεκμηριωμένη γνώση για το παρελθόν. Αυτά τα τεκμήρια μπορούν να επιβεβαιώνονται με την εφαρμογή κριτικής μεθοδολογίας, όσον αφορά στις πρωτογενείς πηγές. Τα γεγονότα θα καθορίσουν μετά πώς θα μπορούσε να εξηγηθεί ή να ερμηνευτεί το παρελθόν. Οι αρχές και οι πεποιθήσεις του ιστορικού είναι ασήμαντες, γιατί το μοναδικό ζητούμενο είναι τα γεγονότα και οι γενικεύσεις στις οποίες αυτά λογικά οδηγούν. Έτσι, ο ιστορικός διαπραγματεύεται τα γεγονότα με έναν αντικειμενικό τρόπο.

Εκείνο που οι πρώιμοι θετικιστές έτειναν να πιστεύουν ήταν ότι σταδιακά θα αποκάλυπταν τους «νόμους» της ιστορικής γνώσης. Ωστόσο, οι μεταγενέστεροι θετικιστές υποστήριξαν ότι η μελέτη της ιστορίας δεν είναι σε θέση να ενεργοποιήσει τους δικούς της νόμους. Έτσι, η ιστορική επεξήγηση έγκειται στην ορθή εφαρμογή γενικοτήτων που προέρχονται από άλλες επιστήμες, οι οποίες υποτίθεται ότι βασίζονται σε επιστημονικές μεθόδους – τέτοιες επιστήμες είναι τα οικονομικά, η κοινωνιολογία, η ψυχολογία.

Ο Ιδεαλισμός απορρίπτει τη θεμελιώδη υπόθεση του Θετικισμού ότι οι αρχές και οι πεποιθήσεις του ιστορικού είναι άσχετες. Ο Ιδεαλισμός εισηγείται ότι η ταύτιση του ερευνητή και του ερευνητικού αντικειμένου διανοίγουν την πορεία για πληρέστερη κατανόηση. Γι' αυτό, τα ανθρώπινα γεγονότα θα πρέπει να διακρίνονται από τα φυσικά, επειδή μπορούν να γίνουν κατανοητά μόνο εξωτερικά. Τα ανθρώπινα γεγονότα έχουν μια σημαντική «εσωτερική» διάσταση την οποία συνθέτουν προθέσεις, συναισθήματα και η νοοτροπία των εμπλεκομένων. Ο ερευνητής αναμένεται να «ταυτίσει» τον εαυτό του με τα πρόσωπα του παρελθόντος, για να επιτύχει συναντίληψη και κατανόηση των παρελθόντων γεγονότων. Οι απαραίτητες αξίες για την προσέγγιση αυτή είναι η διαίσθηση και η εμπάθεια (ενσυναίσθηση) – αξίες οι οποίες δεν έχουν καμιά θέση στην κλασσική θεώρηση της επιστημονικής μεθοδολογίας. Συνεπώς, η ιστορική γνώση είναι υποκειμενική και οι αλήθειες τις οποίες αποκαλύπτει προσομοιάζουν περισσότερο στην αίσθηση του καλλιτέχνη παρά στην θέση του επιστήμονα.[6]

[4] Elton, G.R., (1969), ό.π. σ.13.
[5] Tosh, J., (1991), ό.π. σ.131.
[6] Tosh, J., (1991), ό.π. σ.131.

Μια άποψη που προχώρησε πολύ πέρα από τον Θετικισμό και τον Ιδεαλισμό ήταν ο Ιστορικισμός. Για τους ιστορικιστές η συναίσθηση της ατμόσφαιρας και της νοοτροπίας των περασμένων γενεών δεν ήταν αρκετή. Αυτή θα έπρεπε επίσης να αναδομηθεί – με αυτό τον τρόπο θα μπορούσε η *επίσημη εκδοχή των γεγονότων* να έχει νόημα. Κύριος στόχος του ιστορικού έγινε η διακρίβωση της αιτίας για την οποία τα πρόσωπα ενήργησαν όπως ενήργησαν, με το να μπαίνει στη δική τους θέση, με το να βλέπει τον κόσμο όπως αυτά τα πρόσωπα τον είδαν – και αν αυτό είναι δυνατό – να κρίνει με τα δικά τους κριτήρια.[7] Σκοπός της ιστορίας έγινε η παρουσίαση των πραγμάτων όπως πραγματικά ήταν.[8] Η θεμελιώδης αρχή του ιστορικισμού ήταν ότι κάθε περίοδος είναι μία μοναδική εκδήλωση του ανθρωπίνου πνεύματος, με τον δικό της πολιτισμό και αξίες. Το πέρασμα του χρόνου αλλοίωσε τις συνθήκες της ζωής, καθώς και τη νοοτροπία του ανθρώπου. Επομένως, στην προσπάθεια να φανταστούμε τα πράγματα και να τα εικονοποιήσουμε, θα πρέπει να εγκαταλείψουμε τις τρέχουσες αξίες και να δούμε μια προγενέστερη περίοδο εκ των έσω.[9] Το σημαντικότερο επίτευγμα των ιστορικιστών στην δεσπόζουσα τάση της ιστοριογραφίας ήταν η εισαγωγή της κριτικής προσέγγισης των πηγών.

Οι κανόνες που θεσπίστηκαν στον 19ο αιώνα έχουν καθοδηγήσει τους ιστορικούς από τότε, έτσι που η σύγχρονη ιστορική γνώση να θεμελιώνεται στην αποτίμηση των πρωτότυπων τεκμηρίων.[10] Οι μαρτυρίες και η εξάσκηση στις τεχνικές λεπτομέρειες της έρευνας έχουν σταθερά μεγεθύνει το απόθεμα συγκεκριμένης ιστορικής γνώσης. Συνεπώς, οι ιστορικοί έγιναν καλύτεροι επιστήμονες μελετητές.[11]

Η ιδεαλιστική θέση προωθήθηκε στον 20ό αιώνα από τον άγγλο φιλόσοφο και ιστορικό R.G. Collingwood που υποστήριξε ότι όλη η ιστορία είναι ουσιαστικά η ιστορία της σκέψης και ότι ο σκοπός του ιστορικού είναι να αναπαραστήσει στο μυαλό του τις σκέψεις και τις προθέσεις του ατόμου στο παρελθόν.[12] Να πως περιγράφει σε συντομία ο μετα-νεωτεριστής Keith Jenkins τη θέση του Collingwood.

> «Οι άνθρωποι είναι λογικά όντα. Δια μέσου του λόγου νοηματοδοτούνται τα πράγματα. Αυτοί οι συμβολικοί κώδικες (γλώσσες) αναφέρονται στον κόσμο, αλλά λόγος και

[7] Tosh, J., (1991), ό.π. σ.14.
[8] Ranke, L. v. 'Histories of the Latin and German Nations from 1494 to 1514', απόσπασμα μεταφρασμένο στο Gooch, G.P., (1952), *History and Historians in the Nineteenth Century*, -2nd edn, Longman, 1952, p.74, αναφέρεται στον Tosh, J., (1991), ό.π. σ.14.
[9] Tosh, J., (1991), ό.π. σ.12-13.
[10] Tosh, J., (1991), ό.π. σ.133.
[11] Elton, G.R., (1969), ό.π. σ.14.
[12] Tosh, J., (1991), ό.π. σ.133.

κόσμος διαφέρουν κατηγορηματικά. Σε διαφορετικές κοινωνικές μορφοποιήσεις, σε διαφορετικές κουλτούρες οι άνθρωποι εκφράζονται/εκφράστηκαν διαφορετικά: το παρελθόν είναι μια ξένη χώρα – οι άνθρωποι μιλούσαν αλλιώτικα εκεί· ... με μια φράση, ολόκληρη η ιστορία είναι η ιστορία του τι είχαν κατά νου· ολόκληρη η ιστορία είναι λοιπόν η ιστορία του νου. Συνεπώς, για να αποκτηθεί ιστορική γνώση θα πρέπει να μπούμε μέσα σε αυτά τα κατάλοιπα/ίχνη κουλτούρας, στα μυαλά που τους εμφύσησαν ζωή, για να δούμε τον κόσμο όπως τον είδαν αυτοί.»[13]

Η ανταπόκριση της διανόησης στο πρόβλημα της αντικειμενικότητας από την πλευρά των Αμερικανών ιστορικών ακολούθησε όμοιο πρότυπο.[14] Συνεπώς, από την αρχή της επαγγελματικής ενασχόλησης με την ιστορία στην Αμερική, στη δεκαετία του 1880, μέχρι και το ξέσπασμα του Πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου, για διάφορους λόγους – πολιτισμικούς, πολιτικούς και επαγγελματικούς – η ιστορική αντικειμενικότητα καθιερώθηκε ως ο κεντρικός κανόνας του επαγγέλματος. Οι επιρροές από τον Δαρβινισμό και τον Ρομαντισμό είναι εμφανείς σε αυτή την περίοδο. Ο Ranke και η ευρωπαϊκή κληρονομιά άφησαν τα δικά τους αχνάρια. Μέσω της ιστορικής αντικειμενικότητας, οι Αμερικανοί ιστορικοί δικαίωναν το επάγγελμά τους. Σταδιακά, η αντικειμενικότητα έγινε ο κεντρικός ιερός τους όρος.[15]

---

[13] Jenkins, K., (1991), ό.π. σ.43-44.

[14] Novick, P., (1988), *That Noble Dream: the "objectivity question" and the American historical profession*, Cambridge University Press.

[15] Στην εισαγωγή του βιβλίου του ο Peter Novick δίνει αυτό που θεωρεί ως: - « μια αρκετά καλή περίληψη του πρωτότυπου πιστεύω της σχολής της αντικειμενικότητας : ... Στο επίκεντρο του επαγγελματικού ιστορικού εγχειρήματος βρίσκεται η ιδέα και το ιδανικό της «αντικειμενικότητας». ... Τα κυριότερα στοιχεία της ιδέας αυτής είναι γνωστά και μπορούν να ανακεφαλαιωθούν σε συντομία. Οι υποθέσεις, στις οποίες θεμελιώνεται, περιλαμβάνουν μια δέσμευση προς την πραγματικότητα του παρελθόντος και προς την αλήθεια ως ανταπόκριση σ' αυτή την πραγματικότητα· έναν ακριβή διαχωρισμό ανάμεσα σε αυτόν που μαθαίνει και στο αντικείμενο της μάθησης, ανάμεσα στο γεγονός και τη σημασία, και πάνω απ' όλα, ανάμεσα στην ιστορία και το φανταστικό. Τα ιστορικά γεγονότα θεωρείται ότι προηγούνται και είναι ανεξάρτητα από την ερμηνεία: η αξία της ερμηνείας κρίνεται από τον βαθμό στον οποίο υπολογίζει τα γεγονότα· αν διαψεύδεται από τα γεγονότα θα πρέπει να εγκαταλείπεται. Η αλήθεια είναι μία, δεν είναι πολύπλευρη. Οποιαδήποτε πρότυπα κι αν υπάρχουν στην ιστορία, αυτά «ανακαλύπτονται» δεν «εφευρίσκονται». Παρόλο που κατ' εξακολούθηση γενεές ιστορικών μπορεί να απέδιδαν, καθώς μετατοπίζονταν οι προοπτικές τους, διαφορετική σπουδαιότητα σε γεγονότα του παρελθόντος, το νόημα των γεγονότων αυτών παρέμενε αναλλοίωτο.
Ο ρόλος του αντικειμενικού ιστορικού είναι αυτός ενός ουδέτερου ή ανιδιοτελούς δικαστή· δεν μπορεί ποτέ να εκφυλίζεται σ' αυτόν του συνηγόρου ή, χειρότερα, του προπαγανδιστή. Τα συμπεράσματα του ιστορικού αναμένεται να επιδεικνύουν τις καθιερωμένες δικαστικές ιδιότητες της ισορροπίας και της αμεροληψίας. Όπως και με τους δικαστικούς, αυτές οι ιδιότητες προστατεύονται από την απομόνωση του ιστορικού επαγγέλματος από την κοινωνική πίεση ή την πολιτική επιρροή, καθώς και από τον ιδιώτη ιστορικό που αποφεύγει τον κομματισμό ή την προκατάληψη – που δεν επενδύει πουθενά αν καταλήξει σε ένα συμπέρασμα αντί για κάποιο άλλο. Η αντικειμενικότητα μπαίνει σε θανάσιμο κίνδυνο όταν η ιστορία γράφεται για ολοκληρωτικούς σκοπούς. Απόρροια όλων αυτών είναι ότι οι ιστορικοί, ως ιστορικοί, πρέπει να καθάρουν εαυτούς από εξωτερικές νομιμοφροσύνες: η πρώτιστη υποταγή του ιστορικού είναι στην «αντικειμενική ιστορική αλήθεια», και στους επαγγελματίες συναδέλφους που συμμερίζονται τις συν-εργατικές, αθροιστικές προσπάθειες για πρόοδο προς τον στόχο αυτό.» απόσπασμα από το βιβλίο του Novick, P. ό.π. σ.1-2.

Στην επόμενη περίοδο – των χρόνων του Μεσοπολέμου και του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου – ένα αλλαγμένο πολιτισμικό, κοινωνικό και πολιτικό κλίμα παρήγαγε τον «ιστορικό σχετικισμό», ο οποίος, παρόλο που ποτέ δεν κατέστη η δεσπόζουσα άποψη στο επάγγελμα, έβαλε τους πιστούς της αντικειμενικότητας σε αμυντική θέση. Προηγούμενες ιδέες και θέσεις έμπαιναν τώρα υπό αμφισβήτηση. Προέβαλε ένας νέος τρόπος θεώρησης των μαθηματικών και των φυσικών επιστημών. Η διαμάχη σε αυτή την περίοδο επηρεάστηκε κατά πολύ από το έργο του Αμερικανού «σχετικιστή» ιστορικού Charles Beard.

Στα χρόνια του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου και του Ψυχρού Πολέμου παρουσιάζεται η προσπάθεια του ιστορικού επαγγέλματος να καθιερώσει μια νέα αντικειμενική σύνθεση η οποία εξευτέλιζε τη σχετικιστική κριτική με το να τη συγχωνεύει μερικώς. Ο Ψυχρός Πόλεμος επανίδρυσε την ανάγκη διαφοροποίησης ανάμεσα στο «καλό» και στο «κακό». Μέχρι τη δεκαετία του 1950 επιτεύχθηκε ξανά κάποιου είδους ομογνωμία ως προς το τι μπορούσε να θεωρηθεί σωστό ή λάθος.[16] Από τα μέσα της δεκαετίας του 1960 πολλοί παράγοντες – πολιτισμικοί, πολιτικοί, καθώς και επαγγελματικές επιρροές – προκάλεσαν την κατάρρευση της μεταπολεμικής σύνθεσης, οδηγώντας μας στη παρούσα περίοδο της σύγχυσης, της πόλωσης, της αβεβαιότητας, όπου η ιδέα της ιστορικής αντικειμενικότητας καθίσταται όλο και πιο προβληματική από οποτεδήποτε πριν. Η αντικειμενικότητα αμφισβητείται και πάλι σοβαρά. Η ιστορική διανόηση αρχίζει να θρυμματίζεται με πολλές διαφοροποιημένες ιστορίες να συνυπάρχουν η μια κοντά στην άλλη.

Στην πρώιμη αυτή περίοδο, ωστόσο, μια ηγετική μορφή της ιστοριογραφίας στον Αγγλοσαξονικό χώρο, ο G.R. Elton, ήρθε να υπερασπίσει την αντικειμενικότητα και για μια ακόμη φορά μπήκε σε μια διαμάχη διαρκείας, βασικά γύρω από τη χρήση των μαρτυριών, με τον E. Carr – έναν λίγο πολύ «σχετικιστή ιστορικό». Αυτή η διαμάχη, που κράτησε σχεδόν σαράντα χρόνια, διήγειρε κάποια σημαντικά ερωτήματα αναφορικά με τη φύση των ιστορικών γεγονότων, τον ρόλο της αντικειμενικότητας και τη θέση της ιστορικής γνώσης. Παρόλο που ο Carr και ο Elton προέρχονταν από διαφορετικές πλευρές του πολιτικού

[16] Novick, P., (1988), ό.π. σ.2: - «Υπάρχει σήμερα, ακόμα και ανάμεσα στους συνεπέστερους οπαδούς της ιδέας της αντικειμενικότητας, κάποια μειωμένη αυτοπεποίθηση στην ικανότητα των ιστορικών, ανεξάρτητα του πόσο αυστηρά έχουν εκπαιδευτεί, να αποκαθάρουν εαυτούς από όλες τις αξίες· μια τάση που προκύπτει για να προσγειώσει την αντικειμενικότητα, περισσότερο με τους κοινωνικούς μηχανισμούς της κριτικής και της αξιολόγησης, και λιγότερο με τα προτερήματα των ατόμων. Γίνεται κάπως λιγότερο λόγος, παρόλο που είναι ακόμη αρκετός, για να πλησιάζει κανείς το παρελθόν "χωρίς προκαταλήψεις" και να "επιτρέπει στα γεγονότα να μιλούν από μόνα τους"· αυξημένη ανοχή για υποθέσεις, και μεγαλύτερη έμφαση στις ερμηνείες που δοκιμάζονται από τα γεγονότα, αντί του να προέρχονται από αυτά. ... Αλλά, παρά τις πρόσφατες αυτές τροποποιήσεις, παλαιότερες συνήθειες παραμένουν ισχυρές και ίσως ακόμη δεσπόζουσες. Οι βασικές και αδρές γραμμές και οι κατευθυντήριες γραμμές του αρχικού προγράμματος παρέμειναν εντυπωσιακά διαρκείς.»

φάσματος, αυτή η διαμάχη βοήθησε στο να φανερώσει πόσο κοινό έδαφος υπάρχει ανάμεσα στους ιστορικούς σε αυτά τα ζητήματα.[17]

Ο Elton είναι ίσως ο πλέον διαπρεπής άγγλος συνήγορος της αντικειμενικότητας και, ανάμεσα στους ακαδημαϊκούς ιστορικούς, διαφαίνεται μια τάση ενδιαφέροντος προς τη δική του θέση.[18] Ο Elton υπερασπίζεται την αυτονομία της ιστορίας. Η ιστορία δίνει νόημα και κατανόηση στο παρελθόν χρησιμοποιώντας τα τεκμήρια, σε μια αναζήτηση της επεξήγησης και της αιτίας των γεγονότων. Ασχολείται με τα γεγονότα του παρελθόντος που μπορούν να επανακτηθούν και τα χειρίζεται από την οπτική που συνέβηκαν, από την αλλαγή και την ιδιαιτερότητα.[19] Ο σκοπός και η φιλοσοφία της επαγγελματικής ιστορίας είναι να κατανοήσει ένα δεδομένο πρόβλημα εκ των έσω. Παραδέχεται ότι η προσωπική προκατάληψη υπεισέρχεται σε όλα τα ιστορικά έργα και ότι η επιλογή είναι αναπόφευκτη, αλλά ισχυρίζεται ότι η γνώση του ιστορικού για το παρελθόν εξαρτάται από τα τεκμήρια του παρελθόντος και ότι οι μαρτυρίες πρέπει να υποβάλλονται σε κριτική και να διερμηνεύονται από τους κανόνες της ιστορικής επιστημονικής διανόησης.[20] Αντιλαμβάνεται τον κίνδυνο των προδικασμένων διερμηνειών της ιστορικής αλήθειας, γι' αυτό, προειδοποιεί ενάντια στην επιλογή τεκμηρίων απλώς για να κατοχυρωθούν προδικασμένες θεωρίες.

Ο Elton πιστεύει ότι ο σκοπός της ιστορίας είναι να κατανοήσει το παρελθόν, και, αν το παρελθόν θα κατανοηθεί, τότε θα πρέπει αφ' εαυτού να αντιμετωπισθεί με πλήρη σεβασμό.[21] Αποδέχεται, έμμεσα, ότι η ιστορία μπορεί να διδάξει πρακτικά μαθήματα. Τονίζει, όμως, ότι η ιστορία ρέπει προς την επικέντρωση στην έρευνα της αλήθειας[22] και υποστηρίζει με δυναμισμό την πιθανότητα της ιστορικής αλήθειας.

> «Η ιστορία θα είναι πάντα σε θέση να πει: αυτό υπήρξε κάποτε ή συνέβηκε, και υπάρχει επομένως μια αλήθεια, για να ανακαλυφθεί, αν θα μπορούσαμε να την ανακαλύψουμε.»[23]

Πιστεύει ότι η ανακάλυψη αυτής της αλήθειας μπορεί να επιτευχθεί από τις μαρτυρίες που αφέθηκαν ως κατάλοιπα. Ο ιστορικός μεταβάλλεται σε υπηρέτη των μαρτυριών.[24] Ωστόσο,

---

[17] Jenkins, K., (1991), ό.π. σ.48-50.
[18] Tosh, J., (1991), ό.π. σ. 130.
[19] Elton, G.R., (1969), ό.π. σ. 24.
[20] Elton, G.R., (1969), ό.π. σ. 51.
[21] Elton, G.R., (1969), ό.π. σ.24, επίσης στη σ. 86 τονίζει ότι:- «η πρώτη αρχή της ιστορικής κατανόησης ... (είναι ότι) το παρελθόν πρέπει να μελετάται δικαιωματικά, για χάρη του, και με τους δικούς του όρους».
[22] Elton, G.R., (1969), ό.π. σ.68.
[23] Elton, G.R., (1969), ό.π. σ.74.
[24] Ο Elton παρουσιάζει πώς τα ιστορικά γεγονότα γίνονται γνωστά με τον ακόλουθο τρόπο: Αρχικά ο ιστορικός δεν ρωτά οποιαδήποτε εξειδικευμένα ερωτήματα, αλλά χειρίζεται τα τεκμήριά του παθητικά, «ακούοντάς» τα.

για να έχει κανείς μια αξιόπιστη ιστοριογραφία επιβάλλεται να αποκτήσει γνώση όλων των πηγών και γνώση της επαρκούς κριτικής των πηγών αυτών. Απαιτείται από τον ιστορικό η επαγγελματική κατάρτιση και εκπαίδευση, ώστε να μπορεί να χειριστεί μια ελεγχόμενη επιλογή μαρτυριών και να επιτύχει ένα ψηλό επίπεδο μεθοδολογικής έρευνας. Είναι σημαντικό το άνοιγμα σε όλες τις διαθέσιμες πηγές και η αντικειμενικότητα στη χρήση και την επιλογή των πηγών υπάρχει.

> «Οι αυθεντικές μαρτυρίες, όμως, θα μπορούσαν να παρουσιάσουν όλων των ειδών τα προβλήματα... *(γι' αυτό το λόγο ο Elton το βρίσκει)* απαραίτητο να συμφωνήσουμε ότι ενόσω τα τεκμήρια της ιστορίας μπορεί να υφίστανται αφ' εαυτών, καθίστανται χρηστικά και αξιοπρόσεκτα μέσω των νοητικών διεργασιών του ιστορικού που τα επιλέγει, τα διερμηνεύει και τα προσλαμβάνει.»[25]

Η ιδέα της απόλυτης ιστορικής αλήθειας απορρίπτεται.[26] Η ανακάλυψη της αλήθειας, ωστόσο, απαιτεί όχι μόνο διαθέσιμες μαρτυρίες και επιστημονική αξιολόγηση, αλλά είναι απαραίτητη, επίσης, η ευφάνταστη αναδόμηση και διερμηνεία.[27] Η άκαμπτη χρήση των μαρτυριών, με τον έλεγχο της φαντασίας από τη μάθηση, καθιστά δυνατή την προσέγγιση της πραγματικότητας, ακόμα κι αν αυτό είναι πιθανότητα ή εικασία. Η υποβολή των ορθών ερωτήσεων και η εφαρμογή ενημερωμένων επιπέδων πιθανότητας μπορούν να λειτουργήσουν ως συστήματα ελέγχου, για να διασφαλίσουν ότι το προϊόν θα είναι στην πραγματικότητα η αλήθεια. Υπάρχουν, βέβαια, πολλοί κίνδυνοι στη συγγραφή· κίνδυνοι προκατάληψης, πλαστής σειράς και μοτίβου του παρελθόντος και παραποίησης λόγω της εκ των υστέρων γνώσης. Ο ιστορικός, παρόλο που είναι ειδικευμένος στις τεχνικές της ιστορικής έρευνας – δηλαδή στην ακριβή μάθηση και την ευφάνταστη κατανόηση – θα ελαχιστοποιήσει εκείνους τους κινδύνους τόσο, ώστε να κτυπά στο μάτι η ακρίβεια παρά η αβεβαιότητα της δουλειάς του.[28]

Το μυαλό του θα αντιδράσει με ερωτήματα που θα τα εισηγηθούν τα τεκμήρια. Αργότερα η σχέση του αφέντη-υπηρέτη αντιστρέφεται και ο ιστορικός εξειδικευμένα αναζητά τεκμήρια που θα απαντήσουν στις ερωτήσεις του. Εδώ ο ιστορικός θα πρέπει να είναι ιδιαίτερα προσεκτικός να μην καταστρέψει τα ανεξάρτητα τεκμήρια της ιστορίας και ως συνέπεια να προκύψει μια κακή ιστορία.

[25] Elton, G.R., (1969), ό.π. σ.100.

[26] Elton, G.R., (1969), ό.π. σ.123: - «Δεν υπάρχει οριστικό τέλος στη σπουδή της ιστορίας· το αληθινό και ολοκληρωμένο παρελθόν δεν μπορεί ποτέ να περιγραφεί γιατί δεν επιζεί αρκετό και ότι επιζεί πρέπει να διερμηνευτεί από ανθρώπινα μυαλά.»

[27] Jenkins, K., (1991), ό.π. σ.48, Αντίθετα, ο Jenkins, αναρωτιέται μήπως: - « … τα τεκμήρια, ερμηνευμένα ως τώρα ως μια απολύτως βουβή ανταπόκριση, χρειάζεται κυριολεκτικά να έχουν διατυπωθεί από τον/την ιστορικό ο/η οποίος/α τοποθετώντας την δική του ή τη δική της φωνή πάνω στα τεκμήρια αυτά καθαυτά, τα αποσιωπά αποτελεσματικά».

[28] Elton, G.R., (1969), ό.π. σ.123.

Η κάθε γενιά ξαναγράφει την ιστορία από τη δική της σκοπιά με τις ιδιαίτερές της νοοτροπίες. Παρόλα αυτά, οι άνθρωποι δεν πρέπει να απασχολούνται με τον ιστορικό και να αποτυγχάνουν να προσέξουν τον τρόπο με τον οποίο τα υποτιθέμενα προϊόντα της προκατάληψης έχουν μετατραπεί σε κοινό κτήμα όλων. Ένας συσσωρευμένος όγκος αλήθειας καθιερώνεται προκατειλημμένα, πειραματικά, με τη δυνατότητα διόρθωσης και αμφισβήτησης, συνδυασμένος με την επιστημονική διανόηση, με σκεπτικισμό και ισορροπία. Σε όσους αμφισβητούν την αντικειμενικότητα της ιστορίας και υποστηρίζουν τη μελέτη των προβλημάτων μέσα από τις αντικρουόμενες απόψεις επιλεγμένων συγγραφέων, παρά μέσα από μαρτυρίες, ο Elton απαντά υποστηρίζοντας ότι:

> «Η ιστοριογραφία έχει τις χρήσεις της ως μια βοηθητική επιστήμη όσο και ως ένα παιχνίδι σαλονιού, αλλά, όταν παίρνει τη θέση της ιστορίας, δίνει αλαζονικά στον εαυτό της μια θέση την οποία είναι ακατάλληλη για να εκπληρώσει.»[29]

Παρόλο που ο Elton κυκλοφόρησε το βιβλίο του για πρώτη φορά στα 1967 και οι αξιώσεις του – σχετικά με τη χρήση των μαρτυριών και της αντικειμενικότητας στην ιστορία – έχουν τύχει συστηματικών επιθέσεων και αποτελεσματικών αμφισβητήσεων, δε σταμάτησε να υποστηρίζει σθεναρά τις απόψεις του[30] και – όπως προηγούμενα αναφέρθηκε – φαίνεται να υπάρχει ένα αυξανόμενο ενδιαφέρον προς τις θέσεις του ανάμεσα στους ακαδημαϊκούς ιστορικούς. Ο Elton πιστεύει δυναμικά στην ανεξαρτησία της ιστορίας και στην πιθανότητα ανακάλυψης μιας ολοκληρωμένης αλήθειας. Παρά τις αδυναμίες της ανθρώπινης φύσης, επιμένει ότι αυτό είναι δυνατό να επιτευχθεί, όταν οι συμπάθειες και η κρίση του ιστορικού ελέγχονται από τις τεχνικές της επιστημονικής διανόησης. Σε τελευταία ανάλυση, η ιστορία είναι και η μόνη αλήθεια που γνωρίζουμε για το παρελθόν.

Ο ισχυρότερος αντίπαλος του Elton στη διαμάχη για τη χρήση των τεκμηρίων και για την αντικειμενικότητα στην ιστορία ήταν ο E. Carr. Στο βιβλίο του *«Τι είναι η ιστορία»* απορρίπτει την θεώρηση της ιστορίας από τον Θετικισμό στον 19ο αιώνα ως μιας εμπειρικής επιστήμης και επιτίθεται στην προσέγγιση του ιστορικισμού που επιδιώκει να παρουσιάσει την ιστορία όπως πραγματικά ήταν.

> «Ο Carr … αντιλαμβάνεται ότι είναι ο ενεργός ιστορικός που κάνει όλη τη δουλειά για να οργανώσει τα ίχνη του παρελθόντος... γι' αυτό, το ίχνος μεταβάλλεται σε

[29] Elton, G.R., (1969), ό.π. σ.131.
[30] Elton, G.R., (1991), *Return to Essentials: Some Reflections on the Present State of Historical Study*, Cambridge University Press.

τεκμήριο, όταν χρησιμοποιείται, για να υποστηρίξει ένα επιχείρημα (διερμηνεία), ενώ προτού να γίνει αυτό, παρόλον ότι υπάρχει, παραμένει απλώς ένα αχρησιμοποίητο κομμάτι από πράγματα του παρελθόντος.»[31]

Ο Carr δεν πιστεύει στην εγκαθίδρυση της αντικειμενικότητας από τα ιστορικά τεκμήρια.[32] Είναι στη διάκριση των ιστορικών που τα γεγονότα/τεκμήρια επιλέγονται και διερμηνεύονται – νοηματοδοτούνται – με τον τρόπο που θα ταίριαζε καλύτερα στην αφήγηση της ιστορίας. Επομένως, μια διερμηνεία είναι τόσο καλή όσο και μια άλλη. Ενόσω υπάρχει μια συνεχής διαδικασία αμφίδρασης μεταξύ του ιστορικού και των γεγονότων του, δεν μπορεί καμιά διερμηνεία να θεωρηθεί ολοκληρωτικά αντικειμενική. Για τον Carr ο σκοπός της ιστορίας είναι να καταλάβει το παρόν, και η έσχατη αντικειμενικότητα στην ιστορία για την οποία θα μπορούσαμε, κατά κάποιο τρόπο, να μιλήσουμε, μπορεί να προσεγγιστεί μόνο μέσα από το μέλλον.

«Μόνο το μέλλον μπορεί να παράσχει το κλειδί για τη διερμηνεία του παρελθόντος... Είναι ταυτόχρονα η δικαίωση και η επεξήγηση της ιστορίας όπου το παρελθόν ρίχνει φως στο μέλλον και το μέλλον ρίχνει φως στο παρελθόν... Ο ιστορικός του παρελθόντος μπορεί να επιχειρήσει μια προσέγγιση στην αντικειμενικότητα μόνο καθώς προσεγγίζει προς την κατανόηση του μέλλοντος.»[33]

Οι ιστορικοί δεν μπορεί να είναι ουδέτεροι κατά την εξάσκηση του επαγγέλματός τους. Η κοινωνία θεωρείται ότι παίζει έναν εξίσου σημαντικό ρόλο. Οι ιστορικοί αναπόφευκτα επηρεάζονται από την κοινωνία και τις αξίες τους.

[31] Jenkins, K., (1991), ό.π. σ.49.

[32] Carr, E., (1961), *What is History*, Macmillan σ.120: - Εξηγεί ότι: «Τα ιστορικά γεγονότα δεν μπορούν ξεκάθαρα να θεωρούνται αντικειμενικά, αφού γίνονται ιστορικά γεγονότα μόνο δυνάμει της σημασίας που τους προσδίδει ο ιστορικός.»

[33] Carr, E., (1961), ό.π. σ.123, επίσης στον «Πρόλογο στη δεύτερη έκδοση» που σχεδίαζε - και ο οποίος εκδόθηκε μετά θάνατον - αναθεωρεί τις αλλαγές στον κόσμο από την εποχή της πρώτης έκδοσης του βιβλίου του και ασχολείται με την προβολή της αισιοδοξίας ή της απαισιοδοξίας στην ιστορία/ζωή. Σημειώνει ότι: «Πρέπει να είμαι ένας από τους λίγους θεωρητικούς που γράφουν ακόμα, ο οποίος μεγάλωσε όχι στο βαθύ απόγευμα, αλλά στο αντιλάμπισμα της μεγάλης Βικτωριανής εποχής της πίστης και της αισιοδοξίας και είναι δύσκολο για μένα ακόμα και να σκεφτώ σε όρους ενός κόσμου που βρίσκεται σε μόνιμη και ανεπανόρθωτη παρακμή.»

«Ο ιστορικός είναι μέρος της ιστορίας. Το σημείο στο οποίο ανακαλύπτει τον εαυτό του στο επάγγελμα, καθορίζει την οπτική γωνία από την οποία βλέπει το παρελθόν.»[34]

Επιπρόσθετα, ο Carr βλέπει την επιστήμη να έχει πολλά κοινά με την ιστορία – η χρήση υπόθεσης «δοκιμάζεται» από ιστορικά γεγονότα: με τη σειρά τους επιλεγμένα και διερμηνευμένα στη βάση αυτής της υπόθεσης. Η ιστορία, ωστόσο, είναι ανόμοια με την επιστήμη, αφού ασχολείται με μοναδικά και ανεπανάληπτα γεγονότα και στη συνέχεια προχωρεί σε γενικεύσεις. Δεν μπορεί να προβλέψει συγκεκριμένα γεγονότα ή οτιδήποτε άλλο, εκτός από γενικά περιγράμματα. Υποκείμενο και αντικείμενο έχουν μια αμφίδραση στο ίδιο επίπεδο, επομένως, οι αξίες και η ηθική κρίση είναι τόσο αναπόφευκτες όσο είναι και σχετικές.[35] Τα αίτια, επίσης, επιλέγονται βάσει της συνάφειας και της χρησιμότητας που έχουν για μια λογική επεξήγηση. Κάτι τέτοιο προϋποθέτει και πάλι υποκειμενικές αποφάσεις και εξαλείφει την αντικειμενικότητα.

Τελικά ο Carr βλέπει την ιστορία ως εξέλιξη. Επαναπροσδιορίζει την αντικειμενικότητα, για να λάβει υπόψη τη σχέση ανάμεσα στη διερμηνεία και στα γεγονότα. Η αντικειμενικότητα στηρίζεται πάνω σε ένα εξελισσόμενο επίπεδο κρίσης που αποκαλύπτεται με την πάροδο του χρόνου. Η ιστορική αλήθεια βρίσκεται ανάμεσα σε γεγονότα χωρίς αξία και σε ατεκμηρίωτες εκτιμήσεις αξιών (*valueless facts and non-factual value judgements*).

Ίσως η πιο σφαιρική και καθαρή άποψη στο υπό εξέταση θέμα να είναι αυτή του John Tosh. Εξετάζει ολοκληρωμένα τις θέσεις που εγείρει η ιστοριογραφία και εκφράζει τις δικές του ανάλογα. Εξετάζοντας τις πρωτογενείς πηγές που βρίσκονται στη διάθεση του ιστορικού, ο

[34] Carr, E., (1961), ό.π. σ.36: Αυτή η άποψη έχει επανακαθοριστεί από τον Tosh που υποστηρίζει ότι οι προϋποθέσεις και οι στάσεις των ίδιων των ιστορικών πρέπει να αξιολογηθούν προσεκτικά, προτού να καταλήξουμε σε οποιοδήποτε συμπέρασμα σχετικά με την πραγματική κατάσταση της ιστορικής γνώσης: «Οι ιστορικοί είναι, όπως και ο καθένας, επηρεασμένοι από τις αντιλήψεις και τις αξίες της δικής τους κοινωνίας… και, επειδή οι κοινωνικές αξίες αλλάζουν, είναι επακόλουθο ότι η ιστορική διερμηνεία εναπόκειται σε συνεχή αναθεώρηση. Εκείνο που μια εποχή το θεωρεί αξιοπρόσεκτο στο παρελθόν, μπορεί να είναι πολύ διαφορετικό από ό,τι άλλες εποχές βρήκαν ως αξιοπρόσεκτο… Το να πούμε, ωστόσο, ότι η ιστορία ξαναγράφεται από κάθε γενεά (ή δεκαετία), είναι μόνο μέρος της αλήθειας – και θετικά παρασύρει αν εισηγείται την αντικατάσταση μιας ομογνωμίας από μια άλλη.» στον Tosh, J. ό.π. σ. 142-143.

[35] Μια καλή συζήτηση για τη διάκριση μεταξύ ιστορίας και φυσικών επιστημών προσφέρεται από τον John Tosh: Οι ιστορικοί, σε αντίθεση με τους επιστήμονες, βασίζονται πάρα πολύ στο τι θα μπορούσε να συνέβηκε, όπως το αντιλαμβάνονται από τη διασωθείσα τεκμηρίωση. Επιπρόσθετα, η ισχύς των επεξηγήσεων που προωθούν οι ιστορικοί είναι κατά πολύ κατώτερη των επιστημονικών επεξηγήσεων. Η φαντασία στην ιστορία είναι ζωτική για τον ιστορικό, όχι μόνο γιατί ενεργοποιεί υποθέσεις αλλά και γιατί υποβοηθά στην αναδόμηση παρελθόντων γεγονότων και καταστάσεων από τα οποία αυτές οι υποθέσεις δοκιμάζονται. Ακόμα, η ιστορία μελετά απαραίτητα την ατομική συμπεριφορά, η οποία, βεβαίως, διαφοροποιείται και είναι απρόβλεπτη. Για αυτό απαιτούνται η ενσυναίσθηση και η διαίσθηση, καθώς και δεξιότητες λογικής και κριτικής.

John Tosh υποστηρίζει ότι πρώτα απ' όλα πρόκειται για ημιτελές αρχείο. Κατά δεύτερο λόγο δεν είναι αντιπροσωπευτικές των προθέσεων και των υποθέσεων των ανθρώπων που τις συνέθεσαν. Επιπρόσθετα, ένας ιστορικός από μόνος του δεν είναι σε θέση να κατέχει και να χειρίζεται τέλεια την ποσότητα των δεδομένων πηγών. Αυτό αποδεικνύει ότι οι ιστορικοί δεν μπορούν απλώς να καθοδηγούνται από τα τεκμήρια.

Οι σύγχρονοι ιστορικοί έχουν περιοριστεί στην έντονη διερεύνηση της έννοιας του ιστορικού «γεγονότος». Απορρίπτονται εδώ ξανά οι θέσεις των Θετικιστών, επειδή τα γεγονότα δεν παρέχονται, αλλά επιλέγονται. Η ουσία της ιστορικής έρευνας είναι η επιλογή των «σχετικών» πηγών, των «ιστορικών» γεγονότων και των «σημαντικών» διερμηνειών. Ο διαχωρισμός γεγονότος και αξίας που απαιτείται από τους θετικιστές, φαίνεται να είναι ανεφάρμοστος στην ιστορία. Γι' αυτό, η ιστορική γνώση δεν είναι και δεν μπορεί να είναι «αντικειμενική». Αποφασιστική για το αποτέλεσμα είναι η οπτική γωνία από την οποία επιχειρούμε να προσεγγίσουμε μια διερμηνεία. Στην πρακτική εφαρμογή συγγραφής της ιστορίας, ο ιστορικός μπορεί να βρει τον εαυτό του δεμένο από τις προτεραιότητες και τις υποθέσεις αυτών που δημιούργησαν τις πηγές, καθώς επίσης από τις δικές τους αξίες και πιστεύω – που ακόμα και ασυνείδητα – επηρεάζουν τη διερμηνεία του για το παρελθόν. Μια σοβαρή δυσκολία είναι πως εμείς – σε αντίθεση με τους ανθρώπους που είχαν την εμπειρία μιας ιστορικής στιγμής – γνωρίζουμε τι ακολούθησε. Η σημασία που μπορούμε να δώσουμε σε ένα συμβάν οριοθετείται από αυτή τη γνώση. Απορρίπτεται εδώ η ιδέα του Collingwood για αναπαράσταση των σκέψεων των ανθρώπων του παρελθόντος.

Υποκειμενική και φορτισμένη με αξίες είναι, επίσης, η προβολή των ιστορικών τάσεων στο μέλλον, που κάνει ο Carr. Η προσπάθειά του να το κάνει από θέση ισχύος, φαίνεται στον Tosh ως «αυτοπεποίθηση στον βαθμό της αλαζονείας». Σε πρακτική εφαρμογή το πρόγραμμα του Carr θα ενίσχυε το χέρι των σκεπτικιστών.[36] Ο Tosh πιστεύει ότι ούτε η υποχώρηση στο παρελθόν, για χάρη του παρελθόντος, ούτε η επίκληση του μέλλοντος μπορούν να λύσουν τα προβλήματα της ιστορικής αντικειμενικότητας.

[36] Tosh, J., (1991), ό.π. σ. 148:- «Ο ιστορικός σκεπτικισμός αντιμετωπίζεται καλύτερα αναγνωρίζοντας τις κυριότερες δυσκολίες και παρατηρώντας με την εξάσκηση πώς αντεπεξέρχονται … (κυριότερες δυσκολίες καθορίζονται) η ανάγκη για ένα διερμηνευτικό πλαίσιο που θα κάνει τα τεκμήρια πιο κατανοητά και η εξάσκηση στην απαιτούμενη φαντασία, για να αναδημιουργηθεί ο κόσμος του παρελθόντος και για να συνδεθούν πολλά κενά που υπάρχουν στα επιζώντα τεκμήρια. Μαζί αυτές οι αμβλείες όψεις της ιστορικής έρευνας δίνουν στους ιστορικούς τεράστιο σκοπό, για να εκφράσουν τις προσωπικές τους προτιμήσεις, τα πολιτικά και κοινωνικά τους πιστεύω και τις υποθέσεις που δεν χρειάζονται σκέψη, καθώς είναι κοινές για ανθρώπους του δικού τους υπόβαθρου.

Εκεί όπου η ιστορία που ασχολείται με το παρόν τείνει να υποβαθμίζει τις διαφορές μεταξύ του παρελθόντος και του παρόντος, τείνει επίσης να προβάλλει αναδρομικά στον χρόνο σύγχρονους τρόπους σκέψης και να προεξοφλεί εκείνα τα γνωρίσματα της εμπειρίας του παρελθόντος που είναι ξένα προς τις σύγχρονες ιδέες. Αυτή η κατάσταση, ωστόσο, είναι μια ένδειξη ότι ο «παροντισμός» δεν μπορεί να συμβάλει σοβαρά στη γνώση.[37] Επιπρόσθετα, η ενασχόληση – στην ιστορία – με το παρόν έρχεται σε σύγκρουση με τη φιλοδοξία του ιστορικού να είναι αληθινός προς το παρελθόν. Είναι, ωστόσο, εύκολα αναγνωρίσιμη, όταν προβάλλεται ειδικά, για να εξυπηρετήσει μια ιδεολογία ή για να φαλκιδεύει το παρελθόν υποστηρίζοντας ένα πολιτικό πρόγραμμα.[38]

Ο Tosh δίνει τρεις οριστικές απαιτήσεις, για να διαβεβαιώνονται οι ιστορικοί ότι θα είναι τόσο πιστοί και αληθινοί όσο θα μπορούσαν να είναι στην περιοχή του παρελθόντος που βρίσκουν σημαντική και για να περιορίζουν τον βαθμό παραποίησης της ιστορικής συγγραφής.

(α) ***Ο ιστορικός πρέπει να διερευνά με λεπτομέρεια τις δικές του προϋποθέσεις και αξίες*** με σκοπό να διαγνώσει κατά πόσο σχετίζονται με την προκείμενη διερεύνηση.

(β) Ο συγγραφέας θα πρέπει πάντα να είναι ο πρώτος που θα ***προσπαθήσει να βρει κενά στη διερμηνεία το***υ (θα πρέπει να κατευθύνει την έρευνά του στον τύπο μιας καθαρής υπόθεσης και να είναι σε ετοιμότητα να την αποδεχτεί, να την απορρίψει ή να την τροποποιήσει υπό το φως των τεκμηρίων).

(γ) Οι ιστορικοί θα πρέπει ***να υποβάλουν την εργασία τους στον επιστημονικό κλάδο του ιστορικού περιεχομένου*** (δηλαδή να μην πάρουν γεγονότα της δικής τους εποχής και του δικού τους χώρου και να τα εντάξουν βεβιασμένα σε ένα νοητό πλαίσιο που δε θα σήμαινε κάτι για την εποχή που διερευνάται).[39]

Ο σεβασμός των πιο πάνω προ-απαιτήσεων, ωστόσο, δε δίνει τέλος στη διαμάχη και στη διαφωνία.

> «Η φύση της ιστορικής έρευνας είναι τέτοια, ώστε, όσο άκαμπτη και αν είναι η επαγγελματική προσέγγιση, θα υπάρχει πάντα μια πληθώρα διερμηνειών. Η γνώση

[37] Οι μετανεωτεριστές έχουν πολύ διαφορετική άποψη για το θέμα αυτό.
[38] Tosh, J., (1991), ό.π. σ. 144:- Δίνει ως παράδειγμα τι έκαναν «οι ιστορικοί των Ναζί κάτω από το Τρίτο Ράιχ και οι Σταλινικοί ιστορικοί στη Σοβιετική Ένωση. Τέτοια έργα αποτελούν προπαγάνδα, όχι ιστορία.».
[39] Tosh, J., (1991), ό.π.

μας για το παρελθόν θα διευρύνεται και σε πολλές λεπτομέρειες θα διορθώνεται από τη μελλοντική έρευνα. Αλλά δε θα τεθεί ποτέ υπεράνω της αμφισβήτησης και της διαμάχης. «Η ιστορία ... είναι πραγματικά μια επιχειρηματολογία χωρίς τέλος.»[40]

Η μετα-νεωτερική διανόηση αμφισβητεί σε πολύ μεγάλο βαθμό κατά πόσο η γνώση μας για το παρελθόν θα διευρυνθεί ή θα διορθωθεί από τη μελλοντική έρευνα. Σε πρόσφατα χρόνια, εκείνοι οι συγγραφείς που υιοθέτησαν τη μετα-νεωτεριστική θέση έχουν κάνει τις πιο αυστηρές επιθέσεις στην έννοια της αντικειμενικότητας στην ιστορία. Όχι μόνο απορρίπτουν την αντικειμενικότητα, αλλά παραπέρα προκαλούν ακόμα και όλες τις έννοιες «γεγονότα», «τεκμήρια» και «ιστορική γνώση». Ο Theodore Zeldin[41] πιστεύει ότι εκείνος ή οποιοσδήποτε άλλος ιστορικός, μπορεί να προσφέρει στους αναγνώστες του την προσωπική του θεώρηση του παρελθόντος και τα υλικά μέσα από τα οποία εκείνοι, με τη σειρά τους, θα μπορέσουν να καθιερώσουν τη δική τους προσωπική θεώρηση, βασισμένοι πάνω στη δική τους ιδιαιτερότητα, στη φαντασία και στις συμπάθειές τους: «ο καθένας έχει το δικαίωμα να βρει τη δική του οπτική γωνία». Ο Zeldin αγορεύει υπέρ μιας ***ιστορίας που θα ενδιαφέρεται για τα άτομα και τα συναισθήματά τους***. Ο Keith Jenkins υποστηρίζει ότι η ιστορία πρέπει να εγκαταλείψει την αναζήτηση της αντικειμενικής αλήθειας για το παρελθόν και να ασχοληθεί περισσότερο με τις δικές της διαδικασίες παραγωγής. Έτσι, οι ιστορικοί μετά την εκπαίδευσή τους στην ιστοριογραφία θα γίνουν πιο σκεπτικοί και πιο κριτικοί και θα αναπτύξουν νέα αντίληψη για το τι είναι η ιστορία και τι μπορεί να είναι σε ένα μετα-νεωτερικό κόσμο. Γι' αυτό, θα πρέπει να εγκαταλείψουμε τους τρόπους και τις τεχνικές που εκπαιδευτήκαμε να χρησιμοποιούμε μέχρι σήμερα και, αφού τις απο-δομήσουμε, θα πρέπει να μάθουμε να κάνουμε ιστορία σε έναν μετα-νεωτεριστικό κόσμο. Έργα για την ιστορία, όπως εκείνα του Elton, του Carr, περιγράφονται ως έργα που κουβαλούν «τη σαβούρα της εποχής στην οποία

[40] Zeldin, Th. «Ourselves as we see us» Times Literary Supplement, 31 December 1982, cited in Tosh, J., (1991), ό.π. σ.130.

[41] Zeldin, Th., (1973), *France 1848-1945. Ambition, Love and Politics*, Volume I, Oxford University Press.
«Η συγγραφή της ιστορίας βρίσκεται σε μια κατάσταση δυσκολίας και αβεβαιότητας… Αυτή η κατάσταση είναι, ίσως, το αναπάντεχο αποτέλεσμα της ολοένα αυξανόμενης φιλοδοξίας πάνω στο θέμα. Δεν υπάρχει πεδίο της ζωής το οποίο δεν επιδιώκει να διερευνήσει… Η ποικιλία της ανθρώπινης δραστηριότητας δεν μπορεί να συμπιεστεί μέσα σε έναν μοναδικό τόμο και κανένα άτομο δεν μπορεί να την κατανοήσει στην ολότητά της. Κανένας που γράφει μια γενική ιστορία δεν μπορεί να ελπίζει ότι θα επιτύχει στους στόχους που θέτει στον εαυτό του… Η ιστορία σήμερα είναι περισσότερο εύρωστη, ιδιοφυής και επιδέξια από ό,τι ήταν ποτέ… η ιστορία τώρα παρουσιάζεται ως ένα αποτέλεσμα του οποίου η αλήθεια δε θα μαθευτεί ποτέ… Οι ιστορικοί παραδέχονται ότι, όσο ακριβείς και άμεμπτοι και αν είναι, η δική τους επιλογή και χρήση των γεγονότων χρωματίζεται από τη δική τους προσωπικότητα. Η ιστορία είναι ένα θέμα το οποίο απαιτεί από αυτούς να χρησιμοποιήσουν όλο το δυναμικό της ατομικότητάς τους, φαντασία και συμπάθεια στην εκτίμηση του χαρακτήρα και των γεγονότων … Αποστασιοποίηση από τις παρούσες έγνοιες είναι… μια αναγκαία προϋπόθεση στη συγγραφή μιας εμβριθούς ιστορίας. Σε αντίθεση, πιστεύω ότι οι ιστορικοί μπορούν να συμβάλουν σε καθαρότερες σκέψεις για παρόντα ιδεώδη, συνήθειες και θεσμούς στα οποία το κληρονομημένο στοιχείο είναι πάντοτε ευρύ.»

δημιουργήθηκαν». Περιγράφονται ακόμα, μαζί με το έργο του Tosh «The Pursuit of History», ως πολύ «Εγγλέζικα» κείμενα, που έχουν ως αποτέλεσμα την απομόνωση της ιστορίας.[42]

> «Οι μετα-νεωτεριστές δεν βλέπουν τίποτε ως καθηλωμένο ή σταθερό... Ο κόσμος στον οποίο ζούμε θεωρείται πως βρίσκεται σε μια κοινωνική διαμόρφωση όπου... οι χάρτες και τα επίπεδα της γνώσης επανα-σχεδιάζονται και επανα-περιγράφονται.» [43]

Ο Keith Jenkins κάνει μια διάκριση ανάμεσα στο παρελθόν και στην ιστορία: «Η ιστορία είναι ένας επιστημονικός κλάδος για το παρελθόν, αλλά και κατηγορικά αντίθετος από το παρελθόν». Το παρελθόν είναι οτιδήποτε έχει συμβεί και έχει περάσει. Η ιστορία δεν είναι κατ' ανάγκην το παρελθόν. Είναι ό,τι οι ιστορικοί βγάζουν από το παρελθόν, όταν προσπαθούν να το επαναφέρουν. Όταν οι μαθητές, σε σχολικό επίπεδο, εξετάζονται στην ιστορία, ουσιαστικά εξετάζονται στη μελέτη συγκεκριμένων ιστορικών για το παρελθόν και όχι στο παρελθόν αυτό καθ' εαυτό. Επιπλέον, πολλές ομάδες ανθρώπων που έζησαν στο παρελθόν, παρόλο που ήταν εκατομμύρια – έχουν «αποκρυφτεί από την ιστορία» και έχουν περιθωριοποιηθεί.[44]

Για τον Jenkins υπάρχουν τρεις προβληματικές θεωρητικές περιοχές στη συρραφή της/του ιστορίας/παρελθόντος: η επιστημολογία, η μεθοδολογία και η ιδεολογία. Υποστηρίζει ότι η ιστορία είναι επιστημολογικά εύθραυστη γιατί:

(α) κανένας ιστορικός δεν μπορεί να ανακτήσει την ολότητα των παρελθόντων γεγονότων, λόγω του περιορισμού του «περιεχομένου» τους,

(β) κανένας ιστορικός δεν μπορεί να ανακτήσει το παρελθόν σε σχέση με τη δική του καταγραφή της ιστορίας, γιατί δεν έχει τη δυνατότητα να την αντιπαραβάλει με τον εαυτό της, παρά μόνο την ελέγχει αντιπαραβάλλοντάς την με άλλες καταγραφές: έτσι, η μελέτη της ιστορίας αναγκαστικά μετατρέπεται σε μελέτη της ιστοριογραφίας,

(γ) το παρελθόν οράται μέσω ενός διερμηνέα, γι' αυτό, το παρελθόν που γνωρίζουμε βασίζεται πάνω στις δικές μας απόψεις, στο δικό μας παρόν,

[42] Jenkins, K., (1991), ό.π. σ.1.
[43] Jenkins, K., (1991), ό.π. σ.59.
[44] Jenkins, K., (1991), ό.π. σ. 5-10.

(δ) το παρελθόν οράται μέσω της γνώσης των επακόλουθων γεγονότων: εμείς κατά κάποιο τρόπο γνωρίζουμε περισσότερα για το παρελθόν από τους ανθρώπους που το έζησαν.

Αυτά τα ευρέως γνωστά επιστημολογικά όρια συνδέονται με τους τρόπους που οι ιστορικοί προσπαθούν να ανακαλύψουν όσα περισσότερα μπορούν. Αλλά οι μέθοδοι των ιστορικών είναι τόσο εύθραυστες όσο και αυτά τα όρια, γιατί φαίνεται ότι τα αγνοούν, όταν επιχειρούν να βρουν την αντικειμενικότητα και την αλήθεια. Η επιστημολογία, υποστηρίζει ο Jenkins, δείχνει ότι δεν μπορούμε ποτέ πραγματικά να γνωρίσουμε το παρελθόν. Ωστόσο, πέφτουμε σε αυτό το λάθος εξ αιτίας των ιδεολογικών και των μεθοδολογικών θέσεων που κατέχουμε[45]. Για τον Jenkins όμως:

> «εκείνο που καθορίζει την ερμηνεία βρίσκεται οριστικά πέρα από μεθόδους και τεκμήρια και ιδεολογίες. ... Το να μιλά κανείς για τη μέθοδο, ως την οδό για την αλήθεια, είναι παραπλανητικό.» [46]

Οι άνθρωποι, οι ταξικές ομάδες και τα κοινωνικά σύνολα «για να δομήσουν ερμηνείες του παρελθόντος, ουσιαστικά, για να ευχαριστήσουν τους εαυτούς τους», χρησιμοποιούν τις πολλές μεθοδολογίες που αναπτύχθηκαν, για να βοηθήσουν τους ιστορικούς να προσεγγίσουν την αντικειμενική αλήθεια. Ένα ερώτημα, λοιπόν, που θα μπορούσε να τεθεί, είναι κατά πόσον οι ιστορικοί θα έπρεπε να βλέπουν τους εαυτούς τους ως υπηρέτες του παρελθόντος ή ως συγγραφείς μυθιστοριογραφίας. Ιδωμένη μέσα από μια τέτοια προοπτική, η ιστορία θεωρείται να είναι αυτό που φτιάχνουν οι ιστορικοί. Η προβληματική κατάσταση ξεκινά να αναπτύσσεται, όταν οι άνθρωποι προσπαθούν να βρουν χρήσεις και νοήματα της ιστορίας και όταν προσπαθούν να απαντήσουν στο ερώτημα: «Τι είναι η ιστορία;» ή «Για ποιον είναι η ιστορία;» Συζητώντας τα διάφορα ερωτήματα που εγείρονται σχετικά με το θέμα, καταλήγει στην απόρριψη της έννοιας της αλήθειας.

> «Η ιστορία είναι ένας επιστημονικός κλάδος, ένα παιχνίδι γλώσσας· μέσα σ' αυτό η «αλήθεια» και παρόμοιες άλλες εκφράσεις, είναι μηχανισμοί, για να ανοίγονται, να ελέγχονται και να κλείνουν ερμηνείες.»[47]

Περιγράφει την «αλήθεια» ως έναν λογοκριτή, ως ένα «χρήσιμο έργο φαντασίας» ή, ακόμα περισσότερο, ως τον φόβο της ελευθερίας για τους ανελεύθερους.

---

[45] Jenkins, K., (1991), ό.π. σ.10-14, επίσης στη σ. 69 ό.π. δηλώνει εμφαντικά: «δεν υπάρχει τέτοιο πράγμα όπως το «μη τοποθετημένο κέντρο» (δεν υπάρχει) καθόλου πιθανότητα μιας μη τοποθετημένης άποψης.»
[46] Jenkins, K., (1991), ό.π. σ.15.
[47] Jenkins, K., (1991), ό.π. σ.32.

> «Η αλήθεια λειτουργεί όπως έναν λογοκριτή – καθορίζει τα όρια. Γνωρίζουμε ότι τέτοιες αλήθειες είναι στην πραγματικότητα «χρήσιμα έργα φαντασίας» που βρίσκονται στον επιστημονικό κλάδο εξ αιτίας της ισχύος (κάποιος πρέπει να τα εγκαθιδρύσει και να τα διατηρήσει εκεί) και η δύναμη χρησιμοποιεί τον όρο «αλήθεια» για να εξασκεί έλεγχο: καθεστώτα αλήθειας. Η αλήθεια εμποδίζει την αναρχία, και είναι αυτός ο φόβος της αναρχίας (ή των αναρχικών) ή, για να το τοποθετήσουμε θετικά, είναι αυτός ο φόβος της ελευθερίας για τους ανελεύθερους που τη συνδέει λειτουργικά με τα υλικά συμφέροντα»[48]

Η αλήθεια, επομένως, απορρίπτεται, γιατί θεωρείται ως «ανίκανη να αξιολογεί τον φαινόμενο κόσμο» και ως «εξαρτημένη από αυτόν που έχει τη δύναμη να την καταστήσει αληθινή». Επιπλέον, επιχειρώντας να εξετάσει τα μεγάλα ενδιαφέροντα της φύσης και της φιλοσοφίας της ιστορίας προχωρεί σε απο-δόμηση (de-construction) εννοιών όπως γεγονότα και ερμηνεία, εμπάθεια (ενσυναίσθηση) στην ιστορία, καθώς και τη διαμάχη των Carr-Elton για τη χρήση των τεκμηρίων κλπ. Καταφέρεται ενάντια σε όλα αυτά θεωρώντας τα κατώτερα της μετα-νεωτερικής σκέψης. Ο Keith Jenkins καταλήγει στους δικούς του λόγους για το τι θα έπρεπε να είναι η ιστορία σ' έναν μετα-νεωτερικό κόσμο. Πρώτ' απ' όλα:

> «Ο Μετανεωτερισμός είναι μάρτυρας του «θανάτου των κέντρων» και δείχνει «δυσπιστία προς τις μεταφυσικές.»[49]

Είναι η άποψη του μετα-νεωτερισμού ότι τα διάφορα κέντρα – Ευρωκεντρικός, φυλοκεντρικός, εθνοκεντρικός κλπ. – δεν είναι πλέον έγκυρα. Δεν θεωρούνται πλέον ως φυσικά πλαίσια, αλλά ως προσωρινά φανταστικά πλαίσια τα οποία εξυπηρέτησαν συγκεκριμένα συμφέροντα. Μαζί τους πέθαναν και άλλοι «κεντρικοί επιστημονικοί κλάδοι» που περιγράφονται ως μεταφυσικές, όπως: ο ανθρωπισμός, ο φιλελευθερισμός, ο Μαρξισμός κοκ. (που επακολούθησαν τη διακήρυξη από τον 19ο αιώνα του θανάτου του Θεού – της θεολογικής μεταφυσικής).

Οι μετα-νεωτεριστές, βέβαια, δεν θρηνούν γι' αυτές τις αλλαγές. Τώρα μπορούν να υποστηρίξουν ότι βρισκόμαστε σε μια «στροφή ανα-περιγραφής», όπου η αντίληψη ότι «το παρελθόν μπορεί να ανα-περιγράφεται στο διηνεκές», μπορεί να γίνει ευρύτατα αποδεκτή. [50]

---

[48] Jenkins, K., (1991), ό.π. σ.60.
[49] Jenkins, K., (1991), ό.π. σ.60.
[50] Jenkins, K., (1991), ό.π. σ.64, επίσης στη σελίδα 65 εξηγεί: - «Σήμερα… στο ξύπνημα αυτών των απόντων κέντρων και των μετα-αφηγήσεων που έχουν καταρρεύσει, οι προϋποθέσεις του μετανεωτερισμού έχουν

Σε αυτή την κατάσταση, όπου πολλές αναγνώσεις και διαφορετικές ερμηνείες μπορούν να συνυπάρχουν, ακόμα και οι πιο περιθωριακές ομάδες μπορούν να φτιάξουν τις δικές τους ιστορίες. Για τους μετα-νεωτεριστές, όπως τον Jenkins, αυτό θεωρείται ως ένα σημαντικό βήμα προς τα μπρος, ακόμα κι αν αυτές οι ομάδες δεν έχουν τη δύναμη να κάνουν τις ιστορίες τους ιστορίες και των άλλων ανθρώπων. Εκείνο που θεωρείται ως αρνητική συνέπεια της απο-σταθεροποίησης του παρελθόντος είναι ότι οι «κυρίαρχες πρακτικές του επιστημονικού κλάδου» χρησιμοποιούνται από εκείνους που διατηρούν ακόμα αρκετή δύναμη για να:

(α) «ανακτήσουν/ενσωματώσουν ανεπιθύμητες ιστορίες μέσα στη δεσπόζουσα τάση» και

(β) να εκμεταλλευτούν το φαινόμενο της μετα-νεωτερικής απαρελθοντοσύνης, μεταστρέφοντας (ανα-περιγράφοντάς) το προς το συμφέρον τους.

Η άποψη του Jenkins είναι ότι μεταξύ της «ιστορίας» και της «μετα-νεωτερικής απαρελθοντοσύνης», νέες ιστορίες μπορούν να προβάλουν, οι οποίες θα παράσχουν το παρόν με νέα οξυδέρκεια που πριν δεν γίνονταν αποδεκτή.[51] Για να είναι ο ιστορικός ικανός να «τρέξει ιστορικά» με τις συνέπειες της μετα-νεωτερικότητας, εισηγείται την υιοθέτηση μιας μεθόδου που απο-δομεί και ιστορικοποιεί τις πρώην επικεντρωτικές προσεγγίσεις. Για την επίτευξη της μεθόδου αυτής εισηγείται μια «ανακλαστική μεθοδολογία» που θα βγάλει τη μάσκα από τις επιστημολογικές, μεθοδολογικές και ιδεολογικές προ-καταλήψεις, οι οποίες, «με τη διαμεσολάβησή τους, καθιστούν το παρελθόν ιστορία»[52]. Επιπρόσθετα, αυτό θα πρέπει να ακολουθηθεί από την επιλογή του κατάλληλου περιεχομένου που θα βοηθήσει

παραγάγει ένα τέτοιο πολλαπλάσιο ιστοριών που μπορούν να συναντηθούν οπουδήποτε μέσα στη δημοκρατική/καταναλωτική μας κοινωνία, της μάζας των τάσεων (σχεδιαστικές/εξειδικευμένες ιστορίες) που χρησιμοποιούνται/ ή δέχονται κατάχρηση πολυποίκιλα… Εκείνο που είναι σαφές είναι … ότι είναι αληθείς ή μεθοδολογικά ορθές… μόνο επειδή είναι ευθυγραμμισμένες στις κυρίαρχες ακαδημαϊκές πρακτικές: ξανά η δύναμη/γνώση.»

[51] Jenkins, K., (1991), ό.π. σ. 68, Όπως εξηγεί: - «… ένας χώρος υφίσταται για το επιθυμητό αποτέλεσμα τόσων ανθρώπων όσο είναι δυνατόν να φτιάξουν τις δικές τους ιστορίες, τέτοιες που να μπορούν να έχουν πραγματική επίδραση (έναν πραγματιστικό λόγο στον κόσμο)… τέτοια ιστορία… μπορεί κάλλιστα να έχει μια ανατρεπτική λογική που να κάνει θεατές όψεις του παρελθόντος που πριν είχαν αποκρυφτεί ή είχαν αποσιωπηθεί… που είχαν προηγουμένως διαφύγει της προσοχής ή περιθωριοποιηθεί, παράγοντας με αυτό τον τρόπο φρέσκες εσωτερικές όψεις που μπορούν στην πραγματικότητα να χειραφετήσουν ουσιαστικές διαφορές προς και μέσα στο παρόν – που είναι εκεί που όλη η ιστορία ξεκινά και όπου επιστρέφει.»

[52] Jenkins, K., (1991), ό.π. σ. 68-69, Αρχικά υποστηρίζει: - « Σας δίνεται μια σαφής ανάλυση του γιατί η ιστορία που παίρνετε είναι αυτή που παίρνετε και την παίρνετε με τον τρόπο που την παίρνετε και όχι με κάποιον άλλο…(συνεπώς) υπάρχει μια ανάγκη για λεπτομερείς ιστοριογραφικές σπουδές που εξετάζουν πώς προηγούμενες και τρέχουσες ιστορίες έχουν δομηθεί τόσο σε όρους περιεχομένου όσο και στη μέθοδο και στο περιεχόμενό τους. Προτείνεται μια ριζοσπαστική ιστορικοποίηση της ιστορίας και αυτό λαμβάνεται ως σημείο εκκίνησης για έναν αντανακλαστικό ιστορικό, ο οποίος για την επόμενη ιστορική εργασία αναπτύσσει μια αυτο-συνειδητή θέση, την οποία κατέχει. Η μόνη επιλογή ανάμεσα σε μια ιστορία που έχει επίγνωση του τι κάνει και σε μια που δεν έχει.»

στην αντίληψη αυτή της «σκεπτικιστικής» και «κριτικά ανακλαστικής» προσέγγισης. Το αποτέλεσμα θα είναι:

> «μια σειρά από ιστορίες που συνέβαλαν στην κατανόηση του κόσμου στον οποίο ζούμε και των μορφών ιστορίας που βοήθησαν στην παραγωγή του και υπήρξαν παράγωγά του.»[53]

Ο μετα-νεωτερικός τρόπος σκέψης είναι χωρίς αμφιβολία η πιο ριζοσπαστική ενόραση της ιστορίας σήμερα. Οι ιστορικοί των παραδοσιακών περιοχών της ιστοριογραφίας πιστεύουν ότι αυτή η ακραία πρόκληση στην αντικειμενικότητα και η κατάργηση των θεμελιωδών αρχών που κυβερνούσαν την ιστοριογραφία μέχρι πρόσφατα, προβάλλουν επικίνδυνα απειλητικά για φρικιαστικές εμπειρίες της ανθρωπότητας. Η αμφισβήτηση απειλεί γεγονότα όπως το Ολοκαύτωμα των Ναζί ή τα Σταλινικά Γκούλακ, τη γενοκτονία των Αρμενίων και των Ελλήνων του Πόντου. Γεγονότα όπως αυτά που προκαλούν σοκ όπως και άλλα πιο πρόσφατα, τα θύματα των Κμεν Ρουζ στην Καμπότζη, οι σφαγές στη Ρουάντα, στη Σομαλία, το εθνικό ξεκαθάρισμα στα Βαλκάνια, η πολύχρονη και πολυαίμακτη κρίση στη Μέση Ανατολή, και τα «co-lateral damages» (θύματα στον άμαχο πληθυσμό) των Αμερικανών, το Νταφόρ στο Σουδάν... από το Βιετνάμ, μέχρι τα Βαλκάνια, το Αφγανιστάν και τους πολέμους στον Κόλπο... μέχρι την πιο πρόσφατη «Αραβική Άνοιξη»… όλα αυτά μπορούν να αμφισβητηθούν, να τους αφαιρεθεί η όποια αντικειμενικότητα … να αναδομηθούν.[54]

Το εγχείρημα να αποτολμηθεί καταγραφή της ιστορίας του νεώτερου ελληνισμού στο Ηνωμένο Βασίλειο και ιδιαίτερα των δραστηριοτήτων του γύρω από το θέμα της παιδείας δε θα μπορούσε, λοιπόν, να γίνεται χωρίς έντονο προβληματισμό. Ιδιαίτερα, όταν, στο τόλμημα αυτό, προβαίνει κάποιος άνθρωπος που ταύτισε τη νεότητά του και το ξεκίνημα της ενήλικης ζωής του, *για δεκαέξι χρόνια (1988-2004),* με την εξέλιξη της παροικιακής εκπαίδευσης. «*Η ταύτιση του ερευνητή και του ερευνητικού αντικειμένου*», που προτείνει ο ιδεαλισμός, διανοίγει μεν μια «*πορεία για πληρέστερη κατανόηση*», αλλά δεν είναι πάντα εφικτό για τον ερευνητή «*να επιτύχει συναντίληψη και κατανόηση των παρελθόντων γεγονότων*», μόνο με

---

[53] Jenkins, K., (1991), ό.π. σ. 70.

[54] Σχίζα, Κ., (1993), *«Ερμηνεία της ιστορίας και αμφισβητίες. Μεταμοντερνιστές ιστορικοί ερίζουν με τους παραδοσιακούς συναδέλφους τους για την «αντικειμενικότητα» γεγονότων ή φαινομένων»*, άρθρο στην εφημερίδα «Η Καθημερινή», Αθήνα, 22 Αυγούστου 1993, σ. 25. Το άρθρο ακολουθεί τη διαμάχη ανάμεσα στους μεταμοντερνιστές και τους παραδοσιακούς ιστορικούς μετά την δημοσίευση το 1992 ενός άρθρου από την ερευνήτρια Gertrude Himmelfarmb στην «Times Literary Supplement». Παρουσιάζει τις απόψεις του Jacque Derrida και των ακόλουθών του. Η Himmelfarmb επιτίθεται στους Dominick LaCapra, Hayden White, Richard Rotry και Theodor Zeldin. Σε μια διάλεξη που προηγήθηκε στο Πανεπιστήμιο της Καλιφόρνια ο Hayden White επέμεινε ότι «Η ιστορία είναι ρητορική. Η άποψή μας για το παρελθόν θα στηρίζεται πάντοτε στον τρόπο με τον οποίο αποφασίζουμε να την αφηγηθούμε.»

αυτή την ταύτιση. Οι απαραίτητες αξίες για την προσέγγιση του ιδεαλισμού, *η διαίσθηση και η ενσυναίσθηση*, είναι στην περίπτωση αυτή κτήμα του ερευνητή, αλλά είναι αξίες που μάλλον τον εγκλωβίζουν, όπως είδαμε, σε μια ιστορική γνώση που είναι υποκειμενική. Αυτό, γίνεται σε πολύ μεγάλο βαθμό, εμφανές και κατά τη μελέτη αρκετών από τις πρωτογενείς πηγές που χρησιμοποιήθηκαν για τη συγγραφή αυτής της διατριβής.

Η διακρίβωση της αιτίας για την οποία τα πρόσωπα ενήργησαν όπως ενήργησαν, που προτείνει ο ιστορικισμός, με το να μπαίνει ο ερευνητής στη δική τους θέση, με το *να βλέπει τον κόσμο όπως αυτά τα πρόσωπα τον είδαν* – και αν αυτό είναι δυνατό – *να κρίνει με τα δικά τους κριτήρια*[55] δεν φαίνεται να είναι τόσο δυνατή, όταν πρόκειται για γεγονότα και καταστάσεις που ο ίδιος ο ερευνητής έχει βιώσει. Είναι σχεδόν αδύνατο να αποστασιοποιηθεί κανείς από τα ίδια τα βιώματά του και να προσπαθήσει να μπει στη θέση άλλων προσώπων, για να δει μια ιστορική συγκυρία όπως εκείνοι την είδαν. Αυτό γίνεται πρόδηλο στο δεύτερο μέρος της διατριβής αυτής. Οι δικές του διαμορφωμένες απόψεις και οι δικές του αποκρυσταλλωμένες θέσεις για το τι έχει γίνει, αφήνουν λίγα περιθώρια στον ερευνητή για *παρουσίαση των πραγμάτων όπως πραγματικά ήταν*. Όσο και αν ο ερευνητής επιδιώξει να είναι ουδέτερος, αναπόφευκτα επηρεάζεται από την κοινωνία και από τις αξίες του και – στην περίπτωση της διατριβής αυτής – από το γεγονός ότι είναι ο ίδιος μέρος της ιστορίας. Το γεγονός αυτό από μόνο του *«καθορίζει την οπτική γωνία από την οποία βλέπει το παρελθόν.»*[56]

Θα μπορούσε ο ερευνητής να αντιπαρέλθει τη διαμάχη που στήθηκε μεταξύ των υποστηρικτών της αντικειμενικότητας και των σχετικιστών και να ακολουθήσει τις υποδείξεις του Tosh;

(α) ***να διερευνά με λεπτομέρεια τις δικές του προϋποθέσεις και αξίες*** με σκοπό να διαγνώσει κατά πόσο σχετίζονται με την προκείμενη διερεύνηση. Μπορεί όμως εδώ πραγματικά να ξεφύγει ο ερευνητής από τις δικές του αξίες; Μπορεί να ξεφύγει από τις δικές του προϋποθέσεις τη στιγμή που αυτές αποτελούν βιώματά του;

(β) να είναι ο πρώτος που θα ***προσπαθήσει να βρει κενά στη διερμηνεία του*** (θα πρέπει να κατευθύνει την έρευνά του στον τύπο μιας καθαρής υπόθεσης και να είναι σε ετοιμότητα να την αποδεχτεί, να την απορρίψει ή να την τροποποιήσει υπό το φως των

[55] Tosh, J., (1991), ό.π. σ.14.
[56] Carr, E., (1961), ό.π. σ.36.

τεκμηρίων). Όμως, δεν είναι, μήπως, ο ίδιος ο ερευνητής, εκείνος που θα επιλέξει ποια ίχνη της ιστορίας θα αποτελέσουν τεκμήρια για τον ίδιο;

(γ) ***να υποβάλει την εργασία του στον επιστημονικό κλάδο του ιστορικού περιεχομένου*** (δηλαδή να μην πάρει γεγονότα της δικής του εποχής και του δικού του χώρου και να τα εντάξει βεβιασμένα σε ένα νοητό πλαίσιο που δε θα σήμαινε κάτι για την εποχή που διερευνάται). Πόσο ακίνδυνο, όμως, μπορεί να είναι αν κάνει ο ερευνητής αυτό το εγχείρημα για μια εποχή στην οποία ο ίδιος έχει ζήσει και αποτέλεσε μέρος των εξελίξεων;

Ο σεβασμός των πιο πάνω προ-απαιτήσεων, πραγματικά, δε φαίνεται να είναι πολύ βοηθητικός, παρόλο που θα μπορούσε να αποτελέσει μια, όσο το δυνατόν, γερή βάση.

Μια «ανακλαστική μεθοδολογία» που εισηγούνται οι μετα-νεωτεριστές, ίσως να βοηθούσε περισσότερο, για να βγάλει στην επιφάνεια τις ανείπωτες ιστορίες που περιθωριοποιούν οι στατιστικές και οι αριθμοί των επιφανών ιστοριών που καθιερώθηκαν ως τέτοιες μέσα από επιστημολογικές, μεθοδολογικές και ιδεολογικές προ-καταλήψεις. Εκεί όπου πολλές αναγνώσεις και διαφορετικές ερμηνείες μπορούν να συνυπάρχουν, η μειονότητα του ομογενειακού ελληνισμού στο Η.Β. θα μπορούσε να φτιάξει τη δική της ιστορία.

Η ιστορία είναι επιστημολογικά εύθραυστη, υποστηρίζουν οι μετα-νεωτεριστές. Εκείνο που προβληματίζει ιδιαίτερα από τη θέση τους, είναι η άποψη ότι «*το παρελθόν οράται μέσω ενός διερμηνέα, γι' αυτό, το παρελθόν που γνωρίζουμε βασίζεται πάνω στις δικές μας απόψεις, στο δικό μας παρόν*». Στη περίπτωση της διατριβής αυτής, ειδικά στο δεύτερο μέρος της, η θέση αυτή δε θα μπορούσε παρά να είναι αληθινή. Μια άλλη θέση των μετα-νεωτεριστών, ότι *«το παρελθόν οράται μέσω της γνώσης των επακόλουθων γεγονότων»*, κρίνεται εξ ίσου σημαντική για την προσέγγιση της ιστορίας σε αυτή τη διατριβή και για την επιλογή εκείνων των ιστορικών γεγονότων που συνθέτουν και διαμορφώνουν τις περιόδους της ιστορίας και την επακόλουθη «αφήγηση». Εδώ, ίσως, οι μετα-νεωτεριστές συναντώνται με τους σχετικιστές που υποστηρίζουν ότι είναι στη διάκριση των ιστορικών που τα γεγονότα/τεκμήρια επιλέγονται και διερμηνεύονται – νοηματοδοτούνται – με τον τρόπο που θα ταίριαζε καλύτερα στην αφήγηση της ιστορίας[57]. Όπως είδαμε και προηγούμενα:

[57] Carr, E., (1961), ό.π. σ.120: - Εξηγεί ότι: «Τα ιστορικά γεγονότα δεν μπορούν ξεκάθαρα να θεωρούνται αντικειμενικά, αφού γίνονται ιστορικά γεγονότα μόνο δυνάμει της σημασίας που τους προσδίδει ο ιστορικός.»

> «Μόνο το μέλλον μπορεί να παράσχει το κλειδί για τη διερμηνεία του παρελθόντος... Είναι ταυτόχρονα η δικαίωση και η επεξήγηση της ιστορίας όπου το παρελθόν ρίχνει φως στο μέλλον και το μέλλον ρίχνει φως στο παρελθόν...»[58]

Στο μέλλον της ομογενειακής εκπαίδευσης αποσκοπεί το δεύτερο μέρος αυτής της διατριβής. Για να είναι, ωστόσο, δυνατό να νοηματοδοτηθεί η συμβολή που επιχειρείται στην ιστορία της εκπαίδευσης του νεότερου ελληνισμού στο Η.Β., μέσα από αυτή τη διατριβή, χρειάζεται πρώτα να γίνει μια συνοπτική αναδρομή στο ιστορικό πλαίσιο στο οποίο αναπτύχθηκε αυτή η εκπαίδευση. Επιχειρείται, στα επόμενα κεφάλαια, εξέταση αυτού του ιστορικού πλαισίου.

[58] Carr, E., (1961), ό.π. σ.123.

1.2 Κεφάλαιο Δεύτερο

1.2.1 Ιστορία του πρώιμου ελληνισμού στο Η.Β. και ελληνόφωνη εκπαίδευση Ομογενών στο Η.Β. μέχρι το 1922

Αναζητώντας το ιστορικό πλαίσιο μέσα στο οποίο αναπτύχθηκε η ελληνόφωνη εκπαίδευση των ομογενών στο Ηνωμένο Βασίλειο, είναι υποχρεωμένος ο ερευνητής να ανατρέξει στις απαρχές της ελληνικής κοινότητας στη χώρα αυτή. Αρχικός σκοπός του κεφαλαίου αυτού είναι να δώσει μια συνοπτική ιστορική περιγραφή της ίδρυσης και ανάπτυξης της ελληνικής κοινότητας στο Ηνωμένο Βασίλειο. Επιδιώκεται να διερευνηθεί κατά πόσον στην οργάνωση των ομογενών σε κοινότητα έπαιξαν κυρίαρχο ρόλο η καθιέρωση θεσμών, όπως η εκκλησία και το σχολείο, δύο βασικοί πυλώνες κοινοτικής δραστηριοποίησης του απόδημου ελληνισμού. Επιπρόσθετα, στο κεφαλαίο αυτό, ζητούμενο είναι να διαφανεί αν υπήρξαν συγκεκριμένα μοτίβα ανάπτυξης της κοινότητας του Η.Β. και αν αυτά τα μοτίβα ανάπτυξης ταυτίζονται με εκείνα των πρώτων ελληνικών κοινοτήτων της ελληνικής διασποράς. Κύριος στόχος της αναζήτησης αυτής είναι να διαφανεί αν θα δούμε να επαναλαμβάνονται οποιαδήποτε μοτίβα οργάνωσης αργότερα, στον 20^{ο} αιώνα, που αποτελεί την κύρια θεματική της παρούσας διατριβής, ούτως ώστε να εξεταστεί η λογική κάτω από την οποία λαμβάνονταν ή λαμβάνονται αποφάσεις για την επίλυση των αναφυόμενων προβλημάτων. Σε συνάφεια, αναζητούνται οι ανάγκες των πρωτοπόρων αποδήμων ομογενών, ειδικότερα σε σχέση με την εκπαίδευση, για να είναι δυνατή, αργότερα, η συγκριτική εξέτασή τους. Να διαφανεί, δηλαδή, αν αυτές οι ανάγκες αντιμετωπίστηκαν αποτελεσματικά ή αν εξακολουθούν να υφίστανται, πώς εξυπηρετήθηκαν και με ποιους τρόπους ή λογική δόθηκαν λύσεις στα αναφυόμενα προβλήματα.

Για την παρουσία Ελλήνων στη Μεγάλη Βρετανία υπάρχουν μαρτυρίες σε παραδόσεις, σε κείμενα και σε κτήρια ή μνημεία από την αρχαία εποχή[59]. Έλληνες[60] επισκέπτονταν τα

[59] Κυριακίδης, Ρ.Θ., (1999) *Οι Αρχαίοι Έλληνες στη Βρετανία,* ιδιωτική έκδοση.

[60] Catsiyiannis Timotheos, (1993), *The Greek Community of London*, London: privately printed σ. 1-11.
Ένα από τα σημαντικότερα έργα που συμβάλλουν στην βιβλιογραφία της ιστορίας του πρώιμου ελληνισμού στο Η.Β. είναι το βιβλίο του Επισκόπου Μιλητουπόλεως †Τιμόθεου Κατσιγιάννη (1929-1999) *«The Greek Community of London»*. Ο Επίσκοπος Μιλητουπόλεως υπηρέτησε την Αρχιεπισκοπή Θυατείρων και Μεγάλης Βρετανίας ως Αρχιμανδρίτης από το 1958 και από το 1977, μέχρι την απόσυρσή του από την ενεργό δράση το 1998, ως τιτουλάριος επίσκοπος Μιλητουπόλεως, του Οικουμενικού Πατριαρχείου, με έδρα τον Καθεδρικό Ναό της Αγίας του Θεού Σοφίας, στο Λονδίνο. Ως αρχιερατικός προϊστάμενος του αρχαιότερου σωζόμενου ναού του Λονδίνου είχε τη δυνατότητα διαχείρισης ενός μοναδικού ιστορικού αρχείου, καθώς και την ευχέρεια πρόσβασης σε οικογενειακά αρχεία απογόνων των πρωτοπόρων ομογενών του 19^{ου} αιώνα. Έκανε

Βρετανικά νησιά είτε ως έμποροι κασσίτερου είτε ως περιηγητές ή στην υπηρεσία των Ρωμαίων ή αργότερα στα Χριστιανικά χρόνια πάλι ως έμποροι, ως ιεραπόστολοι[61] ή ακόμα και ανώτεροι κληρικοί[62], ως επαγγελματίες, ως δάσκαλοι, ως ιατροί, ως φοιτητές, ως περαστικοί ή ως τυχοδιώκτες[63]. Θα ήταν πολύ φυσικό να συμπεράνουμε ότι, όπως και αλλού, οι Έλληνες αυτοί θα είχαν αναπτύξει συναγωνιστικές ή ανταγωνιστικές σχέσεις και ίσως κοινότητες, για τις οποίες, όμως, δεν έχουμε ιστορικές μαρτυρίες.

> «Καθ' όλη τη διάρκεια του 17ου και του 18ου αιώνα οι Χριστιανικές μειονότητες της Οθωμανικής αυτοκρατορίας, τόσο οι Έλληνες όσο και οι Αρμένιοι, δημιούργησαν ένα δίκτυο μικρών κοινοτήτων σε πόλεις σε όλο τον κόσμο. Μπορούσε κανείς να τους συναντήσει σε πόλεις τόσο απομακρυσμένες όσο η Βιέννη, η Βουδαπέστη, το Άμστερνταμ, η Μασσαλία, η Οδησσός και η Καλκούτα… Υπήρχαν δύο χαρακτηριστικά που αυτές οι διάπλατα διασκορπισμένες κοινότητες είχαν κοινά. Αρχικά, η πηγή του πλούτου τους ήταν το εμπόριο. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο τους συναντούμε πάντα σε μεγάλες εμπορικές πόλεις από τις οποίες θα μπορούσαν να εκμεταλλευτούν τις επαφές των μελών τους στις μεγάλες πόλεις της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας (Κωνσταντινούπολη, Σμύρνη και Αλεξάνδρεια), στα Ελληνικά νησιά

καταπληκτική εργασία, δημιουργώντας ένα πολύ ενδιαφέρον και διεξοδικό βιβλίο που έχει 783 σελίδες και πρέπει να διαθέτει περίπου 1.000 φωτογραφίες και αντίγραφα εγγράφων. Κάνει αναφορές σε πάνω από 1400 ανθρώπους, κυρίως επώνυμους Έλληνες, και παρουσιάζει οικογενειακά δέντρα, αν όχι όλων, τουλάχιστον, των κυριότερων οικογενειών του Λονδίνου κατά τον 19ο αιώνα. Κάποια από τα οικογενειακά δέντρα πάνε πίσω στον 17ο αιώνα, όπως της οικογένειας Ράλλη (ξεκινά με το Στέφανο Ράλλη που γεννήθηκε το 1690), της οικογένειας Ροδοκανάκη (ξεκινά με τον Εμμανουήλ Ροδοκανάκη 1716-1790), της οικογένειας Σκυλίτζη (ξεκινά με τον Χατζηζάννη Σκυλίτζη 1720-1800) και άλλες σημαντικές οικογένειες: των Μαυροκορδάτων, των Αργέντηδων, των Φραγκιάδηδων των Σκαραμαγκάδων κ.ά. Εξέδωσε, επίσης, και άλλα σχετικά βιβλία που αποτελούν πηγές.

Ένας προκάτοχός του ως προϊστάμενος του Ναού, ο μέγας Αρχιμανδρίτης †Μιχαήλ Κωνσταντινίδης (1892-1958), μετέπειτα Αρχιεπίσκοπος Αμερικής (1949-1958), μας άφησε 60 χρόνια νωρίτερα το *«Ο ΕΝ ΛΟΝΔΙΝΩι ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΝΑΟΣ», 1933,* διασώζοντας σε έντυπη μορφή μοναδικό αρχειακό υλικό που αποτελεί ανεξάντλητη πηγή για τους μελετητές της ιστορίας του μοναδικού ναού της Ελληνικής ομογένειας του Λονδίνου, της Αγίας του Θεού Σοφίας, μέχρι και το 1933 που εκδόθηκε το βιβλίο του.

[61] Κατά την παράδοση, ο φωτιστής των Βρετανών στον Χριστιανισμό, ήταν ο Άγιος Αριστόβουλος, αδελφός του Αποστόλου Βαρνάβα, καταγόμενος από την Εβραϊκή κοινότητα της Σαλαμίνας της Κύπρου.

[62] Τσορμπατζόγλου Γ. Παντελεήμων, Αρχιμ., (2009), *Θεόδωρος Αρχιεπίσκοπος Καντέρμπουρυ (Canterbury). Ένας Έλληνας από την Ταρσό της Κιλικίας στην Αγγλία (668–690). Παρατηρήσεις και επισημάνσεις στο βίο και τη δράση του,* (ΕΕΘΣΑΠΘ) Επιστημονική Επετηρίδα Θεολογικής Σχολής Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, Τμ. Ποιμ. 14, σ. 221-282. Αναφέρει στη εισαγωγή του:- «Στα Βρετανικά νησιά και στα μέσα του 7ου αι. βρέθηκε να διακονεί ως αρχιεπίσκοπος Καντέρμπουρυ (Canterbury) ένας χαρισματικός άνθρωπος ο οποίος καταγόταν από την Ταρσό της Κιλικίας, μορφώθηκε στην Κωνσταντινούπολη και ακολούθησε τον Μάξιμο τον Ομολογητή στους δογματικούς του αγώνες στη Δύση. Έλαβε μέρος στην σύνοδο του Λατερανού (649) και εν συνεχεία παρέμεινε στην Ρώμη, στην Μονή των Κιλίκων. Στην Ρώμη, με την υπόδειξη του φίλου του Αδριανού, του Άφρου, εξελέγη αρχιεπίσκοπος Καντέρμπουρυ, όταν κενώθηκε η έδρα. Οι δύο αυτοί άνδρες αναγέννησαν τον Χριστιανισμό στα Βρετανικά νησιά και έθεσαν τις βάσεις της μορφωτικής και πολιτισμικής αναπτύξεως της χώρας. Η εποχή του Θεοδώρου, 22 συναπτά έτη, θεωρούνται από τον Βέδα τον Αιδέσιμο ως τα ευτυχέστερα από τότε που εγκαταστάθηκαν οι Αγγλο-Σάξονες στο νησί.»

[63] Μεττής, Χάρης, (2003), *Ο Μητροπολίτης Φιλιππουπόλεως Νεόφυτος (1689-1711) και η μετάβασή του στην Αγγλία (1701)*, Αθήνα: Ανάτυπο από τα Μηλιακά Ε΄ σ. 177-256.

(ιδιαίτερα στη Χίο) και στους παλαιότερους ελληνικούς αποικισμούς στην Ιταλία, όπως τη Βενετία και το Λιβόρνο. Συνεπώς, τα πιο εύπορα και ισχυρά μέλη των Ελληνικών κοινοτήτων ήταν έμποροι. … Το δεύτερο κοινό χαρακτηριστικό αυτών των κοινοτήτων της διασποράς ήταν ότι, οπουδήποτε αυτό ήταν δυνατό, τα εύπορα μέλη τους χρησιμοποιούσαν τα χρήματά τους με την πρώτη ευκαιρία, για να χτίσουν μια εκκλησία όπου η ορθόδοξη λειτουργία θα ετελείτο στα Ελληνικά. Στην Καλκούτα, για παράδειγμα, μια τέτοια εκκλησία ιδρύθηκε το 1722, σχεδόν 20 χρόνια μετά την πρώτη καταγεγραμμένη Ελληνική παρουσία εκεί.»[64]

Το μοτίβο αυτό που περιγράφεται πιο πάνω δεν φαίνεται να ίσχυσε για την πρώτη ελληνική κοινότητα στο Ηνωμένο Βασίλειο. Η πρώτη μαρτυρία που διασώζεται για οργανωμένη κοινότητα[65] οφείλεται στον πρώην Αρχιεπίσκοπο Σάμου (1666-1671)[66] Ιωσήφ Γεωργηρίνη, τον «εκ της νήσου Μήλου», ο οποίος, όπως και αρκετοί άλλοι Έλληνες λόγιοι, έφτασε στο Λονδίνο το 1676, για να τυπώσει ένα βιβλίο του. Αυτός περιγράφει ότι βρήκε

«ὁμογενεῖς κατοικοῦντας ἐν τῷ τμήματι τῆς πόλεως, ὅπερ εἶναι γνωστόν ὑπό τό ὄνομα Σοχός, καὶ Ἕλληνα Ἱερέα Δανιήλ Βούλγαρην ὀνομαζόμενον»[67].

Με τη βοήθεια του Μητροπολίτη Ιωσήφ Γεωργηρίνη και, πιθανόν, του Έλληνα προσωπικού γιατρού του βασιλιά της Αγγλίας Καρόλου του Β΄, Κωνσταντίνου Ροδοκανάκη[68], κατέστη δυνατό να τους παραχωρηθεί από τις αγγλικές αρχές ένα οικόπεδο στην περιοχή του Σόχο και οικονομική βοήθεια, για να αναγείρουν ναό το έτος 1677. Ο ναός αφιερώθηκε στην Κοίμηση της Θεοτόκου αλλά, προτού τελειώσει μια δεκαετία από την ίδρυσή του, φαίνεται ότι δεν μπορούσε να εξυπηρετεί τις ανάγκες των ιδρυτών του που σταδιακά εγκατέλειπαν

[64] Harris, Jonathan, (2009), Silent Minority: The Greek Community of Eighteenth-Century London, στο *Greek Diaspora and Migration Since 1700: Society, Politics and Culture*, edited by Demetres Tziovas, Ashgate Publishing, Ltd., σ. 31-32.

[65] Χριστοδουλίδης, Α.Δ., (1967), *Ἔκθεσις ἐπί τοῦ προβλήματος τῆς ἐν Μ. Βρεταννίᾳ Ἑλληνικῆς Παροικίας*, Λευκωσία, σ. 16, ανέκδοτη, Κρατικό Αρχείο Κυπριακής Δημοκρατίας και προσωπικό αρχείο. Catsiyiannis Timotheos, (1993), ό.π. σ. 11-27, Harris, J. ό.π. σ.31, 34-35, Μεττής, Χάρης, (1998) *Οι ρίζες του Παροικιακού Ελληνισμού της Μεγάλης Βρετανίας*, Εκδόσεις Αθηνά, Αθήνα σ.99, Μεττής, Χάρης, (2003), *Ιωσήφ Γεωργηρίνης ο Μήλιος, Αρχιεπίσκοπος Σάμου, Ιδρυτής της πρώτης γνωστής Ελληνικής Κοινότητας στο Λονδίνο το 1677*, Αθήνα: Ανάτυπο από τα Μηλιακά Ε΄ σ. 257-320.

[66] Αναθηματική πλάκα από την είσοδο του ναού, ο οποίος κατεδαφίστηκε το 1932. Η πλάκα διασώθηκε από τον τότε Μορφωτικό Ακόλουθο στην Ελληνική Πρεσβεία Φίλιππο Αργέντη και τοποθετήθηκε στον αριστερό τοίχο του νάρθηκα της Αγίας Σοφίας Λονδίνου: «ΕΤΕΙ ΣΩΤΗΡΙΩ ΑΧΟΖ΄ ΑΝΗΓΕΡΘΗ Ο ΝΑΟΣ ΟΥΤΟΣ ΥΠΕΡ ΓΕΝΟΥΣ ΕΛΛΗΝΩΝ, ΒΑΣΙΛΕΥΟΝΤΟΣ ΤΟΥ ΓΑΛΗΝΟΤΑΤΟΥ ΚΑΡΟΛΟΥ ΤΟΥ Β΄, ΗΓΕΜΟΝΕΥΟΝΤΟΣ ΤΟΥ ΠΟΡΦΥΡΟΓΕΝΝΗΤΟΥ ΑΡΧΟΝΤΟΣ ΚΥΡΙΟΥ ΕΝΡΙΚΟΥ ΤΟΥ ΚΟΜΠΤΩΝΟΥ ΔΙΑ ΔΑΠΑΝΗΣ ΤΩΝ ΑΝΩΘΕΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΛΟΙΠΩΝ ΑΡΧΙΕΡΕΩΝ, ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ ΔΕ ΚΑΙ ΤΗΣ ΗΜΩΝ ΤΑΠΕΙΝΟΤΗΤΟΣ ΣΑΜΟΥ ΙΩΣΗΦ ΓΕΩΡΓΗΡΙΝΗ ΤΟΥ ΕΚ ΤΗΣ ΜΗΛΟΥ».

[67] Κωνσταντινίδης, Μ., (1933), *«Ὁ ἐν Λονδίνῳ Ἑλληνικὸς Ὀρθόδοξος Ναός»*, σ.5.

[68] Μεττής, Χ., (1998), ό.π. σ.99: Ο Χάρης Μεττής αφήνει αυτή την υπόνοια την οποία όμως δε φαίνεται να την στηρίζει ικανοποιητικά από ιστορικά τεκμήρια.

την περιοχή εκείνη του Λονδίνου. Αποφασίστηκε να πωληθεί έναντι του ποσού των 626 λιρών για το οποίο είχε εκτιμηθεί η αξία του, για να κτιστεί άλλος ναός στην περιοχή που ζούσαν οι περισσότεροι Έλληνες[69]. Οι αρχές του ναού του Αγίου Μαρτίνου, *του επί των αγρών* (St Martins on the fields), που θα τον αγόραζαν, θέλησαν να καταβάλουν μόνο 200 λίρες για την αγορά του. Στην άρνηση του Μητροπολίτη Ιωσήφ Γεωργηρίνη να αποδεχτεί το ποσό, ο Λόρδος Επίσκοπος του Λονδίνου έκανε κατάσχεση του ναού τον οποίο παραχώρησε το 1684 σε Γάλλους Ουγενότους πρόσφυγες. Δεν έχουν βρεθεί μαρτυρίες για τη σύνθεση, τη ζωή και την τύχη της πρώτης εκείνης ελληνικής κοινότητας. Παρέμεινε έκτοτε η ονομασία της οδού πάνω στην οποία κτίστηκε ο ναός: Greek Street (Οδός Ελλήνων)[70], αδιάψευστος μάρτυρας για το πέρασμά τους. Ο ναός τους κατεδαφίστηκε το 1932[71].

Οι Έλληνες αυτοί είναι άγνωστο πώς αφομοιώθηκαν ή χάθηκαν στο πέρασμα του χρόνου. Το βέβαιο είναι ότι δεν μπόρεσαν ή δε φρόντισαν να δώσουν συνέχεια στην κοινότητά τους ιδρύοντας ένα σχολείο. Ούτε καν την εκκλησία τους κατάφεραν να κρατήσουν[72]. Παρόλο που η κοινότητά τους δεν ακολούθησε το μοτίβο ίδρυσης άλλων ελληνικών κοινοτήτων που αναπτύχθηκαν αλλού κατά τον 17ο και τον 18ο αιώνα[73], κατέλιπε, ωστόσο, ένα σημαντικό μοτίβο σχέσεων με τον χώρο. Το μοτίβο αυτό εστιάζεται στην εγκατάσταση των μεταναστών σε έναν χώρο, στην επαγγελματική δραστηριοποίησή τους, στην ανάπτυξη κοινοτικών δραστηριοτήτων, στη μετεγκατάστασή τους, στην εγκατάλειψη της φροντίδας για τα κοινά, στην απουσία πρόνοιας για ένα κοινό μέλλον και τελικά στην αφομοίωση. Σύμφωνα με την υπάρχουσα βιβλιογραφία, οι Έλληνες του 17ου αιώνα δεν πρόλαβαν να αποκτήσουν κοινότητα και άρχισαν να απομακρύνονται από τον κοινό τους χώρο, ίσως, γιατί δεν τους βόλευε σε σχέση με τους νέους χώρους εγκατάστασής τους. Προφανώς, η μέριμνα και οι ανάγκες τους για ανάπτυξη των επαγγελματικών και οικονομικών τους δραστηριοτήτων ήταν πιο σημαντικές από την ανάγκη ή τη μέριμνά τους για την ανάπτυξη κοινοτικού πνεύματος και τη διατήρηση της ταυτότητάς τους.

Κατά τον 18ο αιώνα πιστεύεται[74] ότι η επόμενη γενιά των Ελλήνων αυτών, καθώς και νεότεροι μετανάστες, εξακολουθούσαν να ζουν στο Λονδίνο και να λειτουργούνται σε Ρωσικό ναό, γιατί σε ληξιαρχικό βιβλίο του Παρεκκλησίου της Ρωσικής Πρεσβείας στο

[69] http://www.stsophia.org.uk/gr_history.html τελευταία πρόσβαση 27/7/2012.
[70] http://www.british-history.ac.uk/report.aspx?compid=41077#s10, τελευταία πρόσβαση 27/07/2012.
[71] Κωνσταντινίδης, Μ., (1933), ό.π., σ.8, σ. 164, Μεττής, Χ., (1998), ό.π. σ.100-101.
[72] Κωνσταντινίδης, Μ., (1933), ό.π., σ.5, Harris, J., (2009), ό.π., σ. 31-32, Μεττής, Χ., (1998) ό.π. σ.101.
[73] Harris, J., (2009), ό.π., σ. 31-32.
[74] Κωνσταντινίδης, Μ., (1933), ό.π., σ.8, σ. 14.

Λονδίνο μνημονεύονται ο Αρχιμανδρίτης Γεννάδιος (απεβίωσε την 3η Φεβρουαρίου 1737), και ο ιερομόναχος Βαρθολομαίος Κασσάνος (απεβίωσε την 23η Ιουνίου 1746), οι οποίοι υπηρετούσαν *«ἐν τῷ ἐν Λονδίνῳ ἁγίῳ ἡμῶν Ἑλληνορωσσικῷ ναῷ»*[75]. Οι δυο αυτοί κληρικοί ήταν μέλη της εξαμελούς συνοδείας του Μητροπολίτη Θηβαΐδος Αρσενίου, που στάλθηκε το 1712 από τον Πατριάρχη Αλεξανδρείας Σαμουήλ, για να συλλέξει οικονομική βοήθεια για το Πατριαρχείο. Ο Αρχιμανδρίτης Γεννάδιος, Έλληνας που καταγόταν από την Κύπρο, αναφέρεται ως καθηγούμενος στην Αλεξάνδρεια. Ο ιερομόναχος Βαρθολομαίος Κασσάνος, φέρεται να ήταν επίσης Έλληνας ρωσομαθής και ίσως συγγενής του Γενναδίου[76]. Λογικά μπορεί κανείς να υποθέσει ότι, για να παραμείνουν στο Λονδίνο για τόσο μεγάλο χρονικό διάστημα, μέχρι και το θάνατό τους, υπήρχε στην πόλη ορθόδοξο ποίμνιο, προφανώς, αποτελούμενο από Έλληνες και Ρώσους που εξυπηρετούνταν από τους κληρικούς αυτούς[77]. Καμιά ιστορική πληροφόρηση δεν έχουμε, ωστόσο, αναφορικά με την ίδρυση κάποιου σχολείου ή κάποιας εκκλησίας ξεχωριστά για τους Έλληνες αυτής της εποχής. Πιστεύεται ότι λειτουργούσε κοινότητα ελληνορθοδόξων που, μάλιστα, ήταν γνωστή και σε άλλες παροικίες[78]. Κατά τον 19ο αιώνα φαίνεται ότι οι εκκλησιαστικές ανάγκες των όποιων Ελλήνων διαβιούσαν στο Λονδίνο, εξυπηρετούνταν (τουλάχιστον μέχρι τη δεκαετία του 1830), στο παρεκκλήσιο της Ρωσικής Πρεσβείας, στην Welbeck Street, στο κεντρικό Λονδίνο[79].

[75] Κωνσταντινίδης, Μ., (1933), ό.π., σ.8, σ. 14.

[76] Harris, Jonathan, (2009), ό.π. σ. 31-39.

[77] Harris, J, (2009), ό.π. σ. 37-38. Η άφιξή τους στο Λονδίνο γίνεται 30 χρόνια μετά την απώλεια του πρώτου ναού. Ο Harris αναφέρει ότι ο Βαρθολομαίος Κασσάνος νυμφεύτηκε την Αγγλίδα Elizabeth Barton τον Ιούλιο του 1724, γεγονός που αναμφίβολα τον βοήθησε να μάθει τα σχεδόν τέλεια αγγλικά με τα οποία πιστώθηκε αργότερα, αφού δούλεψε πολύ σκληρά, για να μεταφράσει στα αγγλικά ελληνικά λειτουργικά βιβλία. Η Elizabeth Kassanos ασπάστηκε την ορθοδοξία κατά την εορτή της Αναλήψεως του 1724, έναν μήνα περίπου μετά τον γάμο της με τον Βαρθολομαίο και απέκτησαν μία κόρη που την βάφτισαν Ελένη.

[78] Harris, J, (2009), ό.π. σ. 38. Συνοψίζοντας την εργασία του για τη «σιωπηλή μειονότητα» των Ελλήνων του Λονδίνου του 18ου αιώνα, ο Χάρρις συμπεραίνει: «Η παρουσία αυτών των ανθρώπων, όσο φευγαλέα και αν ήταν, δείχνει ακριβώς πως οι Έλληνες του Λονδίνου δεν ήταν μεμονωμένα άτομα, αλλά μια μικρή κοινότητα, έτσι αυτή η κοινότητα βρισκόταν σε επαφή με άλλους μεγαλύτερους ελληνικούς θύλακες. Διαβατήρια που εκδίδονταν από τη Βρετανική κυβέρνηση σε Έλληνες που έφευγαν από τη χώρα, δείχνουν ότι υπήρχε ένα μεγάλο πήγαινε-έλα ανάμεσα στο Λονδίνο και τις ελληνικές κοινότητες στο Άμστερνταμ, τη Μινόρκα και το Λιβόρνο. Η κοινότητα του Άμστερνταμ εξεδήλωσε ιδιαίτερο ενδιαφέρον για την τύχη του Ορθόδοξου παρεκκλησίου στο Λονδίνο και ο Ιωάννης 'Majendie', πρεσβύτερος της Ελληνικής και Ρωσικής εκκλησίας στο Άμστερνταμ, βρισκόταν στον Λονδίνο για αρκετές εβδομάδες κατά τη διάρκεια του 1763. Παρόμοια, όταν ο Γρηγόριος Κασσάβα έφτασε στο Λονδίνο το 1744, για να παρουσιάσει αίτημα από τους Έλληνες εμπόρους της Μινόρκα με το οποίο ζητούσαν να γίνουν Βρετανοί υπήκοοι, ήταν ο ιερέας Βαρθολομαίος Κασσάνος που ενήργησε ως μεταφραστής του και πιθανόν επίσης ως φιλοξενών. Η Ελληνική κοινότητα του Λονδίνου θα έπρεπε, λοιπόν, να αντιμετωπίζεται ως μέρος του δικτύου που προϋποτίθεται από την ευρύτερη ελληνική διασπορά και όχι ως ξεχωριστό φαινόμενο.»

[79] Κωνσταντινίδης, Μ., (1933), ό.π. σ.13, σ. 15, σ.18, Μεττής, Χ., (1998) ό.π. σ.141, Harris, J., (2009), ό.π. σ.33.

Στα 1815 ο Κωνσταντίνος Ιωάννου *Ιπλικτσής*[80], επιτυχημένος νηματέμπορος[81] της Κωνσταντινούπολης, ίδρυσε τον πρώτο γνωστό ελληνικό εμπορικό οίκο του Λονδίνου, με την επωνυμία «*Αργέντης Θωμάς και Σια*». Φαίνεται ότι ο Ιπλικτσής αξιοποίησε διασυνδέσεις με Έλληνες που ήδη διαβιούσαν στο Λονδίνο. Ακολούθησαν οι αδελφοί Παντιάς και Ευστράτιος Ράλλης[82] που ίδρυσαν τον εμπορικό οίκο των «Αδελφών Ράλλη» στα 1818[83]. Το

[80] Κωνσταντινίδης, Μ., (1933), ό.π. σ.16, *«Εὑρίσκεται παρ' ἡμῖν βιβλίον οἰκογενειακὰς περιέχον αναμνήσεις γραφὲν ὑπὸ τοῦ ἀοιδίμου Ἀλεξάνδρου Κ. Ἰωνίδου (†1931). Τοῦ βιβλίου τοῦτου ἐξετυπώθησαν μόνον διακόσια ἀντίτυπα, ἵνα κυκλοφορήσωσι μεταξὺ συγγενῶν καὶ φίλων τοῦ συγγραφέως, τὸ δὲ ὑπ' ἀριθ. 55 ἀντίτυπον δωρηθὲν ὑπὸ τοῦ συγγραφέως εὑρίσκεται παρ' ἡμῖν. Ἐκ τοῦ βιβλίου τούτου πληροφορούμεθα ὅτι ὁ προπάππος τοῦ συγγραφέως, Κωνσταντίνος, γνωστὸς ἐν Κωνσταντινουπόλει ὑπὸ τὸ ἐπώνυμον Ἰπλικτσῆς, ἔφθασεν εἰς Λονδῖνον τῷ 1815. Οὗτος, θεωρούμενος ὡς ὁ πρῶτος ἐκ τῶν Ἑλλήνων τῶν ἱδρυσάντων τὴν σημερινὴν Ἑλληνικὴν Κοινότητα Λονδίνου, ἔπηξεν ἐνταῦθα τὸν πρῶτον Ἑλληνικὸν Ἐμπορικὸν Οἶκον «ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν Ἀργέντης Θωμᾶς καὶ Σία».* Ο παππούς *τοῦ ἀοιδίμου Ἀλεξάνδρου Κ. Ἰωνίδου (†1931),* του νεότερου, επίσης, Α.Κ. Ιωνίδης (1810 -1890) μνημονεύεται στο βιβλίο των πρακτικών της Κοινότητος ως επίτροπος της Ελληνικής Καπέλλας ή αλλιώς του ευκτηρίου οίκου του Σωτήρος Χριστού, κατά το έτος 1841. Αυτός ο Α. Ιωνίδης διετέλεσε, επίσης, μέλος της επιτροπής της Αδελφότητας που καταρτίστηκε την 1η Ιουλίου 1846 για την ίδρυση του νέου Ναού του Σωτήρος Χριστού. Στα 1844 πρωτοστάτησε μαζί με τον πατέρα του Κωνσταντίνο στην Ίδρυση της Ιωνιδείου Σχολής Πειραιά, ανεγείροντάς την εκ βάθρων, για να στεγάσει τα δύο σχολεία αρρένων του Πειραιά· το αλληλοδιδακτικόν *(είχε λειτουργήσει το 1836 με δάσκαλο τον Δημήτρη Κυδωνιάτη)* και το Ελληνικόν Σχολείον - Σχολαρχείον *(είχε ιδρυθεί το 1839 με δάσκαλο τον Νεόφυτο Βάμβα)*. Στην γκραβούρα με την επίσκεψη του βασιλιά της Ελλάδας Γεώργιου του Α΄ στον Ναό, που δημοσιεύτηκε στο *Illustrated London News (24 Οκτωβρίου 1863)*, παρουσιάζεται να στέκεται με άλλους δύο στην πρώτη γραμμή, δεξιά της εικόνας, ως Γενικός Πρόξενος της Ελλάδας στο Λονδίνο (1854-1866), διαδεχόμενος τον Παντιά Ράλλη. Το έτος 1874 μνημονεύεται ως επίτροπος του Ναού του Σωτήρος Χριστού ο πατέρας *τοῦ ἀοιδίμου Ἀλεξάνδρου Κ. Ἰωνίδου (†1931),* του νεότερου, Κωνσταντίνος Α. Ιωνίδης *(εγγονός του Κωνσταντίνου Ιπλικτσή, 1775 – 1852)*. Ο Κωνσταντίνος Α. Ιωνίδης ο νεότερος, μνημονεύεται, επίσης, ως ένας από τους ιδρυτές του πρώτου ημερήσιου Ελληνικού σχολείου του Λονδίνου, του Ελληνικού Κολεγίου, στο Καταστατικό που συντάχθηκε στις 25 Αυγούστου 1870. Στη Γενική Συνέλευση της Κοινότητος που έγινε στις 31 Ιανουαρίου 1874 εκλέχτηκε μέλος της επιτροπής επί της οικοδομής του Ναού της Αγίας Σοφίας. Το έτος 1879 μνημονεύεται ως ένας από τους τρεις πρώτους επιτρόπους του ναού της Αγίας Σοφίας ο ίδιος ο Α.Κ. Ιωνίδης, ο νεότερος. Το όνομά του παρουσιάζεται ξανά στα 1908. Το 1926 και το 1932 μνημονεύονται δωρεές που έκανε στον ναό η κα Καλλιόπη Ιωνίδου (προφανώς, η τελευταία, στη μνήμη του πατέρα της). Έχουμε εδώ το παράδειγμα της πρώτης οικογένειας που είχε ενεργό ρόλο στα κοινά και οι απόγονοί της μέχρι και την τρίτη τουλάχιστον γενεά, συνέχιζαν να ασχολούνται ενεργά με τα κοινά. Στην απογραφή του 1901 κάποιος Alexander C. Ionides παρουσιάζεται να έχει ηλικία 38 ετών και να έχει γεννηθεί το c.1863 στο Paddigton Middlesex.

[81] Χούσος, Βελισσάριος, (2011), Σκηνοθεσία Ντοκιμαντέρ *«Διήλθεν Ευεργετών»*, Ιωνίδιος Σχολή Πειραιά (Πειραματικό Γυμνάσιο). «Ιπλίκ στα τουρκικά σημαίνει νήμα και Ιπλικτσής είναι ο νηματουργός και κατ' επέκταση εκείνος που πουλάει υφαντά από νήμα» Η εγγονή του Κωνσταντίνου Ιωάννου Ιπλικτσή /Ιωνίδη Αθηνά (1835-1907), από την κόρη του Ελένη (1808-1899) και τον Αθανάσιο Ροσσέτο (1790-1896) παντρεύτηκε τον Ιωάννη Τσάτσο (1817 – 1895), παππού του μετέπειτα ακαδημαϊκού και Προέδρου της Ελληνικής Δημοκρατίας Κωνσταντίνου Τσάτσου.

[82] Δελής, Απόστολος, (2007), *«Οικογένεια Ράλλη»,* Encyclopaedia of the Hellenic World, Black Sea, URL: http://www.ehw.gr/l.aspx?id=11102 τελευταία πρόσβαση 23/07/2012 Αναφέρει:- *«Η εξάρτηση από τη βρετανική αγορά σύντομα οδήγησε στη σύσταση νέου καταστήματος στο Λονδίνο το 1818, ... στην Old Bond Street. Το 1826 μεταφέρθηκαν στο περίφημο Finsbury Circus (που αποτέλεσε στη συνέχεια έδρα πολλών ελληνικών επιχειρήσεων), στο οποίο παρέμειναν μέχρι και το τέλος της μακράς επιχειρηματικής πορείας του οίκου το 1961.»*

[83] Καλβοκορέσης, Μ.Λ., *Ο Οίκος των Αδελφών Ράλλη* (Χίος 1953), σελ. 2·Χαρλαύτη, Γ., *Ιστορία της ελληνόκτητης ναυτιλίας. 19ος-20ός αιώνας* (Αθήνα 2001), σελ. 148, σημ. 35, http://el.wikipedia.org/wiki/Εμπορικός Οίκος Ράλλη τελευταία πρόσβαση 23/07/2012: «Από το 1826 καθιερώθηκε και το όνομα της εταιρείας ως «Ralli Bros». Σύντομα επεκτάθηκε σε όλη τη Μεσόγειο, στην Περσία και στην Αμερική. Ο Στρατής ανέλαβε τη διεύθυνση του εμπορικού καταστήματος Μάντσεστερ, ο Ζαννής της Οδησσού, ο Τομαζής της Κωνσταντινούπολης και της Τεργέστης, ο Αυγουστής της Μασσαλίας και ο Παντιάς του Λονδίνου, απ' όπου οργάνωνε όλη την επιχείρηση όντας ο εγκέφαλος της επιχείρησης.»

ξέσπασμα της Ελληνικής Επανάστασης του 1821 και η συνεπακόλουθη καταστροφή της Χίου κατέστησαν το Λονδίνο ασφαλή και μόνιμο χώρο διαμονής των Ελλήνων αυτών. Αυτές οι δύο οικογένειες φαίνεται ότι εγκαταστάθηκαν στο Λονδίνο μετά την ελληνική Επανάσταση (στα 1821 η πρώτη, στα 1827 η δεύτερη), και έμελλε να έχουν τον πιο σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση της ελληνικής ομογένειας στο Λονδίνο κατά τον 19ο αιώνα[84]. Στη συνέχεια ιδρύουν εμπορικούς οίκους οι Μαυρογορδάτοι, οι Ροδοκανάκηδες, οι Σκουλούδηδες, οι Σκυλίτζηδες[85], οι Πετροκόκκινοι κ.λπ., οι περισσότεροι Χιώτες στην καταγωγή. Οι εμπορικοί αυτοί οίκοι ιδρύθηκαν στην Finsbury Circus στην περιοχή του City του Λονδίνου[86] όπου, πολύ πιθανόν, ζούσαν κιόλας οι οικογένειές τους[87]. Υποστηρίζεται[88] ότι πολλοί από τους ομογενείς αυτούς επέλεξαν τη Μεγάλη Βρετανία ως χώρο διαμονής τους για καθαρά και μόνο εμπορικούς λόγους[89]. Ανοίγοντας κεντρικά γραφεία των επιχειρήσεών τους στο Λονδίνο ή στις άλλες μεγάλες βιομηχανικές πόλεις ή λιμάνια (Μάντσεστερ, Λίβερπουλ, Κάρντιφ), μπορούσαν να αποκτήσουν τη βρετανική υπηκοότητα που τους εξασφάλιζε αγγλική προξενική προστασία στις χώρες με τις οποίες εμπορεύονταν. Η επιλογή, όμως, του Λονδίνου, ως τελικού προορισμού μόνιμης εγκατάστασης και ως κέντρου των επιχειρησιακών τους δραστηριοτήτων, είχε πολύ βαθύτερες αιτίες[90].

---

[84] Κωνσταντινίδης, Μ., (1933), ό.π. σ.17, *«... ἠκολούθησαν οἱ ἀδελφοὶ Ράλλη Παντιᾶς καὶ Εὐστράτιος, οἵτινες ἔθεσαν τὰ θεμέλια τοῦ ἀνὰ τὸ Πανελλήνιον εὐφήμως γνωστοῦ Ἐμπορικοῦ Οἴκου τῶν Ἀδελφῶν Ράλλη, ὅστις ἤσκησε τὴν εὐεργετικωτέραν ἐπίδρασιν ὄχι μόνον ἐπὶ τῆς Ἑλληνικῆς Κοινότητος Λονδίνου, ἀναδειχθεὶς στῦλος καὶ ἑδραίωμα αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων Ἑλληνικῶν Κοινοτήτων τῆς Ἀγγλίας. Οὔτε δὲ θὰ ἀπετέλει ὑπερβολὴν ἄν ἐλέγομεν ὅτι ὁ Οἶκος τῶν Ἀδελφῶν Ράλλη ἀπὸ τῆς ἱδρύσεως αὐτοῦ μέχρι τῆς σήμερον ἀπετέλεσε καὶ ἀποτελεῖ τὴν ψυχὴν καὶ τὴν κινητήριον δύναμιν τῆς Κοινότητος ἡμῶν.».*

[85] Απόγονος τους ήταν η δεύτερη σύζυγος του Ελευθέριου Βενιζέλου, Έλενα Σκυλίτζη.

[86] Δελής, Απόστολος, (2007), *«Οικογένεια Ράλλη»,* Encyclopaedia of the Hellenic World, Black Sea, URL: http://www.ehw.gr/l.aspx?id=11102 τελευταία πρόσβαση 23/07/2012.

[87] Chatziioannou, Maria-Christina and Harlaftis, Gelina, (2007), From the Levant to the City of London: Mercantile Credit in the Greek International Commercial Networks of the Eighteenth and Nineteenth Centuries στο *Centres and Peripheries in Banking The Historical Development of Financial Markets,* Edited by Cottrell, Philip L. et al, Ashgate, London, σ.26.

[88] Μεττής, Χ., (1998), ό.π. σ.141 παραθέτει απόσπασμα από έγγραφο του Άγγλου Γενικού Προξένου στην Αλεξάνδρεια που αναφέρεται μεταξύ άλλων ότι «... άλλοι Έλληνες μεταβαίνουν στην Αγγλία, για να πάρουν Πολιτογράφηση όχι με σκοπό να ζήσουν εκεί [...] αλλά με τη συγκεκριμένη πρόθεση να επιστρέψουν σύντομα σ' αυτή εδώ τη χώρα με τα προνόμια ενός φύσει Βρετανού υπηκόου...»

[89] Βουρκατιώτη, Α. Δ. (2004), *Ο οίκος των Αδερφών Ράλλη, 1814-1961. Το αρχέτυπο της επιχειρηματικότητας της ελληνικής διασποράς,* Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών. Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Ιστορίας, αδημοσίευτη διδακτορική διατριβή.

[90] Chatziioannou, M. and Harlaftis, G., (2007), ό.π. σ.15:- «Οι Ελληνικές χερσαίες και υπερπόντιες δραστηριότητες στο εμπόριο και τη ναυτιλία αναπτύχθηκαν σύμφωνα με τις γραμμές της Δυτικής Ευρώπης για το εμπόριο και τη ναυτιλία και αποδείχθηκαν ιδιαίτερα αποτελεσματικές, συνδέοντας τις αγορές του λεγόμενου Λεβάντε, της Ανατολής ή της Ανατολικής Μεσογείου και της Μαύρης Θάλασσας, με τις αγορές της Δυτικής Ευρώπης τον δέκατο όγδοο και δέκατο ένατο αιώνα.», και ό.π. σ. 37 «Η επέκταση του ελληνικού εμπορίου βασίστηκε σε χαμηλά κέρδη, γεγονός που επέτρεψε στους Έλληνες να κόβουν τις τιμές των ανταγωνιστών τους. Κέρδιζαν αρκετό εισόδημα εξαιτίας του μεγάλου κύκλου εργασιών τους. Προκειμένου να διατηρηθεί η μεγάλη εμπορική δραστηριότητα με μικρό κεφάλαιο θα έπρεπε να δανείζονται τεράστια ποσά με υψηλά επιτόκια. Όταν ο κύκλος των εργασιών μειώθηκε, λόγω πολιτικής ή οικονομικής κρίσης ή πολέμου, η

«… Όλα τα γραφεία των Ελληνικών εμπορικών οίκων εργάστηκαν πάνω σε παρόμοια βάση· δηλαδή, σύμφωνα με τους κανόνες, τον κώδικα συμπεριφοράς και τους νόμους του Βρετανικού χρηματοπιστωτικού συστήματος και του City του Λονδίνου. Η μετατροπή των Λεβαντίνων επιχειρηματιών σε σεβαστούς, δυτικού τύπου, καπιταλιστές, ήταν εκ των ων ουκ άνευ για την εγκατάστασή τους στην καρδιά της οικονομικής πρωτεύουσας του 19ου αιώνα[91].»

Η συγκέντρωση ευκατάστατων ομογενών στον ίδιο χώρο του Λονδίνου στις αρχές του 19ου αιώνα, είχε ως χαρακτηριστικό γνώρισμά της την ένταξη των νέων μεταναστών στο κοινωνικό και οικονομικό γίγνεσθαι της χώρας υποδοχής[92], τη σύνδεση των ανθρώπων αυτών μεταξύ τους, την αλληλοστήριξη και τη συνεργασία, ιδιαίτερα, στα πρώτα στάδια της δραστηριοποίησής τους. Οι νέοι αυτοί ομογενείς κατάφεραν σε λίγα χρόνια από το City του Λονδίνου να καταστούν μεγαλέμποροι και να έχουν το μονοπώλιο των εμπορευμάτων της Ανατολής και των λιμανιών της Ρωσίας για περίπου μισό αιώνα[93]. Μεταξύ τους δεν ήταν απλά συνδεδεμένοι ως συμπατριώτες, αλλά και με τους γάμους που είχαν συνάψει, ήταν σχεδόν όλοι συγγενείς[94].

«Οι Έλληνες συμμετείχαν σε τρεις πολύπλευρες μορφές επιχειρηματικής δραστηριότητας: το εμπόριο, τη ναυτιλία και τις χρηματοδοτήσεις. Μέχρι το τέλος του 19ου αιώνα, οι εμπορικές οικογένειες συνέχισαν το σύστημα κάθε οικογένεια να ειδικεύεται περισσότερο σε οποιεσδήποτε δύο από τις τρεις οικονομικές δραστηριότητες, αλλά σπάνια σε μια αποκλειστικά, και ακόμα πιο σπάνια αποκλειστικά στις χρηματοδοτήσεις. Όταν, μια γενιά αργότερα, έχασαν έδαφος προς

επιβάρυνση των τόκων για τα δανεισμένα χρήματα θα μπορούσε να είναι τόσο βαριά που το μικρό κεφάλαιο του εμπόρου θα μπορούσε να εξαφανιστεί. Αυτό σίγουρα θα οδηγούσε σε πτώχευση.», επίσης στο Harlaftis, G., (1996), *A History of Greek-owned Shipping from 1830 to the Present Day*, London, κεφ. 1.

[91] Chatziioannou, M. and Harlaftis, G., (2007), ό.π. σ. 35.

[92] Chatziioannou, Maria Christina (2007)β, Greek Merchants in Victorian England, στο *Greek Diaspora and Migration Since 1700: Society, Politics and Culture*, edited by Demetres Tziovas, Ashgate Publishing, Ltd., σ.47, «Το φιλελεύθερο βρετανικό πολιτικό και οικονομικό κλίμα προσέφερε ευνοϊκές συνθήκες για τον ανταγωνισμό των επιχειρήσεων στους νεοφερμένους: Έλληνες, Γερμανούς, Εβραίους, Σκωτσέζους και τους Ιρλανδούς. Αυτές ήταν καλά δομημένες επιχειρηματικές ομάδες του δέκατου ένατου αιώνα που λειτουργούσαν κυρίως μέσω οικογενειακών επιχειρήσεων. Ο ανταγωνισμός, εκ των πραγμάτων, αναπτύχθηκε κυρίως στον τομέα των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων και οι πιο διαχρονικές επιχειρήσεις επρόκειτο να περάσουν από μια διαδικασία κοινωνικής και πολιτιστικής ενσωμάτωσης στην αστική ζωή στη Βρετανία: οι Ράλληδες, Ροδοκανάκηδες και Ιωνίδες είναι περιπτώσεις αναφοράς. Η εγκατάσταση μεταναστών στη Βρετανία τον δέκατο ένατο αιώνα πρόσφερε στους Έλληνες ομογενείς τη μοναδική εμπειρία ενός ανταγωνιστικού επιχειρηματικού περιβάλλοντος και τη συνύπαρξη με μια κοινωνικά διαστρωματωμένη κοινωνία.»

[93] Tamis, A.M. (2009), Greek migration and settlement in eastern and south Asia. In K. Loukeris, & K. Petrakis (Eds). *The roads of the Greeks* (pp. 162-186). Athens, Greece: Polaris Publishing.

[94] Chatziioannou, M. and Harlaftis, G., (2007), ό.π. σ.28.

> όφελος εβραϊκών εμπορικών οίκων σε συγκεκριμένες περιοχές, όπως η Οδησσός στη νότια Ρωσία, όπου οι Ελληνικοί εμπορικοί οίκοι, κυρίως από τη Χίο, είχαν μια πρώιμη αφετηρία κατά τη διάρκεια του 1820 ως 1860, στράφηκαν είτε σε διαφορετικές γεωγραφικές περιοχές, όπως έκαναν και οι Αδελφοί Ράλλη στην Αμερική και την Ινδία, είτε στη ναυτιλία, όπως και οι ελληνικοί εμπορικοί οίκοι με προέλευση από το Ιόνιο από τη δεκαετία του 1870. Όλες οι κορυφαίες εμπορικές οικογένειες, ωστόσο, είχαν εμπλακεί στο εκτεταμένο επιχειρηματικό δίκτυο των Ελλήνων που εκτεινόταν από τον Λεβάντε στη Δύση και στις δύο περιόδους. Η πλειοψηφία των εμπορικών τραπεζών στη Βρετανία συνδύαζαν τους ρόλους τους ως γενικοί έμποροι, τραπεζίτες και εφοπλιστές … Ήταν αντιληπτό ότι οι εμπορικές επιχειρήσεις περιελάμβαναν τραπεζικές δραστηριότητες, με τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες να αποτελούν παραδοσιακή εμπορική δραστηριότητα. Στην πραγματικότητα, η εξειδίκευση στα τραπεζικά θεωρήθηκε επικίνδυνη και ανεπιθύμητη στη δεκαετία του 1860, όπως μπορούμε να δούμε από τις εκθέσεις Barings για τις ελληνικές επιχειρήσεις.»[95]

Η ευρωστία των εμπορικών τους οίκων και η ανάγκη τους να συμπήξουν κοινότητα τούς οδήγησε στην οργάνωσή τους σε «Αδελφότητα», που αυξανόταν και ήκμαζε, ιδρύοντας στο Λονδίνο κατ' ακολουθία: τρεις ναούς, μια ελληνική σχολή και ένα κοιμητηριακό παρεκκλήσιο. Οι θρησκευτικές ανάγκες των Ελλήνων, όπως διαφάνηκε, εξυπηρετούνταν αρχικά στο Ρωσικό Παρεκκλήσιο από Ρώσους, ως επί το πλείστον, ιερείς και ενίοτε Έλληνες. Η έλευση, όμως, όλο και περισσότερων ομογενών, μετά την Ελληνική Επανάσταση του 1821, έκανε ταυτόχρονα περισσότερο αισθητή την έλλειψη ελληνικού ναού. Η ευκαιρία για την ίδρυση ναού και την ουσιαστική δημιουργία κοινότητας, δόθηκε το 1837 με την παρουσία στο Λονδίνο ενός Έλληνα ιερέα που ονομαζόταν Γαλακτίων Γαλάτης. Η ομάδα των ομογενών, αφού οργανώθηκε σε Αδελφότητα επωφελούμενη από την παρουσία του ιερέα Γαλακτίωνα Γαλάτη, ενοικίασε αίθουσα στον αριθμό 9 Finsbury Circus – ανάμεσα, δηλαδή, στα γραφεία των «Αδελφών» και τις οικίες τους – και ίδρυσε εκεί το 1837 ευκτήριο οίκο / ναό που τον αφιέρωσε στον Σωτήρα Χριστό. Ο ναός αυτός έμεινε γνωστός ως *Greek Chapel, Ελληνική Καπέλα* – το Ελληνικό Παρεκκλήσιο[96]. Προτού τελειώσει ο πρώτος χρόνος αποτάθηκαν στην Εκκλησία της Ελλάδος και πέτυχαν να διοριστεί ως μόνιμος ιερέας του νεοϊδρυθέντα ευκτηρίου οίκου ο Αρχιμανδρίτης Διονύσιος Ξενάκης, ο οποίος καταγόταν από

[95] Chatziioannou, M. and Harlaftis, G., (2007), ό.π. σ.27.
[96] Κωνσταντινίδης, Μ., (1933), ό.π., σ.5-7, Catsiyannis, Timotheos, (1986), *Pandias Stephen Rallis, 1793 – 1865*, London: privately printed σ. 68-75.

τη Χίο, όπως και οι περισσότεροι από τους πρώτους εκείνους ομογενείς του 19ου αιώνα. Η ιστορία της Αδελφότητας έγινε πια ταυτόσημη με την ιστορία του ναού και της κοινότητας. Μοναδικός σκοπός της σύμπηξης της Αδελφότητας ήταν η ίδρυση και συντήρηση ναού[97]. Οι όντως πρωτοπόροι αυτοί ομογενείς κατάρτισαν με κάθε λεπτομέρεια καταστατικό, για να διέπει τη λειτουργία της Αδελφότητας και του Ναού, τις γενικές συνελεύσεις, την εκλογή επιτρόπων, τις δικαιοδοσίες, τα καθήκοντα και τη μισθοδοσία των ιερέων, τις συνεισφορές των Αδελφών, την τήρηση πρακτικών, την υποδοχή νέων ομογενών κ.λπ. Η ίδρυση, λοιπόν, της Ελληνικής Κάπελας, μπορεί να θεωρείται ως η πρώτη ένδειξη κοινοτικού πνεύματος μεταξύ των ομογενών στο Η.Β. τον 19ο αιώνα.

Μέχρι το τέλος του 1839 η ελληνική Κοινότητα του Λονδίνου είχε ήδη ιδρυθεί πάνω σε γερά θεμέλια, κυρίως χάρη στην ηγετική προσωπικότητα και επιρροή του Παντιά Σ. Ράλλη[98]. Σε

[97] Κωνσταντινίδης, Μ., (1933), ό.π., σ.22.

[98] Catsiyannis, Timotheos, (1986), ό.π. σ. 68-75, Chatziioannou, M. and Harlaftis, G., (2007), ό.π. σ.28 «Η οικογένεια Ράλλη είναι με διαφορά η πιο σημαντική στο δεύτερο τρίτο του δέκατου ένατου αιώνα. Ο «Ζευς» της ελληνικής παροικίας στο Λονδίνο, για τουλάχιστον 40 χρόνια, ήταν ο Παντιάς Σ. Ράλλης, ο οποίος, μαζί με τα τέσσερα αδέλφια του, Στρατή (στο Μάντσεστερ), Αυγουστή (στη Μασσαλία), Τομαζή (στην Κωνσταντινούπολη) και Ζαννή (στην Οδησσό), αποτέλεσαν τον ισχυρότερο και τον πιο γνωστό Ελληνικό Οίκο Εμπορίου της εποχής εκείνης, των Αδελφών Ράλλη - Ralli Brothers. Τον δέκατο ένατο αιώνα, οι Αδελφοί Ράλλη συνδυάζοντας πλήρως το εμπόριο και τη ναυτιλία, εδραίωσαν το θαλάσσιο εμπόριο μεταξύ Ανατολής και Δύσης, στο οποίο αναπτύχθηκε η ελληνική ναυτιλία. Ο Ελληνικός πολιτισμός, οι δεσμοί τους με το νησί και η αυστηρή οικογενειακή ιεραρχία βρίσκονταν στο επίκεντρο του διεθνούς εμπορικού δικτύου τους. Η ελληνική εταιρεία των Αδελφών Ράλλη ήταν ένας διεθνής Οίκος συναλλαγών που λειτούργησε για σχεδόν 150 χρόνια, με συμφέροντα να εκτείνονται από τη Νέα Υόρκη στη Ρωσία, την Ινδία και την Ιαπωνία, και μια εμπορική τράπεζα στο City του Λονδίνου. Το 1860 η εταιρεία εισήχθη στον κατάλογο των μεγαλύτερων εταιρειών στο City, με μια εκτίμηση του πλούτου της σε πάνω από ένα εκατομμύριο λίρες στερλίνες, σε μια εποχή που ο πλούτος της Baring Bros εκτιμήθηκε σε δύο εκατομμύρια λίρες και της Rothschilds σε οκτώ εκατομμύρια λίρες. … ήταν συγγενείς με όλους τους Χιώτες εμπόρους που εμπορεύονταν στο Λονδίνο. Έχει υπολογιστεί ότι υπήρχαν τουλάχιστον 66 μέλη της οικογένειας Ράλλη που συνδέονταν με πρώτου βαθμού συγγένεια και εργάζονταν σε υποκαταστήματα στο εξωτερικό όχι μόνο των Αδελφών Ράλλη, αλλά και σε άλλες εταιρείες της ευρύτερης οικογένειας· […] Ο γιος του Αυγουστή, ο Στέφανος Αυγουστή Ράλλη (1829-1902), διάδοχος του Παντιά, ήταν η δεύτερη γενιά των Αδελφών Ράλλη στο Λονδίνο. Ένας μορφωμένος νεαρός άνδρας μεγαλωμένος στη Μασσαλία, είχε κληθεί στο Λονδίνο το 1851 σε ηλικία 22 ετών, για να βοηθήσει τον θείο του Παντιά, τον οποίο και διαδέχτηκε το 1865. Ήταν αυτός που έφερε τους Αδελφούς Ράλλη στη μεγαλύτερη φήμη τους, εγκαταλείποντας την αγορά της Μαύρης Θάλασσας και κάνοντας επέκταση στη Νέα Υόρκη, την Καλκούτα και τη Βομβάη.»
Επίσης σ. 33: «Στους αντίποδες των Χιωτών ήρθε μια άλλη οικογένεια που απέκτησε φήμη και στάτους ίσο με τους Ράλληδες, που σήμερα είναι γνωστή κυρίως λόγω της συλλογής έργων τέχνης, την οποία δώρισε στο Μουσείο Victoria and Albert: οι Ιωνίδες. Οι Ιωνίδες κατάγονταν από την Κωνσταντινούπολη. Ο Κωνσταντίνος Ιπλικτσής Ιωνίδης (1775-1852) ήταν ένας επιτυχημένος έμπορος της Κωνσταντινούπολης που συμμετείχε στο εμπόριο κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων στις πρώτες δύο δεκαετίες του δέκατου ένατου αιώνα. Όταν ο πόλεμος της ελληνικής ανεξαρτησίας ξέσπασε το 1821, μετανάστευσε στο Λονδίνο, μπαίνοντας στο κύμα των άλλων Ελλήνων εμπόρων που εμπορεύονταν με την Αγγλία από τον Λεβάντε. Εκεί, ο γιος του Αλέξανδρος άλλαξε το όνομα Ιπλικτσής στο πολύ πιο εύκολο Ιωνίδης. Η οικογενειακή επιχείρηση στο Λονδίνο, εμφανίζεται σε καταλόγους του 1827 και από το 1834 φέρει την επωνυμία «Ionidis & Co. Turkey Merchants». Ο δεύτερος γιος του Κωνσταντίνου, Αλέξανδρος (1810 - 1890), έγινε αρχηγός της οικογένειας και επιτυχημένος επιχειρηματίας, κάνοντας την επιλογή, πολύ σοφά, μιας Χιώτισσας νύφης στο Λονδίνο. Ο Δημήτριος Κασσαβέττη, ένας από τους πρώτης τάξεως εμπόρους (…), παντρεύτηκε την αδελφή του Αλεξάνδρου, Ευτέρπη, ενώ ο Γ.Π. Λασκαρίδης (…) παντρεύτηκε μια άλλη αδελφή του, την Κατερίνα. Με τα μέλη της οικογένειας στο Μάντσεστερ και στην Κωνσταντινούπολη, οι Ιωνίδες συνέχισαν να

Γενική Συνέλευση της Αδελφότητας, που πραγματοποιήθηκε στις 6 Νοεμβρίου 1841,[99] ανατέθηκε σε ειδική επιτροπή η εξεύρεση κατάλληλου οικοπέδου για ταφή των μελών της. Μέχρι τις 2 Ιουλίου 1842 η Γενική Συνέλευση είχε καταλήξει σε μια συγκεκριμένη περιοχή, εντός του West Norwood Cemetery, που αποτέλεσε το πρώτο ελληνικό κοιμητήριο στο Λονδίνο.[100] Ο *Ευκτήριος Οίκος του Σωτήρος Χριστού* δεν μπορούσε, όμως, να καλύπτει για πάντα τις ανάγκες της αυξανόμενης Αδελφότητας. Ήδη από το 1843 γινόταν λόγος για ανέγερση νέου Ναού. Την 1η Ιουλίου 1846 καταρτίστηκε επιτροπή για να υποβάλει πρόταση προς τη Γενική Συνέλευση και μέχρι το τέλος του 1849 έγινε κατορθωτή η ανέγερση του νέου Ναού. Ο ναός αυτός, που αφιερώθηκε, επίσης, στον Σωτήρα Χριστό, ανεγέρθηκε στο City, στη Winchester Street του London Wall και βασίστηκε σε σχέδια του Έλληνα αρχιτέκτονα Λυσάνδρου Καφταντζόγλου, καθ' υπόδειξη του Σπυρίδωνα Τρικούπη, που είχε διατελέσει πρεσβευτής της Ελλάδος στο Λονδίνο μέχρι το 1843. Το παράδειγμά τους θα ακολουθούσαν στα επόμενα χρόνια οι ομογενείς που συγκεντρώνονταν σε δυο άλλες μεγάλες πόλεις κτίζοντας ναούς: του Ευαγγελισμού της Θεοτόκου στο Manchester (1860), του Αγίου Νικολάου στο Liverpool (1867) και αργότερα του Αγίου Νικολάου στο Cardiff της Ουαλίας (δημιουργία κοινότητας:1873, οικοδόμηση ναού 1906). Οι ομογενείς των άλλων πόλεων δεν ήταν άσχετοι με την ομογένεια του Λονδίνου. Αποτελούσαν κυρίως προέκταση του δικτύου των εμπορικών οίκων του Λονδίνου και στις πλείστες περιπτώσεις ήταν μέλη των ίδιων οικογενειών.

Τριάντα, σχεδόν, χρόνια μετά την έλευση του πρώτου ελληνικού εμπορικού οίκου στο Λονδίνο (1818-1848), στην υπόδουλη πατρίδα είχε ήδη ιδρυθεί ένα μικρό κράτος και οι μετανάστες στη Μεγάλη Βρετανία είχαν μια τεράστια οικονομική επιτυχία· είχαν ιδρύσει κοινότητα και ιδιόκτητο Ναό, ενώ παράλληλα είχαν επεκτείνει τις δραστηριότητες και την εγκατάστασή τους στο μεγάλο βιομηχανικό κέντρο, το Μάντσεστερ, και στο μεγάλο εμπορικό λιμάνι του Λίβερπουλ[101].

συμμετέχουν, όπως και ο πατέρας τους, στο εμπόριο κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων μεταξύ της Μεγάλης Βρετανίας και της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. Ωστόσο, ακολουθώντας την τάση της εποχής, άρχισαν να στρέφονται στις εμπορικές τράπεζες. Σύμφωνα με τις διαθέσιμες πληροφορίες, ο Αλέξανδρος Ionides έγινε Διευθυντής της Τράπεζας του Λονδίνου, η οποία είχε πληγεί από την κρίση του 1857, όπου φέρεται να έχει χάσει £20.000 στερλίνες.»

[99] Κωνσταντινίδης, Μ., (1933), ό.π., σ.144.

[100] http://www.stsophia.org.uk/gr_cemeteries.html, τελευταία πρόσβαση 23/07/2012.

[101] Chatziioannou, Maria Christina (2007), ό.π. σ.30, «Οι Έλληνες, αν και υπήρξαν σημαντικοί στις τραπεζικές δραστηριότητες κατά το δεύτερο τρίτο του 19ου αιώνα, δεν δημιούργησαν τραπεζικές δυναστείες στην Αγγλία. Από την τριαδική επιχείρησή τους - το «εμπόριο, τη ναυτιλία και τις χρηματοδοτήσεις» - ειδικεύτηκαν στη ναυτιλία. Μπορούμε να υποθέσουμε μόνο το βαθμό στον οποίο αυτό ήταν θέμα επιλογής ή ανάγκης. Με τον

«Η Βρετανία έγινε ένα σταυροδρόμι για την ανάπτυξη των ελληνικών εμπορικών εταιρειών. Η οργάνωση των ελληνικών κοινοτήτων στο Λονδίνο, το Μάντσεστερ και το Λίβερπουλ, ακολουθεί το μοντέλο των ελληνικών κοινοτήτων της προηγούμενης φάσης (της ελληνικής διασποράς) στην Ιταλική Χερσόνησο, και ήταν το εφαλτήριο, κυρίως, για τους Έλληνες μετανάστες επιχειρηματίες από τα λιμάνια της Μεσογείου και από άλλες πόλεις της Ανατολής, καθώς και από το ελληνικό κράτος μετά το 1830. Το πολιτιστικό μοντέλο του Βρετανού επιχειρηματία ήταν ένας ισχυρός παράγοντας για την ενίσχυση και διατήρηση της ελληνικής επιχειρηματικότητας εκεί[102].»

Είναι άξια προσοχής η σχέση των μεταναστών όχι μόνο με τα κέντρα δραστηριοποίησης του ελληνικού εμπορίου (Κωνσταντινούπολη, Σμύρνη, Οδησσός, Αλεξάνδρεια, Μασσαλία) και τις άλλες πόλεις της Αγγλίας στις οποίες διατηρούνταν παραρτήματα των γραφείων τους, αλλά και με το νέο κράτος, την ελεύθερη πατρίδα και τους χώρους καταγωγής τους[103].

Κατά τη διάρκεια της επόμενης τριακονταετίας (1850-1880) οι ομογενείς, οι

«οἰκονόμοι καὶ ὀλιγαρκεῖς κατὰ τὰ πρῶτα ἰδίᾳ ἔτη τῆς ἐγκαταστάσεως αὐτῶν ἐν Λονδίνῳ ἀπέβησαν οἱ πλείστοι ἀνεξάρτητοι οἰκονομικῶς καὶ ἠθέλησαν νὰ δώσωσιν εἰς ἑαυτοὺς καὶ τὰς οἰκογενείας των ζωὴν ἀνετωτέραν[104]».

Διατήρησαν τα εμπορικά τους γραφεία στο City, αλλά αναζήτησαν ως χώρο κατοικίας τους πιο εξοχικές περιοχές. Τέτοιες ήταν, τότε, οι περιοχές Lancaster Gate και Bayswater, βορείως

τρόπο αυτό σχημάτισαν πλοιοκτήτριες δυναστείες που εδραιώθηκαν στις αρχές του εικοστού αιώνα και διήρκεσαν μέχρι τις μέρες μας.»

[102] Chatziioannou, M. and Harlaftis, G., (2007), ό.π. σ.47.

[103] Chatziioannou, Maria Christina (2007), ό.π. σ.47, «Ενώ μπορούμε να αξιολογήσουμε ικανοποιητικά τη συμμετοχή των Ελλήνων μεταναστών στο εμπόριο και σε άλλες δραστηριότητες στον χώρο εγκατάστασής τους στην Οθωμανική Αυτοκρατορία, τα λιμάνια της Μαύρης Θάλασσας και την Ιταλική Χερσόνησο κατά τον δέκατο όγδοο αιώνα, γνωρίζουμε πολύ λίγα σχετικά με τον αντίκτυπο της βρετανικής οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης στις επιχειρηματικές δραστηριότητες και την επιχειρηματική κουλτούρα των Ελλήνων στη Μεγάλη Βρετανία (Λονδίνο, Μάντσεστερ, Λίβερπουλ), τον δέκατο ένατο αιώνα. Εκτός από μια λεπτομερή επισκόπηση της εμπορικής ναυτιλίας (Χαρλαύτη 1996: 55-62), γνωρίζουμε πολύ λίγα για την πορεία της ζωής των Ελλήνων μεταναστών σε οποιαδήποτε από αυτές τις πόλεις ή ποια μορφή πήραν οι επιχειρηματικές τους δραστηριότητες (κυρίως στο Μάντσεστερ και στο Λίβερπουλ). …Από το τέλος του δέκατου όγδοου αιώνα, η ανάπτυξη άλλων οικονομικών κέντρων, όπως το Μάντσεστερ και το Λίβερπουλ ήταν θεαματική. Στις πρώτες δεκαετίες του δέκατου ένατου αιώνα, οι Έλληνες - οι Χιώτες κατά πλειοψηφία - έφτασαν από το Λονδίνο στο Μάντσεστερ, μαζί με άλλους Ευρωπαίους επιχειρηματίες. Οι Χιώτες, με την ίδια επιχειρηματικότητα με την οποία είχαν ανταποκριθεί στην πρόκληση της Σύρου και του Πειραιά στο ελληνικό κράτος, ανακάλυψαν το βιομηχανικό Μάντσεστερ και το λιμάνι του Λίβερπουλ. Αυτά ήταν τα χρόνια που ακολούθησαν την κατάργηση των Νόμων για τα Σιτηρά (1846), και οι Έλληνες συνέχισαν να αναπτύσσουν τις εμπορικές τους δραστηριότητες μέσω των εισαγωγών γεωργικών προϊόντων από την Ανατολική Μεσόγειο (π.χ. σταφίδες, βαμβάκι, σιτάρι) στην Αγγλία.»

[104] Κωνσταντινίδης, Μ., (1933), ό.π., σ.50.

του Hyde Park και του Kensington Palace που τότε ήταν στις παρυφές του Λονδίνου και απέχουν απόσταση περίπου πέντε μιλιών από το City.

Ήδη, στα 1870 η κοινότητα του Λονδίνου αριθμούσε γύρω στις 80 επώνυμες οικογένειες και είχε ωριμάσει η ανάγκη να ιδρύσει το δικό της σχολείο που άνοιξε τις πόρτες του την 1η Οκτωβρίου 1870 με πρωτοβουλία 20 περίπου ηγετικών στελεχών της Αδελφότητας[105]. Μετά την ίδρυση της Ελληνικής Κάπελας, την αγορά χώρου, για να αποτελεί ξεχωριστό κοιμητήριο για την κοινότητα και την ανοικοδόμηση εκ βάθρων Ελληνορθόδοξου Ναού που αφορούσαν στη θρησκευτική συγκρότηση της κοινότητας, η ίδρυση σχολείου μπορεί να θεωρείται ως η πρώτη ένδειξη εδραίωσης του κοινοτικού πνεύματος μεταξύ των ομογενών στο Η.Β. στον 19ο αιώνα, με προοπτική για το μέλλον. Η Ελληνική Σχολή, όπως ονομαζόταν, στεγάστηκε στο 84 Kensington Gardens Square, κοντά στο Westbourne Grove, μια περιοχή στην οποία κατοικούσαν πλέον οι πλείστες των οικογενειών.[106] Η ελληνόφωνη εκπαίδευση των ομογενών στο Η.Β., μέχρι τότε παρεχόταν με τη μορφή κατ' ιδίαν διδασκαλίας στο σπίτι, για εκείνους τους ομογενείς που μπορούσαν να πληρώνουν την παράδοση ιδιωτικών μαθημάτων. Ένας από τους πιο ονομαστούς καθηγητές που έδιναν τέτοια ιδιαίτερα μαθήματα είναι ο Ιωάννης Ν. Βαλέττας από τη Σίφνο (12 Ιαν. 1818 – 2 Ιαν. 1900), ο οποίος έφτασε στο Λονδίνο στα 1859 και υπήρξε ο διευθυντής του πρώτου ημερήσιου ελληνικού σχολείου του Λονδίνου (1870 – 1884/1885[107]). Φαίνεται ότι στο Λονδίνο δεν διαβιούσαν μόνο οι επιφανείς, δραστήριες και οικονομικά επιτυχημένες

[105] Μεττής, Χ., (1998) ό.π. σ.256 παραθέτει την ομιλία του πρώτου Μητροπολίτη Γερμανού προς την Γενική Συνέλευση της Εθνικής Ενώσεως Ελλήνων εν Μεγάλη Βρετανία στις 3 Ιουλίου 1943, από όπου το ακόλουθο παράδειγμα είναι ενδεικτικό για την καθυστέρηση που παρατηρήθηκε στην ίδρυση σχολείου: «*Ἡ πρώτη σκέψις τῆς ἄρτι συγκροτουμένης παροικίας κατὰ τὸ πρῶτον ἥμισυ τοῦ παρελθόντος αἰῶνος εὐλόγως ἐστράφη κατ' ἀρχὰς εἰς τὴν ἵδρυσιν Εὐκτηρίου Οἴκου καὶ βραδύτερον Ναοῦ, ὄχι μόνον διὰ θρησκευτικούς, ἀλλὰ καὶ δι' ἐθνικοὺς λόγους. Διότι ἡ Ἐκκλησία διατηροῦσα στενὸν τὸν σύνδεσμον πρὸς τὴν Γενέτειραν διὰ τῆς Ὀρθοδόξου Πίστεως συνετέλει καὶ εἰς τὴν διατήρησιν τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, καθ' ὅσον ἐν αὐτῇ ἐτελοῦντο ἡ Θεία Λατρεία καὶ τα Μυστήρια καὶ ἐψάλλοντο οἱ θαυμάσιοι ἐκκλησιαστικοὶ ὕμνοι. Ἐφόσον νεήλυδες ἦσαν οἱ ἐγκατασταθέντες καὶ εἶχον ζωηρὸν τὸ ἐθνικὸν αἴσθημα καὶ οἱ μικτοὶ γάμοι ἦσαν σπάνιον τι χρῆμα, ἡ ἀνάγκη τῆς ὑπάρξεως ἰδιαιτέρου Σχολείου δὲν ἐφαίνετο ἄμεσος καὶ ἐπείγουσα. Ἤρκει ἡ προθυμία τοῦ κατὰ καιρούς Ἐφημερίου διὰ τὴν Ἑλληνοπρεπῆ κατὰ τὸ ἐνὸν μόρφωσιν τῶν Ἑλληνοπαίδων, εἰς τοὺς ὁποίους ὁ γνήσιος Ἑλληνικός οἶκος ἐχρησίμευεν ἡ πρώτη ἑστία μορφώσεως χωρὶς νὰ παραλείπεται ἡ γνώσις τῆς γλώσσης τοῦ τόπου.*»

[106] Μεττής, Χ., (1998), ό.π. σ.165 αναδημοσιεύει σχετικό άρθρο των Times of London.

[107] Οι χρονολογίες 1870-1884 δίνονται ως περίοδος λειτουργίας της Ελληνικής Σχολής σε βιβλίο για την ιστορία του Σχολείου της Αγίας Σοφίας, το οποίο μάλλον επιμελήθηκε ο Επίσκοπος Μιλητουπόλεως Τιμόθεος Κατσιγιάννης (Κατσιγιάννης, Τιμόθεος, (1980), *Το σχολείο της Αγίας Σοφίας,* St Sophia School Benevolen Fund Limited, Λονδίνο, σ.4), αλλά και σε άλλες πηγές που αντιγράφουν η μια την άλλη. Η τελευταία, ωστόσο, επιστολή των Εφόρων που διασώζεται στο αρχείο της Αγίας Σοφίας και προειδοποιεί για το κλείσιμο της Σχολής, με το τέλος του σχολικού έτους, φέρει ημερομηνία 22 Δεκεμβρίου 1884. Η Σχολή, συνεπώς, βρίσκεται ήδη στο 15ο έτος λειτουργίας της και μπορούμε με σχετική ασφάλεια να συμπεράνουμε, από το περιεχόμενο της επιστολής (Μεττής, Χ., (1998), ό.π. σ.197) ότι η λειτουργία της Σχολής τερματίστηκε στις 20 Ιουλίου του 1885 (που θα τερματίζονταν τα μαθήματα με βάση τον Κανονισμό της Σχολής) ή στις 30 Σεπτεμβρίου 1885 (ημερομηνία λήξης του οικονομικού ισολογισμού του κάθε σχολικού έτους).

οικογένειες των Χιωτών, κυρίως, εμπόρων.[108] Ένας άγνωστος αριθμός φτωχών ή όχι πλούσιων ελληνικών οικογενειών, φαίνεται ότι ζούσε στο Λονδίνο και η Αδελφότητα της Αγίας Σοφίας δε θα μπορούσε να μείνει ασυγκίνητη μπροστά στην ανάγκη παροχής ελληνικής εκπαίδευσης, τόσο στα παιδιά τους όσο και σε αυτούς που δεν είχαν τη δυνατότητα να μορφώσουν τα παιδιά τους.

Είναι αξιοσημείωτο ότι στην προσπάθεια ίδρυσης ελληνικής σχολής προηγήθηκαν οι Έλληνες του Μάντσεστερ. Αυτοί, όπως και εκείνοι του Λίβερπουλ, είχαν οργανωθεί με παρόμοιο τρόπο σε κοινότητα, παρόλο που ήταν μικρότεροι σε αριθμό και φαίνεται ότι, αρχικά, τελούσαν τα μυστήρια και τη λατρευτική τους ζωή στο Λονδίνο[109], στο Ρωσικό Παρεκκλήσιο και στην Ελληνική Καπέλα. Ακολουθώντας τους Έλληνες του Λονδίνου, χρησιμοποίησαν και αυτοί κατά σειρά δυο ευκτήριους οίκους που τους αφιέρωσαν στον Ευαγγελισμό της Θεοτόκου. Όταν οι Έλληνες του Λονδίνου απέκτησαν τον δικό τους ναό του Σωτήρος Χριστού (1849), θέλησαν να τους ακολουθήσουν. Αποφάσισαν το κτίσιμο εκ βάθρων ορθόδοξου ναού στις 23 Οκτωβρίου 1859, τον θεμελίωσαν στις 8 Μαΐου 1860 και τον εγκαινίασαν στις 6 Οκτωβρίου 1861. Ο ναός τους κτίστηκε με εκπληκτική ταχύτητα, η οποία δικαιολογείται από την οικονομική ευρωστία της κοινότητας που βρισκόταν εκείνη την περίοδο στο ζενίθ της ακμής της. Είναι ένα πανέμορφο νεοκλασικό κτήριο με κίονες κορινθιακού ρυθμού στην πρόσοψή του και μοναδική εικονογράφηση στο εσωτερικό του από τον Θεόδωρο Βρυζάκη. Η δεκαετία του 1860 – 1870 είναι η τελευταία κορύφωση της οικονομικής άνθησης των πλείστων ελληνικών εμπορικών οίκων της Βρετανίας στον 19ο αιώνα.

Οι Έλληνες του Μάντσεστερ προηγήθηκαν στην Ίδρυση Σχολείου από τους Έλληνες του Λονδίνου, κατά ένα χρόνο. Σε Γενική Συνέλευσή τους, της 25ης Οκτωβρίου 1868, συμφώνησαν να ιδρύσουν σχολείο με στόχο:

---

[108] Κωνσταντινίδης, Μ., (1933), ό.π., σ.139-143 *«Ἰδιαιτέραν δὲ μέριμναν ἐλάμβανον περὶ τῶν Ἑλλήνων ἐκείνων, οἵτινες ἐν Λονδίνῳ οἰκοῦντες διετέλουν ἐν ἀπορίᾳ. Πρὸς τὸν σκοπὸν δὲ τοῦτον καὶ προς συστηματικωτέραν βοήθειαν τῶν ἀπόρων ἵδρυσαν ἰδιαίτερον Ταμεῖον τῶν πτωχῶν. Πότε ἀκριβῶς ἱδρύθη τοῦτο δὲν ἠδυνήθημεν νὰ ἐξακριβώσωμεν. Κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς Γεν. Συνελεύσεως τῆς 7ης Αὐγούστου τοῦ 1839 μεταξὺ ἄλλων ἀνεγνώσθη καὶ αἴτησις περὶ παροχῆς βοηθήματος Ἕλληνός τινος ...»* ό.π., σ.139 Το ταμείο επομένως των απόρων είχε ιδρυθεί πριν το έτος 1839.

[109] Μεττής, Χ., (1998), ό.π. σ.217, Χαρλαύτη, Τζελίνα, (2006), Ηνωμένο Βασίλειο και Ιρλανδία, στο *Οι Έλληνες στη Διασπορά 15ος – 21ος αιώνας*, Επιμέλεια Ιωάννης Κ. Χασιώτης, Όλγα Κατσιαρδή-Hering, Ευρυδίκη Α. Αμπατζή, Βουλή των Ελλήνων, Αθήνα, σ.97.
http://www.hellenicparliament.gr/onlinePublishing/homepage.htm, τελευταία πρόσβαση 27/07/2012.

«τὴν διδασκαλίαν τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης, τῶν ἱερῶν μαθημάτων καὶ λοιπῶν στοιχειωδῶν γνώσεων, συμφώνως μὲ τὸ ἐν Ἑλλάδι ἐπικρατοῦν σύστημα εἴς τε τά Δημοτικὰ καὶ Ἑλληνικὰ σχολεῖα.[110]»

Για να αντιληφθούμε καλύτερα τις προσπάθειες αυτές, είναι σημαντικό να έχουμε μια γενική εικόνα για την εκπαίδευση στην Αγγλία, την ίδια εποχή. Τον 19ο αιώνα η εκπαίδευση στην Αγγλία είχε βελτιωθεί σημαντικά, τόσο για τα αγόρια όσο και για τα κορίτσια. Στις αρχές του 19ου αιώνα υπήρχαν τα ονομαζόμενα Dame Schools, τα Σχολεία Κυριών, για τα πολύ μικρά παιδιά. Διοικούνταν από γυναίκες που δίδασκαν λίγη ανάγνωση, γραφή και αριθμητική. Ωστόσο, πολλά Dame Schools ήταν στην πραγματικότητα μια υπηρεσία φύλαξης παιδιών. Παρόλα αυτά, τον 19ο αιώνα ο Friedrich Frobel (1782-1852) και αργότερα η Maria Montessori (1870-1952), ανακάλυψαν πιο προοδευτικές μεθόδους εκπαίδευσης για βρέφη. Τα κορίτσια από αριστοκρατικές οικογένειες, συνήθως, διδάσκονταν κατ' οίκον από μία παιδαγωγό. Τα αγόρια, συχνά, αποστέλλονταν σε δημόσια σχολεία, όπως το Eaton. Στα βικτωριανά δημόσια σχολεία τα αγόρια έκαναν κλασσικές σπουδές, όπως τα Λατινικά, αλλά πολύ λίγα άλλα πράγματα. Η Επιστήμη και τα τεχνικά θέματα ήταν παραμελημένα. Τα δημόσια σχολεία ακόμα έδιναν μεγάλη έμφαση στην ανάπτυξη του χαρακτήρα μέσω του αθλητισμού και μέσα από παιχνίδια. Τα αγόρια της μεσαίας τάξης πήγαιναν στα λεγόμενα Grammar Schools. Τα κορίτσια της μεσαίας τάξης πήγαιναν σε ιδιωτικά σχολεία που διδάσκονταν μουσική και ράψιμο.

Στις αρχές του 19ου αιώνα, ο Joseph Lancaster (1778-1838) ανακάλυψε μια νέα μέθοδο για τη διαπαιδαγώγηση της εργατικής τάξης. Στο σύστημα Λάνκαστερ οι πιο ικανοί μαθητές γίνονταν μεταδότες της γνώσης και έμπαιναν επικεφαλής των άλλων μαθητών. Ήταν το ξεκίνημα του αλληλοδιδακτικού σχολείου. Οι πιο ικανοί μαθητές διδάσκονταν νωρίς το πρωί, πριν από τα άλλα παιδιά και όταν έφταναν οι υπόλοιποι μαθητές, μετατρέπονταν σε δασκάλους και δίδασκαν τους λιγότερο ικανούς μαθητές. Το 1811 ιδρύθηκε η National

[110] Μεττής, Χ., (1998), ό.π. σ.222 από τον Κανονισμό λειτουργίας του σχολείου. Η ιστορία της Ελληνικής Κοινότητας του Μάντσεστερ διασώθηκε στο χειρόγραφο ανέκδοτο έργο «Ἡ ἐν Μαγχεστρίᾳ Ἑλληνικὴ Κοινότης» του Οικονόμου Κωνσταντίνου Καλλνίκου που διετέλεσε εφημέριος του Ναού του Ευαγγελισμού της Θεοτόκου από το 1904 ως το 1940 και γράφτηκε μετά από παράκληση και προτροπή του Μητροπολίτη Θυατείρων Γερμανού Στρηνόπουλου *(Μεττής, Χ., (1998), ό.π. σ.217, Χριστοδουλίδης Α.Δ. ό.π. σ.28. Ο Χριστοδουλίδης, παρόλο που κατέγραψε με θαυμαστή λεπτομέρεια σημαντικές πληροφορίες για την παροικιακή εκπαίδευση μέχρι το 1967 φαίνεται να αγνοεί την ύπαρξη και λειτουργία Ελληνικής Σχολής στο Λονδίνο (1870-1884) γιατί δεν κάνει την παραμικρή αναφορά)*. Οι αναφορές του Καλλινίκου στην Ελληνική Σχολή στηρίζονται στο αρχείο της Κοινότητας, που ήταν σε θέση να μελετήσει, και σε πληροφορίες που είχε πάρει από επιζώντες των παλαιότερων ομογενών. Με δεδομένο ότι το έργο του γράφτηκε μετά το 1922 που έγινε Μητροπολίτης Θυατείρων ο Γερμανός Στρηνόπουλος, τότε οι αναφορές του στην Ελληνική Σχολή γίνονται με χρονική απόσταση 45 και πλέον ετών, μετά τον τερματισμό της λειτουργίας της Σχολής.

Society for Promoting the Education of the Poor in the Principle of the Established Church [Εθνική Ένωση για την Προώθηση της Εκπαίδευσης των Φτωχών στην Αρχή της Καθιερωμένης Εκκλησίας (Εκκλησία της Αγγλίας)]. Τα σχολεία της ονομάστηκαν National Schools, Εθνικές Σχολές, και ακολούθησαν τις ιδέες του Bell. Το 1814 οι μη κομφορμιστές (οι Προτεστάντες που δεν ανήκαν στην Εκκλησία της Αγγλίας), δημιούργησαν την British and Foreign Schools Society (Ένωση Βρετανικών και Ξένων Σχολών), η οποία ακολούθησε τις ιδέες του Lancaster.

Το κράτος δεν ανέλαβε την ευθύνη για την εκπαίδευση, παρά μόνο το 1870. Η εκπαιδευτική νομοθεσία Forsters Education Act, προέβλεπε ότι η εκπαίδευση πρέπει να παρέχεται για όλα τα παιδιά. Αν δεν υπήρχαν αρκετές θέσεις στα υπάρχοντα σχολεία τότε θα χτίζονταν νέα σχολεία από τα συμβούλια. Το 1880 η εκπαίδευση έγινε υποχρεωτική για παιδιά 5 έως 10 ετών. Παρόλα αυτά, η φοίτηση στο σχολείο δεν ήταν δωρεάν, εκτός από τα φτωχότερα παιδιά, μέχρι το 1891, όταν καταργήθηκαν τα τέλη φοίτησης. Από το 1899 τα παιδιά έπρεπε να πηγαίνουν στο σχολείο, μέχρι την ηλικία των 12. Αντιλαμβάνεται κανείς πόσο σημαντική ήταν η απόφαση, τόσο των Ελλήνων του Μάντσεστερ όσο και των ομογενών του Λονδίνου, να προχωρήσουν στην ίδρυση Ελληνικών Σχολών, στην περίοδο αυτή και γιατί τα παιδιά χρειαζόταν να καταβάλλουν δίδακτρα.

Στο Μάντσεστερ, η Ελληνική Σχολή ξεκίνησε ελπιδοφόρα το 1869 με στόχο την καλλιέργεια της γλώσσας, της ιστορίας και της θρησκείας,[111] σύμφωνα με το σύστημα που επικρατούσε

[111] Μεττής, Χ., (1998), ό.π. σ.222-223. Στο περιθώριο της επίσκεψης του Αρχιεπισκόπου Σύρου και Τήνου Αλεξάνδρου Λυκούργου στην Αγγλία το 1870 για να τελέσει τα εγκαίνια του Ναού του Αγίου Νικολάου στο Λίβερπουλ αναφέρεται από τον Μεττή ότι παρευρέθηκε σε γιορτή των Τριών Ιεραρχών στο ελληνικό Σχολείο του Μάντσεστερ και παρατίθεται μέρος του χαιρετισμού του εκπροσώπου της σχολικής Εφορείας: «*Ἡ ἀρτισύστατος ἐν τῇ πόλει ταύτη τῆς Ἑλληνικῆς Κοινότητος σχολὴ ἀσμένως τὴν Ὑμετέραν Πανιερότητα, ἐπισκεψαμένην ὑμᾶς χαιρετᾷ. Τὸ ἱερὸν τοῦτο κατάστημα, τὸ ὁποῖον εὐηρεστήθητε σήμερον νὰ ἐπισκεφθῆτε, εἶναι προωρισμένον εἰς τὴν καλλιέργειαν τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν γλώσσης καὶ ἱστορίας καὶ τὴν διδασκαλίαν τῶν Ἱερῶν Γραμμάτων πρῶτον, καὶ πρώτην ἤδη φορὰν ἱδρυθὲν πρό τινων μηνῶν. Προϊὸν διδάγματος εἶναι, ὁποίαν καὶ ἡλίκην ζημίαν ὑπέστη ἀπ' αἰώνων ἡ ἑλληνικὴ φυλὴ ἐνιαχοῦ, ἀποβαλοῦσα τὴν γλώσσαν κατὰ τὴν διασπορὰν πολλῶν αὐτῆς μελῶν πολλαχοῦ τῆς ὑφηλίου, ἔνθα ἐξεσφενδόνισαν αὐτὰ πολιτικαί περιπέτειαι τῆς ἀτυχοῦς μεν, ἀλλ' ἐνδόξου, σεβασμίας καὶ ἀγαπητῆς ἡμῶν πατρίδος*». Ο Μεττής μάλλον αντλεί τις πληροφορίες του από το *Ἀλεξάνδρου Λυκούργου, Ἀρχιεπισκόπου Σύρας καὶ Τήνου Ἔκθεσις περὶ τῆς εἰς τὴν Ἀγγλίαν μεταβάσεως αὐτοῦ*, με αγγλική μετάφραση, Λονδίνο 1871. Το πιο πάνω γεγονός δεν αναφέρεται στη λεπτομερή περιγραφή που κάνει ο διάκονος του Αλεξάνδρου Λυκούργου στο σχετικό πόνημά του: Ακύλα, Παρθενίου Μ., (1901), *Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Σύρου καὶ Τήνου Ἀλέξανδρος Λυκοῦργος ἐν Ἀγγλίᾳ κατὰ τὸ 1870 ὑπὸ τοῦ τότε μὲν ἱεροδιακόνου καὶ γραμματέως αὐτοῦ Παρθενίου Μ. Ἀκύλα τανῦν δὲ Ἀρχιεπισκόπου Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας,* Αθήναι (http://anemi.lib.uoc.gr/metadata/f/0/6/metadata-51-0000026.tkl τελευταία πρόσβαση 27/7/2012). Ο Αλέξανδρος Λυκούργος γεννήθηκε στην Χώρα της Σάμου το 1827 όπου πήγε σχολείο και διδάχτηκε τα πρώτα γράμματα. Σπούδασε θεολογία στην Αθήνα και στην Γερμανία. Επέστρεψε στην Ελλάδα το 1858 και διορίστηκε καθηγητής της θεολογίας στο Πανεπιστήμιο. Διετέλεσε αρχιεπίσκοπος Σύρου, Τήνου και Μήλου. Απεβίωσε στις 17 Οκτωβρίου 1875. Ο Μεττής αναφέρει ότι ο Αλέξανδρος Λυκούργος: «βρισκόταν τότε στην Αγγλία με ειδική αποστολή από μέρους της Ελληνικής Πολιτείας που ήθελε να εξηγήσει στους Άγγλους τις λεπτομέρειες για το 'Βουλγαρικό σχίσμα' ». Ο Παρθένιος Ακύλας προσδιορίζει ως λόγο της επίσκεψης την

στα Δημοτικά Σχολεία της Ελλάδας και με υποχρεωτική την διδασκαλία της Αγγλικής γλώσσας. Λειτούργησε μέχρι το 1877 που αναγκαστικά διακόπηκε η λειτουργία της λόγω της έλλειψης μαθητών. Η Ελληνική Σχολή δεν κατάφερε να προσελκύσει όλους τους μαθητές που ζούσαν στο Μάντσεστερ, των οποίων ο αριθμός παραμένει άγνωστος. Σύμφωνα με μια καταγραφή που έκανε ο Έλληνας Πρόξενος που ζούσε στο Λίβερπουλ, οι Έλληνες του Μάντσεστερ το 1858 δεν ξεπερνούσαν συνολικά τα 220 άτομα (109 άντρες, 45 γυναίκες και 66 παιδιά). Δεν είμαστε σε θέση να γνωρίζουμε αν ο αριθμός των παιδιών είχε αυξηθεί δραματικά δέκα χρόνια αργότερα, όταν λήφθηκε η απόφαση για την ίδρυση σχολείου (1868). Ούτε μπορούμε να ξέρουμε πόσα από τα παιδιά εκείνης της εποχής ήταν σε σχολική ηλικία Δημοτικού. Οι πληροφορίες που διαθέτουμε βεβαιώνουν ότι ο αριθμός των μαθητών του σχολείου, στα οκτώ χρόνια λειτουργίας του, ουδέποτε ξεπέρασε τους είκοσι. Η συντήρηση του σχολείου γινόταν από δίδακτρα και από έκτακτες συνδρομές. Ήταν χωρισμένο σε τμήμα αρρένων που το δίδασκε ο Α. Ζαχαρόπουλος και θηλέων που το δίδασκε η Ευφροσύνη Πάνου[112]. Και οι δύο εκπαιδευτικοί είχαν έρθει «ἐπίτηδες ἐξ Ἀθηνῶν» όπως αναφέρει ο Καλλίνικος, που διασώζει την ιστορία της Σχολής. Φαίνεται ότι για άγνωστους λόγους ο Α. Ζαχαρόπουλος αποσύρθηκε και τον διαδέχθηκε ο Γ. Ραζής και αυτόν στη συνέχεια ο Ευγένιος Μαστοράκης, μετέπειτα Μητροπολίτης Καρπάθου και Κάσου (1908-1912). Η Ευφροσύνη Πάνου, επίσης, αποχώρησε το 1873 και τη θέση της πήρε η Πρινάρη[113]. Παράλληλα, διδασκόταν η Αγγλική γλώσσα από ένα ζεύγος δασκάλων επ' ονόματι Rigg για τους οποίους δεν έχουμε αναφορές αν αντικαταστάθηκαν μέχρι το κλείσιμο της Σχολής.

Οπωσδήποτε, η εναλλαγή των εκπαιδευτικών σε ένα τόσο σύντομο χρονικό διάστημα, αν δεν ήταν άσχετη με τα προβλήματα της λειτουργίας ενός νέου σχολείου, δεν ωφέλησε στην εδραίωσή του. Δυστυχώς, οι πληροφορίες που σώζονται για τη λειτουργία της Ελληνικής Σχολής του Μάντσεστερ είναι πενιχρές, για να μπορεί κανείς να τη σχολιάσει εκτενώς ή να βγάλει ασφαλή συμπεράσματα. Ο Οικονόμος Κωνσταντίνος Καλλίνικος, που μας πληροφορεί για τη λειτουργία της, σχολιάζει ότι η τελική αποτυχία της Σχολής οφείλεται από τη μια στην αδυναμία της Κοινότητας να συντηρεί ναό και σχολείο, καταβάλλοντας διπλές

τέλεση των εγκαινίων του Αγίου Νικολάου στο Λίβερπουλ και περιγράφει με ενθουσιασμό πώς γινόταν δεκτός ο Αρχιεπίσκοπος κατά τη διάρκεια της επίσκεψής του, στην οποία δόθηκε τεράστια βαρύτητα από Αγγλικής πλευράς με επισκέψεις στα Πανεπιστήμια Οξφόρδης και Cambridge και συναντήσεις με την ιεραρχία της Αγγλικανικής Εκκλησίας, ακόμα και την ίδια την βασίλισσα Βικτωρία. Δεν αναφέρεται όμως πουθενά στο «Βουλγαρικό σχίσμα».

[112] Μεττής, Χ., (1998), ό.π. σ.222, Χριστοδουλίδης Α.Δ. ό.π. σ.28.

[113] Στην έκθεση του Οικονόμου Κωνσταντίνου Καλλινίκου δεν διασώζεται το μικρό της όνομα.

δαπάνες, και από την άλλη στην έλλειψη ενδιαφέροντος από τους γονείς. Χαρακτηριστικά σημειώνει ότι:

> «Τὴν ἐφόνευσε ὁ σνομπισμὸς ὀλίγων τινων, τὸ μόνον σπουδαῖον ἐλάττωμα, τὸ ὁποῖον ἠσχήμιζε κάποτε κύκλους τινας τῆς λαμπρᾶς Κοινότητος. … γονεῖς τινες ἤρχισαν νὰ ἀποσύρουν τὰ τέκνα των, διὰ νὰ τὰ στείλουν, ὡς διετείνοντο, πρὸς ἐκπαίδευσιν εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἐνῷ ἕτεροι εἶχαν μετακαλέσει ἐξ Ἑλλάδος ἰδιαιτέρους παιδαγωγούς, κατακρίνοντες συγχρόνως τὴν σχολὴν ὡς στερουμένην κοινοτικοῦ χαρακτῆρος καὶ ἐξυπηρετοῦσαν τῶν ὀλίγων ἱδρυτῶν της τὰς ἐπιθυμίας, ἐνῷ αὐτοὶ ἦσαν οἱ φερόμενοι ἀντικοινωνικῶς.[114]»

Η Ελληνική Σχολή του Λονδίνου αποδείχτηκε μακροβιότερη. Η λειτουργία της διήρκησε από το 1870 ως το 1885. Σε αντίθεση με τις πενιχρές πληροφορίες που σώζονται για τους μετακληθέντες, εξ Αθηνών, εκπαιδευτικούς του Μάντσεστερ, ο άνθρωπος τον οποίο επέλεξαν οι ομογενείς, για να ηγηθεί της προσπάθειας ίδρυσης και εδραίωσης Ελληνικής Σχολής στο Λονδίνο, φαίνεται πως ήταν μια ξεχωριστή προσωπικότητα στην οποία αξίζει ιδιαίτερη μνεία. Ο Ιωάννης Ν. Βαλέττας, που έφτασε στο Λονδίνο στα 1859, έντεκα χρόνια πριν από την ίδρυση της Ελληνικής Σχολής, είχε διατελέσει προηγούμενα «Διευθυντὴς τοῦ ἐν Σύρῳ Ἑλληνικοῦ Παιδαγωγείου». Στα 1864 είχε εκδόσει στο Λονδίνο μια περισπούδαστη μελέτη για τις επιστολές του Πατριάρχη Φωτίου[115].

Η εφημερίδα Times του Λονδίνου, στις 19 Οκτωβρίου 1870, σε μονόστηλη είδησή της αναφέρει την ίδρυση της Σχολής από της 1ης Οκτωβρίου και χαρακτηρίζει τυχερούς τους ομογενείς που εξασφάλισαν τις υπηρεσίες του Δρος Ι.Ν. Βαλέττα[116]. Σημειώνει ότι αυτός συνόδευσε τον Αρχιεπίσκοπο Σύρου κατά την επίσκεψή του στην Οξφόρδη και στο Cambridge και εκθειάζει την προσπάθεια των είκοσι ηγετικών στελεχών της κοινότητας που προχώρησαν στην ίδρυση του Ελληνικού Κολλεγίου, ανάμεσα στους οποίους αναφέρει τα ονόματα των: Ιωνίδη, Ράλλη, Ζίφου, Βαλιέρη, Σπάρταλη κ.ά., επισημαίνοντας ότι το Ελληνικό Κολέγιο βρίσκεται στην περιοχή, όπου ζουν τώρα οι πλείστες των Ελληνικών

---

[114] Μεττής, Χ., (1998), ό.π. σ.222-223.

[115] http://invenio.lib.auth.gr/record/126144/files/001.pdf, τελευταία πρόσβαση 27/7/2012 *«Φωτίου τοῦ Σοφωτάτου καὶ Ἁγιωτάτου Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Ἐπιστολαί : αἷς δύο παρήρτηται πονημάτια : Α'. Ἐρωτήματα δέκα σὺν ἴσαις ταῖς Ἀποκρίσεσιν : ἤτοι Συναγωγαὶ καὶ Ἀποδείξεις, συνειλεγμέναι ἐκ τῶν Συνοδικῶν καὶ Ἱστορικῶν Γραφῶν περὶ Ἐπισκόπων καὶ Μητροπολιτῶν, καὶ λοιπῶν ἑτέρων Ἀναγκαίων Ζητημάτων, Β' Κρίσεις καὶ Ἐπιλύσεις πέντε κεφαλαίων : τῷ θεοφιλεστάτῳ ὁσιωτάτῳ Λέοντι Ἀρχιεπισκόπῳ Καλαβρίας / μετὰ Προλεγομένων περί τοῦ Βίου καὶ τῶν Συγγραμάτων Φωτίου κ.τ.λ ὑπὸ Ἰωάννου Ν. Βαλέττα πρώην Διευθυντοῦ τοῦ ἐν Σύρῳ Ἑλληνικοῦ Παιδαγωγείου (1864).»*

[116] Μεττής, Χ., (1998), ό.π. σ.165-168.

οικογενειών. Ακολούθως παραθέτει πληροφορίες για το Κολλέγιο. Αριθμεί 16 μαθητές από 7-8 μέχρι 13-14 χρόνων που παρακολουθούν μαθήματα δύο φορές την ήμερα, από τις 10:00 - 13:00 και από τις 14:00 – 16:00, αφιερώνοντας τρεις ώρες την ημέρα για τη μελέτη των αρχαίων και των νέων ελληνικών. Παράλληλα, πληροφορεί, διδάσκονται Αγγλικά, Γαλλικά και Γερμανικά. Δίνει ακόμα την πληροφορία ότι ο κανονισμός της Σχολής είναι τυπωμένος σε ένα ελληνικό φυλλάδιο με τον τίτλο: «Κανονισμὸς τῆς ἐν Λονδίνῳ Σχολῆς».

Ο Κανονισμός[117], αποτελούμενος από 53 άρθρα που αφορούν τους σκοπούς, το αναλυτικό πρόγραμμα, τους πόρους συντήρησης, τη διοίκηση και το διδακτικό προσωπικό, την εφορευτική επιτροπή και τους μαθητές, αποκαλύπτει ένα αναμενόμενο υψηλό επίπεδο οργάνωσης της ελληνικής ομογένειας στο Λονδίνο κατά την περίοδο αυτή. Η Ελληνική Σχολή ή το Ελληνικό Κολλέγιο, όπως παρουσιάζεται στην αγγλική του μετάφραση, δημιουργήθηκε εξ αρχής ως ένα σχολείο υψηλών προδιαγραφών που επεδίωκε να διατηρήσει ως βάση για τη μόρφωση των παιδιών τη διδασκαλία της Ελληνικής Γλώσσας και Φιλολογίας, μαζί με την Κατήχηση στα δόγματα της Ορθόδοξης Ανατολικής Εκκλησίας και τη γνώση διαφόρων γλωσσών και μαθημάτων που διδάσκονταν στα εκπαιδευτικά ιδρύματα των μορφωμένων εθνών[118]. Οι προδιαγραφές λειτουργίας της Σχολής και η πρόνοια των κανονισμών ότι στη Σχολή μπορούσαν να γίνονται δεκτοί και μη Έλληνες μαθητές, με την προϋπόθεση να παρακολουθούν το μάθημα των θρησκευτικών ανελλιπώς, προδίδει την πρόθεση των ιδρυτών της να καταστήσουν το σχολείο τους ισάξιο και ανταγωνιστικό ως προς τα καλύτερα αγγλικά σχολεία της εποχής, στα οποία φοιτούσαν τα παιδιά των ευπορότερων οικογενειών της Ελληνικής ομογένειας[119].

---

[117] Μεττής, Χ., (1998), ό.π. σ.168-177, Ο Χάρης Μεττής μας πληροφορεί ότι ο Κανονισμός δεν είχε διασωθεί στο αρχείο του Ναού της Αγίας Σοφίας, όπου διασώθηκαν άλλα στοιχεία σχετικά με τη λειτουργία του πρώτου Ελληνικού Σχολείου στο Λονδίνο. Παραθέτει, όμως, σε ελληνική μετάφραση τον Κανονισμό από μια δημοσίευση στην αγγλόφωνη «Greek Gazette», τον Φεβρουάριο του 1982.

[118] Μεττής, Χ., (1998), ό.π. σ.171.

[119] «Το Αναλυτικό πρόγραμμα διαλαμβάνει τη διδασκαλία του Συντακτικού της Ελληνικής και Λατινικής Γραμματικής, των διαλέκτων της Ελληνικής Γλώσσας μαζί με μεταφράσεις ποιητών και πεζογράφων· ποίηση, προσωδία και ρητορική και ταυτόχρονη άσκηση στις ελληνικές εκθέσεις· ιστορία της Ελληνικής και Λατινικής Φιλολογίας· Κατήχηση, Εκκλησιαστική Ιστορία και ανάγνωση της Αγίας Γραφής· Αγγλική Γλώσσα και Φιλολογία με ασκήσεις στην έκθεση· Γαλλική Γλώσσα και Φιλολογία με ασκήσεις στην έκθεση· τα Μαθηματικά να διδάσκονται σε όλες τις τάξεις μέχρι τέλους των σπουδών· Μαθηματικά, Φυσική Γεωγραφία και Φυσική Ιστορία, πειραματική Φυσική· Αρχαία Ιστορία και στη συνέχεια Ιστορία των Μέσων και Νεώτερων Χρόνων· απλά μαθήματα στη Φιλοσοφία, Ανθρωπολογία και Ηθική· απλά μαθήματα στην Εμποριολογία, συμπεριλαμβανομένου του Εμπορικού Δικαίου, της Ιστορίας του Εμπορίου και με ασκήσεις στην Εμπορική Αλληλογραφία στα Ελληνικά, Αγγλικά και Γαλλικά· ανάγνωση των Ελλήνων ποιητών και πεζογράφων αρχαίων και νεωτέρων, όπως και εκείνων από άλλες γλώσσες. Συμπληρωματικά προς τα πιο πάνω υποχρεωτικά μαθήματα είναι και τα προαιρετικά στα Γερμανικά και τα Ιταλικά, τη Ζωγραφική, την Έγχορδη και Φωνητική Μουσική και την Ξιφασκία, για τα οποία όμως καταβάλλονται επιπρόσθετα δίδακτρα. Μπορεί, επίσης, ο Διευθυντής και όποιος άλλος από τους καθηγητές, να οργανώσουν την διδασκαλία

Όσον αφορά στη διοίκηση της Σχολής δίνονται λεπτομερείς οδηγίες σε σχέση με τα καθήκοντα του Διευθυντή, τη σχέση του με τους Εφόρους της Σχολής, τη διαμονή του εντός του κτηρίου και τη φροντίδα του για την περιουσία της, την εξέταση, εγγραφή και παρακολούθηση της προόδου των μαθητών, τα καθήκοντα, την πρόσληψη και μισθοδοσία των καθηγητών. Σε ξεχωριστό άρθρο διατυπώνονται όλοι οι κανονισμοί που αφορούν στη λειτουργία της Επιτροπής Εφόρων, την ευθύνη τους για την πρόσληψη και απόλυση καθηγητών, το δικαίωμά τους να επιθεωρούν το σχολείο, την προεδρία των βραδινών διαλέξεων, τον έλεγχο καταβολής των διδάκτρων, την επίλυση διαφορών, την υποβολή ισολογισμού και τη διαδικασία των Γενικών Συνελεύσεων κ.λπ. Αναφορικά με τους μαθητές εκτίθενται οι γενικοί όροι εγγραφής ενός μαθητή και οι υποχρεώσεις του κατά τη φοίτησή του. Καθορίζονται οι οικονομικές υποχρεώσεις, η έναρξη και λήξη των μαθημάτων και του σχολικού έτους, η συμπεριφορά των μαθητών, η επιβράβευση της προόδου, οι δημόσιες εξετάσεις κ.λπ. Τέλος, καθορίζονται οι όροι με τους οποίους κάποιος μπορεί να είναι οικότροφος του Κολλεγίου.

Φαίνεται από τους καταλόγους φοίτησης ότι οι μαθητές αυξήθηκαν τη δεύτερη χρονιά (1871-1872) από τους 16, με τους οποίους ξεκίνησε, σε 29 (21 αγόρια και 8 κορίτσια). Είκοσι πέντε αγόρια φαίνεται να φοιτούν κατά την τέταρτη χρονιά λειτουργίας της Σχολής (1873-1874), από την οποία σώζεται κατάλογος με τα δίδακτρα και δεν αναφέρονται μαθήτριες. Ο αριθμός αυξάνεται στα 31 αγόρια κατά την πέμπτη χρονιά λειτουργίας της Σχολής (1874-1875), από την οποία επίσης σώζεται κατάλογος με τα δίδακτρα χωρίς να αναφέρονται καθόλου μαθήτριες. Στους καταλόγους αναγράφονται ονόματα παιδιών από 21 οικογένειες ομογενών του Λονδίνου: (αρχικά 1871) Ζίφος, Νεγρεπόντης, Ράλλης, Ζερβουδάκης, Φραγκόπουλος, Εμπεδοκλής[120], Ταμβάκος, Ευμορφόπουλος, Σκαραμαγκάς,

μαθημάτων διαρκείας μίας ώρας (να αρχίζουν στις 9 μμ.) για τους μεγαλύτερους μαθητές στα θέματα που διδάσκουν. Στην περίπτωση αυτή δύνανται να παρίστανται όχι μόνο μέλη της Εφορευτικής Επιτροπής και άλλοι Ιδρυτές του Κολλεγίου, αλλά οπωσδήποτε ο Διευθυντής και, αν θέλουν, οι γονείς και οι κηδεμόνες των μαθητών και άλλοι οικογενειακοί φίλοι και γνωστοί των μαθητών και των οικογενειών τους. Δύνανται επίσης να παρευρίσκονται και άλλοι, αλλά μόνο μετά από γραπτή άδεια των Εφόρων, οι οποίοι μπορούν επίσης να προσκαλούν και διακεκριμένους ομιλητές να δώσουν βραδινές διαλέξεις στο Κολλέγιο, αλλά μόνο πάνω σε φιλολογικά θέματα και ποτέ στην πολιτική.»

[120] Το Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο της Αθήνας στεγάζει δωρεά του Γρηγόριου Εμπεδοκλή, ενός από τους πρώτους μαθητές της Ελληνικής Σχολής του Λονδίνου. Στο σχετικό λήμμα αναφέρεται:- «***Ο δωρητής.*** *Ο* ***Γρηγόριος Εμπεδοκλής*** *γεννήθηκε στο Λονδίνο το 1861, όπου παράλληλα με την εγκύκλια εκπαίδευσή του σπούδασε την ελληνική γλώσσα με δάσκαλο το λόγιο Ιωάννη Βαλέττα. Σε ηλικία 14 ετών εγκαταστάθηκε με την οικογένειά του στην Ελλάδα, όπου σπούδασε νομικά στο Πανεπιστήμιο Αθηνών, ενώ παρακολουθούσε μαθήματα ιστορίας και αρχαιολογίας. Το ιδιωτικό χρηματοπιστωτικό του ίδρυμα μετέτρεψε το 1909 στην Εμπορική Τράπεζα. Τις περισσότερες αρχαιότητες της συλλογής του αγόρασε σε δημοπρασίες στο εξωτερικό. Το* ***1950*** *δώρισε στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο* ***1.919 αγγεία και ειδώλια από διάφορες ύλες, χάλκινα κάτοπτρα και δακτυλίδια καθώς και γλυπτά****. Το 1953, δύο χρόνια μετά το θάνατό του στην Πόλη του Ακρωτηρίου (Cape Town), οι κόρες του, Σεμίραμις Βαφιαδάκη και Ευανθία Παπατσώνη, δώρισαν στο*

Πασπάτης, Ζαρίφης, Σεβαστόπουλος, Ροδοκανάκης, (προστίθενται 1873) Χατζόπουλος, Πετροκόκκινος, Μπαλής, Φραγκιάδης, Αγέλαστος, Αργέντης (προστίθενται 1874), Καρυδιάς, Νικολόπουλος. Σε απόδειξη πληρωμής του 1878 προστίθενται τα ονόματα πέντε ακόμα, όχι τόσο γνωστών οικογενειών: Μαργαρίτης, Γριμάλδης, Παπαρρήτωρ, Κωνσταντινίδης, Ρουσσίν. Γνωρίζουμε, βέβαια, ότι τα παιδιά κάποιων οικογενειών που είτε ήταν μεγαλύτερης ηλικίας είτε για κάποιο λόγο δεν ήθελαν να εγκαταλείψουν τα σχολεία στα οποία ήδη φοιτούσαν, συνέχιζαν να παρακολουθούν ως εσώκλειστοι μαθητές σε ονομαστά σχολεία, όπως το Eaton. Στις 18/30 Μαρτίου 1872 ο Στέφανος Ράλλης, ο ανιψιός και διάδοχος του Παντιά (γιος του Αυγουστή Ράλλη, διαχειριστή των γραφείων της Μασσαλίας), πρότεινε στην Γενική Συνέλευση της Αδελφότητας με επιστολή του

> *«Ὅπως ἐπιτραπῇ εἰς αὐτὸν νὰ ἀνεγείρῃ ἰδίᾳ δαπάνῃ Ναΐσκον ἐν τῷ Νεκροταφείῳ εἰς μνήμην τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Αὐγούστου. Ἡ Συνέλευσις ἀκούσασα τὴν πρότασιν ἀπεδέχθη ταύτην εὐγνωμόνως…»*[121]

και αφιέρωσε τον ναό, με τη συναίνεση του Στεφάνου Ράλλη, στον Άγιο Στέφανο. Ο Αύγουστος Ράλλης αναφέρεται ότι ήταν φοιτητής του Eton College[122] και πέθανε τραγικά στην ηλικία των 16 χρόνων[123]. Οι Ράλληδες, εκτός από ιδρυτές της Ελληνικής Σχολής, παρουσιάζονται στον κατάλογο του 1871-1872 να στηρίζουν τη σχολή με 7 από τους 28 μαθητές της, οι οποίοι προέρχονται από την άμεση οικογένειά τους. Αναγράφονται τα ονόματα των αγοριών: Γ.Α. Ράλλης, Παντιάς, Αντώνιος και Εμμανουήλ, καθώς και των κοριτσιών: Πολυμνία Π. Ράλλη, Ιουλία, Βιργινία και Κορνηλία.

Νομισματικό Μουσείο τη σπουδαιότατη νομισματική συλλογή (3.840 αργυρές, 3.900 χαλκές και λίγες χρυσές και βυζαντινές κοπές), ικανοποιώντας την επιθυμία του διαθέτη. Τέλος, το 1994 οι κληρονόμοι του Α. Π. Βαφιαδάκης και Ροζαλία Φανουράκη παρέδωσαν στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο της Αθήνας 119 ακόμη αρχαία αντικείμενα. Βιβλιογραφία: Νομίσματα και Νομισματική, *Αθήνα 1996, 42 (συγγραφέας λήμματος Η. Τσούρτη)»* http://www.namuseum.gr/object-month/2010/jan/jan10-donor-gr.html, τελευταία πρόσβαση 23/07/2012.

Το όνομά του Γρηγόριου Εμπεδοκλή παρουσιάζεται στους τρεις σωζόμενους κατάλογους καταβολής διδάκτρων των σχολικών ετών 1871-1875, μαζί με αυτό του αδελφού του, Αντώνιου Εμπεδοκλή. Η πληροφορία ότι επαναπατρίστηκε στην Ελλάδα το 1875 βοηθά να αντιληφθούμε μία από τις αιτίες μείωσης των μαθητών στα χρόνια που ακολούθησαν. Το γεγονός της σημαντικής δωρεάς του προς το Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο και η αναφορά στο λήμμα ότι «*σπούδασε την ελληνική γλώσσα με δάσκαλο τον λόγιο Ιωάννη Βαλέττα»*, μας επιτρέπουν να συμπεράνουμε, έστω επαγωγικά, την τεράστια σημασία και επίδραση που είχε η ίδρυση και λειτουργία της Ελληνικής Σχολής του Λονδίνου και ο Ιωάννης Ν. Βαλέττας.

[121] Κωνσταντινίδης, Μ., (1933), ό.π., σ.144 Ο δωρητής επανήλθε 20 χρόνια αργότερα διαθέτοντας την 3η Ιανουαρίου 1893 1000 λίρες, για να κατατεθούν σε λογαριασμό και από τους τόκους τους να συντηρείται ο ναός του Αγίου Στεφάνου στο Νεκροταφείο Norwood. Κωνσταντινίδη, Μ., (1933), ό.π., σ.145.

[122] Πρόκειται για το γνωστό ιστορικό Κολλέγιο αγοριών (13-18 ετών) που έχει σήμερα μια ιστορική διαδρομή έξη αιώνων. Ιδρύθηκε από τον βασιλιά Henry VI το 1440 στο Windsor. http://www.etoncollege.com/

[123] Μεττής, Χ., (1998), ό.π. σ.233, http://www.stsophia.org.uk/gr_cemeteries.html, τελευταία πρόσβαση 23/07/2012.

Σε κάποιους κατάλογους μισθοδοσίας του προσωπικού, που διασώθηκαν, παρουσιάζονται τα ονόματα κάποιων από τους καθηγητές που δίδαξαν κατά τη διάρκεια λειτουργίας της Σχολής: Διευθυντής Ιωάννης Βαλέττας, Καθηγητές Θρησκευτικών Αρχιμανδρίτης Νάρκισσος Μορφινός (τον διαδέχθηκε ο εκ Κύπρου Αρχιμανδρίτης Ιερώνυμος Μυριανθεύς), Αγγλικών Ρόμπερτ Γουΐλλιαμ Ράικες (ανέλαβε, επίσης, την Διεύθυνση του οικοτροφείου που λειτούργησε μετά την 13η Νοεμβρίου 1871) και Πέρεγκριν Π. Λϊούις, Ελληνικών Γεώργιος Ζαννέτος (τον διαδέχθηκε ο Δημήτριος Μωραΐτης), Φιλοσοφίας Δρ. Έβαρτ και Δρ Γιούαρτ, Μαθηματικών και Λατινικών Ι.Α. Λερίς, Γαλλικών Αντρέ Μιοννέτ και Ι. Έμερυ, Καλλιτεχνίας και Ιχνογραφίας (και οδηγός της άμαξας του Κολλεγίου) Τσιάρλς Ρίτσιαρτς, Άσκησης και Γυμναστικής Α.Μ. Τσιόζο και παιδονόμος (φύλακας του σχολείου) Άλφρετ Κόουλς.

Τα οικονομικά της Σχολής ξεκίνησαν πάρα πολύ καλά. Τον δεύτερο χρόνο λειτουργίας της ενοικιάστηκε το κτήριο παραπλεύρως που χρησιμοποιήθηκε ως Οικοτροφείο. Σε σχετικό αποδεικτικό για το σχολικό έτος από 1ης Οκτωβρίου 1872 μέχρι 30ής Σεπτεμβρίου 1873, φαίνεται ότι το σχολείο παρουσίαζε πλεόνασμα 193 Λιρών. Ωστόσο, για το σχολικό έτος από 1ης Οκτωβρίου 1876 μέχρι 30ής Σεπτεμβρίου 1877, «λείπεται πραγματικὸν ἔλλειμα» 238 Λιρών[124]. Το έτος 1877 ήταν ένα κρίσιμο έτος για την ιστορία της ομογενειακής εκπαίδευσης στο Η.Β. και σημαντικό για την παραπέρα πορεία της Ελληνικής ομογένειας. Τη χρονιά αυτή τερμάτισε τη λειτουργία της η Ελληνική Σχολή του Μάντσεστερ. Οι λόγοι του κλεισίματός της, πέραν της μείωσης ή της μη αύξησης των μαθητών της, μάς είναι άγνωστοι. Υπάρχουν, όμως, πληροφορίες για την Ελληνική Σχολή του Λονδίνου που ίσως να είναι σε θέση να φωτίσουν το κενό πληροφόρησης που παρουσιάζεται. Παρόλο που η Ελληνική Σχολή του Λονδίνου ξεκίνησε με άριστη προετοιμασία και υψηλές προδιαγραφές, μια επιστολή του 1877 «*πρὸς τοὺς Κυρίους Ἱδρυτὰς τῆς ἐν Λονδίνῳ Ἑλληνικῆς Σχολῆς*», αποκαλύπτει ότι κατά το έτος 1876-1877 η Σχολή παρουσίαζε έλλειμμα 250 Λιρών, ενώ για τη σχολική χρονιά 1877-1878 ο αριθμός των μαθητών είχε συρρικνωθεί σε μόνο δεκατέσσερις.

> «Δὲν ἀγνοεῖτε βεβαίως, ὅτι ἡ πρὸ ὀκτώ ἐτῶν διὰ τῆς Ὑμετέρας φιλοκάλλου συνδρομῆς συστάσα ἐνταῦθα Ἑλληνικὴ Σχολὴ διήνυσε μετὰ πολλῆς ἐπιτυχίας ἑπτὰ ὅλα ἔτη, προαγομένη καὶ βελτιουμένη ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος, καὶ κατὰ πάντα ἐκπληρώσασα τὸν σκοπὸν τῆς συστάσεως αὐτῆς. Ἀλλ' οὐχ ἧττον ὑπάρχει γνωστόν εἰς πάντας Ὑμᾶς, ὅτι αἱ πρὸ δύο ἐτῶν ἐπελθοῦσαι δυστυχεῖς περιστάσεις οὐκ ὀλίγον

[124] Μεττής, Χ., (1998), ό.π. σ.192.

ἐπηρέασαν καὶ τὴν Σχολὴν ταύτην, ἐλαττώσασαι τοὺς ἐν ταύτῃ μαθητεύοντας ἐκ τριάκοντα εἰς μόνους δεκατέσσαρας[125]»

Είναι πιθανόν οι δυστυχείς περιστάσεις τις οποίες μνημονεύει η επιστολή να αναφέρονται στον αντίκτυπο που είχαν για τους Ελληνικούς εμπορικούς οίκους του Λονδίνου τα διάφορα γεγονότα που συνέβαιναν στην υφήλιο και κυρίως στη γηραιά ήπειρο και στην Οθωμανική Αυτοκρατορία. Στα Βαλκάνια, η κρίση του Ανατολικού Ζητήματος στα 1875-78, επιτάχυνε με γρήγορο ρυθμό τις εξελίξεις. Η αγροτική εξέγερση στη Βοσνία-Ερζεγοβίνη το καλοκαίρι του 1875 κατά των μουσουλμάνων γαιοκτημόνων και η βουλγαρική εξέγερση τον Απρίλιο του 1876, τόνωσαν το φιλοπόλεμο ρεύμα στη Σερβία και τη Ρωσία. Η Ελληνοβουλγαρική εκκλησιαστική διαμάχη βρισκόταν στην κορύφωσή της. Οι Σέρβοι κήρυξαν τον πόλεμο στους Οθωμανούς τον Ιούνιο του 1876, όμως ο καλύτερα εκπαιδευμένος Οθωμανικός στρατός συνέτριψε τον Σερβικό μέχρι το Φθινόπωρο. Οι Ρώσοι κήρυξαν, με τη σειρά τους, τον πόλεμο στην Οθωμανική Αυτοκρατορία τον Απρίλιο του 1877. Όλα αυτά επηρέασαν αρνητικά τους Ελληνικούς εμπορικούς οίκους του Λονδίνου, ιδιαίτερα εκείνους που εξαρτιόνταν αποκλειστικά από το εμπόριο της Ανατολής και του Ευξείνου Πόντου.

Το 1877, ωστόσο, είναι εξ ίσου σημαντικό για την ιστορία της ομογένειας και της ομογενειακής εκπαίδευσης και για έναν άλλο λόγο. Ενώ προηγουμένως (από τα μέσα της δεκαετίας του 1820 μέχρι τα μέσα της δεκαετίας του 1850), όλοι οι ομογενείς του Λονδίνου ζούσαν σε ελάχιστη απόσταση από τον Ναό (είτε την Ελληνική Καπέλα είτε τον Ναό του Σωτήρος Χριστού, κοντά στο London Wall), είκοσι χρόνια περίπου μετά το χτίσιμο του Ναού του Σωτήρος Χριστού, δεν έμενε πια κανείς στην περιοχή του City. Το ταξίδι ολόκληρης της οικογένειας για εκκλησιασμό, κατά τις Κυριακές, αποτελούσε υπόθεση, μια και με τα μέσα της εποχής διαρκούσε μέχρι και τρεις ώρες. Οι δυσχέρειες που αντιμετώπιζαν οι οικογένειες στην πρόσβασή τους στον ναό και το γεγονός ότι με την αύξηση της κοινότητας ο υπάρχων ναός δύσκολα μπορούσε να τους χωρέσει, οδήγησαν την Αδελφότητα στις 16 Δεκεμβρίου 1872 να εκλέξει επιτροπή για

«νὰ ἐρευνήσῃ περὶ τῶν μέσων καὶ δαπάνης πρὸς ἀνέγερσιν νέας Ἐκκλησίας εἰς μέρος πλησιέστερον εἰς τὰς κατοικίας τῆς πλειονότητος τῶν συναδέλφων».

[125] Μεττής, Χ., (1998), ό.π.σ.188-190, δημοσιεύει την επιστολή από το αρχείο Αγίας του Θεού Σοφίας Λονδίνου.

Ένα χρόνο αργότερα, στις 27 Δεκεμβρίου 1873, η *ἐπί τῆς οἰκοδομῆς Ἐπιτροπὴ* λογοδότησε στη Γενική Συνέλευση των Αδελφῶν. Στις 31 Ιανουαρίου, αφού συμφωνήθηκαν όλα τα ζητήματα που αφορούσαν τον τόπο και τον τρόπο ανέγερσης του Ναού, ορίστηκε νέα επιτροπή *ἐπί τῆς οἰκοδομῆς*. Ο νέος ναός θα κτιζόταν σε πολύ κοντινή απόσταση από τα υφιστάμενα κτήρια της Σχολής και του Οικοτροφείου. Αποφασισμένη να αποκτήσει

«Ναὸν ἀντάξιον τοῦ Ἑλληνικοῦ ὀνόματος καὶ τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας»,

η αδελφότητα προσέλαβε νομικούς συμβούλους, φημισμένους αρχιτέκτονες και εργολάβους και φρόντισε να σχεδιαστεί το κάθε τι με κάθε λεπτομέρεια και να κοστολογηθεί, για να μειωθεί στο ελάχιστο ο κίνδυνος εκτάκτων δαπανών. Η όλη προεργασία κράτησε 4 χρόνια. Στις 18 Ιουλίου 1877, διακόσια χρόνια μετά την ανέγερση του Ναού της Κοιμήσεως της Θεοτόκου του Ιωσήφ Γεωργηρίνη, κατατέθηκε ο θεμέλιος λίθος από τον χαρακτηρισμένο ως πατριάρχη τότε της Ελληνικής κοινότητας, γηραιό Ευστράτιο Ράλλη (ο Παντιάς είχε εκδημήσει το 1865). Μέσα σε δύο μόλις χρόνια κατορθώθηκε να τελειώσει ο Ναός και να τελεστεί η πρώτη Θεία Λειτουργία την 1η Ιουνίου 1879, Γιορτή της Πεντηκοστής και γιορτή του Ναού, καθώς αυτός αφιερώθηκε στην του Θεού Σοφία. Ο ναός τους ήταν και είναι μέχρι σήμερα αγλάισμα της Ορθοδοξίας, καθώς η τελειότητα του οικοδομήματος και η φινέτσα της εσωτερικής του διακόσμησης προκαλούν ρίγος στον ευαισθητοποιημένο επισκέπτη. Κτίστηκε μόλις μέσα σε ενάμιση χρόνο και προικίστηκε από τους ιδρυτές του με πολύτιμα τιμαλφή και κειμήλια[126].

Οι αλλαγές, ωστόσο, που επήλθαν την περίοδο αυτή, με τη βιομηχανική επανάσταση, την ανάπτυξη της ατμοπλοΐας, την εφεύρεση του τηλεγράφου και αργότερα του τηλεφώνου, συνέβαλαν στην αύξηση του παγκόσμιου πλούτου, στο άνοιγμα καινούργιων αγορών, στην αύξηση του ανταγωνισμού και στον πολλαπλασιασμό των τραπεζών[127]. Συνακόλουθα, προκάλεσαν την παρακμή αρκετών από τους ελληνικούς εμπορικούς οίκους. Τις αλλαγές αυτές μπόρεσαν να τις παρακολουθήσουν και να προσαρμοστούν στις νέες συνθήκες οι οίκοι των Αδελφών Ράλλη και των Βαλλιάνου[128], Σεκιάρη, Ζαρίφη, Σκυλίτση, Μπαλή, Π.Π.

[126] Kakavas George (ed.), (2002), *Treasured Offerings. The Legacy of the Greek Orthodox Cathedral of St. Sophia, London* Byzantine & Christian Museum, Athens.

[127] Αυτά υποστηρίζει ο Δημήτριος Βικέλας στα απομνημονεύματά του (1900). Απόσπασμα στο βιβλίο: Μεττής, Χ., (1998), ό.π. σ.205.

[128] Chatziioannou, M. and Harlaftis, G., (2007), ό.π. σ.34 «Οι *Αδελφοί Βαλιάνου* (Vagliano Brothers) είναι η οικογενειακή επιχείρηση που διαδέχθηκε την *Αδελφοί Ράλλη* στην ηγεσία του ελληνικού επιχειρηματικού δικτύου μεταξύ του Λεβάντε και της Δυτικής Ευρώπης, κατά το τελευταίο τρίτο του δέκατου ένατου αιώνα. Οι Αδελφοί Βαλιάνου ήταν οι μεγαλύτεροι Έλληνες έμποροι και πλοιοκτήτες σιτηρών κατά το τελευταίο τρίτο του 19ου αιώνα. Ίσως καμία άλλη ελληνική οικογένεια δεν συνδύαζε σε τέτοιο βαθμό και τις τρεις

Ροδοκανάκη, Ταμβάκου, Πετροκόκκινου και λίγοι άλλοι μικρότεροι. Οι υπόλοιποι από τους μεγάλους ελληνικούς εμπορικούς οίκους του Λονδίνου φαίνεται ότι διατηρούσαν γραφεία στο City απλά για το θεαθήναι, ενώ στην πραγματικότητα είχαν εγκαταλείψει τη σοβαρή ενασχόλησή τους με το εμπόριο και σπαταλούσαν τις περιουσίες που κληρονόμησαν, μιμούμενοι την αγγλική αριστοκρατία: αγοράζοντας καλλιτεχνικές συλλογές, συντηρώντας άλογα ράτσας και παίζοντας στο χρηματιστήριο[129]. Έτσι, προς το τέλος του 19ου αιώνα, την περίοδο μετά το 1870, υπάρχει μεν ακόμα ισχυρή ομάδα ελληνικών εμπορικών οίκων στο Λονδίνο που συναγωνίζεται τους μεγάλους ευρωπαϊκούς οίκους[130], αλλά σημειώνεται και

πτυχές της επιχείρησης: το εμπόριο, τη ναυτιλία και τη χρηματοδότηση. Ο μεγαλύτερος αδελφός, Μαρής Βαλιάνος, έφυγε από τη γενέτειρά του, Κεφαλονιά, στις αρχές του 1820, ως ναυτικός σε ένα ιστιοφόρο του Ιονίου, και αποβιβάστηκε στο Ταϊγάνιο (Taganrog) της Αζοφικής Θάλασσας, όπου εγκαταστάθηκε ο ίδιος για όλη τη ζωή του και δραστηριοποιήθηκε πλήρως στις εξαγωγές σιτηρών. Ενώθηκε σύντομα με τους αδελφούς του, τον Ανδρέα, ο οποίος τελικά στάλθηκε στη Μασσαλία, και τον Παναγή. Ήταν ιδιοκτήτες άνω των 20 ιστιοπλοϊκών σκαφών πριν από τη δεκαετία του 1860 και είναι γνωστό ότι είχαν εκμεταλλευτεί τον Κριμαϊκό πόλεμο για την ενίσχυση της επιχείρησής τους, μεταφέροντας παράνομα τις εξαγωγές σιτηρών από την Αζοφική στην Κωνσταντινούπολη, κερδίζοντας τεράστια κέρδη. Το 1858 ο Παναγής Βαλιάνος εστάλη στην Αγγλία, για να ανοίξει ένα υποκατάστημα στο Λονδίνο, για να αντιπροσωπεύουν όχι μόνο τα δικά τους συμφέροντα, αλλά και αυτά των άλλων παραδουνάβιων Ελλήνων εμπόρων δημητριακών. Απέκτησε πρόσβαση στο Baltic Exchange αρκετά εύκολα και το 1860 πήγε ένα βήμα παραπέρα από τους συγχρόνους του, ιδρύοντας το πρώτο ναυτιλιακό γραφείο στο Λονδίνο, το οποίο ασχολήθηκε αποκλειστικά με την ελληνική ναυτιλία. Αυτό το γραφείο, το οποίο χρησίμευσε ως πρότυπο για άλλα ελληνικά ναυτιλιακά γραφεία στο Λονδίνο, στον εικοστό αιώνα, ήταν για σαράντα χρόνια ο κύριος σύνδεσμος μεταξύ της ελληνικής ναυτιλίας και της ναυτιλιακής αγοράς του Λονδίνου. Έτσι, οι Αδελφοί Βαλιάνου έγιναν πλούσιοι και διάσημοι δουλεύοντας ως ναυτιλιακοί πράκτορες για τους συμπατριώτες τους. Καθ' όλη την επιχειρηματική ζωή τους οι Βαλιάνοι κατείχαν και λειτουργούσαν τον μεγαλύτερο, ελληνικών συμφερόντων, στόλο. Από το 1870 έως το 1905, οι Βαλιάνοι πάντα κατείχαν μεταξύ των 13 και 21 πλοίων, αντιπροσωπεύοντας περισσότερο από το 10% του ελληνικών συμφερόντων στόλου κάθε χρόνο.

Οι περισσότεροι Έλληνες ιστορικοί αγνοούν κυρίως το γεγονός ότι οι Βαλιάνοι ήταν, επίσης, γνωστοί στην πόλη ως Εμπορικοί Τραπεζίτες. Φαίνεται ότι το γραφείο Βαλιάνου πραγματοποιούσε τη συνήθη επιχειρηματική δραστηριότητα των διεθνών εμπόρων και λειτουργούσε ως οίκος αποδοχής / εμπορική τράπεζα για τους συμπατριώτες τους στην Ανατολή. Στο Λονδίνο, όπως αποκαλύπτουν οι πηγές, οι Βαλιάνοι διατηρούσαν λογαριασμούς με την Τράπεζα της Αγγλίας για πολλά χρόνια. Οι συναλλαγές τους είχαν προσλάβει μεγάλες αναλογίες για μια παρατεταμένη χρονική περίοδο, σύμφωνα με δημοσιεύματα του περιοδικού *The Banker's Magazine*. Το 1886, για παράδειγμα, έγιναν 4.000 πληρωμές από την Τράπεζα της Αγγλίας για λογαριασμούς των Βαλιάνων, με αξία £3.500.000 σε αυτό το έτος μόνο.»

[129] Αυτά υποστηρίζει ο Ανδρέας Συγγρός στα απομνημονεύματά του (1870). Απόσπασμα στο βιβλίο: Μεττής, Χ., (1998), ό.π. σ.207 επίσης στο Chatziioannou, M. (2007), ό.π., σ.56.

[130] Ντόντη, Διώνη, (2006), http://www.elinepa.org/indika2006/research-chiotesindia.htm, τελευταία πρόσβαση 27/07/2012. «Προκειμένου να συντονιστεί η πολυσύνθετη επιχείρηση των Αδελφών Ράλλη στις Ινδίες ήταν απαραίτητο ένα πολυάνθρωπο προσωπικό. Οι Έλληνες προτιμούνταν γιατί ήταν αφοσιωμένοι στην εταιρεία την όποια υπηρετούσαν με πίστη και εντιμότητα. Νεαροί, ανύπαντροι άντρες στρατολογούνταν κυρίως από τη Χίο, αλλά και από την Κεφαλονιά, Κωνσταντινούπολη, Σμύρνη, καθώς και από την ηπειρωτική Ελλάδα. Οι νεαροί υποψήφιοι δεν υποβάλλονταν σε επίσημες εξετάσεις. Αντίθετα, περνούσαν από ακρόαση ενώπιον διευθυντικών στελεχών στο Λονδίνο ή και την Αθήνα. Αν και η μόρφωση λαμβανόταν υπόψη, τα πιο σημαντικά κριτήρια ήταν ο χαρακτήρας και το οικογενειακό περιβάλλον. Μόλις γίνονταν δεκτοί, οι νεαροί προσληφθέντες συνήθως στέλνονταν στην Αγγλία ως εκπαιδευόμενοι για ένα ή δυο χρόνια, όπου μάθαιναν Αγγλικά, αν δεν κατείχαν ήδη τη γλώσσα, και ταυτόχρονα εξειδικεύονταν στον συγκεκριμένο τομέα εργασίας τους. Η εκπαιδευτική περίοδος στην Αγγλία βοηθούσε, επίσης, τους νεαρούς Έλληνες να εξοικειωθούν με τη βρετανική νοοτροπία, τα ήθη και τον τρόπο ζωής. Ήταν ουσιώδες για τους Έλληνες νεοφερμένους στις Βρετανικές Ινδίες να γνωρίζουν καλά τη συμπεριφορά, τους τρόπους, ακόμα και την ενδυμασία των Άγγλων «Σαχίμπ». Οποιαδήποτε παρέκκλιση από τον παραδεδεγμένο κώδικα κοινωνικής συμπεριφοράς μπορούσε να προκαλέσει την κοινωνική τους απομόνωση. Ακόμα και οι παραμικρές λεπτομέρειες, όπως το χρώμα της γραβάτας τους, το σχήμα των παπουτσιών τους η ο τόνος της φωνής τους

παρακμή κάποιων άλλων που αναγκάστηκαν είτε να πτωχεύσουν είτε να επιχειρήσουν να γίνουν τραπεζίτες και χρηματιστές στην Ελλάδα.

Δυστυχώς, η λειτουργία της Ελληνικής Σχολής δε θα μπορούσε να μείνει ανεπηρέαστη από όλα αυτά. Η συνεχής μείωση των μαθητών μετά τα πρώτα πέντε χρόνια λειτουργίας της ανάγκασε τους ιδρυτές της να καταβάλλουν επιπρόσθετα ποσά για τη συντήρησή της και την Εφορευτική Επιτροπή να απευθύνεται κατ' επανάληψη στην Αδελφότητα της Αγίας Σοφίας, για να συνδράμει και να διατηρήσει ανοικτό αυτό το φυτώριο της ελληνικής παιδείας στην καρδιά του Λονδίνου. Παρόλο που λαμβάνονται μέτρα για μείωση του διδακτικού προσωπικού και έλεγχο του κόστους της Σχολής και ενώ παρουσιάζεται αύξηση στον αριθμό των μαθητών, αυτή δεν συνοδεύεται και από αύξηση των εξόδων. Η Σχολή διατηρείται, πλέον, ανοικτή λόγω της συνδρομής της Αδελφότητας του ναού που καλύπτει το έλλειμμα των απόρων μαθητών και των μειωμένων εγγραφών. Από επιστολή της Εφορευτικής Επιτροπής, με ημερομηνία 30 Νοεμβρίου 1883, πληροφορούμαστε ότι στη Σχολή φοιτούν 21 μαθητές από τους οποίους μόνο οι 11 καταβάλλουν πλήρη δίδακτρα, οι τέσσερις καταβάλλουν μειωμένα και 6 μαθητές διδάσκονται δωρεάν[131]. Παρά τη συνδρομή των

μπορούσε να επιφέρει τον αποκλεισμό τους από τους κοινωνικούς κύκλους ή τον πλήρη εξοστρακισμό τους από τη Λέσχη – τον βρετανικό θεσμό στον οποίο όφειλαν να ανήκουν όλοι. Κάτι τέτοιο δεν θα έβλαπτε μόνο τον νεοφερμένο προσωπικά, αλλά θα απέβαινε εις βάρος και του εμπορικού οίκου. Ευτυχώς, οι περισσότεροι Έλληνες αποδεδείχθηκαν ευπροσάρμοστοι και συμμορφώθηκαν γρήγορα στον βρετανικό τρόπο ζωής. Το γεγονός αυτό, σε συνδυασμό με την υποδειγματική εντιμότητα και ακεραιότητα που χαρακτήριζε τον εμπορικό οίκο των Αδελφών Ράλλη, τούς εξασφάλιζε υπόληψη και αρκετά καλή κοινωνική θέση στις Ινδίες. Είναι χαρακτηριστικό ότι, ενώ τους πρώτους Έλληνες έμπορους τους περιφρονούσαν οι Εγγλέζοι και τους αποκαλούσαν «εμποράκους», μερικές δεκαετίες αργότερα τους υπάλληλους του οίκου Ράλλη τους αποκαλούσαν «οι κύριοι από τους Αδελφούς Ράλλη».
Μετά την προφορική συνέντευξη του και την εκπαίδευση του στην Αγγλία, ο νεοπροσληφθείς απευθυνόταν στην Τράπεζα Χίου, στην Αθήνα, όπου λάμβανε τα εισιτήρια του για τη μετάβασή του στο Πορτ-Σαιντ και στη συνέχεια στη Βομβάη, το λιμάνι εισόδου για όλους τους προσληφθέντες. Το άνετο ταξίδι των τριών εβδομάδων μέσω της διώρυγας του Σουέζ και της Αραβικής Θάλασσας, με το πλοίο της εταιρείας P&O, Α΄ θέση, ήταν για όλους αξέχαστη εμπειρία. Με την άφιξη του ατμόπλοιου, όμως, στο λιμάνι της Βομβάης, η παραμυθένια ζωή έφτανε απότομα στο τέλος της, όταν αντίκριζαν τους κουρελιασμένους αχθοφόρους, τους ζητιάνους, τους πλανοδίους πωλητές, τα κάρα που τα έσερναν βόδια, τις δίτροχες χειράμαξες και καταμεσής σε όλο αυτό το χάος τις ιερές αγελάδες των Βραχμάνων να σεργιανίζουν ανέμελα στη μέση του δρόμου. Στην πλειονότητα τους οι νεοπροσληφθέντες στέλνονταν αμέσως στην ενδοχώρα σε απομονωμένους εμπορικούς σταθμούς για εκπαίδευση. Εκεί οι συνθήκες ήταν πρωτόγονες – ζέστη, υγρασία, κουνούπια, φίδια, μουσώνες και μοναξιά. Έξι-επτά χρόνια διαρκούσε αυτή η σκληρή ζωή. Έπειτα, όμως, όταν τοποθετούνταν σ' ένα από τα μεγάλα παραρτήματα, ζούσαν τη ζωή των Άγγλων «Σαχίμπ», με έξι-επτά υπηρέτες, νταντάδες για τα παιδιά, μεγάλη κοινωνική ζωή, δείπνα, δεξιώσεις και σπορ στις λέσχες. Οι μισθοί ήταν ιδιαίτερα ελκυστικοί, κάθε τέσσερα χρόνια δικαιούνταν να επιστρέψουν στην πατρίδα τους με άδεια εννέα μηνών μετ' αποδοχών, ταξιδεύοντας Α΄ θέση και, επιπλέον, δικαιούνταν άδεια ενός μηνός στις Ινδίες, κατά τη διάρκεια της θέρμης περιόδου, ώστε να καταφύγουν στη δροσιά κάποιου θερέτρου των Ιμαλαΐων.» Επίσης στο: Μάρκου-Ντόντη, Διώνη, (2002) *Το Χρονικό των Ελλήνων στις Ινδίες*, Δωδώνη.

131 Μεττής, Χ., (1998), ό.π. σ.195 «*Τὰ ἐτήσια ἔξοδα τῆς σχολῆς συμποσοῦνται εἰς λίρας 1400-1500. Αἱ δὲ πρόσοδοι αὐτῆς, ἂν οἱ μαθητεύοντες ἠδύναντο ν' ἀποτίσωσι πλήρη τὰ κατὰ τὸν Κανονισμὸν αὐτῆς δίδακτρα, θ' ἀνήρχοντο εἰς Λ/1492. Ἀλλ' ἀτυχῶς ἐκ τῶν 21 μαθητῶν ἐφέτος μόνοι 11 πληρώνουσιν ὁλοσχερῶς τὰ τοῦ Κανονισμοῦ δίδακτρα, εἰς 4 δὲ γίνεται συγκατάβασις, καὶ 6 διδάσκονται δωρεάν. Ὡς ἐκ τούτου ἡ πρόσοδος τῆς Σχολῆς περιορίζεται εἰς Λ. 1011· διά δε τὸ ἐκ Λ. 400 περίπου ἔλλειμμα ἡ Ἐφορεία ἀναγκάζεται νὰ προστρέξῃ*

Αδελφών, η κατάσταση χειροτερεύει το 1884 με περαιτέρω μείωση των μαθητών στους 17, από τους οποίους οι 9 καταβάλλουν πλήρη δίδακτρα, οι 2 τα μισά και οι 6 φοιτούν δωρεάν[132], όπως πληροφορούμαστε από επιστολή της Εφορείας προς τους Επιτρόπους της Αγίας Σοφίας, με ημερομηνία 22 Δεκεμβρίου 1884. Η Ελληνική Σχολή του Λονδίνου κλείνει οριστικά για τα ελληνόπουλα της ομογένειας του Λονδίνου τον Ιούλιο του 1885[133].

Θα περνούσαν σχεδόν τέσσερις δεκαετίες χωρίς ελληνική κοινοτική εκπαίδευση μέχρι το 1922. Έναν αιώνα σχεδόν μετά την ελληνική επανάσταση και την δραστηριοποίηση των επιτυχημένων ελληνικών εμπορικών οίκων που κυριάρχησαν στο εμπόριο μεταξύ Ανατολής και Δύσης για μισό σχεδόν αιώνα, πολλοί από τους απογόνους των πρώτων μεταναστών συνέχιζαν να λειτουργούνται στον Ναό της Αγίας Σοφίας του Λονδίνου. Στους ναούς των άλλων μεγάλων πόλεων όπου είχε ανθίσει η ομογένεια στο τελευταίο μισό του 19ου αιώνα συνέχιζαν να προσέρχονται λιγότεροι από τους απογόνους των παλαιών μεταναστών. Στην Ουαλία μόνο η κοινότητα ήταν εμπλουτισμένη με νέους μετανάστες, αποκτώντας, έτσι, μια αναγεννημένη δυναμική[134]. Στις άλλες μητροπόλεις της αποδημίας στο Η.Β. οι επίγονοι, όσοι δεν είχαν αφομοιωθεί στην χώρα υποδοχής μιλούσαν ως επί το πλείστον αγγλικά, ακόμα και

καὶ πάλιν εἰς τὴν εὐμενῆ συνδρομὴν τῶν ἀδελφῶν, παρακαλοῦσα αὐτοὺς συγχρόνως νὰ λάβωσιν ὑπ' ὄψιν ὅτι ὑπάρχει μεγαλυτέρα πιθανότης ν' αὐξηθῇ εἰς τὸ μέλλον ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀπόρων μαθητῶν παρὰ ὁ τῶν πληρωνόντων πλήρη δίδακτρα καὶ ν' ἀποφασίσωσι κατὰ τὴν προσεχῆ συνέλευσιν τῶν ἀδελφῶν τῆς Ἐκκλησίας, ἂν ἦναι δυνατόν, νὰ ὁρισθῇ ἡ ὑπὲρ τῶν ἀπόρων μαθητῶν πρὸς τὴν Σχολὴν συνδρομὴ διαρκής· διότι ἄνευ αὐτῆς ἡ συντήρησις τῆς Σχολῆς θέλει εἶσθαι ἀδύνατος καὶ ἡ Ἐφορεία μετὰ λύπης θέλει ἀναγκασθῇ νὰ λάβῃ τὰ ἀπαιτούμενα μέτρα πρὸς διάλυσιν τῆς Σχολῆς κατὰ τὸν Ἰούλιον τοῦ προσεχῶς ἐπερχομένου ἔτους 1884, ὅτε λήγει τὸ παρὸν Σχολικὸν ἔτος.»

[132] Μεττής, Χ., (1998), ό.π. σ.195 *«Ἡ ἐνταῦθα Ἑλληνική Σχολὴ διατηρηθεῖσα μέχρι τοῦδε διὰ τῆς συνδρομῆς, ἣν κατ' ἔτος ἐλάμβανε παρὰ τῶν φιλογενῶν Ἀδελφῶν τῆς Ἐκκλησίας, περιῆλθε τέλος πάντων εἰς τὴν ἀναπόφευκτον ἀνάγκην νὰ διαλυθῇ μετὰ τὸ τέλος τοῦ παρόνος Σχολικοῦ ἔτους· διότι ἐκ τῶν ὑπαρχόντων μαθητῶν, ἐννέα μόνοι καταβάλλουσι πλήρη τὰ δίδακτρα, δύο δὲ τὸ ἥμισυ, καὶ ἓξ διδάσκονται δωρεάν, ὡς παντελῶς ἄποροι. Ἐπειδὴ δὲ καὶ ἐκ τῶν ἐννέα πρώτων τέσσαρες μέλλουσι ν' ἀποφοιτήσωσι μετὰ τὸ τέλος τοῦ παρόντος ἔτους, ἄλλοι δ' ἀντ' αὐτῶν δὲν προσδοκᾶται νὰ προσέλθωσιν, ἡ περαιτέρω διατήρησις τῆς Σχολῆς φαίνεται οὖσα ἐκ τῶν ἀδυνάτων.*
Ταῦτα γνωστοποιοῦντες δι' ὑμῶν, ἀξιότιμοι κύριοι, πρὸς τοὺς Ἀδελφοὺς τῆς Ἐκκλησίας, τοὺς πολλάκις εὐεργετήσαντας τὴν Σχολήν, ἐπικαλούμεθα τελευταίαν ταύτην φορὰν τὴν συνδρομὴν αὐτῶν, ὅπως δυνηθῶμεν νὰ συντηρήσωμεν τὴν Σχολὴν μέχρι τέλους τοῦ παρόντος Σχολικοῦ ἔτους, καὶ μὴ ἀναγκασθῶμεν νὰ διαλύσωμεν αὐτὴν ἐν μέσῳ τοῦ ἔτους πρὸς μεγίστην βλάβην τῶν ἐν αὐτῇ διδασκομένων.
Ἐλπίζομεν δέ, ὅτι καὶ ταύτην τὴν φορὰν οἱ Ἀδελφοὶ τῆς Ἐκκλησίας θὰ σπεύσωσιν, ὡς καὶ πρότερον, εἰς βοήθειαν τῆς Σχολῆς κατὰ τὸ τελευταῖον τοῦτο ἔτος αὐτῆς, συνεισφέροντες τὰς πρὸς συμπλήρωσιν τῶν δαπανῶν αὐτῆς ἐλλειπούσας λίρας 400 περίπου, χωρὶς τῶν ὁποίων κινδυνεύει νὰ διαλυθῇ ἐν τῷ μέσῳ τοῦ Σχολικοῦ ἔτους, ὅπερ, ὡς προείπομεν, λίαν ἐπιβλαβὲς ἀποβήσεται εἰς τοὺς ἐν ταύτῃ διδασκομένους.»

[133] Μεττής, Χ., (1998), ό.π. σ.198 και σ.257 από ομιλία του πρώτου Μητροπολίτη Γερμανού προς την Γ.Σ. της Εθνικής Ενώσεως Ελλήνων εν Μεγάλη Βρετανία στις 3 Ιουλίου 1943: «*...ὀφείλωμεν νὰ ὁμολογήσωμεν, ὅτι εἰς αὐτό, καὶ ἰδίᾳ εἰς τὸν ζῆλον τῶν διδασκάλων του, ὀφείλεται τὸ ὅτι ἡ παρωχημένη γενεὰ κατώρθωσε μετὰ τῆς ἀφοσιώσεως πρὸς τῆν Ἐκκλησίαν νὰ διατηρήσῃ ἔστω καὶ ἀτελῶς τὴν Ἑλληνικὴν γλώσσαν καὶ τὴν ἀγάπην πρὸς τὴν πατρίδα. Δὲν εἰσερχόμεθα ἐνταῦθα εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν λόγων, διὰ τοὺς ὁποίους τὸ Σχολεῖον ἐκεῖνο διέκοψε τὴν λειτουργίαν του. Ἓν μόνον πρέπει νὰ ἔχωμεν ὑπ' ὄψιν, ὅτι ὁ Ἑλληνισμὸς τοῦ Λονδίνου καὶ τῆς Ἀγγλίας καθόλου, καίπερ οἰκονομικῶς ἀρκετὰ ἰσχυρός, ἦτο ἀσήμαντος εἰς λόγον ἀριθμοῦ καὶ ἡ ἔλλειψις ἱκανοῦ ἀριθμοῦ μαθητῶν συνέτεινε νὰ προτιμηθῇ μᾶλλον ἡ κατ' οἶκον διδασκαλία τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, ἢ ἡ λειτουργία σχολείου ἀπαιτοῦντος ὑπερόγκους κατ' ἀναλογίαν δαπάνας.*»

[134] Σαλαπάτας, Αναστάσιος, Δ, (1993), *Ο Ελληνισμός στη Νότια Ουαλία (1873-1993)*, Κάρδιφ, Τσιμπιδάρος, Βάσος, (1974), *Οι Έλληνες στην Αγγλία*, Εκδ. «Αλκαίος», Αθήνα.

στις συνεδριάσεις των επιτροπών των ναών[135]. Υπήρχαν, βέβαια, οι φωτεινές εξαιρέσεις που αποτελούσαν παραδείγματα προς μίμηση.

Γίνεται αντιληπτό ότι ήταν ένα τεράστιο επίτευγμα, μέσα σε μία περίοδο μόλις εικοσιπέντε χρόνων (1860-1885) που η Ελληνική Ομογένεια της Μεγάλης Βρετανίας, με πρωτεργάτες εξέχουσες οικογένειες – από τις λιγότερες από 600 οικογένειες που υπολογίζεται ότι ζούσαν τότε στην χώρα – κατάφερε να χτίσει εκ βάθρων τέσσερις ναούς: τον Ευαγγελισμό της Θεοτόκου στο Μάντσεστερ το 1861, τον Άγιο Νικόλαο στο Λίβερπουλ το 1870, το Νεκροταφειακό Παρεκκλήσιο του Αγίου Στεφάνου στο Λονδίνο το 1872, την Αγία Σοφία στο Λονδίνο το 1879, να ιδρύσει μία καινούρια κοινότητα στο Κάρντιφ της Ουαλίας το1873 και να ιδρύσει δύο ημερήσια Ελληνο-Αγγλικά Σχολεία (1869-1885). Είναι εκπληκτικό ότι οι ναοί και οι κοινότητες – τα μεγαλύτερα έργα του ομογενειακού ελληνισμού στο Η.Β. κατά τον 19ο αιώνα, που άντεξαν στο χρόνο και συνεχίζουν μέχρι σήμερα – έγιναν, ουσιαστικά, στο τέλος της περιόδου της οικονομικής τους ακμής, σχεδόν, όταν η γενιά των πρώτων μεταναστών είχε φύγει. Από την πορεία αυτή των ομογενών στο Η.Μ. κατά τον 19ο αιώνα δεν έλειψαν οι πλούσιες δωρεές και η προσφορά τους προς το εθνικό κέντρο και τα εκπαιδευτικά του καθιδρύματα – που προηγήθηκαν, ήταν παράλληλες ή ακολούθησαν τις προσπάθειες τους για ίδρυση Ελληνικών Σχολών στην ίδια τη Μεγάλη Βρετανία.

Η Εκκλησία και το Σχολείο αποτέλεσαν τελικά δύο βασικούς πυλώνες κοινοτικής δραστηριοποίησης των ομογενών του Η.Β., παράλληλα με ένα δίκτυο κοινοτικής αλληλεγγύης και επαγγελματικής δραστηριοποίησης. Συμπερασματικά, στην κριτική παράθεση της ιστορίας των ελληνικών παροικιών του πρώιμου ελληνισμού στη Μεγάλη Βρετανία, έχουμε παρατηρήσει την ανάπτυξη δύο βασικών μοντέλων.

Το πρώτο μοντέλο που παρατηρούμε αφορά τους Έλληνες του 17ου / 18ου αιώνα, για τους οποίους παραμένει άγνωστο πώς αφομοιώθηκαν ή χάθηκαν στο πέρασμα του χρόνου. Το βέβαιο είναι ότι δεν μπόρεσαν ή δε φρόντισαν να δώσουν συνέχεια στην κοινότητά τους ιδρύοντας σχολείο και ούτε καν την εκκλησία τους δεν κατάφεραν να κρατήσουν. Παρόλο που η κοινότητά τους δεν ακολούθησε το μοτίβο ίδρυσης άλλων ελληνικών κοινοτήτων που αναπτύχθηκαν κατά τον 17ο και τον 18ο αιώνα[136], κατέλιπε, ωστόσο, σημαντικό μοτίβο σχέσεων με το χώρο. Το μοτίβο αυτό εστιάζεται στην εγκατάσταση των μεταναστών σε ένα

[135] Κατσιγιάννης, Τιμόθεος, (1980), *Το σχολείο της Αγίας Σοφίας,* St Sophia School Benevolen Fund Limited, Λονδίνο σ.4.
[136] Harris, J., (2009), ό.π., σ. 31-32.

χώρο, στην επαγγελματική δραστηριοποίησή τους, στην ανάπτυξη κοινοτικών δραστηριοτήτων, στη μετεγκατάστασή τους, στην εγκατάλειψη της φροντίδας για τα κοινά, στην απουσία πρόνοιας για το κοινό μέλλον και τελικά στην αφομοίωση[137]. Αυτό το μοντέλο, θα δούμε στη συνέχεια, ότι επαναλαμβάνεται, με αποτέλεσμα ικανός αριθμός Ελλήνων κάθε γενιάς να αφομοιώνεται και να χάνεται.

Το δεύτερο μοντέλο που επισημαίνεται στην πορεία του πρώιμου Ελληνισμού στο Η.Β. είναι η ανάγκη να «αγγλοποιηθεί», όχι απλά για να επιβιώσει, αλλά, για να επιτύχει επαγγελματικά και να διαπρέψει. Κατά τον 19ο αιώνα η υιοθέτηση του Αγγλικού τρόπου ζωής σε όλες τις εκφάνσεις του βίου (πλην της προσήλωσης στην πάτρια πίστη), ήταν εκ των ων ουκ άνευ για την κοινωνική και επαγγελματική αποδοχή των μεταναστών στη χώρα υποδοχής, για την επιτυχημένη πορεία των εμπορικών τους οίκων και των οικονομικών τους δραστηριοτήτων. Τροχοπέδη στην ολοκληρωτική τους αφομοίωση στάθηκε η δυνατή σχέση τους με τις θρησκευτικές τους παραδόσεις και η προέκταση αυτής της σχέσης στην κοινοτική τους οργάνωση. Η απώλεια, ωστόσο, της γλώσσας, αυτού του ισχυρού εθνοτικού χαρακτηριστικού που έχει πολύ μεγαλύτερο βάθος, παρά να είναι απλά ένα εργαλείο επικοινωνίας, λειτούργησε καταλυτικά στη διαμόρφωση νέας ταυτότητας και, σε πλείστες περιπτώσεις, στην ολοκληρωτική αφομοίωση με τη χώρα υποδοχής.

[137] Σύμφωνα με την υπάρχουσα βιβλιογραφία, οι Έλληνες του 17ου αιώνα δεν πρόλαβαν να αποκτήσουν κοινότητα και άρχισαν να απομακρύνονται από τον κοινό τους χώρο, ίσως γιατί δεν τους βόλευε σε σχέση με τους νέους χώρους εγκατάστασής τους. Προφανώς, η μέριμνά τους και οι ανάγκες τους για ανάπτυξη των επαγγελματικών και οικονομικών τους δραστηριοτήτων ήταν πιο σημαντικές από την ανάγκη ή τη μέριμνά τους για την ανάπτυξη κοινοτικού πνεύματος και τη διατήρηση της ταυτότητάς τους.

1.2.2 Συγκρότηση της νεότερης παροικίας στο Η.Β. και απαρχή της παροικιακής εκπαίδευσης με ανάπτυξη και λειτουργία σχολείων από το 1922 μέχρι το 1968

Η δεύτερη περίοδος (1922-1968) της ιστορίας της Ελληνικής παροικιακής εκπαίδευσης, σχεδόν ταυτίζεται με δύο τραγικά ιστορικά γεγονότα που σημαδεύουν την Ελληνική ιστορία: τη Μικρασιατική Καταστροφή (Αύγουστος 1992) και τη Χούντα των Συνταγματαρχών (21 Απριλίου 1967). Μεσολαβούν η οικονομική ύφεση του Μεσοπολέμου, ο Β΄ Παγκόσμιος Πόλεμος, ο Εμφύλιος, η οικονομική μετανάστευση της μεταπολεμικής εποχής, ο απελευθερωτικός αγώνας της Κύπρου και η ίδρυση της Κυπριακής Δημοκρατίας. Στην αρχή της περιόδου αυτής ο ελληνισμός της Μ. Βρετανίας οργανώνεται κάτω από την Μητρόπολη Θυατείρων, η οποία εκτείνεται σε όλη, σχεδόν, την Ευρώπη. Στο τέλος της περιόδου η Μητρόπολη προβιβάζεται σε Αρχιεπισκοπή που αφιερώνεται στην υπηρεσία της ομογένειας. Η ανάπτυξη της νεότερης παροικίας στο Η.Β. και οι προσπάθειες που καταβάλλονται για την ανάπτυξη της ελληνικής εκπαίδευσης στο Η.Β. σχετίζονται άμεσα με όλα τα πιο πάνω. Αρχικός σκοπός του κεφαλαίου αυτού είναι να δώσει συνοπτική ιστορική περιγραφή της ίδρυσης και ανάπτυξης των ελληνικών παροικιακών σχολείων, καθώς και της παράλληλης ανάπτυξης της ελληνικής ομογένειας στο Ηνωμένο Βασίλειο που, από τα μέσα της περιόδου αυτής, αυξάνεται θεαματικά με νέους μετανάστες. Επιδιώκεται να διερευνηθούν κεφαλαιώδη ζητήματα που αφορούν την κοινοτική οργάνωση και δραστηριοποίηση, τόσο των παλαιών όσο και των νέων ομογενών, γύρω από το θέμα της ελληνικής εκπαίδευσης. Καταγράφονται ιστορικά οι προσπάθειες για ίδρυση ημερήσιου σχολείου και αναζητείται να διαφανεί αν οι ανάγκες των νέων ομογενών, σε σχέση με την εκπαίδευση, προσομοιάζουν στις ανάγκες των παλαιοτέρων και αν οι ρίζες των προβλημάτων που κυριάρχησαν στον χώρο της παροικιακής εκπαίδευσης κατά την τελευταία περίοδο (1969-2004) ξεκινούν εδώ.

Από τη λαμπρή πορεία των ομογενών στο Ηνωμένο Βασίλειο τον 19ο αιώνα, που συνδύαζαν τους ρόλους τους ως γενικοί έμποροι, τραπεζίτες και εφοπλιστές, έμειναν θαυμαστά κατάλοιπα οι ναοί τους και η κοινοτική τους οργάνωση. Οι κυριότεροι εμπορικοί οίκοι συνέχισαν τη λειτουργία τους, όσοι κατάφεραν να προσαρμοστούν στις νέες συνθήκες (όπως ο οίκος των Αδελφών Ράλλη που παρέμεινε στα χέρια της οικογένειας Ράλλη μέχρι το 1961[138]), ή εξειδικεύτηκαν στη εμπορική ναυτιλία (όπως ο οίκος των Αδελφών Βαλιάνου[139])

[138] Χαρλαύτη, Τ., (2006), ό.π. σ.98 «Η μεγάλη οικονομική κρίση της δεκαετίας του 1870, σε συνδυασμό με την αλλαγή των εμπορικών μεθόδων και συναλλαγών μετά την επικράτηση του τηλέγραφου, των σιδηροδρόμων και των ατμοπλοίων, συρρίκνωσε την εμπορική κοινότητα του Λονδίνου, της οποίας ο δυναμισμός διοχετεύτηκε σε άλλου είδους δραστηριότητες, όπως το χρηματιστήριο και οι ναυλομεσιτικές δραστηριότητες. Επιπλέον, η πρώτη γενιά των δημιουργών και ηγετικών στελεχών του "χιώτικου" δικτύου,

θέτοντας τις βάσεις για την εντυπωσιακή ανάπτυξη της Ελληνικής Εμπορικής Ναυτιλίας στον 20ό αιώνα[140]. Ωστόσο, η ελληνική εκπαίδευση των ομογενών παρέμεινε στάσιμη για μια περίοδο 37 χρόνων: από το κλείσιμο την Ελληνικής Σχολής του Λονδίνου το 1885 μέχρι και το άνοιγμα το 1922 του πρώτου Ελληνικού Σχολείου (τάξεων ελληνικών) στο Λονδίνο, στον 20ό αιώνα. Το έτος 1922, λοιπόν, χρονολογία πληγή για την ιστορία του νεότερου ελληνισμού, λόγω του κατακλυσμικού γεγονότος της Μικρασιατικής Καταστροφής, αποτέλεσε, αναμφίβολα, το άνοιγμα ενός νέου κεφαλαίου, για την ομογένεια του Η.Β. και για την ιστορία της παροικιακής εκπαίδευσης για δυο λόγους:

(α) Ιδρύθηκε, με έδρα το Λονδίνο, η Μητρόπολη Θυατείρων που έμελλε να διαδραματίσει κεντρικό ρόλο στην εξέλιξη της παρουσίας του Ελληνισμού στο Η.Β. και στην ελληνόφωνη εκπαίδευση των ομογενών,

(β) στην Αγία Σοφία του Λονδίνου, που από το 1922 θα ήταν ο Καθεδρικός Ναός της νέας Μητρόπολης, ιδρύθηκε το πρώτο ελληνικό παροικιακό σχολείο, με την έννοια που μας είναι γνωστά τα σχολεία αυτά μέχρι σήμερα.

Το Οικουμενικό Πατριαρχείο, ανακαλώντας προηγούμενη απόφασή του με την οποία εκχωρούσε δικαιοδοσία για την ελληνική διασπορά στην Εκκλησία της Ελλάδος, ίδρυσε στις 22 Απριλίου 1922 την Μητρόπολη Θυατείρων με δικαιοδοσία στη Δυτική και Κεντρώα Ευρώπη και με έδρα το Λονδίνο. Στις 5 Μαΐου 1922 εξέλεξε ως πρώτο Μητροπολίτη

όπως οι αδελφοί Ράλλη, Ροδοκανάκη και άλλοι, έσβησε στις δεκαετίες 1850 και 1860. Πολλοί από τους γιους και τα εγγόνια των ιδρυτών βρήκαν περισσότερο επικερδείς τις επενδύσεις σε ακίνητα και μεταβλήθηκαν σε εισοδηματίες, εγκαταλείποντας, με τον τρόπο αυτό, την κατώτερη θέση του εμπόρου.»

[139] Χαρλαύτη, Τ., (2006), ό.π. σ.98-99 «Με τη βιομηχανική επανάσταση πολλαπλασιάστηκε η διακίνηση του διεθνούς θαλάσσιου εμπορίου, με επακόλουθη τη ζήτηση για πλοία και τελικό αποτέλεσμα την εξειδίκευση. Ο εφοπλισμός και οι ναυλομεσιτικές δραστηριότητες έγιναν, πλέον, αυτοδύναμη απασχόληση. Ο πιο ισχυρός Έλληνας του Σίτυ του Λονδίνου το τελευταίο τρίτο του 19ου αιώνα, ο οποίος θεωρείται και "πατριάρχης του ελληνικού εφοπλισμού", υπήρξε ο Κεφαλλονίτης Παναγής Βαλλιάνος, έμπορος, τραπεζίτης και πρωτοπόρος εφοπλιστής ατμοπλοίων. Ο Βαλλιάνος, με καταθέσεις και σταθερή συνεργασία με την Τράπεζα της Αγγλίας, δημιούργησε το πρώτο ναυτιλιακό γραφείο στο Λονδίνο. Το γραφείο των αδελφών Βαλλιάνου, το οποίο από τη δεκαετία του 1860 μέχρι το 1902 υπήρξε το κεντρικό ναυτιλιακό γραφείο όλου του ελληνικού στόλου στη δυτική Ευρώπη, αποτέλεσε πρότυπο για την οργάνωση των ελληνικών ναυτιλιακών γραφείων στο πρώτο μισό του 20ού αιώνα στη βρετανική πρωτεύουσα. Από τα τέλη της δεκαετίας του 1890 ακολούθησαν τα γραφεία τού Ζωρζή Μιχαληνού, του Σταματίου Γ. Εμπειρίκου, των Μάγκο και Δώρυζα, των Αδερφών Σκαραμαγκά, του Ν. Δ. Λυκιαρδόπουλου, του Α. Φραγκόπουλου, του Δ. Ι. Θεοφιλάτου, των Βεργωτή και του Σεκιάρη. Το 1914 είχαν ιδρυθεί στη βρετανική πρωτεύουσα και το Κάρντιφ 14 εφοπλιστικά γραφεία Ελλήνων.»

[140] Χαρλαύτη, Τ., (2006), ό.π. σ.95 «Αν η ιστορία του Ελληνισμού στη Μ. Βρετανία κατά τον 19ο αιώνα αφορά κατά μεγάλο μέρος στους Έλληνες που διακινούσαν το εμπόριο της Ανατολικής Μεσογείου και της Μαύρης Θάλασσας, στον 20ό αιώνα συνδέθηκε με τους Έλληνες εφοπλιστές που έδρασαν σε παγκόσμιο επίπεδο. Το στοιχείο αυτό, μικρό αριθμητικά και στους δύο αιώνες, ήταν ιδιαίτερα εύρωστο οικονομικά, εφόσον αποτελούνταν από εμπόρους, τραπεζίτες, εφοπλιστές και από τα στελέχη που δούλευαν στις επιχειρήσεις τους.»

Θυατείρων τον μέχρι τότε Μητροπολίτη Σελευκείας, Γερμανό Στρηνόπουλο[141]. Ο νέος Μητροπολίτης Θυατείρων, εκτός του ότι ήταν πολυμαθής και καταξιωμένος θεολόγος, αποδείχτηκε γρήγορα πως ήταν και συνετός ποιμενάρχης. Μετά τον Αύγουστο του 1922, προτού ακόμα προλάβει να θέσει τις βάσεις, για να οργανώσει τη νεοσύστατη επαρχία του, που εκτεινόταν σε μία τεράστια γεωγραφική περιοχή, χρειάστηκε, ξεκινώντας από την ομογένεια του Λονδίνου, να οργανώσει τον έρανο για την ανακούφιση των εκατοντάδων χιλιάδων προσφύγων που κατέκλυσαν την Ελλάδα, αλλά και τις παροικίες του απόδημου Ελληνισμού. Ο Μητροπολίτης Γερμανός Στρηνόπουλος ήταν, επίσης, παθιασμένος με την παιδεία. Τη μεγάλη σημασία που είχε για την εκπαίδευση των ομογενών η επιλογή του ως πρώτου Μητροπολίτη Θυατείρων μπορούμε να τη δούμε σε έναν λόγο που εκφώνησε ο ίδιος δυο δεκαετίες αργότερα:

> «Ἀνατεθραμμένος εἰς τὰς πατρικὰς παραδόσεις, διδάξας ἐπὶ τριετίαν τὰ ἑλληνικὰ γράμματα εἰς Σχολεῖα τῆς πατρίδος μου Θράκης, διευθύνας ἐπί μακρὰ ἔτη τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν τῆς Χάλκης, τῆς ὁποίας οἱ ἀπόφοιτοι τὰ πρῶτα ἔτη τοῦ σταδίου των διήρχοντο ὡς διδάσκαλοι ἑλληνικῶν Σχολείων, δὲν ἠδυνάμην ἢ νὰ φέρω βαρέως τὴν ἔλλειψιν ἑλληνικοῦ Σχολείου εἰς τὴν μεγαλώνυμον Κοινότητα τοῦ Λονδίνου»[142]

Όταν το 1922 ο εφημέριος του ναού της Αγίας Σοφίας, Αρχιμανδρίτης Ιλαρίων Βασδέκας[143], συνέλαβε την ιδέα να μαζέψει παιδιά των Ελλήνων, που διαβιούσαν στο Λονδίνο, στην κρύπτη του ναού της Αγίας Σοφίας και με δύο συνεργάτες του να τους διδάσκει τα Ελληνικά μερικές ώρες κάθε Σάββατο[144], ο Μητροπολίτης Γερμανός επικρότησε την προσπάθεια και πάντοτε επαινούσε και αναγνώριζε στον Αρχιμανδρίτη την πρωτοβουλία αυτή[145]. Ο Ιλαρίων

---

[141] Μεττής, Χ., (1998), ό.π. σ.339 Ο Οικουμενικός Πατριάρχης Μελέτιος Μεταξάκης και η Σύνοδος του Οικουμενικού Πατριαρχείου αποφάσισαν στις 22 Μαρτίου 1922 να ανακαλέσουν τον Πατριαρχικό Τόμο του 1908 με τον οποίο ο Πατριάρχης Ιωακείμ και η Σύνοδός του είχαν παραχωρήσει τη δικαιοδοσία στις χώρες της διασποράς στην Εκκλησία της Ελλάδος. Η πράξη αυτή δεν ήταν άσχετη με τις πολιτικές εξελίξεις στην Ελλάδα. Ο, Κρητικής καταγωγής, Μελέτιος Μεταξάκης, που είχε διατελέσει Μητροπολίτης Κιτίου στην Κύπρο και Αρχιεπίσκοπος Αθηνών, ήταν έντονα αναμειγμένος στην πολιτική με τη φιλοβενιζελική παράταξη και ήταν προσωπικός φίλος του Ελευθέριου Βενιζέλου.

[142] Μεττής, Χ., (1998), ό.π. σ.257, Χριστοδουλίδης, Α. (1967) ό.π. σ.30.

[143] Μεττής, Χ., (1998), ό.π. σ.257, Κατσιγιάννης, Τιμόθεος, (1980), *Το σχολείο της Αγίας Σοφίας,* St Sophia School Benevolen Fund Limited, Λονδίνο σ.2.

[144] Δαμανάκης, Μιχάλης, (2006), Η Ελληνόγλωσση Εκπαίδευση στη Διασπορά, στο *Οι Έλληνες στη Διασπορά 15ος – 21ος αιώνας*, Επιμέλεια Ιωάννης Κ. Χασιώτης, Όλγα Κατσιαρδή-Hering, Ευρυδίκη Α. Αμπατζή, Βουλή των Ελλήνων, Αθήνα http://www.hellenicparliament.gr/onlinePublishing/homepage.htm σ. 305 «τα απογευματινά ή Σαββατιανά Τμήματα Διδασκαλίας της ελληνικής γλώσσας … είναι και η πλέον συνήθης μορφή ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης, η οποία απαντάται σε όλες τις "Διασπορές", και που οι φορείς της είναι, κατά κανόνα, παροικιακοί».

[145] Μεττής, Χ., (1998), ό.π. σ.257-258 από ομιλία του πρώτου Μητροπολίτη Γερμανού προς την Γ.Σ. της Εθνικής Ενώσεως Ελλήνων εν Μεγάλη Βρετανία στις 3 Ιουλίου 1943: «*Εἶναι ἀληθές, καὶ ὁ προσήκων ὀφείλεται ἔπαινος εἰς τὸν ἄλλοτε ἐφημέριον τοῦ Καθεδρικοῦ Ναοῦ Ἀρχιμ. Ἰλαρίωνα Βασδέκαν, ὅτι ἔσχε τὴν*

Βασδέκας δεν ήταν τυχαίος κληρικός[146]. Μετά τις σπουδές του στη θεολογία στην Αγία Πετρούπολη, πήρε πτυχίο στη Βρετανική Λογοτεχνία στην Οξφόρδη. Φέρεται να ήταν υποψήφιος για την Έδρα Κοραή στο King's College[147], ενώ αναφέρεται ότι είχε ιδρύσει την πρώτη ομάδα Ελλήνων προσκόπων[148], καθώς και την πρώτη Ελληνική θεατρική ομάδα στο Λονδίνο[149]. Σχεδόν σαράντα χρόνια μετά τη διάλυση της Ελληνικής Σχολής[150], που βρισκόταν μόλις ένα τετράγωνο βορείως του ναού της Αγίας Σοφίας, λειτουργούσε, εξ αιτίας του, ξανά, ελληνικό σχολείο, έστω και για λίγες ώρες, κάθε Σάββατο. Παρόλο που το Σαββατιανό αυτό σχολείο της Αγίας Σοφίας δεν ξεκίνησε με τις επίσημες διαδικασίες και τις προϋποθέσεις με τις οποίες ιδρύθηκε η Ελληνική Σχολή – μισό και πλέον αιώνα νωρίτερα – παρά τις μετακινήσεις των Ελλήνων, στο συνεχώς αυξανόμενο, σε έκταση και πληθυσμό, Λονδίνο, αποδείχτηκε ένα από τα μακροβιότερα και πρακτικά εφευρήματα που συνέχισε και συνεχίζει αδιάκοπα τη λειτουργία του, με λιγότερους ή περισσότερους μαθητές, για 90 χρόνια, μέχρι σήμερα.

Το Ελληνικό Σχολείο της Αγίας Σοφίας έδωσε νέα πνοή στην εκπαίδευση των ομογενών. Δύο πολύτιμοι βοηθοί ενίσχυσαν τον Αρχιμανδρίτη Ιλαρίωνα στην προσπάθειά του να βοηθήσει τα παιδιά των φτωχών προσφύγων, αλλά και άλλα φτωχά παιδιά του Λονδίνου που δεν είχαν τη δυνατότητα να μαθαίνουν ελληνικά από Έλληνες δασκάλους στα σπίτια τους. Ο διάκονος και μετέπειτα εφημέριος της Αγίας Σοφίας Αθανάσιος Παπακωνσταντίνου και η κ. Χουρμουζίου, μαζί με τον Αρχιμανδρίτη Ιλαρίωνα Βασδέκα απετέλεσαν τους πρώτους τρεις δασκάλους αυτού του νέου είδους σχολείου. Για να ενισχυθεί το Σαββατιανό σχολείο, αλλά και για να αναβαθμιστεί σε ημερήσιο Αγγλοελληνικό σχολείο

«πρὸς περιφρούρησιν τῆς ἐθνικῆς συνειδήσεως τῶν Ἑλληνοπαίδων[151]»

πρωτοβουλίαν νὰ καταρτίσῃ στοιχειῶδες Ἑλληνικόν Σχολεῖον ἐν τῇ Κρύπτῃ τῆς Ἐκκλησίας, εἰς τὸ ὁποῖον προσερχόμεναι δεκάδες τινές Ἑλληνοπαίδων ἐδιδάσκοντο τὴν Θρησκείαν καὶ τὴν Γλῶσσαν των.»

[146] Το 1940 τον βρίσκουμε ως ιερέα εφημέριο του ναού της πλατείας Petőfi στην Πέστη να διεκδικεί, με την υποστήριξη του κράτους, να γίνει ορθόδοξος επίσκοπος Ουγγαρίας. Οι διαπραγματεύσεις, όμως, με την Κωνσταντινούπολη απέβησαν άκαρπες. Υποστηρίζεται από κάποιους η άποψη ότι το Οικουμενικό Πατριαρχείο ήταν εναντίον της δημιουργίας ουγγρικής εκκλησιαστικής οργάνωσης.

[147] Clogg, Richard, (1986), *Politics and the Academy: Arnold Toynbee and the Koraes Chair*, Frank Cass & Co. Ltd and King's College, London σ.24

[148] Clogg, Richard, (1986), ό.π. σ.24

[149] Petsalas, Anastasios, (1992), "The Cypriot Theatre in Great Britain." *To Yofiri: Journal of Modern Greek Studies* 12 (1992):50-61. http://demkoutsogiannis.tripod.com/biblio2b.htm τελευταία πρόσβαση 27/7/2012

[150] Κατσιγιάννης, Τιμόθεος, (1980), ό.π. σ.4, Τα κτήρια που ενοικιάζονταν, για να στεγάζουν την Ελληνική Σχολή και το Οικοτροφείο στους αριθμούς 84 και 85 Kensington Gardens Square W.2, είχαν ήδη μετατραπεί σε ξενοδοχεία και βρίσκονται εκεί μέχρι σήμερα.

[151] Μεττής, Χ., (1998), ό.π. σ.267 από επιστολή του προέδρου του «Ἑλληνικοῦ Φιλεκπαιδευτικοῦ Συλλόγου ἐν Ἀγγλίᾳ» Σερ Ι.Ι. Σταυρίδη προς τα μέλη, με ημ. 1ης Ιουλίου 1925.

ο Αρχιμανδρίτης Ιλαρίων Βασδέκας και ο Μητροπολίτης Θυατείρων Γερμανός κατάφεραν να πείσουν εξέχοντα μέλη της Ελληνικής Ομογένειας του Λονδίνου να προχωρήσουν το 1924 στην ίδρυση του «Ἑλληνικοῦ Φιλεκπαιδευτικοῦ Συλλόγου ἐν Ἀγγλία». Ο Σύλλογος με πρόεδρο τον Σερ Ιωάννη Σταυρίδη[152], τέθηκε κάτω από την προστασία του Έλληνα Υπουργού (Παιδείας;), με μέλη του Συμβουλίου ονομαστούς ομογενείς του City, με εγγεγραμμένα γύρω στα 60 μέλη και επίτιμο μέλος τον Μητροπολίτη Θυατείρων Γερμανό. Στη Β΄ Γενική Συνέλευση του Συλλόγου αναφέρεται ότι:

> «σκοπός του εἶναι ἡ ἵδρυσις καὶ διατήρησις ἐν Λονδίνῳ Ἀγγλο-Ἑλληνικῆς Σχολῆς πρὸς ἱκανοποίησιν τῶν πνευματικῶν καὶ ἠθικῶν ἀναγκῶν τῶν ἀνὰ τὴν Ἀγγλίαν Ἑλληνοπαίδων»[153].

Ο «Ἑλληνικὸς Φιλεκπαιδευτικὸς Σύλλογος ἐν Ἀγγλίᾳ» αναφέρεται ότι κατάφερε να έρθει σε επαφή με την Ελληνική Κυβέρνηση, το Βρετανικό Υπουργείο Παιδείας, που εκδήλωσε ζωηρό ενδιαφέρον, το Ελληνικό Πανεπιστήμιο (Αθηνών;), απευθύνθηκε προς εξέχοντα πρόσωπα του Ελληνισμού στο εξωτερικό, από τα οποία ζήτησε οικονομική βοήθεια και ασχολήθηκε με το ζήτημα εξεύρεσης κατάλληλου σχολικού κτηρίου, για να το ενοικιάσει ή

---

[152] Stavridis, Stavros, *The Greek Schism of 1916-17 and the Anglo-Hellenic League*
http://pontosworld.com/index.php?option=com_content&task=view&id=191&Itemid=87
τελευταία πρόσβαση 27/07/2012 Ο Σερ Τζων Σταυρίδης διετέλεσε Πρόξενος της Ελλάδας στο Λονδίνο κατά τη διάρκεια των γεγονότων που οδήγησαν στην εκθρόνιση του Βασιλιά το 1917. Συνεργάστηκε με τον Αγγλο-Ελληνικό Σύνδεσμο για την προώθηση της Βενιζελικής πολιτικής. «Η εκτελεστική επιτροπή του Συνδέσμου περιλάμβανε Βρετανούς Φιλέλληνες, όπως ο Δρ W. Pember Reeves Ph.D., οι Καθηγητές: Ronald M. Burrows και Gilbert Murray, καθώς και κορυφαίους Έλληνες κάτοικους του Λονδίνου: Άλεξ Ράλλης Ν. Ευμορφόπουλος, Δ. Κασαβέτης και Α. Ζυγούρας, οι οποίοι υποστήριζαν τον βενιζελικό σκοπό. Η ίδρυση του Συνδέσμου στο Λονδίνο έδωσε στους Έλληνες και τους Βρετανούς Φιλέλληνες πρόσβαση σε κορυφαίους βρετανούς πολιτικούς ηγέτες που έβλεπαν με συμπάθεια τον βενιζελικό σκοπό. Για παράδειγμα, ο καθηγητής Μπάροους και ο Σερ Τζων Σταυρίδης, ο Έλληνας πρόξενος στο Λονδίνο, ήταν στενοί και πολύ κοντινοί φίλοι του βρετανού πρωθυπουργού David Lloyd George.»
«Ο Αγγλο-Ελληνικός Σύνδεσμος (Anglo-Hellenic League) ιδρύθηκε στον απόηχο των Βαλκανικών Πολέμων 1912-13, προκειμένου να αντιμετωπίσει την ανθελληνική προπαγάνδα στο Ηνωμένο Βασίλειο. Αφιερωμένος στην προώθηση της αγγλο-ελληνικής κατανόησης και φιλίας, ο Σύνδεσμος έχει μια μακρά ιστορία στο φιλανθρωπικό και πολιτιστικό έργο. Μετά τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, μέσω του Ιωάννη Γενναδίου, συνιδρυτή και επίτιμου πρόεδρου, ο Σύνδεσμος ανέλαβε ηγετικό ρόλο στην ίδρυση της Έδρας *Κοραή* της Νέας Ελληνικής και Βυζαντινής Ιστορίας, Γλώσσας και Λογοτεχνίας στο King's College του Λονδίνου. Κατά τη διάρκεια του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου ο Σύνδεσμος συνέλεξε οικονομική βοήθεια για τον πεινασμένο ελληνικό πληθυσμό και για το Ελληνικό Ναυτικό και την Εμπορική Ναυτιλία. Στα πρώτα μεταπολεμικά χρόνια ο Σύνδεσμος προσέφερε βοήθεια σε ένα σπίτι για τα παιδιά, ένα νοσοκομείο στην Αθήνα και σε κατεστραμμένα, από τον πόλεμο, χωριά σε απομακρυσμένες περιοχές της Ελλάδας και έδωσε παρόμοια βοήθεια για τα νότια Επτάνησα μετά τους σεισμούς του 1953. Το 1979/80 ο Σύνδεσμος μάζεψε πάνω από £80.000 για τον έρανο «Ακρόπολη». Το 1986 ίδρυσε το Βραβείο Runciman Award, ένα ετήσιο βραβείο που απονέμεται για ένα βιβλίο ή βιβλία σχετικά με κάποια πτυχή του Ελληνικού κόσμου.»
http://www.anglohellenicleague.org/about.html

[153] Μεττής, Χ., (1998), ό.π. σ.268.

να το αγοράσει, προγραμματίζοντας την έναρξη του σχολείου το Σεπτέμβριο του 1925[154]. Για το σκοπό αυτό είχε συλλέξει από τα μέλη 1493 λίρες. Το κτήριο, όμως, που θα αγοραζόταν, κόστιζε 7000 λίρες και το κόστος λειτουργίας για το πρώτο έτος υπολογιζόταν μεταξύ 800 και 1000 λιρών. Παρά τις εκκλήσεις του Διοικητικού Συμβουλίου προς «τὴν γενναιότητα καὶ αὐτοθυσίαν τῶν μελῶν», στάθηκε αδύνατο να μαζευτεί το απαιτούμενο ποσό κι έτσι το σχολείο δεν ιδρύθηκε. Στον κατάλογο μελών που καταρτίστηκε για εισφορές αναφέρονται πάνω από 250 ονόματα ατόμων και εταιρειών[155] (ανάμεσα τους και το όνομα του εικοσιπεντάχρονου, τότε, Γιώργου Σεφέρη που είχε μεταβεί από το Παρίσι όπου ζούσε στο Λονδίνο για την τελειοποίηση των αγγλικών του εν όψει των εξετάσεων στο Υπουργείο Εξωτερικών). Τα έγγραφα του «Ἑλληνικοῦ Φιλεκπαιδευτικοῦ Συλλόγου ἐν Ἀγγλίᾳ», που αφορούν την ίδρυση και λειτουργία, χάνονται μετά το 1925 και επανέρχονται το 1930[156]. Φαίνεται ότι η όλη προσπάθεια ίσως ατόνησε μεν, αλλά δεν εγκαταλείφτηκε.

Το μάθημα των Ελληνικών εξακολουθούσε να διδάσκεται κάθε Σάββατο, στην Κρύπτη του Ναού, μέχρι το 1940. Υπάρχουν, μάλιστα, πληροφορίες ότι λειτούργησαν και παραρτήματα του σχολείου στην περίοδο 1922-1940[157]. Γνωρίζουμε ότι το 1929 το Δ.Σ. του Φιλεκπαιδευτικού Συλλόγου αποπειράθηκε να λειτουργήσει παράρτημα του σχολείου στην Tottenham Court Road, όπου φοιτούσαν 12 περίπου παιδιά (μαθητές και μαθήτριες), από τα οποία μόνο 3-4 παρέμειναν μέχρι το τέλος της χρονιάς και το Δ.Σ. αποφάσισε τον τερματισμό της λειτουργίας του. Το δεύτερο παράρτημα λειτούργησε την ίδια χρονιά στο East End, για το οποίο, όμως, ο Σύλλογος δεν κατέβαλλε οποιαδήποτε έξοδα και φαίνεται ότι συνέχισε την λειτουργία του και την επόμενη, τουλάχιστον, χρονιά[158]. Τόσο στο σχολείο της Κρύπτης όσο και στα παραρτήματα, η φοίτηση των παιδιών παρουσιαζόταν ελλιπής και συν

---

[154] Μεττής, Χ., (1998), ό.π. σ.267-271 Περίληψις Πρακτικῶν Β΄ Γενικῆς Συνελεύσεως τοῦ ἐν Ἀγγλίᾳ Ἑλληνικοῦ Φιλεκπαιδευτικοῦ Συλλόγου, εκτενέστερη αναφορά στις σ. 735-784.

[155] Μεττής, Χ., (1998), ό.π. σ.271-274.

[156] Μεττής, Χ., (1998), ό.π. σ.735-776.

[157] Μεττής, Χ., (1998), ό.π. σ.257-258 από ομιλία του πρώτου Μητροπολίτη Γερμανού *πρὸς τὴν Γ.Σ. τῆς Ἐθνικῆς Ἑνώσεως Ἑλλήνων ἐν Μεγάλῃ Βρετανίᾳ* στις 3 Ιουλίου 1943: «*Εἶναι ἀληθές, καὶ ὁ προσήκων ὀφείλεται ἔπαινος εἰς τὸν ἄλλοτε ἐφημέριον τοῦ Καθεδρικοῦ Ναοῦ Ἁρχιμ. Ἰλαρίωνα Βασδέκαν, ὅτι ἔσχε τὴν πρωτοβουλίαν νὰ καταρτίσῃ στοιχειῶδες Ἑλληνικὸν Σχολεῖον ἐν τῇ Κρύπτῃ τῆς Ἐκκλησίας, εἰς τὸ ὁποῖον προσερχόμεναι δεκάδες τινές Ἑλληνοπαίδων ἐδιδάσκοντο τὴν Θρησκείαν καὶ τὴν Γλῶσσαν των. Ἐνόμισα, ὅτι ἐπεβάλλετο νὰ καταβληθῇ μία γενναία προσπάθεια πρὸς βαθμιαίαν ἀνάπτυξιν τοῦ Σχολείου ἐκείνου, καὶ πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν καὶ ὑπὸ τὰς εὐλογίας μου ἐλειτούργησεν ἐπί τινα ἔτη καὶ Φιλεκπαιδευτικὸς Σύλλογος ἐν Λονδίνῳ. Ἀτυχῶς τὸ ἐγχείρημα δὲν ἔτυχεν εὐρυτέρας ὑποστηρίξεως καὶ τὰ οἰκονομικὰ τοῦ Συλλόγου μέσα δὲν ἐπήρκεσαν εἰς τὴν ἵδρυσιν Ἑλληνικοῦ Οἰκοτροφείου, διὰ τοῦ ὁποίου μόνον ἠδύνατο τελεσφόρως να καταπολεμηθῇ ὁ κίνδυνος τῆς ἀφομοιώσεως. Τὸ μόνον θετικὸν καλὸν τὸ ὁποῖον προέκυψεν ἐκ τῆς κινήσεως ἐκείνης ἦτο ὅτι ἐπὶ ἱκανὰ ἔτη διετηρήθη πυρήν τις Ἐξωτερικοῦ Ἑλληνικοῦ Σχολείου, εἰς τὸ ὁποῖον ἐφοίτων Ἑλληνόπαιδες οἰκοῦντες εἰς τὰς γειτονικὰς συνοικίας ὡς καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ ἐν ἀπομεμακρυσμέναις συνοικίαις τοῦ Λονδίνου ἱδρυθέντα πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπόν. Ὁ ἐνσκήψας πόλεμος ἦλθε νὰ διακόψῃ καὶ τὴν μικρὰν αὐτὴν κίνησιν*».

[158] Μεττής, Χ., (1998), ό.π. σ.763.

τοις άλλοις οι γονείς φαίνεται ότι δεν έδειχναν το απαιτούμενο ενδιαφέρον[159] ούτε ήταν συνεπείς με την οικονομική συνδρομή του σχολείου. Η οικονομική στήριξη του σχολείου γινόταν από τον Ναό της Αγίας Σοφίας. Γνωρίζουμε για ακόμα ένα από αυτά τα παραρτήματα που έμελλε να παίξει σημαντικό ρόλο στην εξέλιξη της παροικιακής εκπαίδευσης στην συνέχεια, το παράρτημα που λειτουργούσε στην Κυπριακή Αδελφότητα.

Η Κυπριακή Αδελφότητα ή καλύτερα η «Χριστιανικὴ Ἀδελφότης Κυπρίων ὁ Ἀπόστολος Βαρνάβας» ιδρύθηκε το 1934 από τον Μέγα Αρχιμανδρίτη του Καθεδρικού Ναού της Αγίας Σοφίας Λονδίνου Μιχαήλ Κωνσταντινίδη[160]. Η ιστορία της, στα αρχικά στάδια δημιουργίας της, ταυτίζεται με την ιστορία της ανανεωμένης, με Κύπριους μετανάστες, ομογένειας του Λονδίνου. Η μελέτη της ιστορίας της αποτελεί για τον ερευνητή απαραίτητο εργαλείο για την κατανόηση της εμπλοκής του Βρετανικού παράγοντα στη χειραγώγηση της νεότερης ομογένειας. Όταν ο Μ. Αρχιμ. Μιχαήλ Κωνσταντινίδης ίδρυσε την Αδελφότητα, αντιμετώπιζε σοβαρά προβλήματα για την οικονομική της στήριξη. Για το λόγο αυτό απευθύνθηκε προς τον Κυβερνήτη της Κύπρου H.R. Palmer και προς το Υπουργείο Αποικιών για οικονομική ενίσχυση της Αδελφότητας. Ο Κυβερνήτης απευθύνθηκε προς το Υπουργείο Αποικιών, για να ζητήσει οδηγίες παρατηρώντας ανάμεσα σε άλλα ότι:

> «… αποτελεί γεγονός πρωτοφανές ότι η Οργάνωση αυτή, ως ένα σημείο τουλάχιστον, αποτελείται και προωθείται από άτομα, τα οποία είναι αδιάφορα ως προς τη σχέση της Κύπρου με την Μ. Βρετανία σαν μέρους των κτήσεων της Αυτού Μεγαλειότητος – άτομα που, είτε βασιζόμενα σε φυλετικούς είτε σε άλλους λόγους, θα ευνοούσαν την εκχώρησή της στην Ελλάδα…

[159] Μεττής, Χ., (1998), ό.π. σ.762.

[160] Ο Μιχαήλ Κωνσταντινίδης ίδρυσε την Κυπριακή Αδελφότητα, προφανώς, για να δράσει και να μεγαλουργήσει όπως η Αδελφότητα της Αγίας Σοφίας, κατά τον προηγούμενο αιώνα. Διετέλεσε εφημέριος του Ναού της Αγίας Σοφίας στο Λονδίνο από το 1927 ως το 1939. Στα δώδεκα αυτά χρόνια διετέλεσε αντιπρόσωπος του Οικουμενικού Πατριαρχείου, της Εκκλησίας της Ελλάδος και του Πατριαρχείου Αλεξανδρείας, σε διάφορα συνέδρια και επιτροπές και ασχολούνταν με τη μετάφραση και την αρθρογραφία. Το 1938, ο ως τότε Μητροπολίτης Κορίνθου Δαμασκηνός, εξελέγη Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και κατόπιν εκθρονίστηκε από τη Δικτατορία Μεταξά. Λόγω αυτής της κατάστασης, ο Μητροπολιτικός θρόνος της Κορίνθου παρέμενε κενός, μέχρι το Σεπτέμβριο του 1939, οπότε θεωρήθηκε λύση να εκλεγεί ο Μιχαήλ Μητροπολίτης Κορίνθου. Έτσι, στις 10 Σεπτεμβρίου 1939 χειροτονήθηκε επίσκοπος από τον Αρχιεπίσκοπο Αθηνών Χρύσανθο και ενθρονίστηκε στις 15 Οκτωβρίου του ίδιου έτους. Ως Μητροπολίτης Κορίνθου επέδειξε πλούσιο έργο, τόσο κατά τον Πόλεμο και την Κατοχή (διοργάνωση συσσιτίων, ίδρυση πολυϊατρείου, κλπ), όσο και μετά την Απελευθέρωση, οπότε ανασυγκρότησε το «Αρχείο Μελετών» της Κορίνθου, ίδρυσε την πρώτη βιβλιοθήκη της πόλης, οργάνωσε την Ιερατική Σχολή Κορίνθου, κ.ά. Μετά την εκλογή του Αρχιεπισκόπου Αμερικής Αθηναγόρα στον Οικουμενικό Θρόνο, ο Μιχαήλ εξελέγη, στις 11 Οκτωβρίου του 1949, διάδοχός του. Ενθρονίστηκε στις 18 Δεκεμβρίου του 1949.

> …Πιστεύω ακράδαντα ότι ένας όρος προτού η Κυβέρνηση παράσχει επίσημη υποστήριξη στην Κυπριακή αυτή Αδελφότητα θα πρέπει να είναι ότι οφείλει να υποστηρίζεται και μέχρις ενός σημείου να διευθύνεται από άτομα βρετανικής προελεύσεως και εθνικότητας, υπό την αιγίδα και την υποστήριξη του Υπουργείου Αποικιών, και ότι η διατήρηση της παρούσης σχέσεως μεταξύ Κύπρου και Μ. Βρετανίας οφείλει να γίνει ρητά αποδεκτή από την Κυπριακή Αδελφότητα σαν όρος για την υποστήριξη από την Κυβέρνηση αυτή.[161]»

Για να γίνει αντιληπτή η «παροῦσα σχέσις μεταξὺ Κύπρου καὶ Μ. Βρετανίας» στην οποία αναφέρεται ο Κυβερνήτης, χρειάζεται να γίνει σύντομη αναφορά στο σχετικό ιστορικό πλαίσιο εκείνης της εποχής. Η Βρετανική κυριαρχία στην Κύπρο το 1878 ήρθε ξαφνικά και χωρίς να χρειαστεί οι Βρετανοί να την κατακτήσουν, για να αποτελεί μια εκ «τῶν κτήσεων τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος». Η ειρηνική απορρόφηση του νησιού στη διογκούμενη βρετανική αυτοκρατορία δεν είναι δύσκολο να εξηγηθεί. Η Βρετανική αυτοκρατορική εξωτερική πολιτική στον 19ο αιώνα έδινε από τη μια μεγάλη βαρύτητα στην προστασία της θαλάσσιας οδού προς την Ινδία και από την άλλη προστάτευε τα δικά της συμφέροντα, στηρίζοντας την Οθωμανική Αυτοκρατορία κατά των φιλοδοξιών μιας διαρκώς διευρυνόμενης Ρωσίας.

Ο πόλεμος της Κριμαίας, 1853-6, είχε διεξαχθεί για τον λόγο αυτό. Στα 1875 η Βρετανία αγόρασε βασικό μπλοκ μετοχών της Suez Canal. Τρία χρόνια αργότερα, με το ανατολικό ζήτημα να κορυφώνεται στον Ρωσοτουρκικό πόλεμο, με τη διαλυόμενη Οθωμανική αυτοκρατορία, που γινόταν αντικείμενο των αρπακτικών διαθέσεων των μεγάλων δυνάμεων της Δύσης, ο Βρετανός πρωθυπουργός άρχισε να δείχνει ευδιάκριτο ενδιαφέρον στην περιοχή πλησιέστερα προς τη διώρυγα του Σουέζ. Κατά τη διάρκεια διαπραγματεύσεων του 1878 η Κύπρος παραχωρήθηκε έναντι ενοικίου στη Βρετανία, προκειμένου αυτή να συνδράμει την Οθωμανική Αυτοκρατορία ενάντια στις Ρωσικές διαθέσεις. Σύμφωνα με την σύμβαση της κατοχής, η Κύπρος ήταν ακόμη μέρος της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας και το πλεόνασμα των εσόδων έναντι των δαπανών, που συμφωνήθηκε στις £92.000, καταβαλλόταν κάθε χρόνο στον Σουλτάνο. Η φύση της βοήθειας αυτής θα αποκαλυπτόταν πληρέστερα τέσσερα χρόνια αργότερα, το 1882, όταν η Βρετανία απορρόφησε, στη δική της αυτοκρατορία, την παλιά Οθωμανική επαρχία της Αιγύπτου. Ενώ οι Έλληνες της Κύπρου είχαν αρχικά καλωσορίσει τη Βρετανική κυριαρχία ελπίζοντας ότι θα επιτύχει σταδιακά την ευημερία, τη δημοκρατία και την εθνική απελευθέρωση, σύντομα απογοητεύτηκαν. Οι

[161] Μεττής, Χ., (1998), ό.π. σ. 401-402.

Βρετανοί επέβαλαν βαριές φορολογίες, για να καλύψουν την αποζημίωση που πλήρωναν στον Σουλτάνο. Επιπλέον, ο λαός δεν είχε το δικαίωμα να μετέχει στη διοίκηση του νησιού, αφού όλες οι εξουσίες ανήκαν αποκλειστικά στον Ύπατο Αρμοστή και στο Λονδίνο. Λίγα χρόνια αργότερα, το σύστημα αναμορφώθηκε και ορισμένα μέλη του νομοθετικού Συμβουλίου εξελέγησαν από τους Έλληνες και Τούρκους της Κύπρου, αλλά στην πραγματικότητα η συμμετοχή τους ήταν πολύ οριακή. Οι Βρετανοί είχαν επινοήσει ένα σύστημα μέσα από το οποίο θα μπορούσαν να χρησιμοποιούν, προς το συμφέρον τους, ευαίσθητες ισορροπίες που σχετίζονταν με την ύπαρξη μιας μεγάλης ελληνικής πλειοψηφίας και μιας μικρότερης τουρκικής μειονότητας. Έτσι πετύχαιναν πάντα να επιβάλλουν «δημοκρατικά» τις δικές τους επιλογές.

Οι Βρετανοί, βέβαια, όπως και σε άλλα μέρη του κόσμου από τα οποία πέρασαν, ανέλαβαν εκτεταμένο πρόγραμμα δημοσίων έργων, όπως η κατασκευή δρόμων και γεφυριών, η δημιουργία υποδομών για πόσιμο και αρδευτικό νερό, η ανακάλυψη εκ νέου των παλιών ορυχείων χαλκού και η εκμετάλλευση του φυσικού πλούτου της Κύπρου και ακόμη η δημιουργία σιδηροδρομικής γραμμής που συνέδεε το Λιμάνι της Αμμοχώστου με τη Λευκωσία και τη Μόρφου. Επιπλέον, οι λιμενικές εγκαταστάσεις είχαν βελτιωθεί, κτίστηκαν κτήρια διοίκησης και νοσοκομεία και καταβλήθηκαν προσπάθειες χειραγώγησης της εκπαίδευσης που βρισκόταν κάτω από τη φροντίδα και τον έλεγχο της Εκκλησίας της Κύπρου.

Όταν η Τουρκία συμμάχησε με τη Γερμανία στον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο το 1914, η Βρετανία σταμάτησε να πληρώνει τον Σουλτάνο και προσάρτησε το νησί, ακυρώνοντας τη σύμβαση του 1878. Το 1915, η Μεγάλη Βρετανία προσέφερε την Κύπρο στην Ελλάδα, ως δέλεαρ, σε αντάλλαγμα για την ένταξη της Ελλάδας στον πόλεμο, στο πλευρό των συμμαχικών δυνάμεων, αλλά η πρόταση απορρίφθηκε και μαζί της «χάθηκε» και η ευκαιρία της ένωσης της Μεγαλονήσου με την Ελλάδα. Δέκα χρόνια αργότερα, το 1925, η Κύπρος ανακηρύχτηκε αποικία του Στέμματος, ο Ύπατος Αρμοστής είχε αντικατασταθεί από Κυβερνήτη και η Κύπρος πέρασε κάτω από την ευθύνη του Υπουργείου Αποικιών. Κατά την δεκαετία του ’20 η Κύπρος διήλθε πολύ δύσκολη οικονομική κρίση που κινητοποίησε την Κυπριακή Μετανάστευση προς την Αμερική (ΗΠΑ, Αργεντινή), τη νότια Αφρική και τη Μ. Βρετανία. Στις 21 Οκτωβρίου 1931 ξέσπασαν τα Οκτωβριανά, μια εξέγερση των Κυπρίων που, ενώ ξεκίνησε ως διαμαρτυρία για την επιβολή νέων φόρων, τους οποίους είχε καταψηφίσει το Νομοθετικό Συμβούλιο, κατέληξε σε εθνική εξέγερση με αίτημα την ένωση

με την Ελλάδα, με παλλαϊκές κινητοποιήσεις, νεκρούς, κάψιμο του Κυβερνείου στη Λευκωσία κ.ά. Αποτέλεσμα των Οκτωβριανών ήταν να εξοριστούν οι Μητροπολίτες που ηγήθηκαν της εξέγερσης και πολιτικά πρόσωπα (τόσο από το Νομοθετικό σώμα όσο και δυο στελέχη του Κομμουνιστικού Κόμματος), απαγορεύσεις σε οτιδήποτε εθνικό (ανάρτηση Ελληνικής σημαίας, ανάκρουση ή διδασκαλία του Εθνικού Ύμνου), απελάσεις καθηγητών (Ελλήνων υπηκόων) και εφαρμογή στυγνών αποικιακών μέτρων, τη γνωστή Παλμεροκρατία (από το όνομα του αδίστακτου Κυβερνήτη H.R. Palmer). Σε αυτόν τον Κυβερνήτη και στο Υπουργείο Αποικιών που ασκούσε τέτοια πολιτική, απευθύνθηκε ο Μέγας Αρχιμανδρίτης.

Η μεγάλη Κυπριακή μετανάστευση στη Βρετανία ξεκίνησε δειλά στις αρχές του 20ού αιώνα, αυξήθηκε ιδιαίτερα κατά την τρίτη δεκαετία, διακόπηκε σχεδόν τελείως κατά τη περίοδο του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου και σημείωσε αλματώδη αύξηση στα χρόνια που ακολούθησαν, μέχρι το τέλος της περιόδου που εξετάζουμε στο κεφάλαιο αυτό. Η επίσημη απογραφή του 1911 αναφέρει την ύπαρξη 208 Κυπρίων που αυξάνονται σε 334 το 1921 και σε 1059 το 1931. Το 1951 καταγράφονται 10.208. Φτάνουν στις 41.898 το 1961 και υπολογίζονται στις 78.476 το 1964. Από 1η Ιανουαρίου 1938 μέχρι 31η Δεκεμβρίου 1964 γεννιούνται στο Η.Β. 14.733 (84%) Ελληνόπουλα και 2.808 (16%) Τουρκόπουλα, με καταγωγή από την Κύπρο[162]. Οι πιο πάνω αριθμοί δεν περιορίζονται στους Έλληνες, αλλά αφορούν (για την τελευταία κυρίως περίοδο) και ένα σημαντικό αριθμό Τούρκων με καταγωγή από την Κύπρο.

Σημαντικές πληροφορίες για τον αριθμό των Ελλήνων και τη μετανάστευσή τους στα χρόνια του μεσοπολέμου παρέχονται από έκθεση[163] του Hart Davis, πρώην Διοικητή της Λευκωσίας (Αποικιακού Γραμματέα), προς τον μόνιμο Υφυπουργό Αποικιών A.J. Dawe, με ημερομηνία 12 Δεκεμβρίου 1935. Η έκθεση ετοιμάστηκε ως αποτέλεσμα των διαβουλεύσεων μεταξύ του Άγγλου Κυβερνήτη της Κύπρου H.R. Palmer και του A.J. Dawe, για το θέμα της Κυπριακής Αδελφότητας του Αρχιμανδρίτη Κωνσταντινίδη. Από αυτήν πληροφορούμαστε ότι από το 1931 μέχρι το 1935 ο αριθμός των Ελλήνων στο Λονδίνο σχεδόν τετραπλασιάστηκε.

> «Υπάρχουν, πιθανώς, τρεις ή τέσσερις χιλιάδες Κυπριώτες στο Λονδίνο. Είναι σχεδόν όλοι τους Έλληνες Χριστιανοί. Οι Τούρκοι είναι αριθμητικά λίγοι, ίσως περίπου πενήντα. Αυτή η Έκθεση θ' ασχοληθεί μόνο με Έλληνες Χριστιανούς Κυπριώτες

[162] Χριστοδουλίδης, Α.Δ., ό.π. σ.8., George, Vic & Millerson, Geoffrey, (1967) The Cypriot Community in London στο *Race & Class January 1967 8* σ.277-292, http://rac.sagepub.com/content/8/3/277.extract, τελευταία πρόσβαση 27/07/2012.

[163] Μεττής, Χ., (1998), ό.π. σ.412-448 Η έκθεση Davis θεωρήθηκε τόσο σημαντική από το Υπουργείο Αποικιών που αντίγραφό της έμπαινε για τα επόμενα 20 χρόνια (μέχρι το 1954) στους σχετικούς φακέλους του κράτους.

εκτός όπου υπάρχει ειδική αναφορά σε Τουρκοκυπρίους. Ο ακριβής αριθμός των Κυπριωτών στο Λονδίνο είναι άγνωστος, αλλά οι υπολογισμοί που δίνονται πιο πάνω είναι κατά προσέγγιση ορθοί. Όλες οι πηγές που συμβουλεύτηκα συμφωνούν με τους αριθμούς αυτούς. Οι Κυπριώτες στο Λονδίνο, σχεδόν όλοι τους, ζουν σε μια μικρή περιοχή του Σόχο και της γειτονιάς της Tottenham Court Road. Μερικοί από αυτούς έχουν εγκατασταθεί στην Αγγλία από πολλά χρόνια, αλλά η πλειονότητά τους έχουν έλθει εδώ από το 1927 και μετά. Πριν από εκείνη τη χρονιά η μετανάστευση από την Κύπρο προς τη Δύση κατευθυνόταν κυρίως προς τις Ηνωμένες Πολιτείες. Όταν οι Η.Π.Α. ελάττωσαν τον αριθμό αδειών για μετανάστευση από την Εγγύς Ανατολή, ένας αριθμός Κυπριωτών βρέθηκαν αποκλεισμένοι στο Λονδίνο. Οι πλείστοι από αυτούς βρήκαν αμέσως δουλειά, κυρίως σε εστιατόρια και ξενοδοχεία.[164]»

Από την ίδια έκθεση μαθαίνουμε ότι οι πρώτοι Έλληνες από την Κύπρο[165] έστελναν χρήματα στις οικογένειές τους και πληροφορίες για μια καλύτερη ζωή στην Αγγλία, με αποτέλεσμα να δημιουργηθεί μεταναστευτικό ρεύμα, ιδιαίτερα κατά τη διάρκεια της οικονομικής κρίσης στην Κύπρο, από τα μέσα της δεκαετίας του ’20. Φτάνοντας στο Λονδίνο, κάποιοι ίδρυαν καφενεία και συχνά νοίκιαζαν δωμάτια σε αυτά ή έτρεφαν τους νεοαφικνούμενους με πίστωση, μέχρι να βρούνε δουλειά. Κατά τη δεκαετία του ’30, πολλοί θέλγονταν από το επίδομα ανεργίας. Συνάμα, παρατηρείται στην έκθεση ότι τέτοιο επίδομα πιθανόν να καταβλήθηκε και για οικογένειες που ζούσαν στην Κύπρο. Αναφέρεται ότι η κύρια απασχόλησή τους ήταν σερβιτόροι, βοηθοί σερβιτόροι και βοηθοί στην κουζίνα σε εστιατόρια και ξενοδοχεία, όπου απασχολούνταν είτε αποκλειστικά είτε σε ένα μεγάλο

---

[164] Μεττής, Χ., (1998), ό.π. σ.417-418.

[165] Εσκεμμένα στην έκθεση οι Κύπριοι καλούνται Κυπριώτες (αγγλικά: Cypriote). Ο Davis κάνει εσκεμμένα τη διάκριση, για να μη χρησιμοποιήσει τον όρο Έλληνες. Η Αγγλική εξωτερική πολιτική και η Αγγλική προπαγάνδα εργάστηκαν σκληρά, για να καθιερώσουν τους όρους Ελληνοκύπριοι/Τουρκοκύπριοι, οι οποίοι σπανίζουν στην προ της Κυπριακής Ανεξαρτησίας εποχή, σε αντιδιαστολή με τους όρους Έλληνας/Τούρκος. Σημειώνει μάλιστα στο τέλος της ιδιόχειρης επιστολής τους προς τον Dawe: «Μπορώ να έχω ένα αντίγραφο της έκθεσης, όταν δακτυλογραφηθεί; Προειδοποίησε τη δακτυλογράφο ότι το ουσιαστικό Cypriote έχει ένα e στο τέλος ενώ το επίθετο δεν έχει». Στο Μεττής, Χ., (1998) ό.π. σ.413. Οι Βρετανοί πέτυχαν το στόχο τους μέσα από τις δικές τους πολιτικές μεθοδεύσεις, αλλά και μέσα από τα εγκληματικά λάθη των Ελλήνων (Κυπρίων και Ελλαδιτών), που έπαιξαν και παίζουν το παιχνίδι τους, με αποτέλεσμα, τόσο στην Κύπρο όσο και στην ομογένεια του Λονδίνου, να υπάρχουν σήμερα άνθρωποι που μιλούν την Ελληνική γλώσσα, αλλά αρνούνται ότι είναι Έλληνες και αυτοπροσδιορίζονται ως Κύπριοι, με την έννοια μιας ξεχωριστής εθνότητας. Εκτενέστερη αναφορά για το θέμα αυτό στο Βοσκός, Ανδρέας, (1999), «Κύπρος. Ο Απόδημος Ελληνισμός της Κύπρου και οι σχέσεις του με τη Γενέθλια Γη», στο Δαμανάκης, Μιχάλης & Μιχελακάκη, Θεοδοσία *Ελληνόγλωσση Εκπαίδευση στο Εξωτερικό*, Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ. Ρέθυμνο, σ.202-203, επίσης στο Μπαμπινιώτης, Γιώργος, (2002), *Λεξικό της Νέας ελληνικής Γλώσσας*, Κέντρο Λεξικολογίας, Αθήνα, δεύτερη Έκδοση (δεύτερη ανατύπωση 2005 εμπλουτισμένη) σ.588, λήμμα *Ελλαδίτης*, σ.589-590 λήμμα *Έλληνας*, σ.974 λήμμα *Κύπρος* Ο όρος Κύπριος σε αυτή τη διατριβή χρησιμοποιείται κατ’ επανάληψη και αποκλειστικά, για να υποδηλώνει τον Έλληνα με καταγωγή από την Κύπρο και ποτέ σε αντιδιαστολή με την Ελληνική εθνική καταγωγή.

ποσοστό Κύπριοι. Παρόλο που σημειώνεται ότι «οι Διευθυντές στα μέρη αυτά μιλάνε όλοι τους επαινετικά για την Κυπριακή εργατικότητα», η γενική εικόνα που δίνεται, για ένα μεγάλο αριθμό Κύπριων μεταναστών, δεν είναι καθόλου ελκυστική:

> «Ένας πολύ μεγάλος αριθμός φυτοζωούν, πολύ κοντά στην αλητεία και το έγκλημα, πουλώντας παράνομα φιστίκια και άλλα αντικείμενα στους δρόμους και κοιμούνται μαντρωμένοι μαζί σε υπόγεια και αποθήκες καφενείων. Μερικοί αποζούν από τα κέρδη πορνών. Η Αστυνομία με πληροφορεί ότι οι Κυπριώτες είναι διάσημοι σ' αυτό. … φαίνεται να προτιμούν το Σόχο και δεν αποδημούν εύκολα προς την επαρχία. Οι ώρες ανάπαυσης ξοδεύονται μέσα στα καφενεία. Οι παρέες τους ανήκουν γενικά στην κατώτατη τάξη της Αγγλίδας πόρνης. Στα καφενεία διαβάζουν εφημερίδες, συζητάνε και παίζουν χαρτιά.[166]»

Η εικόνα βελτιώνεται, όταν κάνει αναφορά στις λίγες Κύπριες γυναίκες που ζουν στο Λονδίνο, καθώς και στους φοιτητές:

> «Δεν υπάρχουν, σχεδόν καθόλου, Κύπριες στο Λονδίνο. Οι λίγες που είναι εδώ, βρίσκουν αμέσως δουλειά, ως επί το πλείστον σαν μοδίστρες, γιατί εργάζονται παραγωγικά και καλά, με χαμηλούς μισθούς. Είναι από κάθε άποψη ήσυχες, αξιοπρεπείς κοπέλες, οι οποίες έχουν, πιστεύω, μεγάλη επιρροή πάνω στους Κυπριώτες με τους οποίους έρχονται σε επαφή. Κατά τη διάρκεια των τελευταίων μερικών εβδομάδων έχουν αφιχθεί περισσότερες Κύπριες κοπέλες. Όλες τους βρήκαν δουλειά αμέσως σαν μοδίστρες[167].
>
> Δεν πιστεύω πως υπάρχουν περισσότεροι από δύο, σχεδόν, δωδεκάδες Κυπριώτες φοιτητές στην Αγγλία. Υπάρχουν δεκαπέντε φοιτητές Νομικής στο Middle Temple, στο Grays Inn και στο Polytechnic. … τέσσερεις φοιτητές υπό την αιγίδα των Crown Agents … δύο ή τρεις φοιτητές ιατρικής.»

Συνεχίζει κάνοντας ιδιαίτερη αναφορά στην εγκληματικότητα των Κυπρίων, που θεωρούνται από την Αστυνομία και τους Δικαστές ως «χαμερπή, εγκληματικά πλάσματα», προκατάληψη την οποία ο ίδιος θεωρεί αδικαιολόγητη και τονίζει ότι πολλοί από τους μετανάστες αγνοούν

---

[166] Μεττής, Χ., (1998), ό.π. σ.419.

[167] Μεττής, Χ., (1998), ό.π. σ.420 Είναι αξιοσημείωτη η λεπτομερής πληροφόρηση που δίνει ο Davis στην έκθεσή του καταδεικνύοντας τόσο το ενδιαφέρον του Υπουργείου Αποικιών για παρακολούθηση της κατάστασης που δημιουργείται με την Κυπριακή μετανάστευση στο Η.Β. όσο και τον βαθμό στον οποίο η Βρετανική Αποικιακή Κυβέρνηση ασκούσε έλεγχο στις αποικίες της.

παντελώς την Αγγλική. Αφιερώνει ιδιαίτερο μέρος της έκθεσής του, για να παρουσιάσει την ομάδα των κομμουνιστών Κυπρίων του Λονδίνου, σημειώνοντας ότι ο κομμουνισμός δεν είναι συνήθης μεταξύ τους, έχει τριάντα, περίπου, δραστήριους κομμουνιστές με πολύ περισσότερους χλιαρούς υποστηρικτές, επισημαίνοντας, ωστόσο, ότι πολλοί από τους νεοαφιχθέντες δηλώνουν ως προορισμό τους το κέντρο των κομμουνιστών, ένα καφενείο στην 32 Berwick Street στο Soho που δείχνει ότι αυτοί οι κομμουνιστές βρίσκονται σε στενή επαφή με τα χωριά. Προχωρά, ακολούθως, σε παρουσίαση μιας, επίσημα, αναγνωρισμένης οργάνωσης υπό τον Δρ Ζεμενίδη, μιας Κυπριακής Αδελφότητας, που από το 1927 άρχισε τάξεις Αγγλικών για Κυπρίους, υπό την αιγίδα του Δημαρχείου του Λονδίνου. Το Δημαρχείο πλήρωνε για τη διδασκαλία των τάξεων Αγγλικών, οι οποίες λειτουργούσαν καθημερινά στο Pulteney Institute στο Soho και υποβοηθούνταν από ένα δικηγόρο, τον κ. Τερεζόπουλο. Όταν το 1932 ο Ζεμενίδης δολοφονήθηκε από κάποιους συμπατριώτες του, την εργασία του ανέλαβε ο Τερεζόπουλος, ο οποίος, επίσης, εκπροσωπούσε υποθέσεις Κυπρίων στα δικαστήρια και συνεργαζόταν στενά με την Αστυνομία. Σύμφωνα με την έκθεση, η Κυπριακή Αδελφότητα του Ζεμενίδη είχε διαλυθεί, προτού αναλάβει ο Τερεζόπουλος.

Η «Χριστιανικὴ Ἀδελφότης Κυπρίων ὁ Ἀπόστολος Βαρνάβας» – στην οποία κάνει στη συνέχεια αναφορά η έκθεση και που ήταν η αφορμή για τη σύνταξή της – ιδρύθηκε το 1934 από τον Αρχιμανδρίτη Μιχαήλ Κωνσταντινίδη και αριθμεί σχεδόν 700 μέλη. Τα χρήματα για την ίδρυσή της συγκεντρώθηκαν, κυρίως, από συνδρομές Ελλήνων υπηκόων που κατοικούν στο Λονδίνο. Τα κεντρικά γραφεία της αποτελούνται από δύο δωμάτια: ένα εντευκτήριο και μία αίθουσα διδασκαλίας. Στην αίθουσα διδασκαλίας διδάσκονται Αγγλικά, καθημερινά, τα απογεύματα και σε πιο προχωρημένες ώρες, υπό την επίβλεψη του Δημαρχείου του Λονδίνου, που παρέχει και τον δάσκαλο, τον κ. J.M. Fraser. Στο εντευκτήριο μπορεί κανείς να διαβάσει ελληνικές εφημερίδες. Παράλληλα, δίνονται διαλέξεις σε θέματα ηθικής, από τον Αρχιμανδρίτη, και σε θέματα υγείας και υγιεινής, από τον Δρα Παπαδόπουλο, ταμία της Αδελφότητας. Ακόμα, η Αδελφότητα βοηθά τα μέλη της να βρίσκουν εργασία. Σε θέματα νομικής φύσεως συνεργάζεται με τον κ. Τερεζόπουλο. Αφού στην έκθεση κάνει αναφορά στα πενιχρά οικονομικά της Αδελφότητας, προχωρεί σε ανάλυση των πολιτικών προσανατολισμών της. Εκείνο που ενδιαφέρει πρωτίστως το Υπουργείο Αποικιών είναι κατά πόσο η Αδελφότητα θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί ως εφαλτήριο για το εθνικό θέμα της Κύπρου. Ο συντάκτης της έκθεσης Davis, αφού αναλύει με λεπτομέρεια τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα από την ύπαρξη της Αδελφότητας, παραθέτοντας τη δύσκολη οικονομική της κατάσταση και διάφορες λύσεις που προτείνει ως μέτρα για τον έλεγχο της

μετανάστευσης και για την κοινωνική πρόνοια για τους μετανάστες, δηλώνει την προτίμησή του η Αδελφότητα να αφεθεί να διαλυθεί για:

> «…να έχουμε ένα καθαρό πεδίο για οποιαδήποτε νέα Οργάνωση που η Κυβέρνηση πιθανόν να ίδρυε στη θέση της Αδελφότητας. Θα ήταν πολύ πιο εύκολο ν' αρχίσει επιτυχώς μια νέα Οργάνωση παρά αν η Αδελφότητα εξακολουθούσε να υπάρχει…»

Εισηγείται την ίδρυση Κυπριακού Σωματείου στο Λονδίνο και περιγράφει με κάθε λεπτομέρεια τη σταδιακή λειτουργία και εξέλιξή του, θέτοντας ως προϋπόθεση τον όρο ότι η Οργάνωση αυτή θα είναι ανοιχτή για όλους τους Κυπρίους Βρετανούς υπηκόους (υπονοώντας εδώ, πέραν των Ελλήνων, τους Τούρκους, που στην αρχή της έκθεσής του ανέφερε ότι δεν ξεπερνούν τους πενήντα, αλλά και Άγγλους που υπηρέτησαν στην Κύπρο). Εξηγεί πώς το Σωματείο αυτό θα πρέπει να χειραγωγηθεί, ούτως ώστε να ελέγχεται πολιτικά.

Η εκτενής αναφορά στην έκθεση Davis στοχεύει στο να καταδείξει: πώς οι Βρετανοί έβλεπαν την ανάπτυξη της νέας παροικίας με ομογενείς από την Κύπρο, πόσο στενά οι Αγγλικές αρχές παρακολουθούσαν οποιαδήποτε εξέλιξη συνέβαινε στην αναπτυσσόμενη ελληνική παροικία του Λονδίνου, καθώς και τη διάθεσή τους να διαχωρίσουν τους Έλληνες της Κύπρου από τους υπόλοιπους Έλληνες που διαβιούσαν στο Λονδίνο, ούτως ώστε να αποτελούν μια ξεχωριστή οντότητα και να αποτρέπεται οποιαδήποτε υπόνοια εθνικής ενότητας που θα μπορούσε να βλάψει τα Βρετανικά συμφέροντα στην Κύπρο[168]. Η γνώση της ύπαρξης αυτής της έκθεσης και της συνεπακόλουθης πολιτικής που θα ακολουθούσαν οι Αγγλικές αρχές είναι σημαντική, για να κατανοήσει κανείς το δύσκολο αγώνα που καλούνταν να αναλάβουν οι πρωτεργάτες της προσπάθειας δημιουργίας Ελληνικών Σχολείων, είτε στην εποχή εκείνη είτε σε κάθε άλλη εποχή που ακολούθησε. Μέρος της αλληλογραφίας που ακολούθησε μετά την υποβολή της έκθεσης καταδεικνύει την προσπάθεια να εκλέγονται στο Δ.Σ. της Αδελφότητας άνθρωποι που να μπορούν να την χειραγωγήσουν, ώστε να μην στρέφεται εναντίον των Βρετανικών συμφερόντων. Μετά την έκθεση Davis οι Αγγλικές μυστικές υπηρεσίες έθεσαν υπό στενή παρακολούθηση κάθε

[168] Στην έκθεση Davis οι Κύπριοι χαρακτηρίζονται εσκεμμένα, όπως προαναφέρθηκε, Κυπριώτες, ενώ αναφέρεται σχεδόν αποκλειστικά σε Έλληνες μετανάστες, δηλώνοντας ο ίδιος ότι ανέρχονται σε 3.000 ως 4.000 ενώ οι Τούρκοι μετανάστες σε μόλις 50. *βλ. υποσημ.165*. Η προσπάθεια αυτή των Βρετανών βρήκε γόνιμο έδαφος στα χρόνια που ακολούθησαν, με τα πολιτικά γεγονότα που σημάδεψαν την μεταπολεμική ελληνική ιστορία του 20ού αιώνα (Εμφύλιος 1944-49, πολιτικές διώξεις, απελευθερωτικός αγώνας Κύπρου 1955-59, Κυπριακή Ανεξαρτησία, πολιτική αστάθεια / διώξεις αντιφρονούντων, Δικτατορία, Χουντικό Πραξικόπημα εναντίον του Μακαρίου, Τουρκική Εισβολή, Μεταπολίτευση), μέχρι του τραγικού σημείου να επιδιώκεται κάποτε από Έλληνες αυτός ο διαχωρισμός Κυπρίων και Ελλαδιτών, ως οι Κύπριοι να αποτελούν ξεχωριστή εθνότητα διαφορετική από την ελληνική.

κίνηση που γινόταν στο Λονδίνο, εργοδοτώντας ως συνεργάτες τους ακόμα και Έλληνες μετανάστες, όπως ο Τερεζόπουλος. Το πιο κάτω έγγραφο είναι ενδεικτικά αποκαλυπτικό[169]:

«Αξιωματικός Σύνδεσμος (Liaison Officer) για τους Κυπρίους του Λονδίνου

Dorland House 14-16 Lower Regent Street Λονδίνο, S.W1.

24 Νοεμβρίου 1937

Απόρρητο

Κύριε,

[...] Αναφορικά με την επιστολή σας της 8ης Νοεμβρίου 1937, σχετικά με τη Βρετανική Χριστιανική Κυπριακή Αδελφότητα του Λονδίνου, λαμβάνω την τιμή να αναφέρω ότι έγιναν δυο συνεδρίες της Επιτροπής, την 26η Οκτωβρίου και την 3η Νοεμβρίου 1937, στο πρεσβυτέριο της ελληνικής εκκλησίας, Moscow Road Bayswater, London, W.2

2. Στις προαναφερθείσες συνεδρίες λήφθηκαν οι ακόλουθες αποφάσεις:

[...] (δ) (1) Ότι ο κ. Ιερόθεος Κυκκώτης διορίζεται προσωρινά γραμματέας της Βρετανικής Χριστιανικής Κυπριακής Αδελφότητας με μισθό £3-0-0 την εβδομάδα. [...] Ο κ. Ιερόθεος Κυκκώτης έφθασε σ' αυτή τη χώρα πριν από περίπου 16 μήνες. Είναι χειροτονημένος διάκονος της Ελληνικής Εκκλησίας. Τους τελευταίους δύο ή τρεις μήνες, δίδασκε ελληνικά δωρεάν σε νεαρά κυπριόπουλα στο οίκημα της Αδελφότητας, Διαμένει στον αριθμό 1 Forty Hill House, Forty Hill Enfield Middlesex, το σπίτι του αδελφού του κ. Εύδωρου Ιωαννίδη, ο οποίος είναι ο γραμματέας της Κυπριακής Επιτροπής για την αυτονομία της Κύπρου και ένας από τους ηγέτες των κομμουνιστών. Ο κ. Κυκκώτης μου είπε κάποτε ότι προσπαθούσε να αναμορφώσει τον αδελφό του.

Είναι αντιληπτό ότι ο κ. Ιερόθεος Κυκκώτης απελάθηκε από την Ελλάδα για πολιτικούς λόγους[170]. Πολύ λίγα είναι γνωστά σχετικά με τη ζωή του στην Κύπρο,

[169] Πεγειώτης, Γιάννης, Μυστικές παρακολουθήσεις στο Λονδίνο μετά τα Οκτωβριανά http://www.akida.info/index.php?option=com_content&view=article&id=908%3A2011-10-30-08-32-43&catid=215%3A2011-10-22-13-40-31&Itemid=63&lang=el, τελευταία πρόσβαση 27/07/2012.

[170] Ο αρχιμανδρίτης Ιερόθεος Κυκκώτης (1905-1972), ενώ φοιτούσε στην Αθήνα, απελάθηκε από το δικτατορικό καθεστώς της 4ης Αυγούστου του 1936, του Μεταξά, μετά που δημοσίευσε αριθμό άρθρων-

αλλά είναι μάλλον γνωστός σ' εσάς. Είναι αναμφίβολα καλά μορφωμένος και ικανός άνθρωπος. [...]

Λαμβάνω την τιμή να είμαι, Κύριε, Ευπειθής υμών θεράπων,

Σ.Κ. Τερεζόπουλος, Αξιωματικός Σύνδεσμος»

Η είσοδος της Ελλάδας στον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, στις 28 Οκτωβρίου 1940, οδήγησε σε χαλάρωση των αυστηρών ανθελληνικών μέτρων της Παλμεροκρατίας στην Κύπρο και δημιούργησε θετικότερο κλίμα, χωρίς, ωστόσο, να μεταβάλλεται ουσιαστικά η πολιτική των Βρετανών είτε ως προς το εθνικό ζήτημα της Κύπρου είτε ως προς την παρακολούθηση των δραστηριοτήτων της οργανωμένης ομογένειας. Οι Βρετανοί, ακολούθησαν έκτοτε με συνέπεια τις κατευθυντήριες γραμμές της έκθεσης Davis. Εκτός από τον έλεγχο που ασκούσαν στην Αδελφότητα, προχώρησαν, μέσω του Βρετανικού Συμβουλίου το 1941, στην ίδρυση του Greek House (Ελληνικής Εστίας) και του Cyprus House (Κυπριακής Εστίας), προβαίνοτας έτσι σε έκδηλη προσπάθεια διαχωρισμού των Κυπρίων Ελλήνων από τους Ελλαδίτες Έλληνες ή τους Ομογενείς Έλληνες της Βρετανίας. Την ίδια πολιτική εφάρμοσαν ακόμα και ένα χρόνο νωρίτερα, στο άγγελμα της εισόδου της Ελλάδας στον πόλεμο, όταν πλημμύρισε σε μια μέρα η Κύπρος με ελληνικές σημαίες και οι Κύπριοι αιτούνταν μαζικά να καταταγούν στον Ελληνικό Στρατό, για να πολεμήσουν στο Αλβανικό Μέτωπο. Οι Βρετανοί

ανταποκρίσεων εναντίον του στην κυπριακή εφημερίδα «Ελευθερία». Σπούδασε στο King's College του Λονδίνου και έζησε στο Λονδίνο από το 1936 έως τον θάνατό του. Υπήρξε στέλεχος της Κυπριακής Παροικίας με πολύ σημαντική δραστηριότητα. Οι Άγγλοι τον παρακολουθούσαν ανελλιπώς. Σχετικό σημείωμα του περιβόητου Βοηθού Αρχιαστυνόμου J.H. Asmore, δημοσιεύεται στο Πεγειώτη, Γ., ό.π. και αναφέρει:

«: Απόρρητο

ΙΕΡΟΘΕΟΣ ΚΥΚΚΩΤΗΣ ΕΚ ΜΟΥΤΟΥΛΛΑ

Αυτός ο άνθρωπος είναι διάκονος της Εκκλησίας της Κύπρου και είναι Βρετανός Υπήκοος, κάτοχος Πιστοποιητικού Βρετανικής Υπηκοότητας υπ' αριθμό 28115. Απελάθηκε από την Ελλάδα και έφτασε στην Κύπρο στις 19 Σεπτεμβρίου 1936, έφυγε για την Αγγλία προς το τέλος Οκτωβρίου 1936, για να ακολουθήσει περαιτέρω σπουδές στη θεολογία και να μπει τελικά σε Αγγλικό Πανεπιστήμιο. Ενώ ήταν στην Αθήνα, είχε κατηγορηθεί ως κομμουνιστής και απελάθηκε από την Ελλάδα, όπου απασχολείται ως φοιτητής θεολογίας. Είναι γνωστό, όμως, ότι αυτή ήταν φτιαχτή κατηγορία και ο Κυκκώτης δεν ενδιαφέρεται στ' αλήθεια για τον κομμουνισμό. Ενώ ήταν στην Αθήνα, ήταν ο ανταποκριτής της κυπριακής εφημερίδας «Ελευθερία» και επέδειξε μεγάλο ενδιαφέρον για το Αρχιεπισκοπικό ζήτημα. Λίγο μετά την απέλαση του από την Αθήνα, δικάστηκε ερήμην στην Αθήνα και καταδικάστηκε σε φυλάκιση 3 χρόνων και πρόστιμο 60.000 δραχμών για τη δημοσίευση δυσμενούς κριτικής στην εφημερίδα «Ελευθερία» εναντίον της Δικτατορίας του καθεστώτος Μεταξά.

Είναι αδελφός του γνωστού κομμουνιστή ταραχοποιού Εύδωρου Ιωαννίδη εκ Μουτουλλά και τώρα στο Λονδίνο, ο οποίος αποτελεί θέμα του φακέλου C.S.M.P. No. «Απόρρητο» 1348/36.

J.H. Asmore Βοηθός Αρχιαστυνόμος

21η Δεκεμβρίου 1937»

Ο αδελφός του Αρχιμανδρίτη Ιερόθεου Κυκκώτη Εύδωρος Ιωαννίδης ήταν στέλεχος της Cyprus Autonomy Committee (Επιτροπή Αυτονόμησης της Κύπρου) και της Cyprus Committee (Επιτροπή για την Κύπρο) και αγωνίστηκε με πάθος και ζηλευτή αρχαιομάθεια (φιλολογικό ψευδώνυμο Δώρος Αλάστος) για την αυτονομία και κατόπιν για την αυτοδιάθεση της Κύπρου.

δημιούργησαν το Κυπριακό Σύνταγμα, στο οποίο τοποθέτησαν τους εθελοντές (Έλληνες και Τούρκους) και τους έστειλαν στη Βόρεια Αφρική και αργότερα στην Ιταλία, για να αφήσουν πολλοί από αυτούς τα κόκκαλά τους στο Ελ Αλαμέιν και στο Ρίμινι. Όταν η Ελλάδα κατακτήθηκε από τους Γερμανούς και η Ελληνική Κυβέρνηση ζήτησε να μεταφερθεί στην Κύπρο, η Μ. Βρετανία απέρριψε το αίτημα και την μετέφερε στο Κάιρο.

Στα χρόνια πριν από τον πόλεμο, οι νέοι μετανάστες από την Κύπρο, με την αγωνία να βρουν δουλειά και με τη θέληση να εργαστούν – έστω και σε επαγγέλματα με χαμηλότερες απολαβές ή με εποχιακή απασχόληση – κατάφεραν, από την αρχή της δεκαετίας του ’30, να αναγνωρίσουν και να εκμεταλλευτούν τα «ανοίγματα» που παρέχονταν στην Βρετανική αγορά εργασίας τα οποία δεν γέμιζε το γηγενές εργατικό δυναμικό[171]. Στην πλειοψηφία τους ήταν νεαροί άντρες που εργάζονταν σε υπηρετικά επαγγέλματα. Οι περισσότεροι, λόγω άγνοιας της αγγλικής γλώσσας, εργάστηκαν στις κουζίνες εστιατορίων πλένοντας πιάτα. Κάποιοι που γνώριζαν ή έμαθαν τη γλώσσα εργάστηκαν ως βοηθοί σερβιτόροι ή σερβιτόροι. Άλλοι εργάστηκαν σε ξενοδοχεία ή ως ράφτες, κουρείς, υποδηματοποιοί ή ίδρυσαν καφενεία. Κατά τη διάρκεια του πολέμου, ένας σημαντικός αριθμός Ιταλών, που κυριαρχούσαν στη διαχείριση εστιατορίων στην περιοχή του West End, αναγκάστηκαν να πουλήσουν φτηνά τα εστιατόριά τους και να εγκαταλείψουν τη χώρα ως ανεπιθύμητοι αλλοδαποί, για να μην καταλήξουν σε στρατόπεδα συγκεντρώσεως που είχαν δημιουργήσει οι Βρετανοί. Οι Κύπριοι βρήκαν την ευκαιρία να γεμίσουν πάλι το κενό, και από «πιατάδες», βοηθοί σερβιτόροι ή σερβιτόροι, έγιναν μάγειρες και εστιάτορες.

> «Μέχρι τῶν πρώτων ἐτῶν τοῦ πολέμου οἱ Κύπριοι μετανάσται συγκατελέγοντο μεταξὺ τῶν κατωτέρων κοινωνικοοικονομικῶν στρωμάτων τῆς χώρας, ἀσχολούμενοι κυρίως εἰς ὑπηρετικά ἐπαγγέλματα. Κατὰ τὴν διάρκειαν ὅμως τοῦ πολέμου, ἰδιαιτέρως δὲ μετὰ τὴν εἴσοδον τῆς Ἰταλίας εἰς τοῦτον, οἱ πλεῖστοι τῶν Κυπρίων τῆς Ἀγγλίας, καὶ δὴ οἱ ἀνήκοντες εἰς μὴ στρατεύσιμον ἡλικίαν ἢ οἱ διαφυγόντες ταύτην, κατώρθωσαν νὰ ἀγοράσουν τὰς ἐπιχειρήσεις ἑστιατορίων, εἰς τάς ὁποίας εἰργάζοντο, ἐκ τῶν Ἰταλῶν πρώτων ἰδιοκτητῶν καὶ νὰ ἀποκτήσουν ἐντός ὀλίγων ἐτῶν οἰκονομικὴν ὀντότητα καὶ ἀνεξαρτησίαν. Τοῦτο ἐπέτρεψεν εἰς τούτους νὰ μεταφέρουν εἰς Ἀγγλίαν τὴν σύζυγον καὶ τὰ τέκνα των, οἱ ὁποῖοι μὲ τὴν σειράν των συνέβαλον διὰ τῆς ἐργασίας των, εἴτε εἰς το ἑστιατόριον τοῦ συζύγου –πατρός εἴτε εἰς ἄλλα ἑστιατόρια ἤ ἐργοστάσια – κυρίως ἀσχολούμενα μὲ εἰδη ἱματισμοῦ, εἰς τὴν

[171] Panteli, Stavros, (2006), *The Cypriot Diaspora Project*, Greek Parents Association, London, σ.11-17.

περαιτέρω οἰκονομικὴν πρόοδον τῆς οἰκογενείας, μὲ ἀποτέλεσμα ἡ Κυπριακὴ παροικία νὰ θεωρεῖται σήμερον γενικῶς ὡς εὐημεροῦσα.[172]»

Το κύμα μετανάστευσης από το νησί συγκρατήθηκε στα χρόνια του πολέμου. Θα πρέπει, ωστόσο, να ζούσαν ήδη στην Αγγλία κατά την περίοδο του πολέμου από 5000 ως 8000 Έλληνες[173], ίσως και διπλάσιοι[174]. Η δεύτερη προσπάθεια για ίδρυση ημερήσιου Αγγλοελληνικού σχολείου στο Λονδίνο ξεκίνησε τον Ιούνιο του 1942[175], μέσα στα πλαίσια νέας οργάνωσης που δημιουργήθηκε για τη στήριξη της χειμαζόμενης πατρίδας. Πρωτεργάτες της νέας αυτής προσπάθειας στάθηκαν πάλι ο Μητροπολίτης Γερμανός και ο Σερ Τζων Σταυρίδης (ο οποίος είχε διατελέσει 18 χρόνια νωρίτερα πρόεδρος του «Ἑλληνικοῦ Φιλεκπαιδευτικοῦ Συλλόγου ἐν Ἀγγλίᾳ» και πρόξενος της Ελλάδας στο Λονδίνο). Όπως γράφει σε ανταπόκρισή της η εφημερίδα «Ελλάς» που εκδιδόταν τότε στο Λονδίνο, πάνω από 300 Έλληνες και αριθμός Ελληνίδων των παροικιών Λονδίνου, Λίβερπουλ, Νιουκάστλ, Κάρδιφ κλπ, μαζεύτηκαν στο ξενοδοχείο Savoy του Λονδίνου στις 11 Ιουνίου 1942, για την ιδρυτική συνέλευση της νέας οργάνωσης που ονομάστηκε «Ἐθνική Ἕνωσις Ἑλλήνων ἐν Μεγάλῃ Βρετανίᾳ». Πρώτιστος σκοπός της Ένωσης τέθηκε:

«ἡ διὰ παντός νομίμου μέσου συμβολὴ εἰς τὸν κοινὸν ἀπελευθερωτικὸν ἀγῶνα πρὸς ἀποκατάστασιν τῆς ἑλληνικῆς πατρίδος, καὶ ἡ πρὸς αὐτὴν παροχὴ πάσης ἠθικῆς καὶ ὑλικῆς ἀρωγῆς»

---

[172] Χριστοδουλίδης, Α., (1967), ό.π. σ. 8-9.

[173]Χαρλαύτη, Τ., (2006), ό.π. σ.96 «Σύμφωνα με καταγραφή της ελληνικής πρεσβείας του Λονδίνου, αλλά και στοιχεία των ελληνικών προξενείων στην Αγγλία, το 1940 βρέθηκαν στη χώρα 1.000 Έλληνες, 400 γεννημένοι στην Ελλάδα και 600 απόγονοι Ελλήνων μεταναστών. Εκτός από το Λονδίνο, η πρωτεύουσα της Ουαλίας, το Κάρντιφ, που ήταν μεγάλο εξαγωγικό λιμάνι κάρβουνου, αποτέλεσε σημαντικό πυρήνα της ομογένειας κατά το πρώτο μισό του 20ού αιώνα, με πληθυσμό αποτελούμενο κυρίως από ναυτικούς και ναυτιλιακούς πράκτορες.» Η Χαρλαύτη αναφέροντας Έλληνες στη συγκεκριμένη αναφορά δεν περιλαμβάνει τους Κύπριους, αλλά υπονοεί τους υπηκόους του Ελληνικού κράτους. Αν προσθέσουμε τον αριθμό αυτό στους τρεις ως τέσσερεις χιλιάδες Έλληνες που αναφέρει ο Davis ως Κυπριώτες στην έκθεσή του το 1935, τότε ο αριθμός των τεσσάρων ως πέντε χιλιάδων θα πρέπει να θεωρείται αποδεκτός κατά προσέγγιση. Η Ι. Μητρόπολις Θυατείρων φαίνεται ότι υπολόγιζε τον αριθμό των Ελλήνων μόνο στο Λονδίνο σε 8.000. Σε δημοσίευμα της Εφημερίδας «Ελλάς» της 5ης Μαΐου 1944, σχετικό με την ίδρυση Αγγλοελληνικού Σχολείου, στο Μεττής, Χ., (1998) ό.π. σ.779, αναφέρεται: «Μετὰ λύπης ὅμως πραγματικῆς παρατηροῦμεν ὅτι ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ δὴ ἐν Λονδίνῳ, τῇ μητροπόλει τῆς μεγάλης ταύτης Αὐτοκρατορίας, παρὰ τὸν εἰς 8.000, κατὰ τὴν πληροφορίαν, ἣν μᾶς δίδει τὸ Ἡμερολόγιον τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Θυατείρων, ἀνερχόμενον Ἑλληνικὸν πληθυσμόν μόνον ἐν Λονδίνῳ, δὲν ἔχομεν οὐδὲ ἕν ἁπλοῦν Ἑλληνικὸν κοινοτικὸν Σχολεῖον, ἐκτὸς ἀδελφοτικῶν τινῶν στοιχειωδῶν παιδευτικῶν συγκροτημάτων.»

[174] Κυκκώτης, Ιερόθεος, (1968), Πῶς ἱδρύθη ὁ Ναός τῶν Ἁγίων Πάντων, στο Ιερός Ναός Αγίων Πάντων Λονδίνου, (1968), Ἀναμνηστικόν Λεύκωμα ἐπὶ τῇ εἰκοσαετηρίδι, Λονδίνο, σ.27 «Κατὰ τοὺς μετριωτέρους ὑπολογισμοὺς ὅταν ἐκυρήχθη ὁ πόλεμος ὑπῆρχαν στὸ Λονδῖνον περίπου 14 ἕως 16 χιλάδες Κύπριοι.

[175] Μεττής, Χ., (1998), ό.π. σ.243-265.

Αφού συζητήθηκε εξονυχιστικά το καταστατικό της νέας οργάνωσης, εγκρίθηκε με αλλαγές και εκλέχτηκε το πρώτο Διοικητικό Συμβούλιο. Αφού καταρτίστηκε σε σώμα, απέστειλε τηλεγραφήματα που ανάγγελλαν την ίδρυση της Ένωσης στον Βασιλιά Γεώργιο, στον Πρόεδρο της εξόριστης κυβέρνησης στο Κάιρο, στον Υπουργό Οικονομικών (εκπρόσωπο της κυβέρνησης στο Λονδίνο) και σε παρόμοιες, με την Ένωση, οργανώσεις στο εξωτερικό. Στη συνέχεια, καταβλήθηκε προσπάθεια να ιδρυθούν Τοπικές Επιτροπές (όπως η Τοπική Επιτροπή Νοτίου Ουαλίας), σε όλη τη Μεγάλη Βρετανία. Στάλθηκαν, ακόμα, τηλεγραφήματα στήριξης και θαυμασμού προς τις ένοπλες δυνάμεις, τον υπουργό Άμυνας κλπ., έγιναν έρανοι για τα ορφανά θύματα του πολέμου, τελούνταν εθνικοί εορτασμοί της επετείου της 25ης Μαρτίου κλπ. και δημιουργήθηκε νέα δυναμική γύρω από τα κοινά.

Από ομιλία του Μητροπολίτη Γερμανού σε Γενική Συνέλευση της Ένωσης, που έγινε στις 3 Ιουλίου 1943, πληροφορούμαστε ότι το Συμβούλιο είχε προηγουμένως παραπέμψει τη μελέτη του ζητήματος της ίδρυσης Αγγλοελληνικού σχολείου στο Λονδίνο σε επιτροπή υπό την προεδρία του Μητροπολίτη. Στην ομιλία του, ο Μητροπολίτης Γερμανός, αφού κάνει αναδρομή στη σχέση εκκλησίας και εκπαίδευσης από τα χρόνια της Αλώσεως μέχρι την Αναγέννηση και μέχρι τους χρόνους της Ελληνικής Επανάστασης και αυτούς που ακολούθησαν, προχωρά σε ανάλυση των λόγων για τους οποίους οι απόδημοι θεωρούσαν πάντα απαραίτητη την παράλληλη ύπαρξη ναού και σχολείου. Καταπιάνεται μετά με την εθνική δράση των σχολείων σε άλλες παροικίες της Ευρώπης που συνέβαλαν στην εθνική αναγέννηση της Ελλάδας, για να επισημάνει τους διάφορους κινδύνους από την απουσία σχολείου, με μεγαλύτερο τον κίνδυνο που αντιμετωπίζουν οι Έλληνες που ζουν ανάμεσα σε έθνη προηγμένα και πολιτισμένα, που έχουν, όμως, και μεγάλη αφομοιωτική δύναμη. Προχωρώντας, ύστερα, σε ανασκόπηση της ιστορίας της ομογένειας στο Λονδίνο, σε σχέση με τις εκπαιδευτικές προσπάθειες, καταλήγει σε τρία σημαντικά μαθήματα που προκύπτουν από τις προηγούμενες απόπειρες:

> «Ἡ σύστασις καὶ λειτουργία Ἐξωτερικοῦ Ἑλληνικοῦ Σχολείου ἐν ἐνορίαις, ὅπως συμβαίνει πολλαχοῦ τῆς Ἀμερικῆς, εἶναι ἀδύνατος ἐν Λονδίνῳ, διότι ὁ Ἑλληνικὸς πληθυσμὸς ἐνταῦθα δὲν εἶναι συγκεντρωμένος πέριξ τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας καὶ ὁλοέν ἀπομακρύνεται αὐτῆς[176].»

[176] Η σοφή αυτή παρατήρηση του Μητροπολίτη Γερμανού αφορά βέβαια την εποχή του, όταν οι Έλληνες της Αγγλίας υπολογίζονταν σε λιγότερους από 8.000 και οι περισσότεροι ήταν άντρες που εργάζονταν στη Βρετανία, μακριά από τις οικογένειές τους. Ύστερα, ο Γερμανός διαθέτει την εμπειρία της Χάλκης με το οικοτροφείο της και έχει υπόψιν του αντίστοιχες σχολές της Αγγλίας. Ακολούθησαν εποχές που οι

«…εἰς ἑκάστην ἐνορίαν λειτουργοῦν Ἀγγλικὰ Δημοτικὰ Σχολεῖα τῆς πόλεως, εἰς τὰ ὁποῖα ἰδίᾳ οἱ ἄποροι γονεῖς κλίνουν μᾶλλον νὰ ἀποστέλλουν τὰ τέκνα των ἢ νὰ διακινδυνεύουν τὴν ζωήν των διανύοντα μακρὰς ἀποστάσεις πρὸς ἄφιξιν εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Σχολεῖον.»

«… ἡ μόνη δυνατὴ λύσις τοῦ προβλήματος εἶναι ἡ ἵδρυσις συστηματικοῦ Ἐσωτερικοῦ ἢ Οἰκοτροφείου Σχολείου, ἐρειδομένου ἐπί βάσεων, αἵτινες ἱκανοποιοῦν τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ Ἀγγλικοῦ Νόμου, ἀλλὰ διδάσκοντος δι' Ἑλλήνων διδασκάλων καὶ τὴν Ἑλληνικήν Γλῶσσαν, τὴν Ὀρθόδοξον πίστιν καὶ τὴν Ἑλληνικὴν ἱστορίαν καὶ διατηροῦντος ἀκοίμητον τὸ ἐθνικὸν φρόνημα καὶ τὴν ἀγάπην πρὸς τὴν πατρίδα.»

Τονίζει δε εκείνο που έχει αλλάξει στη σύνθεση της ομογένειας και γιατί αυτή η ανάγκη γίνεται τώρα επιτακτικότερη:

«Τὴν ἀνάγκην αὐτὴν τῆς ἱδρύσεως τοῦ Ἐσωτερικοῦ Ἀγγλοελληνικοῦ Κολλεγίου διὰ τὴν μόρφωσιν τῶν Ἑλληνοπαίδων τοῦ Λονδίνου καὶ ὅλης τῆς Μεγάλης Βρετανίας, καθ' ἑαυτήν ἐπιτακτικήν κατέστησαν, ἔτι μᾶλλον ἐπείγουσαν, ἡ εἰσροὴ ἐνταῦθα πολυαρίθμων νέων τῆς Μεγαλονήσου Κύπρου, οἵτινες ἐγκαθιστάμενοι ἐνταῦθα καὶ σχηματίζοντες οἰκογενείας μόνον κατὰ τὸν τρόπον αὐτὸν θὰ δυνηθοῦν νὰ διατηρήσουν τὸν ἐθνισμὸν καὶ τὴν Ἑλληνικήν των συνείδησιν».

Παρά τις φιλότιμες προσπάθειες και τις εκκλήσεις για συνδρομή της ίδρυσης σχολείου, ακόμα και τις αναφορές σε παρόμοια προσπάθεια των Ελλήνων της Αυστραλίας, το σχολείο δεν λειτούργησε ποτέ[177]. Οι διεργασίες για τη δημιουργία του προχώρησαν σε πολύ μεγάλο βαθμό, τουλάχιστον μέχρι τον Μάιο του 1944[178]. Σε όλο αυτό το διάστημα η εκπαίδευση των Ελληνοπαίδων συνέχισε να γίνεται στο σχολείο της Αγίας Σοφίας και ίσως σε κάποια από τα παραρτήματά του[179]. Κατά την περίοδο 1940 – 1945, λόγω των βομβαρδισμών του Λονδίνου από την Γερμανική Αεροπορία, η Κρύπτη μετατράπηκε σε αντιαεροπορικό καταφύγιο και ο

συγκεντρώσεις του ελληνικού στοιχείου σε συγκεκριμένες περιοχές ήταν τέτοιες που αν ιδρυόταν ελληνικό ημερήσιο σχολείο, όχι μόνο είναι πιθανό να συγκρατούνταν οι κοινότητες και οι ενορίες στις γεωγραφικές αυτές περιοχές, του Λονδίνου κυρίως, αλλά θα ήταν σαφώς μεγαλύτερες και οι δυνατότητες της ομογένειας να λειτουργήσει πιο δυναμικά.

[177]Χαρλαύτη, Τ., (2006), ό.π. σ.96· Η Χαρλαύτη αναφέρει ότι λειτούργησε σχολείο χωρίς, όμως, να παρατίθεται σχετική βιβλιογραφία ή να δίνονται λεπτομέρειες. «*Στη διάρκεια του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου οι Έλληνες της Αγγλίας ίδρυσαν ημερήσιο ελληνικό σχολείο, ενισχύοντας παράλληλα και τα υπάρχοντα "σαββατιανά" σχολεία της Εκκλησίας*.» Η διερεύνηση που έγινε για τους σκοπούς αυτής της διατριβής δεν ανέσυρε στοιχεία που να υποστηρίζουν αυτή τη θέση.

[178] Μεττής, Χ., (1998), ό.π. σ.777-774.

[179] Μεττής, Χ., (1998), ό.π. σ.779.

τρούλος του ναού κτυπήθηκε από βόμβα. Οι Λονδρέζοι έτρεχαν στα καταφύγια και η πόλη εκκενωνόταν από παιδιά που στέλλονταν στην ύπαιθρο. Τα λίγα παιδιά που φοιτούσαν παρακολουθούσαν τα μαθήματα στην τραπεζαρία του διπλανού Πρεσβυτερίου, από τον τότε Αρχιμανδρίτη Ιάκωβο Βίρβο, και στην κουζίνα, από την αδελφή του, Ελένη Βίρβου.

Ο Αρχιμανδρίτης Ιάκωβος Βίρβος αντικατέστησε τον Μέγα Αρχιμανδρίτη Μιχαήλ Κωνσταντινίδη, όχι μόνο ως εφημέριος στον ναό της Αγίας Σοφίας, αλλά και ως πρόεδρος της Κυπριακής Αδελφότητας[180], η οποία κάτω από τις πιέσεις των Βρετανών μετονομάστηκε ήδη – από την εποχή του Κωνσταντινίδη – από «Χριστιανικὴ Ἀδελφότης Κυπρίων ὁ Ἀπόστολος Βαρνάβας» σε «Βρετανικὴ Κυπριακὴ Ἀδελφότης Λονδίνου ὁ Ἀπόστολος Βαρνάβας». Τα πρώτα δύο έτη η Αδελφότητα στεγαζόταν σε ενοικιαζόμενο οίκημα στη St. James High Street[181]. Μεταξύ 1940-1943 στεγάστηκε στην 23 St. Giles Street[182] όπου μεταφέρθηκε και το παράρτημα σχολείου της Αγίας Σοφίας. Οι Βρετανοί παραχώρησαν τελικά το 1944 ένα κτήριο στο 14 Greek Street, W1[183], για να λειτουργεί ως οίκημα της Κυπριακής Αδελφότητας. Ο Αρχιμανδρίτης Ιάκωβος Βίρβος και τρεις νέοι μετανάστες από την Κύπρο, ο Ιάσωνας Λουκιανός από τη Γιαλούσα, ο Νεόφυτος Βαβλίτης από τη Βάβλα και ο Θεοδόσης Πίττας από το Δάλι, ανέλαβαν να οργανώσουν την Κυπριακή Αδελφότητα. Στους χώρους του οικήματος παρεχόταν στους νεοφερμένους μετανάστες φτηνή τροφή, ψυχαγωγία (με μπιλιάρδο) και μόρφωση στην Αγγλική γλώσσα με τμήματα αγγλικών που διοργανώνονταν. Στο νέο κτήριο συνέχισε να λειτουργεί παράρτημα του σχολείου της Αγίας Σοφίας, και προσφέρονταν, επίσης, μαθήματα μουσικής από τον ομογενή μουσικό κ. Αλμπάνη (μαθήματα ελληνικών σε παιδιά προσφέρονταν δωρεάν και στο παλιό οίκημα της Αδελφότητας από τον Αρχιμ. – τότε διάκονο – Ιερόθεο Κυκκώτη, βλ. σ.67). Τα εγκαίνια του νέου οικήματος τελέστηκαν με επισημότητα από τον αδελφό της Αγίας Σοφίας Σερ Τζων Σταυρίδη[184]. Το ελληνικό σχολείο στην Κυπριακή Αδελφότητα συνέχισε τη λειτουργία του και αύξανε τον πληθυσμό του, καθώς αυξάνονταν και οι οικογένειες μεταναστών που έφταναν από την Κύπρο κατά δεκάδες. Παράλληλα, στελεχωνόταν, κατά διαστήματα, από

[180] Κατσιγιάννης, Τιμόθεος, (1980), ό.π. σ.6.
[181] Χριστοδουλίδης, Α., (1967), ό.π. σ.18.
[182] Χριστοδουλίδης, Α., (1967), ό.π. σ.30.
[183] Είναι μια τραγική ειρωνεία που οι Βρετανοί παραχώρησαν στους Κύπριους – τους οποίους ήθελαν να αφελληνίσουν και να βρετανοποιήσουν – οίκημα στην 14 Greek Street, W1, στην Οδό Ελλήνων, εκεί που για πρώτη φορά συγκροτήθηκε Ελληνική κοινότητα και φιλοξενήθηκε, έστω και για μόνο επτά χρόνια (1677-1684).
[184] *Βλ. υποσημ. 151 & 152.* Ο Σερ Τζων Σταυρίδης διετέλεσε Πρόξενος της Ελλάδας στο Λονδίνο το 1917. Συνεργάστηκε με τον Anglo-Hellenic League (Αγγλο-Ελληνικό Σύνδεσμο), πρωτοστάτησε στην ίδρυση του «Ἑλληνικοῦ Φιλεκπαιδευτικοῦ Συλλόγου ἐν Ἀγγλίᾳ» το 1924 και το 1942 στην ίδρυση της «Ἐθνικῆς Ἑνώσεως Ἑλλήνων ἐν Μεγάλῃ Βρετανίᾳ».

εκπαιδευτικούς που έφταναν στο Λονδίνο από την Κύπρο για μεταπτυχιακές σπουδές. Τέτοιοι ήταν: ο Ανδρέας Χριστοδουλίδης, που ανέλαβε την αναδιοργάνωση του σχολείου το 1945, και το ζεύγος Αντώνη και Ελένης Αγκαστινιώτη, που τον διαδέχτηκε την επόμενη χρονιά (1946-1947).

Οι προσπάθειες για την δημιουργία ημερήσιου σχολείου επαναλήφθηκαν και στην περίοδο αυτή από τον απτόητο Μητροπολίτη Θυατείρων Γερμανό[185]. Μαζί με έναν Κεφαλλονίτη Επίτροπο της Αγίας Σοφίας, τον Γεράσιμο Καμπίτση, προσπάθησαν να κινητοποιήσουν την Αποικιακή Κυβέρνηση στην Κύπρο, για να δημιουργήσουν το ζητούμενο σχολείο το 1946-1947. Οι προσπάθειές τους έφτασαν μέχρι τον Χρήστο Γερμανάκο, Διευθυντή στο Γραφείο Παιδείας της Κύπρου. Έγιναν εκ νέου μελέτες και σχέδια. Έγιναν προσπάθειες για συλλογή χρημάτων, αλλά για μια ακόμα φορά οι προβλεπόμενες δαπάνες κρίθηκαν αποτρεπτικές και οι προσπάθειες σταμάτησαν άδοξα.

Προς το τέλος της δεκαετίας του ’40 η Ελληνική ομογένεια του Λονδίνου πρέπει να αριθμούσε πάνω από 15.000 ανθρώπους[186], ίσως και πολύ περισσότερους. Οι μισοί σχεδόν από τους Κυπρίους μετανάστες εργάζονταν ως εστιάτορες ή υπάλληλοι εστιατορίων. Το 17% περίπου των ανδρών και το 95% των γυναικών εργαζόταν στη βιομηχανία ένδυσης. Υπήρχαν ακόμη κουρείς-κομμωτές, υποδηματοποιοί, οικοδόμοι, εργάτες εργοστασίων, παντοπώλες, αρτοποιοί, κρεοπώλες, γραφείς και άλλοι[187]. Ο ναός της Αγίας Σοφίας ήταν αδύνατο να μπορεί να εξυπηρετεί τις χιλιάδες των νέων μεταναστών. Η ανάγκη για ίδρυση δεύτερου ναού στο Λονδίνο γινόταν ολοένα και επιτακτικότερη.

> «Ἡ ἵδρυσις τοῦ Ναοῦ τῶν Ἁγίων Πάντων ὑπῆρξε μία ἱστορικὴ ἀνάγκη. […] Ὁ μοναδικὸς τότε ὑπάρχων Ναὸς ἦτο ἐκεῖνος τῆς Ἁγίας Σοφίας, ὁ ὁποῖος ἦτο ἀδύνατον νὰ συμπεριλάβη ἔστω τὸ ἕνα δέκατον τῶν Ἑλληνορθοδόξων Κυπρίων. Εἶχαν γίνει καὶ πρὸ τοῦ πολέμου εἰσηγήσεις νὰ εὑρεθῆ κάπου πρὸς τὸ CAMDEN TOWN Ναὸς

[185] Χριστοδουλίδης, Α., (1967), ό.π. σ.30-31, Κατσιγιάννης, Τιμόθεος, (1980), ό.π. σ.7.

[186] Χαρλαύτη, Τ., (2006), ό.π. σ.96 «Ο Β΄ Παγκόσμιος Πόλεμος και ο Εμφύλιος στην Ελλάδα, σε συνδυασμό με τη μεταπολεμική απογείωση της ελληνόκτητης ναυτιλίας, μετέτρεψαν το Λονδίνο σε διεθνές κέντρο της ελληνικής εφοπλιστικής δραστηριότητας. Στη διάρκεια των δεκαετιών 1940-1970 εγκαταστάθηκαν στο Σίτυ κάπου 200 ελληνικά εφοπλιστικά γραφεία, ενώ σημαντικός αριθμός υψηλόβαθμων Ελλήνων υπαλλήλων εργαζόταν σε αγγλικές τράπεζες, ασφαλιστικούς οργανισμούς, ναυλομεσιτικά γραφεία, ναυπηγεία και εταιρείες προμηθειών της ναυτιλίας. Το αποτέλεσμα ήταν η μεγάλη αύξηση του ελληνικού πληθυσμού, ο οποίος, από 1.800 άτομα το 1955, υπερδιπλασιάστηκε σε 4.100 το 1964 και σε 8.000 το 1973, σύμφωνα πάντοτε με τους υπολογισμούς του ελληνικού προξενείου στο Λονδίνο.», Χριστοδουλίδης Α.Δ. ό.π. σ.8., George, V. & Millerson, G., (1967), ό.π. σ.277-292, http://rac.sagepub.com/content/8/3/277.extract, τελευταία πρόσβαση 27/07/2012.

[187] Χριστοδουλίδης, Α., (1967), ό.π. σ. 11.

διὰ νὰ ἐκκλησιάζονται οἱ πρὸς τὰς περιοχὰς ἐκείνας Κύπριοι· τὰ δὲ τέσσερα πέμπτα τῶν Κυπρίων ἐζοῦσαν ἐκεῖ. Ἡ οἰκονομικὴ ὅμως κατάστασις τῆς παροικίας δὲν ἦτο καθόλου ἀνθηρᾶ διὰ νὰ συντηρήση Ναὸν καὶ ἱερέα καὶ οὕτω ἡ προσπάθεια ἐγκατελήφθη, μέχρι τοῦ τέλους τοῦ πολέμου. Τὸ 1946 ἤρχισαν νὰ καταφθάνουν καὶ πάλιν ἀπὸ τὴν Κύπρον ἑκατοντάδες νέοι κάθε ἑβδομάδα, ὑπολογίζεται δὲ ὅτι ἐντὸς ἑνὸς ἔτους εἶχαν φθάσει ἄνω τῶν δέκα χιλιάδων.[188]»

Το Πάσχα του 1947 ο Μητροπολίτης Γερμανός απευθύνθηκε προς τον Αρχιμανδρίτη Ιερόθεο Κυκκώτη και τον κάλεσε να μαζέψει τους συμπατριώτες του[189] και να ιδρύσουν, το ταχύτερο, ναό. Ο Αρχιμανδρίτης Ιερόθεος Κυκκώτης προσέγγισε τον τότε διάκονο και καθηγητή Θρησκευτικών στο Παγκύπριο Γυμνάσιο Παρθένιο Κυρμίτση και τον καθηγητή Φιλολογίας Χρίστο Χαραλάμπους (μετέπειτα Διευθυντή του Παγκυπρίου Γυμνασίου) που έφτασαν στο Λονδίνο, για να παρακολουθήσουν μεταπτυχιακές σπουδές. Δημιουργήθηκε ο πυρήνας των ανθρώπων που θα μπορούσαν να προχωρήσουν στην πραγματοποίηση αυτού του μεγαλεπήβολου έργου[190]. Η τριμελής ομάδα ενισχύθηκε, έγινε επταμελής[191] και συζήτησε την ιδέα. Σημειώνει ο Αρχιμανδρίτης Ιερόθεος Κυκκώτης:

«…μοῦ εἶχε κάμει δὲ μεγάλην ἐντύπωσιν τὸ γεγονὸς ὅτι ἄνθρωποι οἱ ὁποῖοι δὲν ἐνδιαφέροντο καθόλου διὰ τὴν θρησκείαν εἶχαν θερμανθῆ μὲ τόσον ἐνθουσιασμὸν ὥστε νὰ γίνουν μεγαλύτεροι κήρυκες τῆς ἰδέας παρὰ ἡμεῖς οἱ ὁποῖοι τὴν πρωτοεισηγηθήκαμεν.»[192]

Ο Μητροπολίτης Γερμανός είχε θέσει στην ομάδα τρεις βασικές προϋποθέσεις:

---

[188] Κυκκώτης, Ιερόθεος, (1968), ό.π., σ.27.

[189] Κυρμίτσης, Παρθένιος, (1968), *Ἡ ἵδρυσις τοῦ ἱεροῦ Ναοῦ τῶν Ἁγίων Πάντων ἐν Λονδίνῳ*, στο Ιερός Ναός Αγίων Πάντων Λονδίνου, (1968), *Ἀναμνηστικόν Λεύκωμα ἐπὶ τῇ εἰκοσαετηρίδι, Λονδίνο, σ.30 Αναφέρει ο Αρχιμανδρίτης Παρθένιος Κυρμίτσης:- «Διὰ τὴν ἐγκατάστασιν καὶ εὐημερίαν τῶν μεταναστῶν ὑπῆρχε πρὸ πολλοῦ ἐν Λονδίνῳ τὸ εἰδικὸν κυβερνητικὸν κυπριακὸν γραφεῖον. Διὰ τὰς θρησκευτικὰς ὅμως ἀνάγκας αὐτῶν ὑπῆρχε μόνον ὁ Ναὸς τῆς Ἁγίας Σοφίας, κρινόμενος ἀνεπαρκὴς διὰ τὴν ἐξυπηρέτησιν τόσων χιλιάδων μεταναστῶν. Καὶ ὅταν ἀκόμη ἡ Ἁγία Σοφία προσέλαβε καὶ τρίτον ἐφημέριον διὰ νὰ τελῶνται δύο λειτουργίαι ἑκάστην Κυριακήν, τὸ ζήτημα ἐξηκολούθει νὰ παραμένη ἄλυτον.»* Η κίνηση αυτή του Θυατείρων Γερμανού δεν έγινε, για να διαχωριστούν οι Κύπριοι από τους υπόλοιπους Έλληνες ομογενείς, αλλά γιατί ήταν αδύνατο λειτουργικά να ανταποκριθεί ο ένας και μοναδικός ναός του Λονδίνου στην εξυπηρέτηση τόσων χιλιάδων νέων μεταναστών για βαπτίσεις, γάμους και για τον εκκλησιασμό τους. Όπως είχε γίνει και με την Αγία Σοφία, έξι δεκαετίες νωρίτερα, χρειαζόταν να ιδρυθεί ένας ναός στην περιοχή που ζούσαν οι περισσότεροι από τους νέους μετανάστες, για να αποτελεί κέντρο της ζωής τους και να τους κρατεί δεμένους.

[190] Κυκκώτης, Ιερόθεος, (1968), ό.π. σ.27.

[191] Χαραλάμπους, Χρίστος , (1968), Τὸ Ἱστορικὸν τῆς Ἱδρύσεως τοῦ ἐν Λονδίνῳ Ναοῦ τῶν Ἁγίων Πάντων, στο Ιερός Ναός Αγίων Πάντων Λονδίνου, (1968), *Ἀναμνηστικόν Λεύκωμα ἐπὶ τῇ εἰκοσαετηρίδι,* Λονδίνο, σ.35 Την ομάδα αποτέλεσαν οι Ιερόθεος Κυκκώτης, Χρίστος Κουλέρμος, Χρίστος Μανδράλης, Εύδωρος Ιωαννίδης, Χρίστος Χαραλάμπους. Χαρίδημος Ιωαννίδης και Ηρακλής Παπαδόπουλος.

[192] Κυκκώτης, Ιερόθεος, (1968), ό.π. σ.28.

(α) χρειαζόταν να βρεθεί κατάλληλος ναός με αγορά ή ενοικίαση ή να χτιστεί νέος,

(β) να γίνει έρανος, για να μαζευτεί ένα χρηματικό ποσό που θα ήταν αναγκαίο για τις πρώτες ανάγκες του νέου ναού (εικονοστάσιο, εικόνες κλπ) και

(γ) να συνταχθεί καταστατικό, το οποίο να εγκριθεί από Γενική Συνέλευση και από τον Μητροπολίτη Θυατείρων.

Με τις προϋποθέσεις αυτές ο ναός θα ήταν πιο κοντά στους ανθρώπους που θα τον ίδρυαν και δεν θα ήταν απρόσωπα δημιουργημένος από την Μητρόπολη. Στο Λονδίνο υπήρχαν τότε πολλοί ναοί που είχαν αχρηστευτεί λόγω των βομβαρδισμών. Ο Μητροπολίτης Γερμανός απευθύνθηκε προς τον Αγγλικανό Επίσκοπο του Λονδίνου, με τον οποίο διατηρούσε καλές σχέσεις[193] (ως Αποκρισιάριος που ήταν του Οικουμενικού Πατριαρχείου, στο διάλογο με τους Αγγλικανούς). Ο Επίσκοπος του Λονδίνου υπέδειξε 10-12 ναούς, στις περιφέρειες που γεωγραφικά ενδιέφεραν την ομάδα και που θα μπορούσαν να επισκευαστούν, για να χρησιμοποιηθούν ως Ορθόδοξοι ναοί. Επιλέγηκε ο λιγότερο κατεστραμμένος ο οποίος ήταν και ο βολικότερος, γιατί βρισκόταν στο κέντρο της περιοχής του Camden Town, όπου και η μεγαλύτερη συγκέντρωση των νέων μεταναστών. Ο έρανος διενεργήθηκε με πρωτοστάτη τον Ιερόθεο Κυκκώτη και το Καταστατικό ετοιμάστηκε από τον Παρθένιο Κυρμίτση. Στην Ιδρυτική συνεδρία, ωστόσο, διάφοροι Κύπριοι έφεραν αντιδράσεις και ζητούσαν τα χρήματα που μαζεύτηκαν (πάνω από χίλιες λίρες) να διατεθούν για την ίδρυση σχολείου.

«Τότε ἠγέρθη ὁ ἐκ τῶν παρευρισκομένων κ. Χρύσανθος Δημητρίου ἐστιάτωρ, ὁ ὁποίος ἐδήλωσεν ὅτι ἔχει ἕξι παιδιὰ τὰ ὁποῖα μανθάνουν ἑλληνικὰ ἀπὸ ἰδιαιτέραν διδασκάλισσαν καὶ τὰ ὁποῖα θὰ καταβάλη κάθε προσπάθειαν νὰ τὰ κάμη Ἕλληνας, ἀλλ' ἐν τούτοις θεωρεῖ τὴν ἵδρυσιν Ναοῦ ὡς πλέον ἀναγκαίαν, καὶ τῆν ἵδρυσιν σχολεῖου ἀπὸ τὸν Ναὸν παρὰ κεχωρισμένως.[194]»

Η παρέμβασή του ήταν τόσο πειστική που συμφωνήθηκε τελικά η ίδρυση του Ναού.

Θα ήταν αχρείαστες για τη συμβολή στην ιστορία της Παροικιακής Εκπαίδευσης οι πιο πάνω λεπτομερείς αναφορές αν δεν συνοδεύονταν από κάποιες άλλες μικρές λεπτομέρειες στο ιστορικό της ίδρυσης του Ναού, που ρίχνουν φως σε ένα μεγάλο πρόβλημα του Ελληνισμού και κατά συνέπεια της ομογένειας. Οι αντιδράσεις δεν περιορίστηκαν στην αίθουσα της

[193] http://www.britishpathe.com/video/the-archbishop-of-thyateira, Σε video Pathe News 1932, παρουσιάζεται ο Γερμανός στον γάμο Αγγλικανού ιερέα.
[194] Κυκκώτης, Ιερόθεος, (1968), ό.π. σ.28.

συνέλευσης. Σε ένα άλλο επίπεδο, ομογενείς, με καταγωγή από την Κύπρο, απευθύνθηκαν προς τον Αγγλικανό Επίσκοπο του Λονδίνου, με σκοπό να ματαιώσουν την ενοικίαση του ναού και είτε ανώνυμα είτε ενυπόγραφα τον προειδοποιούσαν ότι:

> «…ὁ Ναός αὐτὸς θὰ καταστῆ πολιτικὴ ἑστία διὰ τοὺς Κυπρίους καὶ συνεπῶς ἐπικίνδυνος διὰ τὴν Ἀγγλικὴν Κυβέρνησιν…[195]»

Μπροστά στον κίνδυνο να ματαιωθεί η προσπάθεια, ο Μητροπολίτης Γερμανός αναγκάστηκε να δώσει γραπτές διαβεβαιώσεις στους Αγγλικανούς ότι κάτι τέτοιο δεν επρόκειτο να συμβεί. Ενώ οι Αγγλικανοί, αρχικά, έδειχναν χαρούμενοι που θα παραχωρούσαν τον ναό, δηλώνοντας, μάλιστα, πως η παραχώρησή του θα τους απάλλασσε από τα σοκακόπαιδα του Camden Town που κατέστρεφαν τους υαλοπίνακες του ναού, η στάση τους άλλαξε. Φρόντισαν τα έγγραφα ενοικίασης να προνοούν τερματισμό της χρήσης του ναού την 31η Δεκεμβρίου 1949, με γραπτή προειδοποίηση τριών μηνών προς την Εκκλησιαστική Επιτροπή[196]. Οι διαφωνούντες απευθύνθηκαν, επίσης, στην Ελληνική Πρεσβεία και στο Ελληνικό Υπουργείο Εξωτερικών. Χρειάστηκε ο Μητροπολίτης Γερμανός να επισκεφθεί προσωπικά τον Υπουργό Παιδείας και Θρησκευμάτων, συνοδευόμενος από τον τότε Μητροπολίτη Κορινθίας Μιχαήλ (τον Κωνσταντινίδη, ιδρυτή της Κυπριακής Αδελφότητας), για να τον διαβεβαιώσει ότι ο Ναός θα χρησιμοποιηθεί για θρησκευτικούς σκοπούς και για τίποτε άλλο. Ο ναός λειτούργησε πανηγυρικά την Κυριακή των Βαΐων στις 25 Απριλίου 1948, με τη χειροτονία του διακόνου Παρθενίου Κυρμίτση σε πρεσβύτερο, προχείρισή του σε Αρχιμανδρίτη και εγκατάστασή του ως πρώτου ιερατικού προϊσταμένου. Το πρόβλημα, όμως, της χρήσης του ναού μόνο για δύο χρόνια και οι προσπάθειες για ανανέωση του συμβολαίου, θα ταλάνιζαν την παροικία των Αγίων Πάντων για πάνω από ένα τέταρτο του αιώνα, επιβάλλοντας ανασφάλεια που ήταν αχρείαστη, και θα δημιουργούσαν επιπλοκές. Η ίδρυση ημερήσιου ελληνικού σχολείου της κοινότητας (με εξαγορά των κτηρίων του αγγλικανικού σχολείου παραπλεύρως του ναού), έμπαινε σε μια μακροχρόνια

[195] Κυκκώτης, Ιερόθεος, (1968), ό.π. σ.28, Η λεπτομέρεια αυτή αναφέρεται μόνο από τον Ιερόθεο Κυκκώτη και παραλείπεται από τους άλλους δυο πρωτεργάτες στην ίδρυση του Ναού. Ο Ιερόθεος Κυκκώτης, που ίσως γνώριζε ποιοι είχαν ενεργήσει με τον τρόπο αυτό, ξεσκεπάζει μια συμπεριφορά που θα επαναλαμβάνεται και θα ταλανίζει έκτοτε την ιστορία της ομογενειακής εκπαίδευσης, με παρόμοιες παρεμβάσεις προς τα κέντρα λήψης αποφάσεων (στην Αγγλία, στην Ελλάδα, στην Κύπρο) σε κρίσιμες για το μέλλον της στιγμές.

[196] Μεττής, Χ., (1998), ό.π. σ.470 Γενικότερα για την ίδρυση του ναού: Μεττής, Χ., (1998) ό.π. σ.457-472.

και άγονη διαδικασία ευσεβοποθισμού που δεν οδήγησε πουθενά. Ο ναός θα γινόταν τελικά κτήμα της εκκλησίας στο τέλος του 1975[197], αλλά μέχρι τότε θα μεσολαβούσαν πολλά.

Η επόμενη εικοσαετία, ωστόσο, μέχρι το 1968, που ολοκληρώνεται η περίοδος που εξετάζουμε, ήταν μια λαμπρή περίοδος δημιουργικότητας για την ενισχυμένη, με νέους μετανάστες, ομογένεια, για τους Ναούς της Αγίας Σοφίας και των Αγίων Πάντων και τους υπόλοιπους ναούς και οργανώσεις που ιδρύθηκαν και οπωσδήποτε για την ομογενειακή εκπαίδευση. Στο τέλος της εικοσαετίας αυτής ο αριθμός των Ελλήνων στη Μ. Βρετανία θα ξεπερνούσε, με τους μετριότερους υπολογισμούς τις 120 χιλιάδες[198]. Μόνο στον Ναό των Αγίων Πάντων πραγματοποιήθηκαν, μέσα στην εικοσαετία 1948-1968: 5.076 γάμοι και 9.484 βαπτίσεις[199]. Ιδρύθηκαν στο Λονδίνο, μέχρι το 1968, άλλες 8 κοινότητες και 10 νέοι ναοί. Ταυτόχρονα, η ομογένεια απλωνόταν και εκτός Λονδίνου με την ίδρυση 19 ναών και κοινοτήτων μέχρι το 1968[200]. Ήταν εμφανές ότι η ομογένεια θα είχε μέλλον, όπου η εκπαίδευση θα είχε τη δική της ξεχωριστή θέση. Ήταν, ωστόσο, μία εποχή που στιγματίστηκε από έντονες πολιτικές αντιπαλότητες που μεταφέρθηκαν στο πεδίο της εκπαίδευσης της ομογένειας και σημάδεψαν έκτοτε την πορεία της.

Στο μεταξύ, το σχολείο της Αγίας Σοφίας συνέχιζε τη λειτουργία του, όπως και το σχολείο της Κυπριακής Αδελφότητας, κάτω από την εποπτεία του Αρχιμανδρίτη Ιακώβου Βίρβου.

> «Κατά τη διάρκεια, όμως, του 1949 το 14 Greek Street αφαιρέθηκε από την ελληνική παροικία, ενώ ταυτόχρονα οι δεσμοί της Κυπριακής Αδελφότητας με τον πρόεδρό της Αρχιμανδρίτη Ιάκωβο Βίρβο χαλάρωσαν σημαντικά. Το Ελληνικό Σχολείο του Greek Street επίσης φεύγει. Μετατίθεται στο All Souls School, Foley Street, W1 και λειτουργεί για λίγο καιρό υπό την εποπτεία του νέου εφημέριου της Αγίας Σοφίας Αρχιμανδρίτη Διονυσίου Ψιάχα, […] Σε λίγο καιρό, όμως, το Σχολείο αυτό παραδόθηκε στη φροντίδα του νεοσύστατου ναού των Αγίων Πάντων. Είχε αρχίσει

[197] Ἀρχιεπισκοπὴ Θυατείρων καὶ Μ. Βρετανίας, (1976), Ἡ εἰκοσιπενταετηρὶς τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Θυατείρων καὶ Μ. Βρετανίας κ.κ. Ἀθηναγόρου 1950-1975, Λονδίνο σ.84.

[198] Ιωαννίδης, Εύδωρος, (1968), Είκοσι χρόνια μετά, στο Ιερός Ναός Αγίων Πάντων Λονδίνου, (1968), *Ἀναμνηστικόν Λεύκωμα ἐπὶ τῇ εἰκοσαετηρίδι*, Λονδίνο, σ.109.

[199] Ιερός Ναός Αγίων Πάντων Λονδίνου, (1968), *Ἀναμνηστικόν Λεύκωμα ἐπὶ τῇ εἰκοσαετηρίδι*, Λονδίνο, σ.82.

[200] Πούλιος, Νίκος, (1972), Ἡ ἀνάπτυξις τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Θυατείρων καὶ Μ. Βρετανίας. Τὰ τελευταῖα ἐννέα ἔτη. Στατιστικὴ μελέτη. στο Ἀρχιεπισκοπή Θυατείρων καὶ Μεγάλης Βρετανίας, *Ὁ Ὀρθόδοξος Κήρυξ*, έτος Η΄, αριθμ. 93-96 σ.26-31.

να γίνεται αντιληπτό πως γύρω απ' τον Ναό αυτό θα εξελισσόταν στο εξής η ζωή της Κυπριακής παροικίας.[201]»

Μετά την έξωση[202] της Κυπριακής Αδελφότητας από το 14 Greek Street, το σχολείο παραδόθηκε στον νέο ναό. Ο ναός των Αγίων Πάντων θα έπαιρνε τώρα την πρωτοπορία στο θέμα της προσφοράς της Ελληνικής Παιδείας στα παιδιά των Κυπρίων μεταναστών. Πρωτεργάτης της προσπάθειας στάθηκε και πάλι ο Χρίστος Χαραλάμπους που ανέλαβε την οργάνωση και λειτουργία του σχολείου μέχρι το 1951. Τα μαθήματα δεν γίνονταν κάτω από τις καλύτερες συνθήκες. Χώρος διδασκαλίας ήταν ο ίδιος ο χώρος του ναού. Ο αριθμός των παιδιών, όμως, αυξανόταν, γι' αυτό προσλήφθηκε και δεύτερος δάσκαλος το 1951. Στο μεταξύ, οι Αγγλικανοί είχαν ζητήσει πίσω τον ναό, αλλά η εκκλησιαστική επιτροπή κατάφερε, με τη βοήθεια του Μητροπολίτη Γερμανού, μετά από επίμονες προσπάθειες, να εξασφαλίσει παράταση του συμβολαίου, για δέκα χρόνια, μέχρι το 1958. Το ζήτημα της μεταστέγασης του ναού θα επανερχόταν αργότερα και θα αποτελούσε σημείο τριβής με βαριές συνέπειες για την ενότητα της παροικίας.

Το 1951 κοιμήθηκε ο Μητροπολίτης Γερμανός και στη θέση του το Οικουμενικό Πατριαρχείο εξέλεξε τον Αθηναγόρα Καββάδα. Κατά τη διάρκεια της ποιμαντορίας του Μητροπολίτη Γερμανού (1922-1951) στην Βρετανία η ομογένεια υπερπολλαπλασιάστηκε. Ιδρύθηκαν κοινότητες[203] στο Μπέρμιγχαμ (1939), στη Γλασκώβη (1944), στο Camden Town, Λονδίνο (1948), και στο Μπρίστολ (1951), ξεκίνησαν να λειτουργούν τα παροικιακά σχολεία με πρωτοστάτη την Εκκλησία και καταξιωμένους κληρικούς, αλλά το όραμα της ίδρυσης ημερήσιου σχολείου, παρ' όλες τις προσπάθειες που καταβλήθηκαν για σχεδόν τρεις δεκαετίες, παρέμεινε ανεκπλήρωτο. Ο νέος Μητροπολίτης, Αθηναγόρας Καββάδας, είχε να αντιμετωπίσει όχι μόνο το πρόβλημα της εκπαίδευσης των παιδιών των μεταναστών της Μ. Βρετανίας, αλλά και ολόκληρης της Δυτικής και Κεντρώας Ευρώπης στην οποία εκτεινόταν η δικαιοδοσία του[204], η οποία αυξανόταν, επίσης, σε πληθυσμό. Βρήκε περίπου 15 κοινότητες σε όλη την Ευρώπη που χρειάζονταν καλύτερη οργάνωση και επιβαλλόταν η ίδρυση νέων εκκλησιών και κοινοτήτων. Οι παλιές κοινότητες της Μ. Βρετανίας είχαν ανανεωθεί με νεότερους μετανάστες, κυρίως από την Κύπρο. Κατά τη διάρκεια της

[201] Κατσιγιάννης, Τιμόθεος, (1980), *Το σχολείο της Αγίας Σοφίας,* St Sophia School Benevolen Fund Limited, Λονδίνο σ.7.
[202] Χριστοδουλίδης, Α., (1967), ό.π. σ.30.
[203] http://www.thyateira.org.uk/index.php?option=com_content&task=view&id=13&Itemid=152, τελευταία πρόσβαση 27/07/2012.
[204] Κατσιγιάννης, Τιμόθεος, (1997), *Αθηναγόρας Καββάδας 1884-1862 (Αρχιεπίσκοπος Θυατείρων 1951-1962),* Ἀφιέρωμα τῆς Ἁγίας Σοφίας στὰ 75χρονα τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Θυατείρων, Λονδίνο, σ.12.

ποιμαντορίας του (1951-1962) νέες κοινότητες στη Βρετανία ιδρύθηκαν στο Kentish Town (1957) και στο Camberwell (1962) του Λονδίνου. Σε ολόκληρη την Ευρώπη οι κοινότητες από 15 ανήλθαν στις 40. Εκτός από την Μ. Βρετανία ιδρύθηκαν κοινότητες στην Γαλλία, στο Βέλγιο, στην Ολλανδία και στην Γερμανία. Η άθλια οικονομική κατάσταση στην οποία είχε οδηγηθεί η Ελλάδα κατά τη διάρκεια του πολέμου και ο επακόλουθος εμφύλιος διχασμός, που δεν την άφησε να συνέλθει, έσπρωξαν χιλιάδες Έλληνες στη μετανάστευση. Το Οικουμενικό Πατριαρχείο εξέλεξε Βοηθούς Επισκόπους, για να συνδράμουν τον Μητροπολίτη Θυατείρων και προβίβασε τη Μητρόπολη σε Αρχιεπισκοπή το 1954[205].

Η ομογένεια στη Μ. Βρετανία αυξανόταν συνεχώς με νέους μετανάστες. Στην επίσημη απογραφή του 1951 καταγράφονται 10.208 Κύπριοι, αλλά ο πραγματικός αριθμός πρέπει να ήταν κατά πολύ μεγαλύτερος. Οι Κύπριοι απέφευγαν να δηλώσουν όλους όσοι ζούσαν κάτω από την ίδια στέγη, τόσο γιατί δεν αντιλαμβάνονταν τη σοβαρότητα μιας επίσημης απογραφής, όσο και από καχυποψία ότι πιθανόν να αποτελεί τέχνασμα των αρχών, για να ανακαλύψουν αδήλωτους πόρους και να τους φορολογήσουν[206]. Μαζί με την ομογένεια αυξάνονταν και οι αντιπαλότητες. Οι πληγές του εμφύλιου διχασμού δεν μπορούσαν εύκολα να κλείσουν. Το 1952, με πρωτοβουλία του ποιητή και πρωτοπόρου του αριστερού κινήματος Τεύκρου Ανθία[207], ιδρύθηκε ο Σύλλογος Ελλήνων Γονέων (Σ.Ε.Γ.) – Greek

[205] Εκλέχτηκαν: Μελέτιος (μετέπειτα Μητροπολίτης Γαλλίας), Ιάκωβος (μετέπειτα Αρχιεπίσκοπος Β. και Ν. Αμερικής), Χρυσόστομος (μετέπειτα Μητροπολίτης Αυστρίας), Ιάκωβος (Βίρβος, ως Απάμειας, στη συνέχεια τιτουλάριος Μητροπολίτης Χριστουπόλεως,) Κάτω από τη δικαιοδοσία του Αρχιεπισκόπου Θυατείρων τέθηκαν επίσης: ο Επίσκ. Juri (Τιτουλάριος Επίσκ. Ραβέννας για τους Εσθονούς του εξωτερικού καθώς και ο Επίσκ. Ματθαίος του Wilno της Αυτοκέφαλης Ορθόδοξης Εκκλησίας Πολωνίας υπεύθυνος για τους Πολωνούς του εξωτερικού
http://www.thyateira.org.uk/index.php?option=com_content&task=view&id=13&Itemid=152, τελευταία πρόσβαση 27/07/2012.

[206] Χριστοδουλίδης Α.Δ. ό.π. σ.9.

[207] Αργυρίου, Αλεξ., (1983), *Ανθίας Τεύκρος*, Παγκόσμιο Βιογραφικό Λεξικό 1. Αθήνα, Εκδοτική Αθηνών, και Κουδουνάρης, Αριστείδης, Λ., (1995), *Ανθίας Τεύκρος*, Βιογραφικόν Λεξικόν Κυπρίων 1800-1920. Λευκωσία, (έκδοση γ΄). Ο Τεύκρος Ανθίας, φιλολογικό ψευδώνυμο του Αντρέα Παύλου Χατζημηνά (1903-1968), από την Κοντέα της Κύπρου, είχε αποφοιτήσει από το Ιεροδιδασκαλείο Λάρνακας, όπου σπούδασε με υποτροφία του Μητροπολίτη Κιτίου Μελέτιου Μεταξάκη. Μετά από ένα χρόνο εργασίας στο χωριό Χοιροκοιτία ως δάσκαλος (1922-1923), εργάστηκε στην Ελλάδα μέχρι το 1929. Επηρεασμένος από τον κύκλο του Βάρναλη εκδίδει στα 1929 την ποιητική του συλλογή «Σφυρίγματα του Αλήτη», που τον κάνει πανελλήνια γνωστό. Επιστρέφοντας στην Κύπρο το 1930 γίνεται μέλος του Κομμουνιστικού Κόμματος. Συμμετέχει στα Οκτωβριανά του 1931 και εκδίδει το έργο του «Δευτέρα Παρουσία» που τον φέρνει σε διάσταση με την Εκκλησία. Το 1941 γίνεται ιδρυτικό μέλος και μέλος της Κεντρικής Επιτροπής του ΑΚΕΛ (Ανορθωτικό Κόμμα Εργαζομένου Λαού). Στην περίοδο 1941-1948 μεταφέρει την ιδεολογία του στο πλούσιο λογοτεχνικό του έργο: ποίηση, πεζά, νουβέλες, θεατρικά, διηγήματα και λαογραφικά κείμενα. Το 1948 βρίσκεται στο πλευρό των μεταλλωρύχων ως μάχιμος δημοσιογράφος. Με τη λήξη των απεργιών μεταβαίνει στο Λονδίνο, όπου κάνει εκπομπές στην Ελληνική Υπηρεσία του BBC, και ιδρύει το σχολείο του Συλλόγου Ελλήνων Γονέων, όπου δουλεύει τα βράδια ως δάσκαλος μέχρι το 1955 που επιστρέφει στην Κύπρο. Συλλαμβάνεται από τους Άγγλους για τη δράση του στο ΑΚΕΛ και με την απελευθέρωσή του εργάζεται για την εφημερίδα του κόμματος «Χαραυγή». Επιστρέφει στο Λονδίνο και εκδίδει το 1962 τα «Άπαντα» και το 1966 τη «Λαμπρακιάδα», αφιερωμένο στον Γρηγόρη Λαμπράκη. Συνεχίζει να γράφει και να εκδίδει μέχρι το

Parents Association[208] – και λειτούργησε το πρώτο, ανεξάρτητο από την Εκκλησία, σχολείο, σε ένα οίκημα στην περιοχή Camden Town, όχι πολύ μακριά από το Ναό των Αγίων Πάντων. Ήταν η πρώτη κίνηση ανεξαρτητοποίησης της εκπαίδευσης από την ευθύνη της Εκκλησίας. Μέχρι το 1968 ο Σ.Ε.Γ.θα ίδρυε άλλα 8 σχολεία, στα οποία θα φοιτούσαν γύρω στο 25% των παιδιών[209] της ομογένειας του Λονδίνου. Το σχολείο του Συλλόγου Ελλήνων Γονέων λειτούργησε με τον ίδιο τρόπο που λειτουργούσαν τα σχολεία της Αγίας Σοφίας και των Αγίων Πάντων, ως κοινοτικό (συμπληρωματικό της κύριας αγγλικής εκπαίδευσης).

Το 1953, μία καινούρια κίνηση για την ίδρυση ημερήσιου σχολείου – από τον Ναό των Αγίων Πάντων αυτή τη φορά – προσέκρουσε, πάλι, στις ανυπέρβλητες οικονομικές, διοικητικές και κτηριακές δυσκολίες[210]. Η δικαιολογία της οικονομικής δυσκολίας στην οποία προσέκρουε πάντα η ίδρυση ημερήσιου σχολείου, παρόλο που είναι κατανοητή – αν σκεφτεί κανείς τον αγώνα που καλούνταν να κάνουν οι μετανάστες, για να ξαναδημιουργηθούν από την αρχή στη ξενιτιά – σχετίζεται άμεσα και με τις προτεραιότητες που επέλεγαν να ακολουθήσουν, κάθε φορά, οι ηγέτες της ομογένειας. Αυτό ίσχυσε στις πρώτες απόπειρες λειτουργίας σχολείων στον 19ο αιώνα και επαναλαμβανόταν τώρα, χωρίς να σημειώνεται καμιά πρόοδος, στον 20ό. Εκείνο που χρειαζόταν πραγματικά να γίνει τώρα – και αυτή τη φορά το ευνοούσε η πληθυσμιακή αύξηση και η γεωγραφική συγκέντρωση των νέων μεταναστών – ήταν η αξιοποίηση των πολλών καταρτισμένων παιδαγωγών και μεταπτυχιακών φοιτητών, που ζούσαν τότε στην Βρετανία, για την δημιουργία εκπαιδευτικής αρχής που θα επιστατούσε, για να ιδρυθεί σωστό ημερήσιο σχολείο ή περισσότερα. Αυτό επιχειρήθηκε σχεδόν δέκα χρόνια αργότερα, αλλά τότε προσέκρουσε σε άλλα ζητήματα πολιτικής φύσεως που είχαν ήδη προκύψει. Οι οικονομικοί πόροι, όμως, θα μπορούσαν να εξασφαλιστούν για τη δημιουργία ημερήσιου σχολείου, όπως απέδειξαν οι αμέσως επόμενες δράσεις της νεότερης ομογένειας.

Τον Φεβρουάριο 1953 ο νέος Αρχιεπίσκοπος της Κύπρου Μακάριος Γ΄ κινητοποιήθηκε στις Η.Π.Α. για το ζήτημα της αυτοδιάθεσης και της ένωσης της Κύπρου με την Ελλάδα, και ακολούθως μετέβη στο Λονδίνο, όπου επισκέφθηκε τον Ναό των Αγίων Πάντων. Η σκηνή που αντίκρισαν οι Βρετανοί μπορούσε να τους θυμίσει μόνο τις σκηνές που ξετυλίχτηκαν σ'

1968 που πεθαίνει στο Λονδίνο. http://ucy.proodeftiki.org.cy/index.php/politismos/diavaste-akomi/teukros-anthias/, τελευταία πρόσβαση 27/07/2012.

[208] http://www.greekparentsassociation.com/, τελευταία πρόσβαση 27/07/2012, επίσης Tsioupras, Kyriacos, στο Panteli, Stavros, (2006), ό.π., σ107 και Antoniades, Antonis, στο Panteli, Stavros, (2006), ό.π., σ113.

[209] Χριστοδουλίδης Α.Δ. ό.π. σ.39.

[210] Ιερός Ναός Αγίων Πάντων Λονδίνου, (1968), *Ἀναμνηστικὸν Λεύκωμα ἐπὶ τῇ εἰκοσαετηρίδι*, Λονδίνο, σ.61.

όλη τη Μ. Βρετανία με την ανακοίνωση της λήξης του πολέμου. Χιλιάδες κόσμου κατέκλυσαν το προαύλιο και τους δρόμους γύρω από τον Ναό των Αγίων Πάντων και παραληρούσαν με ενθουσιασμό. Οι σκηνές επαναλήφθηκαν τον επόμενο χρόνο όταν επισκέφθηκε ξανά το Λονδίνο για το Κυπριακό και αποφασίστηκε να ιδρυθεί στο Λονδίνο Γραφείο της Εθναρχίας για την καλύτερη διαφώτιση της Κοινής Γνώμης για το Κυπριακό ζήτημα. Στο μεταξύ, η Κυπριακή Αδελφότητα είχε μεταστεγαστεί από το 14 Greek Street στο 19 Fitzroy Square, αλλά συνέχιζε να τελεί κάτω από την παρακολούθηση της Βρετανικής Κυβέρνησης[211]. Δύο φοιτητές, μέλη της Ε.Φ.Ε.Κ.Α. (Εθνική Φοιτητική Ένωσις Κυπρίων Αγγλίας, 1953), που έμελλε να διατελέσουν Υπουργοί και Πρόεδροι της Κυπριακής Δημοκρατίας, ο Σπύρος Κυπριανού, πρόεδρος της Ένωσης και ο Τάσσος Παπαδόπουλος, μαζί με την Επιτροπή της Αδελφότητας, αναγνώριζαν ότι η Κυπριακή Αδελφότητα έπρεπε να απελευθερωθεί από τον έλεγχο των Βρετανών. Με εισήγησή τους εγκαταλείφθηκε το οίκημα στο 19 Fitzroy Square και η Αδελφότητα μεταφέρθηκε προσωρινά στην Κρύπτη του Ναού των Αγίων Πάντων. Στο οίκημα που αγοράστηκε στο 21 Fitzroy Square, για να στεγάσει το Γραφείο της Εθναρχίας, στεγάστηκαν επίσης η Κυπριακή Αδελφότητα και η Ε.Φ.Ε.Κ.Α. Για την αγορά του κτηρίου στο 21 Fitzroy Square χρειάστηκε να καταβληθεί το ποσόν των £19.000. Για τις επιδιορθώσεις και τη λειτουργικότητα του κτηρίου χρειάζονταν ακόμη £6.000. Η Εθναρχία κατέβαλε το ποσό των £15.000. Οι υπόλοιπες £10.000 καταβλήθηκαν από τον Ναό των Αγίων Πάντων, υπό τη μορφή δανείου (£4.500 ως δάνειο από τρεις ομογενείς και £6.000 ως δάνειο από την εκκλησία)[212]. Μέσα σε μόλις έξι χρόνια από την ίδρυση του ναού και ένα μόλις χρόνο μετά την αποτυχημένη προσπάθεια για ίδρυση

[211] Μεττής, Χ., (1998), ό.π. σ.412. Αντίγραφα της έκθεσης Davis σταματούν να μπαίνουν στους σχετικούς φακέλους που αφορούν τους Κυπρίους της Αγγλίας από το 1955 και μετά. Επίσης στο Sophoclides, Haris, στο Panteli, Stavros, (2006), ό.π., σ116 «Η περίοδος 1954-1959 ήταν πολύ δύσκολη για την Αδελφότητα. Εξ αιτίας του γεγονότος ότι τα Γραφεία της Εθναρχίας βρίσκονταν στο κτήριο της Αδελφότητας στο Fitzroy Square, υπήρχαν φορές που πολλοί άνθρωποι, περιλαμβανομένης της Βρετανικής κυβέρνησης, ανακατεύονταν στις υποθέσεις της. Είναι συζητήσιμο κατά πόσον η Αδελφότητα είχε μια θετική ή μια αρνητική ιστορία κατά τις περιόδους αυτές.» Μπορεί κανείς εύκολα να διαγνώσει εδώ, τουλάχιστον, τη σύγχυση: η Αδελφότητα φιλοξενούνταν στο κτήριο που αγόρασε η Εθναρχία και όχι αντίθετα όπως αναφέρει ο Χ. Σοφοκλείδης: «τα Γραφεία της Εθναρχίας βρίσκονταν στο κτήριο της Αδελφότητας». Η Εθναρχία ίδρυσε γραφεία στο Λονδίνο το 1954 σε ιδιόκτητο κτήριο στην Fitzroy Square. Το κτήριο ήταν ιδιοκτησία της Αρχιεπισκοπής Κύπρου και από αυτήν το αγόρασε το Ναός των Αγίων Πάντων το 1961. Όταν έγινε η απέλαση του Αρχιμανδρίτη Καλλίνικου Μαχαιριώτη, εξαναγκάστηκε να μεταβεί στην Αθήνα και ο Σπύρος Κυπριανού, γραμματέας της Εθναρχίας στο Λονδίνο, με αποτέλεσμα να κλείσει το Γραφείο της Εθναρχίας. Η Κυπριακή Αδελφότητα συνέχισε να στεγάζεται στο κτήριο. Ο Χάρης Σοφοκλείδης διαδέχτηκε, για 21 χρόνια, στην προεδρία της Κυπριακής Αδελφότητας τον Όμηρο Χαπίπη, από το 1989 ως το 2010. Γεννήθηκε το 1937 στην Κύπρο, αποφοίτησε από την Αγγλική Σχολή (English School) στη Λευκωσία και σπούδασε στην Αγγλία Πολιτικός Μηχανικός την περίοδο 1954-1960, στην οποία αναφέρεται, με υποτροφία της Αποικιοκρατικής κυβέρνησης. Κατέληξε να εργάζεται στο Λονδίνο από το 1968, στην μεγάλη κατασκευαστική εταιρεία Ιωάννου και Παρασκευαΐδης, της οποίας έγινε Γενικός Διευθυντής.

[212] Σαλάτας, Πολύκαρπος, (1968), Τὸ Χρονικὸν τοῦ Ναοὺ τῶν Ἁγίων Πάντων - Ἀνασκόπηση τῶν Εἴκοσι Χρόνων, στο Ιερός Ναός Αγίων Πάντων Λονδίνου, (1968), *Ἀναμνηστικόν Λεύκωμα ἐπὶ τῇ εἰκοσαετηρίδι,* Λονδίνο, σ.55.

σχολείου, η κοινότητα μπόρεσε να χορηγήσει, έστω και με τη μορφή δανείου, ένα ποσό πολύ σημαντικό για την εποχή. Συνολικά δαπανήθηκαν για το κτήριο £25.000. Το κτήριο θα περιερχόταν στην περιουσία του ναού το 1961, έναντι £10.000 που καταβλήθηκαν στον Αρχιεπίσκοπο Κύπρου, συν τον ισολογισμό του χρέους προς τον Ναό των Αγίων Πάντων και την υποχρέωση να πληρωθούν από τον ναό £8.500 προς την Τράπεζα Κύπρου, που αποτελούσαν χρέη του οικήματος. Οι οικονομικοί πόροι, όπως διαφαίνεται, θα μπορούσαν να εξασφαλιστούν για την ίδρυση σχολείου, αλλά ήταν θέμα προτεραιοτήτων. Την ίδια εποχή ο Σύνδεσμος Ελλήνων Γονέων προχωρούσε στις δικές του δαπάνες για την παροικιακή εκπαίδευση[213]. Η επίκληση οικονομικών δυσκολιών κάθε φορά που πλησίαζαν τα πράγματα στην ίδρυση σχολείου, είναι ένα θέμα που χρειάζεται να συζητηθεί ιδιαίτερα στο πλαίσιο αυτής της διατριβής. Όμως, το ζήτημα της ίδρυσης ημερήσιου σχολείου ή ημερήσιων σχολείων, μια και η ομογένεια πληθυσμιακά έπαιρνε τεράστιες διαστάσεις, καθώς και το ζήτημα της ελληνόφωνης εκπαίδευσης των ομογενών, άρχισαν πλέον να περιπλέκονται σε πολύ μεγάλο βαθμό με τις πολιτικές εξελίξεις που αφορούσαν το Κυπριακό ζήτημα και τις εκάστοτε πολιτικές επιλογές των παραγόντων της παροικίας.

Όταν το 1955 ξεκίνησε στην Κύπρο ο απελευθερωτικός αγώνας της Ε.Ο.Κ.Α. 1955-1959, η ομογένεια του Λονδίνου κινητοποιήθηκε με κάθε τρόπο, για να ευαισθητοποιήσει την κοινή γνώμη στην Αγγλία για τα δίκαια της Κύπρου.

> «Τὰ μέλη τῆς Παροικίας μας προσήρχοντο κατὰ χιλιάδες γιὰ νὰ συμμετάσχουν σὲ διαδηλώσεις, πικετοφορίες καὶ καταγγελίες, καὶ εἰς τὴν Βουλὴν καὶ εἰς τοὺς δρόμους τοῦ Λονδίνου […] Θὰ πρέπει νὰ ἀναφερθεῖ ὅτι ἐντός 48 ὡρῶν ἐμαζεύθησαν 9000 ὑπογραφὲς διαμαρτυρίας κατὰ τῆς ἐξορίας τοῦ Ἐθνάρχου Μακαρίου. Κέντρον καὶ πάλιν οἱ Ἅγιοι Πάντες. […] Τὸ 1956 ἀπελάθηκε ὁ τότε προϊστάμενος τοῦ Ναοῦ

[213] Antoniades, Antonis, στο Panteli, Stavros, (2006), ό.π., σ113. Ο Αντώνης Αντωνιάδης, που διετέλεσε για πολλά χρόνια γραμματέας του Συλλόγου Ελλήνων Γονέων, αναφέρει σε συνέντευξή του:- «Δημιουργήθηκε το 1952 από τον Τεύκρο Ανθία, και την πρώτη διαχειριστική επιτροπή αποτελούσαν εφτά πολύ εργατικά και αφοσιωμένα άτομα. Αυτοί ήταν: Τ. Ανθίας, Τ. Φραγκοφίνος (ηθοποιός), Τ. Μορφίτης (επιχειρηματίας), Α. Χαραλαμπίδης (επιχειρηματίας), Σ. Πέτρου (υποδηματοποιός), Βιβή Doghani και Μαρτίτσα Τσιούπρα. Αλλά, είχαμε ανάγκη από χώρους, για να διδάσκουμε τα παιδιά μας. Τότε αποφασίσαμε να αγοράσουμε ένα οίκημα που να αποτελεί στην πραγματικότητα τη βάση μας. Χάρη σε άτομα όπως ο Αλέξανδρος Φτιακάς και ο Λουκής Πετρή, αγοράσαμε ένα σπίτι στο Camden Town με το ποσό των £10.000. Ονομάσαμε το σχολείο μας «Τὸ πρῶτον Ἑλληνικὸν Σχολεῖον τοῦ Λονδίνου». Ήταν η πρώτη οργανωμένη ομάδα στην Βρετανική πρωτεύουσα. Αλλά είχαμε ανάγκη από δασκάλους, θρανία και βιβλία. Αρχίσαμε να μαζεύουμε χρήματα. Έπρεπε να κρατήσουμε το σχολείο «ζωντανό». Αγοράσαμε επίσης ένα λεωφορειάκι (mini-bus), με σκοπό να μαζεύουμε τα παιδιά από τις περιοχές Camden Town, Kentish Town, Brecknock Road, Tufnell Park και Archway. Θυμάμαι τον επίσκοπο της εκκλησίας του Αποστόλου Ανδρέα να μου λέει σε μια από τις εκδηλώσεις μας στο Winkfield Road, ότι δε θα ξεχάσει ποτέ το λεωφορειάκι μας που ήταν πάντα γεμάτο από Κυπριόπουλα με μαύρα μαλλιά που «τραγουδούσανε Ελληνικά τραγούδια». Ναι, ήταν πολύ χαρούμενα.»

> Ἀρχιμ. Καλλίνικος Μαχαιριώτης, διότι ὁ ἴδιος σὰν πρόεδρος τοῦ Ἐθνικοῦ Ἐράνου κατηγορήθηκε ὅτι ἐλάμβανε ἐνεργὸν μέρος εἰς τὴν συλλογὴν χρημάτων γιὰ τὸν ἀγῶνα ἐναντίον τῆς Βρετανικῆς αὐτοκρατορίας. […] Ἐντὸς 15 ἡμερῶν εἰσεπράχθη τὸ ποσὸν τῶν 2.500 λιρῶν. […] Τὴν ἑπομένην μετὰ τὴν ἀπέλασιν τοῦ Ἀρχιμ. Καλλινίκου ὁ ναὸς τῶν Ἁγίων Πάντων ἔγινεν ὁ στόχος τῆς Βρετανικῆς ἀστυνομίας, τοῦ SPECIAL BRANCH, τῶν ἐφημερίδων καὶ τῶν ρεπόρτερς. [214]»

Η Αρχιεπισκοπή Θυατείρων, και κατ' επέκταση το Οικουμενικό Πατριαρχείο, βρέθηκαν σε δύσκολη θέση. Δεν είχε κλείσει ακόμα ένας χρόνος από τα Σεπτεμβριανά (Κωνσταντινούπολη 5 και 6 Σεπτεμβρίου 1955)[215], που σημάδεψαν την αρχή του τέλους για τον ελληνισμό της Πόλης. Η εθνική δράση του Ναού των Αγίων Πάντων και του Γραφείου της Εθναρχίας δεν άφηναν περιθώρια κινήσεων. Η απέλαση του Αρχιμανδρίτη Καλλίνικου Μαχαιριώτη όξυνε ακόμα πιο πολύ τα πράγματα. Το Κυπριακό ζήτημα έμπαινε στην πιο δύσκολη, μέχρι τότε, καμπή του. Ο Μακάριος ήταν ήδη εξόριστος στις Σεϋχέλλες από τις 9 Μαρτίου 1956. Οι Βρετανικές μυστικές υπηρεσίες παρακολουθούσαν τα πάντα:

> «Η κοινότητα των Αγίων Πάντων, σε μια εποχή που το Κυπριακό θέμα βρισκόταν στη βράση του κι' ο αγώνας εναντίον της Βρετανίας στην οξύτητά του, είχε γίνει το κέντρο της εθνικής απελευθερωτικής ιδεολογίας των Κυπρίων. Τόσο ο Αθηναγόρας Καββάδας όσο και ο Ιάκωβος Βίρβος γνώριζαν καλά πως το να χτυπήσει κανείς την Αγγλία και μάλιστα ανοιχτά δεν επρόκειτο ποτέ να βγει σε καλό. Γι' αυτό κι ήταν συγκρατημένοι. Αυτό δεν άρεσε στο Συμβούλιο των Αγίων Πάντων. Ο Προϊστάμενος του Ναού Αρχιμ. Καλλίνικος Μαχαιριώτης ήταν ένας άνθρωπος με δράση πατριωτική κι έτσι μόνο εννοούσαν τον ιερέα τους οι Επίτροποι. Όμως το 1956 η κρυφή δράση του Καλλίνικου έγινε γνωστή στις αρχές και κάποια μέρα η αστυνομία χτύπησε την πόρτα του, τον διάταξε να μαζέψει αμέσως ότι μπορούσε από τα πράγματά του και τον οδήγησε αυτοστιγμεί στο αεροδρόμιο απ' όπου αποπέμφθηκε στην Ελλάδα. Η Επιτροπή των Αγίων Πάντων αναζήτησε διάδοχο που να συμμερίζεται τις πατριωτικές της εξάρσεις και την ψυχρότητά της προς την εκκλησιαστική διοίκηση...[216]»

[214] Σαλάτας, Πολύκαρπος, (1968), ό.π. σ.55.
[215] Βρυώνη, Σπύρου, *Ο μηχανισμός της καταστροφής*, Εκδόσεις Εστία, Αθήνα 2007.
[216] Κατσιγιάννης, Τιμόθεος, (1983), *Ιάκωβος Βίρβος και η εποχή του,* Αγία Σοφία, Λονδίνο.

Ο Αρχιεπίσκοπος Θυατείρων και Μ. Βρετανίας Αθηναγόρας προέβη σε διάβημα διαμαρτυρίας και παραπονέθηκε ως προς το γιατί να μην ενημερωθεί εκ των προτέρων για το θέμα. Στην συνέχεια, εξίσου έντονη διαμαρτυρία έφθασε στην Βρετανική Κυβέρνηση και από τον τότε Αρχιεπίσκοπο Καντουαρίας (Πριμάτο της Αγγλικανικής Εκκλησίας). Αποτέλεσμα ήταν να ακολουθήσει ανοικτή συζήτηση στην Βουλή των Κοινοτήτων με φιλοκύπριους βουλευτές να ζητούν απεγνωσμένα από τον τότε Υπ. Αποικιών να λογοδοτήσει για την βεβιασμένη και άκαρδη, όπως την χαρακτήριζαν, πράξη τους. Οι συζητήσεις έλαβαν χώρα στις 21 και 28 Ιουνίου 1956, με τον υπουργό Λόιτ Τζιόρτζ να αδυνατεί να δικαιολογήσει την συμπεριφορά τους έναντι του Αρχιμανδίτη Καλλίνικου Μαχαιριώτη, και την βουλευτίνα Λ. Τζέκερ να επιμένει ο υπουργός να τεκμηριώσει ότι ο Μαχαιριώτης δεν μάζευε τα λεφτά για τους δεινοπαθούντες στην Κύπρο[217]. Οι Βρετανικές μυστικές υπηρεσίες, όπως αποκαλύπτει η δημοσίευση των αρχείων εκείνης της εποχής, είχαν πληροφορηθεί για τη δράση του Αρχιμανδρίτη Καλλίνικου Μαχαιριώτη από ομογενείς[218]. Το γεγονός, όμως, αυτό προκάλεσε ένταση στις σχέσεις του Αθηναγόρα Καββάδα και των εκκλησιαστικών επιτρόπων. Οι σχέσεις αυτές θα επιδεινώνονταν στο θέμα της μεταστέγασης του ναού.

Αναφορικά με το ζήτημα της συνέχισης χρήσης του ναού, η επιτροπή των Αγίων Πάντων κατέβαλλε προσπάθειες συστηματικά από το 1953 για να παρατείνει τη δυνατότητα χρήσης ή να αγοραστεί ο ναός. Οι Αγγλικανοί, ωστόσο, τον χρειάζονταν, γιατί στη θέση του σκόπευαν να χτίσουν σχολείο. Δέχτηκαν να παραταθεί η χρήση για άλλα δύο χρόνια, μέχρι το 1960. Το 1956 συμφωνήθηκε να παραχωρηθεί για χρήση από τους Ελληνορθοδόξους ο Αγγλικανικός ναός του Απ. Βαρνάβα στο Kentish Town[219]. Έγιναν, μάλιστα, ενέργειες για αγορά οικοπέδου δίπλα από την εκκλησία για την ανέγερση σχολείου. Ο ναός αγοράστηκε και στέγασε από το 1957 την Κοινότητα Αποστόλου Ανδρέου, αλλά δεν έλυσε το πρόβλημα των Αγίων Πάντων. Οι χιλιάδες των νέων ομογενών γέμιζαν και τους δύο ναούς. Οι Αγγλικανοί άλλαξαν τη στάση τους. Ενώ μέχρι τότε διαπραγματεύονταν με τα λαϊκά μέλη της εκκλησιαστικής επιτροπής, ζήτησαν η παραχώρηση του νέου ναού να γινόταν πλέον μόνο με υπογραφή του προϊσταμένου ιερέως και μόνο μέσω του Αρχιεπισκόπου Θυατείρων, ούτως ώστε να είναι δεσμευμένη με την όποια συμφωνία η Αρχιεπισκοπή Θυατείρων. Ο Αρχιεπίσκοπος Αθηναγόρας συνέχισε τις διαπραγματεύσεις με τους Αγγλικανούς και

[217] Μεττής, Χ., (1998), ό.π. σ.472-475.
[218] Γενικότερα για τις συνθήκες απέλασης: Αργυρού, Φανούλα, (2009), Επιμνημόσυνος Λόγος για τον Αγωνιστή Καλλίνικο Μαχαιριώτη, Ερευνήτρια/συγγραφέας, Λονδίνο,13 Ιουλίου, 2009.
[219] Σαλάτας, Πολύκαρπος, (1968), ό.π. σ.49-50, παρατίθεται και η σχετική αλληλογραφία.

συμφωνήθηκε η αγορά του νέου ναού για μεταστέγαση των Αγίων Πάντων. Ο νέος ναός, όμως, που αγοράστηκε το 1959 στο Southampton Road (3-4 χιλιόμετρα βορειοδυτικά), αντί του ποσού των £7.500, κρίθηκε ακατάλληλος από τους αρχιτέκτονες. Θα χρειαζόταν δαπάνη £80.000 ως £100.000 για την ανέγερση νέου ναού, γραφείων, πρεσβυτερίου και σχολείου. Ο έρανος που διενεργήθηκε απέφερε μόνο £5.000. Στο Southampton Road παρέμεινε ένα οικόπεδο και τα σχέδια δεν πραγματοποιήθηκαν ποτέ. Οι Αγγλικανοί, ωστόσο, ήθελαν πίσω τον ναό τους. Οι επίτροποι δεν τολμούσαν να πουν στο εκκλησίασμα ότι θα έμεναν χωρίς ναό και εύρισκαν ως δικαιολογία το μέρος εκείνο της συμφωνίας που προνοούσε την παραχώρηση άλλου ναού. Οι Αγγλικανοί θεωρούσαν ότι ο άλλος ναός παραχωρήθηκε. Οι επίτροποι θεωρούσαν ότι όρος δεν εκπληρώθηκε, γιατί ο ναός αυτός δεν ήταν κατάλληλος και ο Αρχιεπίσκοπος Θυατείρων βρισκόταν εκτεθειμένος και σε πολύ δύσκολη θέση. Το θέμα παρέμεινε άλυτο μέχρι τον θάνατο του Αρχιεπισκόπου Αθηναγόρα Καββάδα (15-10-1962).

Στο μεταξύ, μία νέα κοινότητα ιδρύθηκε το 1957 βόρεια των Αγίων Πάντων, σε ακτίνα περίπου 2-3 χιλιομέτρων, η κοινότητα του Αποστόλου Ανδρέου Kentish Town, η οποία λειτούργησε άμεσα το δικό της σχολείο. Τις προσπάθειες ίδρυσης νέων σχολείων ενίσχυε οικονομικά η Ιερά Αρχιεπισκοπή Θυατείρων με £300 ετησίως[220], μέσα από ένα ειδικό ταμείο που δημιούργησε ο Αρχιεπίσκοπος Αθηναγόρας, το Trust της Αρχιεπισκοπής, για να ενισχύει τις νέες κοινότητες ολόκληρης της Αρχιεπισκοπικής περιφέρειας και το εκπαιδευτικό έργο. Η νέα κοινότητα του Αποστόλου Ανδρέου Kentish Town, με προϊστάμενο έναν νέο Αρχιμανδρίτη, τον Τιμόθεο Κατσιγιάννη[221], ίδρυσε το 1958 το πρώτο σχολείο της το οποίο, όπως αφηγείται ο ίδιος:

> «…ἄφησε ἀμέσως τούς ἐρασιτεχνισμούς καὶ προσέλαβε ἐπαγγελματίες διδασκάλους ... ὀργάνωσε καὶ σύστημα μεταφορᾶς τῶν μαθητῶν με ἰδιόκτητα αὐτοκίνητα καὶ ἀγόρασε καὶ τὸ παραπλεύρως τοῦ Ναοῦ οἰκόπεδο…».

Σύντομα, στις προσπάθειες του νέου Αρχιμανδρίτη ήρθαν αρωγοί, πέραν των νέων μεταναστών που ζούσαν στην περιοχή, μέλη της εύπορης ομογένειας των εφοπλιστών (οικογένειες Χανδρή, Κουλουκουντή, Χατζηπατέρα και άλλοι φίλοι τους) που:

[220] Ιερός Ναός Αγίων Πάντων Λονδίνου, (1968), ό.π, σ.61.
[221] Πούλιος, Νίκος, (1972), ό.π. σ.26.

«…κατάφεραν νὰ ἔχουν σχολεῖο μὲ 7 διδασκάλους, 350 μαθητάς, ἰδιόκτητα αὐτοκίνητα καὶ καθημερινή διδασκαλία στὶς ἀρχὲς τοῦ 1961…».

Ιδιόκτητα αυτοκίνητα για τη μεταφορά μαθητών στα ελληνικά σχολεία, φαίνεται ότι απέκτησαν τη δεκαετία του ’60 και άλλοι εκπαιδευτικοί φορείς[222].

Στα χρόνια που ακολούθησαν, ο ναός των Αγίων Πάντων, ακολουθώντας το προηγούμενο παράδειγμα του ναού της Αγίας Σοφίας, ξεκίνησε να ιδρύει σχολεία-παραρτήματα του κεντρικού σχολείου του που λειτουργούσε στον Ναό. Το 1955 ο πληθυσμός της κοινότητας υπολογιζόταν να ανέρχεται στις 8.000[223]. Ήδη, η κοινότητα είχε ιδρύσει το πρώτο απογευματινό σχολείο-παράρτημα στο Νότιο Λονδίνο, στην περιοχή του Brixton[224]. Μέχρι το 1958[225] δημιούργησε και άλλα παρόμοια σχολεία-παραρτήματα, όπου παρουσιαζόταν πληθυσμιακή συγκέντρωση ομογενών. Από το 1950 ως το 1968 εργοδοτήθηκαν 115 δάσκαλοι. Συνολικά, μέχρι το 1968, λειτούργησαν, με πρόνοια και πρωτοβουλία της κοινότητας, 23 σχολεία, σχεδόν σε όλες τις περιοχές του Λονδίνου που ζούσαν Έλληνες[226]: (1) Άγιοι Πάντες Camden Town, (2) Angel, (3) Caledonian, (4) Bethnal Green, (5) Hakney, (6) All Souls, (7) Holloway, (8) Wood Green, (9) Hungerford, (10) Clerkenwell, (11) Acton, (12) Holland Park, (13) Aldgate, (14) Camberwell, (15) Brixton, (16) Waterloo, (17) Elephant and Castle, (18) Finsbury Park, (19) Stepney Green, (20) Kilburn, (21) Hendon, (22) Borough και (23) Archway. Έγιναν απόπειρες, για να ιδρυθούν σχολεία και στις περιοχές Highbury, Stoke Newington και Hornsey, αλλά λόγω δυσκολιών στην εξεύρεση χώρων διδασκαλίας ματαιώθηκαν. Πολλά από τα σχολεία εξελίχθηκαν σε κοινότητες που από το 1964 και μετά συνέχισαν το έργο των σχολείων στο δικό τους κοινοτικό επίπεδο. Από τους πυρήνες των σχολείων αυτών δημιουργήθηκαν νέες ελληνορθόδοξες κοινότητες:

1. *Αποστόλου Ανδρέα, Kentish Town, βορειοδυτικά των Αγίων Πάντων, 1957.*

2. *Γενεσίου της Θεοτόκου, Camberwell, νοτιοανατολικά, 1962.*

3. *Αγίου Γεωργίου, Kingston, νότια, 1964.*

[222] Χριστοδουλίδης, Α.Δ., (1967), ό.π. σ.33.
[223] Σαλάτας, Πολύκαρπος, (1968), ό.π. σ.49-50 η πληροφορία αυτή δίνεται σε επιστολή των επιτρόπων προς τον Αγγλικανικό Αρχιεπίσκοπο Canterbury, στις 24 Νοεμβρίου 1955.
[224] Ιερός Ναός Αγίων Πάντων Λονδίνου, (1968), ό.π. σ.61.
[225] Μεττής, Χ., (1998), ό.π. σ. 486-487 Το κεντρικό σχολείο λειτουργεί στον ναό. Τα περιφερειακά σε αίθουσες Αγγλικών σχολείων όπου η διδασκαλία περιορίζεται στις 2 ώρες κάθε βδομάδα. Λειτουργούν 9 σχολεία με συνολικό αριθμό 442 μαθητές:150 στον ναό και 25 – 60 ανάλογα στα υπόλοιπα 8 σχολεία.
[226] Ιερός Ναός Αγίων Πάντων Λονδίνου, (1968), ό.π. σ.67.

4. *Αγίου Νικολάου, Shepherds Bush, δυτικά, 1965.*

5. *Αποστόλου Βαρνάβα, Wood Green, βόρεια, 1965.*

6. *Τιμίου Σταυρού & Αρχαγγέλου Μιχαήλ, βορειοδυτικά 1965.*

7. *Αγίου Ιωάννου Βαπτιστού, St Clements Street, N1, βορειοανατολικά, 1966.*

8. *Αγίου Ιωάννου Βαπτιστού, Hakney, ανατολικά, 1966.*

9. *Αγίων Αναργύρων, βορειοδυτικά 1967.*

10. *Κοιμήσεως της Θεοτόκου Wood Green, βόρεια, 1968.*

Μαζί με τις νέες κοινότητες ιδρύονται σχολεία τόσο των νέων κοινοτήτων (που με τη σειρά τους ιδρύουν και λειτουργούν, επίσης, παραρτήματα των σχολείων τους) όσο και μερικών ομάδων ανεξάρτητων από την εκκλησία.

> « Οὕτω μεταξύ τοῦ 1950 καὶ τοῦ 1954 ἱδρύθησαν ἐν Λονδίνῳ 2 σχολεῖα, μεταξύ 1955-59 ἓξ, μεταξὺ 1960-63 τέσσαρα, 1964 τέσσαρα, 1965 ἑπτά, 1966 δέκα καὶ ἀπὸ τοῦ Ἰανουαρίου 1967 δύο σχολεῖα. Ὁ συνολικὸς ἀριθμὸς παροικιακῶν σχολείων ἐντὸς τοῦ Λονδίνου κατὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1966-67 ἦτο 35, μὲ συνολικὸν ἀριθμὸν μαθητῶν περὶ τὰς 2½ χιλιάδας, ἡλικίας 5-16 ἐτῶν.[227]»

Η νέα ομογένεια δεν περιορίζεται μόνο εντός του Λονδίνου. Νέοι μετανάστες εμπλουτίζουν τις παλιές παροικίες του Manchester, Liverpool, Cardif και ήδη από το 1939/1940 ιδρύουν δύο νέες, στο Birmingham και στη Γλασκώβη. Σύντομα το κύμα μετανάστευσης απλώνεται παντού. Εκτός από το Λονδίνο, μέχρι το τέλος της περιόδου, ιδρύονται άλλες 18 κοινότητες[228].

1. *Τριών Ιεραρχών, Leeds 1962.*

2. *Αρχαγγέλου Μιχαήλ, Margate 1964.*

3. *Αγίου Δημητρίου, Plymouth 1964.*

4. *Αγίου Νικολάου, Southampton 1964.*

[227] Χριστοδουλίδης, Α.Δ., (1967), ό.π. σ.31.
[228] Πούλιος, Νίκος, (1972), ό.π. σ.26-31.

5. *Μεταμορφώσεως, Coventry 1964.*

6. *Αγίας Τριάδος, Ireland 1964.*

7. *Αγίου Σπυρίδωνος, Great Yarmouth 1965.*

8. *Αγίων Παντελεήμονος και Θεοδώρου, Eastbourne 1966.*

9. *Αγίας Τριάδος, Oxford 1966.*

10. *Αγίου Αντωνίου, Newcastle Upon Tyne 1966.*

11. *Αγίας Τριάδος, Brighton, 1967.*

12. *Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης, Croydon 1967.*

13. *Αγίου Ανδρέου, Edinbourgh 1968.*

14. *Αγίου ΝεοφύτουNorthampton 1968.*

15. *Αγίας Βαρβάρας, Southend 1968.*

16. *Αποστόλου Ανδρέου, Torqay 1968.*

17. *Αγίου Αθανασίου, Cambridge 1968.*

18. *Αποστόλου Ανδρέου, Jersey 1968.*

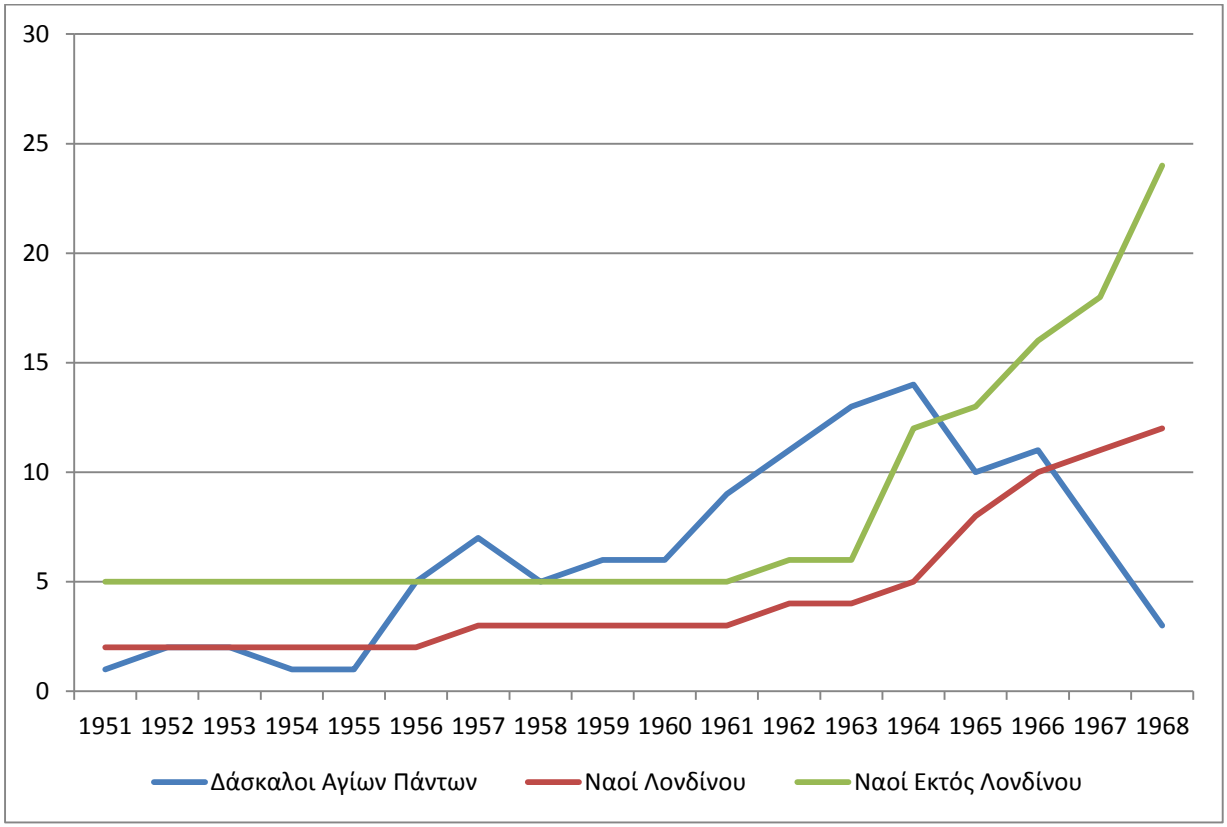
Παρόμοια, στις εκτός Λονδίνου κοινότητες ιδρύονται κοινοτικά σχολεία κάτω από τη φροντίδα της Εκκλησίας.

> «Εἰς ἄλλας πόλεις τῆς Μ. Βρετανίας […] ἱδρύθησαν μετὰ τὸ 1955 – τὰ πλεῖστα μετὰ τὸ 1962. Ἐκτὸς τοῦ Λονδίνου ὑπάρχουν 14 μικρὰ παροικιακὰ σχολεῖα μὲ συνολικὸν ἀριθμὸν περὶ τοὺς 650 μαθητάς, ἡλικίας 5-15 ἐτῶν. [229]»

Η σχέση των Αγίων Πάντων με την σχεδόν κάθετη αύξηση της μετανάστευσης και με τις νέες κοινότητες, που ιδρύθηκαν, μπορεί να φανεί στο Διάγραμμα 1.1[230]. Η αύξηση των μεταναστών οδηγεί στην αύξηση του αριθμού των δασκάλων που εργοδοτεί η κοινότητα. Με

[229] Χριστοδουλίδης, Α.Δ., (1967), ό.π. σ.31.
[230] Πληροφορίες για τον αριθμό των δασκάλων στο Ιερός Ναός Αγίων Πάντων Λονδίνου, (1968), ό.π σ.68 για τις κοινότητες στο Πούλιος, Νίκος, (1972), ό.π. σ.26-31.

τη δημιουργία νέων κοινοτήτων ελαττώνεται ο αριθμός των εργοδοτούμενων δασκάλων, γιατί κάποιοι μετακινούνται σε εργοδότηση από τις νέες κοινότητες.

Διάγραμμα 1.1: Γραφική παράσταση εργοδότησης δασκάλων Αγίων Πάντων και ίδρυσης κοινοτήτων 1950-1968

Η μεγαλύτερη ανάγκη για περισσότερους δασκάλους παρουσιάζεται μεταξύ των ετών 1955-1958 και 1962-1967. Το έτος στο οποίο παρουσιάζεται η μεγαλύτερη ζήτηση για δασκάλους είναι το 1964.

Το 1964 ιδρύεται νέα κοινότητα στο Νότιο Λονδίνο, στο Kingston, και προετοιμάζεται η ίδρυση άλλων 3 το 1965 στο Βόρειο, Βορειοδυτικό και Δυτικό Λονδίνο. Ιδρύονται, ακόμα, το 1964 πέντε νέες κοινότητες εκτός Λονδίνου και μία το 1965. Η τεράστια αυτή ανάπτυξη της ομογένειας και η ίδρυση τόσων πολλών νέων κοινοτήτων και σχολείων, συμπίπτει με ένα οριακό γεγονός στην ιστορία της ομογένειας του Η.Β. Το 1962, μετά την κοίμηση του Αρχιεπισκόπου Αθηναγόρα Καββάδα, η ευθύνη διαποίμανσης της Αρχιεπισκοπής ανατέθηκε προσωρινά στον Επίσκοπο Ιάκωβο Βίρβο, μέχρι την εκλογή νέου Αρχιεπισκόπου. Ιδρύθηκαν τότε οι κοινότητες Κοιμήσεως της Θεοτόκου στο Camberwell του Νοτίου Λονδίνου και εκτός Λονδίνου στο Leeds, όπου από καιρό ζούσαν Έλληνες. Το Οικουμενικό Πατριαρχείο, μπροστά στο διογκούμενο κύμα μετανάστευσης σε όλη την Ευρώπη, για την

αποτελεσματικότερη διαποίμανση των νέων κέντρων αποδημίας του ελληνισμού, προχώρησε στον διαχωρισμό της Αρχιεπισκοπής Θυατείρων σε τέσσερις Μητροπολιτικές περιφέρειες:

(α) Την Μητρόπολη Θυατείρων (που περιλάμβανε το Ηνωμένο Βασίλειο, την δημοκρατία της Ιρλανδίας, την Μάλτα και τις Σκανδιναβικές χώρες),

(β) Την Μητρόπολη Γαλλίας (που περιλάμβανε την Γαλλία, την Ισπανία, τις Κανάριες Νήσους, την Ολλανδία και το Βέλγιο – Ολλανδία και Βέλγιο αποτέλεσαν αργότερα ξεχωριστή Μητρόπολη),

(γ) Την Μητρόπολη Γερμανίας, και

(δ) Την Μητρόπολη Αυστρίας (που περιλάμβανε την Αυστρία την Ιταλία και την Ελβετία).

Στο πηδάλιο της Εκκλησίας των Θυατείρων εκλέχτηκε τον Δεκέμβριο 1963 ο Αθηναγόρας Κοκκινάκης, που μέχρι τότε ήταν Επίσκοπος Ελαίας (1950) στην εκκλησία της Αμερικής, ως Βοηθός Επίσκοπος του Αρχιεπισκόπου Αμερικής Μιχαήλ Κωνσταντινίδη. Είχε υπηρετήσει ως Σχολάρχης της Θεολογικής Σχολής Τιμίου Σταυρού Βοστώνης (1954-1959) ως Αρχιερατικός Επίτροπος στο Λος Άντζελες (1950-1954), τη Βοστώνη (1954-1960) και τον Καναδά (1960-1963). Ήταν δυναμικός ιεράρχης, με βαθιά θεολογική κατάρτιση που ήταν απαραίτητη για τη δράση που καλούνταν να αναλάβει σε σχέση με την Δυτικές Εκκλησίες[231] και με πλούσια εμπειρία στη οργάνωση των ενοριών του Απόδημου Ελληνισμού. Επιπρόσθετα σε όλα αυτά, ήταν βαθύς γνώστης της νοοτροπίας των Κυπρίων, που αποτελούσαν τον μεγαλύτερο πληθυσμό του ποιμνίου του, γιατί τις Γυμνασιακές του σπουδές τις ολοκλήρωσε στην Πάφο της Κύπρου, κοντά στον θείο του, Μητροπολίτη Πάφου Ιάκωβο Αντζουλάτο[232]. Με περιορισμένη τη γεωγραφική επικράτεια, η Αρχιεπισκοπή ξανάγινε Μητρόπολη. Ο νέος Μητροπολίτης αφιερώθηκε στην οργάνωση εκ βάθρων της νέας του Μητρόπολης[233].

---

[231] Πανωτής, Αριστείδης, Γ., (1971), *Παύλος Στ΄- Αθηναγόρας Α΄ Ειρηνοποιοί*, Αθήνα σ.64-65 και 125-126. Αμέσως μετά την εκλογή του, 10/12/1963, και πριν μεταβεί στην Αγγλία, για να αναλάβει τη Μητρόπολη του, 1/02/1964, του ανατέθηκε η ιστορική αποστολή να μεταφέρει στη Ρώμη (26/12/1963) το γράμμα του Πατριάρχη Αθηναγόρα προς τον Πάπα Παύλο Στ΄ που προετοίμαζε την ιστορική συνάντηση των προκαθημένων της Ανατολικής και της Δυτικής Χριστιανοσύνης στο Όρος των Ελαιών στις 4-6 Ιανουαρίου 1964.

[232] Βασιλείου, Ειρηναίος, Αρχιμανδρίτης, (1976), στο *Ἀρχιεπισκοπὴ Θυατείρων καὶ Μ. Βρετανίας, Ἡ εἰκοσιπενταετηρὶς τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Θυατείρων καὶ Μ. Βρετανίας κ.κ. Ἀθηναγόρου 1950-1975*, Λονδίνο σ.29.

[233] Κατσιγιάννης, Τιμόθεος, Αρχιμανδρίτης, (1976), στο Ἀρχιεπισκοπὴ Θυατείρων καὶ Μ. Βρετανίας, ό.π. σ.4: «*Γιὰ τὸν νέο Μητροπολίτη τὰ πράγματα στὸ Λονδῖνο δὲν ἦταν οὔτε εὔκολα οὔτε καὶ κατὰ κάποιο τρόπο*

Ο νέος Μητροπολίτης ξεκίνησε τη διακονία του στην Εκκλησία των Θυατείρων με πλήρες πρόγραμμα εκσυγχρονισμού της[234]:

- Ίδρυση και οργάνωση ή αναδιοργάνωση ενοριακών ναών, για να λειτουργούν καλά και να εξυπηρετούν τις ανάγκες των ομογενών,
- Συστηματοποίηση και επέκταση της Ελληνικής παιδείας των ομογενών,
- Προώθηση του φιλανθρωπικού έργου της Εκκλησίας,
- Καλλιέργεια καλών σχέσεων με τις Εκκλησίες της Δύσης και ιδιαίτερα με την Αγγλικανική Εκκλησία,
- Μέριμνα για τον ιερέα,
- Προβολή της Ορθόδοξης Εκκλησίας στο διεθνές προσκήνιο.

Για να πετύχει το πιο ψηλό επίπεδο οργάνωσης της Μητροπολιτικής του περιφέρειας εργάστηκε σκληρά για την προετοιμασία δίγλωσσου Καταστατικού[235], που προνοούσε, για τον συντονισμό του ποιμαντικού έργου της Μητρόπολης, σε όλα τα επίπεδα. Το καταστατικό ήταν χωρισμένο σε μέρη:

- Ελληνική Ορθόδοξη Κοινότητα,
- Βοηθητική Αδελφότητα Ελληνίδων Κυριών,
- Κανονισμός για Ελληνορθόδοξο Φιλανθρωπικό Οργανισμό,
- Κανονισμός για Κεντρικό Εκπαιδευτικό Συμβούλιο, και

προετοιμασμένα. Ἡ κατοικία τοῦ Μητροπολίτου Γερμανοῦ ποὺ στέγασε καὶ τὸ Διάδοχό του Ἀθηναγόρα τὸν Ι εἶχε πουληθεῖ, χωρὶς ἀκόμα νὰ ἔχει ἀγοραστεῖ ἄλλη. Τὸ διαμέρισμα ποὺ εἶχε κατοικήσει ὁ μακαριστός Ἀθηναγόρας ὁ 1ος εἶχε ξενοικιαστεῖ καὶ ἡ θέση τῆς Μητροπόλεως, ποὺ ἦταν πιὰ μία καινούργια ἐκκλησιαστικὴ διοίκηση ἔπρεπε νὰ τακτοποιηθεῖ ἀπὸ τὴν ἀρχή.
Μὲ κατοικία ἕνα μέτριο διαμέρισμα στὸ PALACE COURT καὶ μὲ γραφεῖο τὸ γραφεῖο τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Ναοῦ τῆς Ἁγίας Σοφίας ἄρχισε τὴ ζωή του καὶ τὴν ἐργασία του στὸ Λονδίνο ὁ νέος ποιμενάρχης. Κι' ἦταν ἡ ἀρχὴ ἀκόμα πιο δύσκολη γιατὶ εἶχε νὰ ἐργασθεῖ ἀνάμεσα σ' ἕναν ἄγνωστο κόσμο μὲ σχετικὰ σχηματισμένες ἀντιλήψεις καὶ χαραγμένη πορεία ποὺ τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο ἐρχόταν τώρα ν' ἀναθεωρήσει καὶ ν' ἀνανεώσει.
Στους κληρικοὺς ἕνα πρᾶγμα ἔγινε ἀντιληπτὸ ἀμέσως. Ὅτι στὸ νέο ποιμενάρχη ἄρεσε ἡ δράση καὶ ἡ ἐργασία. Πολλὰ πράγματα μέχρι τότε ἔπρεπε να γίνονται μὲ δισταγμὸ καὶ περίσκεψη γιατί ἔκ πρώτης ὄψεως φαίνονταν ἐπαναστατικὰ καὶ ἀσύνετα. Στους πόθους τῶν νέων κληρικῶν γιὰ ἐργασία ὄχι μόνο δὲν ἔφερε τὴν παραμικρὴ ἀντίρρηση, ἀλλ' ἐπαινοῦσε καὶ ἐνεθάρρυνε τὶς «νεωτεριστικὲς» προσπάθειές τους. Ἔτσι ἔγινε ἀμέσως ἀντιληπτό πὼς τὸ Σχολεῖο τὸ Ἑλληνικό, κάτι ποὺ μέχρι τότε ἦταν ἀνεκτὸ γιὰ χατῆρι τῶν «παπάδων», ἔπαιρνε τὴ θέση σὰν ἕνας ἀπὸ τοὺς κύριους τομεῖς τῆς ἐνοριακῆς δραστηριότητος. Ἄρχιζε τώρα ἕνα νέο κεφάλαιο στὴν ἐκκλησιαστικὴ ζωὴ τῆς Ἀγγλίας βασιζόμενο σὲ νέες περὶ ἐκκλησιαστικῆς δράσεως ἀντιλήψεις, μία τολμηρότερη καὶ κατὰ πολὺ αἰσιοδοξότερη πολιτικὴ καὶ προοπτικὴ γιὰ τὸ μέλλον.»

[234] Κατσιγιάννης, Τιμόθεος, Αρχιμανδρίτης, (1976), στο Ἀρχιεπισκοπὴ Θυατείρων καὶ Μ. Βρετανίας, ό.π. σ.4.

[235] Καταστατικὸν τῶν ἱερῶν ναῶν καὶ κοινοτήτων τῆς Ἑλληνικῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Θυατείρων καὶ Μεγάλης Βρετανίας, Ἐξαρχίας Δυτικῆς Εὐρώπης, Ἰρλανδίας καὶ Μελίτης, στο Ἀρχιεπισκοπὴ Θυατείρων καὶ Μεγάλης Βρετανίας, *Ὁ Ὀρθόδοξος Κῆρυξ,* έτος Η΄, αριθμ. 93-96 σ.41-69.

- Καταστατικό της Ορθόδοξης Ελληνικής Νεολαίας.

Η τόσο λεπτομερής ανάπτυξη των άρθρων του καταστατικού και οι πρόνοιές τους εκπλήσσουν για το επίπεδο οργάνωσης που επεδίωκε ο νέος Μητροπολίτης. Δεν θα ήταν υπερβολή να δηλωθεί ότι οι βάσεις, στις οποίες λειτουργεί μέχρι σήμερα η Ελληνορθόδοξη ομογένεια του Ηνωμένου Βασιλείου στηρίζονται, αναμφισβήτητα, πάνω στο έργο του.

Αναφορικά με το κεφαλαιώδες ζήτημα της ομογενειακής εκπαίδευσης, έχοντας υπ' όψη του και την κατάσταση της ομογενειακής εκπαίδευσης στην Αμερική και σε άλλες παροικίες του απόδημου Ελληνισμού, ο Μητροπολίτης Αθηναγόρας Κοκκινάκης έριξε όλο το βάρος του ενδιαφέροντός του στην ισχυροποίηση και στην καλή οργάνωση των υφιστάμενων μεγάλων σχολείων, αλλά και στην ενίσχυση των μικρών, φτωχότερων και αδύναμων σχολείων[236]. Διαπίστωσε αμέσως την έλλειψη συντονισμού, την προχειρότητα και τον ερασιτεχνισμό στην οργάνωση και διοίκηση των σχολείων, αλλά και την αφοσίωση και το πάθος όσων εμπλέκονταν, γι' αυτό συγκάλεσε το Πρώτο Εκπαιδευτικό Συνέδριο τον Ιούλιο 1964[237], για να εξεταστούν όλα αυτά τα θέματα και να πετύχει την σύγκληση και τη συνεργασία όλων των δυνάμεων. Η κίνηση αυτή ήταν η πρώτη προσπάθεια ενοποίησης των εκπαιδευτικών δυνάμεων της ομογένειας για τον κοινό σκοπό. Στον Κανονισμό που παρουσίασε για την ίδρυση ενός κοινού Κεντρικού Εκπαιδευτικού Συμβουλίου (Κ.Ε.Σ.), ξεχωρίζουν ο «Σκοπός» και η «Διοίκησις». Όσον αφορά στον σκοπό της ομογενειακής εκπαίδευσης, ο νέος Μητροπολίτης εντοπίζει και αγγίζει, από τη γένεσή τους, τα θέματα[238] που αποτέλεσαν και

---

[236] Κατσιγιάννης, Τιμόθεος, Αρχιμανδρίτης, (1976), στο Ἀρχιεπισκοπή Θυατείρων καὶ Μ. Βρετανίας, ό.π. σ.5.

[237] Χριστοδουλίδης, Α.Δ., (1967), ό.π. σ.37.

[238] Ἀρχιεπισκοπὴ Θυατείρων καὶ Μεγάλης Βρετανίας, *Ὁ Ὀρθόδοξος Κῆρυξ*, ἔτος Η΄, αριθμ. 93-96 σ.54 «Σκοποί:

1. Ἡ διάδοσις καὶ προστασία τῆς Ἑλληνικῆς Παιδείας, δι' ἧς κυρίως περιφρουροῦνται τὰ γνωρίσματα τοῦ Γένους ἡμῶν, τοὐτέστιν ἡ Γλῶσσα καὶ ἡ Ὀρθόδοξος Χριστιανικὴ Θρησκεία.
2. Ἡ κατάρτισις Ἀναλυτικοῦ Προγράμματος, ὅπερ θὰ παρέχει ἀναθεωρούμενον κατὰ τὰς παρουσιαζομένας ἀνάγκας, ὁδηγίας εἰς τοὺς διδασκάλους, ὡς πρὸς τὸν κύκλον τῶν μαθημάτων ἅτινα θὰ διδάσκουν εἰς τὰ Σχολεῖα.
3. Ὁ σχηματισμὸς καταλόγου Διδασκάλων καὶ ἡ ἐξέτασις τῶν προσόντων αὐτῶν, ὥστε ὁ διορισμὸς τῶν κατὰ τόπους διδασκόντων νὰ γίνεται ἐκ τοῦ καταλόγου τούτου πρὸς ἀποφυγὴν ἀναλήψεως διδασκαλικῶν καθηκόντων παρ' ἀκαταλλήλων καὶ ἀπροετοιμάστων προσώπων διά τὸ λειτούργημα τοῦ διδασκάλου.
4. Ἡ δημιουργία κοινοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Ταμεῖου πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν γενικῶν ἀναγκῶν τῆς Ἑλληνικῆς Παιδεῖας καὶ προστασίαν αὐτῆς.
5. Ἡ ἐξεύρεσις καὶ ἀπόκτησις κτιρίων πρὸς διδασκαλίαν τῆς Ἑλληνικῆς παιδείας καὶ ὁ πλουτισμός αὐτῶν διὰ τῶν ἐφοδίων ἅτινα ἀπαιτεῖ ἡ σύγχρονος παιδαγωγικὴ μεθοδολογία πρὸς ἐπιτυχῆ καὶ ἐπαγωγὸν διδασκαλίαν.
6. Ἡ ἐπιδίωξις ἱδρύσεως ἡμερησίου Ἐκπαιδευτηρίου τῆς «Σχολῆς τῶν Ἑλληνικῶν Γραμμάτων» τοῦ τύπου τοῦ Λισσὲ ΦΡΑΝΣΑΙΣΕ, ὅπερ θὰ καταστεῖ ὑπόδειγμα ἱδρύσεως παρομοίων.
7. Ἡ προετοιμασία διδασκαλικοῦ προσωπικοῦ διὰ παροχῆς ὑποτροφιῶν πρὸς ἐπιμόρφωσιν διὰ παρακολουθήσεως παιδαγωγικῶν σπουδῶν.

εξακολουθούν πολλά να αποτελούν την ουσία των προβλημάτων της ομογενειακής εκπαίδευσης στο Η.Β.

Εκεί που πραγματικά θαυμάζει κανείς τον σχεδιασμό του, έχοντας και την ασφαλή γνώση των όσων ακολούθησαν στα επόμενα χρόνια, είναι οι πρόνοιες που αφορούν στον τομέα της διοίκησης του Κεντρικού Εκπαιδευτικού Συμβουλίου[239]. Σχεδιάζει έναν οργανισμό στον οποίο υπάρχει σύγχρονη και δημοκρατική αντιπροσώπευση όλων των εμπλεκόμενων φορέων, αντιπροσώπευση ανεξάρτητων παιδαγωγών, αντιπροσώπευση της Ελληνικής Πρεσβείας και της Υπάτης Αρμοστείας της Κύπρου. Προνοεί για τη δημιουργία δύο έμμισθων θέσεων: Γραμματέα της Ε.Ε. και Επιθεωρητή των σχολείων. Λαμβάνει πρόνοια για την ενίσχυση των σχολείων, την παροχή υποτροφιών, τη συγγραφή και έκδοση βιβλίων, τη αποστολή αντιπροσώπων σε εκπαιδευτικά συνέδρια, την ίδρυση δανειστικής βιβλιοθήκης την απόκτηση θερινών κατασκηνώσεων, την αποστολή των αριστευσάντων σε κατασκηνώσεις στην Ελλάδα και στην Κύπρο, ακόμα και τη μελέτη για παροχή συντάξεων σε αφυπηρετήσαντες εκπαιδευτικούς. Είναι ένα μεγαλεπήβολο σχέδιο οργάνωσης της ομογενειακής εκπαίδευσης που στοχεύει εξ αρχής στην αυτονόμησή της και στην πρόοδο.

Η πρωτοβουλία του νέου Μητροπολίτη προσκρούει στην πολυμορφία που ήδη παρουσιάζεται στο σκηνικό της παροικιακής εκπαίδευσης. Τα ανεξάρτητα σχολεία δεν ενδιαφέρονται να συμμετάσχουν σε αυτό τον οργανισμό. Το Συνέδριο, ωστόσο, εγκρίνει το Καταστατικό και έτσι δημιουργείται το Κ.Ε.Σ. Ο Μητροπολίτης αναλαμβάνει εκστρατεία, για να υλοποιήσει το πρόγραμμά του και επαναλαμβάνει το Συνέδριο και για την επόμενη χρονιά. Παράλληλα, στο πλαίσιο οργάνωσης των κοινοτήτων, διοργανώνει το πρώτο Κληρικολαϊκό Συνέδριο στο Λονδίνο το 1964, στη Γλασκώβη το 1965 και στο Birmingham

8. Ἡ ἐποπτεία ὅλων τῶν Σχολείων καὶ ἐνίσχυσις αὐτῶν πρὸς ἐφαρμογὴν κοινοῦ Προγράμματος καὶ ἐπιτυχίαν τῶν ἐκπαιδευτικῶν ἐπιδιώξεων τῆς Ὁμογενείας.»

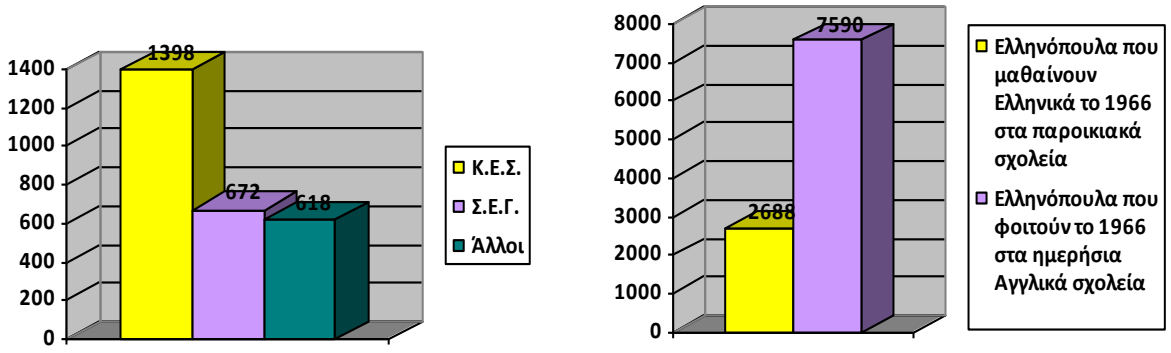
[239] Ἀρχιεπισκοπὴ Θυατείρων καὶ Μεγάλης Βρετανίας, *Ὁ Ὀρθόδοξος Κῆρυξ*, έτος Η΄, αριθμ. 93-96 σ.54.
Ως ανώτερο διοικητικό σώμα καθορίζει ένα κατά διετία συγκροτούμενο Εκπαιδευτικό Συνέδριο στο οποίο προσκαλούνται να μετέχουν όλοι οι ιερείς, οι πρόεδροι των Ελληνορθοδόξων Κοινοτήτων και των Σχολικών Εφορειών, οι εκπαιδευτικοί των σχολείων, οι Αντιπρόσωποι των Ανεξαρτήτων Σχολείων, Επιστημονικών Σωματείων, Έλληνες καθηγητές σε Αγγλικά εκπαιδευτικά ιδρύματα και γενικά Έλληνες Διανοούμενοι. Αυτό το Συνέδριο είναι φανερό ότι θα καθορίζει την εκπαιδευτική πολιτική. Το Κεντρικό Εκπαιδευτικό Συμβούλιο, Κ.Ε.Σ., αποτελεί εξειδικευμένο σώμα στο οποίο μετέχουν τρία μέλη από κάθε κοινότητα (ο ιερατικός προϊστάμενος, ο πρόεδρος και ο αντιπρόεδρος της Σχολικής Εφορείας ή αντιπρόσωποί τους), έξι αριστίνδην μέλη που εκλέγονται από κατάλογο που υποδεικνύουν από κοινού η Εκτελεστική Επιτροπή η Ελληνική Πρεσβεία και η Υπάτη Αρμοστεία της Κυπριακής Δημοκρατίας, άλλα αριστίνδην μέλη που εκλέγονται από κύκλο διακεκριμένων εκπαιδευτικών που δεν υπηρετούν στα σχολεία και από άλλα επαγγέλματα. Τέλος, η Εκτελεστική Επιτροπή είναι εννεαμελής. Απαρτίζεται από τον Πρόεδρο (που είναι ο εκάστοτε Μητροπολίτης) και τα αιρετά μέλη: Γενικός Εισηγητής, δύο Αντιπρόεδροι, Ταμίας, και οι τέσσερις Σύμβουλοι των Επιτροπών (Εκπαιδευτικής, Οικονομικών Δημοσίων Σχέσεων και Προσωπικού).

το 1968. Ιδρύει τις νέες κοινότητες και τα σχολεία τους. Απευθύνεται στις κυβερνήσεις της Ελλάδας και της Κύπρου για βοήθεια. Συμμετέχει ως θεολόγος στους διαλόγους με τους Δυτικούς Χριστιανούς και χαίρει εκτίμησης από όλους. Ο Οικουμενικός Πατριάρχης Αθηναγόρας επισκέπτεται το 1967 την Μητρόπολη Θυατείρων. Το 1968, με πρότασή του προς το Οικουμενικό Πατριαρχείο, δημιουργείται η Μητρόπολη Σουηδίας και Πάσης Σκανδιναβίας. Την ίδια στιγμή, το Οικουμενικό Πατριαρχείο, αναγνωρίζοντας το έργο και την προσφορά του, προάγει ξανά την Μητρόπολη Θυατείρων σε Αρχιεπισκοπή. Η Αρχιεπισκοπή επικεντρώνει πια το έργο της στον χώρο του Ηνωμένου Βασιλείου. Κάτω από την ηγεσία του Αρχιεπισκόπου Αθηναγόρα τίθενται οι βάσεις για την οργάνωση και ενοποίηση της ομογενειακής εκπαίδευσης. Η ομογενειακή εκπαίδευση βρίσκεται σε καλό δρόμο μέχρι το 1968. Με τη φροντίδα της Μητρόπολης Θυατείρων έρχονται βιβλία του Ο.Ε.Δ.Β. από την Ελλάδα και διαμοιράζονται σε όλα ανεξαίρετα τα σχολεία. Η Ελληνική Δημοκρατία επιτρέπει σε 6 δασκάλους να εργαστούν στα σχολεία της ομογένειας με εκπαιδευτική άδεια. Αναδιοργανώνεται με πρόγραμμα η προσφορά της παιδείας. Υπάρχει, όμως, ένα σοβαρό πρόβλημα που ο νέος Μητροπολίτης δεν καταφέρνει να ξεπεράσει. Παρά τις προσπάθειές του, την κατάρτισή του, το κύρος και την προσωπικότητά του δεν καταφέρνει να προσελκύσει κάτω από την κηδεμονία του Κ.Ε.Σ. τους συνδέσμους γονέων που λειτουργούσαν σχολεία ανεξάρτητα από την Εκκλησία.

Νέοι Σύνδεσμοι ιδρύθηκαν εκτός Εκκλησίας, τα τελευταία δύο χρόνια (1965-1967), και ίδρυσαν σχολεία. Ο Σύλλογος Ελλήνων Γονέων, που ξεκίνησε με το πρώτο του σχολείο το 1952, είχε ιδρύσει 9 σχολεία μέχρι το 1967 και συγκέντρωνε γύρω στο 25% των μαθητών της περιοχής του Λονδίνου. Ένα ποσοστό 23% μοιραζόταν ανάμεσα σε άλλες τρεις ομάδες: τον Σύλλογο Κυπρίων Βορείου Λονδίνου, τον Σύλλογο Ελλήνων Γονέων Νοτίου Λονδίνου (Fulham) και τον Σύλλογο Ελλήνων Γονέων και Διδασκάλων Νοτίου Λονδίνου. Στα σχολεία της Εκκλησίας φοιτούν το 52% των παιδιών του Λονδίνου και 100% των παιδιών εκτός Λονδίνου. Τα ποσοστά αυτά αφορούν τον αριθμό παιδιών που φοιτούν το σχολικό έτος 1966-1967 στα παροικιακά σχολεία (2.688 στο Λονδίνο, 3.336 συνολικά). Υπολογίζεται ότι το 1966 φοιτούσαν σε Αγγλικά σχολεία του Λονδίνου 7.590 ελληνόπουλα ηλικίας 5 – 15 χρόνων[240]. Το πρόβλημα της παροικιακής εκπαίδευσης δεν ήταν ανάμεσα σε ποιους φορείς μοιράζονταν τα ποσοστά των μαθητών. Το κυριότερο πρόβλημα ήταν, από την μία, το επίπεδο ελληνικής εκπαίδευσης που προσφερόταν από τα σχολεία αυτά και από την άλλη, τα ποσοστά των μαθητών που δεν φοιτούσαν στα παροικιακά σχολεία. Μόνο το 35% του

[240] Χριστοδουλίδης, Α.Δ., (1967), ό.π. σ.1, 31-32, 37, 39.

συνολικού αριθμού μαθητών ηλικίας 5 – 15 χρόνων φοιτούσε στα παροικιακά σχολεία. Σχεδόν διπλάσιος αριθμός παιδιών, 65%, παρέμενε εκτός των παροικιακών σχολείων (βλ. Διάγραμμα 1.2).

Διαγραμμα.1.2 : Φοίτηση σε παροικιακά σχολεία και σε αγγλικά ημερήσια σχολεία για την περίοδο 1966-1967

Η κατάσταση αυτή γινόταν αντιληπτή από όλους τους εμπλεκόμενους φορείς που αγωνιούσαν για το μέλλον, άσχετα αν ο κάθε φορέας το έβλεπε μόνο με τον δικό του φακό. Μέχρι το 1967 είχε μεταναστεύσει στην Μ. Βρετανία το 1/5 του πληθυσμού της Κύπρου. Η επίσκεψη[241] στο Λονδίνο το 1967 του Υπουργού Παιδείας της Κύπρου Κωνσταντίνου Σπυριδάκη οδήγησε στη συζήτηση του θέματος στο Υπουργικό Συμβούλιο της Κύπρου. Με την απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου της Κυπριακής Δημοκρατίας, 11 Μαΐου 1967, αρ. 6627, ανατέθηκε στον Ανδρέα Χριστοδουλίδη[242], Γενικό Επιθεωρητή Στοιχειώδους Εκπαιδεύσεως να μεταβεί στην Αγγλία:

> «…πρὸς τόν σκοπόν ὅπως μελετήσει λεπτομερῶς τὸ πρόβλημα ἐκπαιδεύσεως τῶν ἐν Ἀγγλίᾳ διαβιούντων Κυπριοπαίδων καὶ καταρτίσει συγκεκριμένον σχέδιον πρὸς ἐπίλυσίν του»[243].

[241] Χριστοδουλίδης, Α.Δ., (1967), ό.π. σ.3 «Τὸ θέμα ἀπησχόλησε τὴν ἐν Λονδίνῳ Κυπριακήν Ὑπάτην Ἁρμοστείαν, ἥτις διὰ τοῦ τέως Μορφωτικοῦ Ἀκολούθου κ. Π. Βανέζη, ἡτοίμασε σχετικήν ἔκθεσιν ἡμερομηνίας 7/1/1965. Σχετικὰ ὑπομνήματα καὶ ἐκθέσεις ὑπεβλήθησαν πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας τῆς Κύπρου α) ὑπό τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Θυατείρων (28/1/1966 καὶ 20/2/1967). β) ὑπό τοῦ ὑποφαινομένου (4/4/1966) γ) ὑπό τοῦ Πανοσιολογιωτάτου Ἀρχιμανδρίτου Ἱεροθέου Κυκκώτη ὑπὸ μορφὴν ἐπιστολῆς πρὸς τὸν Ὑπουργὸν Παιδείας, ἡμερ. 18/4/1966. Ἐπὶ πλέον τὸ ζήτημα ἠγέρθη εἰς τὴν Βουλὴν τῶν Ἀντιπροσώπων κατόπιν προτάσεως τῶν Βουλευτῶν κ.κ. Ν. Κόσιη καὶ Π. Στυλιανοῦ καὶ συνεζητήθη ἐν ἐκτάσει κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς 31/10/1966.»

[242] Ο Α. Δ. Χριστοδουλίδης (1918-2002) δεν ήταν άσχετος με την παροικία και την παροικιακή εκπαίδευση. Είχε κάνει μεταπτυχιακές σπουδές στην Αγγλία (1944-1946) και ήταν ο άνθρωπος που αναδιοργάνωσε το σχολείο της Αγίας Σοφίας το 1945.

[243] Χριστοδουλίδης, Α.Δ., (1967), ό.π. σ.2.

Ο Α. Δ. Χριστοδουλίδης παρέμεινε στην Αγγλία για τρεις μήνες περίπου. Μελέτησε σε βάθος τα θέματα που αφορούσαν την παροικιακή εκπαίδευση. Συγκέντρωσε γραπτό υλικό, επίσημα κείμενα από το Βρετανικό Μουσείο (που στέγαζε τότε την Βρετανική Βιβλιοθήκη), τα γραφεία του Βρετανικού Υπουργείου Παιδείας, των εκκλησιών της παροικίας, πήρε συνεντεύξεις από διάφορους αρμόδιους παράγοντες (προέδρους και μέλη παροικιακών οργανώσεων, εκκλησιαστικών και κοινωνικών ομάδων), από γονείς, από παιδιά και συνέταξε λεπτομερή έκθεση στην οποία έκανε τις αναγκαίες εισηγήσεις για την αντιμετώπιση της κατάστασης.

> «Η έκθεση αυτή, αφού εντόπισε ότι το βασικό μέσο πετυχημένης αντιμετώπισης του κινδύνου αφομοίωσης και αφελληνισμού που διέτρεχε η παροικία ήταν η ενίσχυση και αύξηση των παροικιακών σχολείων, τέλειωνε με εισήγηση για ίδρυση Κεντρικού Εκπαιδευτικού Συμβουλίου (Κ.Ε.Σ.), που να αναλάβει πλήρη και αποκλειστική ευθύνη για τα παροικιακά σχολεία. Περιλαμβανόταν λεπτομερές σχέδιο κανονισμών για τη σύσταση και λειτουργία του Κ.Ε.Σ. στο οποίο θα εκπροσωπούνταν όλοι οι παροικιακοί φορείς (εκκλησιαστικοί, πολιτικοί, σύνδεσμοι γονέων και άλλοι) από τους οποίους ιδρύθηκαν και κάτω από τον έλεγχο των οποίων λειτουργούσαν παροικιακά σχολεία, η Ελληνική Πρεσβεία και οι εκπαιδευτικοί που θα υπηρετούν στα σχολεία αυτά με μόνιμο πρόεδρο τον Αρχιεπίσκοπο Θυατείρων και Μεγάλης Βρετανίας. Η Έκθεση έγινε ευμενώς δεκτή, δυστυχώς, όμως, μόνο μερικές από τις εισηγήσεις κατέστη δυνατό να εφαρμοστούν (ίδρυση του Κ.Ε.Σ. και η Κυπριακή Εκπαιδευτική Αποστολή [Κ.Ε.Α.] στο Λονδίνο), για λόγους άσχετους με το εφαρμόσιμο ή μη των εισηγήσεων.[244]»

Η έκθεση του Ανδρέα Χριστοδουλίδη αποτελεί, μέχρι σήμερα, την πιο εμπεριστατωμένη αποτύπωση της εικόνας της ομογένειας στο Η.Β. στα μέσα της δεκαετίας του ’60. Εκτός από σημαντική πηγή πληροφοριών[245] χρησιμοποιήθηκε (είτε σύμφωνα με την πρόθεση του συγγραφέα της είτε αντίθετα), για τη χάραξη πολιτικής της Κυπριακής Δημοκρατίας σε σχέση με την παροικιακή εκπαίδευση. Όπως ο ίδιος τονίζει «μόνο μερικές από τις εισηγήσεις κατέστη δυνατό να εφαρμοστούν». Μία από τις εισηγήσεις του, η αποστολή εκπαιδευτικών από την Κύπρο, για να ενισχύσουν τα σχολεία της ομογένειας, θα αποτελέσει και το ξεκίνημα ενός νέου κεφαλαίου για την παροικιακή εκπαίδευση. Το Κ.Ε.Σ. λειτούργησε μεν,

[244] Χριστοδουλίδης, Ανδρέας, Δ., (2003), *Κύκλος Ζωής (ψηλαφώντας και σκαρφαλώνοντας)*, Λευκωσία. Η έκδοση αποτελεί αυτοβιογραφία του Α. Χριστοδουλίδη που εκδόθηκε ένα χρόνο μετά τον θάνατό του.

[245] Ιωαννίδης, Παύλος. Φ., (2008), Ανδρέας Δ. Χριστοδουλίδης, ακούραστος εργάτης της παιδείας, μέγας φίλος των παιδιών, Λευκωσία.

αλλά χωρίς τη συμμετοχή των ανεξάρτητων σχολείων. Μία από τις σημαντικότερες εισηγήσεις του, που όμως δεν εφαρμόστηκαν λόγω της αποθαρρυντικής στάσης της Υπάτης Αρμοστείας[246], ήταν η ίδρυση ελληνικών παιδοκομικών σταθμών και νηπιαγωγείων[247]. Το ίδιο αποθαρρυντική στάθηκε η Υπάτη Αρμοστεία και στο θέμα της ίδρυσης ημερήσιων ομολογιακών σχολείων[248]. Θα περνούσαν 33 χρόνια, μέχρι να ιδρυθεί το πρώτο ομολογιακό σχολείο, και αυτό δεν οφειλόταν στην έκθεση, αλλά στην πρωτοβουλία μιας εξαίρετης παιδαγωγού, της Αντωνίας Καστελλανίδη και στην αφοσίωση και τον ενθουσιασμό μιας μικρής ομάδας εμπνευσμένων ομογενών.

Διερευνώντας την ιστορία της ομογενειακής εκπαίδευσης κατά τον 20ό αιώνα δεν μπορεί ο ερευνητής παρά να σταθεί με απορία μπροστά στην αποτυχία του Μητροπολίτη Αθηναγόρα Κοκκινάκη – ενός δραστήριου και ευφυούς ανθρώπου, που ίδρυσε μέσα σε τέσσερα μόνο χρόνια 25 νέες κοινότητες με ισάριθμους ναούς και σχολεία – να προσελκύσει τα ανεξάρτητα σχολεία κάτω από την κηδεμονία του Κ.Ε.Σ. Φαίνεται ότι ο ρόλος της Υπάτης Αρμοστείας της Κύπρου υπήρξε αρνητικά καταλυτικός[249]. Η αδυναμία των ομογενειακών οργανώσεων (που ασχολήθηκαν με την ίδρυση και λειτουργία σχολείων) να λειτουργήσουν ως ένα σώμα, αποστέρησε την εκπαίδευση των ομογενών, στο Η.Β. από τη δυνατότητα να αποτελέσουν

---

[246] Ασσιώτης, Κ.Α., Ύπατος Αρμοστής, (Ιούλιος 1968), *Τὸ πρόβλημα τῆς ἐν Μ. Βρεταννίᾳ Ἑλληνικῆς Παροικίας, Σχόλια τῆς Ὑπάτης Ἀρμοστείας Λονδίνου ἐπὶ τῆς ἐκθέσεως τοῦ κ. Α.Δ. Χριστοδουλίδη,* Λονδίνον, σ. 4-5 Κρατικό Αρχείο Κυπριακής Δημοκρατίας, Φάκελος Υ.Π. 460/68.

[247] Χριστοδουλίδης, Α.Δ., (1967), ό.π. σ.66-69.

[248] Ασσιώτης, Κ.Α., Ύπατος Αρμοστής, (Ιούλιος 1968), ό.π. σ.5-6. Ο Ύπατος Αρμοστής δεν κάνει στα σχόλιά του την παραμικρή αναφορά στην ύπαρξη της Μητροπόλεως Θυατείρων ή στην ανάγκη συνεργασίας με αυτή.

[249] Ο ρόλος του Ύπατου Αρμοστή της Κύπρου Κ.Α. Ασσιώτη στον παραγκωνισμό της Αρχιεπισκοπής Θυατείρων φαίνεται ενδεικτικά στην επιστολή του Αρχιεπισκόπου Αθηναγόρα προς τον Υπουργό Παιδείας της Κύπρου Κωνσταντίνο Σπυριδάκη. *Κρατικό Αρχείο Κυπριακής Δημοκρατίας, Φάκελος Υ.Π. 460/68*:
«Λονδῖνον, 8 Μαρτίου 1968
Ἐξοχώτατε Κύριε Ὑπουργέ,
Διά τῆς παρούσης γνωρίζω πρὸς Ὑμᾶς ὅτι ἐπληροφορήθην διά τοῦ Τύπου καὶ διὰ διαφόρων ἐκπαιδευτικῶν ὅτι ἡ ἐπὶ τῶν ἐκπαιδευτικῶν ζητημάτων τῆς Ὁμογενείας τῆς Ἀγγλίας ἔκθεσις τοῦ ἀγαπητοῦ κ. Ἀν. Χριστοδουλίδου ὑπεβλήθη Ὑμῖν καὶ ἤδη ἀπὸ ἀρκετοῦ χρόνου ἐστάλη καὶ εἰς τὴν Κυπριακὴν Ἀρμοστείαν τοῦ Λονδίνου.
Πλὴν ὅμως ὁ κ. Ἀρμοστὴς δὲν εὐηρεστήθη νὰ κοινοποιήσει ἀντίγραφον αὐτῆς εἰς τὴν Ἀρχιεπισκοπὴν πρὸς μελέτην καὶ ἐνημέρωσιν τοῦ Κεντρικοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου αὐτῆς. Πληροφοροῦμαι ὅτι εἰς διαφόρους ἐκπαιδευτικοὺς παράγοντας ἔδειξεν αὐτὴν τὴν ἔκθεσιν, οὐχὶ ὅμως καὶ εἰς τὸ Κεντρικὸν Ἐκπαιδευτικὸν Συμβούλιόν μας, τοῦ ὁποίου τὰ Γραφεῖα ἐτέθησαν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ κ. Χριστοδουλίδου διὰ τὸν καταρτισμὸν αὐτῆς τῆς ἐκθέσεως.
Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ παρακαλῶ ὅπως εἰδοποιήσετε τὸν κ. Ἀρμοστὴν ὅπως μᾶς ἀποστείλει ἀντίγραφον τῆς ἐκθέσεως ταύτης, ἐάν θέλετε νὰ μᾶς βοηθήσετε ἐμπράκτως.
Καθ' ἃ διαδίδονται ἐν Λονδίνῳ, ἡ Ὑπάτη Ἀρμοστεία κινεῖται διασπαστικῶς διὰ τὰ Σχολεῖα τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς. Πληροφορῶ ὅμως Ὑμᾶς καὶ τὸ ὑφ' Ὑμᾶς Ὑπουργεῖον ὅτι δὲν θὰ ἐπιτραπεῖ τοιαύτη διάσπασις, διότι θὰ βλάψει τὴν ὁμογένειαν καὶ θὰ μειώσει τὸ κῦρος τῶν Ἐκπαιδευτικῶν αὐτῆς λειτουργῶν καὶ τῶν Σχολείων τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς.
Εὔχομαι πάντα ταῦτα νὰ εἶναι διαδόσεις ἁπλαῖ, πλὴν ἀναφέρω ταῦτα πρὸς Ὑμᾶς πρὸς γνῶσιν, ἵνα δώσετε ἀναλόγους ἐπομένως κατευθύνσεις.»

μία από τις ισχυρότερες παροικίες του Απόδημου Ελληνισμού. Η διασπάθιση των δυνάμεων (φυσικών, υλικών και ψυχικών) κράτησε καθηλωμένο το σώμα της εκπαίδευσης των ομογενών σε μία πρακτική λύση ανάγκης, το παροικιακό σχολείο (ένα ευφάνταστο εφεύρημα του Αρχιμανδρίτη Ιλαρίωνα Βασδέκα, στο πρώτο τέταρτο του αιώνα) και του στέρησε τη δυνατότητα να προχωρήσει σε πιο αναβαθμισμένη εκπαιδευτική παρουσία στην χώρα υποδοχής. Αναζητώντας την απάντηση στον πιο πάνω προβληματισμό, ο ερευνητής οδηγείται πίσω στα δυο θέματα που κυριάρχησαν στην ανάπτυξη του παρόντος κεφαλαίου: στην Κυπριακή Αδελφότητα και στον Ναό των Αγίων Πάντων.

Ο Μητροπολίτης Αθηναγόρας κληρονόμησε από τον προκάτοχό του άλυτο το πρόβλημα της μεταστέγασης του ναού των Αγίων Πάντων. Παράλληλα, η Κυπριακή Αδελφότητα, που ιδρύθηκε και στηρίχτηκε από δύο εκκλησιαστικούς άνδρες (τον Μιχαήλ Κωνσταντινίδη και τον Ιάκωβο Βίρβο), αλλά και από την κοινότητα των Αγίων Πάντων, βρισκόταν τώρα σε διαμάχη με την Εκκλησία. Κατακρατούσε το οίκημα στην 21 Fitzroy Square, που από το 1961 είχε περιέλθει πλήρως στην κυριότητα του ναού, χωρίς να καταβάλλει οποιοδήποτε ενοίκιο. Το ζήτημα του οικήματος διευθετήθηκε τελικά με δικαστική έξωση της Αδελφότητας και εκποίηση του οικήματος από τον Ναό των Αγίων Πάντων. Στην διάσταση που δημιουργήθηκε χρειάστηκε να εμπλακούν τόσο η Μητρόπολη Θυατείρων όσο και η Υπάτη Αρμοστεία της Κυπριακής Δημοκρατίας στο Λονδίνο[250]. Η ένταση αυτή πήρε πολιτικές διαστάσεις, με αποτέλεσμα να κατηγορείται ο Μητροπολίτης Αθηναγόρας ότι δεν θέλει τους Κύπριους. Ήταν φυσικό η ομάδα των σχολείων που βρίσκονταν ήδη εκτός της κηδεμονίας της Εκκλησίας να είναι καχύποπτη ή ακόμα και εχθρική προς τις προθέσεις του. Η Κυπριακή Αδελφότητα διεκδικούσε ηγετικό ρόλο μεταξύ των Κυπρίων ομογενών και ερχόταν σε ρήξη με την Εκκλησία, παρασύροντας στη ρήξη αυτή την Υπάτη Αρμοστεία και τις οργανώσεις που βρίσκονταν εκτός των παροικιακών εκκλησιών.

Το θέμα των Αγίων Πάντων πήρε ακόμα μεγαλύτερες διαστάσεις. Το άλυτο πρόβλημα της μεταστέγασης του Ναού των Αγίων Πάντων έφτασε μέχρι τον Αρχιεπίσκοπο Κύπρου Μακάριο Γ΄. Οι επίτροποι του ναού, χρησιμοποιώντας τα άρθρα του Καταστατικού του ναού, που τους εκχωρούσαν μεγάλη αυτονομία, με την ανακήρυξη της Κύπρου σε ανεξάρτητο κράτος και την εκλογή του Μακαρίου Γ΄ ως προέδρου του νεοσύστατου κράτους, ξεκίνησαν να συμπεριφέρονται ως ο Ναός των Αγίων Πάντων να ήταν μετόχιο της

[250] Μεττής, Χ., (1998), ό.π. 493.

Εκκλησίας Κύπρου[251]. Ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος Γ΄, βέβαια, ήταν γνώστης των Κανόνων της Εκκλησίας και ήξερε πολύ καλά ότι η Αυτοκέφαλη Εκκλησία της Κύπρου δεν μπορούσε να έχει δικαιοδοσία σε «Κανονικό Έδαφος» του Οικουμενικού Πατριαρχείου. Έτρεφε, όμως, ιδιαίτερη συμπάθεια για τον ναό των Αγίων Πάντων. Εκεί είχε ξεκινήσει τον αγώνα για τη διαφώτιση για το ζήτημα της Κύπρου και εκεί είχε λειτουργήσει πρώτα μετά την ολοκλήρωση των Συμφωνιών Ζυρίχης Λονδίνου το 1959. Ο ναός αυτός ήταν ο χώρος όπου ερχόταν σε επαφή με τους χιλιάδες απόδημους συμπατριώτες του, στις πολλές του επισκέψεις στην Βρετανία.

Όταν ο Αθηναγόρας ανέλαβε ως Μητροπολίτης επισκέφθηκε μαζί με την επιτροπή του ναού την Επιτροπή Κτηματικής Περιουσίας της Αγγλικανικής Εκκλησίας, για να συζητήσουν το θέμα. Οι Αγγλικανοί ήταν ανένδοτοι. Τότε ο Αθηναγόρας προσπάθησε να μεταπείσει τον Αγγλικανό Επίσκοπο του Λονδίνου, αλλά η απάντηση που πήρε ήταν η ίδια. Αναγκαστικά, προχώρησε σε συσκέψεις με την Επιτροπή του Ναού που κατέληξαν στην απόφαση Γενικής Συνέλευσης να μεταστεγαστεί ο Ναός. Ξαφνικά όλες οι διαπραγματεύσεις σταμάτησαν. Οι επίτροποι του Ναού είχαν προσφύγει στον Μακάριο και του ζητούσαν να υπαχθεί ο Ναός στην Εκκλησία της Κύπρου. Ο Μακάριος απέρριψε μεν το αίτημα, αλλά τους υποσχέθηκε ότι αν δεν υπαναχωρήσουν οι Αγγλικανοί θα παρέμβει ο ίδιος, ως Πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας, διά της διπλωματικής οδού. Σε μία από τις επισκέψεις του το 1966 ανακοίνωσε αυτές τις ενέργειες στον Αθηναγόρα, ο οποίος με τη σειρά του παρέπεμψε τους Αγγλικανούς στον Πρόεδρο της Κύπρου. Έτσι, το θέμα έληξε μέχρι το 1975, οπότε αγοράστηκε το κτήριο.

Ενώ φαινομενικά τα θέματα αυτά είχαν λήξει και οι σχέσεις Μητροπόλεως Θυατείρων και Υπάτης Αρμοστείας της Κύπρου είχαν αποκατασταθεί μέχρι το 1966, η ζημιά στην δυνατότητα ενότητας της παροικιακής εκπαίδευσης είχε επέλθει. Εκείνο που διαφαίνεται έμμεσα[252], αλλά ευκρινώς, μέσα από τις σχέσεις αυτές, είναι η προσπάθεια δημιουργίας και

[251] Χρυσοστομίδης, Κύπρος, Δρ., (1968), Τὸ ἐν Κύπρῳ ἰσχύον Ἐκκλησιαστικὸν Δίκαιον, στο Ιερός Ναός Αγίων Πάντων Λονδίνου, *Ἀναμνηστικόν Λεύκωμα ἐπὶ τῇ εἰκοσαετηρίδι,* Λονδίνο σ. 129-141. Ενδεικτικό των τάσεων που υπερισχύουν μεταξύ των εκ Κύπρου ομογενών είναι το γεγονός ότι στο λεύκωμα δημοσιεύεται εργασία του μετέπειτα βουλευτή και Υπουργού, Κύπρου Χρυσοστομίδη, για το εκκλησιαστικό δίκαιο της Εκκλησίας της Κύπρου και δεν δημοσιεύεται π.χ. το καταστατικό του ναού των Αγίων Πάντων ή το Καταστατικό της Αρχιεπισκοπής Θυατείρων.

[252] Χαπίπης, Όμηρος, Δρ., (1968), Κυπριακή Παροικία: Παρόν καὶ Μέλλον, στο Ἱερὸς Ναὸς Ἁγίων Πάντων Λονδίνου, *Ἀναμνηστικόν Λεύκωμα ἐπὶ τῇ εἰκοσαετηρίδι,* Λονδίνο.
«Ἀκριβῶς ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου, δηλ. τῆς ὀργανώσεως τῆς Παροικίας, ἤρχισαν νὰ διαφαίνονται ὡρισμέναι τάσεις εἰς τὴν παροικίαν, τάσεις αἱ ὁποῖαι ἔχουν τὸν αὐτὸν ἀντικειμενικὸν σκοπόν, ἐν τούτοις προϋποθέτουν διαφορετικὴν μέθοδον ὀργανώσεως καὶ εἶναι δυνατὸν να ὁδηγήσουν εἰς ριζικὴν ἀλλοίωσιν τῆς Κυπριακῆς Παροικίας. Ἡ μία τάσις ἐπιλαμβάνεται τοῦ προβλήματος ὄχι ἀποκλειστικῶς ἀπό τῆς ἀπόψεως τῆς Κυπριακῆς Παροικίας, ἀλλὰ ἀπὸ τῆς ἀπόψεως τοῦ ἀποδήμου ἐν γένει ἑλληνισμοῦ εἰς τὴν χώραν αὐτὴν ἀνεξαρτήτως τῆς τοπικῆς των καταγωγῆς. Αὐτὴ βασίζεται ἐπὶ τῆς ἀντιλήψεως ὅτι ἐφ' ὅσον οἱ Κύπριοι εὑρίσκονται ἐκτὸς τῆς

διατήρησης της Κυπριακής συνείδησης στην παροικία, σε διαχωρισμό και αντίθεση με την Ελληνική. Η διαφορετική κοινωνικοοικονομική τάξη των νέων από τους παλαιούς μετανάστες ενισχύει αντί να αποθαρρύνει την τάση αυτή και γίνεται εργαλείο στα χέρια εκείνων που θέλουν να ισχυροποιήσουν τον διαχωρισμό. Η μεθοδευμένη κίνηση των Βρετανών από τις δεκαετίες του ’20 και του ’30 να αλλοιώσουν την εθνική συνείδηση των Κυπρίων και να διαχωρίσουν την ομογένεια σε Κύπριους και Έλληνες απολήγει στην επικίνδυνη ταύτιση της Εκκλησίας με ό,τι ελληνικό και σε ταύτιση των ανεξάρτητων, από την Εκκλησία, θεσμών με τη διατήρηση και προστασία της «γνησιότητας» του Κυπρίου. Η προσπάθεια της Μητρόπολης να οργανώσει την ομογένεια ως ένα ενιαίο σύνολο προσκρούει σε εκείνους τους Κύπριους ομογενείς που θεωρούν μία τέτοια προσπάθεια ως καθυπόταξη της Κυπριακής τους ταυτότητας και απόπειρα εξόντωσής της. Οι τάσεις αυτές θα ενισχυθούν στα αμέσως επόμενα χρόνια από τα πολιτικά γεγονότα που θα ακολουθήσουν και θα γίνουν πιο εμφανείς και συγκρουσιακές. Στην πραγματικότητα, επρόκειτο για έναν άγονο αγώνα εξουσίας. Οι ίντριγκες αυτές γύρω από την ποδηγέτηση της ομογένειας και τον έλεγχο της παροικιακής εκπαίδευσης θα ενταθούν στην επόμενη περίοδο και θα αποτελέσουν το κύριο χαρακτηριστικό της.

νήσου των δέον νὰ θεωρηθοῦν ὡς ἁπλῶς Ἕλληνες, ἀδιαχωρίστως ἀπὸ τοὺς ὑπολοίπους ὁμοφύλους των. […] Αἱ πιθανότητες διατηρήσεως τῆς Ἑλληνικότητος τῶν Κυπρίων εἶναι μεγαλύτεραι ἐὰν οἱ Κύπριοι διατηρήσουν τὰ Κυπριακά των χαρακτηριστικά. Οἱαδήποτε ἐξασθένησις τῶν δεσμῶν των μετὰ τῆς Κύπρου θὰ συνεπάγεται, κατὰ τὴν γνώμην μου, ἐξασθένησιν τῆς ἑλληνικότητός των. Ἐὰν παραμείνουν Κύπριοι θὰ παραμείνουν Ἕλληνες.»

1.2.3 Διαμόρφωση της ομογενειακής εκπαίδευσης από το 1968 μέχρι το 2004

Η περίοδος που εξετάζεται στο κεφάλαιο αυτό εκτείνεται από το 1969 – όταν φτάνει στο Η.Β. η πρώτη οργανωμένη εκπαιδευτική αποστολή από τον μητροπολιτικό χώρο – μέχρι και την ένταξη της Κύπρου στην Ενωμένη Ευρώπη, το 2004. Η περίοδος αυτή ταυτίζεται με γεγονότα που στιγμάτισαν την πορεία του σύγχρονου Ελληνισμού και διαμόρφωσαν ένα σκηνικό ακόμα πιο έντονων και τραγικών πολιτικών αντιπαλοτήτων από αυτές που είχαν προηγηθεί. Η κορύφωση του αντιστασιακού αγώνα με την εξέγερση των φοιτητών του Πολυτεχνείου ταρακούνησε μεν τα θεμέλια του δικτατορικού καθεστώτος αλλά θα ερχόταν, τελικά, η τραγική θυσία της Ιφιγένειας, της Κύπρου, για να πέσει η Χούντα και να περάσει η Ελλάδα στην Μεταπολίτευση. Η παροικιακή εκπαίδευση, με το ξεκίνημα αυτής της περιόδου δέθηκε άρρηκτα με τη μοίρα του μητροπολιτικού Ελληνισμού (εμφύλια συγκρουσιακή σε Ελλάδα και Κύπρο). Οι ελάχιστες πιθανότητες που υπήρχαν για ενοποίηση της παροικιακής εκπαίδευσης χρωματίστηκαν με αποχρώσεις εμφυλιοπολεμικές και εξανεμίστηκαν. Ακόμα και όταν η τραγωδία της Τουρκικής Εισβολής κτύπησε ανελέητα την Κύπρο, η παροικιακή εκπαίδευση παρέμεινε διχασμένη και η διχόνοια αυτή μεγάλωσε αντί να εκτονωθεί. Μία νέα προσπάθεια για ίδρυση ημερήσιου σχολείου ξεκίνησε το 1977, για να καταλήξει το 1980 σε ένα υποσχόμενο ιδιωτικό σχολείο. Στον αντίποδα του σχολείου αυτού θα δημιουργηθεί από την Ελληνική Δημοκρατία το 1982 ένα αντίστοιχο δημόσιο. Κανένα από τα δύο δεν θα επιδιώξει ούτε θα καταφέρει να αγκαλιαστεί από τη μάζα των ομογενών. Το σκηνικό της παροικιακής εκπαίδευσης γίνεται πιο «πλούσιο» με τη δημιουργία επιπρόσθετων «ανεξάρτητων» φορέων. Οι οικονομικές συγκυρίες της τελευταίας δεκαετίας του αιώνα φέρνουν πιο κοντά τους φορείς της παροικιακής εκπαίδευσης στη δημιουργία ενός συντονιστικού σώματος, χωρίς, ωστόσο, να λύνονται τα χρόνια προβλήματα που δημιουργήθηκαν. Στο τέλος της περιόδου αυτής το Εργαστήριο Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών (Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ.) του Πανεπιστημίου Κρήτης θα έχει μια ανάμειξη στην ανάπτυξη διδακτικού υλικού και στη διοργάνωση εκπαιδευτικών σεμιναρίων. Ακόμα, το Υ.Π.Π. της Κύπρου θα αξιολογήσει την αποτελεσματικότητα της Κυπριακής Εκπαιδευτικής Αποστολής. Πριν το τέλος της περιόδου θα ανοίξει τις πόρτες του το πρώτο δημόσιο ελληνορθόδοξο ημερήσιο αγγλοελληνικό σχολείο υπό την αιγίδα της Αρχιεπισκοπής Θυατείρων.

Με την απόφαση 8809 της 5ης Ιουνίου 1969, το Υπουργικό Συμβούλιο της Κυπριακής Δημοκρατίας προχωρούσε σε παρεμβατική ενέργεια στα εκπαιδευτικά δρώμενα της

Ελληνικής Παροικίας, με την οποία ουσιαστικά θα ανοίγει το τρίτο κεφάλαιο της Παροικιακής εκπαίδευσης στο Ηνωμένο Βασίλειο. Η απόφαση προνοούσε την αποστολή στη Μ. Βρετανία ενός Επιθεωρητή Στοιχειώδους Εκπαιδεύσεως και τεσσάρων δασκάλων[253], καθώς και χρηματική βοήθεια ύψους £6.000 για τα ομογενειακά σχολεία. Η απόφαση αυτή ήταν απόρροια των συσκέψεων που ακολούθησαν στο Υπουργείο Παιδείας (Υ.Π.) της Κύπρου, μετά την υποβολή της έκθεσης Χριστοδουλίδη και της πρότασης που υπέβαλε για τον σκοπό αυτό το Υ.Π. προς το Υπουργικό Συμβούλιο της Κυπριακής Δημοκρατίας[254]. Η παρέμβαση, ωστόσο, της Κυπριακής Δημοκρατίας, όσο και η παρέμβαση, τον επόμενο χρόνο, της «Εθνικής Κυβερνήσεως», του δικτατορικού καθεστώτος που κυβερνούσε την Ελλάδα, περιέπλεξαν ακόμη περισσότερο τις πολύ λεπτές ισορροπίες της παροικιακής εκπαίδευσης.

Ελάχιστα έγγραφα υπάρχουν για την περίοδο αυτή στους σχετικούς φακέλους του Υπουργείου Παιδείας της Κύπρου, που φυλάσσονται στο κρατικό αρχείο. Οι πληροφορίες που παρέχουν, όμως, είναι αρκετές, για να φωτίσουν το συγκρουσιακό σκηνικό που διαγραφόταν στο επίπεδο των σχέσεων ανάμεσα στους εμπλεκόμενους φορείς στην εκπαίδευση των Ομογενών. Στην κατηγορία αυτών των σημαντικών εγγράφων συγκαταλέγεται η πρώτη έκθεση που υπέβαλε στις 9 Σεπτεμβρίου 1969 στον Τμηματάρχη Στοιχειώδους Εκπαιδεύσεως, στο Υπουργείο Παιδείας της Κύπρου, ο Επιθεωρητής Ανδρέας Καραγιώργης, που ηγήθηκε της Αποστολής. Ο Καραγιώργης αναφέρεται στις συναντήσεις του με τον Αρχιεπίσκοπο Αθηναγόρα ΙΙ (3/9/1969), τις Σχολικές Εφορείες (όπως ονομάζει τις επιτροπές γονέων) «των σχολείων του συλλόγου Ελλήνων Γονέων και των Ανεξαρτήτων» (4/9/1969), την Ελληνική Πρεσβεία (5/9/1969) και τους αντιπροσώπους του τύπου. Από την έκθεση γίνεται εμφανές ότι όλοι οι εμπλεκόμενοι φορείς είδαν θετικά την παρέμβαση του Υπουργείου Παιδείας της Κύπρου. Ο Έλληνας Πρέσβης μάλιστα παρατήρησε κατά τη συνάντηση ότι:

> «ἐὰν καὶ ἡ Ἑλλὰς ἀπέστελλε ὀλιγομελῆ ἔστω ὁμάδα διδασκάλων, τὸ πρόβλημα θὰ εἰσήρχετο εἰς τὸν δρόμον τῆς τελικῆς ἐπιλύσεώς του».

---

[253] Κεντρικὸν Ἐκπαιδευτικὸν Συμβούλιον Ἀρχιεπισκοπῆς Θυατείρων, (1968), *Πρακτικά συνεδριάσεως Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς 16ης Σεπτεμβρίου 1969*, Κρατικό Αρχείο Κύπρου Φακ.:Υ.Π. 460/68//3.

[254] Υπουργείο Παιδείας Κύπρου, (1968), *Πρότασις πρὸς τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον, Θέμα: Τὸ πρόβλημα τῆς ἐκπαιδεύσεως τῶν Κυπριοπαίδων τῶν διαβιούντων ἐν Ἀγγλίᾳ*, 26 Μαρτίου 1968, Κρατικό Αρχείο Κύπρου Φακ.:Υ.Π. 460/68.

Το πρόβλημα όμως δεν ήταν για όλους το ίδιο. Ο Έλληνας πρέσβης προφανώς το έβλεπε[255] ως πρόβλημα στελεχώσεως των σχολείων με επαγγελματικά καταρτισμένους εκπαιδευτικούς. Δεν φαίνεται όμως να το έβλεπαν έτσι όλες οι υπόλοιπες πλευρές. Από την έκθεση φαίνεται και ακόμα ένα πολύ σημαντικό θέμα που αποτέλεσε το επίκεντρο των συγκρούσεων:

> «Ἡ Ἀρχιεπισκοπὴ αἰσθάνεται ὅτι ἡ εὐθύνη διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν Ἑλληνοπαίδων βαρύνει τὴν ἰδίαν καὶ δὲν δέχεται νὰ τὴν μεταβιβάσει εἰς ἄλλον σῶμα, περιλαμβανομένης καὶ τῆς Ὑπάτης Ἀρμοστείας τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας.[256]»

Το θέμα συζητήθηκε και με τον διευθύνοντα την Ελληνική Πρεσβεία Πρέσβη, Ευσ. Λαγάκο, που ανέφερε:

> «ὅτι δι' ἱστορικοὺς καὶ παραδοσιακοὺς λόγους ἡ Ἑλληνικὴ Πρεσβεία θεωρεῖ τὴν Ἱερὰν Ἀρχιεπισκοπὴν Θυατείρων ὡς τὸν ἁρμόδιον ὀργανισμόν διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν τέκνων τῶν ἐδῶ διαβιούντων Ἑλλήνων.[257]»

Οι Σχολικές Εφορείες όμως «*τῶν σχολείων τοῦ Συλλόγου Ἑλλήνων Γονέων καὶ τῶν Ἀνεξαρτήτων*»[258] είχαν την άποψη ότι έπρεπε:

---

[255] http://www.ekdd.gr/ekdda/files/ergasies_esdd/16/5/829.pdf, τελευταία πρόσβαση 27/7/2012. Θα ανέμενε κανείς ότι ο Έλληνας πρέσβης ίσως, θα ήταν ο μόνος δικαιολογημένος να βλέπει το πρόβλημα ως πρόβλημα εξουσίας, καθώς ο ίδιος εκτός από πρέσβης της Ελλάδος ήταν και εκπρόσωπος του στρατιωτικού καθεστώτος. Ο Ευσ. Λαγάκος, ωστόσο, δεν ήταν στρατιωτικός. Ήταν διπλωμάτης καριέρας. Είχε υπηρετήσει στην Κύπρο ως επιτετραμμένος την κρίσιμη περίοδο 1963 όπως αναφέρει ο ίδιος στο: Αλεξανδράκη, Μ., Θεοδωρόπουλος Β. και Λαγάκος Ευσ., (1987), «*Το Κυπριακό 1950-1974 Μια Ενδοσκόπηση,* Ελληνική Ευρωεκδοτική, Αθήνα, Β΄ Έκδοση, σ. 32. «Το Νοέμβριο 1963 ήμουν επιτετραμμένος της Ελλάδος στην Κύπρο. Μια μέρα, από τις τελευταίες του μήνα αυτού, η τότε Υπουργός Δικαιοσύνης [Στέλλα Σουλιώτη], που αναπλήρωνε τον απουσιάζοντα Υπουργό Εξωτερικών, με παρεκάλεσε να σπεύσω στο γραφείο της για μια επείγουσα και ενδιαφέρουσα ανακοίνωση. Όταν έφθασα στο Κυπριακό Υπουργείο Εξωτερικών, η συμπαθέστατη Υπουργός, προς μεγάλη μου απορία, κλείδωσε την πόρτα του γραφείου της και μου είπε ότι θα μου έδειχνε ένα εξαιρετικά ενδιαφέρον χαρτί. Πράγματι, η Υπουργός άνοιξε το χρηματοκιβώτιο και μου έδωσε να διαβάσω ένα δαχτυλογραφημένο μνημόνιο, που είχε διορθώσεις και προσθήκες με το μολύβι. Ήταν τα 13 σημεία και οι χειρόγραφες διορθώσεις από το χέρι του Σερ Άρθουρ Κλαρκ». Ο Λαγάκος αργότερα (1989) εκλέχτηκε Ευρωβουλευτής με το ψηφοδέλτιο της Νέας Δημοκρατίας.
http://news.pathfinder.gr/greece/politics/34298.html, τελευταία πρόσβαση 27/7/2012.

[256] Καραγιώργης, Ανδρέας, (1969α), *Ἐπαφαὶ μετὰ Ἀρχῶν καὶ Σωμάτων τῆς ἐν Λονδίνῳ Κυπριακῆς Παροικίας*, Κρατικό Αρχείο Κύπρου Φακ.:Υ.Π. 460/68/3.

[257] Από όλη την τρισέλιδη έκθεση το σημείο αυτό φέρει αγκύλη στην αριστερή πλευρά του εγγράφου, δείγμα ότι ο παραλήπτης του επεσήμανε ιδιαίτερα τη θέση της Ελληνικής Πρεσβείας.

[258] Η συνάντηση της 4/9/69 με τις Σχολικές Εφορείες των σχολείων του συλλόγου Ελλήνων Γονέων και των Ανεξαρτήτων, έγινε στην Υπάτη Αρμοστεία. Σε αυτή συμμετείχαν, για τον Σύλλογο Ελλήνων Γονέων, οι Τάκης Τσιούπρας, Χρυσόστομος Κωστή, Δημήτρης Κώστα, Κώστας Φιλίππου και Ανδρέας Παυλουρής, για τα σχολεία του Συνδέσμου Κυπρίων Βορείου Λονδίνου συμμετείχαν οι κυρίες Κωνσταντίνα Χατζηπαναγή και Ν. Αντωνίου και για την περιοχή Fulham του Νοτίου Λονδίνου οι Θ. Παπαθανασίου και Στ. Πεππές. Όλοι οι πιο πάνω ήταν Κύπριοι στην καταγωγή, δραστηριοποιημένοι κομματικά στο χώρο της αριστεράς.

«νὰ καταβληθοῦν προσπάθειαι διὰ τὴν ἵδρυσιν μιᾶς Ὑπηρεσίας, ἥτις ἐν συνεργασίᾳ μεθ' ὅλων τῶν παραγόντων νά ἀναλάβει τὴν λειτουργίαν τῶν σχολείων τῆς Παροικίας. Οἱ ἴδιοι» ξεκαθάριζαν ὁτι «δὲν ἀναγνωρίζουν εἰς τὴν ἐκκλησίαν δικαιώματα ἐπὶ τῆς Παιδείας καὶ ἀνέφεραν ὅτι κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ θέρους κατέβαλον προσπαθείας διὰ τὴν δημιουργίαν ἑνὸς ἀνεξαρτήτου Ὀργανισμοῦ – Συνομοσπονδίας πού νά ἀναλάβει τῆν εὐθύνην ὅλων τῶν σχολείων τῆς Παροικίας. Εἰς τοῦτο θὰ ἦσαν εὐπρόσδεκτοι καὶ τὰ σχολεῖα τοῦ Κ.Ε.Σ.[259]»

Εδώ λοιπόν εντοπίζεται ένα πρόβλημα που κυριάρχησε έκτοτε στην ιστορία της Παροικιακής εκπαίδευσης: Ποιος αναλαμβάνει την ευθύνη για τη λειτουργία των σχολείων της Παροικίας και ποια στάση τηρούν για το θέμα αυτό η Ελλάδα και η Κύπρος!

Χαρακτηριστικό, ωστόσο, της στάσης της Κυπριακής πλευράς είναι ένα μικρό επεισόδιο που συνέβηκε λίγες μέρες αργότερα (16/9/1969), κατά τη συνεδρίαση της Εκτελεστικής Επιτροπής[260] του Κεντρικού Εκπαιδευτικού Συμβουλίου (Κ.Ε.Σ.) της Αρχιεπισκοπής.

«Ὁ π. Χρυσόστομος ἐρωτᾶ τόν κ. Καραγιώργη εἰς ποῖα σχολεία θ' ἀποσπασθοῦν οἱ 4 ἐκ Κύπρου ἐκπαιδευτικοί.

Ὁ κ. Καραγιώργης ἀπαντῶν λέγει ὅτι κατόπιν ἀνταλλαγῆς γνωμῶν μετὰ τοῦ Σεβασμιωτάτου καὶ ἄλλων ὑπευθύνων παραγόντων, ὑπέβαλεν ἔκθεσιν εἰς τό Ὑπουργεῖον Παιδείας Κύπρου – εἰς τὸ ὁποῖον ὑποχρεοῦται ν' ἀναφέρεται καὶ εἶναι ὑπόλογος[261] – καὶ ἐζήτησε τὴν ἔγκρισιν τοῦ ὑποβληθέντος σχεδίου τοποθετήσεως τῶν τεσσάρων διδασκάλων.

Ὁ π. Χρυσόστομος διαμαρτύρεται διότι εἰς τόσον οὐσιῶδες ζήτημα δὲν ἠρωτήθησαν οἱ ὑπεύθυνοι τῶν σχολείων, ἢ τὸ Κ.Ε.Σ. ἐν τῇ ὁλομελείᾳ του.

Ὁ Σεβ. Πρόεδρος ἐπεμβαίνων λέγει ὅτι ὁ ἴδιος ὑπέδειξεν εἰς τόν κ. Καραγιώργην ὅπως οἱ 3 διδάσκαλοι οἱ ὁποῖοι θὰ τοποθετηθοῦν εἰς σχολεῖα τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς

[259] Καραγιώργης, Ανδρέας, (1969α), ό.π.

[260] Κεντρικόν Ἐκπαιδευτικόν Συμβούλιον Ἀρχιεπισκοπῆς Θυατείρων, (1968), ό.π.
Η συνεδρίαση πραγματοποιήθηκε στα γραφεία της Αρχιεπισκοπής υπό την προεδρία του Αρχιεπισκόπου Αθηναγόρα ΙΙ. Παρίσταντο: ο Μητροπολίτης Σύρου και Τήνου Δωρόθεος (που φαίνεται για κάποιο λόγο ήταν φιλοξενούμενος της Αρχιεπισκοπής), ο Υποπρόξενος της Ελλάδας Αποστολίδης, ο Μορφωτικός Ακόλουθος της Υπάτης Αρμοστείας της Κύπρου Π. Βανέζης, ο Επιθεωρητής Α. Καραγιώργης, οι Αρχιμανδρίτες Τιμόθεος Κατσιγιάννης, Ιερόθεος Κυκκώτης, Γρηγόριος Θεοχάρους και Χρυσόστομος Μαυρογιαννόπουλος και τα λαϊκά μέλη Κ. Νικολαΐδης, Δ. Λορέντζος και Λ. Κουμαριανός, που εκτελούσε χρέη Γραμματέως της Εκτελεστικής Επιτροπής.

[261] Το συγκεκριμένο ύφος με το οποίο ο Καραγιώργης απευθύνεται στον Αρχιμανδρίτη Μαυρογιαννόπουλο δεν ανταποκρίνεται στο ύφος με το οποίο ο ίδιος δείχνει στην έκθεσή του ότι απευθύνθηκε στις Κυπριακές ομάδες εκπαιδευτικών φορέων.

διορισθοῦν, εἰ δυνατὸν εἷς εἰς τὰ σχολεῖα τοῦ Ἀνατολικοῦ Λονδίνου, ὁ δεύτερος εἰς τά τοῦ Δυτικοῦ καὶ ὁ τρίτος εἰς τά σχολεῖα τῶν Ἁγίων Πάντων.

Ὁ κ. Καραγιώργης δευτερολογῶν λέγει ὅτι οἱ διορισθησόμενοι διδάσκαλοι, φερ' εἰπεῖν εἰς τά σχολεῖα τῶν Ἁγίων Πάντων, δυνατόν νά διδάξουν καὶ εἰς ἄλλα σχολεῖα, τάς ἡμέρας κατά τάς ὁποίας δέν θά ἐργάζονται τά σχολεῖα τῶν Ἁγίων Πάντων. Ἐκτός τούτου, τὸ ἀρχικὸν τοῦτο σχέδιον πιθανὸν νὰ τροποποιηθεῖ ἀργότερον ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἀναγκῶν τῶν σχολείων καὶ τῆς ἀποκτηθησομένης πείρας.[262]»

Το συγκεκριμένο γεγονός θα μπορούσε να περάσει απαρατήρητο για κάποιον που δεν γνώριζε ότι ο π. Χρυσόστομος ήταν ο προϊστάμενος του Ναού του Αποστόλου Ανδρέα στο Kentish Town, του πρώτου ναού που ιδρύθηκε στο Λονδίνο μετά τον Ναό των Αγίων Πάντων. Το σημαντικότερο όμως ήταν ότι ο άνθρωπος αυτός κατόρθωσε με τη βοήθεια των ομογενών, τόσο των Κυπρίων, όσο και ομογενών του εφοπλιστικού κύκλου του City, να κτίσει στο Λονδίνο, δίπλα από τον Ναό, το πρώτο ιδιόκτητο Ελληνικό Σχολείο, ένα πολύ αξιοπρεπές κτήριο για την εποχή του και κατά πολύ ανώτερο από οτιδήποτε χρησιμοποιήθηκε μέχρι τότε (και για πολλά χρόνια μετά) ως σχολείο. Ακόμα και αν δεν το γνώριζε[263] αυτό ο Επιθεωρητής Καραγιώργης, το είχε πληροφορηθεί νωρίτερα στη Συνεδρίαση της Εκτελεστικής Επιτροπής, όταν ο Αρχιεπίσκοπος Αθηναγόρας ΙΙ αναφέρθηκε στο κλείσιμο ενός ιδιωτικού Ελληνοαγγλικού Γυμνασίου, που λειτούργησε εκεί την προηγούμενη χρονιά (1968-1969)[264]. Εξ' άλλου, στους φακέλους του Υπουργείου Παιδείας υπήρχε αίτημα του σχολείου του Αποστόλου Ανδρέα για οικονομική βοήθεια προς ενίσχυση της αποπληρωμής του χρέους της κοινότητας για το κτήριο του σχολείου. Το σχολείο αυτό θα μπορούσε κάλιστα να αξιοποιηθεί για τη λειτουργία ημερήσιου σχολείου. Η στάση που τήρησε ο Καραγιώργης και η Υπάτη Αρμοστεία γίνεται εμφανής και από ακόμα ένα

[262] Κεντρικὸν Ἐκπαιδευτικὸν Συμβούλιον Ἀρχιεπισκοπῆς Θυατείρων, ό.π.

[263] Βεβαίως ο Καραγιώργης το γνώριζε γιατί ήταν πολύ καλά πληροφορημένος για την όλη κατάσταση των σχολείων.

[264] Τη σχολική χρονιά 1968 – 1969 λειτούργησε στην Κοινότητα Αποστόλου Ανδρέα Kentish Town, ιδιωτικό Ελληνοαγγλικό Γυμνάσιο του Ιδρυτή και Ιδιοκτήτη του Ομίλου Εκπαιδευτηρίων Σαβεριάδη, που στεγάζεται στην Κύπρο. Ο Σαβεριάδης είδε στις ανάγκες που δημιουργήθηκαν από το μεταναστευτικό ρεύμα, που οδήγησε στην Αγγλία το 1/5 των Κυπρίων, χρυσή ευκαιρία, για να επεκτείνει τον κύκλο των εργασιών του. Την Προεδρία της Σχολικής Εφορείας ανέλαβε ο Αρχιεπίσκοπος Αθηναγόρας, ο οποίος πίστεψε ότι με τον τρόπο αυτό θα μπορούσε να λειτουργήσει, έστω και ιδιωτικό, ένα οργανωμένο ημερήσιο σχολείο στο Λονδίνο. Στην συνεδρίαση αυτή του Κ.Ε.Σ. δήλωνε ο Αρχιεπίσκοπος Αθηναγόρας ότι υποστήριξε την προσπάθεια αυτή «διότι ἐπίστευε καὶ πιστεύει ὅτι πρέπει νὰ ἐνισχύεται πᾶσα προσπάθεια, ὁποθενδήποτε προερχομένη καὶ σκοπὸν ἔχουσα τὴν διάδοσιν τῆς Ἑλλ. Παιδείας. Ὁ κ. Σαβεριάδης, ὅμως, δυστυχῶς οὐδέποτε τὸν συνεβουλεύθη, δὲν τὸν προσεκάλεσε εἰς καμίαν συνεδρίασιν τῆς Σχ. Ἐφορείας καὶ οὔτε κἄν τὸν ἐπεσκέπτετο ὁσάκις ἤρχετο ἐκ Κύπρου εἰς Λονδῖνον. Ὡς ἐκ περισσοῦ δὲν ἐφάνη συνεπὴς πρὸς τὰς πρὸς τρίτους ὑποχρεώσεις του. Χρεωστεῖ τὸ ἐνοίκον τῆς 3ης τριμηνίας, τὸ τηλέφωνον, μισθοὺς διδασκάλων καὶ ἄλλα μικροποσά. Διὰ τοῦτο ἐζήτησε ἀπ' αὐτὸν ν' ἀπαληφθεῖ τὸ ὄνομά του ἀπὸ τὰ ἐπιστολόχαρτα τοῦ σχολείου. Ἔγραψε καὶ εἰς τὸν ἴδιον καὶ ἀναμένει ἀπάντησιν.»

έγγραφο-χειρόγραφη επιστολή του Επιθεωρητή προς το Υ.Π. (23/10/69), σχετικά με τη βοήθεια των £6.000 για τα ομογενειακά σχολεία:

> «Ἀγαπητέ μου κ. Χριστοδουλίδη[265],
>
> Σᾶς γράφω γιὰ νὰ σᾶς ἐκθέσω τοὺς φόβους καὶ τὶς ἀνησυχίες τὶς δικὲς μου ἀλλὰ καὶ ὅλων ἐδῶ στὴν Ὑπάτη Ἀρμοστεία σχετικὰ μὲ τὸν τρόπο διαθέσεως τῶν £6.000. Μ' ἕνα telex σημερινὸ πληροφορηθήκαμε πὼς οἱ £3.000 θὰ δοθοῦν ἀπ' εὐθείας πρὸς τὸν Ἀρχιεπίσκοπο Θυατείρων γιὰ νὰ τὶς διαθέσει κατὰ τὸ δοκοῦν κι' οἱ ὑπόλοιπες £3.000 θὰ διατεθοῦν διὰ τὸν ἐξοπλισμὸν τῶν σχολείων βάσει προτάσεών μου καί τῇ συνεργασίᾳ τῶν ἐκπαιδευτικῶν τοῦ Κ.Ε.Σ.
>
> Θὰ ἀντιλαμβάνεσθε ἀσφαλῶς καλύτερα ἀπὸ οἱονδήποτε ἄλλον πὼς ἡ ἀπόφασις αὐτὴ ἀποτελεῖ δυναμίτιδα[266] στὶς προσπάθειες ὅλων μας. Ἂν γνωσθῇ ἔξω – καὶ ἀργὰ ἢ γρήγορα θὰ γνωσθῇ – θὰ ξεσηκωθοῦν ὅλοι. Δεξιοί, ἀριστεροί, ἀνεξάρτητοι καὶ προϊστάμενοι ἱερῶν ναῶν ἀκόμη θὰ ἀντιδράσουν. Ὅλοι περίμεναν πὼς τὰ λεφτὰ θὰ μοιράζονταν ἀπὸ τὴν Ὑπάτη Ἀρμοστεία τῇ συνεργασίᾳ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, ἐν ἀνθρωπίνῃ δικαιοσύνῃ πρὸς ὅλα τὰ σχολεῖα ἀνεξαιρέτως. Ὁ κ. Ὕπατος Ἀρμοστὴς θὰ ἦτο τὸ πιὸ ἀρμόδιο πρόσωπο νὰ ἀναλάβει νὰ διαθέσει τὰ λεφτὰ βάσει ἀσφαλῶς ἑνὸς σχεδίου ποὺ θὰ ἐλάμβανε ὑπ' ὄψιν τὰς ἀνάγκας ὅλων τῶν σχολείων τῆς παροικίας. Πρὶν ληφθοῦν ἀποφάσεις θὰ ἐζητεῖτο ἀσφαλῶς καὶ ἡ γνώμη τοῦ Σεβασμιωτάτου, ὅπως ἀκριβῶς ἐγινε μὲ τὴν τοποθέτηση τῶν δασκάλων, ποὺ ὅλοι ἔμειναν ἱκανοποιημένοι. Ἡ δικὴ μου θέσις ὡς καὶ ἐκείνη πιθανῶς τῶν 4 δασκάλων δυσκολεύεται σοβαρότατα. Φοβοῦμαι πώς, λόγῳ τῶν ἀντιδράσεων ποὺ θὰ δημιουργηθοῦν ὅ,τι μὲ κόπο κτίστηκε θὰ καταρρεύσει σὲ μιᾶ στιγμή, μέχρι σημείου ποὺ δὲν θἄχουμε θέση ἐδῶ. Καὶ ἂν ἀκόμη τὰ λεφτὰ μοιραστοῦν πρὸς ὅλα τὰ σχολεῖα ἀπὸ τὸ Κ.Ε.Σ. θὰ ὑπάρχουν δυσκολίες […][267]»

---

[265] Ο Ανδρέας Χριστοδουλίδης είχε πάρει τώρα τη χηρεύουσα θέση του Διευθυντή Στοιχειώδους Εκπαιδεύσεως του Υπουργείου Παιδείας και λειτουργούσε ως Αναπληρωτής μέχρι που προήχθηκε σε Διευθυντή Στοιχειώδους. Ανάμεσα στα μέλη της πρώτης αποστολής εκπαιδευτικών βρισκόταν και ο αδελφός του Μιχαλάκης. Ο Χριστοδουλίδης βρισκόταν τώρα σε θέση να επηρεάσει, αν ήθελε, τα πράγματα προς την κατεύθυνση που ο ίδιος εισηγήθηκε στην έκθεσή του. Δεν υπάρχουν στους φακέλους ενδείξεις ότι το έπραξε.

[266] Οι υπογραμμίσεις στο κείμενο προέρχονται από το έγγραφο.

[267] Καραγιώργης, Ανδρέας, (1969β), *Χειρόγραφη ἐπιστολὴ πρὸς τὸν Ἀναπληρωτὴ Διευθυντὴ Στοιχειώδους Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Υ.Π. (23/10/69),* Κρατικό Αρχείο Κύπρου Φακ.:Υ.Π. 460/68/3. Η τελευταία πρόταση του Καραγιώργη είναι δηλωτική του κλίματος των σχέσεων Υπάτης Αρμοστείας και Αρχιεπισκόπου Θυατείρων Αθηναγόρα ΙΙ και της αρνητικής στάσης της Αρμοστείας: *«Καὶ ἂν ἀκόμη τὰ λεφτὰ μοιραστοῦν πρὸς ὅλα τὰ σχολεῖα ἀπὸ τὸ Κ.Ε.Σ. θὰ ὑπάρχουν δυσκολίες.»*. Το πρόβλημα εδώ φανερά είναι ένα πρόβλημα ισχύος και εξουσίας. Σημειωτέον ότι το telex του Υ.Π. (Υ.Π. 460/68/3 *Οἰκονομικὴ ἐνίσχυσις τῶν ἐν Μ. Βρεταννίᾳ Ἑλληνικῶν Σχολείων ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως*.) με την σήμανση ΛΙΑΝ ΕΠΕΙΓΟΝ υπογράφεται από τον Γενικό

Οι £6.000 διαμοιράστηκαν στα σχολεία από την Υπάτη Αρμοστεία, με τον τρόπο που ήθελε ο Καραγιώργης, αλλά τα πράγματα δεν άργησαν να φτάσουν στο σημείο που προφήτευσε. Με το διάταγμα 695/1970 του δικτατορικού καθεστώτος δημιουργήθηκε η *Διεύθυνσις*

Διευθυντή του Υ.Π. Κύπρου Π.Κ. Αδαμίδη προς τον «*Γενικὸν Διευθυντὴν Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν*». Η τρίτη και τελευταία παράγραφος του telex δηλώνει εμφαντικά: «**Ἡ ὡς ἄνω διευθέτησις τυγχάνει τῆς ἐγκρίσεως τῆς Α.Μ. τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας.**». Ο Καραγιώργης όμως επιμένει: «*Ἂν ἡ διάθεση τοῦ ποσοῦ γίνει ὅπως ἀναφέρεται στὸ telex θὰ διαμορφωθεῖ ἡ ἑξῆς κατάστασις: α) Τὸ Κ.Ε.Σ. θὰ σκληρύνει τὴν στάσιν του ἔναντι τῶν ἀνεξαρτήτων, τῶν θεωρουμένων ὡς ἀριστερῶν καὶ τῶν ἰδικῶν του ἀκόμη σχολείων, β) Τὸ κῦρος τῆς Κυπρ. Ὑπάτης Ἀρμοστείας καταπίπτει, γ) Θὰ δημιουργηθεῖ σάλος καὶ θὰ ἀκουσθοῦν ἔντονοι φωναὶ διαμαρτυρίας ἐκ μέρους τῶν μὴ ἀναγνωριζουσῶν τὸ Κ.Ε.Σ. Ἐφορειῶν, δ) Τὸ μέχρι σήμερον ἐπιδειχθὲν ἔναντι ἡμῶν πνεῦμα κατανοήσεως καὶ συνεργασίας θὰ παύσει ὑφιστάμενον ἢ θὰ μειωθεῖ. Τὸ Κ.Ε.Σ. θὰ κινηθεῖ ὅπως θέλει μιὰ καὶ θἄχει τὰ λεφτά, οἱ ἀνεξάρτητοι θὰ νομίζουν δικαίως ἢ ἀδίκως πὼς ἀδικοῦνται καὶ κανεὶς δὲν θὰ προσβλέπει πρὸς τὴν Κυπρ. Κυβέρνηση καὶ τὰ ὑπηρεσιακά της ὄργανα, μιὰ καὶ θὰ ξέρει πὼς ὅλα θὰ ἐκπορεύονται ἐκ τοῦ Κ.Ε.Σ. ἢ διὰ τοῦ Κ.Ε.Σ.*». Αποκαλύπτεται με την επιστολή αυτή το σκεπτικό με το οποίο λειτούργησε εκ της γενέσεώς της η εμπλοκή της Κυπριακής Δημοκρατίας στα δρώμενα της παροικιακής εκπαίδευσης· ένα διττό σκεπτικό ποδηγέτησης και διάσπασης. Εκφράζεται εδώ μια πολιτική που, στην ουσία, αντιτίθεται και αντιπαλεύει τη δυνατότητα οργάνωσης της ομογενειακής εκπαίδευσης κάτω από την Εκκλησία, τον μόνο θεσμό που μπόρεσε και θα μπορούσε διαχρονικά να αποτελέσει συνδετικό θεσμικό βάθρο οργάνωσης και αυτονόμησης της ομογενειακής εκπαίδευσης. Λειτουργοί όπως ο Επιθεωρητής Καραγιώργης, ο Ύπατος Αρμοστής Ασσιώτης και πολλοί άλλοι που τους ακολούθησαν, προτίμησαν να ενισχύσουν τις ομάδες που ήταν αντίθετες σε τέτοια οργάνωση της ομογενειακής παιδείας, χωρίς ωστόσο να αναλαμβάνουν ευθύνη. Ενίσχυσαν έτσι, στην πραγματικότητα, τη διάσπαση στην παροικιακή εκπαίδευση και στέρησαν ταυτόχρονα από την Εκκλησία τη δυνατότητα να αποτελέσει συνενωτικό φορέα και να εμπλουτιστεί από τις δυνάμεις και τις δυνατότητες των συνόλων που παρέμεναν εκτός. Η πολιτική αυτή ακολουθήθηκε με συνέπεια σε όλα τα επόμενα χρόνια και αποδείχτηκε λανθασμένη, γιατί στο τέλος η λύση στην οποία προσβλέπουν όλοι για τη δημιουργία ημερήσιων σχολείων στο Η.Β. είναι η λύση των ομολογιακών σχολείων, που μπορούν να λειτουργήσουν μόνο κάτω από την ευθύνη της Αρχιεπισκοπής Θυατείρων. Ενώ, λοιπόν, στο τέλος ζητείται από τις Αγγλικές αρχές να αναγνωρίσουν τη θρησκευτική πολιτισμική ιδιαιτερότητα της Ελληνικής ομογένειας και να χρηματοδοτήσουν την ίδρυση αγγλοελληνικών σχολείων, αυτή την ιδιαιτερότητα η ίδια η Κυπριακή εκπαιδευτική πολιτική την αντιστρατεύτηκε για τρεις ολόκληρες δεκαετίες. Όπως ο Καραγιώργης, τότε, έτσι και οι μετέπειτα δεν αντιλήφθηκαν τον βαθμό στον οποίο η ανάμειξη αυτή υπήρξε ολέθρια: «*Σκέφτηκα νὰ σᾶς γράψω ἀμέσως μὲ τὴν ἐλπίδα πὼς κάτι μποροῦμε νὰ προλάβουμε. Μὲ τὶς εἰσηγήσεις μου νὰ διατεθοῦν τὰ χρήματα μέσῳ τοῦ Ὑπάτου Ἀρμοστοῦ δὲν θέλω νὰ θίζω τὸ κῦρος τοῦ Κ.Ε.Σ. καὶ τοῦ Σεβασμιωτάτου. Τοὐναντίον πιστεύω πὼς πρέπει νὰ προστατευθοῦν. Φθάνουν οἱ τόσες ἄλλες δυσκολίες ποὺ τώρα ἀντιμετωπίζει ἡ ἀρχιεπισκοπὴ (ἡ διένεξις μὲ τὴν ἐπιτροπὴ Ἁγ. Πάντων βρίσκεται στὸ ἀποκορύφωμά της). Ἐξ ἄλλου οἱ προσωπικὲς κι' οἱ ὑπηρεσιακές μου σχέσεις μὲ τὸν Σεβασμιώτατο εἶναι κάτι πάνω ἀπό ἄριστες. Δὲν ξέρω ποιὰ εἶναι ἡ γνώμη τοῦ κ. Ἀσσιώτη, γιατί τώρα καὶ μέρες λείπει στὴν Σουηδία. Εὐχαριστῶ. Μὲ ἐκτίμηση καὶ ἀγάπη. Ἀ. Καραγιώργης.*» Επιπρόσθετα στα πιο πάνω χρειάζεται να αναφερθεί ότι το ποσό των £3.000 ήταν ανεκπλήρωτη υπόσχεση του Αρχιεπισκόπου Μακαρίου ως Προέδρου της Κυπριακής Δημοκρατίας από τον Σεπτέμβριο του 1966. Σύμφωνα με εγκύκλιο του Αθηναγόρα με ημ. 9 Ιανουαρίου 1967 που δημοσιεύεται στο: Μεττής Χ., (1998) σ. 644:- «*Τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας τῆς Κύπρου ὑπεσχέθη ὅτι θὰ μᾶς βοηθήσει, ἐζήτησε ὅμως ἔκθεσιν τῆς καταστάσεως τῶν σχολείων μας, τὴν ὁποῖαν καὶ ἀπεστείλαμεν μετ' ἐπιστολῆς πρὸς τὸν Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον Κύπρου κ.κ. Μακάριον διὰ νὰ ἀποστείλει τὸ ποσὸν τῶν 3.000 λιρῶν ποὺ ὑπεσχέθη πρὸς βοήθειαν τῶν σχολείων μας κατὰ τὴν ἐπίσκεψίν του εἰς Λονδῖνον τὸν τελευταῖον Σεπτέμβριον. Τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας τῶν Ἀθηνῶν ἔλαβε τὴν ἔκθεσίν μας καὶ μελετᾶ τὸ πρόβλημά μας καὶ ἀπέστειλε εἰς τὴν Μητρόπολιν 168 κιβώτια μὲ 10.000 βιβλία διὰ τὰ Σχολεῖα μας δωρεάν. Ἤδη σχεδὸν ὅλα τὰ Σχολεῖα μας προμηθεύονται τὰ βιβλία τὰ ὁποῖα χρειάζονται ἀπὸ τὸ Γραφεῖον τοῦ Κεντρικοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου τῆς Μητροπόλεώς μας. Ἀλλ' ἐνῶ ὅλοι δυνάμεθα νὰ περιμένουμεν τὴν βοήθειαν ἀπὸ τὰς Ἀθήνας καὶ ἀπὸ τὴν Κύπρον, αἱ ἀνάγκαι δὲν μποροῦν νὰ μᾶς περιμένουν. Εἰς τὸ Λονδῖνον φοιτοῦν εἰς τὰ Σχολεῖα μας 3.000 περίπου παιδιά, μένουν ὅμως ἔξω ἀπὸ τὰ Ἑλληνικὰ Σχολεῖα 15.000 παιδιά. Ἐν ἀναλογίᾳ κάτι παρόμοιον συμβαίνει καὶ εἰς ἄλλας πόλεις τῆς Ἀγγλίας.*» Η εμφαντική δήλωση στην επιστολή του Γενικού Διευθυντή του Υπουργείου Παιδείας: «***Ἡ ὡς ἄνω διευθέτησις τυγχάνει τῆς ἐγκρίσεως τῆς Α.Μ. τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας***» επιβεβαιώνει τη δέσμευση του Μακαρίου προς τον Αθηναγόρα και αφήνει το ενδεχόμενο ότι: όχι απλώς ετύγχανε της εγκρίσεως του Μακαρίου, αλλά δεν αποκλείεται να ήταν και εντολή του, για να εκπληρώσει μια υπόσχεση που αμέλησε λόγω των πολλών άλλων προβλημάτων που αντιμετώπιζε ως Πρόεδρος και ως Αρχιεπίσκοπος.

Ἐκπαιδεύσεως Ἑλληνοπαίδων Ἐξωτερικοῦ[268]. Για την εφαρμογή του διατάγματος η *Διεύθυνσις Ἐκπαιδεύσεως Ἑλληνοπαίδων Ἐξωτερικοῦ* αποφάσισε την οργάνωση δύο εκπαιδευτικών Αποστολών στο εξωτερικό. Η εκπαιδευτική αποστολή από την Ελλάδα στο Λονδίνο ανέλαβε καθήκοντα το Σεπτέμβριο 1970, ένα χρόνο μετά την Κυπριακή. Ξεκινούσε έτσι μια νέα περίοδος που θα χαρακτηριζόταν – με τις αποστολές εκπαιδευτικών από Ελλάδα και Κύπρο – από την ενεργό εμπλοκή του μητροπολιτικού χώρου στα εκπαιδευτικά δρώμενα του παροικιακού ελληνισμού και τη διαμόρφωση νέας πραγματικότητας για την ομογενειακή εκπαίδευση. Ήταν όμως καταδικασμένη από τη γένεσή της να λειτουργήσει σε βάση διαχωριστική. Την Ελληνική Εκπαιδευτική Αποστολή (Ε.Ε.Α) αποτελούσαν 9 εκπαιδευτικοί που τοποθετήθηκαν σε 13 σχολεία. Ένα από τα σχολεία αυτά ήταν το Προξενικό Σχολείο στο οποίο φοιτούσαν παιδιά των υπαλλήλων της Ελληνικής Πρεσβείας. Η πολιτική του Προξενείου της Ελλάδας ήταν οι δάσκαλοι να τοποθετηθούν σε μεγάλα σχολεία στο Λονδίνο κάτω από την επιστασία του Κ.Ε.Σ. Φαίνεται ότι κανένας από τους δασκάλους αυτούς δεν τοποθετήθηκε στα εκτός Εκκλησίας σχολεία. Από τη μία τα σχολεία αυτά θεωρούνταν προσκείμενα στην Αριστερά (δικτατορικό καθεστώς των Αθηνών και Αριστερά είχαν ιδιαίτερες ευαισθησίες). Από την άλλη οι οργανωμένοι (αποκλειστικά) Κυπριακοί εκπαιδευτικοί φορείς δεν ήθελαν[269] δασκάλους από την Ελλάδα να διδάσκουν στα σχολεία τους. Η βάση πάνω στην οποία στήθηκε η αποστολή της πρώτης ομάδας εκπαιδευτικών από την Ελλάδα φαίνεται ότι (όπως και εκείνη της Κύπρου), είχε από την αρχή σοβαρές αδυναμίες[270]. Η μεγαλύτερη ειρωνεία έγκειται στο γεγονός ότι η Κύπρος ζούσε ακόμα στον

---

[268] Papaphotis, Loizidou, Elli, (1994), *Educational Initiatives of the Greek Community in Britain*, Institute of Education, University of London, Ανέκδοτη διατριβή. σ.239.

[269] Μαρτυρία Δημήτρη Αντωνακόπουλου στον ερευνητή. Ο Δημήτρης Ατωνακόπουλος είχε παντρευτεί Κύπρια σύζυγο και ήταν ο πρώτος εξ Ελλάδος δάσκαλος της Ελληνικής Εκπαιδευτικής Αποστολής που εργάστηκε από το 1979-80 και σε σχολεία εκτός Κ.Ε.Σ.

[270] Θα πρέπει εδώ να γίνει μια έστω μακροσκελής υπενθύμιση/διευκρίνιση: Στη σελίδα 95 της παρούσας διατριβής (πρώτη παράγραφος) αναφέρεται ότι 6 δάσκαλοι από την Ελλάδα εργάζονταν στα σχολεία της ομογένειας με εκπαιδευτική άδεια. Οι δάσκαλοι αυτοί πληρώνονταν τον μισθό τους στην Ελλάδα, αλλά υπηρετούσαν χωρίς κανένα επιμίσθιο στην Μ. Βρετανία. Θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι αυτοί αποτέλεσαν την πρώτη εκπαιδευτική αποστολή από τον Μητροπολιτικό χώρο. Δεν επρόκειτο, όμως, περί εκπαιδευτικής αποστολής με την έννοια που αυτές εξελίχθηκαν στη συνέχεια και καθιερώθηκαν. Στη έκθεση Χριστοδουλίδη αναφέρεται η ύπαρξη αυτών των δασκάλων το 1967: τεσσάρων ανδρών και δύο γυναικών. (Χριστοδουλίδης. Α.Δ., 1967, σ. 33: «ἐπὶ ἀποσπάσει ἐκ τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας Ἑλλάδος») Ο Μεττής (Μεττής, Χ., 1998, σ. 643) δίνει την πληροφορία ότι:- «*Η πρώτη γραπτή μνεία για δασκάλους αποσπασμένους από το Υπουργείο Παιδείας της Ελλάδος που μπορέσαμε να εντοπίσουμε είναι μια χειρόγραφη υπηρεσιακή εντολή, με ημερομηνία 2 Ιουνίου 1966, υπογεγραμμένη από τη Ν. Δενδρίνου-Αντωνακάκη: «Ὁ ἀσκῶν καθήκοντα Γενικοῦ Ἐπιθεωρητοῦ Σχολείων Ἀλλοδαπῆς Ἐκπαιδευτικὸς Σύμβουλος πρὸς τοὺς Ἀλατόπουλον Κωνσταντῖνον καὶ Μῖχον Ἠλίαν, καὶ μὲ κοινοποίηση πρὸς τὸ Κεντρικὸν Ἐκπαιδευτικὸν Συμβούλιον Μητροπόλεως Θυατείρων καὶ Μεγάλης Βρετανίας: Παρακαλοῦμεν ὅπως κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἀποσπάσεώς σας εἰς τὰ Ἑλληνικὰ ἐκπαιδευτήρια τῆς Μ. Βρετανίας, συνεργάζεσθε στενῶς μετὰ τοὺ Κεντρικοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἑλληνικῆς Μητροπόλεως Θυατείρων καὶ Μ. Βρετανίας, ὡς ἁρμοδίας Ἀρχῆς, τὸ ὁποῖον δέον νὰ βοηθεῖτε εἰς τὸ Ἐκπαιδευτικόν του ἔργον, διὰ τὴν καλυτέραν ἀπόδοσιν τῆς ἐκπαιδεύσεως τῶν αὐτόθι Ἑλληνοπαίδων*» Στην πραγματικότητα, δηλαδή, την πρώτη αποστολή εκπαιδευτικών από το Μητροπολιτικό χώρο απετέλεσαν οι

απόηχο του αντιαποικιακού απελευθερωτικού αγώνα 1955-59 που αποσκοπούσε στην ένωση με την Ελλάδα, η Ελλάδα κυβερνιόταν από μια «Εθνική Κυβέρνηση» της *Ἑλλάδος Ἑλλήνων Χριστιανῶν* που θα «έσωζε» το Έθνος, αλλά στο ζήτημα της ομογενειακής εκπαίδευσης, που δεν υπήρχε διεθνές εμπόδιο για την ενοποίηση, οι ίδιες οι κυβερνήσεις Κύπρου και Ελλάδας λειτούργησαν ασυντόνιστα και διασπαστικά. Δεν χρειαζόταν εδώ να παρέμβουν οι μυστικές υπηρεσίες της Βρετανίας, για να επιτευχθεί η διαμορφωμένη από τη δεκαετία του ’30 Βρετανική πολιτική που αφορούσε την ομογένεια. Την εφάρμοζαν η Ελλάδα και η Κύπρος θεωρώντας, μάλιστα, ότι επιτελούσαν εθνικό έργο!

Με την ανάπτυξη δύο ομογενειακών ομάδων σχολείων και την ύπαρξη δύο εκπαιδευτικών αποστολών το ζήτημα της λειτουργίας ενός συντονιστικού οργάνου, που θα είχε την ευθύνη ανάπτυξης και οργάνωσης της παροικιακής εκπαίδευσης, ερχόταν ακόμα πιο επιτακτικά. Η Αρχιεπισκοπή Θυατείρων υποστήριζε ότι ως ο αρχαιότερος θεσμός που ίδρυσε σχολεία στη Μ. Βρετανία, αλλά και ως εκ της φύσεως του θεσμού της Εκκλησίας, το Κ.Ε.Σ. μπορούσε και έπρεπε να αποτελέσει τον οργανισμό που θα στέγαζε όλες τις παροικιακές εκπαιδευτικές οργανώσεις και σε αυτό ήταν ευπρόσδεκτες και οι οργανώσεις των Ανεξαρτήτων. Προέβη, μάλιστα, σε τροποποιήσεις του καταστατικού του (1968), που να επιτρέπουν τέτοια εξέλιξη. Οι Ανεξάρτητοι, από την άλλη, συμφωνούσαν με την αρχή ότι: ένας οργανισμός θα έπρεπε

Αλατόπουλος και Μίχος οι οποίοι εξ αρχής υπήχθησαν κάτω από την εποπτεία του «*Κεντρικοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἑλληνικῆς Μητροπόλεως Θυατείρων καὶ Μ. Βρετανίας, ὡς ἁρμοδίας Ἀρχῆς*». Με την έννοια αυτή μόνο μπορεί να δικαιολογηθεί η υπαγωγή εκ νέου της εκπαιδευτικής Αποστολής από την Ελλάδα το 1970 υπό το Κ.Ε.Σ. Η ύπαρξη των αποσπασμένων εκπαιδευτικών από την Ελλάδα προ του 1970 αναφέρεται ακροθιγώς στην έκθεση Χριστοδουλίδη με μια μόνο φράση «*ἐπὶ ἀποσπάσει ἐκ τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας Ἑλλάδος*». Σε ολόκληρη τη σχετική βιβλιογραφία από πλευράς Κύπρου προβάλλεται πάντα η Κυπριακή Εκπαιδευτική Αποστολή ως η πρώτη που έφτασε στη Βρετανία από τις χώρες προέλευσης των μεταναστών. Οι μόνοι που αναφέρονται στους Αλατόπουλο και Μίχο είναι οι Μεττής και Κατσιγιάννης. Ο Κατσιγιάννης μάλιστα κάνει ιδιαίτερη μνεία για τους δύο (Κατσιγιάννης, Τ., (1980), ό.π. σ. 14) : «*Τὸ Σχολεῖο τῆς Ἁγίας Σοφίας χρωστᾶ εὐγνωμοσύνη στοὺς δύο αὐτούς διάσημους ἐκπαιδευτικούς γιατί ὄχι μόνο δίδαξαν σ’ αὐτὸ γιὰ μακρὰ χρονικὴ περίοδο, ἀλλὰ καὶ βοήθησαν πολὺ στὴ διοργάνωσή του. Ὁ κ. Ἀλατόπουλος, γνώρισε στὴν Ἀθήνα τὸν Ἀρχιμ. Τιμόθεο κι’ ὅταν χρειάστηκε νὰ ἔλθει στὸ Λονδῖνο γιὰ νὰ σπουδάσει Παιδαγωγικά, τὸ ἔτος 1960, προσελήφθη τῇ συστάσει του ἀπὸ τὸν Ἐπίσκοπο Ἀπαμείας στὸ Σχολεῖο τῆς Ἁγίας Σοφίας. Ἐπινόησε τὴ δημιουργία τάξεων G.C.E. καὶ δίδασκε στὸ Σχολεῖο μέχρι τὴν ἀποχώρησή του ἀπὸ τὸ Λονδῖνο. Ὑπηρέτησε γιὰ μιὰ διετία στὴν Δημοτικὴ ἐκπαίδευση καὶ ἀκολούθως διωρίσθη ὡς Καθηγητὴς Παιδαγωγικῆς Ἀκαδημίας εἰς Μυτιλήνην. Ὁ Ἡλίας Μῖχος, γεννημένος στὴν Πελοπόννησο, ὑπηρέτησε στὴν Τεχεράνη καὶ ἀπὸ ἐκεῖ ἦλθε στὸ Λονδῖνο, κατ’ ἀρχὰς στὸ Σχολεῖο τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέα. Μὲ τὴν πάροδο τῶν ἐτῶν γνώρισε τὸ σχολεῖο μας κι’ ὅταν πιὸ ὕστερα ἀπεσπάσθη ὡς μέλος τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκπαιδευτικῆς Ἀποστολῆς ζήτησε νὰ τοποθετηθεῖ στὸ Σχολεῖο τῆς Ἁγίας Σοφίας τὸ ὁποῖο ἀγάπησε μὲ πάθος. Ἦταν πολὺ δυνατὸς δάσκαλος καὶ ἄριστος διοργανωτής. Μπριόζος καὶ κεφᾶτος πάντα μέσα στὴν τάξη, ἀποσκοποῦσε τὴν ἀγάπη τῶν παιδιῶν του καὶ τῶν συναδέλφων του. Ἔχοντας ψηλό δημοσιοϋπαλληλικὸ βαθμὸ καὶ λαμπρὲς σπουδές – τοῦ ἄρεσε πολὺ ἡ ἱστορία – ἐπελέγη καὶ προβιβάστηκε στὸ βαθμὸ τοῦ ἐπιθεωρητῆ. Εἶναι τώρα Ἐπιθεωρητὴς 11ης Περιφερείας Πειραιῶς. Σ’ αὐτοὺς τοὺς δύο ἐκπαιδευτικούς, ποὺ τώρα ὑπηρετοῦν στήν πατρίδα, τὸ σχολεῖο τῆς Ἁγίας Σοφίας χρωστᾶ πολλά καί διατηρεῖ εὐγνώμονα τὴν ἀνάμνησή τους.*» Γίνεται εμφανές ότι οι Αλατόπουλος και Μίχος αποσπάστηκαν στο Κ.Ε.Σ. ενώ ήδη βρίσκονταν στην Αγγλία και εργοδοτούνταν στα σχολεία του Κ.Ε.Σ. Για τους άλλους 4 αποσπασμένους, δύο άντρες και δύο γυναίκες που αναφέρει ο Χριστοδουλίδης, δεν κατέστη δυνατό να βρεθούν βιβλιογραφικές αναφορές.

να λειτουργεί ως συντονιστικό όργανο και να έχει την ευθύνη για τη λειτουργία των σχολείων της Παροικίας. Τον οργανισμό όμως αυτό τον ήθελαν ανεξάρτητο και με τη σειρά τους έβλεπαν να είναι ευπρόσδεκτα κάτω από τον οργανισμό αυτό και τα σχολεία του Κ.Ε.Σ. Δεν αναγνώριζαν όμως κανένα δικαίωμα πάνω στην παιδεία της ομογένειας στην Εκκλησία.

Οι αγεφύρωτες διαφορές των παροικιακών φορέων είχαν οδηγήσει σε αποτυχία την πρώτη προσπάθεια ενοποίησης και συνεργασίας κάτω από την ηγεσία του Κ.Ε.Σ., το 1964. Η επόμενη προσπάθεια για ενοποίηση αποπειράθηκε το 1971. Η βάση όμως πάνω στην οποία στηρίχτηκε αυτή η δεύτερη προσπάθεια ήταν εκ προοιμίου σαθρή. Τα ανεξάρτητα σχολεία ένιωθαν ότι είχαν εξασφαλισμένη την υποστήριξη της Κυπριακής Κυβέρνησης και δεν ήταν διατεθειμένα να διαπραγματευθούν τις θέσεις τους. Από την άλλη, το Κ.Ε.Σ. διέθετε διπλάσιο αριθμό σχολείων και σχεδόν διπλάσιο αριθμό παιδιών. Θεωρούσε την Αρχιεπισκοπή Θυατείρων ως τον φυσικό ηγετικό θεσμό της ομογένειας από τον οποίο έπρεπε να ξεκινά και στον οποίο έπρεπε να απολήγει η μέριμνα για την εκπαίδευση των ομογενών. Η Αρχιεπισκοπή δεν ήταν διατεθειμένη να απεμπολήσει αυτό που θεωρούσε ως υποχρέωση και ταυτόχρονα δικαίωμά της. Το 1971 η ανάμειξη της Κύπρου έφτασε στο σημείο να επισκεφτεί την παροικία ο Υπουργός Παιδείας της Κύπρου Φρίξος Πετρίδης, για να βοηθήσει τους αντιπροσώπους της ομογένειας να καταλήξουν σε συμφωνία. Όπως ήταν φυσικό, βάσει των δεδομένων ισορροπιών, ο κάθε εκπαιδευτικός φορέας επέμενε στη θέση του χωρίς να μετακινείται. Η ήδη μεγάλη απόσταση μεταξύ των δύο αντίθετων ομάδων μεγεθύνθηκε ακόμα πιο πολύ. Οι Ανεξάρτητοι, νιώθοντας την στήριξη από την Κύπρο, σκλήρυναν τη στάση τους περισσότερο. Ο Πετρίδης πήρε φανερά τη θέση των Ανεξαρτήτων. Το Κ.Ε.Σ. θεωρούσε ότι το θέμα της εκπαίδευσης των ομογενών ήταν θέμα της δικαιοδοσίας της Αρχιεπισκοπής Θυατείρων. Δεν ήταν διατεθειμένη ούτε μπορούσε να υπαγάγει την Εκκλησία στις Κυβερνήσεις Κύπρου και Ελλάδας. Η μόνη περίπτωση στην οποία ήταν διατεθειμένη να αφήσει τα σχολεία της στις δύο Κυβερνήσεις ήταν οι Κυβερνήσεις Κύπρου και Ελλάδας να αναλάβουν πλήρως και το κόστος της ομογενειακής εκπαίδευσης[271], πράγμα

[271] Μεττής Χ., (1998), ό.π. σ. 634-639 Ο Μεττής δημοσιεύει επιστολή του Αρχιεπισκόπου Αθηναγόρα με ημερομηνία 5 Μαρτίου 1971 προς τους πρέσβεις Σορόκο και Ασσιώτη. Απόσπασμα σ.639:- «*ἐπειδὴ ἐλέχθη ὅτι καταβάλλονται πιέσεις ἵνα ἡ Κυπριακὴ Ἁρμοστεία ἀναλάβῃ τὰ σχολεία, ἀναφέρεται ᾧδε ὅτι ἕκαστον σχολεῖον τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς ἔχει προϋπολογισμὸν ἀπὸ 4-6 χιλ. λ. ἐτησίως, ἐκτὸς τοὺ σχολείου τοῦ Ἁπ. Ἀνδρέου τοῦ ὁποίου ὁ προϋπολογισμὸς ἀνέρχεται εἰς 10.000 λ. Ἐὰν ἡ Κυπριακὴ Κυβέρνησις ἤθελε νὰ ἀναλάβῃ τὴν οἰκονομικὴν ταύτην εὐθύνην ἢ ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις, ἂς δηλωθῇ τοῦτο πρὸς τὴν Ἀρχιεπισκοπήν, ὁπότε ἡ Ἀρχιεπισκοπὴ ἤθελε διευθετήσει τὴν ὑπόθεσιν ἀναλόγως. Ἡ προσφορὰ ἐκ 50 ἡ 100 λ. ἐτησίως εἰς τὰ σχολεῖα εἶναι τι τὸ ἀσήμαντον ἔναντι τοῦ προϋπολογισμοῦ ὅπερ ἕκαστον σχολεῖον ἔχει καὶ τὸν ὁποῖον προϋπολογισμὸν καλύπτει ἡ ὑπὲρ τῆς Παιδείας ὑπηρεσία τοῦ ἱερέως καὶ τῶν Συμβούλων ἑκάστης Κοινότητος. Ὑποβάλλεται ᾧδε ἡ σκέψις: Ἡ προσφορὰ αὕτη εἶναι δυνατὸν νὰ ἀμβλύνῃ τὸ ἐνδιαφέρον τῶν ὑπὲρ τῆς Παιδείας ἀσχολουμένων ἐν Μ. Βρετανίᾳ, ὥστε νὰ ἀναμένωνται τὰ πάντα ἐξ Ἀθηνῶν καὶ Λευκωσίας. Εἶναι τοῦτο συμφέρον διὰ τοὺς*

το οποίο δεν έγινε αποδεκτό. Η προσπάθεια για ενοποίηση της ομογενειακής εκπαίδευσης στο Η.Β. κατέρρευσε ξανά. Μαζί της κατέρρευσε και η Κυπριακή αποστολή εκπαιδευτικών. Λίγους μήνες αργότερα ο Φρίξος Πετρίδης παραιτήθηκε από Υπουργός Παιδείας και στο τέλος της σχολικής χρονιάς 1971-1972 η εκπαιδευτική αποστολή από την Κύπρο αποσύρθηκε[272]. Τα σχολεία του Κ.Ε.Σ. συνέχισαν να ενισχύονται από εκπαιδευτικούς της Ε.Ε.Α., των οποίων, όμως, ο αριθμός δεν ήταν σταθερός. Το 1973-74 υπηρετούσαν 14 εκπαιδευτικοί (δύο αποκλειστικά στο Προξενικό Σχολείο), το 1973-74 υπηρετούσαν 25 και 11 το 1974-75[273]. Στα Ανεξάρτητα σχολεία παρέμειναν να υπηρετούν δύο μόνο από τους τέσσερις επαγγελματίες εκπαιδευτικούς από την Κύπρο, ο Μιχαλάκης Χριστοδουλίδης[274] και ο Γλαύκος Βιολάρης, οι οποίοι έγιναν και οι ίδιοι μετανάστες για οικογενειακούς λόγους. Η αποτυχία των προσπαθειών για ενοποίηση της παροικιακής εκπαίδευσης κατέληξε στην ίδρυση (1971) μιας νέας οργάνωσης, της Ομοσπονδίας Ανεξαρτήτων Σχολείων (Ο.Α.Σ.), την οποία στήριζε η Υπάτη Αρμοστεία και η Κυβέρνηση της Κύπρου[275]. Τα σχολεία του Κ.Ε.Σ.

ὁμογενεῖς καὶ διὰ τὴν πατρίδα; Ἔχετε ὅθεν ταῦτα ὑπ' ὄψιν εἰς τὰς ἐκθέσεις ὑμῶν πρὸς τὰ Ὑπουργεῖα Ἀθηνῶν καὶ Λευκωσίας.»

[272] Papaphotis, Loizidou, Elli, (1994), ό.π. σ.172-173 «*Πιστεύεται ότι η παραίτησή του ήταν αποτέλεσμα των πιέσεων από το στρατιωτικό καθεστώς, επειδή συμφώνησε με τις προτάσεις των αντιπροσώπων των ανεξαρτήτων σχολείων στη Βρετανία*». Τη θέση αυτή εξέφρασε από του βήματος του Β΄ Παγκοσμίου Συνέδριου Κυπρίων Αποδήμων (Λευκωσία 28/8 ως 3/9 1978) ο Όμηρος Χαπίπης: «*Η διαμάχη μεταξύ Αρχιεπισκοπής και παροικίας στον εκπαιδευτικό τομέα, που κάποτε προκάλεσε το τελεσίγραφο της χούντας που ζητούσε την άμεση ανάκληση της Κυπριακής Αποστολής (πράγμα το οποίον και έγινε) και την θυσία στον βωμό των συνταγματαρχών του τότε Υπουργού Παιδείας κ. Φρίξου Πετρίδη, ασφαλώς μεγάλωσε το χάσμα αυτό περισσότερο.»* [Μεττής, Χ., (1998) ό.π. 555] Η γραπτή απάντηση, ωστόσο, του Αρχιεπισκόπου Αθηναγόρα ΙΙ προς τις κατηγορίες του Όμηρου Χαπίπη, περί *χουντισμού* του Αθηναγόρα, δίνει εντελώς αντίθετη διάσταση στο ζήτημα και αξίζει διερεύνησης στο Αρχείο του Υπουργείου Εξωτερικών της Ελλάδας: «*Μήπως δὲν γνωρίζει τὴν δριμύτατην μου ἄρνησιν πρὸς τὴν ἐντολὴν τοῦ κ. Παπαδοπούλου νὰ παραδώσω τὰ Σχολεῖα εἰς τὴν Κυπριακὴν Ἁρμοστείαν, ἐντολήν ποὺ μοῦ ἀνεκοίνωσεν ὁ τότε πρεσβευτὴς κ. Ἰ. Σορόκος ἐνώπιον τοῦ σημερινοῦ Ἁρμοστοῦ κ. Κ. Ἀσσιώτη;*» [Μεττής, Χ., (1998) ό.π. 562] Το δικτατορικό καθεστώς του Παπαδόπουλου μάλλον δεχόταν πιέσεις από την Κύπρο για το θέμα της ομογενειακής εκπαίδευσης και, σε μία προσπάθεια εξωραϊσμού της εικόνας του και αντιμετώπισης της διεθνούς κατακραυγής εναντίον του, δεν ήθελε να βρίσκεται σε ανοικτή ρήξη και με την Κυπριακή Δημοκρατία. Ήθελε το θέμα αυτό να κλείσει άμεσα. Για τον λόγο αυτό, φαίνεται, ο Παπαδόπουλος έδωσε εντολή στον Πρέσβη της Ελλάδας στο Λονδίνο Ι. Σορόκο (ο οποίος ήταν, επίσης, στρατιωτικός) να αφεθεί ο έλεγχος της παροικιακής εκπαίδευσης στην Υπάτη Αρμοστεία, όπως τον επιζητούσε. (Βλ. επίσης προηγ. υποσημ. 271 σ. 111) Ο Αθηναγόρας, ωστόσο, δεν έπαιξε ποτέ το πολιτικό παιχνίδι κανενός: «*Αἱ σκέψεις τοῦ κ. Χαπίπη καὶ τῶν συνεργατῶν αὐτοῦ δὲν εἶναι νέαι. Κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος τῆς Διακονίας μου εἰς τὸ Λονδῖνον μοῦ ἀνέπτυξεν ἐν συζητήσει τοιαύτας σκέψεις, τὰς ὁποίας δὲν ἔκρινα δεκτὰς διότι ἡ Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία παντοῦ καὶ πάντοτε, σεβομένη τὴν πνευματικὴν ἱερᾶν ἀποστολήν της διατηρεῖ αὐτοτέλειαν μὴ ὑπαγομένην εἰς ὀργανώσεις καὶ σωματεῖα, μήτε ἀναμιγνυομένη εἰς πολιτικὴν καὶ κομματικὰ σχήματα, μήτε συσχηματίζεται μὲ συστήματα πολιτικῶν καὶ ἄλλων κοινωνικῶν ἐπιδιώξεων ἐξωχριστιανικῶν*». Για τις πρώιμες σκέψεις του Ο. Χαπίπη (1968) βλ. υποσημ. 252, σελ. 100-101.

[273] Papaphotis, Loizidou, Elli, (1994), ό.π. σ.239.

[274] Μαρτυρίες Μιχαλάκη Χριστοδουλίδη και Γλαύκου Βιολάρη στον ερευνητή. Ο Μιχαλάκης Χριστοδουλίδης ήταν μικρότερος αδελφός του Ανδρέα Χριστοδουλίδη, συντάκτη της έκθεσης Χριστοδουλίδη. Μετά την παραμονή του στη Βρετανία, εκτός από δάσκαλος στα σχολεία των Ανεξαρτήτων έγινε για αρκετά χρόνια Γραμματέας του Συλλόγου Ελλήνων Γονέων και συνεργάστηκε στενά με την Ο.Ε.Σ.Ε.Κ.Α.

[275] Μαρτυρία Χριστόδουλου Στυλιανού στον ερευνητή. Η Ομοσπονδία Ανεξαρτήτων Σχολείων (Ο.Α.Σ.) μετονομάστηκε αργότερα σε Ομοσπονδία Εκπαιδευτικών Συλλόγων Ελλήνων Κυπρίων Αγγλίας (Ο.Ε.Σ.Ε.Κ.Α.). Ο Χριστόδουλος Στυλιανού διετέλεσε για πολλά χρόνια πρόεδρος της Ο.Ε.Σ.Ε.Κ.Α. Υπήρξε πρωτεργάτης στην ίδρυση του Cypriot Community Centre στο Wood Green, στο Βόρειο Λονδίνο και πρώτος

συνέχισαν να στηρίζονται από την Ελλάδα με δασκάλους. Οι σχέσεις όμως αυτές που αναπτύχθηκαν συνέχισαν να δηλητηριάζουν την ομογενειακή εκπαίδευση για τα επόμενα 20 τουλάχιστον χρόνια. Η μόνη συνεργασία που συνεχίστηκε ανάμεσα στους δύο εκπαιδευτικούς φορείς ήταν η διανομή βιβλίων, που ανέκαθεν αποστέλλονταν στην Αρχιεπισκοπή και διαμοιράζονταν από αυτή σε όλα τα παροικιακά σχολεία.

Τα γεγονότα που ακολούθησαν πρόσθεσαν μόνο μεγαλύτερη ένταση στην ήδη τεταμένη κατάσταση. Το Λονδίνο έγινε ένα από τα κέντρα αντίστασης και αντιδικτατορικού αγώνα στο εξωτερικό. Αρκετοί επώνυμοι πολιτικοί και καλλιτέχνες βρέθηκαν στο Λονδίνο και στο Παρίσι να αγωνίζονται ενάντια στη δικτατορία. Μαζί τους και αρκετοί Βρετανοί επώνυμοι: η ηθοποιός Γκλέντα Τζάκσον, ο σερ Χιου Γκριν, τέως γενικός διευθυντής του BBC, που ανέλαβε αντιδικτατορικό αγώνα ως πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Δράσης για την Ελλάδα. Η δικτατορία έπαιζε παιχνίδι εντυπώσεων. Χρησιμοποίησε ακόμα και διεθνείς ποδοσφαιρικές συναντήσεις (όπως το Ευρωπαϊκό Πρωτάθλημα στις 21 Απριλίου 1971 μεταξύ Ελλάδος και Αγγλίας και το Κύπελλο Πρωταθλητριών Ευρώπης, με τον αγώνα Παναθηναϊκού - Άγιαξ στις 2 Ιουνίου του ίδιου έτους στο Γουέμπλεϊ), για να βελτιώσει την εικόνα της[276]. Τα Ανεξάρτητα σχολεία κατηγορούσαν την Εκκλησία και το Κ.Ε.Σ. ότι συνεργάζονται με τη δικτατορία, επειδή συνέχιζαν να δέχονται την υπηρεσία δασκάλων από την Ελλάδα και την θεωρούσαν υπεύθυνη για την απόσυρση της Κυπριακής Εκπαιδευτικής Αποστολής.

Η τραγωδία της Κύπρου του 1974 όχι μόνο δεν βελτίωσε τις σχέσεις αλλά επιδείνωσε την κατάσταση. Στο Λονδίνο ιδρύθηκε η Συντονιστική Επιτροπή Κυπρίων Αγγλίας (αργότερα εξελίχθηκε σε Εθνική Ομοσπονδία Κυπρίων Μ. Βρετανίας), της οποίας την προεδρία ανέλαβε ο γιατρός Όμηρος Χαπίπης, πρόεδρος, επίσης, της Κυπριακής Αδελφότητας. Οι παροικιακοί φορείς συνέχισαν να ενεργούν διχασμένοι, ακόμα και για την προσφορά ανακουφιστικής βοήθειας προς την Κύπρο[277]. Χωριστά οργάνωσε και απέστειλε βοήθεια στην Κύπρο η Αρχιεπισκοπή Θυατείρων και χωριστά ενήργησαν η Συντονιστική Επιτροπή

Διευθυντής του. Το Κυπριακό Κοινοτικό Κέντρο χρηματοδοτείται από την τοπική αυτοδιοίκηση του Δήμου Harringay, είναι δικοινοτικό και συστεγάζονται εκεί ορισμένες Τουρκοκυπριακές και Ελληνοκυπριακές οργανώσεις. Ο Χριστόδουλος Στυλιανού είναι σήμερα Γενικός Γραμματέας του Α.Κ.Ε.Λ. Αγγλίας.

[276] Τομαή, Φωτεινή, (2008), *Πώς η χούντα «έπαιξε» στο Κύπελλο Εθνών και στο Κύπελλο Πρωταθλητριών Ευρώπης, Το (πολιτικό) παρασκήνιο του τελικού στο Γουέμπλεϊ, Ιούνιος 1971,* Άρθρο στην εφημερίδα «Το Βήμα» ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ: 20/04/2008, στο http://www.tovima.gr/relatedarticles/article/?aid=188180, τελευταία πρόσβαση 27/7/2012. Η Φωτεινή Τομαή είναι προϊσταμένη της Υπηρεσίας Διπλωματικού και Ιστορικού Αρχείου του Υπουργείου Εξωτερικών.

[277] Ἀρχιεπισκοπὴ Θυατείρων καὶ Μ. Βρετανίας, (1976), Ἡ εἰκοσιπενταετηρὶς τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Θυατείρων καὶ Μ. Βρετανίας κ.κ. Ἀθηναγόρου 1950-1975, Λονδίνο σ.50.

Κυπρίων Αγγλίας[278] και οι οργανώσεις που την στήριζαν. Η μεθοδευμένη, από το 1934, πολιτική των Βρετανών να διαχωρίσουν την ομογένεια σε Έλληνες και *Κυπριώτες* αποτελούσε πλέον φρικτή πραγματικότητα που είχε βρει ένθερμους υποστηρικτές. Όλοι οι εμπλεκόμενοι θα έμεναν εγκλωβισμένοι σε αυτή την «εμπόλεμη» σχέση, με αποτέλεσμα τα θέματα της ομογενειακής εκπαίδευσης να παραμένουν σε άθλια στασιμότητα.

Η μόνη «θετική» εξέλιξη για την ομογένεια ήταν η ανανέωση του μεταναστευτικού ρεύματος με την εισροή δώδεκα περίπου χιλιάδων προσφύγων από την Κύπρο. Η άφιξη νέων, προσφύγων, μεταναστών αναζωπύρωσε την ανάγκη αναδιοργάνωσης των εκπαιδευτικών πραγμάτων. Ανάμεσα στους πρόσφυγες βρίσκονταν και αρκετοί εκπαιδευτικοί που ξεκίνησαν να στελεχώνουν τα σχολεία της ομογένειας ή να ιδρύουν καινούρια. Κάτω από τις πιέσεις της Ο.Ε.Σ.Ε.Κ.Α. και της Συντονιστικής Επιτροπής Κυπρίων Αγγλίας, η Κυβέρνηση της Κύπρου αποφάσισε το 1976 να αποστείλει νέα Κυπριακή Εκπαιδευτική Αποστολή (Κ.Ε.Α.), η οποία ανέλαβε καθήκοντα από τον Ιανουάριο 1977. Η Κ.Ε.Α., ωστόσο, ανέλαβε καθήκοντα αποκλειστικά στα σχολεία που υπάγονταν στην Ο.Ε.Σ.Ε.Κ.Α. Έτσι, ο αρχικός διαχωρισμός των «Κυπρίων» από τους «Ελλήνες» έπαιρνε πλέον επικίνδυνα θεσμοθετημένη μορφή. Τα Ανεξάρτητα ξεκίνησαν να ιδρύουν νέα σχολεία, όχι μόνο εκεί που υπήρχαν πραγματικές ανάγκες, αλλά και δίπλα από τα σχολεία των Εκκλησιών[279]. Ήταν ένας ακήρυχτος εμφύλιος πόλεμος.

Η στήριξη που η Κύπρος παρείχε στις εκτός της Εκκλησίας οργανώσεις ενεθάρρυνε περισσότερο τις διχαστικές διαθέσεις. Στο Β΄ Παγκόσμιο Συνέδριο Κυπρίων Αποδήμων, που πραγματοποιήθηκε στη Λευκωσία από τις 28 Αυγούστου μέχρι τις 3 Σεπτεμβρίου 1978, ο Όμηρος Χαπίπης έθετε, πλέον, απροκάλυπτα, πρόταση απόσχισης της Κυπριακής Παροικίας από την εκκλησιαστική δικαιοδοσία της Αρχιεπισκοπής Θυατείρων και το Οικουμενικό Πατριαρχείο[280] και εκκλησιαστική υπαγωγή της στην Αυτοκέφαλη Εκκλησία της Κύπρου. Ο

[278] Μεττής Χ., (1998), ό.π. σ. 598 Απόσπασμα από Πρωτοχρονιάτικο Μήνυμα του 1979 του Όμηρου Χαπίπη:- «*Ἐνῷ σὲ ὅλες τὶς ἄλλες παροικίες, ὅλοι οἱ Ἕλληνες ἐργάζονται καὶ ἀγωνίζονται μαζί, ἡ κύρια δράση γιὰ τὴν Κύπρο τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Θυατείρων μέχρι στιγμῆς ὑπῆρξε νὰ μὴ χάσει οὔτε δευτερόλεπτο μετὰ τὴν εἰσβολὴ καὶ νὰ ὀργανώσει ἔρανο, (δηλώνοντας τὴν συμμετοχὴ τοῦ Ὑπάτου Ἀρμοστοῦ τὴν ὁποία δὲν εἶχε) καὶ νὰ ἐπιμένει κατόπιν νὰ ἀποστείλει τὸ προϊὸν τοὺ ἐράνου ὡς τρόφιμα καὶ ὄχι ὡς χρῆμα, παρ' ὅλες τὶς ἐκκλήσεις ποὺ εἶχεν ἀπὸ τὴν Κύπρο*».

[279] Μεττής Χ., (1998), ό.π. σ. 641.

[280] Μεττής Χ., (1998), ό.π. σ. 556. Απόσπασμα από την ομιλία Χαπίπη: «*Τὸ ἄλλο σοβαρὸ ἐρώτημα ποὺ προβάλλει καὶ ποὺ τὴν ὕπαρξή του δὲν μποροῦμε πιὰ νὰ ἐξακολουθοὺμε νὰ ἀγνοοῦμε, εἶναι κατὰ πόσο ἔχει φτάσει ὁ καιρὸς ποὺ πρέπει νὰ ἐπανεξετάσει κανεὶς τὴν ἀρχὴ ὅτι ὅλες οἱ ὀρθόδοξες κοινότητες τοῦ ἐξωτερικοῦ πρέπει νὰ ὑπάγονται στὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο. Τὸ κριτήριο εἶναι: τὰ πνευματικὰ συμφέροντα τοῦ ποιμνίου, ἡ ἱκανότητα τοῦ αἰχμάλωτου Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου νὰ ἐκπληρώσει τὴν ἀποστολὴ αὐτὴ στὴν περίπτωση συμπαγῶν κοινοτήτων ὅπως ἡ Κυπριακή, καὶ ἡ ἐπιθυμία φυσικὰ τῶν χριστιανῶν, οἱ ὁποῖοι, μπορεῖ μεν νὰ ὀνομάζονται πρόβατα, ἀλλὰ δικαιοῦνται νὰ ἔχουν γνώμη καὶ ἐπιθυμίες, δεδομένου ὅτι τὸ θέμα αὐτὸ ἀφορᾶ*

Αρχιεπίσκοπος Αθηναγόρας απάντησε γραπτώς[281] στον Ό. Χαπίπη, ο οποίος θεωρούσε πλέον ότι εκείνος ήταν ο ηγέτης της Ελληνοκυπριακής Παροικίας στην Αγγλία και εκπρόσωπος των 150.000 Κυπρίων που είχαν μεταναστεύσει εκεί[282]. Δημιουργήθηκε, συνάμα, έντονη επιστολογραφία σε εφημερίδες προς τον Διευθυντή της Υπηρεσίας Αποδήμων της Κύπρου που δεν ήταν άλλος από τον Ανδρέα Χριστοδουλίδη (1976-1981)[283]. Η σύγκρουση πήρε τεράστιες διαστάσεις. Εκπρόσωποι των Ελληνορθοδόξων Κοινοτήτων έγραφαν και δημοσίευαν επιστολές υποστήριξης προς την Αρχιεπισκοπή και τον Αρχιεπίσκοπο. Αρθρογράφοι εφημερίδων προσκείμενων στο Α.Κ.Ε.Λ. έγραφαν εναντίον . Ήταν μία σύγκρουση χωρίς νόημα[284]. Μέχρι και τα σχολεία των Ανεξαρτήτων

πνευματικὰ προβλήματα τεράστιας σπουδαιότητας γιὰ τὸν καθένα μας. Τὰ προβλήματα αὐτὰ προκαλοῦν πραγματικὴ ἀγωνία σὲ ὅσους ἐνδιαφέρονται γιὰ τὴ διατήρηση τοὺ ρόλου τῆς Ἐκκλησίας, τὸν ὁποῖο βλέπουν διαρκῶς νὰ ἐλαττώνεται. Πιστεύω πὼς ἡ δημιουργία στὸ Λονδῖνο ἐπισκοπῆς ποὺ νὰ ἐξαρτᾶται ἀπ' εὐθείας ἀπὸ τὸν Ἀρχιεπίσκοπο Κύπρου θὰ ἐξυπηρετοῦσε καλύτερα τὰ συμφέροντα τῆς Ἐκκλησίας, τοῦ λαοῦ, τοῦ Ἑλληνισμοῦ, καθὼς ἐπίσης καὶ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ποὺ θὰ ἀπαλλασσόταν μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ τῆς εὐθύνης γιὰ τὴν προαγωγὴ τῶν ἐθνικῶν συμφερόντων τοῦ ποιμνίου του, ποὺ ἀσφαλῶς δὲν εἶναι σὲ θέση νὰ ἱκανοποιήσει.»

[281] Μεττής Χ., (1998), ό.π. σ. 559-560. Απόσπασμα από την απάντηση Αθηναγόρα: «*Ὁ κ. Χαπίπης, δὲν εἶναι μυστικόν, θέλει νὰ ὑπαχθοῦν αἱ Ἐκκλησιαστικαὶ Κοινότητες τῆς Ἑλληνικῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Θυατείρων καὶ Μεγ. Βρετανίας εἰς τὸν ὀργανισμόν του. Ἀλλ' αὐτὸ δὲν τὸ θέλει μήτε τὸ σκέπτεται κἂν ὁ Ὀρθόδοξος Ἑλληνικὸς Λαὸς τῆς Ἀγγλίας, ποὺ ἀποτελεῖ τὸ πλήρωμα τῶν Ἑλληνικῶν Ἐκκλησιαστικῶν Κοινοτήτων τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς. Καὶ τοῦτο διότι αἱ Κοινότητες εἶναι ἐκκλησιαστικά, θρησκευτικά, ἁπλῶς σώματα, τὰ ὁποῖα ὑπάγονται εἰς τὴν ποιμαντορικὴν εὐθύνην καὶ κανονικὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως.*

Ἡ προσπάθεια νὰ ὀργανωθεῖ κίνησις ἀνατρεπτικὴ τῆς Κανονικῆς αὐτῆς δικαιοδοσίας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου δὲν εἶναι νέα. Τὴν ἀντιμετώπισα ἀπὸ τὴν ἀρχὴν τῆς ὑπηρεσίας μου διὰ Κανονικῆς ἐπιστολῆς πρὸς τὸν ἀείμνηστον Ἀρχιεπίσκοπον Κύπρου Μακάριον, ὁ ὁποῖος οὔτε κατὰ διάνοιαν ἠθέλησε ποτὲ νὰ ἐπέμβει καὶ νὰ πλήξει τὴν Κανονικήν τάξιν τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας διὰ συμμετοχῆς εἰς ἐκκλησιαστικὰ ζητήματα τοῦ Ἀποδήμου ἑλληνισμοῦ, διότι πολὺ καλὰ ἐγνώριζε καὶ ἐδίδασκεν ὅτι εἰς αὐτὰ τὰ ζητήματα τὸν λόγον ἔχει τὸ Οἰκουμενικόν Πατριαρχεῖον. Βεβαίως τὰ ζητήματα αὐτὰ δὲν τὰ ἐγνώριζαν οἱ λεγόμενοι προστάται τοῦ Μακαρίου καὶ τοῦ τὰ ὑπέβαλλον διὰ νὰ δείξουν ἐκδούλευσιν πρὸς ἴδιον συμφέρον καὶ πολιτικὴν αὐτῶν ἐπιδίωξιν.»

[282] Μεττής Χ., (1998), ό.π. σ. 566 Απόσπασμα από την απάντηση Χαπίπη στη δημοσιευμένη απάντηση του Αθηναγόρα: «*Ἐπρόκειτο περὶ ἀναλύσεως τῶν προβλημάτων τῆς παροικίας τὴν ὁποίαν ἔκανα ὡς ἡγέτης τῆς Ἑλληνοκυπριακῆς παροικίας. […] Ἡ πρότασίς μου περὶ δημιουργίας Ἐπισκοπῆς, ἡ ὁποία νὰ ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸν Ἀρχιεπίσκοπον τῆς Κύπρου, δὲν συνεπάγεται ἄρνησιν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Θυατείρων. Ἔχει ὡς σκοπὸν τὴν πρακτικὴν δημιουργίαν μιᾶς ἐκκλησιαστικῆς ἀρχῆς διὰ τὴν κυπριακὴν παροικίαν ἡ ὁποία νὰ εἶναι ἀποδεκτὴ ἀπὸ ὅλους τοὺς Κυπρίους, νὰ αἰσθάνεται τὸ ἴδιο μαζὶ τους ὥστε νὰ μπορέσει νὰ διατηρήσει τὴ θέση τῆς Ἐκκλησίας ζωντανὴ ἀνάμεσα στὸ μεγάλο ζωτικὸ τμῆμα τοῦ Ἑλληνισμοῦ.*» Ο «ηγέτης» της Ελληνοκυπριακής παροικίας τόσο στην ομιλία του στο Συνέδριο Αποδήμων όσο και στις επιστολές του στον τύπο υποστήριζε ότι η Αρχιεπισκοπή δεν εκπροσωπεί τις χιλιάδες των Κυπρίων, υποκρύβοντας την αριθμητική υπεροχή των σχολείων του Κ.Ε.Σ. Ο Χαπίπης, ωστόσο, μιλούσε και ενεργούσε έτσι, γιατί στο Παγκόσμιο Συνέδριο Κυπρίων Αποδήμων είχε εκλεγεί Πρόεδρος της Παγκόσμιας Ομοσπονδίας Αποδήμων Κυπρίων. Στην ομογένεια του Λονδίνου χαριτολογώντας τον αποκαλούσαν ο Πρόεδρος των Προέδρων.

[283] Χριστοδουλίδης, Ανδρέας, Δ., (2003), ό.π. σ. 127-131.

[284] Μεττής Χ., (1998), ό.π. σ. 642-643. Σχόλιο του Χάρη Μεττή:- «*Εδώ οφείλουμε να προσθέσουμε ότι, ακριβώς, επειδή Πρόεδρος της Κύπρου ήταν ο Σπύρος Κυπριανού, η διάσταση μεταξύ Κύπρου και Αρχιεπισκοπής Θυατείρων συνεχώς διευρυνόταν αντί να γεφυρωθεί. Και τούτο, γιατί ο Σπύρος Κυπριανού, όταν ακόμα ήταν Υπουργός Εξωτερικών του Αρχιεπισκόπου Μακαρίου, είχε έρθει σε ανοιχτή διάσταση με τον Θυατείρων Αθηναγόρα Κοκκινάκη, επειδή ο Αρχιμ. Ιερόθεος Κυκκώτης, χολωθείς από την άρνηση του Σπύρου Κυπριανού να διορισθεί σαν Σύμβουλος Τύπου στην Κυπριακή Αρμοστεία Λονδίνου ο καθ' όλα άξιος Δώρος Άλαστος (αδελφός του Κυκκώτη), ο Ιερόθεος κήρυξε έναν ανένδοτο δημοσιογραφικό πόλεμο εναντίον του Κυπριανού. Ο τελευταίος δε, θεωρήσας τον Αθηναγόρα, εντελώς αδικαιολόγητα βέβαια, σαν άμεσα υπεύθυνο για την πολεμική που του έκανε ο Κυκκώτης, είχε δώσει εντολή στον τότε Αρμοστή του στο Λονδίνο Κώστα Ασσιώτη, αλλά και στον φίλο του Όμηρο Χαπίπη, να τηρήσουν την πιο αρνητική στάση έναντι της Αρχιεπισκοπής*

μετονομάστηκαν σε «Κυπριακά Παροικιακά Σχολεία», ονομασία που την κράτησαν μέχρι και το 1988.

Στο μεταξύ, ενώ οι «ηγέτες» της ομογενειακής εκπαίδευσης αναλώνονταν στον άγονο αγώνα ποδηγέτησης των πάντων, τα προβλήματα των παροικιακών σχολείων παρέμεναν σταθερά άλυτα. Η στελέχωση των σχολείων με κατάλληλα καταρτισμένους εκπαιδευτικούς από τον Μητροπολιτικό χώρο δεν ήταν επαρκής ούτε στο 50% των αναγκών. Πέρα από τα προβλήματα στέγασης, στελέχωσης, υποδομής και οργάνωσης των παροικιακών σχολείων, υπήρχαν τα πολύ πιο βαθιά προβλήματα διαχείρισης της γλώσσας και της ταυτότητας των παιδιών των ομογενών[285]. Μέσα από ένα κλίμα εντάσεων και συγκρούσεων αναφορικά με την ποδηγέτηση της ομογενειακής εκπαίδευσης ήταν αδύνατο να επιχειρηθούν σοβαρές και συνεπείς παρεμβάσεις για την επίλυση των πιο βαθιών ζητημάτων. Η αύξηση των ελληνοπαίδων σε συγκεκριμένες περιοχές του Λονδίνου και η μετανάστευση, λόγω προσφυγοποίησης, προσοντούχων εκπαιδευτικών, έσπρωξε ορισμένες αγγλικές Τοπικές Εκπαιδευτικές Αρχές – Τ.Ε.Α. (Local Education Authorities – L.E.A.) – όπως την ILEA (Inner London Education Athority – Τοπική Εκπαιδευτική Αρχή του Ενδότερου Λονδίνου) και τις Τ.Ε.Α. των Δήμων Haringay και Islington, στην εισαγωγή της διδασκαλίας της ελληνικής γλώσσας σε αγγλικά σχολεία πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. Το Κέντρο Διγλωσσίας Haringay απορρόφησε κάποιους εκπαιδευτικούς και ανέπτυξε σοβαρή δραστηριότητα στο διάστημα αυτό.

Όταν στις 9 Σεπτεμβρίου 1979 κοιμήθηκε ο Αρχιεπίσκοπος Αθηναγόρας ΙΙ (1964-1979), η κρίση που αντιμετώπιζε η ομογενειακή εκπαίδευση στη διάρκεια της διακονίας του, σε όλα τα επίπεδα, συνέχιζε αμείωτη. Κατά την υπηρεσία του ως Αρχιεπίσκοπος παρέλαβε μία Αρχιεπισκοπή με ελάχιστη κοινοτική οργάνωση, χωρίς να έχει καν ένα σπίτι, για να μείνει ή ένα γραφείο, για να εργάζεται. Μέχρι την εκδημία του, η Αρχιεπισκοπή είχε αποκτήσει 4 Βοηθούς Επισκόπους, πλειάδα νέων και μορφωμένων κληρικών, οργανωμένο δίκτυο κοινοτήτων και Ελληνικών σχολείων, φιλανθρωπικών οργανισμών και οργανώσεων

και προ πάντων εναντίον του Αθηναγόρα και των στενών συνεργατών του. Και αυτά τα ξέρω από πρώτο χέρι, γιατί τότε ενεργούσα σαν μεσολαβητής μεταξύ Αρχιεπισκόπου και Κυπριανού, για να πεισθεί ο τελευταίος ότι ο Κυκκώτης, σε θέματα αρχής, ούτε έπαιρνε ούτε δεχόταν ποτέ εντολές από οποιονδήποτε.» Παρόλο που το σχόλιο του Μεττή θα μπορούσε να δικαιολογήσει το πάθος με το οποίο εξελισσόταν αυτή η διαμάχη, η διερεύνηση που έγινε για τους σκοπούς αυτής της διατριβής και τα έγγραφα από τα Βρετανικά και Κυπριακά αρχεία δείχνουν ότι οι ρίζες ήταν πολύ πιο βαθιές και τα εμπλεκόμενα συμφέροντα πολύ πιο περίπλοκα.

[285] Anthias, Floya, (1991), Some issues affecting Greek-speacking migrants in Britain – an ethnic profile, στο Roussou, Maria, (1991), *Greek Outside Greece Cypriots in Britain*, published by Diaspora Books, Greek Language Research Group, Nicosia. σ.25-31. Η Δρ. Φλόγα Ανθία είναι κόρη του Τεύκρου Ανθία, ιδρυτή του Σ.Ε.Γ. Την έκδοση προλογίζει ο Όμηρος Χαπίπης ως Πρόεδρος της Παγκόσμιας Ομοσπονδίας Αποδήμων Κυπρίων.

νεολαίας σε κάθε γωνιά της χώρας που είχαν συγκεντρωθεί Έλληνες. Η προσφορά του στην Ορθόδοξη Θεολογία, στην Εκκλησία και στις Διαχριστιανικές Σχέσεις ήταν τεράστια. Το συγγραφικό του έργο πλούσιο και μεστό. Πολεμήθηκε, ωστόσο, πεισματικά από μία αξιοπρόσεκτη ομάδα Κυπρίων ομογενών που στόχευαν στην διάσπαση της ενότητας της ομογένειας και στάθηκε αδύνατο να τους κερδίσει, κυρίως, λόγω της στήριξης που αυτοί έτυχαν από την Υπάτη Αρμοστεία και την οργανωμένη Κυπριακή πολιτεία. Το Οικουμενικό Πατριαρχείο εξέλεξε Νέο Αρχιεπίσκοπο Θυατείρων και Μεγάλης Βρετανίας τον Μεθόδιο Φούγια[286] που είχε υπηρετήσει παλαιότερα (1960-1966) στο Μάντσεστερ και από το 1968 ήταν Μητροπολίτης Αξώμης, στο Πατριαρχείο Αλεξανδρείας. Η εκλογή του, παρά την ύπαρξη τεσσάρων Επισκόπων που ήδη υπηρετούσαν στο Λονδίνο, έγινε, μάλλον, για να δοθεί ανάπαυλα και ένα νέο πρόσωπο να αναλάβει την Αρχιεπισκοπή Θυατείρων. Το πρόβλημα, ωστόσο, δεν αφορούσε απλώς το πρόσωπο του Αρχιεπισκόπου[287].

Στο μεταξύ, μία νέα προσπάθεια για ίδρυση ημερήσιου σχολείου ολοκληρώθηκε το 1980. Η ιδέα για τη δημιουργία ενός νέου Ελληνικού Κολλεγίου είχε τεθεί το 1977 από τον Αρχιεπίσκοπο Αθηναγόρα ΙΙ[288]. Η Ελληνική Κυβέρνηση υπό τον Κωνσταντίνο Καραμανλή συμφώνησε με την ιδέα και προχώρησε σε προεργασία, για να καταλήξει το 1980, επί κυβερνήσεως Γεωργίου Ράλλη (9 Μαΐου 1980 – 19 Οκτωβρίου 1981)[289], στο υποσχόμενο ιδιωτικό σχολείο. Φαίνεται ότι στην ίδρυση του σχολείου είχαν εμπλακεί οι κυβερνήσεις Ελλάδας και Μ. Βρετανίας σε πολύ ψηλό κυβερνητικό επίπεδο[290] για έναν ακόμα λόγο. Ανάμεσα στους ιδρυτές του Ελληνικού Κολλεγίου, αν όχι με πρωτοβουλία του, ήταν ο τέως Βασιλιάς Κωνσταντίνος. Αναμιγμένος στην ίδρυση του σχολείου ήταν ο τέως πρωθυπουργός της Μ. Βρετανίας Χάρολτ Γούϊλσον ο οποίος ανέλαβε και ως πρώτος πρόεδρος της Σχολικής Εφορείας (Board of Governors)[291]. Το σχολείο ξεκίνησε το 1980 με μία χούφτα παιδιών[292]

---

[286] Μεττής Χ., (1998), ό.π. σ. 558-359.

[287] Μεττής Χ., (1998), ό.π. σ. 564 Απόσπασμα από την απάντηση Χαπίπη στη δημοσιευμένη απάντηση του Αθηναγόρα:- «*Θὰ ἤθελα νὰ παρατηρήσω ὅτι εἰς τοὺς τίτλους τῆς ἐφημερίδος σας δώσατε τὴν ἐντύπωσιν ὅτι σκοπός τῆς ὁμιλίας μου ἦταν ἡ ἐπίθεσις κατὰ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου κ. Ἀθηναγόρα καὶ ὅτι ὑπῆρχε προσωπικὸν στοιχεῖον εἰς τὴν ὑπόθεσιν. Ἐπρόκειτο περὶ ἀναλύσεως τῶν προβλημάτων τῆς παροικίας τὴν ὁποίαν ἔκανα ὡς ἡγέτης τῆς Ἑλληνοκυπριακῆς παροικίας. Προσεπάθησα νὰ κρατήσω τὸ θέμα σὲ ὑψηλὸ ἐπίπεδο καὶ μακρὰν ἀπὸ κάθε προσωπικὸ χαρακτῆρα. Εἰς τὴν ὁμιλίαν μου ἀναφέρθηκα εἰς τὴν Ἀρχιεπισκοπὴν Θυατείρων καὶ ὄχι στὸν Ἀρχιεπίσκοπο Θυατείρων […]*».

[288] Papaphotis, Loizidou, Elli, (1994), ό.π. σ.194.

[289] Χατζηβασιλείου, Ευάνθης, (2000), Η κυβέρνηση Γ. Ράλλη, στο *Ιστορία του Ελληνικού Έθνους*, Εκδοτική Αθηνών, τομ. ΙΣΤ, σελ.317.

[290] Το ζήτημα της ίδρυσης και λειτουργίας του Ελληνικού Κολλεγίου χρήζει ιδιαίτερης διερεύνησης στο Αρχείο του Υπουργείου Εξωτερικών και του ΥΠ.Ε.Π.Θ.

[291] http://en.wikipedia.org/wiki/Harold_Wilson, Ο Harold Wilson υπηρέτησε ως πρωθυπουργός της Μ. Βρετανίας κατά τις περιόδους 16 Οκτωβρίου 1964 – 19 Ιουνίου 1970 και 4 Μαρτίου 1974 – 5 Απριλίου 1976. Ηγήθηκε των κυβερνήσεων του Εργατικού Κόμματος. Ήταν πρωθυπουργός την περίοδο της εξάπλωσης και διαμόρφωσης της παροικίας κατά τα δύο τελευταία μεγάλα μεταναστευτικά ρεύματα από την Κύπρο: 1964,

στις αίθουσες του Ελληνικού Σχολείου του Αποστόλου Ανδρέα στο Kentish Town του Βορείου Λονδίνου. Το 1981-1982 ο αριθμός των παιδιών που φοιτούσαν στο σχολείο αυξήθηκε δραματικά στους 140. Παρόλο που το σχολείο χρέωνε δίδακτρα (όπως και όλα τα παροικιακά σχολεία), αυτά ήταν πολύ υψηλότερα από τα παροικιακά σχολεία, αλλά και πολύ χαμηλότερα από αυτά των αντίστοιχων ημερήσιων ιδιωτικών σχολείων στην Αγγλία. Το σχολείο είχε οργανώσει τέσσερα λεωφορεία, για να μεταφέρονται οι μαθητές που έμεναν σε απομακρυσμένα σημεία του Λονδίνου. Η Κυβέρνηση Ράλλη παραχώρησε στο σχολείο Έλληνες εκπαιδευτικούς, για να στηρίξει τη λειτουργία του. Οι αποσπασμένοι εκπαιδευτικοί της Ε.Ε.Α από 23 που ήταν τη σχολική χρονιά 1979-1980, αυξήθηκαν στους 51 για την επόμενη χρονιά και στους 71 για τη σχολική χρονιά 1981-1982[293]. Τη σχολική χρονιά 1981-1982 η Ελληνική Κυβέρνηση απέσπασε 20 από τους εκπαιδευτικούς της Ε.Ε.Α. στο Ελληνικό Κολλέγιο που με τη σειρά του εργοδότησε επιπρόσθετα 12 Βρετανούς εκπαιδευτικούς για τη διδασκαλία των θεμάτων GCE O-level και A-Level.[294]

Το σχολείο ήταν υποχρεωμένο να χρεώνει δίδακτρα, για να καλύπτει τις αυξημένες ανάγκες σε μισθούς και το ενοίκιο του κτηρίου στο οποίο μετακινήθηκε με την αύξηση των μαθητών. Ωστόσο, υπήρχε εδώ μια ιδιορρυθμία: η χρέωση διδάκτρων δεν αφορούσε τα παιδιά των υπαλλήλων του Ελληνικού δημοσίου, δηλαδή της Ελληνικής Πρεσβείας και του Ελληνικού Προξενείου. Ανάμεσα στους 140 μαθητές του τη σχολική χρονιά 1981-1982, φοίτησαν δωρεάν 36 παιδιά, ενώ 16 παιδιά φοίτησαν με μισή υποτροφία. Οι μαθητές που κατέβαλαν πλήρη δίδακτρα ήταν 88. Η κατανομή αυτή των μαθητών που μπορούσαν να πληρώσουν, που είχαν μισή υποτροφία ή πλήρη υποτροφία (δωρεάν φοίτηση) ανακαλεί στη μνήμη την ιστορία του πρώτου Ελληνικού Κολλεγίου του Λονδίνου[295]. Στο σύνολο των 140 μαθητών οι 15 κατάγονταν από την Κύπρο.

Τη σχολική χρονιά 1982-1983, επί Κυβερνήσεως Ανδρέα Παπανδρέου (Πρωθυπουργός: Οκτώβριος 1981), το Ελληνικό Κολλέγιο Λονδίνου αναγνωρίστηκε ως Δημόσιο, ισότιμο με τα Δημόσια σχολεία της Ελλάδας. Είχε ήδη αναπτυχθεί σε πλήρες σχολείο που περιλάμβανε πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Προετοίμαζε τους αποφοίτους του τόσο για φοίτηση στα Ελληνικά όσο και για φοίτηση στα Αγγλικά Πανεπιστήμια. Το Ελληνικό

1974. Ήταν, επίσης, Πρωθυπουργός της Μ. Βρετανίας, όταν πραγματοποιήθηκε το πραξικόπημα (15/7/1974), η πρώτη (20/7/1974) και η δεύτερη (14/8/1974) Τουρκική Εισβολή στην Κύπρο. Όταν ανέλαβε την προεδρία της Σχολικής Εφορείας του Ελληνικού Κολλεγίου, ήταν βουλευτής του Εργατικού Κόμματος.

[292] Μεττής Χ., (1998), ό.π. σ. 164-165, Papaphotis, Loizidou, Elli, (1994), ό.π. σ.195.

[293] Papaphotis, Loizidou, Elli, (1994), ό.π. σ.239.

[294] Papaphotis, Loizidou, Elli, (1994), ό.π. σ.239.

[295] Βλ. σελίδες 49/50 της παρούσας διατριβής και υποσημ. 131/132.

Κολλέγιο Λονδίνου ξεκίνησε ως ένα πολλά υποσχόμενο σχολείο που ολοκλήρωνε σχεδόν τις προσπάθειες που καταβλήθηκαν σε όλη τη διάρκεια της προηγούμενης περιόδου.

Η ελπίδα και η δυναμική που δημιουργήθηκε με το Ελληνικό Κολλέγιο δεν θα κρατούσε για πολύ. Το Ελληνικό Κολλέγιο κατάφερε να προσελκύσει το ενδιαφέρον του εφοπλιστικού κύκλου του City και να τύχει της οικονομικής του στήριξης. Κατάφερε να προσελκύσει άτομα από την οικονομική ελίτ, στοιχείο που θα του έδινε τη δυνατότητα να εξελιχθεί σε ένα ιδιαίτερα δυναμικό και βιώσιμο σχολείο. Δεν απέφυγε όμως, εκ των πραγμάτων, να μην παρασυρθεί από τη σύγχυση των πολιτικών εξελίξεων. Υπήρχαν όλα τα δεδομένα, για να αποφευχθούν οι πολυδαίδαλες κομματικές περιπλοκές, αλλά (όπως αντίστοιχα τα παροικιακά σχολεία γίνονταν έρμαιο των πολιτικών αντιπαλοτήτων της Κύπρου), δεν κατάφερε να απεμπλακεί από αυτές για έναν πολύ απλό λόγο: στο σχολείο φοιτούσαν τα παιδιά του τέως Βασιλιά Κωνσταντίνου. Ο τέως Βασιλιάς ήταν ένας από τους ιδρυτές του σχολείου και θα μπορούσε να υποστηριχθεί χωρίς υπερβολή ότι ήταν και ο λόγος της άμεσης επιτυχίας του σχολείου. Υποστηρίζεται ότι πολλοί από τους πλούσιους Έλληνες του Λονδίνου έστελναν εκεί τα παιδιά τους, ακριβώς λόγω του τέως Βασιλιά Κωνσταντίνου[296]. Το γεγονός αυτό, ωστόσο, αποτέλεσε, για την επόμενη χρονιά, και την αχίλλειο πτέρνα του σχολείου. Ο τέως Βασιλιάς, ως γονιός και ιδρυτής του σχολείου, παρευρισκόταν στις εκδηλώσεις του. Εκεί, όμως, η προσφώνηση που απευθυνόταν στο πρόσωπό του ήταν η προσφώνηση που μπορούσε εύκολα να παραπέμψει σε υπόνοιες αναβίωσης της μοναρχίας· «Μεγαλειώτατε». Το 1983, μέσα στο κλίμα της διακυβέρνησης της *Αλλαγής* του Ανδρέα Παπανδρέου και στον απόηχο της εκλογικής του νίκης, μετά από δεκαετίες διακυβέρνησης από τη δεξιά και τα αλλεπάλληλα δικτατορικά καθεστώτα, οι νέοι δάσκαλοι που εργάζονταν στο σχολείο και είχαν αποσταλεί από την Κυβέρνηση του ΠΑ.ΣΟ.Κ., διαμαρτυρήθηκαν έντονα[297], τόσο προς το Γραφείο Παιδείας της Ελληνικής Πρεσβείας όσο και προς τις κομματικές και συνδικαλιστικές οργανώσεις. Το αποτέλεσμα ήταν να αποχαρακτηριστεί το σχολείο ως δημόσιο.

Με την υπουργική απόφαση Φ.816.41/21/590/9-2-1983 (Φ.Ε.Κ. 19/1-3-1983)[298], το σχολείο σταμάτησε να αναγνωρίζεται ως δημόσιο και μεσούσης της σχολικής χρονιάς αποσύρθηκαν όλοι οι εκπαιδευτικοί από την Ελλάδα που υπηρετούσαν σε αυτό. Παρόλο που ήταν η πρώτη φορά που η Ελληνική Δημοκρατία αναλάμβανε υπεύθυνα να στηρίξει σοβαρά τις

[296] Μεττής Χ., (1998), ό.π. σ. 164-165.
[297] Μαρτυρία στον ερευνητή από εκπαιδευτικό που ηγήθηκε της διαμαρτυρίας.
[298] Μεττής Χ., (1998), ό.π. σ. 164-165.

προσπάθειες αναβάθμισης της εκπαίδευσης στην Ελληνική Ομογένεια του Λονδίνου, το βήμα αυτό σταμάτησε σχεδόν εν τη γενέσει του. Το Ελληνικό Κολλέγιο συνέχισε τη λειτουργία του για άλλα 22 χρόνια. Συνέχισε να χρεώνει δίδακτρα, βέβαια, όπως συνέχισε να παρέχει και υποτροφίες. Συνέχισε όμως τη λειτουργία του ως ένα Αγγλοελληνικό Σχολείο, περιορίζοντας το Ελληνικό του πρόγραμμα στο 15%. Έκλεισε οριστικά το 2005.

Στον αντίποδα του Ελληνικού Κολεγίου, η Ελληνική Κυβέρνηση ίδρυσε το 1983 το Ελληνικό Σχολείο Λονδίνου, γνωστό ως το Προξενικό ή του Ελληνικού Προξενείου ή της Πρεσβείας. Το σχολείο λειτούργησε από τον Μάρτη του 1983 σε ένα κτήριο πολύ κοντά στο Ελληνικό Κολλέγιο και αργότερα σε ένα ιδιόκτητο κτήριο στην περιοχή Acton του Δυτικού Λονδίνου. Στα χρόνια που ακολούθησαν τόσο το Ελληνικό Κολλέγιο όσο και το Ελληνικό Νηπιαγωγείο/Δημοτικό/Λύκειο Λονδίνου εδραιώθηκαν και σταθεροποίησαν τον αριθμό των μαθητών τους μεταξύ 180 και 200 ετησίως. Το Γυμνάσιο/Λύκειο στεγάστηκε, για ένα διάστημα, στους χώρους της κοινότητας Αγίου Ιωάννη στο Βόρειο Λονδίνο, όπως και στους χώρους της κοινότητας Αποστόλου Βαρνάβα στο Wood Green του Βορείου Λονδίνου. Από το 1998 στεγάζεται σε ενοικιαζόμενο χώρο στην περιοχή Wood Green. Ο αριθμός των αποφοίτων του Ελληνικού Λυκείου Λονδίνου το 2004 είχε φτάσει τους 885. Το γεγονός ότι το Ελληνικό Κολλέγιο λειτουργούσε στο Κεντρικό Λονδίνο ως ιδιωτική σχολή, ενώ το ημερήσιο Ελληνικό Δημοτικό λειτουργούσε στο Acton, μακριά από τους χώρους ανάπτυξης των μεγάλων Ελληνικών Κοινοτήτων, λειτούργησε ως ανασταλτικός παράγοντας, για να προσελκύσουν, είτε το ένα είτε το άλλο, παιδιά από την ευρύτερη ομογένεια που θα βοηθούσαν και τη βιωσιμότητά τους. Κανένα από τα δύο σχολεία, όμως, δεν είχε ξεκινήσει με τέτοιο σκοπό. Έτσι και οι δύο προσπάθειες παρέμειναν περιορισμένες: η πρώτη στην οικονομική ελίτ που είτε δεν είχε άλλα παιδιά να στείλει ή δεν την ενδιέφερε πλέον να στέλνει τα παιδιά της στο σχολείο μετά την αποφοίτηση των παιδιών του τέως Βασιλιά, ενώ η δεύτερη περιορίστηκε στα παιδιά των υπαλλήλων της Πρεσβείας και του Προξενείου, καθώς και σε κάποιους ομογενείς που ενδιαφέρονταν να παράσχουν καθαρά ελληνική παιδεία στα παιδιά τους, με στόχο τον επαναπατρισμό.

Στο μεταξύ, τη χρονιά 1980-1981, επιχειρήθηκε τρίτη προσπάθεια για ενοποίηση της ομογενειακής εκπαίδευσης, αυτή τη φορά με την παρουσία των δύο Υπουργών Παιδείας, της Ελλάδας (Αθανάσιος Ταλιαδούρος) και της Κύπρου (Ανδρέας Χριστοφίδης), από κοινού. Η διαβούλευσή τους με τους διάφορους παράγοντες της ομογενειακής εκπαίδευσης οδήγησε

στο πουθενά. Η κάθε πλευρά παρέμεινε στις θέσεις της και πρόσθεσε νέες απαιτήσεις[299]. Η Αρχιεπισκοπή ουσιαστικά ζήτησε να υπαχθεί κάτω από τη δικαιοδοσία της η και η Κ.Ε.Α. με τον ίδιο τρόπο που η Ε.Ε.Α. σχετιζόταν με την Εκκλησία, και να λειτουργήσουν όλα τα σχολεία κάτω από το Κ.Ε.Σ., διατηρώντας την ελαστικότητα και την αυτονομία τους με τον ίδιο τρόπο που λειτουργούν τα σχολεία των Ελληνορθοδόξων Κοινοτήτων (είχαν συγκροτηθεί σε σύνδεσμο το 1978). Η Ο.Ε.Σ.Ε.Κ.Α. επέμεινε στη θέση της να μην αποδέχεται οποιοδήποτε ηγετικό ρόλο της Εκκλησίας, εντοπίζοντας τη λύση του προβλήματος σε τρία επίπεδα: τη διαμόρφωση, την υιοθέτηση και την εφαρμογή της εκπαιδευτικής πολιτικής. Για την διαμόρφωση εκπαιδευτικής πολιτικής η Ο.Ε.Σ.Ε.Κ.Α. θεωρούσε ότι την ευθύνη έπρεπε να την έχει το Υπουργείο Παιδείας Κύπρου, τη δε υιοθέτηση και εφαρμογή, μία εκλεγμένη, από όλους τους γονείς, Κεντρική Επιτροπή. Το θέμα παρέμεινε για ακόμα μια φορά άλυτο και η διάσπαση συνεχίστηκε σε παρόμοιους τόνους και ένταση.

Παράλληλα, με την ένταξη της Ελλάδας στην Ε.Ο.Κ., η ελληνική γλώσσα αναβαθμίζεται ως επίσημη γλώσσα της Ε.Ο.Κ.. Η Ελληνική γλώσσα (Modern Greek) ήταν ήδη εξεταζόμενο μάθημα στις αγγλικές εξετάσεις δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης O-Level (ordinary level = σύνηθες επίπεδο), που αργότερα μετονομάζονται σε GCSE (General Certificate of Secondary education = Γενικό Πιστοποιητικό Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης). Αποτελεί, επίσης, εξεταζόμενη γλώσσα[300] στις εισαγωγικές εξετάσεις για κάποιους κλάδους σπουδών σε Βρετανικά Πανεπιστήμια A-Level (Προχωρημένο Επίπεδο). Οι δύο αυτές εξετάσεις γίνονται κίνητρο για την εκμάθηση της γλώσσας από τα παιδιά των ομογενών.

Μία νέα ομάδα ανεξάρτητων σχολείων, τα Ανεξάρτητα Ελληνικά Σχολεία Αγγλίας (Α.Ε.Σ.Α.), ξεκινά να δημιουργείται στη δεκαετία του ’80. Ένα μικρό επεισόδιο διαφωνίας στην αγορά ή όχι ενός κασετοφώνου οδήγησε στη δημιουργία του Ανεξάρτητου εκπαιδευτικού Ιδρύματος Barnet, με πρωτεργάτη τον επιχειρηματία ομογενή Σαββάκη

[299] Papaphotis, Loizidou, Elli, (1994), ό.π. σ.175.

[300] Κατσιγιάννης, Τ., (1980), ό.π. σ. 9. Ο Κωνσταντίνος Αλατόπουλος, ένας από τους πρώτους αποσπασμένους εκπαιδευτικούς (1966), κατά τη περίοδο 1960-1966 που υπηρετούσε στο σχολείο της Αγίας Σοφίας, ήταν ο πρώτος που αντιλήφθηκε ότι τα ελληνόπουλα της Αγγλίας μπορούσαν να έχουν πρόσβαση στις εξετάσεις GCE στα νέα ελληνικά. Μέχρι τότε τα παιδιά τέλειωναν το σχολείο στην Στ΄ τάξη και αποσύρονταν από την ελληνική εκπαίδευση. Ο Αλατόπουλος υιοθέτησε τη διδασκαλία ελληνικών και μετά την Στ΄ τάξη, για να μπορούν τα παιδιά να προετοιμαστούν και να παρακαθίσουν στις αντίστοιχες εξετάσεις. Εισηγήθηκε, έτσι, στο Σχολείο της Αγίας Σοφίας ένα σχέδιο μακρότερης φοίτησης που έγινε αποδεκτό με ενθουσιασμό. Η επιτυχία του σχεδίου του ακολουθήθηκε από το Σχολείο του Αγίου Ανδρέα και στη συνέχεια από όλα τα σχολεία του Κ.Ε.Σ. και της Ο.Ε.Σ.Ε.Κ.Α.

Χρυσάνθου[301]. Το Ελληνικό Σχολείο Manor Hill υπαγόταν στην Ο.Ε.Σ.Ε.Κ.Α. Με την απόσχισή του ονομάστηκε Ανεξάρτητο. Σύντομα ιδρύθηκαν και άλλα Ανεξάρτητα σχολεία στην περιοχή του Βόρειου Λονδίνου. Ιδρυτές τους ήταν κυρίως εύποροι ομογενείς του Βορείου Λονδίνου, της περιοχής που συγκέντρωνε τώρα τη μεγαλύτερη πλειοψηφία ομογενών. Η επιλογή να γίνουν ανεξάρτητα στηριζόταν και σε πολιτικούς λόγους. Η σχέση των σχολείων της Ο.Ε.Σ.Ε.Κ.Α. με κομματικούς μηχανισμούς ελέγχου ήταν δηλωμένη. Το πρόβλημα της ενοποίησης των εκπαιδευτικών ομογενειακών φορέων γινόταν μεγαλύτερο.

Το 1983 πραγματοποιήθηκε νέα συνάντηση στη Λευκωσία, αυτή τη φορά μεταξύ των Υπουργών Παιδείας Ελλάδας (Π. Μώραλη) και Κύπρου (Α. Χριστοφίδη)[302], όπου απλώς επαναβεβαιώθηκε η δέσμευσή τους να συνεχίσουν να εργάζονται για την ενοποίηση, χωρίς ωστόσο, ουσιαστικό περιεχόμενο. Στο μεταξύ, οι εκπαιδευτικές αποστολές των δύο χωρών αναβαθμιστήκαν με την τοποθέτηση Συμβούλου Εκπαίδευσης στο Ελληνικό Προξενείο του Λονδίνου και Επιθεωρητή-Προϊσταμένου για την Κ.Ε.Α. στην Υπάτη Αρμοστεία. Τον Ιούνιο του 1986 επαναλήφθηκαν οι συνομιλίες μεταξύ των δύο Υπουργείων και κατέληξαν στην πρόταση για την ίδρυση ενός συντονιστικού σώματος του Κεντρικού Εκπαιδευτικού Φορέα Ελληνικής Παροικίας Αγγλίας (Κ.Ε.Φ.Ε.Π.Α.). Ετοιμάστηκε ένα έγγραφο[303] που αποστάληκε στους εκπαιδευτικούς φορείς, για να το μελετήσουν. Τον επόμενο χρόνο συμφωνήθηκε η σύσταση Επιτροπής Εργασίας υπό την προεδρία των δύο Εκπαιδευτικών Συμβούλων Ελλάδας και Κύπρου.

Το 1988 εκλέχτηκε νέος Αρχιεπίσκοπος Θυατείρων από το Οικουμενικό Πατριαρχείο, ο Επίσκοπος Τροπαίου Γρηγόριος. Ο νέος Αρχιεπίσκοπος είχε υπηρετήσει την Αρχιεπισκοπή Θυατείρων ως Αρχιμανδρίτης στον Ναό των Αγίων Πάντων υπό τον Αθηναγόρα Ι και ως πρωτοσύγκελος και Βοηθός Επίσκοπος υπό τον Αθηναγόρα ΙΙ. Εκτός του ότι ήταν γνώστης των καταστάσεων και των προβλημάτων, καθώς τα είχε ζήσει από τη γένεσή τους, ήταν, επίσης, Κύπριος στην καταγωγή. Αυτός ίσως να ήταν και ένας σημαντικός λόγος για τον οποίο τον εξέλεξε το Οικουμενικό Πατριαρχείο.

[301] Μεττής Χ., (1998), ό.π. σ. 646 : Η κομματικοποίηση οδήγησε πέντε σχολικές μονάδες, που ανήκουν στην Ο.Ε.Σ.Ε.Κ.Α., να αποσχιστούν και να δημιουργήσουν Τρίτη εκπαιδευτική ομάδα, εκείνη των Ανεξαρτήτων, ώστε τελικά η Ομογένεια Ηνωμένου Βασιλείου είχε τρεις «εκπαιδευτικούς Φορείς» – το Κ.Ε.Σ., την Ο.Ε.Σ.Ε.Κ.Α. και τα πέντε Ανεξάρτητα Σχολεία.

[302] Μαυροκορδάτος, Γιώργος, επιμ. (1988), *Πληροφοριακό Δελτίο, Έτος έβδομο, Ιανουάριος – Απρίλιος*, Αρ.28, Κυπριακή Δημοκρατία, Υπουργείο Παιδείας, Παιδαγωγικό Ινστιτούτο. σ.17.

[303] Μεττής Χ., (1998), ό.π. σ. 669-679.

Από το 1988 μέχρι το 1990 η Επιτροπή Εργασίας, υπό την προεδρία των δύο Εκπαιδευτικών Συμβούλων Ελλάδας και Κύπρου, εργάστηκε εντατικά, για να φέρει κοντά όλους τους φορείς. Με τη διαμεσολάβηση των Υπουργών Παιδείας της Ελλάδας Γιώργου Σουφλιά και της Κύπρου Χριστόφορου Χριστοφίδη, ολοκληρώθηκαν τελικά στην Αθήνα, κάτω από την εποπτεία του Υπουργού Σουφλιά, οι προσπάθειες για ενοποίηση της παροικιακής εκπαίδευσης, με τη δημιουργία του Ενιαίου Φορέα Ελληνικής Παροικιακής Εκπαίδευσης (Ε.Φ.Ε.Π.Ε.)[304]. Δύο σημαντικοί παράγοντες που λειτούργησαν καταλυτικά για τη σύγκλιση απόψεων ήταν αφενός η αποφασιστική στάση που τήρησαν οι δύο Υπουργοί Παιδείας και αφετέρου η μείωση της οικονομικής βοήθειας από τις Τοπικές Εκπαιδευτικές Αρχές της χώρας υποδοχής και η αύξηση των ενοικίων των σχολικών κτηρίων, που πίεζαν τις ομάδες των σχολείων να βρουν διέξοδο στο οικονομικό πρόβλημα. Οι δύο Υπουργοί είχαν δεσμευτεί πως όποιος θα έμενε εκτός της ενοποίησης δεν θα έπαιρνε βοήθεια ούτε σε εκπαιδευτικούς ούτε σε βιβλία. Αυτή η αποφασιστικότητα από τις δυο κυβερνήσεις του Μητροπολιτικού χώρου παρουσιαζόταν για πρώτη φορά. Οι φορείς συμφώνησαν στην ίδρυση του Ε.Φ.Ε.Π.Ε. κάτω από την προεδρία του Αρχιεπισκόπου Γρηγορίου και στην αντιπροσώπευση των φορέων τους στον ενιαίο φορέα. Ο Ε.Φ.Ε.Π.Ε. ήταν μια ελπιδοφόρα και δυναμική παρέμβαση των Υπουργείων Παιδείας Ελλάδας και Κύπρου στα παροικιακά εκπαιδευτικά δρώμενα. Ήταν, ίσως, η μοναδική αποφασιστική παρέμβαση, μετά την ίδρυση των εκπαιδευτικών αποστολών. Διάφορες συγκυρίες, ωστόσο, έδρασαν πάλι καταλυτικά ενάντια στην εδραίωση της προσπάθειας αυτής. Εξ αρχής η συμφωνία ήταν τέτοια που έδινε μεγάλη ελευθερία κινήσεων στους φορείς.

> «Ο Ε.Φ.Ε.Π.Ε. δεν οδήγησε στα επιθυμητά αποτελέσματα. Δεν ασχολήθηκε με τα σοβαρά προβλήματα που αφορούσαν τη δομή και την οργάνωση των σχολείων, την εφαρμογή καινοτομιών, την εφαρμογή ενιαίων κανονισμών, τη συμμετοχή και τις ευθύνες των γονιών στην οργάνωση και διοίκηση των σχολείων και τη διεύθυνση των σχολείων.[305]»

Το μόνο πράγμα που πέτυχε ο Ε.Φ.Ε.Π.Ε. στα 10 πρώτα χρόνια λειτουργίας του ήταν να φέρει στην πραγματικότητα τις ομογενειακές οργανώσεις σε ένα διάλογο κάτω από την ηγεσία του Αρχιεπισκόπου Θυατείρων Γρηγορίου και να τις συντονίσει σε χαλαρή συνομοσπονδία, κάτω από την τυπική, μόνο, ηγεσία της Αρχιεπισκοπής. Ο Ε.Φ.Ε.Π.Ε. δεν

[304] Μεττής Χ., (1998), ό.π. σ. 645-667.

[305] Κυριακίδης, Λεωνίδας, και Μιχαηλίδου-Ευριπίδου, Αθηνά, κ.ά. (2002), *Έκθεση Αξιολόγησης της Κυπριακής Εκπαιδευτικής Αποστολής (Κ.Ε.Α)., Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού,* Ιανουάριος 2002, σ. 20 αναφέρεται σε συμπεράσματα από την έκθεση του Επιθεωρητή –Προϊσταμένου Κ.Ε.Α 1999-2000.

άργησε να διασπαστεί με το διαχωρισμό της θέσης μίας ομάδας σχολείων από τα ανεξάρτητα, που αυτο-προσδιορίστηκαν ως Ανεξάρτητα Ελληνικά Σχολεία Λονδίνου (Α.Ε.Σ.Λ.). Πρώτο στην ανεξαρτητοποίησή του από τον Ε.Φ.Ε.Π.Ε. ήταν το Ανεξάρτητο εκπαιδευτικό ίδρυμα Barnet – το σχολείο που είναι γνωστό ως Manor Hill. Η αναμενόμενη σύμπτυξη μικρών σχολικών μονάδων, που γειτνίαζαν, για την καλύτερη διάθεση του εκπαιδευτικού προσωπικού και τη σωστή διαχείριση του ανθρώπινου δυναμικού, δεν έγινε ποτέ. Το μόνο χειροπιαστό αποτέλεσμα της συνεργασίας που επιτεύχθηκε με τον Ε.Φ.Ε.Π.Ε. ήταν η διάθεση δασκάλων των αποστολών σε όλες τις ομάδες σχολείων, πράγμα που έφερε πιο κοντά τους εκπαιδευτικούς των δύο αποστολών που μέχρι τότε δούλευαν, ως επί το πλείστον, χωριστά, και η κατάργηση, έτσι, κάποιων στερεότυπων και μύθων που ύψωναν τείχη και εμπόδιζαν την επικοινωνία. Στα πλαίσια του Ε.Φ.Ε.Π.Ε. ιδρύθηκε και λειτούργησε το Επιμορφωτικό Ινστιτούτο Δασκάλων Ομογένειας Μεγάλης Βρετανίας, το οποίο κατάφερε μεν τα πρώτα χρόνια να επιμορφώσει τους ανθρώπους που εργάζονταν ήδη στα σχολεία χωρίς να έχουν παιδαγωγική κατάρτιση, απέτυχε όμως να λειτουργήσει ως ένας πραγματικός φορέας επιμόρφωσης και στο τέλος κατάντησε να αναπαράγει μία ακόμα κατηγορία εκπαιδευτικών στο ήδη πολύχρωμο μωσαϊκό της παροικιακής εκπαίδευσης. Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού της Κύπρου ενίσχυσε οικονομικά τον θεσμό της Κ.Ε.Α. και καθιέρωσε τον θεσμό του επιτόπιου προσωπικού, αυξάνοντας τις δυνατότητες εργοδότησης των αποφοίτων του Επιμορφωτικού Ινστιτούτου, αλλά και προσελκύοντας ανθρώπους που ήταν άσχετοι με την παροικιακή εκπαίδευση και απλώς αναζητούσαν δεύτερη εργασία.

Στον τομέα των διδακτικών μέσων και των αναλυτικών προγραμμάτων που θα εξεταστούν με περισσότερη λεπτομέρεια στο επόμενο κεφάλαιο, ήρθε να προστεθεί ακόμα η πολυμορφία με την συνεργασία, που ανέπτυξε το Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ (Εργαστήριο Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών – ένα από τα εργαστήρια του Παιδαγωγικού Τμήματος του Πανεπιστημίου Κρήτης), με τις εκπαιδευτικές αποστολές στη Μ. Βρετανία το 1997. Το εργαστήριο αυτό ιδρύθηκε το 1996 με γενικό στόχο τη διατήρηση, καλλιέργεια και προώθηση της ελληνικής γλώσσας και του πολιτισμού, τόσο σε μαθητές ελληνικής καταγωγής, που ζουν στο εξωτερικό και φοιτούν σε σχολεία πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, όσο και σε αλλόφωνους μαθητές που θέλουν να μάθουν την ελληνική γλώσσα και τον ελληνικό πολιτισμό. Η αναγκαιότητα του έργου προήλθε από την παρουσία 4.000.000 ατόμων ελληνικής καταγωγής σε περισσότερες από 100 χώρες. Αναπτύχθηκε ευρύ πρόγραμμα που ονομάστηκε «Παιδεία Ομογενών». Χρηματοδότες υπήρξαν το ΥΠ.Ε.Π.Θ. της Ελλάδας και η Ευρωπαϊκή Ένωση. Το έργο είχε αρκετές

διακοπές λόγω ασυνέχειας στις χρηματοδοτήσεις. Αυτό ήταν ένα από τα βασικότερα προβλήματά του, αλλά και η πηγή δυσκολίας ως προς τη διάχυση των πληροφοριών και την ανατροφοδότηση αναφορικά με την πιλοτική παραγωγή διδακτικού υλικού που εφαρμοζόταν σε επιλεγμένα ομογενειακά σχολεία. Το έργο στην περίοδο που εξετάζουμε ανέπτυξε τρεις δράσεις. Η δράση «Αθηνά» στόχευε στην κατάρτιση εκπαιδευτικών προγραμμάτων και στην παραγωγή διδακτικού υλικού. Η δράση «Προμηθέας» στόχευε στην επιμόρφωση των εκπαιδευτικών και σε ανταλλαγές εκπαιδευτικών και μαθητών και, τέλος, η δράση «Ερμής» στόχευε στη δημιουργία βάσεων δεδομένων και δικτύων επικοινωνίας. Η οργάνωση του έργου στην Ελλάδα και στο εξωτερικό γινόταν υπό την ευθύνη διαφόρων οργάνων και προσώπων. Ιεραρχικά παρακολουθείτο από ειδική γραμματεία του ΥΠ.Ε.Π.Θ. και από την Επιτροπή Ερευνών του Πανεπιστημίου Κρήτης. Στη συνέχεια, την οικονομική διαχείριση και επιστημονική ευθύνη είχε ο διευθυντής του Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ, καθηγητής Μ. Δαμανάκης, ο οποίος συντόνιζε το έργο σε συνεργασία με τους συντονιστές και τις ομάδες των διαφόρων χωρών. Για τις χώρες του εξωτερικού που εμπλέκονταν υπήρχε ένας υπεύθυνος, ο οποίος ήταν συνήθως ακαδημαϊκός και οι συνεργάτες του ήταν εκπαιδευτικοί των παροικιών. Για τη Μ. Βρετανία υπεύθυνη του έργου διετέλεσε η καθηγήτρια Ειρήνη Φιλιππάκη-Warburton, καθηγήτρια Γλωσσολογίας στο Πανεπιστήμιο του Reading στην Αγγλία. Το έργο παρήγαγε εύχρηστο υλικό, αλλά και υλικό που δεν λάμβανε υπόψη τα αρνητικά μηνύματα που στέλνονταν.

Το 2000 άνοιξε τις πόρτες του, μετά από συντονισμένες προσπάθειες μιας ομάδας γονέων του Νότιου Λονδίνου, ο «Άγιος Κυπριανός», το πρώτο ελληνορθόδοξο ομολογιακό σχολείο. Είναι ένα ημερήσιο αγγλικό σχολείο στο οποίο διδάσκονται Ελληνικά ενταγμένα στο πρόγραμμά του. Λειτουργεί σύμφωνα με το αγγλικό εκπαιδευτικό σύστημα. Η ομάδα G.A.L.E. (Greek Association for Language Enhancement – Ελληνικός Σύνδεσμος για Γλωσσική Αναβάθμιση), της οποίας ηγήθηκαν το αφοσιωμένο ζεύγος Γιώργου και Αντωνίας Καστελλανίδη, ανέλαβε την ίδρυση του σχολείου, εργάστηκε σκληρά για περίπου 7 χρόνια και κατάφερε να πείσει τόσο τις αρχές της χώρας υποδοχής όσο και τους εκπαιδευτικούς φορείς της παροικίας που αρχικά ήταν αντίθετοι στην ιδέα ίδρυσης ενός ημερήσιου σχολείου στο Νότιο Λονδίνο. Το σχολείο ιδρύθηκε ως ομολογιακό κάτω από την αιγίδα της Αρχιεπισκοπής. Οι χρόνιες, ωστόσο, συγκρούσεις για την ποδηγέτηση της παροικιακής εκπαίδευσης, οι ανούσιοι ανταγωνισμοί και η αδυναμία των εκπαιδευτικών αποστολών να παραγάγουν ουσιαστική και ενιαία εκπαιδευτική πολιτική, στέρησαν από την ομογενειακή εκπαίδευση όχι μόνο τη δυνατότητα να ενωθεί και να μεγαλουργήσει, αλλά πολύ

περισσότερο τη δυνατότητα (σε πρακτικό επίπεδο) να δημιουργήσει κοινό Γραφείο Παιδείας που θα μπορούσε να συνεπικουρήσει την επιτυχία τέτοιων προσπαθειών.

Στο τέλος της περιόδου που εξετάζεται στο κεφάλαιο αυτό, το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου και το Πανεπιστήμιο Κύπρου ανέλαβαν να διενεργήσουν, κατ' εντολή του Υ.Π.Π. της Κύπρου, ολοκληρωμένη έρευνα που να αξιολογεί ολικά το έργο της Κ.Ε.Α., ώστε να διατυπώσει εισηγήσεις που να αφορούν την αποτελεσματικότητά της[306]. Η ερευνητική επιτροπή όρισε ως επί μέρους στόχους της:

> « Να διερευνηθεί το πλαίσιο εφαρμογής του θεσμού της Κ.Ε.Α.,
>
> Να αξιολογηθούν οι ικανότητες των μαθητών στο μάθημα της ελληνικής γλώσσας και στα κοινωνικά θέματα και να διαπιστωθεί ο βαθμός στον οποίο κατακτούνται οι στόχοι της Κ.Ε.Α., όπως αυτοί καθορίζονται από τους εκπαιδευτικούς και φορείς της παροικιακής εκπαίδευσης που εμπλέκονται άμεσα στην υλοποίησή τους,
>
> Να διερευνηθεί η πρόοδος που έκαναν τα παιδιά κατά τη διάρκεια μιας σχολικής χρονιάς και να εντοπίσουν παράγοντες που επηρεάζουν την αποτελεσματικότητα του θεσμού,
>
> Να διατυπωθούν εισηγήσεις για ανάπτυξη πολιτικής που θα αποσκοπεί σε βελτίωση της αποτελεσματικότητας του θεσμού της Κ.Ε.Α.[307]»

Η έρευνα διενεργήθηκε και ολοκληρώθηκε μεταξύ 2000 – 2002 και μέσα από τις 74 σελίδες του τελικού έγγραφου αναδείχθηκε η παθογένεια, όχι μόνο της Κ.Ε.Α., αλλά ολόκληρου του οικοδομήματος της ομογενειακής εκπαίδευσης στο Ηνωμένο Βασίλειο. Δεν ήταν μέσα στους όρους εντολής των ερευνητών να αγγίξουν τα θέματα που θίγονται σ' αυτή τη διατριβή. Έτσι, δεν ασχολήθηκαν σε βάθος, ούτε μπόρεσαν να δουν τον ιστορικό ρόλο που έπαιξε η Κ.Ε.Α. στη διαμόρφωση των προβλημάτων της παροικιακής εκπαίδευσης[308]. Μετά την έρευνα πραγματοποιήθηκε συνέδριο, στο οποίο παρουσιάστηκαν τα πορίσματα, δημοσιογραφική διάσκεψη και καταρτισμός βραχυπρόθεσμου, μεσοπρόθεσμου και μακροπρόθεσμου σχεδίου υλοποίησης των εισηγήσεων της έρευνας που κωδικοποιήθηκαν σε 30 μετρήσιμες δράσεις[309]. Από αυτές τις τριάντα δράσεις υλοποιήθηκαν ελάχιστες (κυρίως αυτές που ήδη γίνονταν). Στην πραγματικότητα, με την αλλαγή σκυτάλης στο

[306] Χόπλαρος, Γρηγόρης, (2002), *Συνοπτική έκθεση,* 25 Ιουλίου 2002, Κρατικό Αρχείο, Υ.Π.Π. Φακ.:7.21.02.
[307] Κυριακίδης, Λεωνίδας, και Μιχαηλίδου-Ευριπίδου, Αθηνά, κ.ά. (2002), ό.π. Περίληψη.
[308] Ο ρόλος της Κ.Ε.Α. θα μπορούσε από μόνος του να αποτελέσει το αντικείμενο ξεχωριστής διατριβής.
[309] Χόπλαρος, Γρηγόρης, (2002), ό.π. σ.11-19.

Υ.Π.Π. η έκθεση εγκαταλείφτηκε στο αρχείο τόσο από το Υ.Π.Π. (και το ΥΠ.Ε.Π.Θ. που το αφορούσε ως προς την αποτελεσματικότητα της παρεχόμενης εκπαίδευσης) όσο και από τους ίδιους τους ομογενειακούς φορείς, που στην πραγματικότητα δεν είχαν τη διάθεση να αλλάξουν τις συνήθειές τους[310].

Κατά τη διάρκεια της έρευνας οι ερευνητές επισκέφθηκαν στο Βόρειο Λονδίνο και το Ελληνορθόδοξο Σχολείο Αγίου Δημητρίου, ως ένα από τα σχολεία που αποτέλεσαν μέρος του δείγματος. Τόσο σε προσωπικές συζητήσεις με τους ερευνητές όσο και σε επίπεδο πορισμάτων της έρευνας, ήταν εμφανές ότι στο σχολείο αυτό εφαρμόζονταν σε πολύ μεγάλο βαθμό οι καλύτερες πρακτικές, μεθοδολογικές, δομικές και σε μικρότερο βαθμό θεσμικές εισηγήσεις της έρευνας. Στο δεύτερο μέρος αυτής της διατριβής επιχειρείται να παρουσιαστεί η προσπάθεια αναβάθμισης της παροικιακής εκπαίδευσης η οποία ασχολήθηκε με σοβαρά προβλήματα που αφορούσαν: τη δομή και την οργάνωση των σχολείων, την εφαρμογή καινοτομιών, την εφαρμογή ενιαίων κανονισμών, τη συμμετοχή και τις ευθύνες των γονιών στην οργάνωση και διοίκηση των σχολείων μέσα από τις ενέργειες της διεύθυνσης σχολείου.

Η τρίτη περίοδος της παροικιακής εκπαίδευσης, παρά τα ανυπέρβλητα θεσμικά προβλήματα που δημιουργήθηκαν, έκλεισε ελπιδοφόρα με την ένταξη της Κύπρου στην Ενωμένη Ευρώπη. Η απρόσκοπτη διακίνηση μεταξύ Κύπρου και Μ. Βρετανίας, χωρίς την ανάγκη εξασφάλισης ειδικής άδειας για εργασία, καθώς και οι δυνατότητες που ανοίγονταν για αύξηση στην εισροή φοιτητών από την Κύπρο θα μπορούσαν να εμπλουτίσουν την ομογένεια γλωσσικά και σε έμψυχο υλικό. Η περίοδος αυτή έκλεισε, ωστόσο, ελπιδοφόρα και για ένα ακόμα απρόσμενο και άσχετο γεγονός. Η νίκη της Εθνικής Ελλάδας στο Πανευρωπαϊκό Πρωτάθλημα «Euro 2004», στην Πορτογαλία, στάθηκε αφορμή, για να

[310] Η έκθεση Χριστοδουλίδη, η όποια είχε κατατεθεί 33 χρόνια νωρίτερα, απετέλεσε τη βάση πάνω στην οποία στηρίχτηκε η αποστολή εκπαιδευτικών από την Κύπρο. Η ιστορική πορεία της παροικιακής εκπαίδευσης απέδειξε ότι οι εισηγήσεις του Χριστοδουλίδη ήταν καίριες για την εποχή του, αλλά μόνο κάποιες από τις προτάσεις του υλοποιήθηκαν. Πέρα από την αποστολή δασκάλων, είχε εισηγηθεί την ίδρυση νηπιαγωγείων στα εργοστάσια των Κυπρίων (που εργάζονταν οι περισσότερες μητέρες), την ίδρυση ομολογιακών σχολείων (κάτω από την αιγίδα της Εκκλησίας), τη σύσταση κοινού εκπαιδευτικού φορέα και τη δημιουργία Πολιτιστικού Κέντρου. Από τις ουσιαστικές αυτές λύσεις, που πρότεινε, υιοθετήθηκε μόνο η αποστολή δασκάλων. Τα υπόλοιπα πνίγηκαν στον βωμό ενός ακήρυχτου πόλεμου που σιγοβράζει ακόμα, ενώ οι αντιπαλεύουσες δυνάμεις δεν γνωρίζουν γιατί πολεμούν. Ο Χριστοδουλίδης φαίνεται ότι είχε ενδείξεις για το τι θα ακολουθούσε. Γι' αυτό προειδοποιούσε στην έκθεσή του: Χριστοδουλίδης, Α.Δ., (1967) ό.π. σ.105.
«*105*. Ἡ Διοικητικὴ διάρθρωσις δέον νὰ εἶναι τοιαύτη ὥστε νὰ παρέχει τὴν ἁρμόζουσαν θέσιν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, τόσον εἰς ἀναγνώρισιν τῆς ὑπ' Αὐτῆς, μέχρι τῆς στιγμῆς, διεξαχθείσης λαμπρᾶς ἐργασίας εἰς τόν τομέα τῆς ἱδρύσεως παροικιακῶν σχολεῖων, ὅσον καὶ λόγῳ τῆς δυνάμεως ποὺ διαθέτει ὡς πνευματικὴ Ἀρχὴ ἐν μέσῳ τῆς παροικίας. Δέον ὅμως νὰ αναγνωρίζει καὶ τὰ φυσικὰ δικαιώματα τῶν πολιτικῶν ἀντιπροσωπειῶν Κύπρου καὶ Ἑλλάδος ἐπὶ τῶν ἀποδήμων τέκνων των. Ἐπίσης πρέπει νὰ ἐξασφαλίσει τὰς ὑπηρεσίας πνευματικῶν καὶ κοινωνικῶς ὑψηλὰ ἱσταμένων μελῶν τῆς παροικίας, ὡς καὶ τὴν πλήρη καὶ ἀνεπιφύλακτον συμπαράστασιν καὶ ἐνεργὸν συμμετοχὴν εἰς τὴν προσπάθειαν ἐκ μέρους τῶν γονέων. Τὰ συσταθησόμενα τοπικὰ ὡς καὶ τὸ κεντρικὸν σῶμα δέον νὰ προνοεῖ θέσιν καὶ εὐθύνας δι' ὅλους τοὺς παράγοντας τούτους.»

πανηγυρίζουν οι Έλληνες του Λονδίνου για μία εβδομάδα. Το βράδυ μετά τον τελικό, στις περιοχές του Λονδίνου με μεγάλη πληθυσμιακή συγκέντρωση ομογενών, είχαν κλείσει οι δρόμοι για ώρες. Το Λονδίνο γέμισε Ελληνικές σημαίες. Όσοι δεν βρήκαν σημαίες να αγοράσουν έδεναν γαλανόλευκες νάιλον ταινίες στις κεραίες των αυτοκινήτων τους. Ήταν η καλύτερη απάντηση για όσους προσπάθησαν λυσσαλέα να αλλάξουν την εθνικότητα των Κυπρίων.

1.3 Κεφάλαιο Τρίτο

1.3.1 Οργάνωση και Λειτουργία των Παροικιακών Σχολείων στο τέλος του 20ού αιώνα

Η εικόνα της ομογενειακής εκπαίδευσης στο Ηνωμένο Βασίλειο στο τέλος του 20ού αιώνα αποτελείται από ένα πολύχρωμο μωσαϊκό. Εκκλησίες, σύνδεσμοι, μεμονωμένοι φορείς, συνδεδεμένοι φορείς, ανεξάρτητες ομάδες, μεγάλες σχολικές μονάδες, απομονωμένα σχολεία σε επαρχίες, εκπαιδευτικές αποστολές, ωρομίσθιοι δάσκαλοι, προσοντούχοι, μη προσοντούχοι κλπ., συγκροτούν ένα πολύπλοκο σκηνικό μέσα στο οποίο εκτυλίσσεται το εκπαιδευτικό γίγνεσθαι της ομογένειας. Τα ονόματα και οι τίτλοι διαφέρουν εξωτερικά, αλλά ανάμεσα στις πολλές και διαφορετικές ομάδες και φορείς, τύπους σχολείων και εκπαιδευτικών, που εκπροσωπούνται σε αυτό το μωσαϊκό, υπάρχουν περισσότερο ομοιότητες παρά διαφορές στην παρεχόμενη εκπαίδευση.

Τα παιδιά που φοιτούν στα σχολεία, όλα μαζί και το καθένα τους ξεχωριστά, αποτελούν μοναδικό κεφάλαιο για το μέλλον της ομογένειας στη Μεγάλη Βρετανία. Οι ομοιότητες και οι διαφορές επικεντρώνονται στους τύπους σχολείων που αναπτύχθηκαν και επικράτησαν, περισσότερο ή λιγότερο, κατά την ανάπτυξη του φαινομένου της παροικιακής εκπαίδευσης στο Ηνωμένο Βασίλειο. Εκείνο που διαφοροποιεί, στο τέλος του 20ού αιώνα, το επίπεδο και την ποιότητα της παρεχόμενης ελληνόφωνης εκπαίδευσης δεν είναι μόνο η διαφορετικότητα των φορέων στους οποίους ανήκουν και οι οποίοι διαχειρίζονται τα σχολεία, αλλά και οι δομές οργάνωσης και διοίκησης των σχολείων που επιτρέπουν ή επιδιώκουν την επίτευξη υψηλών ακαδημαϊκών στόχων.

Σκοπός αυτού του κεφαλαίου είναι να διαφανούν τα προβλήματα τα οποία δημιουργούνται από την πολυμορφία που παρουσιάζει το παροικιακό σχολείο, αναφορικά με τους φορείς εκπαίδευσης, τη δομή, τη διοίκηση, τον χρόνο και χώρο λειτουργίας, τη στελέχωση, τα διδακτικά μέσα, τα αναλυτικά προγράμματα κ.ά.

1.3.2 Τύποι σχολείων

Στις αρχές του 21ου αιώνα στην παροικία λειτουργούν δύο είδη σχολείων (βλ. Διάγραμμα 1.3). Στην πρώτη κατηγορία βρίσκονται τα κοινοτικά ή συμπληρωματικά σχολεία (community schools ή supplementary schools), απογευματινά, βραδινά ή Σαββατιανά (πρωί ή απόγευμα Σαββάτου), τα γνωστά ως παροικιακά σχολεία. Εδώ, η διδασκαλία της ελληνικής

γλώσσας και στοιχείων του ελληνικού πολιτισμού έρχεται συμπληρωματικά – ως προς τη βασική αγγλική εκπαίδευση των παιδιών που παρέχεται στα δημόσια ή ιδιωτικά εκπαιδευτήρια της χώρας υποδοχής – σε ένα αποκλειστικό περιεχόμενο κοινοτικού χαρακτήρα που αποσκοπεί στη διατήρηση και στη διαμόρφωση της ελληνικής ταυτότητας. Στη δεύτερη κατηγορία βρίσκονται τα ημερήσια σχολεία κυρίως κορμού (mainstream schools), όπου τα μαθήματα γλώσσας παραδίδονται ως επί το πλείστον σε καθημερινή βάση. Τα σχολεία αυτά, πέραν του ότι είναι ημερήσια, διαφέρουν ως προς το περιεχόμενο μέσα από το οποίο παρέχεται η Ελληνόφωνη εκπαίδευση, αλλά και μεταξύ τους ως προς τους σκοπούς και τους παραλήπτες της παρεχόμενης Ελληνόφωνης εκπαίδευσης. Τα σχολεία κυρίως κορμού θα μπορούσαν, ακόμα, να διαιρεθούν σε ιδιωτικά (όπου χρεώνονται και δίδακτρα) και δημόσια (όπου η φοίτηση είναι δωρεάν).

Διάγραμμα 1.3. – Είδη σχολείων ελληνικής εκπαίδευσης στο Η.Β. το 2004

1.3.2.1 Ημερήσια σχολεία

Ιδιωτικό ημερήσιο σχολείο κυρίως κορμού στο Λονδίνο είναι το *Ελληνικό Κολλέγιο* (Hellenic College) που ιδρύθηκε με ενέργειες του τέως βασιλιά Κωνσταντίνου το 1980. Η Ελληνόφωνη εκπαίδευση ξεκινά από νηπιαγωγείο και φτάνει μέχρι το λύκειο. Αρχικά είχε ξεκινήσει ως ένα ελληνοαγγλικό σχολείο με πλήρες πρόγραμμα ελληνικών και επιπρόσθετη τη διδασκαλία της Αγγλικής Γλώσσας και θεμάτων A-Level για προετοιμασία των τελειοφοίτων για εισαγωγή στα Αγγλικά Πανεπιστήμια. Μετά την αποχώρηση των

εκπαιδευτικών της Ε.Ε.Α.[311] το 1982, το σχολείο μετατράπηκε σε Αγγλοελληνικό με αύξηση των μαθημάτων που διδάσκονταν στα αγγλικά. Στο αναλυτικό πρόγραμμα του σχολείου υπερίσχυσε κατά περίπου 85% το αγγλικό πρόγραμμα σε αντίθεση με 15% του ελληνικού. Το Ελληνικό Κολλέγιο τερμάτισε τη λειτουργία του το 2005.

Δημόσιο ημερήσιο σχολείο είναι το *Ελληνικό Σχολείο Λονδίνου* που ανήκει στο ελληνικό δημόσιο. Ιδρύθηκε αρχικά ως αντίποδας του Ελληνικού Κολλεγίου, μετά την αποχώρηση των εκπαιδευτικών της Ε.Ε.Α. το 1982 από αυτό. Ξεκινά από το νηπιαγωγείο και φτάνει μέχρι το λύκειο. Λειτουργεί όπως ένα οποιοδήποτε άλλο δημόσιο σχολείο στην Ελλάδα, με διαφοροποίηση στην ενισχυμένη διδασκαλία των Αγγλικών. Προετοιμάζει τους τελειόφοιτους για εισαγωγή στα Ελληνικά Πανεπιστήμια. Από το 1999 σταμάτησε η κατεύθυνση Θετικών Επιστημών. Με την οικονομική ύφεση, στην οποία πέφτει η Ελλάδα, σταματά τη σχολική χρονιά 2009-2010 η απόσπαση νέων εκπαιδευτικών στην Ε.Ε.Α. και τη σχολική χρονιά 2010-2011 γίνεται ανάκληση όλων των εκπαιδευτικών, εκτός από αυτούς που εργάζονται στα ημερήσια σχολεία της Ελληνικής Πρεσβείας: Νηπιαγωγείο/Δημοτικό/Γυμνάσιο-Λύκειο.

1.3.2.2 Κοινοτικά σχολεία

Η πρώτη κατηγορία σχολείων και η πολυπληθέστερη, σε αριθμό παιδιών και οργανώσεων, είναι η ομάδα των κοινοτικών (community) ή συμπληρωματικών (supplementary) σχολείων, γνωστών ως «παροικιακά». Αυτά συνηθίζεται να διαιρούνται σε εκκλησιαστικά και σε ανεξάρτητα. Τα εκκλησιαστικά σχολεία καλύπτουν ολόκληρη την επικράτεια του Η.Β., ενώ τα ανεξάρτητα περιορίζονται ως επί το πλείστον στο Λονδίνο. Τα εκκλησιαστικά σχολεία είναι τα αρχαιότερα που ιδρύθηκαν και αποτελούν την πολυπληθέστερη από τις ομάδες σχολείων που απαρτίζουν το σύνολο της παροικιακής εκπαίδευσης. Στο τέλος του 20ού αιώνα, πολλά από αυτά διαθέτουν ιδιόκτητους χώρους που χρησιμοποιούνται ως αίθουσες διδασκαλίας. Ο όρος *ανεξάρτητα* υποδήλωνε, μέχρι το 1980 περίπου, τα σχολεία που ήταν εκτός της φροντίδας της Εκκλησίας (Κ.Ε.Σ.), ως μη εξαρτώμενα από αυτήν. Πριν το 1971 ο όρος *ανεξάρτητα* αναφερόταν στα σχολεία που ήταν εκτός Κ.Ε.Σ. και εκτός Συλλόγου Ελλήνων Γονέων (Σ.Ε.Γ.), τον Σύνδεσμο Κυπρίων Βορείου Λονδίνου ή τον Σύνδεσμο Κυπρίων της περιοχής Fulham στο νότιο Λονδίνο. Μετά την αποτυχημένη προσπάθεια για ενοποίηση όλων των εκπαιδευτικών φορέων το 1971, η ομάδα των ανεξαρτήτων και ο Σ.Ε.Γ.

[311] Ελληνική Εκπαιδευτική Αποστολή. Στην Αγγλία, για να μην ακούγεται η Κυπριακή Εκπαιδευτική Αποστολή ως μη Ελληνική, χρησιμοποιείται ο όρος *Ελλαδική Εκπαιδευτική Αποστολή*.

μπήκαν κάτω από την ομπρέλα της Ο.Ε.Σ.Ε.Κ.Α. (Ομοσπονδία Εκπαιδευτικών Συλλόγων Ελλήνων Κυπρίων Αγγλίας). Σήμερα ο όρος *ανεξάρτητα* σημαίνει δύο άλλες ομάδες σχολείων. Μετά το 1981 σήμαινε το σχολείο Manor Hill που ανεξαρτητοποιήθηκε από την Ο.Ε.Σ.Ε.Κ.Α., καθώς και άλλα σχολεία που ιδρύθηκαν ως ανεξάρτητα, τα Α.Ε.Σ.Α. (Ανεξάρτητα Ελληνικά Σχολεία Αγγλίας). Μετά την προσπάθεια ενοποίησης κάτω από τον Ε.Φ.Ε.Π.Ε. (Ενιαίο Φορέα Ελληνικής Παροικιακής Εκπαίδευσης) το 1992, το σχολείο Manor Hill αποχώρησε, και, με άλλα δύο σχολεία που το ακολούθησαν, αποτέλεσαν μία νέα ομάδα ανεξαρτήτων, τα Α.Ε.Σ.Λ. (Ανεξάρτητα Ελληνικά Σχολεία Λονδίνου).

Ένας άλλος τύπος δωρεάν προσφοράς της ελληνικής γλώσσας είναι τα τμήματα ελληνικών σε αγγλικά σχολεία, σε περιοχές όπου υπάρχει μεγάλη συγκέντρωση ελληνικού πληθυσμού. Παλαιότερα (στη δεκαετία του ’80), υπήρχαν πολλά τέτοια τμήματα, κυρίως στην περιοχή του Haringay, όπου λειτούργησε για αρκετά χρόνια το Κέντρο Διγλωσσίας (Haringay Bilingual Centre) που πρόσφερε διδασκαλία κοινοτικών γλωσσών σε σχολεία πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Κατά το έτος 2000 λειτουργεί μόνο ένα τέτοιο τμήμα Ελληνικών στο Edmonton County School (δευτεροβάθμια εκπαίδευση), στο οποίο παρέχεται διδασκαλία σε επίπεδο απόκτησης Γενικού Πιστοποιητικού Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (GCSE General Certificate of Secondary Education).

Ο *Άγιος Κυπριανός-ομολογιακό σχολείο*, που άνοιξε τις πόρτες του τον Σεπτέμβριο του 2000, αποτελεί τη νέα πρόταση αντιμετώπισης του γλωσσικού προβλήματος, αλλά και του προβλήματος διατήρησης της ταυτότητας. Πρόκειται για ένα αγγλικό δημοτικό σχολείο το οποίο ιδρύεται ως ομολογιακό, δηλαδή ακολουθώντας το ελληνορθόδοξο χριστιανικό δόγμα, στο ίδιο σχήμα λειτουργίας των αγγλικανικών ή των ρωμαιοκαθολικών σχολείων[312]. Το σχολείο χρηματοδοτείται για τις τρέχουσες δαπάνες του από το αγγλικό δημόσιο, γι’ αυτό και διδάσκει το Εθνικό Αναλυτικό Πρόγραμμα για την Αγγλία και Ουαλία. Παρέχει, όμως, επιπρόσθετα, μία ώρα διδασκαλίας της ελληνικής γλώσσας σε ημερήσια βάση. Το ομολογιακό σχολείο παρέχει *τη δυνατότητα να λειτουργήσει ως κατ’ ουσίαν ελληνικό σχολείο με την έννοια ότι τόσο οι εκπαιδευτικοί όσο και τα παιδιά που φοιτούν στο σχολείο θα μπορούσαν να είναι ελληνικής καταγωγής, να είναι δηλαδή φορείς μιας ελληνικής πολιτισμικής ταυτότητας*. Τη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας κάνουν δύο εκπαιδευτικοί από την Ελλάδα και δύο από την Κύπρο. Η επιτυχία της πρότασης αυτής θα δημιουργήσει νέα δυναμική στην εξέλιξη της ομογενειακής εκπαίδευσης.

[312] Θέμα ίδρυσης ομολογιακών σχολείων υπήρχε από το 1967 με την έκθεση Χριστοδουλίδη, αλλά δεν ακολουθήθηκαν οι εισηγήσεις του.

1.3.2.3 Στέγαση κοινοτικών σχολείων

Σημαντικός διαχωρισμός των σχολείων είναι και αυτός που γίνεται σύμφωνα με τη δυνατότητα τους να παρέχουν διδασκαλία σε ιδιόκτητους ή ενοικιαζόμενους χώρους. Στο τέλος του 20ού αιώνα η εκπαίδευση που παρέχεται σε όλα τα σχολεία, ανεξάρτητα με την πολιτική ή άλλη απόχρωση του οργανισμού στον οποίο ανήκουν, είναι η ίδια. Οι ίδιοι δάσκαλοι – των εκπαιδευτικών αποστολών ή ωρομίσθιοι – κινούνται ή εργοδοτούνται στα σχολεία των διάφορων φορέων, χρησιμοποιούνται τα ίδια βιβλία και όλα τα σχολεία υπόκεινται στη στήριξη και στον εκπαιδευτικό έλεγχο των δύο εκπαιδευτικών αποστολών. Παλαιότερα υπήρχε διαφορά ανάμεσα στα σχολεία γιατί οι εκπαιδευτικοί των αποστολών τοποθετούνταν σε διαφορετικές ομάδες σχολείων ή μία ομάδα σχολείων π.χ. δεν επέτρεπε να γιορτάζονται οι εθνικές επέτειοι ή συγκεκριμένο σχολείο (μέχρι ακόμα και το 1988) δεν επέτρεπε να γίνεται προσευχή στη συγκέντρωση του σχολείου κλπ. Όλα αυτά τα φαινόμενα μέχρι το τέλος του 20ού αιώνα έχουν εκλείψει ή έχουν περιοριστεί στο ελάχιστο.

Εκεί όπου υπάρχει η δυνατότητα για αισθητή διαφορά στο επίπεδο προσφοράς της ελληνικής γλώσσας και διαφοροποίηση στα μέσα που χρησιμοποιούνται, είναι η ύπαρξη ιδιόκτητων χώρων και οικονομικής ευρωστίας. Ιδιόκτητους χώρους διαθέτουν μόνο οι ελληνορθόδοξες κοινότητες, δηλαδή η Εκκλησία, αλλά και αυτοί δεν είναι πάντα κατάλληλοι, ούτε τους διαθέτουν όλοι οι ναοί. Οικονομική ευρωστία διαθέτουν όλα τα σχολεία που κάνουν σωστή διαχείριση των οικονομικών τους. Τα Ανεξάρτητα σχολεία παρουσιάζονται να είναι περισσότερο εύρωστα οικονομικά, καθώς αναπτύχθηκαν σε νέες προνομιούχες περιοχές, στις οποίες κατευθύνονταν οι πιο εύρωστοι οικονομικά ομογενείς, που αποτελούν και την πλειοψηφία των γονέων των σχολείων αυτών.

Στην πραγματικότητα όλα τα σχολεία του Λονδίνου έχουν τη δυνατότητα να πετύχουν την οικονομική άνεση, λόγω της χρέωσης διδάκτρων και της ενίσχυσής τους με εκπαιδευτικούς και εκπαιδευτικό υλικό από τις εκπαιδευτικές αποστολές. Τα μη εκκλησιαστικά σχολεία βοηθούνται οικονομικά από τις Τοπικές Εκπαιδευτικές Αρχές (Local Education Authorities) που είτε καταβάλλουν μέρος των ενοικίων ή προσφέρουν τα σχολεία δωρεάν ή σε παλαιότερες εποχές (δεκαετίες ’70/’80) ενίσχυαν τα κοινοτικά σχολεία πληρώνοντας μισθούς δασκάλων. Τα σχολεία που υπάγονται στις εκκλησίες δεν τυγχάνουν οποιασδήποτε εξωτερικής οικονομικής στήριξης από τις Τοπικές Εκπαιδευτικές Αρχές.

Η στέγαση των σχολείων είναι ζήτημα ζωτικής σημασίας για την εικόνα του σχολείου στα μάτια των παιδιών, των γονιών, αλλά και των δασκάλων, ενώ παράλληλα λειτουργεί καταλυτικά για το θέμα της ταυτότητας. Τα μαθήματα των ελληνικών διδάσκονται σε ιδιόκτητους χώρους με ή χωρίς σχολικό κτήριο (με αίθουσες που προσαρμόζονται σε τάξεις, μέρη του ναού ή/και συνδυασμός τέτοιων προσαρμοσμένων αιθουσών και αιθουσών που κτίστηκαν, για να στεγάσουν τάξεις ελληνικών) ή σε ενοικιαζόμενες αίθουσες αγγλικών σχολείων. Είναι λίγοι οι ιδιόκτητοι χώροι που διατίθενται αποκλειστικά για χρήση από το ελληνικό σχολείο, με αποτέλεσμα το ελληνικό σχολείο, η ελληνική εκπαίδευση στο σύνολό της και σε προέκταση η ελληνική ταυτότητα των παιδιών, να παρουσιάζονται υποδεέστερες του αγγλικού περίγυρου.

Ιδιόκτητους χώρους διαθέτουν σχεδόν όλες οι εκκλησίες σε σχεδόν όλη την δικαιοδοσία της Αρχιεπισκοπής Θυατείρων. Οι χώροι όμως αυτοί δεν είναι πάντα κατάλληλα διαμορφωμένοι. Υπάρχουν χώροι που κτίστηκαν, για να στεγάσουν τις εκπαιδευτικές ανάγκες της κοινότητας. Τέτοιοι είναι τα σχολεία του Αποστόλου Ανδρέα Kentish Town, του Αγίου Γεωργίου Kingston, του Αγίου Ιωάννη Θεολόγου Hackney, του ναού της Κοιμήσεως της Θεοτόκου Camberwell, του Αγίου Παντελεήμονος Harrow, μέρος του σχολικού συγκροτήματος του Αποστόλου Βαρνάβα Wood Green κ.ά., όπως και εκτός Λονδίνου, το εκπαιδευτικό κέντρο στο Coventry. Υπάρχουν και χώροι που διαμορφώθηκαν, για να εξυπηρετήσουν τις ανάγκες αυτές: του Αγίου Δημητρίου Edmonton, του Αγίου Ιωάννη Wightman Road, των Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης Croydon, της Κυπριακής Εστίας Birmingham, των Αποστόλων Πέτρου και Παύλου Bristol, του Αγίου Λουκά Γλασκώβης και πάρα πολλοί άλλοι, σχεδόν σε όλες τις ιδιόκτητες εκκλησίες.

Το πλεονέκτημα της χρήσης ιδιόκτητων χώρων είναι ότι όχι μόνο υπάρχει η δυνατότητα διαμόρφωσης αυτών των χώρων έτσι που να εξυπηρετούν τις συγκεκριμένες ανάγκες των σχολείων, αλλά προσφέρονται, επίσης, για τη δημιουργία κλίματος που αποπνέει αύρα από την πατρίδα, με την κατάλληλη διακόσμηση κλπ. Επιπρόσθετα, στους χώρους αυτούς θα μπορούσαν να στεγαστούν και να λειτουργήσουν, με ανάλογες διευθετήσεις, μικρά ημερήσια σχολεία που να στελεχώνονται και να λειτουργούν κάτω από την φροντίδα των εκπαιδευτικών αποστολών. Ήδη, το Γυμνάσιο-Λύκειο της Ελληνικής Πρεσβείας στεγάστηκε για αρκετά χρόνια στους χώρους του Αποστόλου Βαρνάβα Wood Green και του Αγίου Ιωάννη Wightman Road. Παλαιότερα, στους ιδιόκτητους χώρους των εκκλησιών το μάθημα

μπορούσε να γίνεται και μέσα στον ίδιο τον ναό. Σε περιπτώσεις μεγάλων εκκλησιών, μπορούσε να υπάρχουν και μέχρι τέσσερεις τάξεις που να λειτουργούν στις γωνιές του.

Όπου γίνεται χρήση ενοικιαζόμενων χώρων αγγλικών σχολείων[313], το μάθημα διεξάγεται μεν σε εκπαιδευτικό χώρο που είναι πιο κοντά στην καθημερινή σχολική εμπειρία των παιδιών, αλλά ο χώρος είναι καθόλα ξένος και κάποιες φορές εχθρικός προς την ελληνική αγωγή των παιδιών. Οι χώροι αυτοί είναι αγγλικά σχολεία πρωτοβάθμιας ή δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Είτε πρόκειται για το πρώτο είτε για το δεύτερο, η επίπλωσή τους, παρόλο που είναι κατάλληλη για την αρχική τους χρήση, δεν συμβαδίζει πάντα με τη χρήση του ελληνικού σχολείου που μπορεί να φιλοξενεί παιδιά από προδημοτική ηλικία μέχρι και 17, ακόμα και 18 χρονών. Το πλεονέκτημα της χρήσης των αγγλικών σχολικών κτηρίων είναι ότι μπορούν να στεγάζουν μεγαλύτερες σχολικές μονάδες, κυρίως το Σάββατο που είναι η βολικότερη και δημοφιλέστερη ημέρα φοίτησης στο παροικιακό σχολείο. Σε αρκετές περιπτώσεις οι διευθύνσεις των Αγγλικών σχολείων είναι πολύ φιλικές ως προς την ελληνική σχολική κοινότητα που ενοικιάζει τις αίθουσες, και παρέχουν επιπρόσθετες διευκολύνσεις, όπως τη χρήση ραφιού, για να φυλάγονται ήδη γραφικής ύλης ή κάποια σχολικά βοηθήματα. Στις περισσότερες περιπτώσεις η σχέση είναι απρόσωπη. Υπάρχουν και περιπτώσεις που η σχέση αυτή είναι εχθρική, με το αγγλικό σχολείο να υποβάλλει συνεχώς παράπονα για φθορές στο χώρο, για ακατάλληλη χρήση κλπ. Αγγλικά σχολικά κτήρια χρησιμοποιούνται τόσο από μη εκκλησιαστικά όσο και από εκκλησιαστικά σχολεία που δεν διαθέτουν ιδιόκτητους χώρους ή που οι χώροι που διαθέτουν δεν κρίνονται κατάλληλοι ή αρκετοί, για να στεγάσουν το σχολείο τους.

1.3.3 Χρόνος λειτουργίας

Μια άλλη κατηγοριοποίηση που γίνεται για τα παροικιακά σχολεία, η οποία, επίσης, είναι άσχετη με τον φορέα στον οποίο ανήκουν, είναι σύμφωνα με τον χρόνο λειτουργίας τους. Η εικόνα που παρουσιάζει το παροικιακό σχολείο στο τέλος του 20ού αιώνα, ως προς αυτή την παράμετρο, δεν είναι ομοιόμορφη. Υπάρχει ευρεία διακύμανση όσον αφορά τις μέρες και τις ώρες λειτουργίας του κάθε παροικιακού σχολείου. Ένα παιδί, δηλαδή, που φοιτά στο

[313] Ιωαννίδης, Παύλος, Φ. (1989), *Ετήσια Έκθεση για την Ελληνική Παροικιακή Παιδεία στη Μ. Βρετανία για τη σχολική χρονιά 1988-1989*, σ. 68 «6.11 Άλλα προβλήματα Η μη καταλληλότητα των σχολικών χτιρίων. Οι εκπαιδευτικοί δεν μπορούν, λόγω των περιοριστικών μέτρων που τους επιβάλλονται από τους διευθυντές των αγγλικών σχολείων, να δημιουργήσουν κατάλληλο σχολικό περιβάλλον. Τα καθίσματα και τα έπιπλα είναι, τις περισσότερες φορές ακατάλληλα για την ηλικία ή τη σωματική διάπλαση των μαθητών του Ε.Π.Σ. Η έλλειψη σχολικών κανονισμών δημιουργεί κάποτε παρεξηγήσεις μεταξύ των εκπαιδευτικών και των σχολικών επιτροπών. Η αδιαφορία ομάδας γονιών για την πρόοδο και τη συμπεριφορά των παιδιών τους. Η μη υιοθέτηση θετικής στάσης έναντι του Ε.Π.Σ. από μερίδα μαθητών.[…]»

παροικιακό σχολείο, μπορεί να δέχεται μαθήματα ελληνικών για 2, 2½, 3, 3½, 4, 4½ ή 5 ώρες εβδομαδιαίως, ανάλογα με τον χρόνο λειτουργίας του σχολείου του. Μια γενική ομαδοποίηση των περιπτώσεων θα μπορούσε να μας δώσει τρεις κατηγορίες. Τα βραδινά σχολεία, τα Σαββατιανά και τα σχολεία που συνδυάζουν στη λειτουργία τους ένα βράδυ καθημερινής ημέρας και χρόνο Σαββατιανό:

(α) Βράδυ, συνήθως 6.00-8.00. Διάρκεια, **4 ώρες** (αν λειτουργεί δύο φορές τη βδομάδα, 2x2=**4 ώρες**) ή 6.00-8.30 (αν λειτουργεί μόνο μία φορά, **2½ ώρες**). Κάποια σχολεία λειτουργούν 5.00-7.00 ή 5.30-7.30 (κάνοντας 10λεπτο ή 15λεπτο διάλειμμα).

(β) Σάββατο πρωί ή Σάββατο απόγευμα. Διάρκεια, συνήθως **3, 3½** ή **4 ώρες** (κάνοντας 20λεπτο-ημίωρο διάλειμμα).

(γ) Συνδυασμός των πιο πάνω. Διάρκεια, **4½-5 ώρες** (Εχοντας συνολικά 30-50 λεπτά διαλείμματα).

Η ανωτέρω διακύμανση στις ώρες λειτουργίας δημιουργεί επιπρόσθετα προβλήματα στην ομοιομορφία της παροικιακής εκπαίδευσης, στην εφαρμογή ενιαίου αναλυτικού προγράμματος και στον καθορισμό επιπέδων εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας. Συνεπώς, η ανάπτυξη αναλυτικών προγραμμάτων που δεν λαμβάνουν υπόψη την ανομοιομορφία στον χρόνο λειτουργίας των σχολείων είναι καταδικασμένη σε αποτυχία.

Η διακύμανση στις ώρες λειτουργίας δεν περιορίζεται μόνο στον εβδομαδιαίο χρόνο λειτουργίας, αλλά και στον ετήσιο, που κυμαίνεται μεταξύ 35 – 40 εβδομάδων τον χρόνο. Ο σχολικός χρόνος συνήθως ξεκινά από τη δεύτερη εβδομάδα του Σεπτεμβρίου και τελειώνει τη δεύτερη εβδομάδα του Ιουλίου. Τα πιο πολλά σχολεία διακόπτουν τα μαθήματα για μία βδομάδα κάθε τρίμηνο για τις διακοπές ημιτριμήνου των αγγλικών σχολείων κατά τις οποίες δεν προσφέρονται οι σχολικές αίθουσες προς ενοικίαση. Όλα τα σχολεία διακόπτουν τα μαθήματα για τις διακοπές των Χριστουγέννων και του Πάσχα. Κατά τη διάρκεια της χρονιάς μπορεί να συμπέσει χρήση του σχολικού κτηρίου ως εκλογικού κέντρου ή για κάποιους άλλους λόγους που αφορούν τη λειτουργία των αγγλικών σχολείων και να επιβάλλουν διακοπή των μαθημάτων του ελληνικού σχολείου.

Ο μέσος όρος λειτουργίας των σχολείων αποφασίστηκε, από τον Ε.Φ.Ε.Π.Ε., να είναι 36 εβδομάδες. Όταν γίνεται λόγος για εβδομάδες, ουσιαστικά η αναφορά ισχύει για φορές/μέρες λειτουργίας των σχολείων, γιατί το κάθε σχολείο λειτουργεί μόνο μια φορά την εβδομάδα ή

δύο αν είναι διπλής βάρδιας (όπως περιγράφηκε πιο πάνω). Οι εκπαιδευτικοί των αποστολών, με βάση την ίδια απόφαση, δεν υποχρεούνται να εργαστούν πέραν του χρόνου των 36 εβδομάδων, άσχετα αν το σχολείο τους εργάζεται περισσότερες εβδομάδες. Αυτό δημιουργεί προβλήματα στη λειτουργία των σχολείων εκείνων που δεν διακόπτουν τα μαθήματα, επειδή θα απουσιάζουν ένας, δύο ή περισσότεροι εκπαιδευτικοί. Τέτοια σχολεία στο τέλος του αιώνα ήταν τα εκκλησιαστικά σχολεία του Αποστόλου Βαρνάβα και του Αγίου Δημητρίου, που συγκέντρωναν περίπου το 1/8 των παιδιών. Στη Σκωτία υπάρχουν διαφορετικές ημερομηνίες διακοπών (έναρξης και λήξης του σχολικού έτους), από ότι στην Αγγλία λόγω της διαφοράς της σκωτσέζικης νομοθεσίας από την αγγλική, όσον αφορά την εκπαίδευση. Το σχολείο του Αγίου Λουκά στην Γλασκώβη εργάζεται συνήθως για 35 εβδομάδες, από την τελευταία εβδομάδα Σεπτεμβρίου μέχρι την τελευταία εβδομάδα Ιουνίου, χωρίς να διακόπτει για διακοπές ημιτριμήνου.

Ο χρόνος λειτουργίας του παροικιακού σχολείου λειτουργεί ανασταλτικά για τη φοίτηση των παιδιών. Τις καθημερινές υπάρχουν κάποια εκκλησιαστικά σχολεία που τελειώνουν το μάθημα στις 7.00 και 7.30, αλλά τα περισσότερα τελειώνουν στις 8.00 και κάποια στις 8.30 το βράδυ. Ο χρόνος αυτός είναι πολύ ακατάλληλος, ειδικά για τα πολύ μικρά παιδιά. Στην Μ. Βρετανία, το χειμώνα ειδικά, βραδιάζει πάρα πολύ νωρίς, σχεδόν από τις 4 το απόγευμα. Γι' αυτό και οι περισσότεροι γονείς προτιμούν να στέλνουν τα παιδιά τους στα Σαββατιανά σχολεία, με ιδιαίτερη προτίμηση στα πρωινά του Σαββάτου. Αυτό, βέβαια, αυξάνει τη ζήτηση δασκάλων των εκπαιδευτικών αποστολών για τα Σάββατα. Ούτε το Σάββατο όμως λειτουργεί ελκυστικά για τα παιδιά. Είναι η μέρα που δεν είναι υποχρεωμένα να φοιτούν στο Αγγλικό σχολείο και προτιμούν να τη διαθέσουν αλλιώς, παρά να την αφιερώσουν στο ελληνικό σχολείο. Είναι η μέρα της ξεκούρασης και της αναψυχής. Η φοίτηση, λοιπόν, στο παροικιακό σχολείο αποτελεί θυσία γι' αυτά.

1.3.4 Δίδακτρα

Τα παροικιακά σχολεία αυτοχρηματοδοτούνται από τα δίδακτρα που καταβάλλουν οι γονείς. Διάφορα σχολεία, ακόμα και των ίδιων φορέων, χρεώνουν διαφορετικά δίδακτρα και με διαφορετικό τρόπο (δόσεις πληρωμών), ανάλογα με τις ανάγκες και τις συνθήκες λειτουργίας τους. Δύο εκκλησιαστικά σχολεία με οικονομική ευχέρεια και ενισχυμένο δυναμικό από εκπαιδευτικούς των αποστολών, δεν χρεώνουν καθόλου δίδακτρα για τα καθημερινά τους σχολεία. Η Εκκλησία ή η διάθεση δωρεάν δασκάλων επιχορηγούν τη φοίτηση. Άλλα σχολεία, των οποίων οι μαθητές προέρχονται από εύρωστο οικονομικό υπόβαθρο, χρεώνουν

υψηλότερα δίδακτρα και έχουν ως συνέπεια μεγαλύτερους μισθούς για τους εκπαιδευτικούς τους και τη δυνατότητα να ξοδέψουν περισσότερα για τα σχολεία τους. Γενικά, τα δίδακτρα των παροικιακών σχολείων κυμαίνονται το 2000 από £0.00 - £200.00 το χρόνο, για κάθε παιδί, ανάλογα με τις συνθήκες του σχολείου στο οποίο φοιτούν (ωράριο λειτουργίας, αριθμός παιδιών, αριθμός δασκάλων που εργοδοτούνται από το σχολείο). Συνήθως γίνεται έκπτωση 25% για το δεύτερο παιδί μίας οικογένειας, 40% για το τρίτο και 100% για το τέταρτο. Σχολεία, όπως το ανεξάρτητο Manor Hill, χρεώνουν επιπρόσθετα εγγραφή για την κάθε οικογένεια και ένα ποσό για το ετήσιο περιοδικό του σχολείου. Η ανομοιομορφία αυτή στο θέμα των διδάκτρων μπορεί να οφείλεται εν μέρει στις συνθήκες λειτουργίας των σχολείων, αλλά θα μπορούσε να αποφευχθεί αν συγκατένευαν οι διάφοροι φορείς, ώστε να μην χρησιμοποιούνται και τα δίδακτρα ως θέλγητρα για την προσέλευση μαθητών.

1.3.5 Αριθμοί μαθητών στα σχολεία

Τα στοιχεία για τον αριθμό παιδιών στα σχολεία είναι ελλιπή[314] και παρουσιάζουν πολλές ανακρίβειες. Οι δύο εκπαιδευτικές αποστολές διαθέτουν στοιχεία μόνο για τα σχολεία στα οποία εργοδοτούν εκπαιδευτικούς, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι και η παραχώρηση των πληροφοριών αυτών είναι πάντοτε ασφαλής. Η ανακρίβεια αυτή οφείλεται, κυρίως, στην μη έγκαιρη επιστροφή των καταστάσεων εγγραφών στις δύο εκπαιδευτικές αποστολές. Οι καταστάσεις εγγραφών, επίσης, δεν είναι οι ίδιες και για τις δύο αποστολές, αφού δεν ζητούν τα ίδια στοιχεία, με αποτέλεσμα να παρουσιάζεται ασυνέπεια ως προς τις υπάρχουσες πληροφορίες. Για τους ίδιους λόγους το Κ.Ε.Σ., που λειτουργεί σχολεία και στις επαρχίες, αλλά και σε μέρη που δεν αποστέλλονται εκπαιδευτικοί των δύο αποστολών, δεν διαθέτει τους ακριβείς αριθμούς παιδιών των σχολείων του. Επιπρόσθετα, τα στοιχεία που δίνονται από τις κοινότητες είναι κάποτε παραφουσκωμένα. Τα σχολεία επιδιώκουν να δίνουν μεγαλύτερους αριθμούς μαθητών από αυτούς που πραγματικά φοιτούν, για να εξασφαλίζουν περισσότερους δασκάλους.

Μια άλλη σοβαρή δυσκολία στη διακρίβωση του πραγματικού αριθμού των παιδιών είναι οι μετακινήσεις τους κατά τη διάρκεια της χρονιάς. Λόγω της χαλαρότητας που επικρατεί με την έλλειψη κανονισμών φοίτησης, πολλά παιδιά διακόπτουν τη φοίτησή τους, μετακινούνται από ένα σχολείο σε άλλο ή/και εγγράφονται στο μέσο της χρονιάς[315].Το

[314] Ελλαδική Εκπαιδευτική Αποστολή, Κυπριακή Εκαιδευτική Αποστολή, Κ.Ε.Σ., Σ.Ε.Γ., προσωπικές επαφές.

[315] Για παράδειγμα, στο Ελληνορθόδοξο Σχολείο Αγίου Δημητρίου ενεγράφησαν και παρακολούθησαν μαθήματα κατά τη σχολική χρονιά 1999-2000, 435 παιδιά. Από αυτά, 49 διέκοψαν τη φοίτησή τους και 14 νέα προστέθηκαν πριν το τέλος της σχολικής χρονιάς.

φαινόμενο αυτό σποτελεί διαχρονικό πρόβλημα του παροικιακού σχολείου[316]. Η έγκαιρη και συντονισμένη υποβολή καταστάσεων για όλα τα σχολεία, λογικά, θα μπορούσε να αντιμετωπιστεί μέσω του Ε.Φ.Ε.Π.Ε., παρόλο που κι εκεί, πάλι, θα απουσίαζαν τα Α.Ε.Σ.Λ. Από τις ετήσιες εκθέσεις των επιθεωρητών της Κ.Ε.Α. μπορούν να αντληθούν κάποια στοιχεία για την κατάσταση που παρουσιάζεται στο τέλος του 20ού αιώνα (βλέπε Πίνακα 1.1).

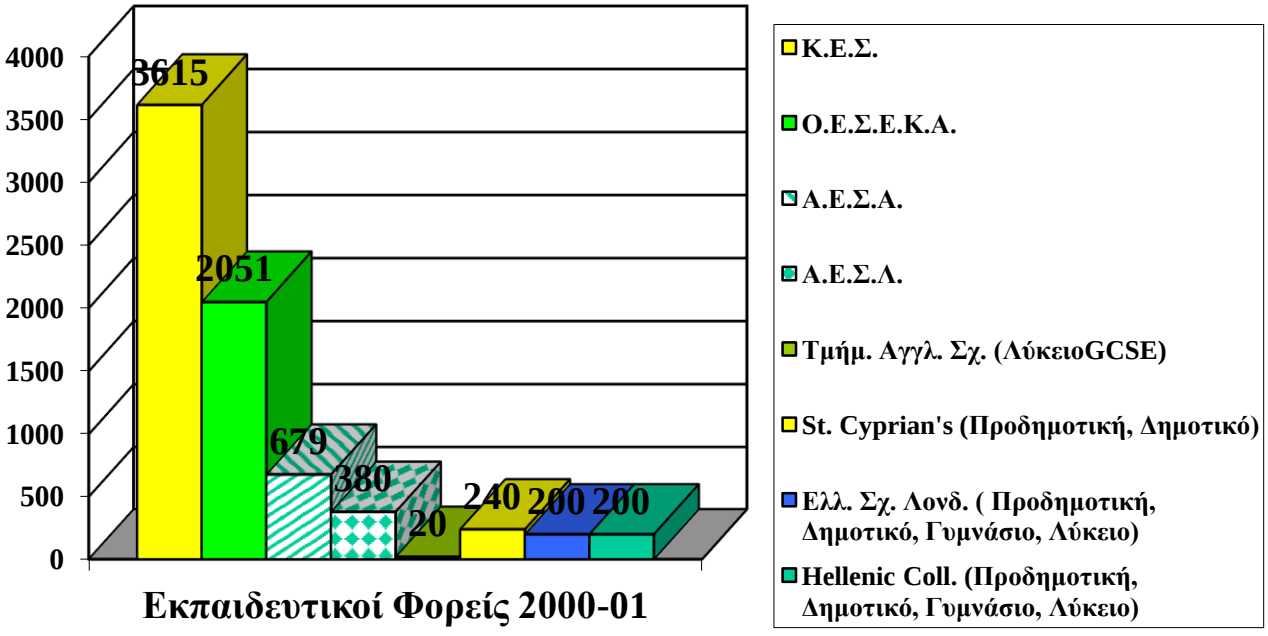
Πίνακας 1.1 – Αριθμοί παροικιακών σχολείων και μαθητών σύμφωνα με Κ.Ε.Α 1998-1999

Εκπαιδευτικός Φορέας	Σχολεία Λονδίνου		Σχολεία εκτός Λονδίνου		Σύνολο	
	Αριθμός Σχολείων	Αριθμός Μαθητών	Αριθμός Σχολείων	Αριθμός Μαθητών	Σύνολο Σχολείων	Σύνολο Μαθητών
Κ.Ε.Σ.	27	2560	29	1055	56	3615
Ο.Ε.Σ.Ε.Κ.Α.	27	2051	-	-	27	2051
Α.Ε.Σ.Α.	5	679	-	-	5	679
ΕΚΤΟΣ Ε.Φ.Ε.Π.Ε.	2	380	-	-	2	380
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	61	5669	29	1055	88	6725

Ο αριθμός των παιδιών που φοιτούν σε παροικιακά σχολεία στο τέλος του 20ού αιώνα, υπολογίζεται να είναι μικρότερος από 7.000. Σύμφωνα με τη διερεύνηση που έγινε για τους σκοπούς αυτής της διατριβής, το έτος 2000-2001 φοιτούσαν κατά προσέγγιση 5.830 παιδιά που κατανέμονται στους εκπαιδευτικούς φορείς ως ακολούθως (βλ. Διάγραμμα 1.4):

[316] Αναφορές για το πρόβλημα αυτό βρίσκουμε στην έκθεση του Φιλεκπαιδευτικού Συλλόγου, το 1930, για το παράρτημα του σχολείου της Αγίας Σοφίας που λειτουργούσσε στο Tottenham Court Road.

- 3.615 παιδιά στα σχολεία του Κ.Ε.Σ (53.75%),
- 2.051 παιδιά στα σχολεία της Ο.Ε.Σ.Ε.Κ.Α. (30.50%),
- 679 παιδιά στα Α.Ε.Σ.Α.(10.10%),
- 380 παιδιά στα Α.Ε.Σ.Λ.(5.65%),
- 20 παιδιά σε τμήματα ελληνικών σε ένα αγγλικό σχολείο δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (0.34%),
- 240 παιδιά στο ημερήσιο σχολείο St Cyprian's 240 (πρωτοβάθμια) (4.12%),
- 200 παιδιά στο ημερήσιο Ελληνικό Σχολείο Λονδίνου (πρωτοβάθμια – δευτεροβάθμια) (3.43%),
- 200 παιδιά στο ημερήσιο Hellenic College (πρωτοβάθμια – δευτεροβάθμια) (3.43%).

Διάγραμμα 1.4 - Αριθμοί μαθητών ανά εκπαιδευτικό φορέα 2000-2001

Παρατηρείται, δηλαδή, ποσοστό 88.66%, που αντιστοιχεί σε 5.170 παιδιά, να φοιτά στα παροικιακά σχολεία, ενώ πολύ μικρότερο ποσοστό της τάξης του 11.31%, που ισοδυναμεί με

660 παιδιά, να φοιτά σε ημερήσια σχολεία[317]. Η σύγκριση των πιο πάνω αριθμών με την εικόνα που παρουσίαζε η παροικιακή εκπαίδευση στο τέλος της δεκαετίας του ’70/αρχές του ’80, είναι δυνατό να καταδείξει τη μείωση του αριθμού και τη μεγάλη αλλαγή που παρουσιάζεται σε αυτή την όψη του μωσαϊκού της Παροικιακής εκπαίδευσης[318].

Σύμφωνα με την έρευνα της Παπαφώτη (1984), τη σχολική χρονιά 1980-81 φοιτούσαν στα Παροικιακά σχολία, κατά προσέγγιση, 8.000 παιδιά (7.983), που κατανέμονται στους εκπαιδευτικούς φορείς ως ακολούθως:

- 5.138 παιδιά στα σχολεία του Κ.Ε.Σ (64.36%),
- 2.845 παιδιά στα σχολεία της Ο.Ε.Σ.Ε.Κ.Α. (35.64%),

Η μείωση του συνολικού αριθμού των παιδιών που φοιτούν στα παροικιακά σχολεία το 2000 κατά 15.76% του συνολικού αριθμού που φοιτούσαν στην αρχή της τελευταίας εικοσαετίας (1980-2000) του 20ού αιώνα, καταδεικνύει πτωτική τάση που με τη σειρά της προδηλώνει συρρίκνωση της ομογένειας και αύξηση της αφομοίωσης. Η τάση αυτή δεν συμβαδίζει με την αύξηση των φορέων, την καλύτερη οργάνωση των σχολείων και τη μεθοδικότερη προσφορά της παροικιακής εκπαίδευσης. Τα σχολεία που λειτουργούσαν κάτω από το Κ.Ε.Σ. το 1981, συγκεντρώνουν το 64.36% των παιδιών, σε σχέση με 53.75% που συγκεντρώνουν το 2001 (μείωση 10.61%). Τα σχολεία που λειτουργούσαν κάτω από την Ο.Ε.Σ.Ε.Κ.Α. το 1981, συγκεντρώνουν το 35.64% των παιδιών, σε σχέση με 30.50% που συγκεντρώνουν το 2001 (μείωση 5.14%). Βέβαια, ένα υπόλοιπο 15.75% συγκεντρώνεται από τα νέα ανεξάρτητα σχολεία που αναπτύσσονται μετά το 1980 (ανεξάρτητα από τους δύο προηγούμενους φορείς).

Ο αριθμός αυτός είναι μηδαμινός μπροστά στο εύρος των 250.000 – 300.000 που υπολογίζεται και διακηρύττεται ότι έχει η ομογένεια στο Ηνωμένο Βασίλειο. Μεγάλο ποσοστό παιδιών κάνει ιδιαίτερα μαθήματα στο σπίτι, ενώ άλλο δεν έχει καμία σχέση με το παροικιακό σχολείο ή την οργανωμένη ελληνική κοινότητα. Από μια υποτιθέμενη ομογένεια των 250.000, θα έπρεπε να βρίσκονται στα ελληνικά σχολεία πολύ περισσότερα παιδιά.

---

[317] Σημειωτέον ότι στο Ελληνικό Κολέγιο και στον Άγιο Κυπριανό φοιτούν πολλά παιδιά που δεν είναι ελληνόπουλα. Ιδιαίτερα στον Άγιο Κυπριανό ο αριθμός των παιδιών που δεν έχουν ελληνική καταγωγή είναι μεγαλύτερος από αυτά που έχουν.

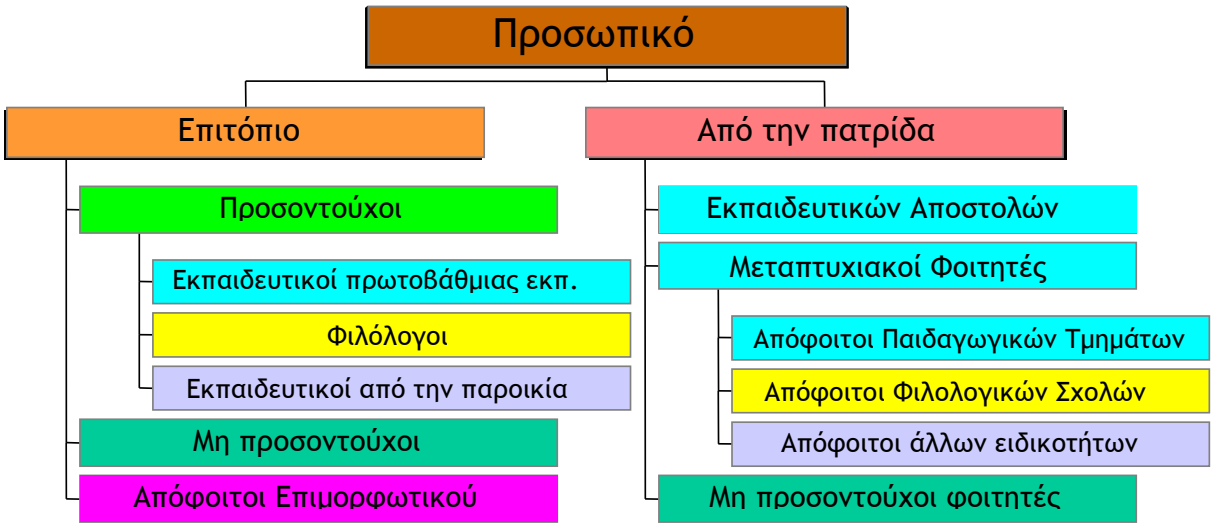
[318] Papaphotis, Loizidou, Elli, (1984), *Educational Initiatives of the Greek Community in Britain*, Ανέκδοτη διδακτορική διατριβή. Institute of Education, University of London. Οι πληροφορίες και τα στοιχεία για τη δημιουργία των γραφικών παραστάσεων παρέχονται με λεπτομέρεια στην ανέκδοτη αυτή διδακτορική διατριβή στις σελίδες 184-193.

1.3.6 Προσωπικό των παροικιακών σχολείων

Το προσωπικό των παροικιακών σχολείων, όπως ήδη έχει διαφανεί, είναι ανομοιογενές. Η ανομοιογένεια αυτή θα μπορούσε – σε μια πλουραλιστική, θετική αντιμετώπιση της στελέχωσης των σχολείων – να θεωρηθεί ως πλεονέκτημα. Με την παρούσα, όμως, κατάσταση, η ανομοιογένεια αυτή του προσωπικού αποτελεί την αχίλλειο πτέρνα της παροικιακής εκπαίδευσης. Το προσωπικό θα μπορούσε να διαιρεθεί σε δύο βασικές γενικές κατηγορίες (βλ. Διάγραμμα 1.5):

[Α] Τους εκπαιδευτικούς που αντλούνται από το δυναμικό που προσφέρεται μέσα από την ίδια την παροικία (επιτόπιο), και

[Β] Τους εκπαιδευτικούς που έρχονται στην παροικία από την πατρίδα. Και οι δύο κατηγορίες έχουν τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματά τους, τις δυνατότητες και τις αδυναμίες τους.

Διάγραμμα 1.5 Κατηγορίες προσωπικού που στελεχώνουν τα παροικιακά σχολεία

[Α] Την πρώτη κατηγορία αποτελούν εκπαιδευτικοί που αντλούνται από το δυναμικό της ίδιας της παροικίας. Το επιτόπιο προσωπικό καλύπτει περίπου το 50% του δυναμικού των σχολείων και διαιρείται με τη σειρά του σε τρεις βασικές υποδιαιρέσεις:

(α) Προσοντούχοι εκπαιδευτικοί, που με τον ένα ή τον άλλο τρόπο βρέθηκαν να υπηρετούν για χρόνια την παροικιακή εκπαίδευση και αποτελούν, ίσως, το συνεπέστερο, αλλά και

το λιγότερο αξιοποιημένο κεφάλαιό της. Οι προσοντούχοι αυτοί εκπαιδευτικοί είναι δάσκαλοι πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης ή φιλόλογοι δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Μία πολύ μικρή ομάδα προέρχεται από την ίδια την παροικία και αποτελείται από εκπαιδευτικούς που γεννήθηκαν ή μεγάλωσαν στην παροικία, σπούδασαν στην Αγγλία και εργάζονται στο Αγγλικό εκπαιδευτικό σύστημα. Αυτοί οι εκπαιδευτικοί, λόγω κατάρτισης και πείρας, αλλά και λόγω του ότι οι ίδιοι μεγαλώνουν τα δικά τους παιδιά στην παροικία, είναι ίσως η ιδανικότερη ομάδα. Μειονεκτούν, όμως, σοβαρά, όταν η μακρόχρονη παραμονή τους στην παροικία τούς έχει αποκόψει εντελώς από τα εκπαιδευτικά πράγματα της πατρίδας.

(β) Μη προσοντούχοι εκπαιδευτικοί, που για χρόνια αποτελούσαν τη ραχοκοκκαλιά του συστήματος. Οι εκπαιδευτικοί αυτοί μπήκαν στα σχολεία σε κάποια δεδομένη στιγμή που οι ανάγκες το επέβαλαν. Στην πλειονότητά τους έχουν αγάπη για τη δουλειά τους και πολύ μεράκι, υστερούν όμως στον τομέα της κατάρτισης στα παιδαγωγικά. Παρόλα αυτά, κάποιοι από αυτούς τους εκπαιδευτικούς, με τεράστια πείρα στον χώρο της παροικιακής εκπαίδευσης, εμπειρικά έστω, έχουν ειδικευτεί στη διδασκαλία κάποιων τάξεων και μπορούν να ανταποκριθούν επάξια στις απαιτήσεις και τις προκλήσεις του παροικιακού σχολείου. Το μειονέκτημα της έλλειψης παιδαγωγικής κατάρτισης, επιχειρήθηκε να απαλειφθεί με την ίδρυση του Επιμορφωτικού Ινστιτούτου, στο οποίο φοίτησαν οι περισσότεροι από τους εκπαιδευτικούς της κατηγορίας αυτής. Εξακολουθούν, εντούτοις, να παρουσιάζονται στα σχολεία εκπαιδευτικοί που ακόμα και αν διαθέτουν ακαδημαϊκή κατάρτιση επιπέδου, υστερούν στον παιδαγωγικο τομέα.

(γ) Απόφοιτοι Επιμορφωτικού Ινστιτούτου, που αποτελούν νέα κατηγορία την τελευταία δεκαετία (1991–2001). Στην ομάδα αυτή ανήκαν, αρχικά, οι μη προσοντούχοι εκπαιδευτικοί που εργάζονταν ήδη στα παροικιακά σχολεία. Η επιμόρφωσή τους σε στοιχειώδη θέματα Παιδαγωγικών, Ψυχολογίας και Διδακτικής, αποτελούσε σοβαρή αναγκαιότητα. Όταν, όμως, ολοκληρώθηκε η αρχική φάση επιμόρφωσης των ανθρώπων αυτών – μέσα στα πλαίσια της λανθάνουσας αντίληψης αυτοδυναμίας[319] της

[319] Το σύνθημα της αυτοδυναμίας της παροικιακής εκπαίδευσης κυριάρχησε στις δηλώσεις ηγετών της παροικίας κατά τη δεκαετία του 1990. Ένα από τα προβλήματα της παροικιακής εκπαίδευσης στη Μ. Βρετανία είναι αυτή η λανθάνουσα αντίληψη αυτοδυναμίας της. Αυτοδυναμία θα σήμαινε την ανάπτυξη, από την Ομογένεια της Μεγάλης Βρετανίας, της δικής της δραστηριοποίησης, χωρίς τα δεκανίκια της Ελλάδας και της Κύπρου και την απόκτηση δικών της Επιμορφωτικών Ιδρυμάτων ή Ανώτερων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων, που να αυτοσυντηρούνται ή να συντηρούνται μέσω προγραμμάτων της χώρας υποδοχής. Αυτοδυναμία θα μπορούσε να αναπτυχθεί, όπως συνέβη στην ομογένεια της Αυστραλίας (*http://www.greekorthodox.org.au/general/*· St Andrew's Theological College, ιδρύθηκε στο Sydney το 1986,

ομογενειακής εκπαίδευσης – το επιμορφωτικό ινστιτούτο προσέλκυσε μία μάζα ανθρώπων παντελώς άσχετων με τα σχολεία, που ενδιαφέρονταν να φοιτήσουν στο επιμορφωτικό, απλώς για να έχουν επαγγελματική αποκατάσταση. Πολύ λανθασμένοι χειρισμοί οδήγησαν στην προαγωγή της ομάδας αυτής των εκπαιδευτικών σε δασκάλους με προτεραιότητα εργοδότησης, ως επιτόπιο προσωπικό, από κονδύλια που διέθετε για το σκοπό αυτό η Κυπριακή Δημοκρατία. Η κίνηση αυτή αντιστράφηκε στους βασικούς λόγους ίδρυσης του επιμορφωτικού ινστιτούτου και υποβάθμισε την πορεία της παροικιακής εκπαίδευσης. Το Επιμορφωτικό Ινστιτούτο θα μπορούσε να λειτουργήσει ως ενοποιητικός φορέας για τη συνεχή επιμόρφωση όλων των εκπαιδευτικών που υπηρετούν στα σχολεία της ομογένειας.

[Β] Τη δεύτερη κατηγορία αποτελούν εκπαιδευτικοί από την πατρίδα. Αυτή η κατηγορία καλύπτει περίπου το υπόλοιπο 50% του δυναμικού των σχολείων και διαιρείται με τη σειρά της κι αυτή σε τρεις βασικές υποδιαιρέσεις:

(α) Οι εκπαιδευτικοί των εκπαιδευτικών αποστολών Ελλάδας και Κύπρου. Σε αυτούς οφείλονται πολλά για την οργάνωση των σχολείων και τη σύνδεση με την πατρίδα. Οι υπεύθυνοι εκπαιδευτικοί των δύο αποστολών, με ζήλο, επαγγελματική αρτιότητα και ενδιαφέρον, προάγουν την παιδεία και δημιουργούν τις προϋποθέσεις για την υγιή ανάπτυξη της ομογενειακής εκπαίδευσης. Φέρνουν τον αέρα της πατρίδας, υποστηρίζουν νέες ιδέες και αποτελούν ζωντανούς πρεσβευτές της πατρίδας. Δυστυχώς, η ομάδα αυτή των εκπαιδευτικών που χαρακτηρίζονται ως υπεύθυνοι εκπαιδευτικοί, που διακρίνονται από ενθουσιασμό και δόσιμο στη δουλειά τους, αποτελεί τη φωτεινή εξαίρεση. Οι περιπτώσεις αυτές παρουσιάζονται μεμονωμένα, λειτουργούν σε προσωπικό επίπεδο και δεν προωθείται το πρότυπο αυτό ως φιλοσοφία/πολιτική των εκπαιδευτικών αποστολών.

Στην πλειοψηφία τους οι εκπαιδευτικοί των αποστολών ασχολούνται με τον εαυτό τους, τις σπουδές τους, τις ευκαιρίες που τους παρέχονται για κοινωνική ζωή στο Λονδίνο και σε τελευταία μοίρα έρχεται η δουλειά τους, η οποία περιορίζεται στην τάξη τους. Αντί να

---

http://www.pantanassamonastery.org/resources.html· Η Μονή Παντάνασσας ετοίμασε βοηθήματα διδασκαλίας Κοινωνικών Θεμάτων και παρέχει υλικό ηλεκτρονικά, *http://www.greekorthodox.org.au/general/resources/multimedia/radiobroadcasts*·
Η Αρχιεπισκοπή διοργανώνει ραδιοφωνικές εκπομπές σε όλη την ήπειρο και διαθέτει τα δικά της ημερήσια σχολεία πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης). Η ομογένεια των Η.Π.Α., αντίστοιχα, διαθέτει αυτοδύναμα δικά της επιμορφωτικά ιδρύματα ή Ανώτερα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα, π.χ. το Ελληνικό κολλέγιο και την περίφημη Θεολογική Σχολή Τιμίου Σταυρού (*http://www.hchc.edu/75years*), που τυγχάνουν αναγνώρισης ως ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και στοχεύουν στην παραγωγή στελεχών για την Αρχιεπισκοπή Αμερικής. Η Θεολογική Σχολή Τιμίου Σταυρού, για παράδειγμα, εκτός από το προπτυχιακό, προσφέρει και τρία μεταπτυχιακά προγράμματα.

αποτελούν δυναμικούς φορείς παιδείας και να χαράζουν πορεία στα σχολεία όπου αποστέλλονται, για να υπηρετήσουν, συμπεριφέρονται στην πλειοψηφία τους όπως οποιοσδήποτε άλλος εκπαιδευτικός, δικαιολογώντας έτσι, αδικαιολόγητα, την τάση που υπάρχει για απόσυρση των εκπαιδευτικών αποστολών και αντικατάστασή τους με χρηματική βοήθεια, που θα παρέχεται από τα Υπουργεία για ενίσχυση των σχολείων[320]. Η συγκεκριμένη τάση, αν επικρατήσει, θα αποβεί μοιραία και καταστροφική για τα παροικιακά εκπαιδευτικά πράγματα.

Την ιδανικότερη λύση και το καλύτερο παράδειγμα για μίμηση, θα αποτελούσε η ενοποίηση των εκπαιδευτικών αποστολών, η στέγασή τους σε κοινό χώρο ο οποίος θα συνιστούσε πραγματική κυψέλη και κέντρο λήψης αποφάσεων. Θα έπρεπε, ακόμα, οι εκπαιδευτικοί εκείνοι που διακρίνονται για τον δυναμισμό και την προσφορά τους, να ενισχύονται και να προβάλλονται ως παράδειγμα μέσα από τα έργα τους, έτσι που να επηρεάζουν θετικά την ανάπτυξη της ομογενειακής εκπαίδευσης. Η ενοποίηση των δύο αποστολών περιορίστηκε μόνο στη διεξαγωγή ορισμένων ετήσιων εκπαιδευτικών συνεδρίων. Το γεγονός ότι πρόσφατα (2010, εκτός της ιστορικής περιόδου που εξετάζουμε), η Ε.Ε.Α. έχει αποσυρθεί από τα παροικιακά σχολεία, διαφοροποιεί πλήρως τα δεδομένα. Παρόμοιος κίνδυνος υφίσταται και για την Κ.Ε.Α.

(β) Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές αποτελούν τη δεύτερη δυναμική ομάδα των εκπαιδευτικών από την πατρίδα. Οι απόφοιτοι παιδαγωγικών σχολών, ανταποκρίνονται σε πολύ μεγάλο βαθμό στις απαιτήσεις του παροικιακού σχολείου, αφού διαθέτουν ήδη την ανάλογη κατάρτιση και επιπρόσθετα διακρίνονται από ενδιαφέρον για εξειδίκευση σε κλάδους των επιστημών της αγωγής. Οι απόφοιτοι φιλολογικών σχολών ανταποκρίνονται εξ ίσου στις ανάγκες και συμβάλλουν ιδιαίτερα στη διδασκαλία των τμημάτων A-Level Modern Greek. Η έλλειψη κατάρτισης στα παιδαγωγικά, μπορεί να συμπληρωθεί πολύ εύκολα με τη σωστή καθοδήγηση. Οι πανεπιστημιακοί απόφοιτοι άλλων ειδικοτήτων δεν ανταποκρίνονται πάντα στον ίδιο βαθμό και χρειάζονται σημαντική ενίσχυση, για να ανταποκριθούν στα καθήκοντα τους στην τάξη και το σχολείο. Είναι όμως, ως επί το πλείστον, σε καλύτερη θέση από πολλούς ανειδίκευτους εκπαιδευτικούς του επιτόπιου προσωπικού. Η ομάδα αυτή των εκπαιδευτικών συνέβαλλε πάντα, σε όλη την ιστορία

[320] Στο πλαίσιο της λανθάνουσας αντίληψης αυτοδυναμίας οι ομογενειακές οργανώσεις προτιμούν, αντί να έχουν εκπαιδευτικούς από την Ελλάδα και την Κύπρο, να τους δίνεται χρηματική βοήθεια, για να τη διαχειρίζονται οι ίδιοι για την πρόσληψη εκπαιδευτικών. Αυτή η αντίληψη αυτονομίας μπαίνει συχνά ως γραπτό αίτημα στην επιστολογραφία των παροικιακών εκπαιδευτικών φορέων προς το Υ.Π.Π., μηδενός εξαιρουμένου.

της παροικιακής εκπαίδευσης κατά την περίοδο 1922-1968, στην πρόοδό της. Κατά την τρίτη περίοδο της παροικιακής εκπαίδευσης η ομάδα αυτή, οπότε αξιοποιήθηκε σωστά, εργάστηκε επαγγελματικά και άφησε άριστα αποτελέσματα.

(γ) Τέλος, οι μη προσοντούχοι φοιτητές, που τυχαίνει να εργάζονται σε σχολεία, παρουσιάζουν μεγάλες αδυναμίες σε διάφορους τομείς και δεν είναι η ιδανικότερη λύση, παρά λύση ανάγκης.

Για όλες τις πιο πάνω κατηγορίες υπάρχουν πάντα φωτεινές εξαιρέσεις των οποίων το έργο γρήγορα γίνεται γνωστό και ακούγεται, γιατί ακριβώς ξεπερνά τα όρια του συνηθισμένου. Παραμένει προβληματικό το προσωπικό χαμηλού επιπέδου, χωρίς παιδαγωγική κατάρτιση ή διδακτική εμπειρία. Πάνω από όλα παραμένει προβληματική η έλλειψη επαγγελματισμού με την έννοια του σεβασμού στο επάγγελμα του δασκάλου και αντίστοιχη παραγωγή έργου που να διατηρεί την προσφορά σε ένα αποδεκτό και αξιοπρεπές επίπεδο.

Τέλος, θα πρέπει να τονιστεί ότι και ο καλύτερος εκπαιδευτικός χρειάζεται τουλάχιστον ένα χρόνο, για να γνωρίσει τον κύκλο της λειτουργίας του ομογενειακού σχολείου και να αντιληφθεί τις πραγματικότητες και τις ανάγκες που υπάρχουν[321]. Ένας χρόνος, ωστόσο, μεταφρασμένος σε εμπειρία των παιδιών και σε παιδαγωγική ωφέλεια, είναι πολύ σημαντικός και δε μπορεί να σπαταλάται σε προχειρότητες και ανώφελους πειραματισμούς.

1.3.6.1 Διεύθυνση Σχολείων

Είναι πρόδηλο, μετά την περιγραφή των πιο πάνω παραμέτρων, πως το έργο της διεύθυνσης των παροικιακών σχολείων είναι εξαιρετικά σημαντικό και πολυδιάστατο. Πρόκειται για μια απαιτητική δουλειά με μεγάλο εύρος ευθύνης, που είναι ζωτικής σημασίας για τη λειτουργία του σχολείου. Ο διευθυντής είναι η ψυχή και η κινητήρια δύναμή του. Η πείρα του παροικιακού σχολείου αποδεικνύει ότι σχολεία με μόνιμους διευθυντές είναι πολύ πιο πετυχημένα, έχουν συνέπεια/συνέχεια και φέρνουν πολύ θετικά αποτελέσματα. Εντοπίζονται,

[321] Ιωαννίδης, Παύλος, Φ. (1989), *Ετήσια Έκθεση για την Ελληνική Παροικιακή Παιδεία στη Μ. Βρετανία για τη σχολική χρονιά 1988-1989*, σ. 44 « Να οριστεί ανώτατος και κατώτατος χρόνος υπηρεσίας στην Κ.Ε.Α. Ως κατώτατος χρόνος εισηγούμαι τα τέσσερα χρόνια, γιατί με τον τρόπο αυτό αξιοποιείται το προσωπικό και δε χρησιμοποιείται η Κ.Ε.Α. ως μέσο για λύση ορισμένων προσωπικών προβλημάτων Διαφορετικά θα είναι ασύμφορη η τοποθέτησή τους από εκπαιδευτική κι οικονομική άποψη. […] Ως ανώτατος συνολικός χρόνος υπηρεσίας εισηγούμαι τα εφτά αντί τα πέντε χρόνια για τους εξής λόγους: Απαιτείται τουλάχιστον περίοδος δύο χρόνων στα νέα μέλη της Κ.Ε.Α., για να μπορούν να προσαρμόζονται στο νέο περιβάλλον τους και στις ιδιάζουσες συνθήκες εργασίας του Ελληνικού Παροικιακού Σχολείου. Προκύπτει μεγαλύτερη εκπαιδευτική και πολιτιστική ωφέλεια από προσωπικό με πείρα στην Παροικιακή Εκπαίδευση εφτά αντί πέντε χρόνων. […]»

αντίθετα, σχολεία που διευθύνονται από εναλλασσόμενους δασκάλους των αποστολών ή και από εντελώς ανειδίκευτους ανθρώπους στα οποία το εύρος των δραστηριοτήτων και του έργου που επιτελείται, είναι πολύ περιορισμένο. Η διεύθυνση του σχολείου μπορεί να μεταποιήσει ένα αποτυχημένο σχολείο σε πρότυπο εκπαιδευτικό ίδρυμα. Χρειάζεται όμως γι' αυτό πολύ μεράκι, δόσιμο στη δουλειά, αποθησαυρισμένη πείρα, βαθύτατη γνώση του αντικειμένου, αποφασιστικότητα, αλλά και λεπτότητα στους χειρισμούς.

1.3.7 Ωρολόγιο Πρόγραμμα

Θεωρητικά, ο περιορισμένος χρόνος της λειτουργίας των παροικιακών σχολείων πρέπει να κατανέμεται περίπου ως εξής[322]:

- 40% Ελληνική γλώσσα,
- 20% Κοινωνικά Θέματα, και
- 40% Χορός, τραγούδι, Διάλειμμα, Συγκέντρωση, άλλες δραστηριότητες (γιορτές).

Το σχήμα αυτό προσπαθούν να εφαρμόσουν μόνο ορισμένα σχολεία. Στα πλείστα, ο χρόνος αφιερώνεται στο αδηφάγο μάθημα των ελληνικών. Τα κοινωνικά θέματα γίνονται ευκαιριακά ή επιχειρείται να καλυφθούν μέσα από τα ελληνικά. Η εργοδότηση δασκάλου μουσικής και χορού, καθορίζει τη διδασκαλία των αντίστοιχων μαθημάτων.

Το σχολείο του Αγίου Δημητρίου θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί εδώ ως παράδειγμα: λειτουργεί για 4 ώρες για 40 εβδομάδες το χρόνο· συνολικά 160 ώρες.

- 64 ώρες ετησίως αφιερώνονται στα ελληνικά. Δηλαδή 1 ώρα και 36 λεπτά για κάθε μέρα λειτουργίας του σχολείου. Αυτό σημαίνει ότι θα μπορούσαν να προγραμματιστούν 40 μαθήματα ελληνικής γλώσσας με διάρκεια 96 λεπτά το καθένα.
- 32 ώρες ετησίως αφιερώνονται στα Κοινωνικά θέματα. Δηλαδή, 48 λεπτά για κάθε μέρα λειτουργίας του σχολείου. Αυτό σημαίνει ότι θα μπορούσαν να προγραμματιστούν π.χ. 14 μαθήματα ιστορίας, 14 μαθήματα ορθόδοξης χριστιανικής αγωγής και 12 μαθήματα γεωγραφίας.

[322] Κυπριακή Εκπαιδευτική Αποστολή (1988) *Αναλυτικό Πρόγραμμα των Ελληνικών Παροικιακών Σχολείων*, Δεύτερη έκδοση (αναθεωρημένη - φωτοτυπημένη).

- 64 ώρες ετησίως αφιερώνονται στον χορό, το τραγούδι, το διάλειμμα, τη συγκέντρωση-προσευχή και σε άλλες δραστηριότητες, όπως οι γιορτές, οι πρόβες, ο εκκλησιασμός, επισκέψεις σε χώρους κλπ. (Μπορεί να φαίνεται μεγάλο το ποσοστό του 40%, αλλά πολλές φορές αφιερώνεται στις πιο πάνω δραστηριότητες πολύ περισσότερος χρόνος.) Στον Άγιο Δημήτριο ο χορός διαρκεί 15 λεπτά, το τραγούδι 20 λεπτά, το διάλειμμα 20 λεπτά και η συγκέντρωση-προσευχή 10 λεπτά. Συνολική διάρκεια: 65 λεπτά ημερησίως, περίπου 43 ώρες ετησίως. Οι υπόλοιπες 21 ώρες καλύπτονται με τους μηνιαίους εκκλησιασμούς (9Χ65λεπτά=10 ώρες), τις συναντήσεις γονέων δασκάλων (3Χ60λεπτά=3 ώρες), τις πρόβες για τις γιορτές (4Χ2ώρες=8 ώρες).

Ο καταμερισμός του πολύτιμου χρόνου του παροικιακού σχολείου με τέτοιο τρόπο, παρόλο που μπορεί να φαίνεται φορτικά εξαντλητικός, είναι απαραίτητος για τον σωστό προγραμματισμό προσφοράς της παιδείας στο ελληνικό σχολείο. Αποτυχία στην οργάνωση προσφοράς της ύλης, καθώς και ελαφρότητα/προχειρότητα στη χρήση του χρόνου, οδηγούν με μαθηματική ακρίβεια σε αποτυχία του ελληνικού σχολείου να σταθεί ως σχολείο και να αντιμετωπίσει τις προκλήσεις του 21^{ου} αιώνα. Η γνώση του καταμερισμού του χρόνου του παροικιακού σχολείου, είναι προϋπόθεση για την ανάπτυξη και εφαρμογή ενός σωστού Αναλυτικού Προγράμματος Σπουδών.

1.3.8 Αναλυτικό Πρόγραμμα

Για να είναι δυνατός ο προγραμματισμός της ύλης, η επιλογή των βοηθημάτων, των μέσων και των δραστηριοτήτων που θα χρησιμοποιηθούν κατά τη διδασκαλία, είναι απαραίτητο να υπάρχουν ξεκάθαροι στόχοι που να ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα του παροικιακού σχολείου. Τα αναλυτικά προγράμματα, που έχουν κατά καιρούς κυκλοφορήσει – επίσημα ή ημιεπίσημα – είναι στην πλειοψηφία τους μία αυθαίρετη και επιφανειακή επιλογή στόχων από τα αναλυτικά προγράμματα της Κύπρου και της Ελλάδας. Τα διάφορα αναλυτικά προγράμματα που έχουν προωθηθεί κατά καιρούς, δεν ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα του παροικιακού σχολείου, ούτε συνοδεύονται από εργαλεία εφαρμογής τους. Κάποια σχολεία αναγκάζονται να δημιουργούν τα δικά τους αναλυτικά προγράμματα, όπου λαμβάνεται υπόψιν η πραγματικότητα, όπως αυτή βιώνεται στον χώρο τους και καθορίζεται το γενικό πλαίσιο ύλης και μεθοδολογίας. Μια ματιά στον μακρύ κατάλογο αναλυτικών που κυκλοφόρησαν στην παροικία, θα δώσει την προβληματική του θέματος αυτού:

1986 Αναλυτικό Πρόγραμμα των Ελληνικών Παροικιακών Σχολείων, Έκδοση: Κ.Ε.Α. (φωτοτυπημένη), Λονδίνο.

1987 Οδηγίες για τη διδασκαλία της μητρικής γλώσσας στους Έλληνες Μαθητές του Δημοτ. Σχολείου στη Δυτική Ευρώπη Έκδοση: Ελληνική Δημοκρατία, Πρεσβεία Βόννης, Συντονιστής Συμβούλων Εκπαίδευσης Δυτικής Ευρώπης, Αθήνα.

1988 Αναλυτικό Πρόγραμμα των Ελληνικών Παροικιακών Σχολείων, Δεύτερη έκδοση (αναθεωρημένη): Κ.Ε.Α. (φωτοτυπημένη), Λονδίνο.

1993 Εισηγήσεις για το Αναλυτικό των Ε.Π.Σ. Έκδοση: Εκπαιδευτικές Αποστολές Ελλάδας και Κύπρου (φωτοτυπημένη) *γνωστό ως ανέκδοτο Αναλυτικό Πρόγραμμα για την Κ.Ε.Α. του 1994,* Λονδίνο.

1993 Προτάσεις Αναλυτικού Προγράμματος Έκδοση: Ελληνικά Σχολεία Κεντρικού Εκπαιδευτικού Συμβουλίου Ιεράς Αρχιεπισκοπής Θυατείρων και Μ.Β. (φωτοτυπημένη), Λονδίνο.

1997 Αναλυτικό Πρόγραμμα για τα Παροικιακά Σχολεία Έκδοση: Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού Κύπρου, Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης, Υπηρεσία Ανάπτυξης Προγραμμάτων, Λευκωσία.

2000 Η διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας – αναλυτικό πρόγραμμα, μεθοδολογία, υλικό στήριξης Έκδοση «Μεταίχμιο», Αθήνα. Συγγραφέας: Γιώργος Ρεπούσης, Σύμβουλος Εκπαίδευσης Γραφείου Παιδείας Ελληνικής Πρεσβείας Λονδίνου (περιλαμβάνει σε παράρτημα το νόμο υπ' αριθμ. 2413 (14 Ιουνίου 1996) της Ελληνικής Δημοκρατίας: «Η Ελληνική παιδεία στο εξωτερικό, η διαπολιτισμική εκπαίδευση και άλλες διατάξεις»).

Παράλληλα με τα πιο πάνω, χωρίς να προταθούν ως αναλυτικά προγράμματα, κυκλοφόρησαν στα ομογενειακά σχολεία του Η.Β. τα πιο κάτω:

1994 Πρόγραμμα Παραγωγής Διδακτικού Υλικού για την Ελληνόγλωσση Διδασκαλία των Ελληνοπαίδων της Ο.Δ. Γερμανίας. Εισαγωγή στο θεωρητικό πλαίσιο του προγράμματος. (Δαμανάκης, Μ., από το βιβλίο Οδηγίες για το δάσκαλο, της σειράς «Γεια σας παιδιά») Έκδοση: Ο.Ε.Δ.Β.

1998 Καραβάκι μου, ξεκίνα... βιβλίο δασκάλου (περιλαμβάνει παράρτημα με «Αναλυτικό Πρόγραμμα για τη Διδασκαλία της Νεοελληνικής ως Δεύτερης Γλώσσας» που βασίζεται στην ομότιτλη έκδοση του ΥΠ.Ε.Π.Θ / Παιδαγωγικό Ινστιτούτο [1996] Αθήνα) Έκδοση: Ο.Ε.Δ.Β.

2001 Προλεγόμενα Αναλυτικού Προγράμματος για την Ελληνόγλωσση Εκπαίδευση στη Διασπορά. Επιμέλεια: Βαμβούκας, Μ., Δαμανάκης, Μ., Κατσιμαλή, Γ. Έκδοση: Πανεπιστήμιο Κρήτης, Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ.

Την καλύτερη θέση, όσον αφορά τα προαναφερθέντα αναλυτικά προγράμματα, παρέχει η έκθεση αξιολόγησης της Κ.Ε.Α. (Δεκ. 2000 – Ιαν. 2002), όπου διαπιστώνει, σχετικά με το θέμα, πως:

«*οι προσδοκίες του Υ.Π.Π. όπως διατυπώνονται στο Α.Π. (του 1997) είναι υπερβολικά ψηλές. Η μέτρηση των ικανοτήτων των παιδιών με βάση το επιδιωκόμενο αναλυτικό έδειξε πως δεν είναι δυνατή η κατάκτηση των στόχων που υποστηρίζονται στο Α.Π. και αυτό υποδηλώνει την ανάγκη ανάπτυξης ενός Α.Π. που να προσιδιάζει στις πραγματικές ανάγκες και δυνατότητες των παιδιών*.» (σ. 75)

Επισημαίνεται η σημασία της ανάπτυξης

«*μοντέλου συνεχούς αξιολόγησης και βελτίωσης του Α.Π. [...] Το Α.Π. της παροικίας πρέπει συνεχώς να αναβαθμίζεται και να εμπλουτίζεται τόσο στο θέμα της Ελληνικής γλώσσας όσο και στα κοινωνικά θέματα (Θρησκευτικά, Ιστορία, Γεωγραφία). Η ανάπτυξη του Α.Π. θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις ιδιαιτερότητες της σύνθεσης της οικογένειας της παροικίας, τις συνθήκες της αγγλικής κοινωνίας και κυρίως, το γεγονός ότι τα παιδιά αυτά ζουν και ευημερούν στην αγγλική κοινωνία διατηρώντας, όμως, ζωντανή την ελληνική τους ταυτότητα. Με βάση τα πιο πάνω, ... είναι σημαντικό κατά τη συγγραφή του Α.Π. και διδακτικών εγχειριδίων, να αξιοποιείται το εκπαιδευτικό προσωπικό της Κ.Ε.Α. καθώς και ωρομίσθιοι εκπαιδευτικοί που γνωρίζουν και τις ιδιαιτερότητες της συγκεκριμένης κοινωνίας*».

Φωτεινή εξαίρεση αποτελούν τα τρία πιο κάτω αναλυτικά προγράμματα, που αναπτυχθήκαν στη βάση του προαναφερθέντος πορίσματος της αξιολογησης. Τα αναλυτικά αυτά αναπτύχθηκαν βάσει των πραγματικοτήτων των παροικιακών σχολείων: ώρες και χρόνος λειτουργίας των σχολείων, προσωπικό και τα βοηθήματα που θα χρησιμοποιηθούν και

γενικά την πολυμορφία του Ελλην. Παρ. Σχολείου. Το σημαντικότερο στοιχείο είναι ότι βασίζονται στην εμπειρία των εκπαιδευτικών, στις ανάγκες των ελληνοπαίδων του Η.Β. και στον καθορισμό επιπέδων κατάκτησης της γλώσσας[323].

2001 Αναλυτικό Πρόγραμμα και Διδακτικές Προσεγγίσεις για το μάθημα των Ελληνικών στις τάξεις του Δημοτικού των Ελληνικών Παροικιακών Σχολείων. Συγγραφή: Όλγα Σολομώντος-Κουντούρη, Εκτύπωση: Ελληνορθόδοξο Σχολείο Αγίου Δημητρίου

(Προτάθηκε από την Κ.Ε.Α. προς το Υ.Π.Π. ως πρόταση αναθεώρησης του Αναλυτικού Προγράμματος του 1997).

2002 Αναλυτικό Πρόγραμμα Κοινωνικών Θεμάτων για εφαρμογή στα Ελληνικά Σχολεία της Ομογένειας στο Η.Β. Συγγραφή: Όλγα Σολομώντος-Κουντούρη, Εκτύπωση: Ελληνορθόδοξο Σχολείο Αγίου Δημητρίου

(Προτάθηκε από την Κ.Ε.Α. σε κοινό συνέδριο των δύο Εκπαιδευτικών Αποστολών και σε δύο σχετικά Σεμινάρια ως πρόταση Αναλυτικού Προγράμματος Κοινωνικών Θεμάτων. Σε ειδικό Σεμινάριο προτάθηκε επίσης το Αναλυτικό Προδημοτικής, που ήταν και το πρώτο στο είδος του που προτάθηκε για την παροικιακή εκπαίδευση. Η πρόταση συνοδευόταν από πλήρες διδακτικό υλικό από το αρχείο του Σχολείου Α.Δ.).

2003 Αναλυτικό Προδημοτικής. Συγγραφή: Όλγα Σολομώντος-Κουντούρη, Εκτύπωση: Ελληνορθόδοξο Σχολείο Αγίου Δημητρίου.

1.3.8.1 Διδακτικά εγχειρίδια

Είναι ενδεικτικό της κατάστασης (ή της ακαταστασίας) που επικρατεί στον τομέα των διδακτικών εγχειριδίων το γεγονός ότι από το 1992 μέχρι και το 2004, μέσα σε περίοδο 12 χρόνων, υιοθετήθηκαν επίσημα για διδασκαλία στα παροικιακά σχολεία 6 διαφορετικές σειρές βιβλίων γλώσσας:

[323] Αναλυτικότερη αναφορά στο κεφάλαιο 2.1

Πίνακας 1.2 Κατάλογος βιβλίων που κυκλοφόρησαν στα Παροικιακά Σχολεία 1992-2004

Α/Α	Χρονολογία Έκδοσης	Σειρά	Παραγωγή
1	1982	**"Η γλώσσα μου"** 6 βιβλία x 4 για κάθε τάξη Δημοτικού	**ΟΕΔΒ**
2	1982	**"Μαθαίνω Ελληνικά: Α, Β, Γ"** σειρά τριών βιβλίων (Α για Α΄& Β΄ τάξεις, Β για Γ΄& Δ΄ τάξεις, Γ για Ε΄& Στ΄ τάξεις)	Κ.Ε.Α. / Υ.Π. Κύπρου
3	1992	**"Μαθαίνω Ελληνικά: 1-6"**	Υ.Π. Κύπρου
4	1993	**για τα Ελληνόπουλα της Γερμανίας**	**ΟΕΔΒ /** Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων
5	1996	**"Μαθαίνω Ελληνικά: Προκαταρκτική Διδασκαλία, 1-6"**	ΟΕΔΒ / ετοιμάστηκαν με πρωτοβουλία της Ελληνορθόδοξης Αρχιεπισκοπής Αμερικής
6	1997	αναθεωρημένη σειρά βιβλίων **"Μαθαίνω Ελληνικά: 1-2"**	Υ.Π. Κύπρου
7	1999-2002	**του προγράμματος "Παιδεία Ομογενών"**	ετοιμάζονται από το Πανεπιστήμιο Κρήτης
8	2000	**"Μαθαίνω Ελληνικά: Προκαταρκτική Διδασκαλία, 1-5"**	ΟΕΔΒ / ετοιμάστηκαν με πρωτοβουλία της Ελληνορθόδοξης Αρχιεπισκοπής Αμερικής. Διασκευή/προσθήκη της Κυπριακής Αποστολής και έκδοση του Υ.Π.Π. Κύπρου

Ο Πίνακας 1.2 θα μπορούσε να ήταν μακροσκελέστερος αν γινόταν λεπτομερέστερη αναφορά (περιλαμβάνοντας και αξιόλογες ατομικές προσπάθειες εκπαιδευτικών) σε πολλά άλλα «βιβλία» που κυκλοφορούσαν σε φωτοτυπημένες εκδόσεις. Εδώ, παρουσιάζονται τα βιβλία που υιοθετήθηκαν επίσημα ως διδακτικά εγχειρίδια από τις εκπαιδευτικές αποστολές[324]. Παράλληλα, προωθήθηκαν και **άλλα βιβλία** για κοινωνικά θέματα ή για τη διδασκαλία του GCSE ή της πρώτης ανάγνωσης, αμέτρητα φυλλάδια, σημειώσεις εκπαιδευτικών για τη διδασκαλία των ελληνικών σε επίπεδο A–Level Modern Greek και εξειδικευμένα βιβλιαράκια.

[324] Είναι χαρακτηριστική η περίπτωση της σειράς με αύξοντα αριθμό 3 **"Μαθαίνω Ελληνικά: 1-6"** του Υ.Π. Κύπρου. Η σειρά βασίστηκε πάνω σε πολυγραφημένα φυλλάδια που ετοίμαζαν ομάδες εργασίας στην Κυπριακή Εκπαιδευτική Αποστολή, κατά την περίοδο 1985-1989.

Ο βασικός λόγος της κυκλοφορίας τόσων πολλών επίσημων και ανεπίσημων βιβλίων, είναι το γλωσσικό υπόβαθρο των παιδιών, το οποίο είναι φτωχό και δεν τα βοηθά να ανταποκριθούν στο γλωσσικό υλικό που τους προσφέρεται. Επίσης, δε λαμβάνονται υπόψη: οι ώρες και ο χρόνος λειτουργίας των σχολείων, ο καθορισμός επιπέδων κατάκτησης της γλώσσας, το προσωπικό, το αναλυτικό πρόγραμμα στο οποίο τα βιβλία αυτά θα πρέπει να ανταποκρίνονται και οι αναγκές και τα ενδιαφέροντα των παιδιών. Για τους γνώστες της παροικιακής εκπαίδευσης, είναι καταφανής η αποτυχία της αποδοχής, ακόμα και της υιοθέτησης, επιτυχημένων προτύπων, όπως τα βιβλία για τα ελληνόπουλα της Γερμανίας και τα βιβλία της Ελληνορθόδοξης Αρχιεπισκοπής Αμερικής.

Οι προσπάθειες για συγγραφή βιβλιών από τον μητροπολιτικό χώρο, καταδεικνύουν επιπολαιότητα[325], προχειρότητα[326] και σπάταλη επιδεικτικότητα[327]. Όταν, για παράδειγμα, γίνεται πειραματική εφαρμογή κάποιων βιβλίων, τα οποία, κατά τα άλλα, αποτελούν άρτια εκδοτική προσπάθεια, εντούτοις, δεν καθορίζεται πλαίσιο διδασκαλίας, ούτε υπάρχει πουθενά η ένδειξη ότι λαμβάνεται υπόψη η εμπειρική γνώμη των ανθρώπων που εφαρμόζουν πειραματικά τα βιβλία[328], τότε για τι άλλο μπορούμε να μιλούμε και πού βρίσκεται η επιστημονικότητα, ακόμα κι αν πρόκειται για καθιερωμένο πανεπιστημιακό ίδρυμα!

1.3.8.2 Δραστηριότητες

Μέσα στο παροικιακό σχολείο, παρόλα τα προβλήματα που έχουν προαναφερθεί (ή καλύτερα, λόγω ακριβώς και των προβλημάτων αυτών), συντελείται καθημερινά ένα θαύμα, τόσο στον τομέα της διατήρησης της γλώσσας όσο και στη διαμόρφωση της ταυτότητας. Αυτό γίνεται περισσότερο έκδηλο στις διάφορες ευκαιρίες που δίνονται για δημόσιες εμφανίσεις των παιδιών. Οι κυριότερες σχολικές εκδηλώσεις που γίνονται σε όλα τα σχολεία και τις παρακολουθούν γονείς είναι: (α) η κλασσική Χριστουγεννιάτικη γιορτή, (β) ο κοινός εορτασμός των εθνικών επετείων 25ης Μαρτίου 1821/1ης Απριλίου 1955 και της γιορτής του Ευαγγελισμού, και (γ) η τελική γιορτή για το κλείσιμο της χρονιάς. Κάποια σχολεία γιορτάζουν επιπρόσθετα την εθνική επέτειο της 28ης Οκτωβρίου, τη γιορτή των γραμμάτων ή/και τη γιορτή της μητέρας.

[325] Τα βιβλία για Δ΄ και Ε΄ ετοιμάζονταν από λάθος και τα δυο για Ε΄τάξη. Μαρτυρία: Χρυστάλλα Ξυστούρη.
[326] Προσαρμογές των βιβλίων της Ελληνορθόδοξης Αρχιεπισκοπής Αμερικής.
[327] Παιδεία Ομογενών.
[328] Παιδεία Ομογενών.

Τα περισσότερα εκκλησιαστικά σχολεία διοργανώνουν τρεις κοινούς εκκλησιασμούς των παιδιών και δοξολογίες για τις εθνικές επετείους και τη γιορτή των γραμμάτων. Παλαιότερα, στη δεκαετία του ’70, το Κ.Ε.Σ. διοργάνωνε κοινό εορτασμό και διαγωνισμούς μεταξύ όλων των εκκλησιαστικών σχολείων, σε κεντρικό χώρο του Λονδίνου. Παρόμοιο κοινό εορτασμό εξακολουθούν να κάνουν στο τέλος της χρονιάς, τα σχολεία που υπάγονται στην Ο.Ε.Σ.Ε.Κ.Α. Πανηγυρικός παμπαροικιακός εορτασμός των εθνικών επετείων διοργανώνεται από κοινού με όλα τα σχολεία στο τέλος του Μάρτη. Με ιδιαίτερη λαμπρότητα γιορτάζουν τις εθνικές επετείους τα Α.Ε.Σ.Λ., που συνήθως προσκαλούν επίσημο ομιλητή από την Ελλάδα ή την Κύπρο. Τα Α.Ε.Σ.Α. κάνουν επίσης κοινό εορτασμό των εθνικών επετείων. Κατά καιρούς εορταζόταν από κοινού και η γιορτή των γραμμάτων, μέσα στα πλαίσια των δεκαήμερων εορτασμών που διοργανώνει σε ετήσια βάση η Αρχιεπισκοπή Θυατείρων.

Ιδιαίτερη σημασία δίνεται στο θέατρο. Σχολεία της παροικίας ανεβάζουν κατά καιρούς φιλόδοξες θεατρικές παραστάσεις και διακρίνονται μαλιστα σε πανελλήνιους διαγωνισμούς. Ενδεικτικά αναφέρουμε:

- 1990, “Οιδίπους Τύραννος”, Ανεξάρτητο Ελληνικό Σχολείο Manor Hill.
- 1993, “Οδυσσεβάχ”, Ελληνικά Σχολεία Αποστόλου Βαρνάβα, Διάκριση στο Β΄ Πανελλήνιο Φεστιβάλ Μαθητικού Θεάτρου.
- 1996, “Τρωάδες”, Ανεξάρτητο Ελληνικό Σχολείο Manor Hill, Πανελλήνιοι Μαθητικοί Αγώνες Αρχαίου Δράματος.
- 1999, “Βεγγέρα”, Ελληνικό Σχολείο Λονδίνου (Λύκειο), Παιδεία Ομογενών.

Ο χορός και το τραγούδι αποτελούν μέρος του προγράμματος όλων σχεδόν των σχολείων και σε διάφορες ευκαιρίες τα συγκροτήματα των σχολείων δείχνουν τη δεξιοτεχνία τους συμμετέχοντας σε φεστιβάλ και άλλες εκδηλώσεις. Παλαιότερα λειτουργούσε χορωδία-ορχήστρα στον Σύλλογο Ελλήνων Γονέων.

Οι εκδηλώσεις καταδίκης της Τουρκικής εισβολής και κατοχής της Κύπρου, καθώς και οι διαμαρτυρίες για άλλα εθνικά θέματα όπως ήταν το “Μακεδονικό”, βρίσκουν τα σχολεία πολλές φορές στην πρώτη γραμμή. Στη Μ. Βρετανία δεν γίνεται παρέλαση στους δρόμους για τις εθνικές επετείους, όπως γίνεται από την ομογένεια στις Η.Π.Α. ή στην Αυστραλία.

Με την ίδρυση του Ελληνικού Κέντρου που λειτουργεί στο κέντρο του Λονδίνου δίνονται πολλές ευκαιρίες για ελληνικές πνευματικές εκδηλώσεις, περιοδικές εκθέσεις ζωγραφικής, παραστάσεις από χορευτικά συγκροτήματα, ομιλίες, παραστάσεις θεάτρου, καραγκιόζη, συναυλίες, εκθέσεις εικόνων, εθνικών ενδυμασιών κλπ.

Ο χώρος του Λονδίνου παρέχει ατέλειωτες ευκαιρίες για επισκέψεις σε χώρους γενικότερου ή ιδιαίτερα ελληνικού ενδιαφέροντος. Τα βρετανικά μουσεία προσφέρονται εξαιρετικά ως κίνητρα για μάθηση, αλλά και οι ίδιοι οι χώροι της ομογένειας αποτελούν από μόνοι τους μάρτυρες της παρουσίας των Ελλήνων και της σχέσης τους με τον χώρο. Τα σχολεία εκμεταλλεύονται, στο μέτρο των δυνατοτήτων τους, τις ευκαιρίες αυτές. Ακόμα, παιδιά από την παροικία παίρνουν μέρος σε καλοκαιρινές κατασκηνώσεις που προσφέρονται από τα κατηχητικά της Αρχιεπισκοπής στην Αγγλία ή από τα Υπουργεία Παιδείας στον μητροπολιτικό χώρο.

Επίλογος

Στο κεφάλαιο αυτό, το τελευταίο του πρώτου μέρους της παρούσας διατριβής, διαφαίνεται η πολλαπλότητα των προβλημάτων στη δομή, την οργάνωση, τη λειτουργία και τη διοίκηση των ελληνικών παροικιακών σχολείων του Η.Β. Τα χρονίζοντα και άλυτα αυτά προβλήματα έχουν άμεσο αντίκτυπο στην ποιότητα της παρεχόμενης εκπαίδευσης στα παιδιά των Ελλήνων ομογενών, στην αντίληψή τους για το ελληνικό σχολείο και κατ' επέκταση στην αντίληψή τους για την Ελληνική τους ταυτότητα.

Στην έκθεση αξιολόγησης της Κ.Ε.Α. (Δεκ. 2000 – Ιαν. 2002) τονίζεται:

> «*η ανάγκη αναδόμησης του τρόπου λειτουργίας του παροικιακού σχολείου, ώστε να είναι δυνατή η ανάπτυξη πολιτικής σε σχολική βάση σε θέματα που αφορούν στη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας και των κοινωνικών θεμάτων, στην ανάπτυξη συνεργασίας ανάμεσα σε μαθητές, εκπαιδευτικούς και γονείς και στην τήρηση και αξιοποίηση αποτελεσμάτων αξιολόγησης του μαθητή.*»

Ένα από τα σχολεία που επισκέφτηκε η ομάδα του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου Κύπρου για τη διεξαγωγή της έρευνας-αξιολόγησης της Κ.Ε.Α., ήταν το Ελληνορθόδοξο Σχολείο Αγίου Δημητρίου στο Edmonton του βορείου Λονδίνου. Οι λειτουργοί του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου βρήκαν το σχολείο αυτό να λειτουργεί ως μονάδα πρότυπο που εκπλήρωνε την πιο πάνω δήλωση. Στα επόμενα κεφάλαια θα παρουσιαστεί η μελέτη της περίπτωσης του Ελληνορθόδοξου Σχολείου Αγίου Δημητρίου ως ενός μοντέλου εφαρμογής της εναλλακτικής αντίληψης λειτουργίας της παροικιακής εκπαίδευσης.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ: ΤΟ ΕΛΛΗΝΟΡΘΟΔΟΞΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΣΤΟ ΒΟΡΕΙΟ ΛΟΝΔΙΝΟ

2.1 Κεφάλαιο Πρώτο

Ελληνορθόδοξο Σχολείο Αγίου Δημητρίου: μελέτη περίπτωσης

Η μελέτη της περίπτωσης του Ελληνορθόδοξου Σχολείου Αγίου Δημητρίου θα αποτελέσει το αντικείμενο του πρώτου και του δεύτερου κεφαλαίου, σε αυτό το μέρος της διατριβής. Ο ίδιος ο ερευνητής, στο κεφάλαιο αυτό, αποτελεί μέρος της ιστορίας. Διετέλεσε, κατά τα σχολικά έτη 1998-2004, διευθυντής του σχολείου και η πολυετής ενασχόλησή του με την παροικιακή εκπαίδευση, απετέλεσε καταλυτικό παράγοντα στην αναμόρφωση της σχολικής αυτής μονάδας. Ως απαύγασμα των πιο πάνω εμπειριών είναι τα θέματα που θα παρουσιαστούν στο εν λόγω κεφάλαιο.

Όπως αναφέρθηκε και στο πρώτο κεφάλαιο του πρώτου μέρους, είναι σχεδόν αδύνατο να αποστασιοποιηθεί κανείς από τα ίδια τα βιώματά του και να προσπαθήσει να μπει στη θέση άλλων προσώπων, για να δει την ιστορική συγκυρία όπως εκείνοι την είδαν – *να κρίνει με τα δικά τους κριτήρια*[329]. Η *«οπτική γωνία από την οποία βλέπει το παρελθόν*[330]*»*, για να μπορέσει να παρουσιάσει τα πράγματα *όπως πραγματικά ήταν*, είναι αναπόφευκτα επηρεασμένη από τις δικές του διαμορφωμένες απόψεις και τις δικές του αποκρυσταλλωμένες θέσεις. Όσο επιστημολογικά εύθραυστη και να είναι αυτή η προσέγγιση, δεν παύει από το να αποτελεί τρόπο θεώρησης της ιστορίας[331]. Γίνεται, συνεπώς, εμφανής εδώ η υποκειμενικότητα[332] στη διάκριση των γεγονότων/τεκμηρίων, γιατί ο ίδιος ο ερευνητής είναι μέρος του αντικειμένου που διερευνάται.

Αρχικά, θα γίνει σύντομη αναδρομή στην ιστορική εξέλιξη του σχολείου και στα προβλήματα λειτουργίας του. Στη συνέχεια, θα παρουσιαστούν οι προσπάθειες για αναβάθμιση της λειτουργίας του σχολείου και μετατροπής του σε πρότυπη σχολική μονάδα. Τα διάφορα εργαλεία που χρησιμοποιήθηκαν για την επίτευξη αυτού του στόχου και όσα ήταν αποτελέσματα του έργου που επιτεύχθηκε, παρατίθενται στο παράρτημα της διατριβής ως τεκμήρια, αλλά και ως συμβολή στην παροικιακή εκπαίδευση στο Η.Β.

---

[329] Tosh, J., (1991), ό.π. σ.14.

[330] Carr, E., (1961), ό.π. σ.36.

[331] *«το παρελθόν οράται μέσω ενός διερμηνέα, γι' αυτό, το παρελθόν που γνωρίζουμε βασίζεται πάνω στις δικές μας απόψεις, στο δικό μας παρόν»*

[332] Carr, E., (1961), ό.π. σ.120: - «Τα ιστορικά γεγονότα δεν μπορούν ξεκάθαρα να θεωρούνται αντικειμενικά, αφού γίνονται ιστορικά γεγονότα μόνο δυνάμει της σημασίας που τους προσδίδει ο ιστορικός.»

2.1.1. Ιστορικό του Σχολείου

Το Ελληνορθόδοξο Σχολείο Αγίου Δημητρίου στο Edmonton, ιδρύθηκε στις αρχές της δεκαετίας του 1970, συγκεκριμένα στις 23 Νοεμβρίου του 1971, ως απογευματινό/βραδινό σχολείο που λειτουργούσε κάθε Τρίτη για δυόμισι ώρες. Αρχικά, λειτούργησε ως παράρτημα των Ελληνορθόδοξων Σχολείων Αποστόλου Βαρνάβα[333] στο Wood Green και σύντομα ως αυτόνομη σχολική μονάδα. Το σχολείο του Αποστόλου Βαρνάβα ξεκίνησε και αυτό ως παράρτημα του σχολείου των Αγίων Πάντων στο Camden Town το 1965 και μέσα από τη λειτουργία του σχολείου ιδρύθηκε η κοινότητα του Αποστόλου Βαρνάβα[334].

Αρχικά, στην ευρύτερη περιοχή λειτούργησαν τρία περιφερειακά σχολεία ως παραρτήματα των Ελληνορθόδοξων Σχολείων Αποστόλου Βαρνάβα που στεγάζονταν σε αγγλικούς χώρους υποδοχής: ένα στην Church Street του Edmonton, ένα στην περιοχή Brimsdown και αργότερα, ακόμη ένα στην περιοχή Tottenham. Τα σχολεία αυτά υποβοηθούνταν στη λειτουργία τους από πολύ δραστήριες επιτροπές γονέων. Στηρίζονταν με εκπαιδευτικούς και βιβλία από την κοντινότερη ελληνορθόδοξη κοινότητα, αυτήν του Αποστόλου Βαρνάβα στο Wood Green, στην οποία υπάγονταν. Οι εκπαιδευτικοί ήταν, κυρίως, ωρομίσθιοι, που τους εργοδοτούσε το σχολείο. Στην πλειοψηφία τους ήταν χωρίς ιδιαίτερη παιδαγωγική κατάρτιση, αφού ορισμένοι ήταν φοιτητές ή εκπαιδευτικοί της Εκπαιδευτικής Αποστολής από την Ελλάδα.

Η αύξηση του αριθμού των ομογενών στην περιοχή του Edmonton και η επιτακτική τους ανάγκη να είναι δεμένοι μεταξύ τους, για να επιβιώσουν, τους οδήγησαν σύντομα στη συγκρότηση και στην ίδρυση κοινότητας, με επίκεντρο τον ναό. Η Ελληνορθόδοξη Κοινότητα του Αγίου Δημητρίου ιδρύθηκε ένα χρόνο αργότερα, το 1972. Ονομάστηκε έτσι

---

[333] Παναγιωτόπουλος, Σωτήριος, επιμ. (1990), *Διακονία, τόμος 1 – 1971 Ενοριακόν Δελτίον 27*, Ελληνορθόδοξος Κοινότης «Ὁ Ἀπόστολος Βαρνάβας – Ἡ Κοίμησις τῆς Θεοτόκου», Λονδίνο. σ.4:- «[…] γ) Ἡ Κοινότης ἵδρυσε καὶ ἄλλον ἀπογευματινὸν Σχολεῖον εἰς τὴν περιοχὴν EDMONTON. Τὸ Σχολεῖον ἄρχισε ἀπὸ τὴν Τρίτην 23ην Νοεμβρίου νὰ λειτουργεῖ. Ἐνεγράφησαν 50 παιδιὰ καὶ ἐλπίζεται νὰ αὐξηθεῖ ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν. Τὰ μαθήματα γίνονται κάθε Τρίτη ἀπὸ τὶς 5 μ.μ. μέχρι τὶς 7.30 εἰς τὸ HALL τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας τῆς περιοχῆς τὸ ὁποῖον εὐγενῶς μᾶς ἐνοικίασεν ὁ Ἱερεὺς αὐτῆς.»

[334] Παναγιωτόπουλος, Σωτήριος, επιμ. (1990), *Διακονία, τόμος 1 – 1971 Ενοριακόν Δελτίον 1*, Ελληνορθόδοξος Κοινότης «Ὁ Ἀπόστολος Βαρνάβας – Ἡ Κοίμησις τῆς Θεοτόκου», Λονδίνο. Δελτίον 27, σ.2:- «Ἡ Κοινότης τοῦ Ἀποστόλου Βαρνάβα ἱδρύθη τὴν 9ην Ἰανουαρίου 1965 ὑπὸ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου ἡμῶν κ.κ. Ἀθηναγόρου. Ἡ πρώτη ἱδρυτικὴ συγκέντρωσις ἔλαβε χώραν εἰς τὸ ST. MICHAEL'S HALL, BOUNDS GREEN, N.22 κατὰ τὴν διάρκειαν Σχολικῆς Ἑορτῆς. Περὶ τὸ τέλος τῆς Ἑορτῆς προσῆλθεν ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος ἡμῶν κ.κ. Ἀθηναγόρας, συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ Πρωτοσυγκέλλου αὐτοῦ Ἀρχιμ. Γρηγορίου Θεοχάρους, νῦν δε Ἐπισκόπου Τροπαίου καὶ ὡμίλησε πρὸς τοὺς συγκεντρωθέντας, ἀνεκοίνωσε δὲ τὰ ὀνόματα τῆς προσωρινῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Κοινότητος. Διὰ τῆς προαιρετικῆς προσφορᾶς τῶν συγκεντρωθέντων, συνελέγησαν 145 λ., αἱ ὁποῖαι ἀπετέλεσαν τὸ πρῶτον Ταμεῖον τῆς Κοινότητος. Ἡ πρώτη Λειτουργία τοῦ Ναοῦ τῆς Κοινότητος ἤρχισε τὴν 11ην Ἀπριλίου 1965 εἰς τὸν Ἀγγλικανικὸν Ναὸν τοῦ Ἁγίου Μάρκου, ST. MARK, GLASTONE AVE., N.22.»

προς τιμήν του νεοεκλεγέντα τότε Οικουμενικού Πατριάρχη Δημητρίου, κάτω από τη δικαιοδοσία του οποίου λειτουργούσε η Αρχιεπισκοπή Θυατείρων και Μεγάλης Βρετανίας. Το σχολείο της Church Street και του Brimsdown συγχωνεύτηκαν σύντομα, στο σχολείο που ξεκίνησε να λειτουργεί κάτω από τη στέγη του ιδιόκτητου ναού, στην Logan Road, στο Edmonton. Το σχολείο στην περιοχή του Tottenham συνέχισε να λειτουργεί, μέχρι το τέλος της δεκαετίας του ’70, κάτω από τη φροντίδα των Ελληνορθόδοξων Σχολείων του Αποστόλου Βαρνάβα, στο Wood Green.

Οι συνθήκες λειτουργίας του σχολείου, από το 1972, στους χώρους του νεοϊδρυθέντος ναού, δεν ήταν οι ιδανικότερες. Οι χώροι ήταν δανεικοί και με την αύξηση των μαθητών και της κοινότητας κατέστησαν ανεπαρκείς. Στις 30 Οκτωβρίου 1980, η κοινότητα απέκτησε καθεστώς φιλανθρωπικού ιδρύματος. Ιδρύθηκε το Greek Orthodox Community of St Demetrios of Edmonton Charity Trust[335] που περιλάμβανε τη λειτουργία της κοινότητας και του σχολείου και στεγάστηκε στους ιδιόκτητους χώρους της νεοαποκτηθείσας[336] Redundant Church of St. Martin, Edmonton στην Logan Road. Τα τμήματα λειτουργούσαν σε διάφορες βοηθητικές αίθουσες του ναού και στον ίδιο τον ναό, πολλές φορές χωρίς καν θρανία ή πίνακα. Συγκεκριμένα, λειτουργούσαν τμήματα, μέχρι τις αρχές της δεκαετίας του ’90, σε τρεις βοηθητικές αίθουσες του χωλ της κοινότητας (αίθουσα εκδηλώσεων), στον γυναικωνίτη του ναού, σε ένα μικρό παρεκκλήσι δεξιά του ιερού, στον χώρο μπροστά από το παρεκκλήσι, στον χώρο του βαπτιστηρίου στην αριστερή πλευρά του ναού και στον νάρθηκα, σε χώρο τον οποίο οι επίτροποι της εκκλησίας χρησιμοποιούσαν ως μικρή «αποθήκη.» Η κατάσταση της αυλής του ναού δεν ήταν καλύτερη, καθώς ήταν ανισόπεδη, χορταριασμένη και το περιτείχισμά της βρισκόταν σε άθλια κατάσταση.

Χρειάστηκαν σχεδόν 20 χρόνια από την έναρξη λειτουργίας του σχολείου, για να βελτιωθεί η κατάσταση. Στα τέλη της δεκαετίας του ’80, δέκα χρόνια σχεδόν μετά την αγορά του ναού, η αυλή της εκκλησίας διαμορφώθηκε με την επίστρωση ασφάλτου, για να χρησιμοποιείται και ως χώρος στάθμευσης για τις ανάγκες του ναού, ενώ στις αρχές της δεκαετίας του ’90 λήφθηκε η απόφαση να διαμορφωθεί το εσωτερικό της οροφής της αίθουσας εκδηλώσεων σε

[335] Αρχείο Κοινότητας Αγίου Δημητρίου. (Αδημοσίευτο) «Declaration of Trust:[…] The objects of the charity are by such means as are charitable to promote the Greek Orthodox Faith and Greek Otrhodox charitable institutions in the Borough of Enfield aforesaid and environs to support expand and develop a Greek Orthodox school.» «Διακήρυξη του Καταπιστεύματος: [...] Οι σκοποί του φιλανθρωπικού (καταπιστεύματος) αποτελούνται από τέτοια μέσα, όπως είναι τα φιλανθρωπικά, ώστε να προωθήσουν την Ελληνική Ορθόδοξη Πίστη και τα Ελληνορθόδοξα φιλανθρωπικά ιδρύματα στον Δήμο του ανωτέρω αναφερθέντος Ένφιλντ και περιχώρων και να υποστηρίξουν την επέκταση και την ανάπτυξη ενός Ελληνικού Ορθόδοξου σχολείου.»

[336] Ο ναός έγινε κτήμα της κοινότητας στις 26 Δεκεμβρίου 1980.

πέντε αίθουσες διδασκαλίας. Τη σχολική χρονιά 1993-1994 το σχολείο λειτούργησε για πρώτη φορά σε πέντε καινούριες καλαίσθητες αίθουσες χωρητικότητας δεκαέξι παιδιών ανά τμήμα. Λόγω των αυξημένων αναγκών, στα επόμενα χρόνια ο αριθμός των παιδιών έφτανε τα Σάββατα μέχρι τα 20 που στριμώχνονταν, για να χωρέσουν. Συνέχισαν να χρησιμοποιούνται δύο αίθουσες στο ισόγειο του χωλ και μία στην εκκλησία, η οποία στην αρχική χρήση του ναού από τους αγγλικανούς πιθανόν να ήταν βοηθητική αίθουσα ή γραφείο του ιερέα. Το χωλ (αίθουσα εκδηλώσεων) του ναού, οι χώροι προσωπικής υγιεινής και μία τρίτη αίθουσα στο ισόγειο του χωλ, παραχωρήθηκαν κατά τη διάρκεια της ημέρας, για τις ανάγκες ενός νηπιοκομικού σταθμού. Αυτός ξεκίνησε να λειτουργεί σε ημερήσια βάση, αρχικά ως νηπιοκομικός σταθμός, κυρίως για ελληνόπουλα, αλλά γρήγορα μετατράπηκε σε νηπιοκομικό σταθμό που εξυπηρετούσε τις ανάγκες του πολυπολιτισμικού περίγυρου, στον οποίο τα ελληνόπουλα αποτελούσαν μικρό ποσοστό. Ο σταθμός αυτός είναι εγγεγραμμένος από το 1997 ως St Demetrios Playgroup και λειτουργεί κάτω από τους αντίστοιχους κανονισμούς της Τοπικής Εκπαιδευτικής Αρχής του Enfield (Enfield Local Education Authority). Επειδή ο σταθμός αυτός είναι επιχορηγημένος από την Τοπική Εκπαιδευτική Αρχή, η Εκκλησιαστική Επιτροπή τον έβλεπε ως πηγή εσόδων και δεν φρόντισε να τον διατηρήσει ως ελληνικό. Έμελλε η λειτουργία του να προκαλέσει προβλήματα στην προσπάθεια αναδιοργάνωσης του Ελληνορθόδοξου Σχολείου του Αγίου Δημητρίου.

Από το 1988, στο σχολείο του Αγίου Δημητρίου είχε διοριστεί εκπαιδευτικός που υπηρετούσε στην Κυπριακή Εκπαιδευτική Αποστολή και του είχε ανατεθεί η ευθύνη συντονισμού/διεύθυνσης του Σχολείου Τρίτης/Πέμπτης. Τη διεύθυνση του σχολείου είχε ο εκάστοτε ιερατικώς προϊστάμενος. Τα προηγούμενα χρόνια δεν υπηρετούσαν στο σχολείο εκπαιδευτικοί από την Κ.Ε.Α., ενώ οι εκπαιδευτικοί από την Ε.Ε.Α. που υπηρετούσαν κατά καιρούς, δεν αναλάμβαναν διευθυντικά καθήκοντα. Το σχολείο, κατά την περίοδο αυτή, λειτουργούσε ως Σαββατιανό (το πρωί του Σαββάτου) και ως βραδινό (τα βράδια Τρίτης και Πέμπτης). Στην πραγματικότητα επρόκειτο για δύο διαφορετικά σχολεία, με διαφορετικά παιδιά και διαφορετικούς, ως επί το πλείστον, δασκάλους, που στεγάζονταν στον ίδιο χώρο και λειτουργούσαν κάτω από την ίδια ονομασία και διεύθυνση. Η αύξηση των μαθητών, σε συνδυασμό με την απόκτηση κατάλληλων ιδιόκτητων χώρων, οδήγησαν τη Σχολική Επιτροπή σε σταδιακή λειτουργία τρίτου σχολείου το απόγευμα του Σαββάτου, για να μπορεί να λειτουργήσει πιο άνετα το πρωινό σχολείο που ήταν υπερπλήρες. Στο βραδινό σχολείο

της Τρίτης/Πέμπτης και στο απογευματινό σχολείο του Σαββάτου, προστέθηκαν τμήματα GCSE και A-Level.

Εκπαιδευτικοί και από τις δύο εκπαιδευτικές αποστολές συνέχιζαν να υπηρετούν στα τρία σχολεία, μαζί με πολυπληθέστερο αριθμό από ωρομίσθιους εκπαιδευτικούς. Η διεύθυνση του σχολείου συνέχιζε να εξασκείται από εκπαιδευτικό της Κ.Ε.Α. ή, αν αυτό το πρόσωπο δεν ήταν δυνατό να είναι το ίδιο και για τα τρία σχολεία, από έναν για το σχολείο Τρίτης/Πέμπτης και από άλλο για τα Σαββατιανά. Τέτοια ήταν η κατάσταση όταν, κατά τη σχολική χρονιά 1996-1997, οι δύο Διευθύντριες της Κ.Ε.Α. ήρθαν σε σύγκρουση με τη Σχολική Επιτροπή, με την Εκκλησιαστική Επιτροπή και με τον ιερατικώς προϊστάμενο του ναού. Οι σχέσεις του σχολείου με την Κ.Ε.Α. ταρακουνήθηκαν και η διεύθυνση του σχολείου ανατέθηκε, από τους ιθύνοντες της κοινότητας, στον ιερατικώς προϊστάμενο.

Με το τέλος της σχολικής χρονιάς ο ιερατικώς προϊστάμενος, η Σχολική Επιτροπή, η Εκκλησιαστική Επιτροπή και η Επιτροπή της Βοηθητικής Αδελφότητας, αποφάσισαν να προκηρύξουν τη θέση του Διευθυντή για τη σχολική χρονιά 1997-1998. Ο νέος Διευθυντής που προσλήφθηκε ανέλαβε μέσα σε αυτές τις συνθήκες. Στα τρία υφιστάμενα σχολεία προστέθηκε τέταρτο που λειτουργούσε Δευτέρα/Τετάρτη. Σε αυτό λειτουργούσαν δύο τμήματα στα οποία φοιτούσαν μόνο 16 παιδιά σε επίπεδο A-Level. Τα τμήματα αυτά λειτουργούσαν κάπως ανεξάρτητα από την άμεση επίβλεψη του Διευθυντή. Καθώς η κατάσταση βρισκόταν ήδη εκτός τροχιάς από την προηγούμενη χρονιά, δεν άργησε να επέλθει και πάλι σύγκρουση, που τη φορά αυτή ήταν πολύ μεγαλύτερη, και κατέληξε, μέσα σε έναν χρόνο, στην απόλυση του Διευθυντή.

2.1.2 Η πρόκληση

Κατά τη σχολική χρονιά 1998-1999 ο ερευνητής ανέλαβε ως νέος διευθυντής του Ελληνορθόδοξου Σχολείου Αγίου Δημητρίου. Η νέα διεύθυνση, πέρα από τα γενικά προβλήματα της παροικιακής εκπαίδευσης, είχε να αντιμετωπίσει σειρά από προκλήσεις. Η πρώτη και μεγαλύτερη, εκ πρώτης όψεως, ήταν η αποκατάσταση των διαταραγμένων – κατά την προηγούμενη σχολική χρονιά – σχέσεων, μεταξύ γονέων και εκπαιδευτικών. Η δεύτερη και ουσιαστικότερη, ήταν η αναδιοργάνωση της σχολικής μονάδας με στόχους:

(α) την αναβάθμιση και

(β) την αποδοτικότητα της παρεχόμενης εκπαίδευσης.

Συν τω χρόνω διαφάνηκαν και άλλα σημαντικά προβλήματα και ελλείψεις όπως:

(α) η κακή διαχείριση των οικονομικών του σχολείου,

(β) ο παρεμβατισμός της εκκλησιαστικής επιτροπής,

(γ) η στελέχωση του σχολείου με κατάλληλο διδακτικό προσωπικό,

(δ) οι σχέσεις του σχολείου με τις δύο εκπαιδευτικές αποστολές,

(ε) οι στεγαστικές και υλικοτεχνικές ανάγκες του σχολείου,

(στ) η λειτουργία αγγλικού παιδοκομικού σταθμού και μετασχολικής λέσχης στον χώρο του σχολείου, καθώς και άλλα μικρότερης σημασίας προβλήματα και ελλείψεις.

2.1.2.1 Οι πρώτες λύσεις που εφαρμόστηκαν ως απάντηση στην πρόκληση

Η διαχείριση των σχέσεων φαινόταν ως η πρώτη και μεγαλύτερη πρόκληση για τη νέα διεύθυνση του σχολείου, για τη σχολική χρονιά 1998-1999. Τα πράγματα ήταν κατά πολύ χειρότερα από ότι στην προηγούμενη χρονιά. Μέσα από την υφιστάμενη έντονη αντιπαλότητα, έπρεπε να βρεθούν οι κατάλληλες συγκλίσεις και να γίνουν προσεκτικά οι σωστές οριοθετήσεις, ούτως ώστε να δοθεί άνεση να ασχοληθεί κανείς με εκείνο που ήταν η επιτακτικότερη ανάγκη: την αναδιοργάνωση της σχολικής μονάδας.

Υποτέθηκε ότι η απάντηση για την αρνητική εικόνα που παρουσίαζε το σχολείο ήταν η δομική αναδιοργάνωση των σχέσεων *(βλ. Διάγραμμα 2.1)*. Έτσι, οι στόχοι στράφηκαν στις άμεσα εμπλεκόμενες ομάδες: τους εκπαιδευτικούς, τα παιδιά και τους γονείς. Οι ομάδες αυτές έπρεπε να αναδιοργανωθούν θεσμικά, να συνδεθούν και να συλλειτουργήσουν με κοινή στόχευση.

Διάγραμμα 2.1 – Σχηματική αναδιοργάνωση σχέσεων εμπλεκόμενων ομάδων

Η διασύνδεση όλων των εμπλεκόμενων ομάδων περνούσε μέσα από τα παιδιά. Θα διοργανώνονταν και εξειδικευμένες δραστηριότητες για την κάθε ομάδα ξεχωριστά, αλλά ακόμα και στις εξειδικευμένες αυτές δραστηριότητες η διασύνδεση με τα παιδιά θα ήταν παρούσα.

Υποτέθηκε, ακόμα, ότι αυτή η αναδιοργάνωση που σχεδιαζόταν θα έπρεπε να περάσει μέσα από τις ***εμπειρίες σχολείου*** που είχαν τα παιδιά από το αγγλικό εκπαιδευτικό σύστημα. Αυτό το σκεπτικό αποδείχθηκε κεφαλαιώδες στοιχείο της επιτυχίας της αναδιοργάνωσης. Το σκεπτικό αυτής της υπόθεσης ήταν το ακόλουθο:

> *Οι Έλληνες ομογενείς στο Ηνωμένο Βασίλειο έχουν αξιοζήλευτη πορεία επιβίωσης. Τόσο στον 19^{ο} αιώνα όσο και στον 20^{ό}, οι ομογενείς κατάφεραν με την εργατικότητά τους να εκμεταλλευτούν συγκυρίες και όχι απλώς να επιβιώσουν, αλλά να αποτελέσουν πολύ ζωντανά στοιχεία της Βρετανικής κοινωνίας και της οικονομικής ζωής της χώρας υποδοχής, παρά τον μικρό, συγκριτικά, αριθμό τους. Θεωρήθηκε ότι εκείνο που τους ξεχώριζε και τους βοήθησε να επιτύχουν οικονομικά, δεν ήταν απλώς το ελληνικό τους «ταμπεραμέντο», αλλά η δυνατότητά τους να προσαρμοστούν στους «κανόνες» της αγοράς στη χώρα υποδοχής και να «παίξουν» με τους όρους του «παιχνιδιού.»*
>
> *Συνεπώς, αν το Ελληνικό Σχολείο, παρόμοια, υιοθετούσε δομές και πρακτικές του αγγλικού εκπαιδευτικού συστήματος και τις εφάρμοζε επιτυχώς, δίνοντάς τους Ελληνικό περιεχόμενο, η ενέργεια του αυτή θα βελτίωνε την εικόνα του, χωρίς να διακινδυνεύεται η ταυτότητά του!*

Έτσι, στο Ελληνορθόδοξο Σχολείο του Αγίου Δημητρίου επιχειρήθηκε **διοργανωτικό μοντέλο αναβάθμισης της σχολικής εμπειρίας** *(βλ. Διάγραμμα 2.2)* που υλοποιήθηκε κατά την περίοδο 1988-2004 με κύριους στόχους του:

(α) την αναβάθμιση

> (να αναστρέψει την αρνητική πορεία των πραγμάτων, εισάγοντας καινοτόμες προσεγγίσεις που να πετύχουν την αλλαγή π.χ. εισάγοντας τις σύγχρονες τεχνολογίες στην παροικιακή εκπαίδευση, αναβαθμίζοντας τους ιδιόκτητους χώρους και τη χρήση τους), και

(β) την αποδοτικότητα της παρεχόμενης εκπαίδευσης

(να πάρει την εκπαίδευση των ομογενών ένα, τουλάχιστον, βήμα μπροστά, επικεντρώνοντας στην παιδαγωγική αξία των καινοτομιών και εφαρμόζοντας αποδεδειγμένα επιτυχημένες πρακτικές π.χ. ανάπτυξη ιδιαίτερου Αναλυτικού Προγράμματος, που να ανταποκρίνεται στις ανάγκες του σχολείου, ανάπτυξη εργαλείων παρακολούθησης και αξιολόγησης της αποδοτικότητας).

Για να γίνει αυτό κατορθωτό, έπρεπε τα χρόνια προβλήματα του σχολείου και της παροικιακής εκπαίδευσης γενικότερα, να κτυπηθούν στη ρίζα τους.

Διάγραμμα 2.2 – Σχηματική αποτύπωση αναδιοργανωτικού μοντέλου

Στο επίπεδο των εκπαιδευτικών, χρειαζόταν να γίνει τομή, με την καθιέρωση πλαισίου εργασίας που θα ήταν συμφωνημένο και αποδεκτό τόσο από τους εκπαιδευτικούς όσο και από τους γονείς. Αυτό το πλαίσιο θα παρείχε τη δυνατότητα μείωσης των συγκρούσεων και σμίκρυνσης των διαφορών που διαχώριζαν τις διάφορες ομάδες εκπαιδευτικών, με βάση την ακαδημαϊκή τους κατάρτιση ή τον χώρο προέλευσης:

- μη προσοντούχοι ωρομίσθιοι από την παροικία,
- προσοντούχοι ωρομίσθιοι από την παροικία,
- δάσκαλοι από την Ε.Ε.Α.,
- δάσκαλοι από την Κ.Ε.Α.,
- ωρομίσθιοι μεταπτυχιακοί φοιτητές με ή χωρίς παιδαγωγική κατάρτιση.

Εκείνο που θα ένωνε τις ομάδες αυτές των εκπαιδευτικών θα ήταν όχι η κατάρτισή τους, αλλά το ζητούμενο της εκπαιδευτικής προσπάθειας, δηλαδή η πρόοδος των παιδιών. Για τον σκοπό αυτό χρειαζόταν, οπωσδήποτε, να υιοθετηθεί ιδιαίτερο και ρεαλιστικό Αναλυτικό Πρόγραμμα του σχολείου, που θα αποτελούσε τη στόχευση της εκπαιδευτικής προσπάθειας. Παράλληλα, επιβαλλόταν να αναπτυχθεί πρόγραμμα επιμόρφωσης, που θα διευκόλυνε την εφαρμογή του αναλυτικού προγράμματος και θα συνεπικουρούσε την προσπάθεια για εισαγωγή καινοτομιών, οι οποίες θα βελτίωναν το σύστημα της παροικιακής εκπαίδευσης. Η κατάρτιση, όμως, εδώ δεν έμπαινε ως αυτοσκοπός, αλλά ως διαδικασία αλληλοσεβασμού και, πρωτίστως, σεβασμού προς τον λόγο ύπαρξης του σχολείου.

Στο επίπεδο των παιδιών, η τομή θα γινόταν με την αναβάθμιση της σχολικής εμπειρίας, βελτιώνοντας τις συνθήκες λειτουργίας του σχολείου και εισάγοντας, από το αγγλικό εκπαιδευτικό σύστημα, κανονισμούς για τη σχολική ζωή και συνήθειες, που ήταν άγνωστες μεν για το παροικιακό σχολείο, αλλά αποτελούσαν κοινό τόπο για τα παιδιά, αφού ταυτίζονταν με τη δική τους καθημερινή σχολική πραγματικότητα. Είτε αυτή η πραγματικότητα που ζούσαν τα παιδιά στο αγγλικό τους σχολείο ήταν επιτυχής είτε όχι, η υιοθέτηση πρακτικών τρόπων και μέσων διαχείρισης της σχολικής μονάδας, που εμφανώς προέρχονταν από το αγγλικό εκπαιδευτικό σύστημα, θα «ανέβαζε» το παροικιακό σχολείο στα μάτια των παιδιών και θα λειτουργούσε ως καταλύτης για την καθιέρωση πολλών καινοτόμων προσεγγίσεων.

Ανάμεσα στα πρώτα μέτρα που έπρεπε να ληφθούν, ήταν η καθιέρωση συστήματος παρακολούθησης και αξιολόγησης της αποδοτικότητας του σχολείου μέσα από την καταγραφή και ενημέρωση των γονέων για την πρόοδο του κάθε μαθητή ξεχωριστά. Αυτό ήταν πολύ εύκολο να γίνει στο επίπεδο των γυμνασιακών και λυκειακών τάξεων (GCSE, A-Level Modern Greek), λόγω των καθιερωμένων επιπέδων ελληνομάθειας που διασφάλιζε το αγγλικό σύστημα εξετάσεων Edexcel. Για την πρωτοβάθμια εκπαίδευση όμως, δεν υπήρχε κάτι αντίστοιχο. Καθώς στη σχολική μονάδα λειτουργούσαν, στην πραγματικότητα, τρεις μονάδες πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, απαιτείτο σωστός συντονισμός και συνεπής ιεράρχηση των προτεραιοτήτων.

Στο αγγλικό εκπαιδευτικό σύστημα, η επιτυχής συμμετοχή σε εξετάσεις για το γλωσσικό μάθημα και για τα μαθηματικά, αποτελεί κριτήριο κατάταξης της σχολικής μονάδας σε επίπεδο Τοπικής Εκπαιδευτικής Αρχής και σε Εθνικό Επίπεδο (League Tables). Η υιοθέτηση σοβαρού συστήματος αξιολόγησης στο παροικιακό σχολείο, θα έδινε την αίσθηση στα παιδιά

ότι φοιτούν σε σοβαρό σχολείο, που θέτει ψηλά τον πήχη. Συνεπώς, βελτιώνοντας την εικόνα του ελληνικού σχολείου στα μάτια τους, αυτό θα οδηγούσε σε βελτίωση της αυτοεικόνας τους ως Έλληνες και σε ενίσχυση της ταυτότητάς τους. Επιπρόσθετα στα πιο πάνω, τέθηκε ως στόχος αναβάθμισης της σχολικής εμπειρίας των παιδιών η χρήση των σύγχρονων τεχνολογιών στην εκπαίδευση και η δημιουργία δανειστικής βιβλιοθήκης. Τα δύο αυτά μέσα θα χρησιμοποιούνταν, για να εμπλουτίσουν τη διαδικασία εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας και του πολιτισμού, αβίαστα και ευχάριστα.

Στο επίπεδο των γονέων, τα πράγματα φαίνονταν πιο εύκολα, λόγω της φύσης των σχολικών επιτροπών των παροικιακών σχολείων. Τα παροικιακά σχολεία από την ίδρυσή τους, βασίζονταν στην αυτοθυσία και τον εθελοντισμό των γονέων. Πολλές φορές, όμως, αυτή ακριβώς η φύση της λειτουργίας των σχολικών επιτροπών, οδηγούσε σε παρεμβατισμούς στο σχολικό έργο, που οφείλονταν, βέβαια, στην αγωνία τους για το μέλλον των παιδιών τους. Η πρόσφατη ιστορία του σχολείου στον τομέα αυτό, δεν ενέπνεε ιδιαίτερη ασφάλεια. Οι γονείς έπρεπε να αντιληφθούν και να επιτελούν τον σωστό υποστηρικτικό τους ρόλο στο έργο του σχολείου, να οριοθετηθούν και να καθησυχαστούν ότι δεν αποκλείονταν από την εκπαιδευτική διαδικασία, αλλά αποτελούσαν βασικό μέρος της. Η συγκεκριμένη ομάδα γονέων που στελέχωνε τη σχολική επιτροπή, προσέβλεπε σε αναβάθμιση του σχολείου και είχε όλη τη διάθεση να στηρίξει τις καινοτομίες που θα οδηγούσαν το σχολείο μπροστά. Οι οργανωμένοι γονείς χρειάζονταν στήριξη στην οργάνωση του ρόλου τους, θετική ενίσχυση της αυτοεικόνας τους και συνεχή ενημέρωση για όλες τις αλλαγές που θα επέρχονταν, ούτως ώστε να νιώθουν ότι λαμβάνονται σοβαρά υπόψη, ότι η δική τους θέση γίνεται αποδεκτή και ότι οι ίδιοι αποτελούν βασικό παράγοντα των αλλαγών.

Η αναδιοργάνωση της σχολικής μονάδας ξεκίνησε από τη διασφάλιση της οριοθετημένης σχέσης με την επιτροπή των γονέων που αποτελούσε και την εργοδοτική πλευρά. Η προχειρότητα και η τυχαία αντιμετώπιση των θεμάτων της παροικιακής εκπαίδευσης, ανατράπηκε μέσα από ένα γενικό και απλουστευμένο σχέδιο δράσης για τη σχολική χρονιά 1998-1999 που εκπονήθηκε από κοινού: από τη διεύθυνση και τη σχολική επιτροπή. Εκεί, η επιδίωξη ήταν ο καθορισμός φιλοσοφίας και πλαισίων δράσης για το κάθε τι, προσφέροντας κάτι ξεχωριστό στην κάθε μία από τις τρεις ομάδες, με απώτερο στόχο την επίτευξη ολοκληρωμένης αναβάθμισης της εκπαιδευτικής διαδικασίας στο σύνολό της. Ήταν εμφανές από την αρχή ότι οι οργανωμένοι γονείς ήθελαν να έχουν λόγο για την πορεία του σχολείου.

Από τη στιγμή που αυτό γινόταν αποδεκτό, με την από κοινού εκπόνηση σχεδίου δράσης, το βάρος των προσπαθειών της διεύθυνσης του σχολείου έπεφτε πλέον στην υλοποίηση.

Για το σύνολο των γονέων, αποφασίστηκε να γίνονται τακτές συναντήσεις μεταξύ τους ανά τρίμηνο, τόσο για να ενημερώνονται για τις τρέχουσες εξελίξεις, με στόχο να τις στηρίζουν, όσο και για να ξεκινήσει άτυπο πρόγραμμα επιμόρφωσής τους, για να είναι σε θέση να ανταποκρίνονται στις μαθησιακές ανάγκες των παιδιών τους. Οι συναντήσεις προγραμματίστηκε να γίνονται άτυπα, στη διάρκεια ενός κοκτέιλ ή μιας συνάντησης για τσάι κλπ, στον χώρο του σχολείου. Αναφορικά με τις μαθησιακές ανάγκες των παιδιών, οι γονείς θα είχαν στα χέρια τους σύντομο οδηγό σπουδών με τις βασικές επιδιώξεις του αναλυτικού προγράμματος της τάξης, στην οποία φοιτούσαν τα παιδιά τους.

Αναφορικά με τις αίθουσες διδασκαλίας και γενικά τον χώρο που χρησιμοποιούσε το σχολείο, αποφασίστηκε από τη νέα διεύθυνση και την επιτροπή γονέων, να βαφτούν όλες οι αίθουσες διδασκαλίας, καθώς και τα θρανία. Προγραμματίστηκε, ακόμα, η αγορά ραφιών για βιβλιοθήκες, για να τοποθετηθούν στις αίθουσες βοηθητικά βιβλία αναφοράς.

2.1.2.2 Οι πρώτες προσπάθειες για την αλλαγή

Η πραγματικότητα που αντιμετώπισαν η διεύθυνση του σχολείου, η σχολική επιτροπή γονέων, οι εκπαιδευτικοί, οι γονείς και τα παιδιά, με το ξεκίνημα της νέας σχολικής χρονιάς 1998-1999, ήταν σχεδόν αποτρεπτική. Η εκκλησιαστική επιτροπή είχε προχωρήσει, κατά τις θερινές διακοπές, σε ανακαίνιση του ναού αφαιρώντας το ξύλινο πάτωμα και αντικαθιστώντας το με μαρμάρινο, ενώ παράλληλα είχε προχωρήσει σε αντικατάσταση του πεπαλαιωμένου συστήματος θέρμανσης με καινούριο. Όλα αυτά θα ήταν εύλογα αν οι οικοδομικές και οι άλλες παρεμφερείς εργασίες ολοκληρώνονταν κατά το καλοκαίρι, όμως ήταν Σεπτέμβριος και οι εργασίες αυτές αναμενόταν να τελειώσουν μέχρι το τέλος Οκτωβρίου. Ως συνέπεια αυτών των εργασιών, ήταν να χρησιμοποιείται το χωλ της εκκλησίας για τις λειτουργικές ανάγκες της κοινότητας, να μην μπορεί να χρησιμοποιείται από το σχολείο η μία αίθουσα διδασκαλίας που βρισκόταν στο κυρίως κτήριο του ναού, εργάτες να μπαινοβγαίνουν στον χώρο και όλοι οι προγραμματισμοί, το σχέδιο δράσης και η προσπάθεια αναδιοργάνωσης της σχολικής μονάδας, να κινδυνεύουν να τιναχτούν στον αέρα. Αυτή η έλλειψη συντονισμού ανάμεσα στα διάφορα κέντρα λήψης αποφάσεων στον τομέα της εκπαίδευσης, αποτελούσε πάντα ένα από τα προβλήματα που είχαν να αντιμετωπίσουν τα σχολεία.

Η έκδοση οδηγού για τον εκπαιδευτικό, για το πρώτο τρίμηνο («Τριμηνιαίος Προγραμματισμός»), καθόρισε την πολιτική του σχολείου για διάφορα θέματα και υποβοήθησε στη σταδιακή εισαγωγή των προγραμματισμένων καινοτομιών. Εκείνοι που ανταποκρίθηκαν πιο θετικά ήταν τα ίδια τα παιδιά. Όπως αναμενόταν, έβλεπαν, στις αλλαγές που συνέβαιναν στο σχολείο τους, πράγματα που τα γνώριζαν από το αγγλικό καθημερινό τους σχολείο. Το ίδιο και οι γονείς, υιοθέτησαν τις νέες προσεγγίσεις με πολλή δεκτικότητα. Λιγότερο δεκτική ήταν μία μικρή ομάδα εκπαιδευτικών κυρίως του Σαββατιανού σχολείου. Παρόλο που καταβλήθηκε προσπάθεια όλες οι μεταρρυθμίσεις να περάσουν μέσα από κατ' ιδίαν συζητήσεις και μέσα από τις τριμηνιαίες συνεδριάσεις προσωπικού και να γίνουν αποδεκτές, ήταν εμφανές ότι αυτή η μικρή ομάδα εκπαιδευτικών έβλεπε τις αλλαγές ως ξεχωριστό φόρτο εργασίας.

Ο «Τριμηνιαίος Προγραμματισμός», προκαθόριζε από τον χαιρετισμό του διευθυντή στην πρώτη σελίδα, ότι θα αποτελούσε σημείο αναφοράς της σχολικής ζωής. Όντως, περιλάμβανε θέματα προγραμματισμού δραστηριοτήτων τόσο για τους εκπαιδευτικούς όσο και για τα παιδιά και τους γονείς:

- λεπτομέρειες για τις ιερές ακολουθίες του πρώτου τριμήνου: Αγιασμούς, Θείες Λειτουργίες, δοξολογία 28ης Οκτωβρίου 1940,
- οδηγίες για τον εορτασμό από τα τέσσερα σχολεία ξεχωριστά της 28ης Οκτωβρίου '40,
- ανακοινώσεις-πληροφορίες για τις διακοπές των μαθημάτων και την επαναλειτουργία του σχολείου μετά τα Χριστούγεννα,
- οδηγίες για τη διεξαγωγή της πρώτης τριμηνιαίας εκπαιδευτικής συνάντησης των εκπαιδευτικών όλων των σχολείων (14 Νοεμβρίου 1998),
- καθορισμό των εκπαιδευτικών στόχων του τριμήνου (ανάγνωση – το 1998 ήταν «Εθνική Χρονιά Ανάγνωσης» στην Αγγλία),
- οργάνωση των σχολικών χώρων (εξωραϊσμένες αίθουσες – διακίνηση παιδιών – εφημερίες για τα διαλείμματα, συγκεντρώσεις κλπ),
- φωτοτύπηση φυλλαδίων,
- προγράμματα: καθαριότητας, παιδονομίας (εφημεριών),
- πειθαρχία: ανάπτυξη πολιτικής για την πειθαρχία,
- ασφάλεια: πρόνοια για παιδιά με ειδικές ανάγκες,
- οδηγίες για διαχείριση του θέματος της κατ' οίκον εργασίας,
- ανακοίνωση της πρωτοβουλίας για λειτουργία βιβλιοθήκης,

- πολιτική για θέματα έκτακτης ανάγκης (προβλημάτων συμπεριφοράς),
- πληροφόρηση για το λογισμικό πρόγραμμα «Μαθαίνω να διαβάζω»,
- πληροφόρηση για τις προσπάθειες ίδρυσης του πρώτου ελληνορθόδοξου αγγλικού σχολείου της Αρχιεπισκοπής Θυατείρων,
- οδηγίες για τη διεξαγωγή των συγκεντρώσεων γονέων δασκάλων (πρώτο δεκαήμερο Δεκεμβρίου),
- ξεκαθάρισμα για τις αρμοδιότητες αναφορικά με την πολιτική του σχολείου,
- διευκρινήσεις για την εγγραφή τετράχρονων παιδιών στις τάξεις προδημοτικής,
- εισαγωγή του «Βιβλίου τάξης»,
- οδηγίες τον εορτασμό από τα τέσσερα σχολεία ξεχωριστά της γιορτής των Χριστουγέννων,
- αναφορά στις προγραμματισθείσες Χριστουγεννιάτικες εκδηλώσεις,
- πληροφόρηση για το, υπό εκπόνηση, σχέδιο πυρασφάλειας,
- πρόγραμμα για τη διδασκαλία των τάξεων στο μάθημα του χορού και της μουσικής,
- στις μεσαίες σελίδες παρουσιαζόταν, σε παράρτημα, η συνοπτική κατάσταση καταμερισμού τάξεων, μαθητών, εκπαιδευτικών και αιθουσών, για τη σχολική χρονιά 1998-1999.

Ο τριμηνιαίος προγραμματισμός έκλεινε με ενυπόγραφη δήλωση της προέδρου της Σχολικής Επιτροπής:

> *«Το «Πρόγραμμα Α΄ Τριμήνου (Σεπτέμβριος-Δεκέμβριος 1998)» ετοιμάστηκε, λαμβανομένων υπόψη των ιδιαίτερων συνθηκών λειτουργίας των σχολείων μας και παρουσιάστηκε σε ειδική συνεδρία της Σχολικής Επιτροπής Γονέων και των άμεσων συνεργατών του σχολείου. Εγκρίθηκε στις 6/10/1998 και αποτελεί πλέον την πολιτική του σχολείου για τα θέματα στα οποία αναφέρεται. Για όσα θέματα δεν γίνεται αναφορά στο «Πρόγραμμα Α΄ Τριμήνου», παρακαλούμε αποτείνεσθε στον διευθυντή των σχολείων μας. Πιθανές αλλαγές ή τροποποιήσεις θα δίνονται γραπτώς και θα ισχύουν από την ημερομηνία κοινοποίησής τους.*[337]»

Ο τριμηνιαίος προγραμματισμός δεν ήταν απλώς χρονοδιάγραμμα δραστηριοτήτων, αλλά προχωρούσε στη χάραξη της πολιτικής του σχολείου για σημαντικά οργανωτικά θέματα που θα βοηθούσαν στην αναβάθμισή του. Η συνεπής τήρηση του προγραμματισμού, αλλά και η

[337] Τριμηνιαίος Προγραμματισμός σ.34. παρατίθεται στο παράρτημα.

απαιτούμενη ελαστικότητα, όπου αυτό ήταν απαραίτητο, βοήθησαν, όπως ήταν αναμενόμενο, τόσο στη βελτίωση των σχέσεων όσο και στην ανύψωση του επιπέδου λειτουργίας της μονάδας. Η φράση της προέδρου *«για όσα θέματα δεν γίνεται αναφορά στο «Πρόγραμμα Α΄ Τριμήνου» παρακαλούμε αποτείνεσθε στον διευθυντή»*, έλυνε τα χέρια της διεύθυνσης, γιατί την αναγνώριζε και την καθιστούσε ως την ανώτατη ρυθμιστική αρχή όλων των θεμάτων που αφορούσαν το σχολείο και δεν περιλαμβάνονταν στον *Τριμηνιαίο Προγραμματισμό*. Η ρύθμιση αυτή είχε ισχύ τόσο για τους εκπαιδευτικούς όσο και για τους γονείς. Οι ανακοινώσεις του διευθυντή προς τους εκπαιδευτικούς και τους γονείς είχαν πλέον ισχύ κανονισμών.

Η καινοτομία του *Τριμηνιαίου Προγραμματισμού* έγινε δεκτή από άλλους με ενθουσιασμό και από άλλους με σκεπτικισμό. Από τη μία έμπαιναν ξεκάθαροι στόχοι, κανονισμοί και όρια λειτουργίας της σχολικής μονάδας, τα οποία θα ήταν πολύ βοηθητικά στη διευκόλυνση του εκπαιδευτικού έργου. Από την άλλη, οι εκπαιδευτικοί βρέθηκαν μπροστά σε μια καινοτομία με την οποία, φυσικά, δεν ήταν συνηθισμένοι και αντιλαμβάνονταν ότι θα χρειαζόταν περισσότερο σκληρή δουλειά, ίσως. Σύντομα, ωστόσο, ξεκίνησε να δημιουργείται θετικό κλίμα γύρω από τις καινοτομίες που εφαρμόζονταν. Στη γιορτή του Αγίου Δημητρίου, προστάτη της κοινότητας και του σχολείου, παιδιά και δάσκαλοι έκαναν θεαματική παρουσία του σχολείου στο εκκλησίασμα, μπαίνοντας επίσημα στην Εθνική Δοξολογία με τις σημαίες και παρουσιάζοντας στη συνέχεια, στο χωλ της κοινότητας, εθνικούς χορούς. Αποδέκτες του επαίνου ήταν όλη η σχολική κοινότητα που ξεκίνησε να «δένεται» και να ενδυναμώνεται. Μέχρι τα Χριστούγεννα, το σχολείο κατάφερε να προμηθευτεί από την Τράπεζα Citibank 10 παλιούς ηλεκτρονικούς υπολογιστές. Με τη βοήθεια ενός γονιού του σχολείου και ενός φίλου, που είχαν την κατάλληλη τεχνογνωσία, χρησιμοποιήθηκαν τα εξαρτήματά τους, για να στηθούν και να λειτουργήσουν μέχρι το τέλος της χρονιάς, ως μέρος ενός δικτύου από οκτώ υπολογιστές. Παράλληλα, δύο οικογένειες ομογενών από το κεντρικό Λονδίνο, που πληροφορήθηκαν την πρόθεση του σχολείου να δημιουργήσει δανειστική βιβλιοθήκη, δώρισαν στο σχολείο τα βιβλία των παιδιών τους που είχαν μεγαλώσει κι έτσι δημιουργήθηκε η βάση για μία βιβλιοθήκη που ήδη ξεπερνούσε τα 120 καλαίσθητα ελληνικά βιβλία για παιδιά: τόσο βιβλία αναφοράς όσο και βιβλία μυθολογίας και λογοτεχνικά.

Ενώ γινόταν όλη αυτή η πρόοδος στον οργανωτικό τομέα, η διεύθυνση είχε, ωστόσο, να αντιμετωπίσει ένα ακόμα σοβαρό πρόβλημα. Η σχολική χρονιά είχε ξεκινήσει με χρέος £12.000. Μέχρι το Νοέμβριο 1998 το χρέος αυτό ανέβηκε στις £18.000. Για να εδραιωθούν

οι αλλαγές που συνέβαιναν στο σχολείο, χρειάζονταν και την οικονομική ενίσχυση δυνατού ταμείου που να παρέχει ελευθερία κινήσεων. Διαπιστώθηκε σύντομα ότι τα οικονομικά του σχολείου πήγαιναν από το κακό στο χειρότερο, για τρεις λόγους:

α) τα δίδακτρα που χρέωνε το σχολείο ήταν χαμηλότερα από άλλα ελληνικά σχολεία της περιοχής και δεν ήταν δυνατόν να καλύπτουν τα έξοδα σε μισθούς. Ταυτόχρονα, και οι μισθοί των ωρομίσθιων εκπαιδευτικών του σχολείου ήταν τόσο χαμηλοί που δεν μπορούσε να προσελκύσει πιο καταρτισμένο εκπαιδευτικό δυναμικό.

β) δεν πλήρωναν όλες οι οικογένειες δίδακτρα. Ένα ποσοστό 25% των οικογενειών επικαλούνταν οικονομικές δυσκολίες ή ότι ήταν λήπτες επιδομάτων και δεν μπορούσαν να πληρώνουν τα δίδακτρα. Κάποιες οικογένειες δεν πλήρωναν, επικαλούμενοι ότι έτσι τους είχε πει ο ένας ή ο άλλος εκκλησιαστικός επίτροπος ή ο ιερέας.

γ) ήταν πολύ πιθανό, ακόμα, να γίνονταν κάποιες ατασθαλίες στη διαχείριση των χρημάτων ή να χάνονταν κάποια χρήματα μέχρι την κατάθεσή τους.

Το ζήτημα χειρίστηκαν με επιτυχία από κοινού η Σχολική Επιτροπή και η Διεύθυνση, καθιερώνοντας σύστημα διαφάνειας ως προς την είσπραξη και κατάθεση των διδάκτρων. Έγινε, παράλληλα, εκστρατεία ενημέρωσης όλων των γονέων για τις πραγματικές οικονομικές ανάγκες του σχολείου και τα προσκόμματα που παρουσιάζονται στην πρόοδό του από αυτή την οικονομική αναπηρία *(βλ. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ε΄)*. Ταυτόχρονα, έγινε σοβαρή διερεύνηση για τις οικογένειες που είχαν πραγματικές οικονομικές δυσκολίες και αυτές δεν ξεπερνούσαν τις πέντε. Για αυτές τις οικογένειες έγιναν διευθετήσεις, ώστε να προσφέρουν κοινωνική υπηρεσία προς το σχολείο που θα αμειβόταν με την καταβολή των διδάκτρων τους ή με μειωμένα δίδακτρα. Η δραστηριοποίηση της Σχολικής Εφορείας με την επιτυχημένη διοργάνωση χοροεσπερίδας πέτυχε τον οικονομικό ισολογισμό του προϋπολογισμού, έτσι που η νέα σχολική χρονιά είχε ξεκινήσει με μηδενικό παθητικό.

Οι σχέσεις του σχολείου με τις δύο εκπαιδευτικές αποστολές βελτιώθηκαν πολύ κατά τη διάρκεια της χρονιάς, με αποτέλεσμα η Ε.Ε.Α. να αυξήσει, για την επόμενη χρονιά, τον αριθμό αποσπασμένων εκπαιδευτικών στα βραδινά σχολεία της κοινότητας. Αυτό έδινε ακόμα μεγαλύτερη άνεση στη Σχολική Επιτροπή. Παράλληλα, μετακινήθηκαν κάποιοι εκπαιδευτικοί των Αποστολών σε άλλα σχολεία. Η μετακίνηση αυτή, θεωρήθηκε ως εσκεμμένη από μία μικρή ομάδα ωρομίσθιων εκπαιδευτικών, που δεν διέκειτο θετικά προς

την υιοθέτηση των καινοτομιών, με αποτέλεσμα να αποφασίσουν να αποχωρήσουν από το σχολείο. Δημιουργήθηκαν, έτσι, όλες οι προϋποθέσεις – οικονομικές και εκπαιδευτικές – ώστε η νέα χρονιά να ξεκινήσει πιο δυναμικά και οι όποιες καινοτομίες εισάγονταν ακόμα πιο μεθοδικά. Ακολουθεί εκτενής αναφορά στις καινοτομίες που μετέτρεψαν το σχολείο σε πρότυπο.

2.1.3 Δήλωση Αποστολής του Σχολείου – Mission Statement

Οι εκπαιδευτικοί – είτε είναι δάσκαλοι με πείρα, φοιτητές, επιτόπιοι ή από την πατρίδα – έχουν ιδιαίτερες δυνατότητες, ελλείψεις, διαφορετικές προσεγγίσεις, διαφορετική αντιμετώπιση των πραγμάτων, ο καθένας ανάλογα με τις ιδιαιτερότητές του. Το σχολείο, όμως, δεν θα μπορούσε για πάντα να άγεται και να φέρεται από τις ιδιαιτερότητες του καθενός. Χρειαζόταν να καθοριστεί το πλαίσιο μέσα στο οποίο θα κινούνται και θα αναπτύσσονται τα χαρίσματα που κουβαλά ο καθένας. Αυτό το πλαίσιο βρήκε την έκφρασή του στον «Οδηγό» για τον δάσκαλο *(βλ. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α΄)*. Κυκλοφόρησε, αρχικά, ως Τριμηνιαίος Προγραμματισμός, αλλά εξελίχθητε σε εξειδικευμένο έντυπο που οριοθετούσε την οργάνωση του σχολείου. Πρόκειται για δάνειο από το αγγλικό εκπαιδευτικό σύστημα: Όλα τα δημόσια Αγγλικά σχολεία είναι υποχρεωμένα να έχουν ξεκαθαρισμένη εγγράφως την πολιτική τους (school policy), δηλαδή, τη φιλοσοφία που καθορίζει τη θέση τους για κάθε θέμα που αφορά τη σχολική ζωή. Πρωτίστως, λοιπόν, λαμβανομένων υπόψη όσων προαναφέρθηκαν στο πρώτο μέρος, καθορίστηκε η αποστολή του σχολείου (mission statement) και διατέθηκε εκπαιδευτική συνάντηση του διδακτικού προσωπικού, για να αναλυθεί, να συζητηθεί και να διαφανεί πώς αυτή θα υλοποιηθεί.

> *«Η Αποστολή του σχολείου μας*
>
> *Γενικός στόχος είναι η καθιέρωση ιδιαίτερου ήθους που θα χαρακτηρίζει το Ελληνορθόδοξο Σχολείο Αγίου Δημητρίου. Θα πετύχουμε αυτό το στόχο καλλιεργώντας τη λειτουργική ζωή και το θρησκευτικό συναίσθημα των παιδιών και δημιουργώντας ευχάριστη σχολική ατμόσφαιρα, με θετικό μαθησιακό κλίμα, σε πειθαρχημένο, ασφαλές και δημιουργικό σχολικό περιβάλλον. Ο προγραμματισμός των μαθημάτων με ξεκάθαρους εκπαιδευτικούς στόχους, καθώς και ο συνετός καταμερισμός του περιορισμένου σχολικού χρόνου, θα ενισχύσουν την επίτευξη των πιο πάνω. Η συνεχής*

αναβάθμιση της εκπαιδευτικής εμπειρίας των παιδιών αποτελεί πρωταρχική μας μέριμνα.»[338]

Είναι σημαντικό να συγκρίνουμε τη δήλωση αυτή της νέας στοχοθέτησης του σχολείου με τη στοχοθέτηση που έθεσαν οι διευθύνσεις του σχολείου κατά τα προηγούμενα δύο σχολικά έτη 1997-1998 και 1996-1997:

1997-1998

«Σκοποί – Στόχοι του σχολείου μας:

Σκοπός: Αφού ο σκοπός της παιδείας είναι η επαφή με την παράδοση και την κληρονομιά, το παροικιακό μας σχολείο έχει σαν σκοπό του την καλλιέργεια και ανάπτυξη της εθνικής και πολιτιστικής ταυτότητας των παιδιών, με γονείς που έχουν ελληνική καταγωγή και για την οποία υπερηφανεύονται.

Στόχοι: Μια και η ελληνική παράδοση είναι στενά συνδεδεμένη με την Ορθόδοξη Χριστιανική Θρησκεία τα παιδιά που φοιτούν στο ελληνορθόδοξο μας σχολείο πρέπει:

- *Να διδαχθούν την Ελληνική Γλώσσα,*
- *Μέσα από τη γλώσσα να διδαχθούν την Ορθόδοξη πίστη,*
- *Μέσα από τη γλώσσα-Ορθόδοξη πίστη να μάθουν όσο πιο πολλά, ο χρόνος και οι ευκαιρίες τους παρέχουν, για την ιστορία και τις παραδόσεις των Ελλήνων της Κύπρου και της Ελλάδας»*[339]

1996-1997

«Εκπαιδευτικοί στόχοι:

Βασικοί άξονες της εκπαιδευτικής πράξης και πολιτικής του σχολείου είναι η διδασκαλία της Ελληνικής Παιδείας, πνεύματος και πολιτισμού, συνυφασμένη με την Ορθόδοξη Πίστη, το μέτρο, την κατανόηση και το σεβασμό, με απώτερο στόχο την

[338] Ελληνορθόδοξο Σχολείο Αγίου Δημητρίου, *«Οδηγός»* 1997 και στο Ελληνορθόδοξο Σχολείο Αγίου Δημητρίου, *«Χαιρετώντας τον χρόνο! Ετήσιο σχολικό περιοδικό»,* Έκδοση Ζ΄, σελ. 9, Λονδίνο 1999.
[339] Ελληνορθόδοξον Σχολείον Αγίου Δημητρίου, *«Χαιρετώντας τον χρόνο! Ετήσιο σχολικό περιοδικό»*, Έκδοση Στ΄, σελ. 9, Καλοκαίρι ’98.

τόνωση και διατήρηση της εθνικής μας ταυτότητας. Ό,τι συνιστά την παραδοσιακή μας πολιτιστική κληρονομιά»[340]

Είναι εμφανής η αλλαγή στη γραμμή πλεύσης του σχολείου με τον καθορισμό της νέας δήλωσης της αποστολής του.

«Γενικός στόχος είναι η καθιέρωση του ιδιαίτερου ήθους που θα χαρακτηρίζει το Ελληνορθόδοξο Σχολείο Αγίου Δημητρίου.»

Τονίζεται, πρωτίστως, όχι το συγκεκριμένο ήθος, αλλά η επιδίωξη ότι το επιδιωκόμενο ήθος που θα επιτευχθεί θα πρέπει να *«χαρακτηρίζει το Ελληνορθόδοξο Σχολείο Αγίου Δημητρίου.»* Στη συνέχεια, χωρίς να κατονομάζεται το ήθος αυτό ως ελληνικό ή ελληνορθόδοξο ή χριστιανικό ή εθνικο-πολιτιστικό, παρατίθενται τα χαρακτηριστικά του μέσα από τα εργαλεία που θα χρησιμοποιηθούν για την επίτευξή του:

- *καλλιέργεια της λειτουργικής ζωής,*
- *καλλιέργεια του θρησκευτικού συναισθήματος των παιδιών,*
- *δημιουργία ευχάριστης σχολικής ατμόσφαιρας,*
- *δημιουργία θετικού μαθησιακού κλίματος,*
- *οργάνωση πειθαρχημένου σχολικού περιβάλλοντος,*
- *οργάνωση ασφαλούς σχολικού περιβάλλοντος,*
- *οργάνωση δημιουργικού σχολικού περιβάλλοντος,*
- *προγραμματισμός των μαθημάτων με ξεκάθαρους εκπαιδευτικούς στόχους,*
- *συνετός καταμερισμός του περιορισμένου σχολικού χρόνου,*
- *συνεχής αναβάθμιση της εκπαιδευτικής εμπειρίας των παιδιών.*

Η πιο πάνω στοχοθεσία λάμβανε υπόψη τη διπλή ταυτότητα των παιδιών και παρείχε τις δυνατότητες για ισορροπημένη ανάπτυξη της ταυτότητας αυτής, χωρίς αποκλεισμούς ή αφορισμούς ή απόμακρες γενικόλογες φιλοσοφίες. Η Δήλωση της Αποστολής του σχολείου δεν αποτέλεσε γενικόλογη αναφορά, αλλά εξειδικευμένη προσέγγιση δράσης για αναβάθμιση του σχολείου. Ο καθορισμός *πολιτικής*, για να καλύπτει όλα τα θέματα που σχετίζονται με τη λειτουργία ενός σχολείου, είναι αδιαμφισβήτητη αναγκαιότητα. Με τον καθορισμό πολιτικής, δηλαδή της φιλοσοφίας λειτουργίας του σχολείου, κατοχυρώνονται τα δικαιώματα και οι ευθύνες όλων. Αποφεύγονται οι προστριβές, γιατί καθορίζονται ακριβώς τα πλαίσια

[340] Ελληνορθόδοξον Σχολείον Αγίου Δημητρίου, *«Χαιρετώντας το χρόνο! Ετήσιο σχολικό περιοδικό»,* Έκδοση Ε΄, σελ. 9, Καλοκαίρι ’97.

μέσα στα οποία μπορούν να αναπτυχθούν και να λειτουργήσουν οι εμπλεκόμενοι στην εκπαιδευτική διαδικασία. Η συνέπεια με την οποία η *Δήλωση Αποστολής* του σχολείου διέπνεε την όλη προσπάθεια αναβάθμισης της σχολικής εμπειρίας των παιδιών ήταν εμφανής στις συγκεντρώσεις που γίνονταν στην έναρξη της σχολικής μέρας, στην προσέγγιση των εκπαιδευτικών κατά τη διδασκαλία, στη διακίνηση των παιδιών στον χώρο, στις γιορτές κλπ.

2.1.3.1 Επίκεντρο τα παιδιά

Τα παιδιά αποτέλεσαν, πραγματικά, το επίκεντρο της όλης προσπάθειας αναβάθμισης του σχολείου. Υπάρχει ο στερεότυπος μύθος ότι τα παιδιά πηγαίνουν στο ελληνικό παροικιακό σχολείο με το ζόρι. Αν το ελληνικό σχολείο αποτελεί παρωδία σχολείου, βεβαίως τα παιδιά θα πηγαίνουν με το ζόρι. Όταν όμως το ελληνικό σχολείο επιδιώκει να μεταβάλλεται σε φορέα πολιτισμού και προσφέρει στα παιδιά αναβαθμισμένη εκπαιδευτική εμπειρία σε

> *«μια ευχάριστη σχολική ατμόσφαιρα, με θετικό μαθησιακό κλίμα, σε πειθαρχημένο, ασφαλές και δημιουργικό περιβάλλον»*

τότε, όχι μόνο τα παιδιά αγαπούν το ελληνικό σχολείο, αλλά και ενθουσιάζονται με την εμπειρία που αποκομίζουν.

Ακολουθήθηκε η θετική προσέγγιση προς τα παιδιά (όπως και γενικότερα στο σχολείο), ενισχύοντας τη θετική προσπάθεια και αγνοώντας, κατά το δυνατό, την αρνητική συμπεριφορά. Το μοντέλο αυτό θετικής μάθησης, υιοθετήθηκε πάλι από το Αγγλικό εκπαιδευτικό σύστημα. Τα παιδιά μπόρεσαν αμέσως να το αντιληφθούν και να ανταποκριθούν θετικά. Οι εκπαιδευτικοί δυσκολεύτηκαν στην αρχή να το υιοθετήσουν, γιατί αποτελούσε κάτι νέο γι' αυτούς. Γρήγορα, όμως, αντιλήφθηκαν ότι, για παράδειγμα, η χρήση αλυσίδας πειθαρχίας που προνοούσε ορισμένα πειθαρχικά μέτρα από τον δάσκαλο, προτού ένα πρόβλημα φτάσει στη Διεύθυνση, στην πραγματικότητα ενδυνάμωνε τη θέση του εκπαιδευτικού μέσα στην τάξη. Το μοντέλο βασίστηκε σ' έναν βαθμό στους εμπειριστές, αλλά και στο Αγιογραφικό ρητό στις "Παροιμίες" (στην Παλαιά Διαθήκη):

> *«Σοφό να ελέγχεις και θα σε αγαπήσει.*
> *Στο σοφό δώσε αφορμή και πιότερο σοφός θα γίνει.*
> *Τον δίκαιο δίδαξε και πιότερα θα μάθει.*
> *Η βάση της σοφίας είναι ο σεβασμός στον Κύριο,*
> *βάση της νόησης είν' η γνώση του Άγιου Θεού».*

Τα αποτελέσματα της υιοθέτησης της φιλοσοφίας αυτής ήταν γρήγορα χειροπιαστά. Η ιδέα ενισχύθηκε με την ανάπτυξη ευγενικής άμιλλας για την απόκτηση των αυτοκόλλητων του σχολείου με τον άγιο Δημήτριο και με δώρα που δίνονταν επιπρόσθετα στα παιδιά, στις συγκεντρώσεις του Χρυσού Βιβλίου. Το Χρυσό Βιβλίο αποτέλεσε κίνητρο θετικής συμπεριφοράς και βελτίωσης της επίδοσης.

Καταβλήθηκε στοχευμένη προσπάθεια, ούτως ώστε το ιδιαίτερο ήθος του σχολείου να καθιερωθεί μέσα από τις συγκεντρώσεις για κοινή προσευχή, τους κοινούς μηνιαίους εκκλησιασμούς (Θείες Λειτουργίες προσαρμοσμένες για παιδιά), την όλη διακίνηση των παιδιών στον χώρο και ιδιαίτερα την ώρα του τραγουδιού, που εισήχθηκε ως καινοτομία, να γίνεται για όλο το σχολείο μαζί. Επιδίωξη ήταν να αντιλαμβάνονται κάθε στιγμή ότι ο χώρος της κοινότητας είναι ξεχωριστός, ότι είναι δικός τους, ότι αναμένεται από αυτά συγκεκριμένη συμπεριφορά, ξεχωριστό ήθος. Πολύ περισσότερο, ότι αυτό το ήθος τούς συγκροτεί ως ξεχωριστή κοινότητα, με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της που είναι αποδεκτά και εκτιμούνται *(βλ. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α΄).*

Ο χρόνος της συγκέντρωσης αποδείχτηκε ιδιαίτερα παραγωγικός, αναφορικά με τη διαμόρφωση του ήθους του σχολείου, αλλά και για την εισαγωγή των καινοτομιών. Κάθε τι καινούριο που θα εφαρμοζόταν στο σχολείο περνούσε μέσα από την πεντάλεπτη ή δεκάλεπτη, αν χρειαζόταν, συγκέντρωση, η οποία γινόταν ανελλιπώς κάθε φορά που λειτουργούσε το σχολείο. Στη συγκέντρωση, πέρα από την κοινή προσευχή, δινόταν η ευκαιρία και η δυνατότητα στα παιδιά να εκφράσουν τη δική τους άποψη για κάτι καινούριο ή να υποβάλουν τις δικές τους εισηγήσεις. Το γεγονός ότι το σχολείο ήταν διαχωρισμένο σε τέσσερεις μικρές μονάδες (μια δευτεροβάθμιας και τρεις πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης), παρείχε ευκαιρίες και δυνατότητες για παραγωγικό και εποικοδομητικό διάλογο. Έτσι, τα παιδιά δεν γίνονταν απλώς αποδέκτες της πολιτικής που εφαρμοζόταν, αλλά μετατρέπονταν σε μετόχους και διαμορφωτές της.

2.1.3.2 Ενίσχυση της ταυτότητας

Η ενίσχυση της ταυτότητας επιδιώχθηκε στο σχολείο με τα πιο πάνω και με επένδυση στο πολιτιστικό κεφάλαιο, σε μια προσπάθεια να γνωρίσουν τα παιδιά ποιοι είναι, ως συγκροτημένη σχολική κοινότητα, και ποιες είναι οι δυνατότητές τους, ως ιδιαίτερη ομάδα παιδιών που φοιτούν στο ελληνικό σχολείο, κι όχι απλώς να μαθαίνουν να λένε: «Είμαστε

περήφανοι που είμαστε Έλληνες». Για τον λόγο αυτό χρησιμοποιήθηκαν διάφορα κίνητρα: όπως π.χ.

- διαγωνισμός δημιουργίας ενότητας/αφίσας για τους Ολυμπιακούς αγώνες,
- διαγωνισμός ποίησης και έκθεσης,
- παρουσίαση-ομιλία-συζήτηση γύρω από το δημοτικό τραγούδι, για τα μεγάλα παιδιά (Γυμνασιακός – Λυκειακός κύκλος GCSE & A–Level Modern Greek),
- πρόγραμμα Ολυμπιακής Παιδείας (διήρκεσε δύο χρόνια: 2002 – 2004 ως προετοιμασία για τους Ολυμπιακούς αγώνες της Αθήνας. Περιλάμβανε προβολές/γνωριμία των αθλημάτων των αγώνων, παιχνίδια, κατασκευές, επισκέψεις [Βρετανικό Μουσείο, Ελληνικό Κέντρο Λονδίνου, Πρόγραμμα: Κόβω το νήμα – Λαϊκής Τράπεζας], ετοιμασία υλικού, για να παρουσιαστεί από τα παιδιά στα αγγλικά σχολεία που φοιτούσαν),
- ημερίδα τέχνης (με καλεσμένη ομογενή ζωγράφο),
- διοργάνωση κατασκηνωτικής εξόρμησης (Πρόγραμμα Outward Bound: η πρώτη κατασκηνωτική εξόρμηση ήταν πενθήμερη και πραγματοποιήθηκε στους χώρους του οργανισμού στην Ουαλία. Η δεύτερη ήταν, επίσης, πενθήμερη και πραγματοποιήθηκε στην λίμνη Ullswater στο Lake District της Βόρειας Αγγλίας. Στη δεύτερη συμμετείχαν και παιδιά από την ελληνική Κοινότητα Αγίου Λουκά Γλασκώβης. Και στις δύο εξορμήσεις, το σχολείο προσκάλεσε και συμμετείχαν και παιδιά από το Λύκειο του Ελληνικού Σχολείου Λονδίνου. Το πρόγραμμα χρηματοδοτήθηκε από το Stavros Niarchos Foundation),
- ημερίδα δραστηριοτήτων εξωτερικού χώρου (Πρόγραμμα Outward Bound: πραγματοποιήθηκε ολοήμερο πρωί/απόγευμα Σαββάτου. Εξαμελής ομάδα εκπαιδευτών του οργανισμού επισκέφτηκε το σχολείο και διοργάνωσε δραστηριότητες εξωτερικού χώρου που απέβλεπαν: στην ανάπτυξη της δυναμικής της ομάδας, στην ανάπτυξη της σκέψης, της υπευθυνότητας, της αλληλεγγύης, των προσωπικών δυνατοτήτων),
- δημιουργία βεστιαρίου παραδοσιακών στολών (εμπλουτίστηκε με 24 παραδοσιακές στολές που ράφτηκαν στο Λονδίνο, ειδικά για τα μεγάλα παιδιά του χορευτικού συγκροτήματος του σχολείου),
- αντιπροσώπευση του σχολείου ή του Κ.Ε.Σ. σε παμπαροικιακούς εορτασμούς (εθνικών επετείων /Γιορτής των Γραμμάτων) ή σε εκδηλώσεις της Ελληνικής Πρεσβείας ή της Υπάτης Αρμοστείας της Κύπρου,

- συμμετοχή σε εκδηλώσεις και χοροεσπερίδες της κοινότητας και του σχολείου,
- παρουσιάσεις, από παιδιά, της κοινότητάς τους στα αγγλικά τους σχολεία.

Τα Χριστούγεννα μοιράζονταν δώρα και στα 400 παιδιά του σχολείου και διοργανώνονταν Χριστουγεννιάτικα πάρτι για τα μικρότερα και τα μεγαλύτερα παιδιά. Χαρακτηριστικά, για τα μεγάλα παιδιά Γυμνασίου-Λυκείου και τους εκπαιδευτικούς, είχαν τυπωθεί, το 2000, ατζέντες τσέπης με το λογότυπο του σχολείου στο εξώφυλλο. Πραγματοποιούνταν επισκέψεις σε εκθέσεις ζωγραφικής στο Ελληνικό Κέντρο και παρακολούθηση παραστάσεων. Αποκορύφωμα, για τους τελειόφοιτους, αποτελούσε το πάρτι της αποφοίτησης, κάθε χρονιά, με ζωντανή ελληνική μουσική και τη συμμετοχή παιδιών από διάφορα ελληνικά σχολεία της περιοχής[341].

2.1.3.3 Ενίσχυση της ταυτότητας –Κοινοτική Αλληλεγγύη

Η υιοθέτηση δύο τυχαίων δράσεων από το Αγγλικό σχολικό και το κοινωνικό περιβάλλον, ήρθαν να ενισχύσουν ακόμα πιο πολύ την ταυτότητα των παιδιών και την ταύτισή τους με το σχολείο και τις αλλαγές που συνέβαιναν σε αυτό. Η αγγλική εταιρεία Walkers Crisps σε συνεργασία με την News International, ξεκίνησαν το 1998 εκστρατεία προώθησης των προϊόντων τους που την ονόμασαν *Free Books for Schools.* Διέθεταν ειδικά κουπόνια στα προϊόντα τους (εφημερίδες και έτοιμα τηγανητά πατατάκια), τα οποία μπορούσαν να συλλέξουν οι καταναλωτές και να τα δωρίσουν στα σχολεία τους. Τα σχολεία μπορούσαν να εξαργυρώσουν τα κουπόνια με δωρεάν βιβλία για τις βιβλιοθήκες τους. Παρόμοια διαφημιστική εκστρατεία, που την ονόμασε *Computers for Schools,* ξεκίνησε η αλυσίδα υπεραγορών Tesco's, η οποία με αντίστοιχα κουπόνια, προμήθευε τα σχολεία με ηλεκτρονικούς υπολογιστές, ψηφιακές συσκευές (φωτογραφικές/κινηματογραφικές μηχανές), ηλεκτρονικά βιβλία, ψηφιακά προγράμματα κλπ.

Η εκστρατεία δέχτηκε κριτική από τον Σύνδεσμο Καταναλωτών της Βρετανίας[342]. Ήταν, ωστόσο, πολύ πετυχημένη διαφημιστική εκστρατεία για τους οργανωτές της, που συνεχίστηκε για χρόνια. Όταν το Ελληνικό σχολείο ξεκίνησε να μαζεύει αυτά τα κουπόνια, δραστηριοποιήθηκε ολόκληρη η σχολική και η ευρύτερη κοινότητα. Χρειάστηκε να οργανωθεί σώμα εθελοντών γονέων, για να κάνει την καταμέτρηση των κουπονιών κάθε

[341] Οι μαθητές του σχολείου Δευτέρας/Τετάρτης που στέγαζε τις τάξεις GCSE & A–Level Modern Greek, ήταν γύρω στους 60. Η προσέλευση παιδιών, από διάφορα άλλα σχολεία, στο πάρτι αποφοίτησης του σχολείου τους ήταν ένα γεγονός που ενίσχυε την αυτοεκτίμηση και την αντίληψη της ταυτότητάς τους.

[342] http://www.marketingweek.co.uk/which-slams-walkers-books-for-schools-promo/2052576.article, http://www.guardian.co.uk/society/2003/jan/06/publichealth.food

βδομάδα. Το υλικό αποτέλεσμα ήταν να προμηθευτεί το σχολείο καλαίσθητα και ακριβά βιβλία, που μπορούσαν να προσαρμοστούν για τις μικρές τάξεις και να χρησιμοποιηθούν ως βοηθήματα στη διδασκαλία και ιδιαίτερα στην ανάπτυξη του προφορικού λόγου. Προμηθεύτηκε ακόμα μία ψηφιακή φωτογραφική μηχανή, αρκετά λογισμικά προγράμματα ιστορίας, μυθολογίας και γεωγραφίας και έναν ηλεκτρονικό υπολογιστή.

Υπήρχε, όμως, και ένα άλλο αποτέλεσμα, πολύ πιο δυναμικό. Πολλά παιδιά μοίραζαν τα κουπόνια τους, φέρνοντας κάποια στο Ελληνικό σχολείο και παίρνοντας κάποια στο Αγγλικό τους. Δεν ήταν λίγα, όμως, τα παιδιά και οι οικογένειες, που έφερναν τα κουπόνια τους αποκλειστικά στο Ελληνικό σχολείο. Μια τυχαία δράση του αγγλικού περίγυρου, χρησιμοποιήθηκε ως εργαλείο για την ενδυνάμωση της ταυτότητας των παιδιών. Αυτό το μοτίβο της μετατροπής μίας αδυναμίας σε δυνατότητα, ήταν τελικά το μοτίβο που ακολουθήθηκε πολύ στη διάρκεια της εξαετίας 1998-2004.

2.1.4 Οδηγός για τον εκπαιδευτικό

Σκοπός του «Οδηγού» *(βλ. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α΄)*, είναι από τη μία να παρέχει πληροφορίες αναφορικά με τον προγραμματισμό της χρονιάς, τα καθήκοντα και τις υποχρεώσεις των εκπαιδευτικών και από την άλλη να εκφράζει γραπτώς την πολιτική του σχολείου στα ζητήματα στα οποία αναφέρεται. Έρχεται να συμπληρώσει το κενό της απουσίας κανονισμών λειτουργίας των σχολείων. Καταγράφει ουσιαστικά τις γενικές και ειδικές άγραφες πρακτικές που ήδη ακολουθούνται, τις επί μέρους αποφάσεις των αρμοδίων, τις επεξεργάζεται, τις αναβαθμίζει και τις παρουσιάζει ως ολοκληρωμένη πρόταση, όπως αυτή ανταποκρίνεται και λειτουργεί στη συγκεκριμένη σχολική πραγματικότητα.

Περιέχει γενικές πληροφορίες και ειδικές οδηγίες για θέματα ελληνορθόδοξης χριστιανικής αγωγής, οργάνωσης των σχολικών χώρων, διοργάνωσης εκδηλώσεων, συμπεριφοράς παιδιών/εκπαιδευτικών/γονέων, πειθαρχίας (ένα ακανθώδες θέμα στο παροικιακό σχολείο που αντιμετωπίστηκε με την εισαγωγή της «αλυσίδας πειθαρχίας» που κατοχυρώνει και υποβοηθά τον εκπαιδευτικό), πυρασφάλειας κλπ. Στον «Οδηγό» εντάχθηκαν, έτσι, ειδικές οδηγίες για την καλύτερη λειτουργία του σχολείου που να διασφαλίζουν την ανάπτυξη του ήθους του σχολείου, πρόγραμμα παιδονομίας/εφημερίας εκπαιδευτικών, πρόγραμμα καθαριότητας, εκ μέρους των τμημάτων, και προγραμματισμός των τακτικών σχολικών εκδηλώσεων (εκκλησιασμών, γιορτών κ.ά.). Επιπρόσθετα, μέρος του οδηγού αποτέλεσε το πρόγραμμα επιμόρφωσης στη χρήση του δικτύου ηλεκτρονικών υπολογιστών του

Ελληνορθόδοξου Σχολείου Αγίου Δημητρίου, το αναλυτικό[343] πρόγραμμα του σχολείου για το γλωσσικό μάθημα, οδηγίες για τη χρήση της βιβλιοθήκης και ωρολόγιο πρόγραμμα. Λήφθηκε, παράλληλα, πρόνοια για την παραπέρα αναβάθμιση της εμπειρίας των εκπαιδευτικών, με την εισαγωγή του θεσμού των αλληλοπαρακολουθήσεων (δεν υπήρξε τόσο δημοφιλής).

Στους εκπαιδευτικούς, λοιπόν, δόθηκε ο «Οδηγός» και η ασφάλεια να εργάζονται σε έναν οργανωμένο χώρο, με ξεκάθαρους στόχους και μέσα, για την απρόσκοπτη διεξαγωγή του έργου τους. Δόθηκε το αναλυτικό πρόγραμμα που καθορίζει πραγματιστικά επίπεδα κατάκτησης της γλώσσας και επικεντρώνει τις προσπάθειες σε συγκεκριμένες κατευθύνσεις. Δόθηκε, τέλος, η μοναδική ευκαιρία για επιμόρφωση στη χρήση ενός – πρωτοποριακού για τα παροικιακά δεδομένα – συστήματος ηλεκτρονικών υπολογιστών, για τη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας και των κοινωνικών θεμάτων. Όλα αυτά πέτυχαν να αναβαθμίσουν το σχολείο και το έργο του στα μάτια των δασκάλων και σε τελευταία ανάλυση έδωσαν ώθηση στο ίδιο το έργο τους και στη μαθησιακή διαδικασία.

Επιπρόσθετα στις πρόνοιες του βασικού «Οδηγού», κυκλοφορούσαν για τους εκπαιδευτικούς κατ' έτος φυλλάδια που περιλαμβάνονταν ο προκαταρκτικός ετήσιος προγραμματισμός για την έναρξη και λήξη των εργασιών κατά τρίμηνα, οι διακοπές Χριστουγέννων και Πάσχα και οι διάφορες σχολικές εκδηλώσεις που διοργανώνονταν κατά τη διάρκεια του έτους. Σε άλλα φυλλάδια περιλαμβάνονταν οι ημερομηνίες για τις εξετάσεις GCSE, AS και A-Level που γίνονται συνήθως τέλος Μαΐου με αρχές Ιουνίου (όταν αυτές καθορίζονταν από την αρμόδια εξεταστική αρχή). Αυτές ή όποιες άλλες προσθήκες ή αλλαγές κοινοποιούνταν εγγράφως στα μέλη του διδακτικού προσωπικού για να μπορεί να γίνεται χωρίς προχειρότητες και εκπλήξεις ο προγραμματισμός τους *(βλ. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Στ΄)*.

2.1.4.1 Κατανομή προσωπικού / τμημάτων του παροικιακού σχολείου Αγίου Δημητρίου

Τα στοιχεία που παρατίθενται εδώ αφορούν την οργάνωση και λειτουργία του παροικιακού σχολείου του Αγίου Δημητρίου, κατά τη σχολική χρονιά 2003-2004 (*βλ. Πίνακα 2.1*).

Τα πιο κάτω στοιχεία δίνουν την κατανομή καθηκόντων του διδακτικού προσωπικού του σχολείου στην εν λόγω σχολική χρονιά, καθώς και τη δυνατότητα εκτίμησης της διαχείρισης μίας σχολικής μονάδας όπως αυτή *(βλ. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ε΄)*.

[343] Το Αναλυτικό Πρόγραμμα για το γλωσσικό μάθημα υιοθετήθηκε από το Αναλυτικό Πρόγραμμα που αναπτύχθηκε για τα Ελληνορθόδοξα Σχολεία Αποστόλου Βαρνάβα.

Πίνακας 2.1 – Κατανομή καθηκόντων διδακτικού προσωπικού 2003 – 2004

Τμήματα Καθήκοντα	***Α΄ Σχολείο***	***Β΄ Σχολείο***	***Γ΄ Σχολείο***	***Δ΄ Σχολείο***
Τάξη Ενηλίκων		*(Ωρομίσθια σχολείου)* *Τρίτη Αγγλόφωνοι* *Πέμπτη Ελληνόφωνοι*		
Νηπιαγ.		***(Κ.Ε.Α.)***	*(Ωρομίσθια Σχολείου)*	*(Ωρομίσθια Σχολείου)*
Προδημ.		*(Ωρομίσθια σχολείου)*	*(Ωρομίσθια Σχολείου)*	*(Ωρομίσθια Σχολείου)*
Α΄ τάξη			*(Ωρομίσθια Σχολείου)*	
Α΄ Ταχυρ.		***(Κ.Ε.Α.)***	*(Ωρομίσθια* ***Κ.Ε.Α.****)*	*(Ωρομίσθια* ***Κ.Ε.Α.****)*
Α΄ Προχ.		***(Κ.Ε.Α.)***	*(Ωρομίσθια Σχολείου)*	*(Ωρομίσθια Σχολείου)*
Β΄ τάξη		***(Ε.Ε.Α.)***	***(Ε.Ε.Α.)***	***(Ε.Ε.Α.)***
Γ΄ τάξη		***(Ε.Ε.Α.)***	*(Ωρομίσθιος σχολείου)*	*(Ωρομίσθιος Σχολείου)*
Δ΄ τάξη		***(Ε.Ε.Α.)***	***(Ε.Ε.Α.)***	***(Ε.Ε.Α.)***
Ε΄ τάξη		***(Ε.Ε.Α.)***	***(Ε.Ε.Α.)***	***(Ε.Ε.Α.)***
Στ΄ τάξη		***(Κ.Ε.Α.)***	***(Κ.Ε.Α.)***	***(Κ.Ε.Α.)***
Διεύθυνση *Διδασκ. Τραγ.*	***(Κ.Ε.Α.)***	***(Κ.Ε.Α.)***	***(Κ.Ε.Α.)***	***(Κ.Ε.Α.)***
Διδασκ. Χορού	*(Δευτέρα) 2 ώρες (Ωρομίσθια Σχολείου)*	*(Πέμπτη) 2 ώρες (Ωρομίσθια Σχολείου)*	*(Σαβ. Πρ.) 2 ώρες (Ωρομίσθια Σχολείου)*	*(Σαβ Απ.) 2 ώρες (Ωρομίσθια Σχολείου)*
Συντονισμός		***(Ε.Ε.Α.)***		
Ηλεκτρ. Υπ.	*(Τετάρτη) 2 ώρες* ***(Ε.Ε.Α.)***	*(Πέμπτη) 2 ώρες* ***(Ε.Ε.Α.)***		***(Ε.Ε.Α.)***
Ενισχ. Διδασκ	***(Ε.Ε.Α.)***			***(Κ.Ε.Α.)***
GCSE 1 *α΄*	***(Ε.Ε.Α.)***			
GCSE 1 *β΄*	***(Κ.Ε.Α.)***			
GCSE 1 *γ΄*	***(Κ.Ε.Α.)***			
GCSE 2 *α΄*	*(Ωρομίσθια Σχολείου)*			
GCSE 2 *β΄*	***(Ε.Ε.Α.)***			
GCSE 2 *γ΄*	***(Ε.Ε.Α.)***			
A-Level 1	*(Ωρομίσθια Σχολείου)*			
A-Level 2	***(Ε.Ε.Α.)***			
A-Level 3	***(Κ.Ε.Α.)***			
Σύνολο Εκπαιδευτικών	*6 Ε.Ε.Α. (- ½)* *4 Κ.Ε.Α.* *3 Ωρομίσθιοι (- ½)*	*6 Ε.Ε.Α. (- ½)* *4 Κ.Ε.Α.* *4 Ωρομίσθιοι (- ½)*	*3 Ε.Ε.Α.* *1 Κ.Ε.Α.* *1 Ωρομίσθιος Κ.Ε.Α.* *6 Ωρομίσθιοι (- ½)*	*4 Ε.Ε.Α.* *2 Κ.Ε.Α.* *1 Ωρομίσθιος Κ.Ε.Α.* *5 Ωρομίσθιοι (- ½)*
	13	***14***	***11***	***12***

Επιπρόσθετα, στις **36** θέσεις υπεύθυνων εκπαιδευτικών για τα αντίστοιχα τμήματα, απασχολούνται:

- συντονίστρια για τα **τρία** σχολεία πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης (εργάζεται Τρίτη/Πέμπτη και συντονίζει το εκπαιδευτικό έργο και για τα Γ΄ και Δ΄ σχολεία), ***[μία θέση εργασίας]***,

- συντονίστρια για το **ένα** σχολείο δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (διδάσκει επίσης GCSE και είναι υπεύθυνη εξετάστρια για το εξεταστικό κέντρο του σχολείου) ***[δεν αποτελεί ξεχωριστή θέση εργασίας]***,
- **δύο** εκπαιδευτικοί για ενισχυτική διδασκαλία στην ανάπτυξη του προφορικού λόγου (Α΄ και Δ΄ Σχολεία), ***[δύο θέσεις εργασίας]***,
- χοροδιδάσκαλος (για τα **τέσσερα** σχολεία), ***[τέσσερις θέσεις εργασίας]***,
- διευθυντής (για τα **τέσσερα** σχολεία – διδάσκει επίσης μουσική/τραγούδι), ***[τέσσερις θέσεις εργασίας]***,
- εκπαιδευτικός για την ανάπτυξη/διδασκαλία προγραμμάτων πληροφορικής και χρήσης πολυμέσων (διανέμεται ο χρόνος του στα **τρία** σχολεία Α΄, Β΄ και Δ΄, ενώ το υλικό/προγράμματα που ετοιμάζει χρησιμοποιείται και στο Γ΄ σχολείο), ***[τρεις θέσεις εργασίας]***,
- Αντικαταστάτες εκπαιδευτικοί για την εύρυθμη λειτουργία του σχολείου (απουσίες εκπαιδευτικών, αντικατάσταση από διδασκαλία για συντονισμό).
    - ***[δεν υπολογίζονται ως ξεχωριστές θέσεις εργασίας]***,
- Εθελοντές γονείς για ενισχυτική διδασκαλία (κυρίως βοήθεια στην ανάγνωση),
    - ***[καλύπτουν εθελοντικά δύο θέσεις εργασίας, αλλά δεν υπολογίζονται εδώ ως ξεχωριστές θέσεις εργασίας γιατί δεν πληρώνονται].***

Συνολικά, για την εύρυθμη λειτουργία του σχολείου αναπτύχθηκαν για την σχολική χρονιά 2003-2004, 50 θέσεις εργασίας εκπαιδευτικών. Αυτές οι 50 θέσεις καλύπτονται από την εργασία 26 διαφορετικών εκπαιδευτικών: 12 ωρομισθίων, 7 της Κ.Ε.Α. και 11 της Ε.Ε.Α. **Προσλήφθηκαν, επίσης, γραμματέας** (για εργασία μόνο το Σάββατο, 8 ώρες) **και φροντιστής** (για εργασία σε πλήρες ωράριο 22 ωρών τη βδομάδα).

- **12 εκπαιδευτικοί** καλύπτουν =***18 θέσεις εργασίας***
  (ωρομίσθιοι δάσκαλοι του σχολείου)
  36% του διδακτικού προσωπικού.
- **11 εκπαιδευτικοί** της Ε.Ε.Α. καλύπτουν =***19 θέσεις εργασίας***
  38% του διδακτικού προσωπικού.
- **7 εκπαιδευτικοί** της Κ.Ε.Α. καλύπτουν =***13 θέσεις εργασίας***
  (1 από το ωρομίσθιο προσωπικό της Κ.Ε.Α.).
  26% του διδακτικού προσωπικού.

Κατά τη σχολική χρονιά 2003 – 2004 λειτουργούν

- 9 τμήματα στο Α΄ Σχολείο (Δευτέρα/ Τετάρτη), με 87 μαθητές/μαθήτριες.
- 11 τμήματα στο Β΄ Σχολείο (Τρίτη/ Πέμπτη) με 113 μαθητές/μαθήτριες

  [η τάξη ενηλίκων υπολογίζεται ως δύο τμήματα: ελληνόφωνο και αγγλόφωνο, αλλά ως μία θέση εργασίας].
- 9 τμήματα στο Γ΄ Σχολείο (Σάββατο πρωί) με 125 μαθητές / μαθήτριες.
- 8 τμήματα στο Δ΄ Σχολείο (Σάββατο απόγευμα) με 87μαθητές / μαθήτριες.

Φοίτησαν 412 παιδιά: 164 αγόρια και 232 κορίτσια, ενήλικες: 3 άντρες /13 γυναίκες (*βλ. Πίνακα 2.2)*.

Πίνακας 2.2 – Κατανομή μαθητών-μαθητριών κατά τμήματα 2003 – 2004

Τμήματα Καθήκοντα	***Α΄ Σχολείο***	***Β΄ Σχολείο***	***Γ΄ Σχολείο***	***Δ΄ Σχολείο***
Τάξη Ενηλίκων		*Τρίτη 8 Αγγλόφωνοι* *Πέμπτη 8 Ελληνόφωνοι*		
Νηπιαγ.		10		
Προδημ.		11	15	11
Α΄ τάξη		12	16	14
Α΄ Ταχυρ.			7	
Α΄ Προχ.		12	14	13
Β΄ τάξη		7	15	9
Γ΄ τάξη		15	16	15
Δ΄ τάξη		11	14	8
Ε΄ τάξη		10	16	7
Στ΄ τάξη		9	12	10
Διεύθυνση ***Διδασκ. Τραγ.***	✓	✓	✓	✓
Διδασκ. Χορού	✓	✓	✓	✓
Συντονισμός		✓		
Ηλεκτρ. Υπ.	✓	✓		✓
Ενισχ. Διδασκ	✓			✓
GCSE 1 *α΄*	14			
GCSE 1 *β΄*	13			
GCSE 1 *γ΄*	6			
GCSE 2 *α΄*	16			
GCSE 2 *β΄*	11			
GCSE 2 *γ΄*	6			
A-Level 1	7			
A-Level 2	7			
A-Level 3	7			
Σύνολο Μαθητών	***87***	***113***	***125***	***87***

2.1.5 Συντονισμοί τάξεων

Η ανάπτυξη του σχολείου σε ενιαία σχολική μονάδα, κάτω από ενιαία διοίκηση (Διεύθυνση – Σχολική Εφορεία), με την υιοθέτηση ενιαίας εκπαιδευτικής πολιτικής – ενώ στην πραγματικότητα επρόκειτο για τέσσερα διαφορετικά σχολεία, που λειτουργούσαν στον ίδιο χώρο σε διαφορετικό χρόνο – ήταν μία πραγματικότητα που έπρεπε να τύχει κατάλληλου χειρισμού, για να επιτυγχάνεται ισορροπημένη ανάπτυξη.

- Το πρώτο σχολείο Δευτέρας/Τετάρτης (18:00 ως 20:00), στέγαζε τα Γυμνασιακά-Λυκειακά τμήματα, αλλά και σύμπλεγμα τμημάτων Δημοτικού, για να υποβοηθηθούν κάποιες οικογένειες να μην ταξιδεύουν καθημερινά στο ελληνικό Σχολείο. Τα τμήματα δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης χρειάζονταν εσωτερικό συντονισμό που να είναι προσανατολισμένος στις εξετάσεις για τα αντίστοιχα επίπεδα GCSE & A–Level Modern Greek. Το διδακτικό υλικό που θα χρησιμοποιούσαν οι εκπαιδευτικοί έπρεπε να ήταν το ίδιο και να συμβαδίζουν τα αδελφά τμήματα στην κάλυψη της διδακτέας ύλης. Αντίστοιχα, τα τρία σχολεία πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης είχαν ανάγκη συντονισμού, ώστε να χρησιμοποιούνται τα ίδια διδακτικά εγχειρίδια (από τα πολλά και διαφορετικά που υπήρχαν), αλλά πρωτίστως να ακολουθείται συμφωνημένο και πραγματιστικό αναλυτικό πρόγραμμα που να μην υπονομεύεται από ανεπαρκή βιβλία. Ήταν εμφανές, από την πρώτη εντύπωση, ότι το δεύτερο σχολείο Τρίτης/Πέμπτης (18:00 ως 20:00), παρουσίαζε υψηλότερο μαθησιακό επίπεδο από ότι τα δύο σχολεία του Σαββάτου: το τρίτο σχολείο Σάββατο πρωί (9:00 ως 13:00) και το τέταρτο σχολείο Σάββατο απόγευμα (16:00 ως 18:00). Υπήρχαν πολλοί λόγοι για τη διαφορά αυτή στα επίπεδα:

    - Το Β΄ Σχολείο λειτουργούσε για δύο ώρες x δύο φορές την εβδομάδα. Δεν ήταν τόσο κουραστικό με την έννοια του συνεχόμενου τετράωρου που είχαν τα σχολεία του Σαββάτου. Η κούραση της βραδινής παρακολούθησης αναπληρωνόταν με τη σύντομη δίωρη διάρκεια του σχολείου που εμπλουτιζόταν από τον χορό, το τραγούδι, τη βιβλιοθήκη και τη χρήση των υπολογιστών. το Β΄ Σχολείο, όμως, είχε το πλεονέκτημα να στελεχώνεται με περισσότερους εκπαιδευτικούς από τις δύο Εκπαιδευτικές Αποστολές. Οι δύο αυτοί παράγοντες λειτουργούσαν καταλυτικά στην επίτευξη υψηλότερων επιδόσεων από τα παιδιά που φοιτούσαν στο σχολείο αυτό.

    - Το πρωινό σχολείο του Σαββάτου είχε το πλεονέκτημα ότι τα παιδιά έρχονταν φρέσκα στο σχολείο και ξεκούραστα. Ήταν πάντα το σχολείο που συγκέντρωνε τον

μεγαλύτερο αριθμό μαθητών. Δεν ήταν, ωστόσο, το πιο επιτυχημένο ακαδημαϊκά. Ένα ποσοστό γονέων του τρίτου σχολείου αντιμετώπιζαν το σχολείο ως χώρο φύλαξης των παιδιών τους, για να μπορούν ανενόχλητοι να κάνουν τα ψώνια τους το πρωί του Σαββάτου. Η στάση αυτή, που ήταν εμφανής στη συμπεριφορά των ιδίων και των παιδιών τους, επηρέαζε ολόκληρη τη σχολική μονάδα και χρειαζόταν να αλλάξει μέσα από ένα συντονισμένο πρόγραμμα υψηλών ακαδημαϊκών απαιτήσεων.

- Το απογευματινό σχολείο του Σαββάτου, είχε πάντα λιγότερους μαθητές από το πρωινό, αλλά φιλικότερο χαρακτήρα. Παρόλο που στελεχωνόταν από δυναμική ομάδα γονέων εθελοντών, όπως και το Β΄ Σχολείο, λειτουργούσε σε λιγότερο έντονο ρυθμό, λόγω και της κόπωσης των εκπαιδευτικών, που είχαν να αντιμετωπίσουν προηγούμενα το πλήρες και απαιτητικό πρωινό σχολείο.

Για να αντιμετωπιστούν αυτά τα θέματα, αλλά περισσότερο, για να προωθείται η ενιαία εκπαιδευτική πολιτική στο θέμα της ανάπτυξης και εφαρμογής του Αναλυτικού Προγράμματος, δημιουργήθηκε η θέση της συντονίστριας του εκπαιδευτικού προγράμματος. Η διεύθυνση, με τον τρόπο αυτό, αφιερωνόταν περισσότερο στο διοικητικό έργο και ο ακαδημαϊκός προσανατολισμός του σχολείου έπαιρνε πιο εξειδικευμένη μορφή. Η συντονίστρια εργαζόταν στο Α΄ και στο Β΄ σχολείο. Για να είναι πρακτικά δυνατός ο συντονισμός με τους εκπαιδευτικούς του Γ΄ και Δ΄ σχολείου, η διοίκηση του σχολείου αποφάσισε να εργοδοτεί αντικαταστάτες εκπαιδευτικούς. Οι δάσκαλοι των τάξεων, μπορούσαν με αυτόν τον τρόπο να βγαίνουν από την τάξη τους, για να συντονίζονται με τους δασκάλους που έρχονταν από τα σχολεία του Σαββάτου. Οι ωρομίσθιοι δάσκαλοι του Σαββάτου πληρώνονταν επιπρόσθετα ως να ήταν χρόνος διδασκαλίας ο χρόνος που διέθεταν για τον συντονισμό. Με τον τρόπο αυτό το σχολείο είχε τη δυνατότητα να προχωρήσει με επαγγελματική σοβαρότητα στην αναβάθμιση του ακαδημαϊκού του έργου και οι εκπαιδευτικοί βίωναν έμπρακτα τον σεβασμό στη εργασία τους και την εκτίμηση της διοίκησης.

2.1.6 Αναλυτικό πρόγραμμα

Η ανάγκη να ακολουθηθεί κοινό Αναλυτικό Πρόγραμμα που να ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα του συγκεκριμένου σχολείου, ήταν ένα κεφαλαιώδες θέμα στην προσπάθεια αναβάθμισής του. Από το δεύτερο έτος της αναβάθμισης (1999 – 2000) ξεκίνησαν να υιοθετούνται οι προτάσεις αναλυτικού προγράμματος που αναπτύχθηκαν στα

Ελληνορθόδοξα Σχολεία Αποστόλου Βαρνάβα (1992-1999), κάτω από τον συντονισμό της κ. Όλγας Σολομώντος-Κουντούρη. Με την τοποθέτησή της στο Α΄ και στο Β΄ Σχολείο του Αγίου Δημητρίου, ως συντονίστριας του εκπαιδευτικού έργου των σχολείων, δόθηκε η ευκαιρία, από το 2000, οι προτάσεις να εφαρμοστούν μεθοδικά και το Σχολείο Αγίου Δημητρίου να λειτουργήσει ως ομάδα ελέγχου (control group) για την εφαρμογή των προτάσεων. Το αποτέλεσμα ήταν, μέσα από μια εννιάχρονη πιλοτική εφαρμογή (1992-2001[344]) στα δύο μεγαλύτερα σχολεία της ομογένειας, με διορθώσεις και προσαρμογές, να παραχθούν τρία Αναλυτικά Προγράμματα, τα οποία βρίσκονταν κοντά στην πραγματικότητα και στις ανάγκες της Παροικιακής εκπαίδευσης, περισσότερο από ότι προηγήθηκε ή από ότι ακολούθησε, στον τομέα των Αναλυτικών Προγραμμάτων:

- Αναλυτικό Πρόγραμμα και Διδακτικές Προσεγγίσεις για το μάθημα των ελληνικών στις τάξεις του Δημοτικού των Ελληνικών Παροικιακών Σχολείων (2001),
- Αναλυτικό Πρόγραμμα Κοινωνικών Θεμάτων για εφαρμογή στα Ελληνικά Σχολεία της Ομογένειας στο Η.Β. (2002),
- Αναλυτικό Πρόγραμμα Προδημοτικής εκπαίδευσης για εφαρμογή στα Ελληνικά Νηπιαγωγεία και Προδημοτικές της Ομογένειας στο Η.Β. (2003).

Τα Αναλυτικά Προγράμματα εκδόθηκαν και κυκλοφόρησαν από το Ελληνορθόδοξο Σχολείο Αγίου Δημητρίου. Παράλληλα, διοργανώθηκαν σεμινάρια για παρουσίαση των Αναλυτικών Προγραμμάτων σε εκπαιδευτικούς της Ομογένειας. Τα εκπαιδευτικά αποτελέσματα που σημειώνουν τα παιδιά στις αξιολογήσεις που γίνονται στα σχολεία που εφαρμόζεται το αναλυτικό πρόγραμμα, επιβεβαιώνουν τη χρηστικότητα και την αποτελεσματικότητά του.

Η Κυπριακή Εκπαιδευτική Αποστολή υιοθέτησε τα αναλυτικά προγράμματα ως προτάσεις και τα κατέστησε προτεινόμενα αναλυτικά προγράμματα. Πολλά, επίσης, ομογενειακά σχολεία και πολλοί εκπαιδευτικοί, τα χρησιμοποιούν μέχρι σήμερα.

[344] Ογδόντα πέντε συνολικά εκπαιδευτικοί εφάρμοσαν, σε διάφορες φάσεις, τις προσπάθειες ανάπτυξης του Αναλυτικού Προγράμματος των Ελληνικών.

2.1.6.1 Αναλυτικό Πρόγραμμα Ελληνικών

Το αναλυτικό πρόγραμμα των Ελληνικών επενδύει στην καθημερινή εμπειρία και τις γνώσεις που αποκτούν τα παιδιά από το αγγλικό εκπαιδευτικό σύστημα. Τηρεί, λοιπόν, την ουσιαστικότερη αρχή της δια-πολιτισμικής αγωγής, η οποία συνίσταται στην αποδοχή και αξιοποίηση του μορφωτικού κεφαλαίου των παιδιών για την προώθηση της Ελληνικής γλώσσας. Προσανατολίζει την εκπαιδευτική προσπάθεια προς την επιτυχημένη επίδοση των παιδιών στις εξετάσεις G.C.S.E., A.S. και A΄ Level Modern Greek. Παρόλο που λαμβάνει υπόψη και προνοεί αρκετές εργασίες και δραστηριότητες που σχετίζονται με τις πιο πάνω εξετάσεις, οι εξετάσεις δεν είναι αυτοσκοπός.

Πρόκειται για «φιλικό» αναλυτικό πρόγραμμα, το οποίο μπορεί εύκολα ο εκπαιδευτικός να προσεγγίζει και να εφαρμόζει. Επειδή το αναλυτικό αυτό πρόγραμμα απευθύνεται σε εκπαιδευτικούς με διαφορετικές εμπειρίες και ακαδημαϊκή κατάρτιση, κρίθηκε απαραίτητο να συνοδεύεται από διδακτικές προσεγγίσεις και προτάσεις για τη χρήση διδακτικού υλικού. Οι μεθοδολογικές αυτές προσεγγίσεις στηρίζονται σε σύγχρονες εκπαιδευτικές αντιλήψεις και κυρίως στη συνολική εκπαιδευτική εμπειρία επιτυχημένων μεθόδων που εφαρμόζονται σε παροικιακά σχολεία. Τονίζεται, βέβαια, ότι οι εισηγήσεις αυτές δεν πρέπει να αποτελούν συνταγές. Επομένως, δεν πρέπει να περιορίζουν τον εκπαιδευτικό, αντίθετα, μπορούν να αποτελούν τη βάση πάνω την οποία θα στηρίξει τις δικές του προσεγγίσεις.

Το αναλυτικό πρόγραμμα ακολουθεί, σε μεγάλο βαθμό, το πρότυπο του κλειστού διαβαθμισμένου αναλυτικού και είναι διαταγμένο σπειροειδώς. Ένα τέτοιο αναλυτικό πρόγραμμα:

- Διευκολύνει τον εκπαιδευτικό και του προσφέρει ασφάλεια, σχετικά με τα πλαίσια στα οποία θα κινηθεί,
- Διασφαλίζει την εκπαίδευση των παιδιών και προάγει γενικά την παιδεία στην παροικία,
- Αποφεύγει την άσκοπη και επιζήμια, για την παροικιακή εκπαίδευση, αυθαίρετη επιλογή στόχων και μέσων,
- Παρέχει τα περιθώρια για πειραματισμό και είναι ανοιχτό σε προσαρμογές και διαφοροποιήσεις.

Στη διδασκαλία του γλωσσικού μαθήματος, οι εκπαιδευτικοί πρέπει να κατευθύνονται από το γεγονός ότι η γλώσσα αποτελεί το κυριότερο μέσο επικοινωνίας και ως τέτοια πρέπει να αντιμετωπίζεται. Αλλά, όπως είναι γνωστό, το ελληνόγλωσσο μορφωτικό κεφάλαιο των παιδιών είναι πολύ περιορισμένο. Επομένως, η επικοινωνιακή προσέγγιση, η οποία θεωρείται ως η καταλληλότερη για τη διδασκαλία τόσο της μητρικής όσο και των ξένων γλωσσών, θα πρέπει να ακολουθείται με επιφύλαξη όσον αφορά το γλωσσικό υλικό και τις δραστηριότητες. Δηλαδή, για να βοηθηθούν τα παιδιά να αποκτήσουν επικοινωνιακή επάρκεια στα Ελληνικά, πρέπει, στα αρχικά τουλάχιστον στάδια, να παρέχουμε στα παιδιά έτοιμα γλωσσικά πρότυπα.

Ακολουθείται εδώ η μέθοδος της ενιαίας γλωσσικής προσέγγισης. Η προσέγγιση αυτή αντιμετωπίζει τη γλώσσα στη φυσική της διάσταση ως ένα αδιαχώριστο σύνολο. Για παράδειγμα, η ζωντανή γλώσσα με την οποία επικοινωνούμε προφορικά και γραπτά δε χωρίζεται ποτέ σε ανάγνωση ή γραμματική, ούτε πάλι διασπάται σε λέξεις ή προτάσεις, αλλά λειτουργεί ενωμένη νοηματικά μέσα στον γραπτό ή προφορικό λόγο. Ο διαχωρισμός της γλώσσας σε τομείς στο παρόν αναλυτικό πρόγραμμα, γίνεται για λόγους διασάφησης και παρουσίασης, με στόχο να βοηθηθούν οι εκπαιδευτικοί στον προγραμματισμό τους, ώστε να καλλιεργούν τη γλώσσα σε όλους τους τομείς.

Η γλωσσική διδασκαλία μεθοδεύεται έτσι ώστε τα παιδιά να μαθαίνουν και να ασκούνται στα ήδη γνωστά τους, τα οποία κάθε φορά θα επεκτείνονται και θα εμπλουτίζονται. Διασφαλίζεται έτσι εδώ η παιδοκεντρική προσέγγιση και η αρχή της παροχής ίσων ευκαιριών. Επιδιώκεται, σε μεγάλο βαθμό, η χρήση οπτικοακουστικού κ.ά. υλικού, ώστε να υποβοηθούνται τα παιδιά στην απόκτηση εννοιών και παραστάσεων.

Το αναλυτικό δεν βασίζεται σε συγκεκριμένα βιβλία. Μάλλον επιδιώκει το αντίθετο: τη χρήση, δηλαδή, πολλαπλών πηγών και προσεγγίσεων, πολλαπλών βιβλίων και όχι ενός, ίσως ανεπαρκούς.

Το αναλυτικό πρόγραμμα των Ελληνικών χωρίζεται σε πέντε γλωσσικούς τομείς

- Ανάγνωση – Κατανόηση,
- Γραπτή Έκφραση,
- Προφορική Έκφραση και Ακρόαση,
- Γραμματική – Σύνταξη,
- Λεξιλόγιο Ορθογραφία.

Η επεξεργασία του κάθε τομέα της γλώσσας επιτυγχάνεται μέσα από τη διάταξη εφικτών και καθαρά διατυπωμένων στόχων για κάθε τάξη – επίπεδο, καθώς και εκτενή ή συνοπτική παρουσίαση διδακτικών προσεγγίσεων, περιγραφή του διδακτικού υλικού και εισηγήσεις για δραστηριότητες.

Τρεις, ακόμα, καινοτομίες αυτού του αναλυτικού, το καθιστούν ιδιαίτερα χρηστικό.

1. Για πρώτη φορά καθορίζεται βασικό ορθογραφικό λεξιλόγιο, για να διασφαλιστεί η συστηματική και συνεπής εξάσκηση της ορθογραφίας, με θετικές συνέπειες στην ανάπτυξη του γραπτού λόγου.

2. Προτείνονται, ενδεικτικά, κάποια βιβλία ή σειρές βιβλίων για κάθε τάξη. Βασικό κριτήριο επιλογής ήταν η γλωσσική δυσκολία/ευχέρεια των παιδιών, το περιεχόμενο και η πλούσια εικονογράφηση. Επιδιώκεται εδώ η προσφορά αξιόλογων δειγμάτων της ελληνικής παιδικής λογοτεχνίας στο παροικιακό σχολείο, που να απευθύνονται στο γλωσσικό επίπεδο των παιδιών, αλλά να είναι και ενδιαφέροντα, για να μπορούν να τα διαβάσουν τα παιδιά. Στο καθημερινό αγγλικό σχολείο κατακλύζονται από πλουσιότατες και εξαιρετικά ελκυστικές εκδόσεις. Επιβάλλεται να εισαχθεί η γνώση και αγάπη του ελληνικού βιβλίου στο παροικιακό σχολείο.

3. Προτείνεται, ακόμα, ενδεικτικό ακουστικό υλικό που θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί δημιουργικά στην τάξη. Βασικό κριτήριο επιλογής ήταν η γλωσσική δυσκολία/ευχέρεια των παιδιών, το περιεχόμενο και οι δραστηριότητες που θα μπορούσαν να ακολουθήσουν στην επεξεργασία των προτεινόμενων επιλογών. Επιδιώκεται εδώ η εξοικείωση των παιδιών στην ακρόαση-κατανόηση από νωρίς, με ευχάριστο τρόπο. Η ακρόαση-κατανόηση, πέρα από τη θέση που πρέπει να κατέχει στο γλωσσικό μάθημα, αποτελεί μέρος των εξετάσεων του GCSE. Ο κατάλογος των ακροάσεων και πάλι, δεν είναι οπωσδήποτε εξαντλητικός.

2.1.6.2 Αναλυτικό Πρόγραμμα Κοινωνικών Θεμάτων

Όσον αφορά το αναλυτικό των Κοινωνικών Θεμάτων, το θεωρητικό υπόβαθρο κινείται σε όμοιο πλαίσιο με αυτό που περιγράψαμε πιο πάνω, αλλά και στις ακόλουθες θεμελιώδεις αρχές της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης:

Πρώτη είναι η αρχή της ισοτιμίας των πολιτισμών, δηλαδή ο σεβασμός και η ισότιμη αποδοχή όλων των πολιτισμών. Η αρχή αυτή είναι ιδιαίτερα σημαντική για τα ελληνόπουλα της παροικίας, τα οποία ζουν, αναπτύσσονται και μορφώνονται στα πλαίσια πολυπολιτισμικής κοινωνίας. Επίσης, όταν μιλούμε για ισοτιμία πολιτισμών, δεν πρέπει να εννοούμε μόνο τον ελληνικό, τον αγγλικό ή και τους άλλους πολιτισμούς που συναντά το παιδί στη Μ. Βρετανία, αλλά και τον ενδιάμεσο πολιτισμό των μεταναστών. Ο πολιτισμός αυτός είναι προϊόν της διαφοροποίησης και της μετεξέλιξης του πολιτισμού της χώρας προέλευσης, λόγω των επιδράσεων που δέχεται από τον πολιτισμό της χώρας υποδοχής.

Οι εκπαιδευτικοί, ιδιαίτερα αυτοί που έρχονται από την Ελλάδα ή την Κύπρο, θα πρέπει να λαμβάνουν σοβαρά υπόψη τον ενδιάμεσο αυτό πολιτισμό. Να αντιληφθούν, επίσης, ότι δεν διδάσκουν ελληνόπουλα της Κύπρου ή της Ελλάδας, αλλά άγγλους υπηκόους, με εθνική συνείδηση της ελληνικής παροικίας της Μ. Βρετανίας. Τέλος, η αρχή της ισοτιμίας των πολιτισμών δε σημαίνει απλώς δογματική αρχή, αλλά στάση αντιμετώπισης του όλου θέματος με πρακτικές εφαρμογές στις μεθόδους διδασκαλίας στην επιλογή και προσέγγιση του διδακτικού υλικού και στις δραστηριότητες.

Δεύτερη είναι η αρχή της αξιοποίησης του μορφωτικού κεφαλαίου των παιδιών. Αυτό σημαίνει ότι οι εκπαιδευτικοί πρέπει να ενεργοποιήσουν τις γνώσεις και τις εμπειρίες που αποκτούν τα παιδιά μέσα από το αγγλικό εκπαιδευτικό σύστημα, καθώς και τα καθημερινά και κοινωνικά τους βιώματα στην οικογένεια και την παροικία. Οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει επίσης, να αποδέχονται τον γλωσσικό κώδικα των παιδιών και να τον αξιοποιούν, με στόχο να τα βοηθήσουν να αποκτήσουν βασικό εννοιολογικό λεξιλόγιο στα ελληνικά.

Η **τρίτη** αρχή της παροχής ίσων ευκαιριών, συμπίπτει και με τις αρχές της παιδοκεντρικής θεωρίας. Επομένως, μέσα στα πλαίσια του σεβασμού της αρχής για την παροχή ίσων ευκαιριών, θα πρέπει το μάθημα να προσφέρεται διαφοροποιημένο

σε κάθε μαθητή, ώστε να ανταποκρίνεται στο επίπεδό του. Η αρχή αυτή πρέπει να προσεχθεί ιδιαίτερα, γιατί στις τάξεις των ελληνικών παροικιακών σχολείων υπάρχει μεγάλη ανομοιογένεια τόσο στο γλωσσικό όσο και στο ακαδημαϊκό επίπεδο των παιδιών.

Σύμφωνα με την παιδοκεντρική θεωρία θα πρέπει επίσης, το διδακτικό υλικό να σέβεται τα ενδιαφέροντα των παιδιών και να λαμβάνει υπόψη τις εμπειρίες τους. Τόσο μέσα από την επιλογή του διδακτικού υλικού όσο και μέσα από τις διδακτικές προσεγγίσεις και τις δραστηριότητες, θα πρέπει να επιδιώκεται η χαρά της μάθησης. Τα παιδιά να έχουν ενδιαφέρον για το μάθημα και να αισθάνονται χαρά και ικανοποίηση.

Οι στόχοι του αναλυτικού αυτού είναι σαφείς και περιεκτικοί και βοηθούν τους εκπαιδευτικούς στον προγραμματισμό τους. Το διδακτικό υλικό οργανώνεται σύμφωνα με τη σπειροειδή διάταξη της ύλης: Η διδασκαλία των κοινωνικών θεμάτων μεθοδεύεται έτσι, ώστε τα παιδιά να μαθαίνουν και να ασκούνται στα ήδη γνωστά τους θέματα, τα οποία κάθε φορά επεκτείνονται και εμπλουτίζονται. Οι γνώσεις που συστήνονται είναι πυρηνικές, δηλαδή αποτελούν μία βάση (έναν πυρήνα) για τα παιδιά, ώστε να μπορούν να προχωρήσουν από μόνοι τους και με το ενδιαφέρον που θα προκληθεί, για να ερευνήσουν και να γνωρίσουν περισσότερα. Για τον λόγο αυτό πρέπει να καλλιεργούνται παράλληλα και δεξιότητες μάθησης, οι οποίες υπάρχουν ήδη στα παιδιά από το αγγλικό εκπαιδευτικό σύστημα. Οι δεξιότητες αυτές είναι: η εύρεση και χρήση των πηγών γνώσεων (διαδίκτυο, εγκυκλοπαίδειες, βιβλία), ανάλυση των πηγών, εποικοδόμηση της νέας γνώσης, κριτική σκέψη.

Επομένως, η προσφορά του μαθήματος δεν θα πρέπει να γίνεται μόνο με την αφηγηματική μέθοδο, η οποία είναι κατάλληλη για κάποιες ενότητες (π.χ. τα παιδιά ευχαριστιούνται με την ενδιαφέρουσα αφήγηση ενός μύθου), αλλά και μέσω της ενεργητικής μάθησης. Τα παιδιά μαθαίνουν να λύνουν προβλήματα – ερωτήματα, αλληλεπιδρώντας τα ίδια με τα υλικά ή τις πληροφορίες.

Η μέθοδος αυτή λειτουργεί καλύτερα μέσω της ομαδοσυνεργατικής διαρρύθμισης της τάξης, όπου τα παιδιά έχουν κοινό πρόβλημα – ερώτημα να επιλύσουν. Είναι ήδη συνηθισμένα από το αγγλικό σχολείο να συνεργάζονται σε ομάδες και κατέχουν τις βασικές κοινωνικές δεξιότητες που χρειάζονται, για να λειτουργήσει η ομάδα σωστά.

Λόγω του θεωρητικού υπόβαθρου, δεν συστήνεται ένα βασικό εγχειρίδιο, αλλά δίνεται έμφαση όχι απλώς στο πολλαπλό βιβλίο αλλά και στο πολλαπλό υλικό. Μέσα στα πλαίσια που έχουμε περιγράψει, είναι απαραίτητο να συμπληρώνεται το μάθημα και να εμπεδώνεται με ποικιλία δημιουργικών δραστηριοτήτων, οι οποίες θα εναλλάσσονται κάθε φορά, ανάλογα και με το θέμα.

Η σημαντικότερη καινοτομία του αναλυτικού των κοινωνικών θεμάτων, είναι ότι λύνει το πρόβλημα του χρόνου διδασκαλίας. Τα κοινωνικά Θέματα στο ομογενειακό σχολείο, διδάσκονται κατά κύριο λόγο με την Ενιαία Θεώρηση της ύλης, μέσω δηλαδή του μαθήματος των Ελληνικών. Όσον δε αφορά το θεματολόγιο, ακολουθείται, συνήθως, ο επετειακός κύκλος. Στο αναλυτικό αυτό δεν εγκαταλείπεται απόλυτα ο τρόπος αυτός, αλλά συνδυάζεται με τη θεματική προσέγγιση, προσφέροντας στα παιδιά επιπρόσθετα και ξεχωριστά, μαθήματα Θρησκευτικών, Ιστορίας και Γεωγραφίας.

Η επιλογή των θεμάτων συμβάλλει όχι μόνο στη διατήρηση της πολιτιστικής ταυτότητας και της Χριστιανικής Ορθόδοξης πίστης, αλλά και στη γνωριμία και σύνδεση των παιδιών με την Ελλάδα, την Κύπρο και την Ελληνική Παροικία. Καταλήγει σε πυρηνικά θέματα-μαθήματα που προσφέρουν τα βασικά στοιχεία του πολιτισμού μας (6 μαθήματα - 3 για το κάθε θέμα), προτεινόμενης διάρκειας 80 συνεχόμενων λεπτών για τις τάξεις του Σαββάτου ή δύο 40λεπτων μαθημάτων για τα σχολεία των καθημερινών. Τα μαθήματα αυτά πρέπει να κατανεμηθούν σύμφωνα με την εμπειρία του εκπαιδευτικού, κατά τη διάρκεια του χρόνου. Αυτό σημαίνει πως ο εκπαιδευτικός θα προγραμματίζει και θα διδάσκει τα Κοινωνικά Θέματα με τη θεματική προσέγγιση, τις μέρες που το σχολείο θα λειτουργεί χωρίς επιπρόσθετες δραστηριότητες (π.χ. Εκκλησιασμός, επισκέψεις γονέων, γενικές δοκιμές, γιορτές κτλ.).

Ανάλογα με την ενότητα και το υλικό που διαθέτει ο εκπαιδευτικός, μπορεί να ακολουθεί είτε την ενιαία είτε τη θεματική προσέγγιση. Όπου το μάθημα των ελληνικών προσφέρεται, μπορεί να ακολουθείται η ενιαία προσέγγιση, δηλαδή να διδάσκεται παράλληλα με τα ελληνικά και το κοινωνικό θέμα. Σε καμία περίπτωση δεν θα πρέπει να μετατρέπεται το μάθημα των ελληνικών σε πατριδογνωσία ή το αντίθετο. Έτσι, είναι επιβεβλημένο, αρκετές ενότητες να προσεγγίζονται θεματικά, ανεξάρτητα από το μάθημα των ελληνικών. Επίσης, οι εκπαιδευτικοί είναι ελεύθεροι, κρίνοντας από το επίπεδο και τα ενδιαφέροντα των μαθητών τους, αλλά και από τις αλλαγές στη επικαιρότητα (π.χ. εθνικά ή άλλα θέματα που προκύπτουν), να κάνουν επιλογή ή να προσαρμόσουν τα θέματα που διδάσκουν.

2.1.6.3 Αναλυτικό Πρόγραμμα Προδημοτικής

Ο σκοπός του Αναλυτικού προγράμματος της Προδημοτικής είναι να προσφέρει ολοκληρωμένη πρόταση για την προδημοτική εκπαίδευση στα Ελληνικά σχολεία της Ομογένειας, με έμφαση στην καλλιέργεια του ελληνικού προφορικού λόγου. Στην προετοιμασία της πρότασης λήφθηκαν υπόψη οι βασικές αρχές της διαπολιτισμικής και της παιδοκεντρικής θεωρίας. Δίνεται, επίσης, ολοκληρωμένο ετήσιο πρόγραμμα θεμάτων και δραστηριοτήτων, προσαρμοσμένο στον περιορισμένο χρόνο και στα περιορισμένα μέσα που διαθέτουν τα παροικιακά σχολεία.

Βάσει των αναφερθέντων αρχών λήφθηκαν υπόψη οι αρχές, οι προσεγγίσεις και το πρόγραμμα της αγγλικής προδημοτικής εκπαίδευσης και προσφέρθηκε, σε συγκερασμό με τα αναλυτικά προγράμματα της προδημοτικής εκπαίδευσης της Κύπρου και της Ελλάδας. Σκοπός είναι η διευκόλυνση των νήπιων και των παιδιών να προσαρμοσθούν ευκολότερα στο ελληνικό σχολείο, χωρίς να δημιουργείται μέσα τους σύγχυση, αλλά σύγκλιση των δύο πολιτισμών.

Οι νηπιαγωγοί καλούνται, επίσης, να αξιοποιήσουν τις γνώσεις, τις εμπειρίες, τις δεξιότητες και τις στάσεις που αποκτούν τα παιδιά, μέσα από την αγγλική προδημοτική εκπαίδευση, καθώς και τα καθημερινά και κοινωνικά τους βιώματα στην οικογένεια και την παροικία. Τα νήπια και τα παιδιά, που φοιτούν στις ελληνικές παροικιακές προδημοτικές, μιλούν στην πλειοψηφία τους αγγλικά, ενώ τα ελληνικά είναι δεύτερη γλώσσα. Μέσα από το παρόν αναλυτικό, ο γλωσσικός αυτός κώδικας των παιδιών αξιοποιείται, με στόχο να αποκτήσουν βασικό εννοιολογικό λεξιλόγιο στα ελληνικά.

Μέσα στα πλαίσια της παιδοκεντρικής προσέγγισης, προσφέρονται κατά το πλείστον, παιγνιώδεις δραστηριότητες, οι οποίες αποτελούν τον φυσικό τρόπο μάθησης και έκφρασης στην προσχολική ηλικία, καθώς και θέματα τα οποία να σέβονται τα ενδιαφέροντα των παιδιών. Θα πρέπει τα παιδιά να αισθάνονται χαρά και ικανοποίηση, να έχουν την ελευθερία επιλογής και να αποκτήσουν εμπιστοσύνη και αυτοπεποίθηση.

Το αναλυτικό αυτό πρόγραμμα τέθηκε σε πρακτική-πειραματική εφαρμογή από το 1992 στα νηπιαγωγεία και στις προδημοτικές των Ελληνικών Σχολείων Αποστόλου Βαρνάβα, και από το 2000 στις προδημοτικές και το νηπιαγωγείο του Ελληνορθόδοξου Σχολείου του Αγίου Δημητρίου. Στα χρόνια αυτά δόθηκε η ευκαιρία επεξεργασίας του παρόντος αναλυτικού, με διαφορετικές ομάδες νηπιαγωγών και δασκάλων και διαφορετικές ομάδες παιδιών. Έτσι,

δέχτηκε αρκετές προσαρμογές και διορθώσεις, μέχρι να φτάσει στη τελική του μορφή. Το σημαντικότερο είναι ότι η εφαρμογή του μελετήθηκε διαχρονικά *(longitudinal)* και τα τελικά θετικά αποτελέσματα έχουν παρατηρηθεί πρακτικά.

Τέλος, ο σκοπός του παρόντος αναλυτικού δεν είναι να περιορίσει, αλλά να διευκολύνει τις νηπιαγωγούς και να προσφέρει ασφάλεια όσον αφορά τα πλαίσια που θα κινηθούν. (Σχετική Τράπεζα Υλικού για κάθε ενότητα αναπτύχθηκε παράλληλα με την ανάπτυξη του Αναλυτικού.) Τα προτεινόμενα ωρολόγια προγράμματα, καθώς και οι προτεινόμενες ενότητες, μπορούν να προσαρμοσθούν ανάλογα με το ωράριο λειτουργίας του νηπιαγωγείου ή της προδημοτικής. Παρέχει, επομένως, περιθώρια για πειραματισμό και είναι ανοιχτό σε προσαρμογές και διαφοροποιήσεις, στο μικροεπίπεδο της τάξης. Διασφαλίζει την αγωγή των νηπίων και των παιδιών, βοηθά στην ομαλή ένταξη τους στο ελληνικό παροικιακό σχολείο και θέτει τα θεμέλια της ισορροπημένης ανάπτυξης τους ως άγγλων πολιτών με δυνατή τη συνείδηση της ελληνικής τους καταγωγής. Προάγει, γενικά, την ελληνική παιδεία στην παροικία της Μ. Βρετανίας.

2.1.7 Εκπαιδευτική Αξιολόγηση

Η εκπαιδευτική αξιολόγηση είναι το μέτρο επιτυχίας μίας εκπαιδευτικής διαδικασίας. Χωρίς εκπαιδευτική αξιολόγηση δεν μπορεί να μετρηθεί η εκπαιδευτική προσπάθεια, σε σχέση με τους στόχους που έχουν τεθεί. Είναι απαραίτητη διαδικασία που ολοκληρώνει και ανακυκλώνει την εκπαιδευτική πράξη. Από τη στιγμή που προσφέρονται ξεκάθαροι οι διδακτικοί στόχοι στο Αναλυτικό Πρόγραμμα, η αξιολόγηση μπορεί να γίνει εύκολα. Στο Αγγλικό εκπαιδευτικό σύστημα η αξιολόγηση των επιδόσεων των παιδιών αποτελεί την ουσία της παρεχόμενης εκπαίδευσης, γιατί χωρίς αυτήν δεν μπορεί να διαφανεί το μέγεθος και το εύρος της επιτυχίας. Λόγω του ότι στα εκπαιδευτικά συστήματα της Κύπρου και της Ελλάδας, η διαδικασία της αξιόλογης είναι παραμελημένη για τη βασική βαθμίδα της Δημοτικής Εκπαίδευσης και είναι ανύπαρκτα τα εθνικά επίπεδα, υπάρχει κατ’ επέκταση και η αμέλεια αυτή στο παροικιακό σχολείο.

Στο ελληνορθόδοξο σχολείο Αγίου Δημητρίου η μεγάλη αυτή παράληψη αντιμετωπίσθηκε επιστημονικά και αποτελεσματικά. Αρχικά, οι εκπαιδευτικοί επιμορφώθηκαν στο θέμα, στη συνέχεια ετοιμάστηκαν τα τελικά εξεταστικά δοκίμια, εφαρμόζονταν, διορθώνονταν, δινόταν η ανατροφοδότηση σε γονείς, παιδιά και στη σχολική μονάδα και στο τέλος οι εκπαιδευτικοί προέβαιναν σε διορθωτικά μέτρα.

Συγκεκριμένα, στο σχολείο του Αγίου Δημητρίου εφαρμόζονταν οι ακόλουθοι τρόποι αξιολόγησης:

- *Η διαγνωστική αξιολόγηση γίνεται στην αρχή της σχολικής χρονιάς, μετά από επανάληψη και στοχεύει στη διακρίβωση του επιπέδου του τμήματος γενικά, αλλά και των παιδιών ατομικά. Η αξιολόγηση βοηθά στην επιλογή των κατάλληλων στόχων από το αναλυτικό που θα θέσει για την τάξη του ο/η εκπαιδευτικός.*

- *Η συνεχής αξιολόγηση γίνεται ταχτικά με διάφορα πρόχειρα διαγνωστικά* προφορικά *και* γραπτά, *για να διαπιστωθεί η πρόοδος των παιδιών προς την επιθυμητή κατεύθυνση.*

- *Η τελική αξιολόγηση γίνεται κάποτε στο τέλος του τριμήνου και σίγουρα στο τέλος της χρονιάς, για να διαπιστωθεί η επιτυχία της εκπαιδευτικής προσπάθειας και η επίτευξη ή μη, των στόχων. Η τελική αξιολόγηση πρέπει να γίνεται με δομημένα εξεταστικά δοκίμια με βάση τους στόχους που έχει θέσει ο/η εκπαιδευτικός για την τάξη του.*

Η τελική αξιολόγηση είναι διαδικασία που υλοποιείται σε τρεις φάσεις:

- *τη συλλογή πληροφοριών* (*μέσω των δοκιμίων*),
- *την επεξεργασία των πληροφοριών* (*με τη διόρθωση των δοκιμίων*) *και*
- *την ανατροφοδότηση* (*feed-back*).

Η ανατροφοδότηση που παρέχει ο εκπαιδευτικός στα παιδιά αποτελεί κρίσιμη λειτουργία για την παροικιακή εκπαίδευση. Θεωρήσαμε καλύτερο να κρίνεται η ατομική πρόοδος κάθε παιδιού ξεχωριστά και όχι συγκριτικά με τους άλλους. Στο κάθε παιδί ξεχωριστά και στους γονείς των παιδιών δίνονταν σύντομα και συγκεκριμένα σχόλια. Συνάμα, συζητείτο μαζί τους γενικά η πρόοδος και η συμπεριφορά του παιδιού, καθώς και τρόποι βελτίωσης του. Επειδή η φοίτηση δεν είναι υποχρεωτική, τα παιδιά πρέπει να έχουν τα θετικότερα κίνητρα, για να έρχονται στο σχολείο και να ενδιαφέρονται για την ελληνική τους παιδεία. Επομένως, ο εκπαιδευτικός είχε οδηγίες να προσέξει ιδιαίτερα πώς θα παρουσιάσει τα αποτελέσματα στα παιδιά και στους γονείς τους, χωρίς φυσικά να κρύψει την αλήθεια.

Μέσα από την προσπάθεια αυτή και την εργασία που γινόταν στους συντονισμούς των τάξεων, δημιουργήθηκε η «Τράπεζα Αξιολόγησης» (Κουντούρης, 2002). Στην έκδοσή της περιλαμβάνει το σκεπτικό αξιολόγησης, τα εξεταστικά δοκίμια και τα τριμηνιαία δελτία προόδου που ανταποκρίνονται στο παρόν αναλυτικό. Τα αξιολογικά δοκίμια αναπτύχθηκαν με βάση τη διδαχθείσα ύλη, το αναλυτικό πρόγραμμα και το επίπεδο του μέσου μαθητή της

τάξης. Καθορίστηκαν πανομοιότυπα κριτήρια περιγραφής των επιπέδων για όλο το σχολείο. Καταγράφηκε το σκεπτικό του κάθε δοκιμίου και κωδικοποιήθηκε η αξιολόγηση σε ένα τύπο δελτίου προόδου που χρησιμοποιήθηκε, με ελαφρές διαφοροποιήσεις στα θέματα, από το νηπιαγωγείο μέχρι και τις τάξεις A-Level.

Με τον τρόπο αυτό επιτεύχθηκε η δημιουργία συνέπειας και συνέχειας στο ακαδημαϊκό έργο, που απέβη σωστική στη μελλοντική προσπάθεια του σχολείου για αναγνώριση επιπέδων κατάκτησης της γλώσσας και δημιουργία σταθμισμένων δοκιμίων για την αξιολόγηση. Το υλικό της Τράπεζας Αξιολόγησης ήταν πρωτοποριακό για πολλούς λόγους. Ήταν αποτέλεσμα συλλογικής προσπάθειας των εκπαιδευτικών που εργάστηκαν στο σχολείο κατά τις σχολικές χρονιές 1999-2001, στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση. Τα Δοκίμια προσανατολίζονταν κυρίως στο επίπεδο του μέσου μαθητή της τάξης, σύμφωνα με τη διδαχθείσα ύλη και με βάση το Αναλυτικό Πρόγραμμα (αναπτύχθηκαν παράλληλα με την πιλοτική εφαρμογή και την οριστικοποίηση του Αναλυτικού προγράμματος). Ήταν η πρώτη φορά που προσφερόταν ολοκληρωμένο τέτοιο υλικό, που το χαρακτήριζε η συνέπεια σε όλο το εύρος ανάπτυξης των αξιολογικών δοκιμίων. Ήταν, επίσης, η πρώτη φορά που γινόταν χρήση από παροικιακό σχολείο αυτού του εργαλείου αξιολόγησης, για να διαφανεί το επίπεδο επίτευξης των στόχων του Αναλυτικού Προγράμματος του σχολείου. Τέλος, μετά από τα πρώτα χρόνια χρήσης της Τράπεζας Αξιολόγησης μπορούσαν να εξαχθούν συγκριτικά συμπεράσματα για την ακαδημαϊκή πορεία του κάθε μαθητή, της κάθε τάξης και του σχολείου.

Η Αξιολόγηση δεν αφορούσε μόνο την πρόοδο των παιδιών, αλλά και την πρόοδο της σχολικής μονάδας. Καθιερώθηκε, στο τέλος της κάθε σχολικής χρονιάς, να υποβάλλεται από τους εκπαιδευτικούς έκθεση που να αφορά τη χρονιά που πέρασε *(βλ. Κουντούρη, 2002)*. Συγκεκριμένα, οι εκπαιδευτικοί σημείωναν την αρχική και την τελική τους εντύπωση για τους μαθητές και την τάξη τους, τους υπό έμφαση στόχους που τέθηκαν και την ανταπόκριση των παιδιών. Έκαναν παρατηρήσεις για τον βαθμό στον οποίο ακολουθήθηκε το Αναλυτικό Πρόγραμμα και κατά πόσο αυτό έπρεπε να διαρρυθμιστεί διαφορετικά. Τέλος, σημείωναν άλλα προβλήματα ή ελλείψεις, έκαναν εισηγήσεις για τους τομείς όπου χρειαζόταν βελτίωση και αποτύπωναν τη γενική τους εντύπωση για το σχολείο. Η «Έκθεση Σχολικής Χρονιάς» αποτελούσε το κύριο αντικείμενο της Εκπαιδευτικής Συνάντησης του τρίτου τριμήνου.

2.1.8 Εκδόσεις

Το εκδοτικό έργο του Ελληνορθόδοξου Σχολείου Αγίου Δημητρίου, κατά την περίοδο αναβάθμισης του σχολείου, κατάφερε να ξεπεράσει τα όρια της σχολικής κοινότητας και να απλωθεί γενικότερα στα παροικιακά σχολεία. Κορυφαία, στο θέμα αυτό, υπήρξε η εκτύπωση και προσφορά των Αναλυτικών προγραμμάτων: Ελληνικών, Κοινωνικών Θεμάτων και Προδημοτικής Εκπαίδευσης. Μία σειρά από άλλες εκδόσεις, που στόχευαν στην αναβάθμιση της σχολικής μονάδας, έγιναν γρήγορα γνωστές και το σχολείο τις πολλαπλασίαζε, για να χρησιμοποιηθούν και σε άλλα σχολεία. Αναφέρονται εδώ χαρακτηριστικά οι αυτοτελείς εκδόσεις που λειτούργησαν καταλυτικά στην οργανωτική αναβάθμιση του σχολείου. Πέρα από αυτές δημιουργήθηκε στο σχολείο Τράπεζα Εκπαιδευτικού Υλικού που αφορούσε όλες τις ενότητες διδασκαλίας για την Προδημοτική Εκπαίδευση (Νηπιαγωγείο – Προδημοτική), τη διδασκαλία της Πρώτης Ανάγνωσης, την εισαγωγή της νεοελληνικής λογοτεχνίας για παιδιά ηλικίας δημοτικού, καθώς και το διδακτικό υλικό που αφορούσε τη διδασκαλία των Γυμνασιακών τμημάτων GCSE Modern Greek και των Λυκειακών τμημάτων A.S. / A – Level Modern Greek [345].

2.1.8.1 Βιβλίο Τάξης

Το *Βιβλίο Τάξης*, ήταν, ίσως, το πρώτο βασικό εργαλείο αναδιοργάνωσης της εργασίας. Δεν ήταν αποκλειστική καινοτομία του σχολείου, αλλά δάνειο από τα Ελληνορθόδοξα Σχολεία Αποστόλου Βαρνάβα, όπου η χρήση του περιοριζόταν σε παρουσιολόγιο και αρχείο καταγραφής της διδαχθείσας ύλης. Εκείνο που ήταν καινοτόμο στο Ελληνορθόδοξο Σχολείο Αγίου Δημητρίου, ήταν ο εμπλουτισμός της χρηστικότητας του Βιβλίου. Ο αρχικός σκοπός του ήταν να τηρείται ο έλεγχος της φοίτησης των παιδιών και της ύλης που διδάσκονται. Σε αυτά, προστέθηκε δισέλιδος χώρος για σημειώσεις που αφορούσαν τον προγραμματισμό της εργασίας, κατάσταση παρακολούθησης της διεκπεραίωσης της κατ' οίκον εργασίας, κατάσταση συχνότητας φοίτησης, κατάσταση με τα προσωπικά στοιχεία των μαθητών, χώρος για να σημειώνονται τα ιδιαίτερα προβλήματα (κυρίως συμπεριφοράς), που μπορεί να παρουσιάζονται στην τάξη, και χώρος για άλλες σημειώσεις. Στις σελίδες που αφορούσαν την ύλη που διδάχτηκε, υπήρχε χώρος για καταγραφή, ξεχωριστά, της ύλης των Ελληνικών

[345] Ονομασίες για τα αντίστοιχα πιστοποιητικά ελληνομάθειας που απονέμονταν, κατόπιν εξετάσεων, σε εθνικό επίπεδο στη Βρετανία. GCSE: Γενικό Πιστοποιητικό Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, A.S. (Advanced Subsidiary), Προχωρημένο Επιβοηθητικό Επίπεδο (Εισήχθηκε στο Βρετανικό σύστημα εξετάσεων το 2000-2001 ως ενδιάμεσο επίπεδο μεταξύ του GCSE και του A–Level), A–Level (Advanced Level) Προχωρημένο Επίπεδο.

και της ύλης των κοινωνικών θεμάτων, καθώς και χώρος, για να σημειώνεται η κατ' οίκον εργασία που ανατέθηκε στο σπίτι. Το Βιβλίο Τάξης ήταν περιουσία του σχολείου και παρέμενε στο γραφείο της διεύθυνσης. Οι εκπαιδευτικοί το έπαιρναν από το γραφείο στην έναρξη των μαθημάτων και το επέστρεφαν στη λήξη. Με τον τρόπο αυτό όλοι ήταν υποχρεωμένοι να βρίσκονται στο σχολείο στην ώρα τους και σε περίπτωση έκτακτης ή προγραμματισμένης απουσίας εκπαιδευτικού, η διεύθυνση μπορούσε να γνωρίζει επακριβώς που βρισκόταν η τάξη στο προηγούμενο μάθημα και ποιες εργασίες είχαν ανατεθεί στα παιδιά, χωρίς να χρειάζεται τις πληροφορίες αυτές να τις πάρει από τα παιδιά. Με το εργαλείο αυτό μπορούσαν να τύχουν επαγγελματικού χειρισμού και διάφορα περιστατικά ανάρμοστης συμπεριφοράς ή παράπονα/αιτήματα των γονέων που αφορούσαν το αναλυτικό πρόγραμμα ή την κατ' οίκον εργασία. Ήταν τόσο επιτυχημένη καινοτομία που σύντομα την υιοθέτησαν τα σχολεία: Άγιου Ιωάννου και Αγίου Νικολάου του Κ.Ε.Σ., Rushcroft του Συλλόγου Ελλήνων Γονέων, Woodhouse των Α.Ε.Σ.Α. και άλλα σχολεία που μιμήθηκαν την προσπάθεια.

2.1.8.2 Βιβλιάριο ελέγχου κατ' οίκον εργασίας

Το ζήτημα της κατ' οίκον εργασίας γίνεται πολλές φορές αιτία για παρεξηγήσεις και εντάσεις, όχι μόνο στο παροικιακό αλλά και σε ημερήσια σχολεία. Γονείς παραπονιούνται ότι η κατ' οίκον εργασία είναι πολλή και δεν είναι κατάλληλη, άλλοι παραπονιούνται ότι είναι λίγη. Δάσκαλοι παραπονιούνται ότι τα παιδιά δεν κάνουν την εργασία τους ή ότι ξεχνούν να φέρουν τα βιβλία τους κλπ. Για να λυθούν τα προβλήματα που σχετίζονται με αυτό το θέμα, δημιουργήθηκε ειδικό βιβλιάριο που ονομάστηκε «Homework Record – Σημειώσεις κατ' οίκον εργασίας» *(βλ. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β')*. Το βιβλιαράκι δημιουργήθηκε στον τύπο αντίστοιχων τετραδίων κατ' οίκον εργασίας που διαμοιράζονται στα παιδιά στα Αγγλικά σχολεία. Εκτυπώθηκε και διαμοιράστηκε σε όλα τα παιδιά το ειδικό τετράδιο σημειώσεων κατ' οίκον εργασίας, όπου οι γονείς είχαν την ευκαιρία να παρακολουθούν τη συχνότητα συμπλήρωσης της κατ' οίκον εργασίας, να ανταλλάζουν μηνύματα με τους δασκάλους, να ελέγχουν τη συχνότητα δανεισμού βιβλίων βιβλιοθήκης κλπ. Στο εσώφυλλο του τετραδίου σημειώσεων κατ' οίκον εργασίας εκτυπώθηκε η Αποστολή του σχολείου, τόσο στα Αγγλικά όσο και στα Ελληνικά, καθώς και ο Κώδικας Συμπεριφοράς για τα παιδιά. Το βιβλιαράκι έγινε άμεσα αποδεκτό από όλους. Ήδη τα παιδιά και οι γονείς γνώριζαν αυτού του τύπου τα τετράδια από το Αγγλικό σχολείο. Αυτή η απλή ενέργεια πέτυχε:

- να λύσει το πρόβλημα της έλλειψης άμεσης ενημέρωσης μεταξύ γονέων και δασκάλων,

- να διασφαλίσει ότι δεν γίνεται σπατάλη του πολύτιμου χρόνου του παροικιακού σχολείου σε άσκοπες συζητήσεις,

- να υπενθυμίζει σε όλους την Αποστολή του σχολείου και τον Κώδικα Συμπεριφοράς,

- να αναβαθμίσει τη στάση απέναντι στο σχολείο και στην υιοθέτηση, από το παροικιακό σχολείο, πρακτικών εφαρμογών του Αγγλικού σχολείου.

2.1.8.3 Επιδόσεις Αναγνωστικής ευχέρειας

Αντίστοιχα με το «Homework Record – Σημειώσεις κατ' οίκον εργασίας» που λειτουργούσε και ως ένα εργαλείο αξιολόγησης της συχνότητας συμπλήρωσης της κατ' οίκον εργασίας, δημιουργήθηκε ένα ακόμα εργαλείο τρέχουσας αξιολόγησης, για την αναγνωστική ευχέρεια των μαθητών. Το εργαλείο αυτό μοιράστηκε στους δασκάλους ως βοήθημα για την αξιολόγηση τόσο της αναγνωστικής ευχέρειας όσο και του επιπέδου ανάγνωσης – κατανόησης στο οποίο φτάνουν τα παιδιά μιας συγκεκριμένης τάξης. Το «Reading Record – Επιδόσεις Αναγνωστικής Ευχέρειας» *(βλ. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ')* ήρθε να συνδέσει και πάλι την πραγματικότητα του παροικιακού με το ολοήμερο Αγγλικό σχολείο. Σκοπός του βιβλίου ήταν να αποτυπώνει, κατά μαθητή, το επίπεδο κατάκτησης της κατανόησης κειμένου. Μεταφράστηκαν, για το σκοπό αυτό, από τον διευθυντή και προσαρμόστηκαν τα Επίπεδα από το Εθνικό Αναλυτικό Πρόγραμμα για την Αγγλία και Ουαλία. Δόθηκαν, επίσης, με απλό και πρακτικό τρόπο, οδηγίες παρακολούθησης και καταγραφής της αναγνωστικής ευχέρειας του μαθητή. Οι οδηγίες αυτές ήταν γνωστές στους εκπαιδευτικούς από την τελική αξιολόγηση, που, από τη χρονιά 2000 – 2001, καθιερώθηκε να γίνεται στο τέλος κάθε σχολικής χρονιάς *(βλ. Κουντούρη, 2002)*.

2.1.8.4 Θεία Λειτουργία

Η Θεία Λειτουργία, η συμμετοχή και παρακολούθηση των ιερών ακολουθιών (Αγιασμός για την έναρξη της σχολικής χρονιάς, Δοξολογίες για τις Εθνικές Επετείους και τη Γιορτή των Γραμμάτων), γενικά η συμμετοχή των παιδιών στη λατρευτική ζωή θεωρήθηκε από την αρχή ως κεφάλαιο στο οποίο έπρεπε να δοθεί ιδιαίτερη βαρύτητα. Στόχος ήταν να μην είναι

παθητική η συμμετοχή των παιδιών, αλλά ούτε βεβιασμένη. Η Θεία Λειτουργία είναι κατ' εξοχήν πράξη ελευθερίας και μέθεξης και ως τέτοια έπρεπε να βιωθεί από τα παιδιά. Για να υποβοηθηθεί η συμμετοχή των παιδιών στη λατρεία, ετοιμάστηκε βιβλίο Θείας Λειτουργίας με το κείμενο στο πρωτότυπο και σε αγγλική μετάφραση. Αφαιρέθηκαν όλες οι ευχές που ο ιερέας λέει μυστικώς και λήφθηκε πρόνοια, ούτως ώστε η ακολουθία να μην ξεπερνά τα 60 – 65 λεπτά. Οι λειτουργίες διοργανώνονταν αποκλειστικά για τα παιδιά του Ελληνικού Σχολείου, με πρόγραμμα, μία φορά τον μήνα, και σε αυτές οι ψάλτες ήταν τα ίδια τα παιδιά. Μία τάξη κάθε φορά ή δύο, ανάλογα με τον αριθμό των παιδιών, αναλάμβαναν υπηρεσία κατά τη διάρκεια της ακολουθίας. Τα αγόρια βοηθούσαν στο ιερό. Τα κορίτσια βοηθούσαν στην είσοδο του σχολείου στον ναό, στη διανομή και τη συλλογή των βιβλίων της Θείας Λειτουργίας, στη Θεία Κοινωνία, στη διανομή του αντίδωρου. Η ακολουθία διακοπτόταν σε συγκεκριμένα σημεία και ο Διευθυντής επεξηγούσε στα παιδιά: για τα μέρη του ναού, για τα μέρη της Θείας Λειτουργίας, για τα Ιερά Σκεύη, για τα άμφια των κληρικών, για την Μικρή και τη Μεγάλη Είσοδο κ.ά. Γενικά, η Θεία Λειτουργία μεταβαλλόταν και σε ένα είδος μαθήματος λειτουργικής και κατήχησης. Δειλά-δειλά, στην αρχή τα παιδιά ανταποκρίνονταν μουδιασμένα, αλλά έναν σχεδόν χρόνο μετά, οι πιο παλιοί μαθητές είχαν πλήρη συμμετοχή στη λατρεία και τους ακολουθούσαν οι νεότεροι. Όταν το σχολείο απέκτησε βιντεοπροβολέα και φορητούς ηλεκτρονικούς υπολογιστές, το κείμενο της Θείας Λειτουργίας διαμορφώθηκε σε PowerPoint Presentation. Η οθόνη στηνόταν στη δεξιά πλευρά του ναού και γινόταν προβολή του κειμένου που βοηθούσε τα παιδιά να μην χάνονται στο βιβλίο και να συμμετέχουν πιο εύκολα, ψέλνοντας. Οι Θείες Λειτουργίες για τα παιδιά, που γίνονταν εκείνη την εποχή στο σχολείο του Αγίου Δημητρίου, ήταν ίσως το σημαντικότερο από τα επιτεύγματα του σχολείου, αναφορικά με την ανάπτυξη του ήθους του σχολείου και τη βίωση της ταυτότητας των παιδιών. Το βιβλίο της Θείας Λειτουργίας χρησιμοποιήθηκε για Θείες Λειτουργίες και σε άλλα σχολεία, όπως στο ημερήσιο ομολογιακό Σχολείο του Αγίου Κυπριανού, στο νότιο Λονδίνο.

2.1.8.5 Φύλλα Παρακολούθησης και Αξιολόγησης της επίτευξης των στόχων του Αναλυτικού Προγράμματος

Προς το τέλος της περιόδου 1998-2004, και αφού είχε κυκλοφορήσει ήδη από το σχολείο το Αναλυτικό Πρόγραμμα των Ελληνικών, δημιουργήθηκε η ανάγκη παρακολούθησης της εφαρμογής του Αναλυτικού. Οι εκπαιδευτικοί, κατά τις εκπαιδευτικές συναντήσεις, ζητούσαν την ανάπτυξη βοηθητικού εργαλείου. Έτσι, γεννήθηκαν τα «*Φύλλα*

Παρακολούθησης και Αξιολόγησης της επίτευξης των στόχων του Αναλυτικού Προγράμματος». Δημιουργήθηκε ξεχωριστό βιβλιαράκι για κάθε τάξη, με χώρο για να σημειώνει ο εκπαιδευτικός ημερομηνίες και το εύρος εφαρμογής των στόχων, καθώς και παρατηρήσεις για βελτίωση. Οι εκδόσεις αυτές ανύψωσαν ακόμη περισσότερο τον επαγγελματισμό στα πλαίσια του οποίου λειτουργούσε το σχολείο.

2.1.8.6 Ετήσιο Περιοδικό Σχολείου

Στο τέλος κάθε σχολικής χρονιάς εκδιδόταν το περιοδικό του σχολείου. Αυτό ήταν αποτέλεσμα συλλογικής εργασίας και αντανακλούσε το επίπεδο λειτουργίας του. Λειτουργούσε, επίσης, αναμνηστικά για τα παιδιά και τους γονείς, καθώς περιλάμβανε άλμπουμ φωτογραφιών των τάξεων και των εκδηλώσεων, επιλεγμένες εργασίες και σχέδια των παιδιών *(βλ. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Στ΄)*. Το περιοδικό δινόταν και στις ετήσιες χοροεσπερίδες που διοργανώνονταν, για την ενίσχυση του ταμείου το σχολείου. Έτσι, η επιτροπή γονέων φρόντιζε να συλλέγει και να δημοσιεύει στο περιοδικό, μεγάλο αριθμό διαφημίσεων ελληνικών επιχειρήσεων των Λονδίνου.

2.1.9 Συνεδρίες προσωπικού/Επιμόρφωση

Καθιερώθηκαν τρεις επίσημες συνεδρίες προσωπικού τον χρόνο, ανά τρίμηνο. Οι πλείστες συνεδρίες είχαν επιμορφωτικό χαρακτήρα. Εκεί ανταλλάζονταν απόψεις και καθιερωνόταν πολιτική. Στην τελική συνεδρία παρουσιάζονταν και συζητιούνταν τα αποτελέσματα των αξιολογήσεων των τάξεων και των αξιολογήσεων της σχολικής μονάδας. Έγιναν, όμως, και αρκετά επιμορφωτικά συνέδρια σε σημαντικά θέματα που οι εκπαιδευτικοί είχαν ανάγκη εκπαίδευσης. Κάποια από αυτά ήταν: Αναλυτικό πρόγραμμα, αξιολόγηση, χρήση ηλεκτρονικών υπολογιστών, χρήση βιβλιοθήκης, διδασκαλία λογοτεχνικών βιβλίων κτλ.

Ήταν, επίσης, φυσικό να αναφύονται διαφωνίες στις συνεδρίες αυτές που είχαν να κάνουν με τις διαφορετικές αντιλήψεις και τα διαφορετικά συμφέροντα των διαφορετικών ομάδων των εκπαιδευτικών οι οποίοι υπηρετούσαν στο Ελληνορθόδοξο σχολείο Αγίου Δημητρίου. Αυτή, όμως, ήταν και η ουσία των συνεδριών προσωπικού, να διαφανούν οι διαφωνίες και να ανευρεθούν οι συναινετικές λύσεις που θα έπαιρναν το σχολείο μπροστά. Πολλές φορές ο διευθυντής άλλαξε πορεία πλεύσης για εφαρμογή των συναινετικών λύσεων.

2.1.10 Σχολικοί χώροι/Διδακτικά μέσα

Η ύπαρξη ιδιόκτητων χώρων διευκόλυνε πολύ την προσπάθεια αναβάθμισης της λειτουργίας του σχολείου. Δε χρειάστηκε πολύ, για να βαφτούν λαμπερά οι αίθουσες, να μπουν πινακίδες ανακοινώσεων στους τοίχους, να στολιστούν οι χώροι του σχολείου με εικόνες με ελληνικά θέματα. Με την ανακαίνιση του ναού, το σχολείο απέκτησε μικρό, αλλά καλαίσθητο γραφείο. Ένα αγγλικό σχολείο στο οποίο ο Διευθυντής εργαζόταν τα πρωινά ως αντικαταστάτης δάσκαλος, δώρισε στο σχολείο του Αγίου Δημητρίου κατάλληλα θρανία και καρέκλες. Στις τάξεις, εκτός από το βάψιμο και τις πινακίδες, μπήκαν όμορφες κουρτίνες που τις έφτιαξαν εθελοντικά και με μεράκι μητέρες του σχολείου. Οργανώθηκε το σχολικό κυλικείο. Στον γυναικωνίτη της εκκλησίας, που είχε είσοδο από το κλιμακοστάσιο του σχολείου, διαμορφώθηκε ο χώρος, για να στεγαστεί η δανειστική βιβλιοθήκη. Στον προθάλαμο τοποθετήθηκε φωτοτυπική μηχανή, αποκλειστικά για τις ανάγκες του σχολείου.

Στη βιβλιοθήκη, εκτός από τα βιβλία, τοποθετήθηκαν οι υπολογιστές, που ενώθηκαν σε δίκτυο, δημιουργώντας έτσι το πρώτο εργαστήριο Η.Υ. παροικιακού σχολείου. Αγοράστηκαν κασετόφωνα, για να χρησιμοποιούνται στις τάξεις για ακροάσεις απαραίτητες για τη διδασκαλία του GCSE. Λίγο μεράκι, καλή διάθεση, οργανωτικό μυαλό και πολλή εθελοντική προσφορά. Σύντομα έγινε κατορθωτό να αναβαθμιστεί η εικόνα που παρουσίαζε το σχολείο. Το σκηνικό φτιάχτηκε όμορφο με το ξεκίνημα ήδη της σχολικής χρονιάς 1999-2000. Το Ελληνορθόδοξο Σχολείο Αγίου Δημητρίου είχε στη διάθεσή του, μέχρι το τέλος του 2004, πέντε αίθουσες διδασκαλίας στον ανώγειο χώρο της αίθουσας εκδηλώσεων, τρεις αίθουσες διδασκαλίας στον ισόγειο, δύο βοηθητικές λυόμενες αίθουσες διδασκαλίας παραπλεύρως του ισογείου, μία βιβλιοθήκη με δίκτυο ηλεκτρονικών υπολογιστών, την αίθουσα συγκεντρώσεων, το γραφείο της διεύθυνσης, μία μικρή αποθήκη ως βεστιάριο και δύο άλλους μικρούς αποθηκευτικούς χώρους.

2.1.10.1 Διδακτικά Μέσα

Μέχρι το τέλος του 2004 δημιουργήθηκε αξιόλογη σειρά από διδακτικά και άλλα μέσα που αποκτήθηκαν κατά την περίοδο 1998 - 2004. Το 1998, η μοναδική περιουσία του σχολείου ήταν ένα διπλό κασετόφωνο, που το μοιραζόταν με τον νηπιοκομικό σταθμό, και μία κονσόλα ήχου (μικροφωνική), με δύο ηχεία που τη μοιραζόταν με την εκκλησία. Στη σειρά από διδακτικά και άλλα μέσα περιλαμβάνονται τα ακόλουθα:

1. Συλλογή Εθνικών Ενδυμασιών:
    a. 22 στολές Τσολιάδων,
    b. 18 στολές Βρακάδων (Κυπριακές),
    c. 12 στολές Αμαλίας,
    d. 12 στολές γυναικείες Κυπριακές.
2. 2 CD players,
3. 4 κασετόφωνα,
4. Δύο κονσόλες ήχου εγκατεστημένες σε ειδικά κατασκευασμένο stainless steel τρόλεϊ. Εγκατάσταση, με τέσσερα ηχεία, στο χωλ της κοινότητας, για χρήση σε εκδηλώσεις (η δεύτερη κονσόλα ήχου δωρίθηκε στο σχολείο),
5. Βιβλιοθήκη με περίπου 3000 βιβλία ελληνικά και αγγλικά (κυρίως από δωρεές αλλά και από αγορές του σχολείου),
6. Βιβλιοθήκη για τον δάσκαλο με σχολικά και άλλα σχετικά βιβλία,
7. Φωτοτυπικό μηχάνημα,
8. Εκπαιδευτικό υλικό σε ηλεκτρονική μορφή:
    a. PowerPoint Presentations για εκδηλώσεις (28ης Οκτωβρίου 1940, Χριστούγεννα, 25ης Μαρτίου 1821 και 1ης Απριλίου 1955),
    b. PowerPoint Presentations για εισαγωγή της λογοτεχνίας στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση (βιβλία των εκδόσεων Παπαδόπουλος από τη σειρά «Τα Ελληνικά»),
    c. Εικόνες σε ηλεκτρονική μορφή για τη διδασκαλία:
        i. Της Ολυμπιακής Παιδείας,
        ii. Του Αρχαίου Ελληνικού Κόσμου,
        iii. Της Βυζαντινής Αγιογραφίας,
        iv. Του Ορθόδοξου ναού.
9. Συλλογή αντιγράφων μουσειακών αντικειμένων:
    a. Βάρη – αλτήρες για το άλμα εις μήκος,
    b. Διπλή κέρινη πλάκα και γραφίδα για τη γραφή των αρχαίων Ελλήνων,
    c. Κύλικας. Πιστό αντίγραφο από το Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης Γουλανδρή,
    d. Πυξίδα. Πιστό αντίγραφο από το Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης Γουλανδρή,
    e. Τρία Αρχαϊκά Ειδώλια (Τερακότες). Πιστά αντίγραφο από το Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης Γουλανδρή,
    f. Λήκυθος. Πιστό αντίγραφο από το Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης Γουλανδρή,
    g. Μινιατούρες από μάσκες: αρχαίας τραγωδίας/αρχαίας κωμωδίας,

h. Μινιατούρα Αθηναϊκού κράνους,
i. Μινιατούρα της στήλης της Ροζέτας. Βρετανικό Μουσείο,
j. Αντίγραφα αρχαίων νομισμάτων,
k. Ψηφιακός δίσκος: Μουσική των Αρχαίων Ελλήνων.

2.1.10.2 Ηλεκτρονικοί Υπολογιστές

Το πιο δημοφιλές και πλέον εκπληκτικό απόκτημα της βιβλιοθήκης για τα παιδιά αποτέλεσε το δίκτυο 8 ηλεκτρονικών υπολογιστών, που εγκαταστάθηκε οριστικά τον Οκτώβριο του 1999 και αναπτύχθηκε πλήρως τον Ιανουάριο του 2000, μετά το πρόγραμμα επιμόρφωσης των δασκάλων. Στο θέμα αυτό, όχι απλώς ξεπεράστηκαν οι δυνατότητες και οι προσδοκίες ενός παροικιακού σχολείου, αλλά και αυτά τα αγγλικά ή τα αντίστοιχα ελληνικά (Κύπρου και Ελλάδας) δημόσια σχολεία, που εκείνη την εποχή συνήθως διέθεταν (αν διέθεταν όλα στην Κύπρο και στην Ελλάδα), έναν υπολογιστή για την κάθε τάξη. Αυτό ενθουσίασε τα παιδιά και τους έδωσε, πέρα από φανταστικές στιγμές ευχάριστης ενασχόλησης με την ελληνική γλώσσα και τον πολιτισμό, ξεχωριστή αίσθηση περηφάνιας για το σχολείο τους.

Η ανάπτυξη του εργαστηρίου των υπολογιστών έγινε εθελοντικά από έναν γονιό και έναν φίλο του που είχαν την απαραίτητη τεχνογνωσία. Αυτοί διενήργησαν και τα πρώτα σεμινάρια για γονείς και εκπαιδευτικούς, σε συνεργασία με τον διευθυντή. Το σχολείο, ωστόσο, είχε την τύχη να τοποθετηθούν από τις εκπαιδευτικές αποστολές κάποιοι εκπαιδευτικοί με ιδιαίτερες γνώσεις και μεράκι στην χρήση ηλεκτρονικών υπολογιστών. Ένας από αυτούς, ανέλαβε αποκλειστικά τη διαχείριση του εργαστηρίου κατά τη σχολική χρονιά 2003 – 2004 και συνέβαλε στη λειτουργία του και στη χρήση των πολυμέσων, σε ζηλευτά επίπεδα. Μέχρι το 2004, το εργαστήριο και γενικά οι νέες τεχνολογίες αποτελούσαν ξεχωριστό κομμάτι της σχολικής εμπειρίας. Η τεχνική υποδομή του σχολείου αποτελούνταν από:

1. Εργαστήριο ηλεκτρονικών υπολογιστών
   I. Δίκτυο με Server και οκτώ Η/Υ στη βιβλιοθήκη του σχολείου με δυνατότητα δικτύωσης μέχρι και 25 Η/Υ,
   II. 5 Η/Υ τύπου laptop,
   III. 1 Η/Υ για τις ανάγκες τις βιβλιοθήκης,
   IV. 1 Η/Υ για τις ανάγκες του γραφείου,
   V. 1 Η/Υ σε κινούμενο Workstation για χρήση στις τάξεις,
   VI. 3 εκτυπωτές laser (ασπρόμαυρη εκτύπωση),
   VII. 2 έγχρωμους εκτυπωτές Α4 τύπου inkjet,

VIII. 1 έγχρωμο εκτυπωτή Α3 τύπου inkjet.

1. 2 τηλεοράσεις,
2. 2 video player/recorder,
3. 1 DVD player,
4. 1 προβολικό μηχάνημα τύπου video-projector,
5. 1 προβολικό μηχάνημα τύπου overhead-projector.

2.1.10.3 Βιβλιοθήκη

Μεγάλο ενθουσιασμό προκάλεσε η ίδρυση σχολικής βιβλιοθήκης. Επιτεύχθηκε από το δεύτερο κιόλας τρίμηνο της πρώτης διετίας (1998 -2000). Στη βιβλιοθήκη στεγαζόταν και η εκπαιδευτική τηλεόραση/βίντεο, κασετόφωνο/κασέτες, προβολέας σλάιντς/διαφανειών, και ένας υπολογιστής με τη δυνατότητα χρήσης ελληνικών γραμματοσειρών. Τα εγκαίνια έγιναν από τον Αρχιεπίσκοπο Θυατείρων στη γιορτή των Γραμμάτων (1999). Η βιβλιοθήκη, σιγά-σιγά, εμπλουτίστηκε με μία ενδιαφέρουσα συλλογή βιβλίων, όπως και οπτικοακουστικού υλικού. Όταν το σχολείο απέκτησε τους Η.Υ. το εργαστήριο στεγάστηκε στη βιβλιοθήκη.

Η βιβλιοθήκη στόχευε:

- στην υποστήριξη του αναλυτικού προγράμματος του σχολείου,
- στην παροχή κατάλληλου έντυπου, οπτικοακουστικού και λογισμικού υλικού στα Ελληνικά,
- στην παροχή υλικού για τον Ελληνικό πολιτισμό, την ιστορία και τη λαϊκή παράδοση, τόσο στα Αγγλικά όσο και στα ελληνικά,
- στην εξοικείωση των παιδιών στην ιδέα της «ανάγνωσης ενός βιβλίου στα Ελληνικά»,
- στην εκτίμηση του καλού Ελληνικού παιδικού βιβλίου με την προμήθεια καλαίσθητων εικονογραφημένων εκδόσεων,
- στην προώθηση της ελληνικής παιδικής λογοτεχνίας ως μέσου εκπαίδευσης (σύγχρονα φανταστικά αφηγήματα, ποίηση, παραμύθια, παραδοσιακές ιστορίες),
- στην ενεργοποίηση δραστηριοτήτων και δρώμενων που συνδέονταν με τον ελληνικό πολιτισμό (εκθέσεις έργων τέχνης, αναπαραστάσεις σημαντικών μνημείων, κουκλοθέατρο και καραγκιόζη, υπόδυση ρόλων).

Γενικά, στη βιβλιοθήκη επιδιωκόταν η δημιουργία φιλικού και άνετου χώρου για τα παιδιά της Ελληνικής κοινότητας, για να εξερευνήσουν, να μελετήσουν, ακόμα και για να βρουν

υλικό για την κατ' οίκον εργασία τους. Με τη βοήθεια και τον επαγγελματισμό μίας εκπαιδευτικού, που ήταν βιβλιοθηκονόμος[346], και με την αφοσίωση των εθελοντών, η βιβλιοθήκη αναβαθμίστηκε, η διαχείριση των συλλογών μπήκε σε οργανωμένη βάση και αγοράστηκε ειδικό λογισμικό βιβλιοθηκονομίας που εγκαταστάθηκε στον υπολογιστή της βιβλιοθήκης, για να διευκολύνεται ο δανεισμός *(βλ. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α΄)*.

2.1.11 Γονείς – Δραστηριοποίηση – Εθελοντισμός

Η όλη αυτή προσπάθεια αναδιοργάνωσης του χώρου, η αποτελεσματικότητα των μεταρρυθμίσεων και η χειροπιαστή πρόοδος στην ακαδημαϊκή επίδοση των παιδιών, είχαν άμεσο αντίκτυπο στους γονείς *(βλ. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α΄: Prospectus for parents)*. Χωρίς πολλή δυσκολία, καθιερώθηκε, από τον δεύτερο χρόνο λειτουργίας του σχολείου, η προεγγραφή των παιδιών από το τέλος Ιουνίου και η ταυτόχρονη καταβολή των διδάκτρων του πρώτου τριμήνου της επόμενης χρονιάς. Το σκεπτικό του καλύτερου προγραμματισμού βοήθησε πάρα πολύ στο θέμα αυτό. Διευκρινίστηκε ότι, για να διασφαλίσουν θέση για τα παιδιά τους στο σχολείο, θα έπρεπε την θέση αυτή να την προκρατήσουν, καταβάλλοντας τα δίδακτρα του επόμενου τριμήνου. Το γεγονός ότι τα παιδιά φοιτούσαν τη μία χρονιά, δεν διασφάλιζε ότι θα φοιτούσαν και την επόμενη. Η θέση ήταν επισφαλής. Επειδή ήταν γνωστές και στους γονείς οι μετακινήσεις μαθητών, η διακοπή της φοίτησης, η εγγραφή στο μέσο της χρονιάς κλπ., το θέμα των προεγγραφών καθιερώθηκε άμεσα. Έτσι, το σχολείο ήταν σε θέση να γνωρίζει επακριβώς τις ανάγκες του σε ανθρώπινο δυναμικό για την επόμενη χρονιά. Μπορούσε τώρα να ασκήσει σχετική πίεση στις εκπαιδευτικές αποστολές για αύξηση των εκπαιδευτικών που παρέχονταν για τα καθημερινά σχολεία και να κάνει εξοικονόμηση πόρων για την πρόσληψη προσοντούχων και κατάλληλα καταρτισμένων εκπαιδευτικών για τα σχολεία του Σαββάτου. Είχε, ακόμα, την οικονομική άνεση να προσλαμβάνει αντικαταστάτες εκπαιδευτικούς, για να υποβοηθεί την απελευθέρωση του προσωπικού από τα διδακτικά καθήκοντα για τον απαραίτητο συντονισμό του εκπαιδευτικού προγράμματος. Η προπληρωμή των διδάκτρων έδινε στο σχολείο τη δυνατότητα να προγραμματίσει τον προϋπολογισμό του, να καταρτίσει άφοβα σχέδιο δράσης και να προσλάβει βοηθητικό προσωπικό: γραμματέα για το γραφείο και φροντιστή για τις αυξημένες ανάγκες διαχείρισης του χώρου. Και μόνο το γεγονός ότι για τη σχολική χρονιά 2000-2001 ενεγράφησαν στο σχολείο, πληρώνοντας και τα δίδακτρα του πρώτου τριμήνου, 47 καινούργια παιδιά, δείχνει

[346] Papaioannou, Aristoula, (2001), *Managing school libraries for Language Community Client Groups. The case of St Demetrios Greek School Library (StDSL)*, αδημοσίευτη διπλωματική εργασία για την απόκτηση MRes in Achive and Information Studies, University College, University of London, Λονδίνο. σ.30-44.

από μόνο του την εκτίμηση των γονιών, το μέγεθος της επιτυχίας και τον απόηχό της μέσα στην ομογένεια της περιοχής.

Για τους γονείς μέτρησε πολύ το γεγονός της αναδιοργάνωσης του σχολείου. Είδαν τα θετικά αποτελέσματα στο έργο του σχολείου, την απόκτηση και εφαρμογή σύγχρονων μέσων διδασκαλίας, την υιοθέτηση επιτυχημένων προτύπων από τον αγγλικό περίγυρο. Αυτό είχε πολύ θετικό αντίκτυπο στην εικόνα που είχαν σχηματίσει για το σχολείο, σε σχέση με τα ημερήσια σχολεία που φοιτούσαν τα παιδιά τους και αναβάθμισε την αντίληψή τους για το ελληνικό σχολείο, το οποίο άρχισε να κερδίζει περισσότερο σεβασμό και να αγκαλιάζεται πιο θερμά το έργο του. Για την καλύτερη ενημέρωση των γονιών εκδιδόταν, τόσο στα Αγγλικά όσο και στα Ελληνικά, τετρασέλιδο πληροφοριακό δελτίο. Για όλες τις εκδηλώσεις κυκλοφορούσαν ημερολόγιο και δίγλωσσες ανακοινώσεις *(βλ. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ε΄)*.

Μία μικρή ομάδα 8 γονιών συμπαραστεκόταν αρχικά στο έργο του σχολείου, προσφέροντας εθελοντικά σε οτιδήποτε το σχολείο είχε ανάγκη κατά την ώρα της λειτουργίας του. Η βοήθεια δύο συγκεκριμένων μητέρων στην καταγραφή των βιβλίων και στο στήσιμο της βιβλιοθήκης ήταν ανυπολόγιστη. Άλλοι βοηθούσαν ακούραστα στο γραφείο, στη φωτοτύπηση και τον πολλαπλασιασμό υλικού (που το παρέδιδαν εκ των προτέρων οι εκπαιδευτικοί), στον επετειακό στολισμό του σχολείου, στη σχολική καντίνα το διάλειμμα κοκ. Η 12μελής επιτροπή γονέων συνέδραμε, επίσης, παντοιοτρόπως το έργο του σχολείου και συμπαραστεκόταν αμέριστα στις ανάγκες του, προλαβαίνοντας, πολλές φορές, προβλήματα στη γένεσή τους. Ο «Οδηγός» του δασκάλου και όλες οι πρόνοιες που περιλαμβάνονται εκεί, συζητήθηκαν, τροποποιήθηκαν και συμφωνήθηκαν από την επιτροπή των γονέων και στη συνέχεια από την ολομέλεια των εκπαιδευτικών, για να αποτελέσουν, τελικά, το χρηστικό αυτό εργαλείο.

Πέρα από τους οργανωμένους γονείς που εκλέγονταν κατ' έτος και απάρτιζαν τη Σχολική Εφορεία *(βλ. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ε΄)*, την εκπαιδευτική προσπάθεια συνεπικουρούσαν, σε τακτική βάση, γονείς εθελοντές. Αυτοί ήταν κυρίως μητέρες:

- Είχαν την ευθύνη λειτουργίας του σχολικού κυλικείου (σε κάθε ένα από τα τέσσερα σχολεία που λειτουργούσαν στην κοινότητα υπηρετούσαν μία ως τρεις μητέρες που φρόντιζαν να ανοίγουν στο διάλειμμα το σχολικό κυλικείο. Ετοίμαζαν πολλές φορές ζεστό ρόφημα για το διάλειμμα των εκπαιδευτικών ή ετοίμαζαν και έφερναν στο σχολείο γλύκισμα για τους δασκάλους)

- Αναλάμβαναν, μαζί με τους συζύγους τους, να διοργανώσουν δείπνο που προσφερόταν στους εκπαιδευτικούς, μετά την τριμηνιαία εκπαιδευτική συνάντηση/συνεδρίαση που γινόταν συνήθως Σάββατο βράδυ. Έτσι, όχι μόνο αυξανόταν η δική τους εθελοντική προσφορά, αλλά μεγάλωνε και το δέσιμο γονέων-εκπαιδευτικών για τον κοινό σκοπό.
- Ανέλαβαν, με τον συντονισμό του διευθυντή και τη βοήθεια της βιβλιοθηκονόμου (που εργαζόταν ως εκπαιδευτικός στο σχολείο), την καταλογογράφηση και τη λειτουργία της δανειστικής βιβλιοθήκης.
- Αναλάμβαναν κάθε χρόνο τη διοργάνωση σχολικής πανήγυρης και συμμετείχαν στη διοργάνωση της πανήγυρης της κοινότητας.

Η σημαντικότερη υλική βοήθεια που πρόσφεραν οι γονείς ήταν στην οικονομική ευρωστία του σχολείου. Ένας συγκεκριμένος γονιός, με πλατιές διασυνδέσεις και μεγάλο κοινωνικό κύκλο, κατέστησε προσωπικό του το θέμα της εξεύρεσης πόρων. Αναλάμβανε τη διοργάνωση της ετήσιας χοροεσπερίδας του σχολείου, τις διαφημίσεις στο σχολικό περιοδικό και η βοήθειά του ήταν πάντα καταλυτική, για να δίνεται η δυνατότητα στο σχολείο να λειτουργεί στο επίπεδο οικονομικής άνεσης που λειτούργησε.

Κάποιοι γονείς είχαν την ευκαιρία να πάρουν μέρος στα προγράμματα χρήσης των ηλεκτρονικών υπολογιστών που διοργανώθηκαν για τους εκπαιδευτικούς (Ιανουάριος 2000) και έμειναν κατενθουσιασμένοι. Το θέμα της επιμόρφωσης των γονιών είναι εξ' ίσου σημαντικό στην επίτευξη των στόχων του παροικιακού σχολείου. Η φύση της διδασκαλίας των ελληνικών στο παροικιακό σχολείο είναι τέτοια που καθιστά απαραίτητη την κατοχή και χρήση της γλώσσας από τους γονείς σε πολύ ικανοποιητικό επίπεδο. Η χρήση της γλώσσας από τους γονείς, δυστυχώς, είναι δεδομένο που απομακρύνεται ολοένα και περισσότερο ως πραγματικότητα, από τη σημερινή γενιά γονιών. Ήδη, από τη δεκαετία του 2000, ήταν εμφανές ότι η ομογένεια περνούσε σε μία περίοδο που οι γονείς μπορούν να προσφέρουν ελάχιστη ή και καθόλου βοήθεια στο σπίτι. Αν το ελληνικό σχολείο συνέχιζε να παραγνωρίζει τη νέα αυτή πραγματικότητα, θα βρισκόταν πολύ σύντομα μπροστά σε νέα αδιέξοδα.

Μία, μικρής κλίμακας, διερεύνηση στο σχολείο του Αγίου Δημητρίου έδειξε, ήδη από τη δεύτερη χρονιά λειτουργίας του προγράμματος αναδιοργάνωσης, πως γύρω στους 35 γονείς ενδιαφέρονταν να παρακολουθούν οι ίδιοι τμήματα ελληνικών. Κάποια παροικιακά σχολεία, που έχουν την άνεση του χώρου, προσφέρουν τάξεις για γονείς. Στον Άγιο Δημήτριο αυτό

δεν ήταν δυνατό αρχικά, λόγω της έλλειψης χώρου, αλλά αποτέλεσε άμεση προτεραιότητα για το σχέδιο Δράσης της χρονιάς 2000 – 2001. Παράλληλα, προγραμματίστηκε και λειτούργησε, σε τριμηνιαία βάση, «σχολή γονέων», για επεξεργασία πρακτικών λύσεων βοήθειας στο σπίτι.

2.1.12 Ετήσιος Προϋπολογισμός 2003-2004

Παρατίθεται πιο κάτω ο Προϋπολογισμός του Ελληνορθόδοξου Σχολείου Αγίου Δημητρίου για τη σχολική χρονιά 2003-2004 *(βλ. επίσης ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ε΄)*, για να καταδειχτεί ότι το σχολείο ευημερούσε και ήταν αποτελεσματικό και στην οικονομική του διαχείριση (*βλ. Πίνακα 2.3, Πίνακα 2.4, Πίνακα 2.5, Πίνακας 2.6)*. Οι δαπάνες σε μισθούς εκπαιδευτικών καλύπτουν 18 από τις 50 θέσεις εργασίας. Οι υπόλοιπες 32 θέσεις καλύπτονται από εκπαιδευτικούς των εκπαιδευτικών αποστολών Ελλάδας (19) και Κύπρου (13).

Πίνακας 2.3 Έξοδα Μισθοί Εκπαιδευτικών

Όνοματεπώνυμο	***Ώρες Εργασίας***	***Καθαρές Απολαβές***	**ΦΟΡΟΙ PAYE**	**ΚΟΙΝ. ΑΣΦ. NI**
Δασκάλα Πρωτοβάθμιας (δημοτικό)	4ώρες x 39εβδομάδες x £8.00 =	£1.248,00	£0,00	£0,00
Δασκάλα Πρωτοβάθμιας (Μόν. θέση)	12μήνες x £600.00 =	£7.200,00	£427,56	£862,40
Δασκάλα Δευτεροβάθμιας (GCSE)	4ώρες x 39εβδομάδες x £12.00 =	£1.872,00	£528,00	£571,20
Δασκάλα πρωτοβάθμιας (δημοτικό)	4ώρες x 39εβδομάδες x £10.00 =	£1.560,00	£440,00	£476,00
Δασκάλα Πρωτοβάθμιας (δημοτικό)	4ώρες x 39εβδομάδες x £8.75 =	£1.365,00	£0,00	£0,00
Δασκάλα Πρωτοβάθμιας (δημοτικό)	8ώρες x 39εβδομάδες x £8.00 =	£2.496,00	£0,00	£0,00
Δασκάλα Πρωτοβάθμιας (δημοτικό)	8ώρες x 39εβδομάδες x £8.75 =	£2.730,00	£0,00	£0,00
Δασκάλος Πρωτοβάθμιας (δημοτικό)	8ώρες x 39εβδομάδες x £8.00 =	£2.496,00	£704,00	£761,60
Διδασκαλία Χορού	8ώρες x 38εβδομάδες x £15.00 =	£4.560,00	£0,00	£0,00
Σύνολο		£23.031,00	£2.099,56	£2.671,20

Πίνακας 2.4 Έξοδα Μισθοί Υπαλλήλων

Όνοματεπώνυμο	***Ώρες Εργασίας***	***Καθαρές Απολαβές***	**PAYE**	**NI**
Γραμματέας (Μόν. θέση) £229.00 μηνιαία	8ώρες x 44εβδομάδες x £7.75 =	£2.748,00	£775,00	838,474
Φροντιστής (Μόν. θέση) £564.60 μηνιαία	22ώρες x 44εβδομάδες x £7.00 =	£6.776,00	£1.911,00	£2.067,51
Σύνολο		£9.524,00	£2.686,00	£2.905,98

Γενικό Σύνολο Καθαρών Εξόδων σε μισθούς= £32.555,00 + PAYE=£4.785,56 + NI=£5.577,18

Γενικό Σύνολο Εξόδων σε μισθούς (Gross) **=£42.917,74**

Πίνακας 2.5 Λειτουργικά Έξοδα Γραφείου και Εξοπλισμός

Είδος		***Έξοδα***
Λειτουργία Γραφείου - Φωτοτυπικής - Κουρτίνες, έπιπλα, συντήρηση κλπ		£10.000
Εξοπλισμός (Ηλεκτρονικοί Υπολογιστές, Εθνικές Στολές κλπ)		£5.000
Σύνολο	(Maximum)	£15.000,00

Γενικό Σύνολο Προβλεπόμενων Εξόδων = £57.917,74

Πίνακας 2.6 Έσοδα από εκδηλώσεις, καντίνα και δίδακτρα.

Έσοδα (οι εκτιμήσεις είναι κατά προσέγγιση)		
Εκδηλώσεις	(minimum fundraising target)	£15.000
Καντίνα	(minimum actual income – net profit)	£2.000
Δίδακτρα (με βάση τις φετινές εγγραφές επί συνόλου 380 μαθητών)		
160 δίδακτρα x £150.00 για το πρώτο παιδί	=	£24.000
74 δίδακτρα x £175.00 για το πρώτο παιδί	=	£12.950
108 δίδακτρα x £90.00 για το δεύτερο παιδί	=	£9.720
27 δίδακτρα x £60.00 για το τρίτο παιδί	=	£1.620
11 παιδιά φοιτούν δωρεάν *(δωρεάν φοίτηση για τέταρτο παιδί)*		

*(marginal error 10 παιδιά με ελλιπή φοίτηση που δεν περιλαμβάνονται στον πιο πάνω κατάλογο + £1,000.00 * Ο προϋπολογισμός έγινε στις αρχές Οκτωβρίου 2003. Το σχολείο είχε τον Νοέμβριο 428 εγγεγραμμένους και 415 φοιτούντες.)*

Γενικό Σύνολο Προβλεπόμενων Εσόδων από δίδακτρα = £48.290

Γενικό Σύνολο Προβλεπόμενων Εσόδων = £65.000

Προϋπολογισμός Συνολικών εσόδων και εξόδων:

Έσοδα = £65.000

Έξοδα = £57.917,74

*Υπόλοιπο = £7.082,26**

* *νοουμένου ότι θα μπορούσε να επιτευχθεί ο στόχος των £15.000 σε χορηγίες-δωρέες (fundraising)*

Ο στόχος αυτός ξεπεράστηκε κατά πολύ (κατά £11.000) αφού η ετήσια χοροεσπερίδα του σχολείου για τη σχολική χρονιά 2003-2004 απέφερε το ολικό ποσό των £26.000. Αυτό σε οικονομικούς όρους ήταν η απόλυτη επικρότηση της προσπάθειας μεταρρύθμισης που επιχειρήθηκε στο Ελλ. Σχ. Αγίου Δημητρίου μεταξύ 1998-2004.

2.2 Κεφάλαιο Δεύτερο: Πρόταση Ίδρυσης Ημερήσιου Ελληνικού Σχολείου

Η ίδρυση ημερήσιου Ελληνικού Σχολείου απετέλεσε την απαρχή της ιστορίας της ομογενειακής εκπαίδευσης στη Μεγάλη Βρετανία. Το ημερήσιο σχολείο αποτέλεσε τον μοναδικό τύπο σχολείου που αναπτύχθηκε κατά την πρώτη περίοδο της ομογενειακής εκπαίδευσης, υπήρξε, όμως ανεπιτυχώς, το ζητούμενο καθ' όλη τη διάρκεια της δεύτερης και, τέλος, το επιστέγασμα τριών διαφορετικών πρωτοβουλιών που αναπτύχθηκαν κατά την τρίτη περίοδο. Οι τρεις τύποι σχολείων, στους οποίους κατέληξαν οι προσπάθειες αυτές ήταν: το ιδιωτικό Ελληνικό Κολλέγιο Λονδίνου, το δημόσιο Ελληνικό Σχολείο Λονδίνου (της Ελληνικής Πρεσβείας) και το δημόσιο St Cyprian's Voluntary Aided Primary School (ως ομολογιακό σχολείο του αγγλικού δημόσιου τομέα εκπαίδευσης, με ανάδοχο ιδρυτή την Αρχιεπισκοπή Θυατείρων).

Η πρόταση ίδρυσης ημερήσιου σχολείου στον Άγιο Δημήτριο Edmonton, στο Enfield του Βορείου Λονδίνου, υποβλήθηκε στον Υπουργό Παιδείας και Πολιτισμού της Κύπρου Πεύκιο Γεωργιάδη, τον Νοέμβριο/Δεκέμβριο 2003 και συνδύαζε στοιχεία από τις προηγούμενες προσπάθειες, καθώς και από τις βασικές ανάγκες λειτουργίας των παροικιακών σχολείων. Συνοπτικά, η πρόταση αφορούσε την ίδρυση ενός σχολείου από έναν μη κερδοσκοπικό οργανισμό, την αξιοποίηση και υποδομή των υφιστάμενων κτηριακών εγκαταστάσεων της κοινότητας Αγίου Δημητρίου, την καλύτερη αξιοποίηση του εκπαιδευτικού ανθρώπινου δυναμικού των χωρών αποστολής (της Κύπρου στην περίπτωση αυτή) και την αξιοποίηση των δυνατοτήτων χρηματοδότησης της μειονοτικής εκπαίδευσης από την χώρα υποδοχής.

Σύμφωνα με την πρόταση, το οικονομικό κόστος από την ίδρυση και λειτουργία ενός τέτοιου σχολείου θα ήταν κατακεφαλήν κατώτερο από το οικονομικό κόστος ίδρυσης και λειτουργίας ενός αντίστοιχου σχολείου στην Κύπρο. Στο κεφάλαιο που ακολουθεί παρουσιάζονται αυτούσια μέρη της πρότασης. Έχουν αφαιρεθεί όσα σημεία καλύφθηκαν ήδη στα προηγούμενα κεφάλαια *(ιστορία εκπαίδευσης – λειτουργία Ε.Π.Σ. Αγ. Δημητρίου)*.

2.2.1 Η Πρόταση

Η ίδρυση ομολογιακού ολοήμερου ελληνικού σχολείου (faith school or denominational school), θα ήταν ίσως η πλέον επιθυμητή λύση για τους ομογενείς και φαινομενικά η πιο ανέξοδη. Η παροικία φαίνεται ότι έχει επί τέλους αντιληφθεί πως χρειάζονται μονιμότερες

λύσεις στο ζήτημα της εκπαίδευσης. Είναι, όμως, υπό τις περιστάσεις εφικτή μια τέτοια λύση σήμερα![347] Η προσπάθεια ίδρυσης του σχολείου του Αγίου Κυπριανού, καταδεικνύει την προεργασία που χρειάζεται. Στην περίπτωση αυτή, από το ξεκίνημα μέχρι την ίδρυση του σχολείου, πέρασαν 7 χρόνια. Σήμερα, βέβαια, θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί η εμπειρία και η τεχνογνωσία της ίδρυσης του Αγίου Κυπριανού, αλλά, υπό τις περιστάσεις και στην καλύτερη των περιπτώσεων, ένα τέτοιο σχολείο δε θα μπορούσε να ιδρυθεί πριν από την πάροδο τριών ή τεσσάρων χρόνων. Πρωτίστως, για την ίδρυση ενός ομολογιακού σχολείου χρειάζονται τρεις προϋποθέσεις:

1. Να υπάρχει, για τις αγγλικές αρχές, ανάγκη ίδρυσης σχολείου στην προτεινόμενη περιοχή και η βούληση, ώστε να είναι ελληνορθόδοξο ομολογιακό σχολείο.

2. Να υπάρχει διαθέσιμο κατάλληλο κτήριο ή προς ενοικίαση ή να αγοραστεί.

3. Να υπάρχει η ζήτηση από πλευράς των γονέων των παιδιών που θα φοιτήσουν.

Ενώ για την τελευταία προϋπόθεση, αναμφίβολα, δεν θα υπήρχε το παραμικρό πρόβλημα (παρ' όλο που αυτό θα πρέπει να διερευνηθεί πάλι επιστημονικά), οι δύο πρώτες προϋποθέσεις χρειάζονται τεράστια προεργασία, σχεδιασμό, επαφές, δεσμεύσεις κλπ. Η δεύτερη προϋπόθεση θα μπορούσε, ίσως, να επιτευχθεί με την υιοθέτηση της παρούσας πρότασης. Ο αριθμός, όμως, των παιδιών κατά τάξη θα δημιουργούσε πρόβλημα στη χρηματοδότηση του σχολείου, καθώς ο προϋπολογισμός στηρίζεται σε μεγάλο βαθμό στον συνολικό αριθμό παιδιών κατά τάξη.

Χρειάζεται, πρωτίστως, να υπάρχει ομάδα ενδιαφερομένων που θα εργαστεί για την ίδρυση του ομολογιακού σχολείου, εκτός αν αυτή επιτευχθεί σε άλλο επίπεδο, δηλ. διακυβερνητικό, μεταξύ των Υ.Π.Π. Κύπρου και Υ.Π. Μ. Βρετανίας. Αν αναμένεται να γίνει κίνηση από ομάδα γονέων, όπως έγινε στον Άγιο Κυπριανό, (επισημαίνεται στην πρόταση πώς), είναι, μάλλον, αδύνατο ενδεχόμενο επειδή:

- Δυστυχώς οι εκπαιδευτικοί φορείς είναι διασπασμένοι. (*Εδώ δεν συμφωνούν να ενοποιήσουν σχολεία που φυτοζωούν! Πόσο μάλλον να συνεργαστούν με τις πιο πάνω προϋποθέσεις για την ίδρυση ομολογιακού σχολείου!!!*)

[347] Η πρώτη νύξη για την ίδρυση ομολογιακών σχολείων έγινε το 1967 στην έκθεση Α.Δ. Χριστοδουλίδη, αλλά προσέκρουσε στην αρνητική έκθεση του Ύπατου Αρμοστή της Κύπρου Κ. Ασσιώτη, ο οποίος δήλωνε ότι η ακολουθούμενη πολιτική των αγγλικών αρχών είναι οριστικώς αποθαρρυντική, επομένως, ελάχιστες ελπίδες μπορούν να υπάρξουν για υλική υποστήριξη ή ευνοϊκή αντιμετώπιση του ενδεχομένου ίδρυσης παρόμοιων σχολείων από οποιαδήποτε Βρετανική Κυβέρνηση (Κρατικό Αρχείο Κύπρου Φακ ΥΠ. 460.68).

- Οι εκπαιδευτικοί φορείς ελέγχονται από ανθρώπους, που στην πλειοψηφία τους δεν έχουν οι ίδιοι παιδιά να φοιτήσουν σε τέτοιο σχολείο, ώστε να έχουν το αμείωτο ενδιαφέρον ή τη δέσμευση να προχωρήσουν μέχρι το τέλος στην επίτευξη του στόχου.

- Οι νέοι άνθρωποι που έρχονται κοντά, απογοητεύονται γρήγορα και εγκαταλείπουν εύκολα την προσπάθεια, αν στο μεταξύ δεν εκδιωχθούν από τους παλαιότερους. Ας υπογραμμιστεί η αντίφαση δηλώσεων και πράξεων των τελευταίων, που, ενώ μιλούν για την ανάγκη ανανέωσης, ελάχιστοι την επιδιώκουν!

- Χρειάζεται, ακόμα, μεγάλη προεργασία για την ενεργοποίηση των γονιών ή των παραγόντων που θα ενδιαφέρονταν. Όπως διευκρινίζεται στην έκθεση: στη συγκεκριμένη περίπτωση υποβολής της παρούσας πρότασης, καταβάλλεται τεράστια προσπάθεια για τη συλλογή και μόνο των ερωτηματολογίων που απέστειλε το σχολείο στους γονείς.

Όσον αφορά τα έξοδα αγοράς σχολικού κτηρίου, εκτός του ότι στην περιοχή του Βορείου Λονδίνου σπάνια διατίθενται σχολικά κτήρια προς πώληση – λόγω των πολλών αναγκών και της μεγάλης συρροής πληθυσμών – τέτοια αγορά δε θα στοίχιζε στο Κυπριακό Δημόσιο (στην καλύτερη των περιπτώσεων) λιγότερο από πέντε εκατομμύρια λίρες. Η δυνατότητα, λοιπόν, χρήσης του εν λόγω κτηρίου θα πρέπει να αξιολογηθεί με πολλή προσοχή πριν τη λήψη της όποιας απόφασης[348].

Σήμερα, ένα σχολείο όπως το προτεινόμενο, θα είχε για το Υ.Π.Π., υπό τις περιστάσεις, άμεσο κόστος της τάξης των £250.000 περίπου για τη διαμόρφωση του χώρου μόνο. Επιπρόσθετο ετήσιο κόστος της τάξης των £60.000 περίπου, είναι απαραίτητο, για να μπορεί η κοινότητα να διαθέσει το κτήριο. Το κόστος αυτό θα μπορούσε να καλύψει τα έξοδα για τη δόση αγοράς του κτηρίου (δάνειο £600.000, κόστος αγοράς £780.000.00) για μια περίοδο 10-12 χρόνων, μετά την οποία το Υ.Π.Π. θα μπορεί να χρησιμοποιεί το κτήριο για σχολείο, κατόπιν συμφωνίας με την κοινότητα, χωρίς άλλες επιβαρύνσεις[349]. Παράλληλα, θα πρέπει να ληφθεί πρόνοια για κάποιες απολαβές που έχει τώρα η κοινότητα από τη λειτουργία

[348] Εννοείται εδώ το πρεσβυτέριο, για το οποίο γίνεται λόγος στην πρόταση, να μετατραπεί σε σχολείο, μαζί με τις σχολικές εγκαταστάσεις της κοινότητας. *Στο σημείο αυτό της έκθεσης γίνεται αναφορά στην περίπτωση ματαίωσης της αγοράς του σχολείου Nightingale Wood Green το 1993, ως παράδειγμα προς αποφυγή. Αφαιρέθηκε εδώ, γιατί μνημονεύθηκε στο 1ο Μέρος και δεν εξυπηρετεί ιδιαίτερα την παρουσίαση της πρότασης*.

[349] Για την απόφαση της κοινότητας να προσφέρει το κτήριο δωρεάν μετά την ολοκλήρωση της δεκαετίας, προηγήθηκε συνεδρίαση στην οποία συζητήθηκε το θέμα και παρατίθεται σε παράρτημα *(βλ. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Έ)*.

«ημερήσιου παιδικού σταθμού» και ημερήσιας «μετα-σχολικής λέσχης», που θα πρέπει να τερματίσουν τη λειτουργία τους, άρα η κοινότητα θα στερείται αυτών των εσόδων.

Όσον αφορά στους εκπαιδευτικούς:

- Οι Κυβερνήσεις Ελλάδας και Κύπρου διαθέτουν ήδη τέσσερεις πλήρως αποσπασμένους εκπαιδευτικούς για τον «Άγιο Κυπριανό». Το Υ.Π.Π. θα διαθέτει δέκα για το προτεινόμενο σχολείο.

- Οι τέσσερεις εκπαιδευτικοί στον «Άγιο Κυπριανό» εργάζονται στα πλαίσια του Αγγλικού εκπαιδευτικού συστήματος, σε συνθήκες που καθορίζει το σύστημα. Στο προτεινόμενο σχολείο, το ίδιο το Υ.Π.Π. θα καθορίζει τις συνθήκες και το σύστημα.

- Ο «Άγιος Κυπριανός» είναι ένα αγγλικό ομολογιακό σχολείο στο οποίο προβλέπεται να διδάσκονται επιπρόσθετα μαθήματα ελληνικής γλώσσας και η ελληνορθόδοξη πίστη. Το προτεινόμενο σχολείο θα είναι ελληνικό στο οποίο θα διδάσκονται επιπρόσθετα μαθήματα αγγλικής γλώσσας και τα βασικά θέματα του Αγγλικού Αναλυτικού Προγράμματος.

Αν το Υ.Π.Π. είναι διατεθειμένο να βοηθήσει στην ίδρυση ομολογιακών σχολείων και είναι αποφασισμένο να διαθέσει τα ανάλογα ποσά που απαιτείται να δαπανηθούν, τότε η λύση του προτεινομένου σχολείου είναι σίγουρα φθηνότερη και δε θα πρέπει να παρουσιαστεί πρόβλημα. Θα μπορούσε δε να αντιμετωπιστεί ως το πρώτο βήμα για την ίδρυση ομολογιακού σχολείου στο βόρειο Λονδίνο. Θα δημιουργήσει, σίγουρα, τις απαραίτητες προϋποθέσεις για κάτι τέτοιο!

Όσον αφορά το ήθος του σχολείου και το θέμα της διατήρησης της ταυτότητας, δεν υπάρχει αμφιβολία ότι και τα δύο σχολεία θα εργάζονται προς την ίδια κατεύθυνση. Στο προτεινόμενο, όμως, σχολείο θα είναι καταφανέστερη η προσπάθεια και η δυνατότητα διατήρησης της ελληνικής γλώσσας και ταυτότητας. Οπωσδήποτε, το επίπεδο διατήρησης της γλώσσας θα είναι ασυναγώνιστο. Επιπρόσθετα, αξίζει να σημειωθεί ότι ναι μεν το ομολογιακό σχολείο αναμένεται ότι θα αναπτύξει το ελληνορθόδοξο ήθος, αλλά αυτό είναι και πάλι αποτέλεσμα προσωπικών δεξιοτήτων των συμβαλλομένων εκπαιδευτικών. Διαφορετικά, θα είναι απλώς ένα αγγλικό σχολείο που θα προσφέρει μαθήματα ελληνικής γλώσσας. Τέτοια σχολεία υπήρχαν πολλά, ήδη από τις δεκαετίες του ’70 και του ’80 στο Haringey, αλλά κανένα δε διατήρησε τις τάξεις, λόγω της μετακίνησης του πληθυσμού. Υπήρχε ολόκληρη υπηρεσία, το Κέντρο Διγλωσσίας, που έσβησε όμως και διαλύθηκε.

Τι συμβαίνει λοιπόν με τη μετακίνηση πληθυσμών; Γιατί το Υ.Π.Π. να φτιάξει τώρα αυτό το σχολείο αν μετακινείται ο ελληνικός πληθυσμός του Λονδίνου; Δε θα είναι μια χαμένη επένδυση; Η απάντηση στα πιο πάνω ερωτήματα θα μπορούσε να έχει ως εξής:

- Η περιοχή του Edmonton προσελκύει, προς το παρόν, νεαρές οικογένειες, χαμηλότερης οικονομικής στάθμης, γιατί ακόμα οι τιμές αγοράς κατοικίας στην περιοχή παραμένουν προσιτές. Άλλες περιοχές του βορείου Λονδίνου δεν παρέχουν αυτή τη δυνατότητα. Οι νεαρές αυτές οικογένειες είναι ίσως και οι πλέον ευάλωτες και γι' αυτό η ίδρυση του προτεινόμενου σχολείου θα είναι σωτήρια γι' αυτές.

- Τα αγγλικά σχολεία της περιοχής αντιμετωπίζουν πολλά προβλήματα (όπως καταδεικνύεται από στατιστικά στοιχεία σε εθνικό επίπεδο). Έτσι, ένα σχολείο του τύπου που προτείνεται, θα αποτελούσε ανακουφιστική διέξοδο την οποία θα αγκάλιαζαν οι ομογενείς της περιοχής.

- Το ημερήσιο σχολείο που ίδρυσε η Ελλαδική Αποστολή στο Acton, έχει ήδη 20 χρόνια ζωής και συνεχίζει τη λειτουργία του, προσελκύοντας παιδιά από όλες τις περιοχές του Λονδίνου, παρ' όλο που δεν βρίσκεται σε περιοχή με υψηλή συγκέντρωση ελληνικού πληθυσμού. Αυτό καταδεικνύει την αναγκαιότητα ύπαρξης παρόμοιου σχολείου στο βόρειο Λονδίνο.

- Η ίδρυση του εν λόγω σχολείου και η στέγασή του στον χώρο της εκκλησιαστικής κοινότητας, διασφαλίζει ακριβώς τη συνέχεια εγκαταβίωσης ελληνικού πληθυσμού στην περιοχή. Αναμφίβολα, το ημερήσιο σχολείο θα λειτουργεί ως πόλος έλξης της τοπικής παροικίας και ως ανασταλτικός παράγοντας για τη διάλυσή της. Αυτός, άλλωστε, θα είναι και ένας από τους βασικότερους λόγους ίδρυσής του.

Η ίδρυση του προτεινόμενου ολοήμερου ελληνικού σχολείου είναι μία επιθυμητή λύση για τους ομογενείς και έχει, στην πραγματικότητα, λιγότερο κόστος από την άμεση ίδρυση σχολείου. Είναι, ίσως, υπό τις περιστάσεις, η αμεσότερη και η πλέον εφικτή λύση σήμερα!

Η ίδρυση του προτεινόμενου σχολείου στο Βόρειο Λονδίνο θα λειτουργήσει ως έναυσμα για να αντιληφθεί η παροικία του Βόρειου Λονδίνου τη σημασία της ημερήσιας ελληνικής εκπαίδευσης και να συσπειρωθεί γύρω από το σχολείο, για να βοηθήσει, κυρίως, στη δημιουργία ομάδων πίεσης για την ίδρυση ομολογιακών σχολείων ή αν αυτό δεν είναι δυνατό, γιατί όχι και την ίδρυση άλλων σχολείων όπως το προτεινόμενο. Πιθανόν η λύση αυτή να αποδειχτεί η προτιμότερη.

Λόγοι που συνηγορούν στην ίδρυση ολοήμερου ελληνικού σχολείου

Στην πρόταση, οι κυριότεροι λόγοι που συνηγορούν για την ίδρυση ολοήμερου σχολείου συνοψίζονται στους πιο κάτω.

- Η παροχή «ημερήσιας ελληνικής εκπαίδευσης» έχει κόστος ανάλογο με το κόστος της «παροικιακής ελληνικής εκπαίδευσης.» Θα μπορούσαμε να ισχυριστούμε ότι το κόστος αυτό θα είναι ακόμα και φθηνότερο σε αναλογία με το ωράριο που λειτουργούν τα παροικιακά σχολεία και την αποτελεσματικότητα που θα έχει το προτεινόμενο σχολείο.

- **Είναι καιρός η Κυπριακή Δημοκρατία να προχωρήσει σε αυτή την κίνηση.** Η Ελληνική Δημοκρατία έκανε παρόμοια κίνηση εδώ και 20 περίπου χρόνια, δημιουργώντας ελληνικό δημόσιο σχολείο στο Λονδίνο (περίπου 80 παιδιά στο Δημοτικό και άλλα τόσα στο Γυμνάσιο/Λύκειο). Η πιο εύπορη παροικία του City του Λονδίνου, έκανε παρόμοια κίνηση εδώ και 27 περίπου χρόνια, με πρωτοβουλία του τέως Βασιλιά Κωνσταντίνου, δημιουργώντας το ιδιωτικό Ελληνικό Κολέγιο. Το αγγλικό δημόσιο έκανε παρόμοια κίνηση εδώ και 3 περίπου χρόνια, δίνοντας την άδεια και αναλαμβάνοντας το κόστος λειτουργίας του ομολογιακού σχολείου του Αγίου Κυπριανού. Το κάθε ένα από αυτά τα σχολεία είχε τον σκοπό της ίδρυσής του, δηλαδή να εξυπηρετήσει τα καλώς νοούμενα συμφέροντα αυτών που τα ίδρυσαν. **Η Κυπριακή Δημοκρατία έχει άμεσο συμφέρον από την ίδρυση του προτεινόμενου σχολείου.** Οι διεργασίες που σταμάτησαν πριν δέκα χρόνια, χωρίς σοβαρό λόγο, μπορούν να δικαιωθούν στην ίδρυση του σχολείου αυτού[350].

[350] Εδώ γίνεται αναφορά στις διεργασίες που είχαν ξεκινήσει το 1993 και κατέληξαν σε υποβολή πρότασης προς το Υπουργικό Συμβούλιο στις 16 Ιουνίου 1994 (Πρόταση με αρ. -800/94, Φακ.:Υ.Π.Π. 460/68/38, 460/68/2Μ, 460/68/14^{Α}/460/68/Σ). Το Υπουργικό Συμβούλιο αποφάσισε σε συνεδρία του στις 22 Ιουν. 1994: «Αρ. Απόφασης:41.242 Επέκταση εκπαιδευτικών διευκολύνσεων στην Κυπριακή Παροικία της Αγγλίας. 27.*α) να εγκρίνει τη λειτουργία, από το σχολικό έτος 1994-1995, πρωινού σχολείου στο Λονδίνο που θα λειτουργεί ως νηπιαγωγείο και δημοτικό, και την πρόσληψη, κατά το πρώτο έτος τουλάχιστο, ενός Διευθυντή, 2 Νηπιαγωγών και 2 Δασκάλων και τη σταδιακή επέκτασή του ανάλογα με τις ανάγκες, όπως αναφέρεται στην*

Το ολοήμερο ελληνικό σχολείο που προτείνεται θα:

- έχει κόστος χρήσης του χώρου που δεν ξεπερνά τις απολαβές τριών αποσπασμένων εκπαιδευτικών,

- αποτελέσει πολιτιστικό κέντρο στην περιοχή που διαβιεί το μεγαλύτερο κομμάτι του ομογενειακού ελληνισμού,

- έχει απεριόριστες δυνατότητες να αναπτύξει και να προβάλει ένα αξιοπρόσεκτο έργο που στην ουσία θα προβάλλει την ίδια την Κύπρο,

---

υποπαράγραφο (α) της παραγράφου 1 της πρότασης. […] δ) να εξουσιοδοτήσει τον Υπουργό Οικονομικών να εξεύρει τις πιο κάτω δαπάνες (ι) £80.000 για τις ανάγκες που αναφέρονται στην υποπαράγραφο (α) της παραγράφου 1 της πρότασης του Υ.Π.Π.» (*Σημ.: Στην υποπαράγραφο (α) της παραγράφου 1 της πρότασης αναφέρεται ότι: «Το πρωινό σχολείο θα λειτουργεί ως νηπιαγωγείο και δημοτικό. Για τη λειτουργία του θα απαιτηθεί η πρόσληψη, κατά το πρώτο έτος τουλάχιστο, ενός (1) διευθυντή, δύο (2) νηπιαγωγών και δύο (2) δασκάλων, ενώ κατ' έτος θα γίνεται προσπάθεια για σταδιακή επέκτασή του, ανάλογα με τις ανάγκες. Το ποσό που θα χρειαστεί υπολογίζεται γύρω στις £80.000 το χρόνο και σ' αυτό συμπεριλαμβάνονται και τα επιδόματα εξωτερικού*). Η απόφαση διαβιβάστηκε στον Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου Οικονομικών, για τις ενέργειές του. Στις 22/8/1994 ακολούθησε Υπηρεσιακή Σύσκεψη για τα θέματα της Παροικιακής Εκπαίδευσης (Υ.Π.Π. 460/68/39 8 Σεπτεμβρίου 1994). Στα θέματα της ατζέντας της σύσκεψης αναγράφονται: *[…] (5) Να μεθοδευτούν ενέργειες από την Προϊσταμένη της Κ.Ε.Α., για την προώθηση της λειτουργίας πρωινού σχολείου. (6) Το θέμα του πρωινού σχολείου να συζητηθεί και στη Μικτή Επιτροπή Απόδημου Ελληνισμού*. Στις 3 Νοεμβρίου του ίδιου έτους, η Υ.Π.Π. Κλαίρη Αγγελίδου απευθύνεται (Υ.Π. 460/68/39) σε ομογενή Κυπριακής καταγωγής, για να επιβεβαιώσει την προφορική πρόθεσή του να αγοράσει ένα σχολικό κτήριο «*στο Λονδίνο, για να χρησιμοποιηθεί ως ημερήσιο ελληνικό σχολείο. Τα παιδιά θα διδάσκονται το αγγλικό πρόγραμμα μαθημάτων και επιπλέον Ελληνικά, Ελληνική Ιστορία και Θρησκευτικά*.» Ζητά την επιβεβαίωση, για να το ανακοινώσει στην προσεχή επίσκεψή της στο Λονδίνο, από 16-21 Νοεμβρίου, μαζί με τον Γιώργο Παπανδρέου, ΥΠ.Ε.Π.Θ. της Ελλάδας, για τα εγκαίνια του Ελληνικού Κέντρου. Φαίνεται ότι η απάντηση υπήρξε αρνητική. Ακολουθεί επιστολή της Αγγελίδου προς τον Παπανδρέου (Υ.Π. 460/68/38), με ημερομηνία 12 Ιανουαρίου 1995, στην οποία του αποστέλλει επιστολή του Αρχιεπισκόπου Θυατείρων Γρηγορίου και τον ρωτά κατά πόσον το ΥΠ.Ε.Π.Θ. της Ελλάδας μπορεί να συμβάλει στην αγορά του σχολείου. Τονίζει: «*Οπωσδήποτε η δική μας ενίσχυση είναι απαραίτητη και την αναμένουν*.» Ο Παπανδρέου απαντά με επιστολή του 3/2/1995 (Υ.Π. 460/68/38) ότι προς το παρόν δεν μπορεί να ενισχυθεί «*το αίτημα του Αρχιεπισκόπου Θυατείρων και Μεγάλης Βρετανίας για οικονομική ενίσχυση, προκειμένου η ομογένεια να αγοράσει ένα σχολικό κτίριο στην περιοχή Wood Green του Βορείου Λονδίνου, γιατί ήδη έχουμε στεγαστικό πρόβλημα με το Ελληνικό Σχολείο που βρίσκεται στο Δυτικό Λονδίνο.*» Το τελευταίο έγγραφο στους φακέλους του Υ.Π.Π. σχετικά με το θέμα, είναι μια πεντασέλιδη επιστολή του Αρχιεπισκόπου Θυατείρων Γρηγορίου, ημερομηνίας 7 Αυγούστου 1995, (Υ.Π. 460/68/39) προς τον ΥΠ.Ε.Π.Θ. της Ελλάδας Γιώργο Παπανδρέου. Σε αυτήν γίνεται εμφανές ότι ο Αρχιεπίσκοπος δεν θεωρεί την λύση του τύπου του ημερήσιου σχολείου της Ελληνικής Πρεσβείας ως λύση που μπορεί να γενικευτεί. Στη σελίδα 5 της επιστολής αναφέρει: «*10. Τελευταῖο στόν κατάλογο ἀλλά ὄχι καί στήν σπουδαιότητα εἶναι τό θέμα δημιουργίας Ἡμερήσιου Ἑλληνοαγγλικοῦ Σχολείου, τό ὁποῖο νά ἀκολουθεῖ το Ἀγγλικό Ἐκπαιδευτικό Σύστημα, ἀλλά μέ τήν ὑποχρεωτική διδασκαλία, ὡς κυρίων μαθημάτων, τῆς Ἑλληνικῆς Γλῶσσας, Ἱστορίας, Πολιτισμοῦ καί τῆς Ὀρθόδοξης Πίστης καί Λατρείας μας. Γιά τήν ἵδρυση τοῦ Σχολείου αὐτοῦ ἔχουν ἤδη γίνει οἱ προκαταρκτικές μελέτες γιά τήν ἐξασφάλιση ἀπό τίς Τοπικές Ἐκπαιδευτικές Ἀρχές τῆς σχετικῆς κανονικῆς ἄδειας λειτουργίας του, οἱ ὁποῖες καί θά καλύπτουν ἐξ ὁλοκλήρου τά ἔξοδα λειτουργίας του, ἀπαιτεῖται δέ μόνο ἀπό ἐμᾶς ἡ ἀρχική ἀπόκτηση τῶν χώρων ὅπου θα στεγασθεῖ το Σχολεῖο […]* ». Προφανώς, ο Αρχιεπίσκοπος αναφέρεται στις προσπάθειες της ομάδας G.A.L.E. (Greek Association for Language Enhancement – Ελληνικός Σύνδεσμος για Αναβάθμιση της Γλώσσας), που είχε ήδη έρθει σε επαφή μαζί του την περίοδο αυτή για την ίδρυση του ομολογιακού σχολείου του Αγίου Κυπριανού στο Νότιο Λονδίνο. Η έγκριση, ωστόσο, από το Υπουργικό Συμβούλιο της Κύπρου της ίδρυσης πρωινού σχολείου δεν αφορούσε τον τύπο του ομολογιακού σχολείου, αλλά έναν τύπο σχολείου όμοιο με εκείνο της Ελληνικής Πρεσβείας, με τη διαφορά ότι αυτό θα στεγαζόταν στο Βόρειο Λονδίνο, εκεί όπου κτυπούσε η καρδιά της Παροικίας τότε και η επιτυχία του θα ήταν δεδομένη. Για άγνωστο λόγο η δυναμική εκείνη σταμάτησε.

- είναι η καλύτερη απάντηση της Κυπριακής Πολιτείας στο πρόβλημα της παροικιακής εκπαίδευσης που χρονίζει άλυτο,

- δώσει στο Υ.Π.Π. τη δυνατότητα άμεσου ελέγχου της παρεχόμενης παιδείας στα παιδιά που θα φοιτούν σε αυτό. Επιτυχία αυτού του σχολείου θα σημαίνει ευτυχή κατάληξη ενός οράματος πολιτισμού. Θα θέσει νέες βάσεις για το μέλλον. Οι 125 θέσεις, που μπορεί να φαίνονται λίγες, είναι ένας σημαντικός αριθμός παιδιών αν σκεφτεί κανείς ότι τα παιδιά στο δημοτικό σχολείο της Ελληνικής Πρεσβείας δεν ξεπερνούν τα 90,

- πρέπει να αποτελεί κέντρο παροχής υλικού, δεξιοτήτων, γνώσης και τεχνογνωσίας που θα συνδράμει το ήδη επιτελούμενο έργο, από τη σκοπιά του,

- διασφαλίζει τη δημιουργία ισχυρού και μακροχρόνιου κέντρου συγκέντρωσης του Παροικιακού Ελληνισμού, με ευεργετικές συνέπειες στη διατήρηση της γλώσσας και της ταυτότητας. Η γειτνίασή του με την εκκλησία ενισχύει ακόμα περισσότερο την κίνηση αυτή, και

- προετοιμάζει τα παιδιά τόσο για το αγγλικό όσο και για το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα, μέσα από ένα υγιεινό και ισορροπημένο περιβάλλον για την ανάπτυξη της ιδιαίτερης ταυτότητάς τους.

2.2.2 Τύπος του προτεινόμενου σχολείου

Το προτεινόμενο σχολείο θα είναι ημερήσιο ελληνικό του τύπου του Ελληνικού Δημοτικού Σχολείου (της Ελλαδικής Εκπαιδευτικής Αποστολής) στο Acton. Θα έχει, όμως, στοιχεία του Ομολογιακού Σχολείου του Αγίου Κυπριανού, γιατί θα προετοιμάζει τα παιδιά τόσο για την Ελληνική (Γυμνάσιο/Λύκειο Ελληνικής Πρεσβείας ή δημόσια σχολεία στην πατρίδα, για όσους θα επαναπατρίζονται) όσο και για την Αγγλική Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση.

Στο αναλυτικό πρόγραμμα του σχολείου θα περιλαμβάνεται η διδασκαλία στην αγγλική, των τριών core subjects (μαθημάτων βασικού κορμού, δηλαδή English, Maths, Science) για τα οποία τα παιδιά θα παρακάθονται σε εξετάσεις, τα γνωστά SAT's, στο τέλος της Β΄ και Στ΄ τάξης[351]. Δηλαδή, θα υιοθετήσει στο πρόγραμμά του το αγγλικό αναλυτικό πρόγραμμα

[351] Εδώ, βέβαια, χρειάζεται να σημειωθεί ότι θα πρέπει να ξεπεραστεί το πρόβλημα της ηλικιακής διαφοράς με την οποία εισέρχονται τα παιδιά στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση στο αγγλικό και στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα. Στο αγγλικό σύστημα η πρωτοβάθμια εκπαίδευση ξεκινά στα πεντάχρονα, ενώ στο ελληνικό στα εξάχρονα.

(National Curriculum), όσον αφορά τη διδασκαλία των Αγγλικών, των Μαθηματικών και της Επιστήμης (English, Maths, Science), ούτως ώστε τα παιδιά να είναι σε θέση να παρακολουθήσουν άνετα την αγγλική δευτεροβάθμια εκπαίδευση και να είναι πλήρως προετοιμασμένα γι' αυτήν.

Με τις προϋποθέσεις αυτές οι γονείς θα θέλουν να στέλνουν τα παιδιά τους σε ένα τέτοιο σχολείο, ενώ παράλληλα θα διατηρείται η επιθυμητή ισορροπία, για να μην είναι το σχολείο αποκομμένο από το κοινωνικό και εκπαιδευτικό περιβάλλον της χώρας υποδοχής.

2.2.3 Αναλυτικό Πρόγραμμα

Το σχολείο αυτό, λοιπόν, θα είναι καθαρά ελληνικό με την έννοια του αναλυτικού προγράμματος που θα ακολουθεί, γιατί θα εφαρμόζει πλήρως το αναλυτικό πρόγραμμα δημοτικής εκπαίδευσης της Κύπρου. Θα στελεχώνεται από δασκάλους της Κύπρου[352] και θα μπορεί να εργοδοτεί, επίσης, αγγλόφωνο προσωπικό, για να προετοιμάζει, παράλληλα, τα παιδιά για φοίτηση σε αγγλικά σχολεία δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Τον ρόλο αυτό θα μπορούσαν να διαδραματίσουν ειδικά επιλεγμένοι Κύπριοι εκπαιδευτικοί[353].

Η διδασκαλία για τα θέματα του ελληνικού αναλυτικού προγράμματος δημοτικής εκπαίδευσης θα γίνεται στην Ελληνική γλώσσα και το σχολείο θα λειτουργεί σε ένα καθ' όλα ελληνικό περιβάλλον. Σημειώνεται, όμως, ότι κατά τα πρώτα χρόνια λειτουργίας του σχολείου θα είναι επιβεβλημένη η χρήση της αγγλικής, μια και τα παιδιά που θα αποτελέσουν τις πρώτες τάξεις με την ίδρυση του σχολείου, θα έχουν αναγνωρισμένο χαμηλό επίπεδο χρήσης της ελληνικής γλώσσας. Αυτό όμως θα είναι ένα θετικό παρά αρνητικό στοιχείο, γιατί θα ευνοεί την διαπολιτισμική εικόνα που το σχολείο θα επιδιώκει να εκπέμπει.

[352] Βεβαίως, ο στόχος εδώ δεν είναι να γίνει ένα «Κυπριακό» σχολείο, σε αντιπαράθεση με το Ελληνικό Σχολείο της Πρεσβείας της Ελλάδας. Απλώς, για τεχνοκρατικούς λόγους, θα έπρεπε να υποβληθεί εισήγηση που να αφορά αποκλειστικά το Υ.Π.Π. της Κύπρου, τουλάχιστον για να ξεκινήσει άμεσα το σχολείο και να αποφευχθούν άσκοπες και χρονοβόρες ανταλλαγές μηνυμάτων και συσκέψεων μεταξύ των δύο Υπουργείων Ελλάδας και Κύπρου (που θα έθαβαν τελικά την πρόταση).

[353] Στα δημοτικά σχολεία της Κύπρου διδάσκεται το μάθημα των Αγγλικών για δύο περιόδους την εβδομάδα στις τάξεις Δ΄, Ε΄και Στ΄, από Κύπριους εκπαιδευτικούς. Από το 2011 διδάσκεται για μία περίοδο και στις τάξεις Α΄, Β΄και Γ΄. Βέβαια, διδάσκεται ως ξένη γλώσσα. Δεν υπονοείται εδώ ότι θα διδάσκεται στην Αγγλία ως ξένη γλώσσα. Απλώς σημειώνεται ότι υπάρχουν πολλοί Κύπριοι εκπαιδευτικοί που κατέχουν άπταιστα την Αγγλική Γλώσσα και που θα μπορούσαν να την διδάξουν στο προτεινόμενο σχολείο. Η καλύτερη εισήγηση, βέβαια, είναι η πρόσληψη επιτόπιου προσωπικού, από τα πολλά νέα παιδιά της ομογένειας που επέλεξαν το επάγγελμα του εκπαιδευτικού και εργάζονται σε Αγγλικά ημερήσια σχολεία.

Τα τρία βασικά θέματα του Αγγλικού Εθνικού Αναλυτικού Προγράμματος (National Curriculum), τα οποία εξετάζονται σε εθνικό επίπεδο στο τρίτο τρίμηνο των Β΄ και Στ΄ τάξεων του Αγγλικού σχολείου, θα ενταχθούν φυσιολογικά μέσα στο πρόγραμμα σπουδών του σχολείου. Θα ληφθεί πρόνοια, ώστε τα μαθήματα αυτά να διδάσκονται αυτόνομα μεν, αλλά σε παράλληλη σχέση με τη διδασκαλία, τουλάχιστον, των μαθηματικών και της επιστήμης, όπως αυτά προνοούνται από το αναλυτικό πρόγραμμα της Κύπρου.

2.2.4 Ωράριο Λειτουργίας

Το ωράριο εργασίας του προτεινόμενου σχολείου δε θα διαφέρει, κατά τις ώρες εργασίας των εκπαιδευτικών, από το ωράριο εργασίας στην Κύπρο. Οι εκπαιδευτικοί, που θα εργάζονται πλήρως στο σχολείο, θα ακολουθούν πλήρες ωράριο, όπως ακριβώς και σε ένα δημόσιο σχολείο της Κύπρου.

Η διαφορά θα είναι στον χρόνο έναρξης και λήξης των μαθημάτων που θα πρέπει να συμβαδίζει με τον αντίστοιχο των αγγλικών σχολείων. Το σχολείο δηλαδή θα ξεκινά στις 9.00 το πρωί και θα τελειώνει στις 3.15 το απόγευμα. Θα μεσολαβεί διάλειμμα πενήντα λεπτών ή μίας ώρας, ανάλογα, για μεσημεριανό.

Για να καλύπτεται το ωράριο λειτουργίας του σχολείου, θα εργάζονται, επίσης, εκπαιδευτικοί που απασχολούνται στα υφιστάμενα παροικιακά σχολεία. Εκτενέστερη μελέτη και οργάνωση του ωραρίου, σε σχέση με το αναλυτικό και το προσωπικό του σχολείου, θα μπορούσε να γίνει εύκολα, εφόσον αποφασιστεί η ίδρυση του σχολείου.

2.2.5 Διδακτικό Προσωπικό

Το διδακτικό/εκπαιδευτικό προσωπικό θα συναποτελούν:

- ένας/μία διευθυντής/διευθύντρια,
- τουλάχιστον ένας/μία (αν όχι δύο) βοηθός διευθυντής/διευθύντρια,
- 5 ή 6 δάσκαλοι/δασκάλες (εξαρτάται από το ωράριο εργασίας),
- 2 νηπιαγωγοί (+ ένας ή δύο βοηθοί νηπιαγωγού).

Αυτοί θα αποτελούν το βασικό δυναμικό του προσωπικού. Δε θα είναι όμως αρκετοί, για να καλύψουν τις επιπρόσθετες ανάγκες του σχολείου (ενισχυτική διδασκαλία παιδιών με ειδικές

ανάγκες *[γλωσσικές, συναισθηματικές, ψυχοκινητικές κλπ]*, ανάγκες ωραρίου που θα δημιουργεί η υιοθέτηση των βασικών θεμάτων του Αγγλικού Εθνικού Αναλυτικού Προγράμματος κλπ. Επιπρόσθετα, λοιπόν, το σχολείο θα επωφελείται από τις υπηρεσίες αποσπασμένων μελών της Κ.Ε.Α. που θα απασχολούνται στα παροικιακά σχολεία κατά τη διάρκεια της εβδομάδας και κυρίως τα Σάββατα (τώρα κάποιοι συμπληρώνουν το ωράριο τους με εργασία σε ομάδες παραγωγής υλικού).

Άρα το διδακτικό εκπαιδευτικό προσωπικό θα ενισχύουν

- συμπληρωματικοί δάσκαλοι/δασκάλες για όσες από τις ώρες δε θα καλύπτει το μόνιμο προσωπικό.

Αξίζει να υιοθετηθεί εδώ το παράδειγμα της Ελλαδικής Εκπαιδευτικής Αποστολής, με την πρόσληψη Άγγλων εκπαιδευτικών για τη διδασκαλία των Αγγλικών στο δημοτικό Ελληνικό Σχολείο Λονδίνου στο Acton και στο Ελληνικό Γυμνάσιο/Λύκειο Λονδίνου στο Wood Green. Βέβαια, τόσο τα αγγλικά όσο και τα άλλα θέματα του Αγγλικού Εθνικού Αναλυτικού Προγράμματος θα μπορούσαν άνετα, με την ορθή καθοδήγηση, να τα διδάξουν οι Κύπριοι εκπαιδευτικοί που θα εργάζονται στο σχολείο. Θα ήταν, όμως, φρονιμότερο το μάθημα των αγγλικών και την ευθύνη του αγγλικού προγράμματος να την έχει εκπαιδευτικός έμπειρος/η στην αγγλική εκπαίδευση που να είναι φυσικός χρήστης της γλώσσας. Ένα τέτοιο πρόσωπο θα μπορούσε να είναι δάσκαλος/δασκάλα παιδί ομογενών[354] (που υπάρχουν αρκετοί στο αγγλικό εκπαιδευτικό σύστημα) ή άγγλος εκπαιδευτικός.

Άρα για την επιτυχή διδασκαλία/εφαρμογή των βασικών θεμάτων του αγγλικού αναλυτικού προγράμματος γίνεται εισήγηση να προσληφθεί

- Αγγλόφωνος εκπαιδευτικός με την πιο πάνω ευθύνη για τη διδασκαλία κυρίως της γλώσσας και τον συντονισμό διδασκαλίας των άλλων θεμάτων.

Το διδακτικό προσωπικό του σχολείου θα πρέπει να απαρτίζεται από άτομα τα οποία θα είναι άριστοι χρήστες της αγγλικής γλώσσας, καθώς στα πρώτα χρόνια λειτουργίας του σχολείου τα παιδιά, ιδιαίτερα των μεγαλύτερων τάξεων, θα έχουν δυσκολία στη συνεχή επικοινωνία στα ελληνικά και πολλοί από τους γονείς (έστω και αν είναι πρώτης γενιάς), δεν μπορούν να επικοινωνούν άνετα στα ελληνικά.

[354] Όπως αναφέρεται στην προηγούμενη υποσημείωση.

Ο Διευθυντής ή η Διευθύντρια του σχολείου θα πρέπει να είναι πρόσωπο έμπειρο, ενεργητικό, με διάθεση να εργαστεί για την επιτυχία του σχολείου αυτού. Θα πρέπει να γνωρίζει (έστω θεωρητικά) ή να έχει τη διάθεση να γνωρίσει, το αγγλικό εκπαιδευτικό σύστημα, γιατί σε κάθε στιγμή πρέπει να έχει στο μυαλό του ότι η πλειοψηφία των παιδιών που θα φοιτούν στο σχολείο, αν όχι όλα, πρόκειται να συνεχίσουν τη δευτεροβάθμια εκπαίδευσή τους σε ένα αγγλικό σχολείο. Εδώ θα είναι ουσιώδης η συνεργασία με το Ομολογιακό Σχολείο «Άγιος Κυπριανός» και η ανάπτυξη σχέσεων με τις τοπικές εκπαιδευτικές αρχές, αλλά και με γειτονικά αγγλικά σχολεία. Το πρόσωπο που θα διευθύνει το σχολείο, δηλαδή, δε θα πρέπει να περιορίζεται στα συνήθη καθήκοντα διεύθυνσης του σχολείου, αλλά να θεωρεί καθήκον του, στην συναγωνιστική κατάσταση στην οποία θα βρίσκεται το σχολείο, να προάγει το καλώς νοούμενο συμφέρον του σχολείου, προσαρμόζοντας τις υπηρεσίες που θα προσφέρει το σχολείο στα απαιτούμενα επίπεδα από τη χώρα υποδοχής.

Οι εκπαιδευτικοί που θα υπηρετούν στο σχολείο αυτό θα πρέπει, επίσης, να έχουν πλήρη συναίσθηση της αποστολής τους και να ανταποκρίνονται με υπευθυνότητα, αλλά και με διάθεση να αναπροσαρμόσουν τις μεθόδους, τις προσεγγίσεις και τις συνήθειές τους στις απαιτήσεις του περιβάλλοντος χώρου και της χώρας υποδοχής.

Εν ολίγοις, θα πρέπει το προσωπικό να έχει υπ’ όψιν του ότι ναι μεν το σχολείο αυτό θα είναι ελληνικό, αλλά είναι ένα σχολείο με ιδιαιτερότητες που αν δεν προσεχθούν θα μετατραπούν σε αδυναμίες και θα τους παγιδεύσουν, ενώ αν προσεχθούν και αντιμετωπισθούν με σοφία και επαγγελματισμό, θα μετατραπούν σε δυνατότητες ολοκλήρωσης της αποστολής και του οράματος του συγκεκριμένου σχολείου.

Δυνατότητες που παρέχουν οι υφιστάμενες εγκαταστάσεις

Η πρόταση που αφορά στις δυνατότητες που παρέχουν οι υφιστάμενες εγκαταστάσεις έχει ετοιμαστεί από το ζεύγος κ. Malkolm Rowe και κ. Χαρούλλα Κουκουλλή-Rowe.

Μια προκαταρκτική εξέταση με βάση τις προδιαγραφές για την ίδρυση νέων ιδιωτικών σχολείων, μάς οδηγεί σε δυο εναλλακτικές λύσεις. Και οι δύο αυτές λύσεις δεν προϋποθέτουν αριθμό μαθητών μεγαλύτερο των 69 παιδιών (στη μία εισήγηση) ή των 125 παιδιών (στην άλλη εισήγηση). Βασικά, γίνεται εισήγηση, ώστε το νεοαποκτηθέν κτήριο να χρησιμοποιηθεί αποκλειστικά για τον κατώτερο κύκλο. Να στεγάσει, δηλαδή, το Νηπιαγωγείο, την Προδημοτική, την Α΄ και τη Β΄ τάξη. Εδώ θα βρίσκονται, επίσης, οι αποθηκευτικοί χώροι και οι υπηρεσίες. Στις εγκαταστάσεις, που ήδη χρησιμοποιούνται ως σχολικό κτήριο, θα πρέπει, συνάμα, να γίνουν μικρές μετατροπές που θα επιτρέψουν τη λειτουργία των υπόλοιπων τάξεων: Γ΄, Δ΄, Ε΄ και Στ΄. Το χολ και η κουζίνα θα μπορούν να χρησιμοποιούνται για τα γεύματα των παιδιών (που θα μπορούσε να διοργανώνονται με ευθύνη της Σχολικής Εφορείας).

2.2.6 Σχέδιο χρήσης των χώρων

Υποβάλλονται δύο σενάρια για τη χρήση των χώρων. Το πρώτο αφορά την ολοκληρωτική διαμόρφωση των χώρων με πλήρη ανάπτυξη των δυνατοτήτων που παρέχονται και με αυξημένο κόστος για την κάλυψη των εξόδων αυτών. Παρ' όλο που η πρόταση αυτή πιθανόν εκ πρώτης όψεως να φαίνεται δαπανηρή, στην πραγματικότητα (μακροχρόνια), είναι η πιο οικονομική και συμφέρουσα. Έχει, επίσης, το πλεονέκτημα ότι θα μπορούσε να αξιοποιηθεί για τη λειτουργία ομολογιακού σχολείου. Τηρεί τις προδιαγραφές για την ίδρυση νέων σχολείων και προβλέπει την παροχή θέσεων σε 125 παιδιά (16 παιδιά σε κάθε τάξη από Προδημοτική έως Στ΄ + 13 παιδιά στο νηπιαγωγείο).

Το δεύτερο σενάριο αφορά τη χρήση των χώρων με τις, όσο το δυνατόν, λιγότερες μετατροπές και τα, όσο το δυνατόν, χαμηλότερα έξοδα. Έχει το πλεονέκτημα της άμεσης υλοποίησης με το χαμηλότερο δυνατόν κόστος, αλλά ίσως να μη συνίσταται ως μόνιμη λύση. Οπωσδήποτε, θα ήταν άχρηστο για τη λειτουργία ομολογιακού σχολείου, λόγω του μικρού αριθμού παιδιών που προβλέπονται για κάθε τάξη. Τηρεί τις προδιαγραφές για την ίδρυση νέων σχολείων και προβλέπει την παροχή θέσεων σε 69 παιδιά (8 παιδιά σε κάθε τάξη από Προδημοτική έως Στ΄ + 13 παιδιά στο νηπιαγωγείο).

Ακολουθεί η προκαταρκτική μελέτη των αρχιτεκτόνων για τη σχετική Βρετανική νομοθεσία, καθώς και η πρότασή με τα προσχέδια για τη χρήση των προσφερόμενων χώρων.

Η έκθεση υποβλήθηκε στα Αγγλικά και παρουσιάζεται εδώ σε μετάφραση.

2.2.7 Προτεινόμενο ανεξάρτητο ημερήσιο σχολείο στον Άγιο Δημήτριο στο Έντμοντον Λονδίνου

Επισκόπηση των προτύπων/κανονισμών (standards/regulations) όπως ισχύουν για το προτεινόμενο σχολείο

Τα κύρια πρότυπα/κανονισμοί είναι:

1. Οι Κανονισμοί εκπαίδευσης 1999 (Σχολικές Εγκαταστάσεις)

   - *The Education (School Premises) Regulations 1999*

2. Εκπαίδευση (Πρότυπα για Ανεξάρτητα Σχολεία) (Αγγλία) 2003

   - *The Education (Independent School Standards) (England) 2003*

3. Κανονισμοί Προγραμματισμού

   - *Planning Regulations*

4. Κανονισμοί Οικοδόμησης (Πολεοδομικοί Κανονισμοί) 2000

   - *The Building Regulations 2000*

5. Σχέδιο Δελτίου Οικοδόμησης 82: Αναθεωρημένες οδηγίες περιοχής για τα σχολεία – Αναθεώρηση Ιουνίου 2002

   - *Draft Building Bulletin 82: Revised Area Guidelines for Schools*

   - *Revision June 2002*

6. Οι απαιτήσεις σχετικά με την Ανικανότητα *(Disability requirements)*

   [Σημ.: δεν έχουν εξακριβωθεί ακόμα].

1. **Οι Κανονισμοί εκπαίδευσης 1999 (Σχολικές Εγκαταστάσεις)** ορίζουν τα κατώτατα πρότυπα τόσο για τα νέα όσο και για τα υπάρχοντα σχολεία. Περιλαμβάνουν τη γενική απαίτηση ότι κάθε μέρος οποιασδήποτε σχολικής εγκατάστασης πρέπει να είναι τέτοιο, ώστε να διασφαλίζει εύλογα την υγεία, την ασφάλεια και την ευημερία των χρηστών και να ανταποκρίνεται στις οδηγίες.

   Σχολεία που διέπονται από τους κανονισμούς

   Οι Κανονισμοί ισχύουν για όλα τα υπάρχοντα και τα νέα σχολεία που συντηρούνται κάτω από ορισμένη τοπική εκπαιδευτική αρχή: δηλαδή στους νηπιο-βρεφοκομικούς σταθμούς *(nursery)*, τα κοινοτικά *(community)*, τα εξειδικευμένα κοινοτικά *(community special)*, τα σχολεία ιδρυμάτων *(foundation)*, τα εξειδικευμένα σχολεία ιδρυμάτων *(foundation special)*, τα σχολεία εθελοντικών οργανώσεων *(voluntary)* και τις μονάδες παραπομπής μαθητών *(pupil referral units)*. Στο πλαίσιο των Κανονισμών για μη-συντηρούμενα σχολεία *(non-maintained schools)*, οι εγκαταστάσεις τους υπόκεινται στα ίδια πρότυπα, όπως είναι τα εξειδικευμένα συντηρούμενα σχολεία *(maintained special schools)*. Στο πλαίσιο των Κανονισμών για τα ανεξάρτητα σχολεία, οι εγκαταστάσεις ενός ανεξάρτητου σχολείου, που εγκρίνεται από τον Υπουργό Παιδείας *(Secretary of State)* για παιδιά με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, πρέπει να προσαρμοστούν στα ίδια πρότυπα, όπως πρέπει να προσαρμοστούν και τα συντηρούμενα εξειδικευμένα σχολεία.

      Το προτεινόμενο σχολείο του Αγίου Δημητρίου εμπίπτει υπό την κατηγορία των ανεξάρτητων σχολείων και πρέπει, υπό αυτή τη μορφή, να ανταποκριθεί, επίσης, σε μερικά από αυτά τα πρότυπα.

2. **Εκπαίδευση (Πρότυπα για Ανεξάρτητα Σχολεία) (Αγγλία) 2003**

Αυτοί οι κανονισμοί τέθηκαν σε ισχύ από την 1η Σεπτεμβρίου 2003 και αναφέρονται στα πρότυπα σε σχέση με την ποιότητα της παρεχόμενης εκπαίδευσης, για να παρέχεται και για να ανταποκρίνονται οι εγκαταστάσεις και η στέγαση του σχολείου στα πρότυπα, όπως ορίζονται από τους *Κανονισμούς Εκπαίδευσης του 1999 (Σχολικές Εγκαταστάσεις)*.

3. Κανονισμοί Σχεδιασμού

Η Άδεια Προγραμματισμού (Planning permission) είναι νομική υποχρέωση και γενικά απαιτείται για τα ακόλουθα:

- Κατασκευή νέου σχολείου.
- Επεκτάσεις στα υπάρχοντα σχολεία.
- Αλλαγές στην ανύψωση στα υπάρχοντα σχολεία.
- Αλλαγή της χρήσης ή ανάπτυξη γης που κατά την τρέχουσα περίοδο ή στο παρελθόν χρησιμοποιούνταν ως γήπεδο.

Οι διαβουλεύσεις με τη Διεύθυνση Προγραμματισμού των Τοπικών Αρχών *(Local Authority Planning Department)* είναι απαραίτητες. Οι ανώτεροι υπάλληλοι προγραμματισμού θα συσκεφτούν με άλλους ανώτερους υπαλλήλους της τοπικής αρχής, όπως του περιβάλλοντος, της υγείας, των εθνικών οδών, της συντήρησης, της τοπικής συντήρησης, πολιτικές ομάδες ή ομάδες εξωραϊσμού, και θα εξαντλήσουν τις *Νομικές Δημόσιες Ειδοποιήσεις (Statutory Public Notices)* για τις *δημόσιες διαβουλεύσεις (public consultation).*

> Είναι απαραίτητο να ζητηθεί άδεια προγραμματισμού *(Planning permission)* για την αλλαγή της χρήσης του Πρεσβυτέριου του Αγίου Μαρτίνου σε σχολείο. Η αίθουσα της εκκλησίας χρησιμοποιείται ήδη ως εκπαιδευτικό ίδρυμα μερικής απασχόλησης, αλλά απαιτείται πλήρης άδεια προγραμματισμού για το προτεινόμενο νέο σχολείο.

4. Κανονισμοί Οικοδόμησης (Πολεοδομικοί Κανονισμοί) 2000

Οι κανονισμοί αποτελούν νομική υποχρέωση και ισχύουν για τα ακόλουθα:

- Τον σχεδιασμό και την ανοικοδόμηση όλων των νέων σχολικών κτηρίων.
- Αλλαγές και επεκτάσεις στα υπάρχοντα σχολικά κτήρια.
- Προσαρμογές στα υπάρχοντα κτήρια που περιλαμβάνουν δομικές αλλαγές ή/και αλλαγές στην υπόγεια αποξήρανση (αποχετευτικό).

Τα σχολεία είναι δημόσια κτήρια και, επομένως, απαιτείται Πλήρης Άδεια Σχεδίων *(Άδεια Οικοδομής)*. Ο τοπικός ανώτερος υπάλληλος πυρασφάλειας θα πρέπει, επίσης, να ερωτηθεί για τις συμβουλές του (που δεν είναι υποχρεωτικές – *non-statutory*).

Θα πρέπει να γίνει αίτηση για Έλεγχο της Οικοδομής *(Building control submission)* για το νέο προτεινόμενο σχολείο του Αγίου Δημητρίου, μόλις χορηγηθεί η Άδεια Οικοδομής, πριν από την έναρξη οποιασδήποτε εργασίας.

Σχέδιο Δελτίου Οικοδόμησης 82: Αναθεωρημένες οδηγίες (χρήσης) χώρων για τα σχολεία - αναθεώρηση Ιουνίου 2002

Το έγγραφο αυτό παρέχει τις μη υποχρεωτικές οδηγίες (non-statutory guidance), σχετικά με τους χώρους των σχολικών εγκαταστάσεων. Οι οδηγίες ισχύουν για τα συντηρούμενα και τα ανεξάρτητα σχολεία.

Σε όλα τα σχολεία πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης ο τύπος για το σύνολο του Χώρου Διδασκαλίας είναι (σε τετραγωνικά μέτρα - m^2) 100 + 2.6N που προέρχεται από τα ακόλουθα:

Χώρος Διδασκαλίας (βλ. Πίνακα 2.7)

- Τον βασικό χώρο διδασκαλίας (5 + 2.1N), που ενσωματώνει τον γενικό χώρο διδασκαλίας, συμπεριλαμβανομένων των βασικών αιθουσών διδασκαλίας και οποιωνδήποτε άλλων συνδεδεμένων χώρων, που μοιράζονται ως χώροι διδασκαλίας, και τους ειδικούς πρακτικούς χώρους, οι οποίοι είναι ιδιαίτεροι χώροι με εγκαταστημένο ειδικό εξοπλισμό και είναι κοινόχρηστοι για διάφορες ομάδες τάξεων και μπορούν να ποικίλουν ανάλογα με τις προτιμήσεις του σχολείου.

- Τις αίθουσες και στούντιο (90 + 0.35N) συμπεριλαμβανομένης αίθουσας εκδηλώσεων και, εάν υπάρχουν περισσότερες από 10 περίπου τάξεις, ενός στούντιο (ή/και μιας δεύτερης μικρότερης αίθουσας στα πολύ μεγάλα σχολεία πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης).

- Τους χώρους βοηθητικών μέσων εκμάθησης (learning resource areas) (5 + 0.15N) που περιλαμβάνουν τη βιβλιοθήκη και τουλάχιστον ένα μικρό δωμάτιο ομάδας για τις ομάδες μέχρι οκτώ, για να εργάζονται με έναν βοηθό ή για την υποστήριξη SEN (Special Educational Needs – Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες).

Σε μερικές περιστάσεις, ιδιαίτερα σε υπάρχοντα σχολεία, ο συνολικός βασικός χώρος διδασκαλίας μπορεί να είναι μικρότερος από αυτόν που συστήνεται. Για παράδειγμα, εάν οι προσωπικοί υπολογιστές (τα lap-top) παρέχονται και χρησιμοποιούνται αποτελεσματικά, όλες γενικά οι διδακτικές και πρακτικές δραστηριότητες μπορούν να προσαρμοστούν μέσα στις βασικές αίθουσες διδασκαλίας ή να μοιραστούν στους διδακτικούς χώρους που ισοδυναμούν με έναν συνολικό βασικό διδακτικό χώρο 5 + 1.8m2 ανά διάστημα μαθητών στα KS1 ή 2 (*Key Stages – Σταθμοί Κλειδιά = κατ' αντιπαραβολή με τον κατώτερο και τον ανώτερο κύκλο δημοτικού σχολείου*).

Πίνακας 2.7 Σύνολο του Χώρου Διδασκαλίας

	Πρωτοβάθμια	Νηπιαγωγείο
Γενικοί και πρακτικοί χώροι	5+2.1N	+2.3n
Αίθουσες (& στούντιο σε πρωτοβάθμια)	90+0.35N	-
Χώροι βοηθητικών μέσων εκμάθησης	5+0.15N	-
Συνολικός βασικός χώρος διδασκαλίας	100+2.6N	+2.3n
Αποθηκευτικοί Χώροι διδακτικού Υλικού (& Προετοιμασίας)	30+0.1N	+0.1n
Μη εκπαιδευτικοί Αποθηκευτικοί Χώροι	25+0.15N	+0.15n
Σύνολο Αποθηκευτικών Χώρων	55+0.25N	+0.25n
Προσωπικό και Διοίκηση	25+0.25N	+0.25n
Συνολικό Καθαρό Εμβαδόν	180+3.1N	+2.8n

Το Ν δηλώνει τον αριθμό των μαθητών

5. **Απαιτήσεις σχετικά με την Ανικανότητα *(Disability requirements).*** Δεν έχει γίνει ακόμα πλήρης αξιολόγηση των απαιτήσεων, σχετικά με τις πρόνοιες για ειδικές ανάγκες (*disability requirements*), που θα πρέπει να καλύπτονται από το προτεινόμενο σχολείο του Αγίου Δημητρίου. Θα πρέπει να ληφθεί εξειδικευμένη γνωμάτευση αναφορικά με το θέμα αυτό. Κατωτέρω είναι οι στόχοι της τρέχουσας νομοθεσίας.

   Disability Discrimination Act 1995 Parts 3 & 4: as amended by The Special Educational Needs & Disability Act 2001

   Νόμος Διάκρισης Ανικανότητας 1995 Μέρη 3 & 4: όπως τροποποιείται από το Νόμο Εξειδικευμένων Εκπαιδευτικών Αναγκών & Ανικανότητας 2001

   Αυτός ο Νόμος στοχεύει στον τερματισμό της διάκρισης ενάντια στους ανθρώπους με αναπηρίες και δίνει δικαιώματα στην απασχόληση, την ιδιοκτησία, την εκπαίδευση και τη χρήση των μεταφορών.

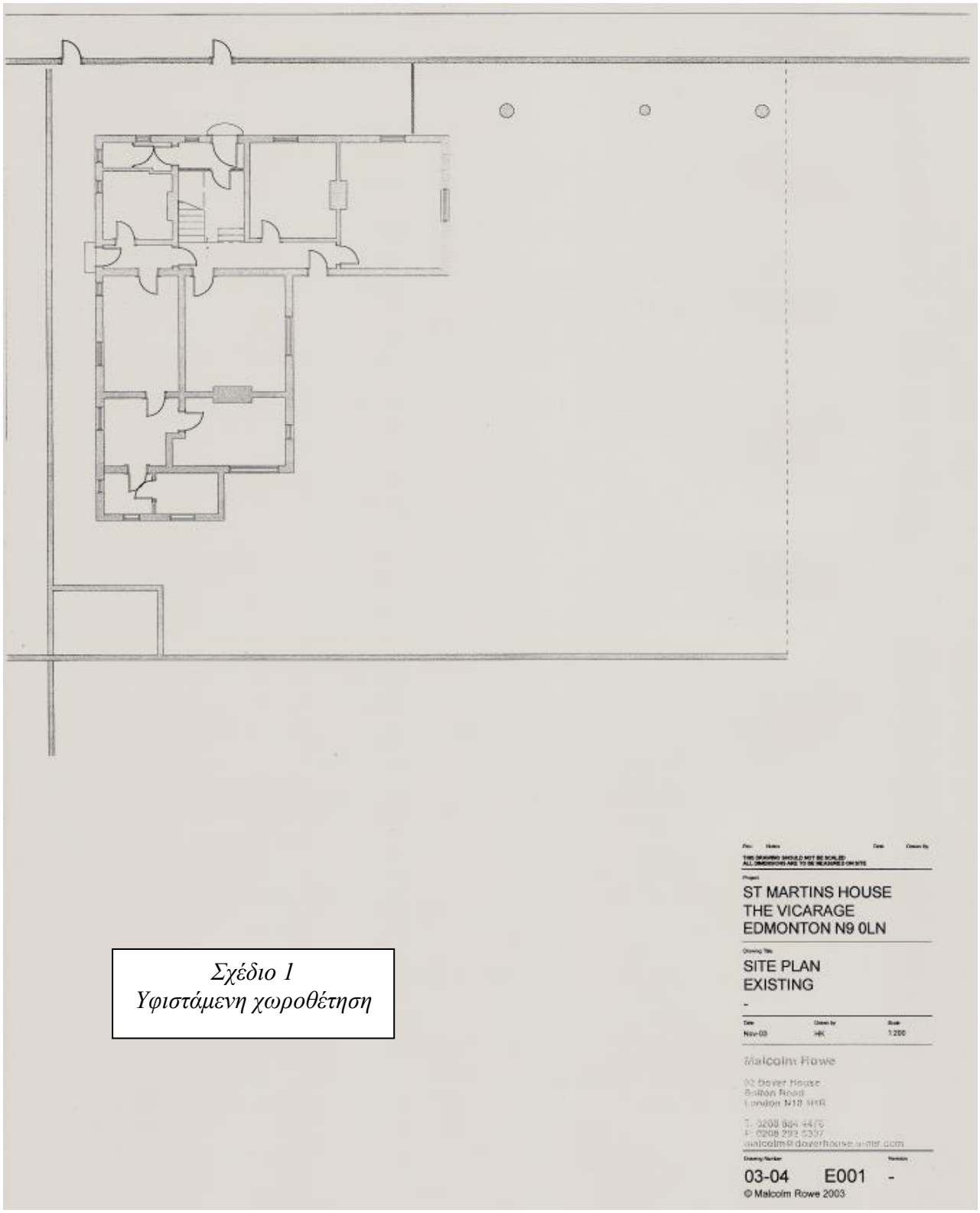
   Ο *Νόμος Διάκρισης Ανικανότητας* έχει εφαρμοστεί στα σχολεία από το 1996 όσον αφορά το *Μέρος 2, Απασχόληση* και το *Μέρος 3, Παροχή Αγαθών και Υπηρεσιών* (που είχε εξαιρέσεις για την εκπαίδευση) για συμμόρφωση, μέχρι τον Οκτώβριο του 2004.

   Στο πλαίσιο αυτής της νομοθεσίας πολλά σχολεία θα έχουν ήδη πραγματοποιήσει τους λογιστικούς ελέγχους δυνατότητας πρόσβασης του τύπου που περιλαμβάνεται στο *Δελτίο Οικοδόμησης (Building Bulletin) 91 DfEE (Department for Education and Employment – Υπηρεσία για την Εκπαίδευση και την Εργοδότηση): Πρόσβαση για τα Άτομα με Ειδικές Ανάγκες στα Σχολικά Κτήρια*.

   Ο *Νόμος Εξειδικευμένων Εκπαιδευτικών Αναγκών & Ανικανότητας 2001* τροποποιεί τον ***DDA*** *(Disability Discrimination Act – Νόμος Διάκρισης Ανικανότητας 1995),* αναιρώντας την εξαίρεση για την εκπαίδευση από το *Μέρος 3*, και παρέχει το νέο *Μέρος 4, Εκπαίδευση*, συμπεριλαμβανομένων των σχολείων από τον Σεπτέμβριο του 2002. Αυτή η νομοθεσία αναθέτει καθήκοντα προγραμματισμού σε όλες τις Τοπικές Αρχές Εκπαίδευσης *(Local Education Authorities – LEAs)* και τα σχολεία, για να προγραμματίσουν να αυξήσουν, με την πάροδο του χρόνου, τη δυνατότητα πρόσβασης στα σχολεία για τους μαθητές με αναπηρίες και για να εφαρμόσουν τα σχέδιά τους.

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΑΓΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ.

ΣΧΗΜΑ 1 *(Αναφερθείτε στα σχέδια)*

Σχέδιο 1
Υφιστάμενη χωροθέτηση

Προτείνεται ότι το Νηπιαγωγείο και ο κατώτερος κύκλος Δημοτικού Σχολείου, θα στεγαστούν στο ανάλογα διαμορφωμένο τριώροφο Πρεσβυτέριο και ο κατώτερος κύκλος Δημοτικού Σχολείου στο κτήριο της αίθουσας εκδηλώσεων της εκκλησίας.

Για να εξακριβωθεί το όριο εγγραφής μαθητών για το προτεινόμενο σχέδιο ημερήσιου σχολείου του Αγίου Δημητρίου για το **Σχήμα 1,** εφαρμόστηκε ο βασικός ζωτικός χώρος διδασκαλίας 5 + 2.1N για τον κατώτερο και ανώτερο κύκλο και 2.3N για το Νηπιαγωγείο. Όπου «N» δηλώνει τον αριθμό μαθητών.

Το σχολείο θα έχει μόνο ένα τμήμα ανά τάξη και θα αποτελείται από 6 τάξεις δημοτικού + 1 Προδημοτική και μία τάξη νηπιαγωγείου (βλ. Πίνακα 2.8) . Ο αριθμός των θέσεων, που θα παρέχονται στο δημοτικό σχολείο, ανέρχεται στα 112 παιδιά και μαζί με τις 13 θέσεις, που θα παρέχονται στο Νηπιαγωγείο, γίνεται ένα σύνολο 125 θέσεων[355].

[355] Σημειώνεται εδώ ότι σύμφωνα με την έκδοση της Στατιστικής Υπηρεσίας Κύπρου «Στατιστικές της Εκπαίδευσης, 2003/2004», αντιστοιχούσαν για το έτος 2003-2004 12,2 μαθητές ανά εκπαιδευτικό. Η, κατά μαθητή, τρέχουσα δημόσια δαπάνη στα δημόσια σχολεία της Κύπρου, ανά επίπεδο εκπαίδευσης, είχε ως ακολούθως: Προδημοτική £2.504, Δημοτική £1.974, Μέση £3.444.) 12/09/2005.

Σύμφωνα με τα στοιχεία αυτά θα μπορούσαν να δαπανηθούν, για το προτεινόμενο σχολείο, μέχρι:

Για Νηπιαγωγείο/Προδημοτική (13+16) x £2.504 = £72.616
Για Δημοτικό (6+16) x £1.974 = £189.504
Σύνολο κατά μαθητή τρέχουσας δημόσιας δαπάνης £262.120

Το σύνολο των δαπανών σε μισθούς δασκάλων, όπως υπολογίζεται στη συνέχεια της πρότασης, όχι μόνο καλύπτεται από το περιθώριο της, κατά μαθητή, τρέχουσας δημόσιας δαπάνης των £262.120, αλλά είναι σε πραγματικούς αριθμούς μικρότερο.

Εκείνο που θα ανέβαζε το κόστος για την πρώτη δεκαετία λειτουργίας του σχολείου θα ήταν οι δαπάνες για την εξόφληση και τον εξοπλισμό του σχολικού κτηρίου. Εδώ όμως θα ερχόταν αρωγός η οικονομική ενίσχυση από την καταβολή διδάκτρων ή από την καταβολή ενός ποσού που απαιτείται από τα Αγγλικά Εθελοντικά Βοηθούμενα Σχολεία (Voluntary Aided Schools) για τη συντήρηση των κτηρίων. Στη βάση των 125 μαθητών, με κατώτερο ποσό εισφοράς τις £100 και ανώτερο τις £200, θα μαζεύονταν ετησίως από £12.500 - £25.000, ένα όχι ευκαταφρόνητο ποσό. Σε αυτό θα πρέπει να προστεθεί το αντίστοιχο ποσό που θα μπορούσε να εκταμιευθεί από τις υπηρεσίες της Τοπικής Εκπαιδευτικής Αρχής, νοουμένου ότι το σχολείο δεν θα ανήκε στην Εκκλησία ή στην Κυπριακή Υπάτη Αρμοστεία, αλλά σε έναν μη κερδοσκοπικό οργανισμό. Τέλος, οι δραστήριοι Σύνδεσμοι Γονέων ή οι Σχολικές Εφορείες των ομογενειακών σχολείων διοργανώνουν πολλές ετήσιες ή άλλες εκδηλώσεις για συλλογή χρηματικών ενισχύσεων για τα σχολεία. Τέτοιες εκδηλώσεις στο υφιστάμενο παροικιακό σχολείο του Αγίου Δημητρίου απέφεραν, συνήθως, από £15.000 ως £25.000 ετησίως.

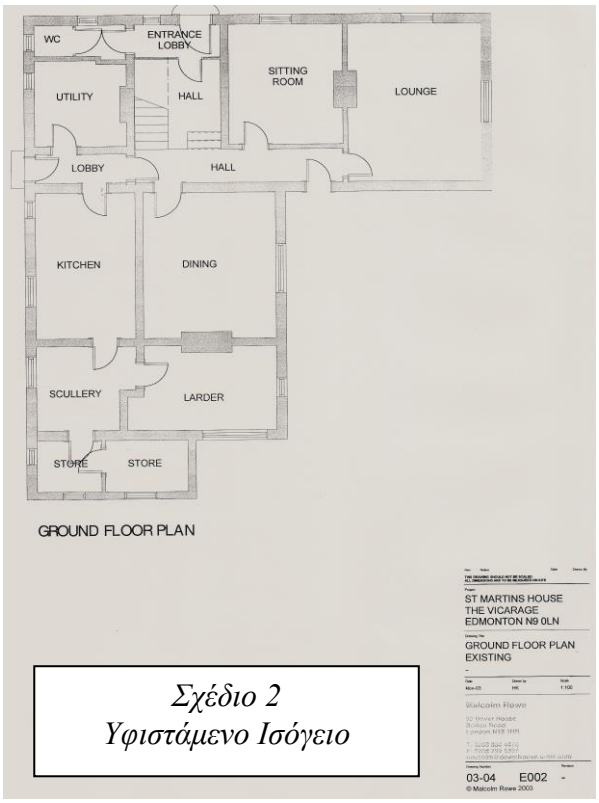
Πίνακας 2.8 Μέγιστος αριθμός παιδιών για το Σχήμα 1

Κατώτερος Κύκλος	**Αρ. Παιδιών**
Νηπιαγωγείο	13
Προδημοτική Τάξη 1 Τάξη 2	16 16 16
Ανώτερος Κύκλος	**Αρ. Παιδιών**
Τάξη 3 Τάξη 4 Τάξη 5 Τάξη 6	16 16 16 16
Συνολικός Αριθμός θέσεων	**125**

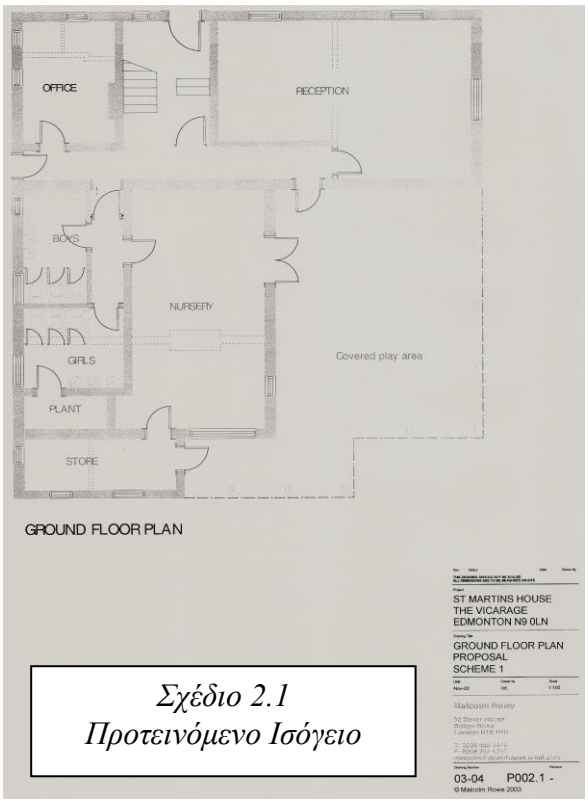
ΣΠΙΤΙ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΜΑΡΤΙΝΟΥ – ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΙΟ

(ST MARTIN'S HOUSE – VICARAGE)

- Η εργασία στο Πρεσβυτέριο συνεπάγεται σημαντική κατεδάφιση διάφορων εσωτερικών τοίχων, καθώς επίσης και δομική τροποποίηση. Η αφαίρεση αυτών των σημαντικών τοίχων επιτρέπει τη δημιουργία των τάξεων, με αυξημένες και τυποποιημένες περιοχές. (Αναφερθείτε στο Σχέδιο 2.1).

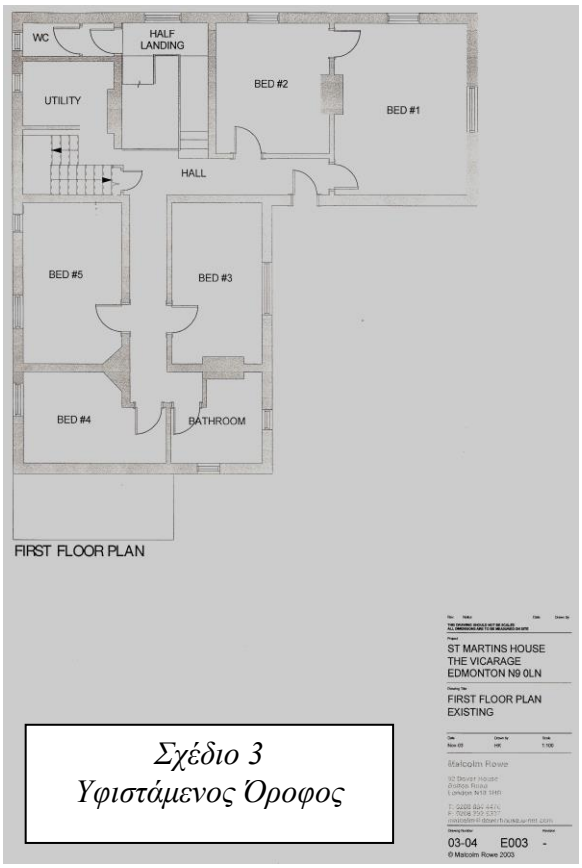

Σχέδιο 2
Υφιστάμενο Ισόγειο

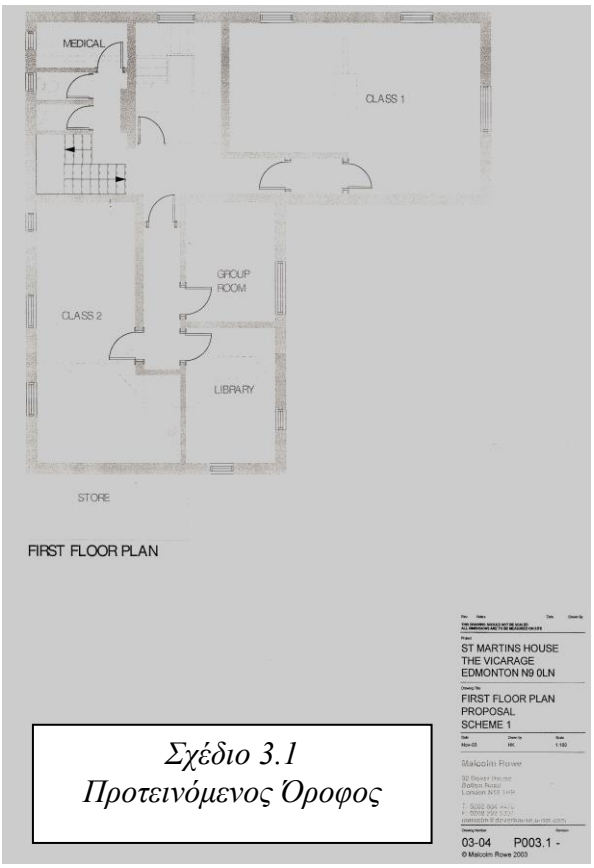

Σχέδιο 2.1
Προτεινόμενο Ισόγειο

- Τα δυο υφιστάμενα κλιμακοστάσια δεν συμμορφώνονται με τους κανονισμούς για τον τρόπο διαφυγής. Η αρχική σκάλα εξυπηρετεί το ισόγειο προς τον πρώτο όροφο και η δευτερεύουσα σκάλα, δίπλα σε αυτή, συνδέει τον πρώτο όροφο με τη σοφίτα. (Αναφερθείτε στα Σχέδια υφιστάμενων ορόφων: *Σχέδια 1, 2, 3 και 4*).

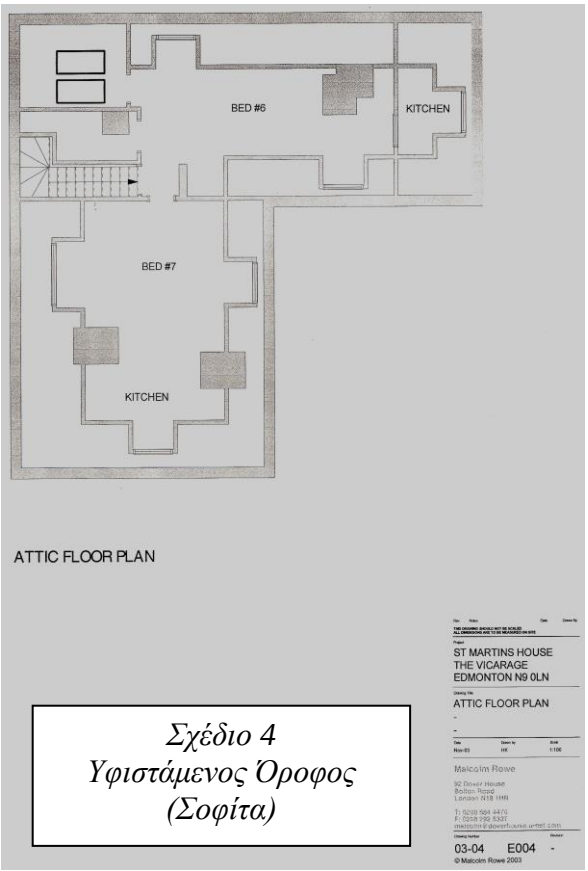
Σχέδιο 3
Υφιστάμενος Όροφος

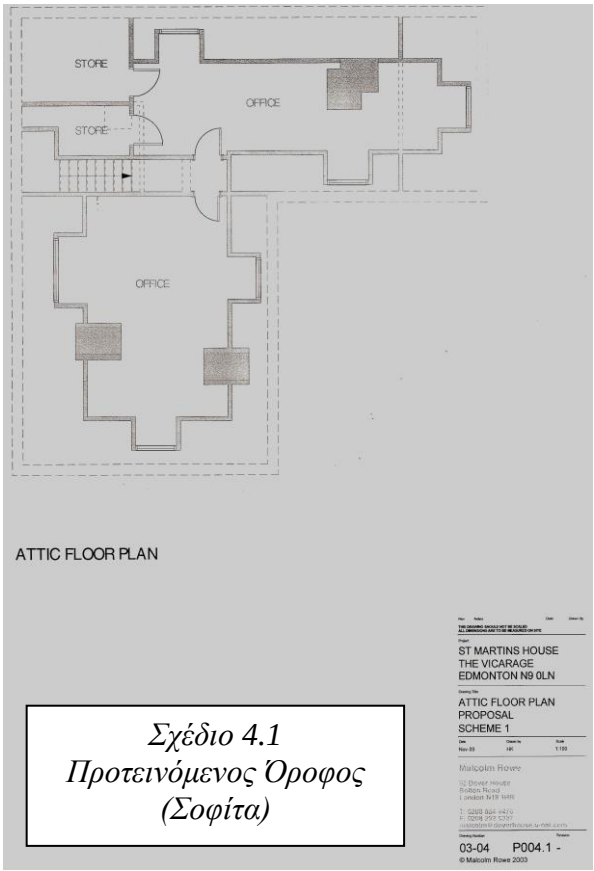
Σχέδιο 3.1
Προτεινόμενος Όροφος

- Για την αρχική σκάλα απαιτείται να κατασκευαστεί νέος προστατευμένος άξονας μαζί με νέο εσώκλειστο κλιμακοστάσιο και λόμπι μέσα στον ίδιο όγκο, για να συμμορφωθεί με τους κανονισμούς ασφαλούς διαφυγής. Απαιτείται, επίσης, να κατασκευαστεί νέα δευτερεύουσα σκάλα στην ίδια θέση όπως η υφιστάμενη (θα ζητηθεί γνωμοδότηση σχετικά με την περίφραξη του κλιμακοστασίου).

- Για ένα σχολείο που εξυπηρετείται από μία και μοναδική σκάλα διαφυγής οι Οικοδομικοί Κανονισμοί *(Building Regulations)* απαιτούν ότι στον πρώτο όροφο πρέπει να επιτρέπεται η παρουσία περιορισμένου αριθμού παιδιών και επάνω από τον πρώτο όροφο να επιτρέπεται η παρουσία μόνο ενηλίκων. Επομένως, προτείνεται να χρησιμοποιηθεί ο δεύτερος όροφος (σοφίτα) για τη διοίκηση/γραφεία.

Σχέδιο 4
Υφιστάμενος Όροφος
(Σοφίτα)

Σχέδιο 4.1
Προτεινόμενος Όροφος
(Σοφίτα)

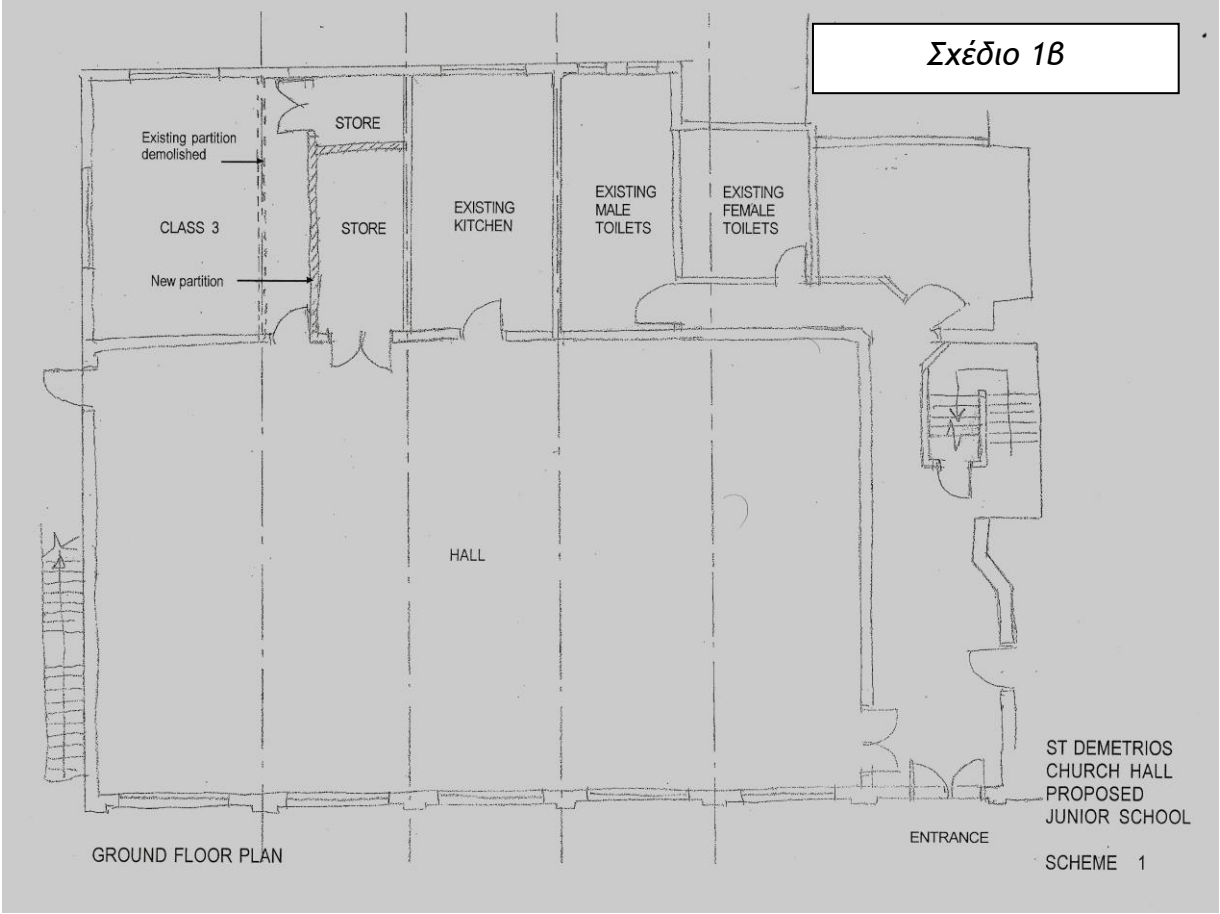
ΑΙΘΟΥΣΑ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

- Το κτήριο της αίθουσας εκδηλώσεων της εκκλησίας θα απαιτήσει περιορισμένες τροποποιήσεις ως προς τη στέγαση.

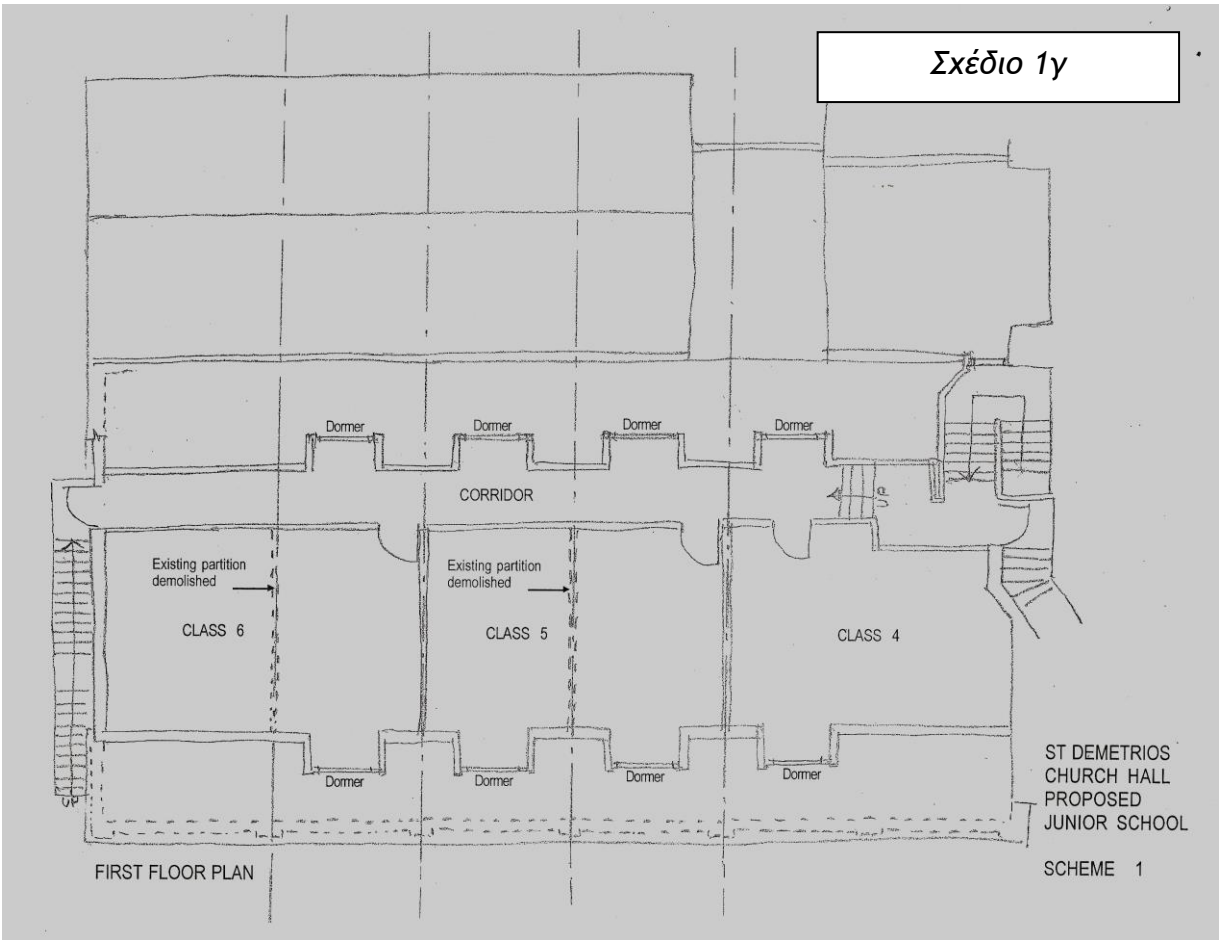
- Η υφιστάμενη αίθουσα διδασκαλίας στο ισόγειο θα μεγαλώσει με την κατεδάφιση του ενδιάμεσου τοίχου, δημιουργώντας μεγαλύτερη τάξη με συνδεδεμένο χώρο αποθήκευσης. Η αίθουσα εκδηλώσεων της εκκλησίας θα παραμείνει αμετάβλητη.

- Οι υφιστάμενες πέντε αίθουσες στον πρώτο όροφο θα μεταβληθούν σε τρεις μεγαλύτερες τάξεις.

Σχέδιο 1β

Σχέδιο 1γ

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΑΓΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ.

ΣΧΗΜΑ 2 *(Δεν συνοδεύεται από σχέδια)*

Η οργάνωση του σχολείου στο **Σχήμα 2** είναι παρόμοια με το **Σχήμα 1**, δεδομένου ότι το Νηπιαγωγείο θα στεγαστεί στο Πρεσβυτέριο και το κατώτερο σχολείο στο κτήριο της αίθουσας εκδηλώσεων της εκκλησίας. Προτείνεται, όπως η υφιστάμενη στέγαση διατηρηθεί με τις ελάχιστες δομικές τροποποιήσεις, ούτως ώστε να ελαχιστοποιηθούν οι δαπάνες. Το επακόλουθο αποτέλεσμα, εν τούτοις, είναι ότι τα μεγέθη των τάξεων ποικίλλουν και οι μικρότερες αίθουσες καθορίζουν τον αριθμό των μαθητών που μπορούν να εγγραφούν ανά τάξη (με βάση τον ανώτερο επιτρεπόμενο αριθμό μαθητών, ανά βασική αίθουσα διδασκαλίας).

- Σε αυτήν την περίπτωση έχουν εφαρμοστεί οι λιγότερο επιζήμιες οδηγίες «υφιστάμενων σχολικών κτηρίων» ("existing school buildings" guidelines) για τους χώρους προκειμένου να εξακριβωθεί το όριο εγγραφής μαθητών για το προτεινόμενο σχέδιο ημερήσιου σχολείου του Αγίου Δημητρίου για το **Σχήμα 2.**

- Έχει εφαρμοστεί ο τύπος 5 + 1.8m^2 ανά μαθητή για τον ελάχιστο χώρο διδασκαλίας σε μια βασική αίθουσα διδασκαλίας, λόγω του διαφορετικού μεγέθους των αιθουσών. Για το Νηπιαγωγείο 2.3N. Όπου το «N» δείχνει τον αριθμό μαθητών.

- Το όριο εγγραφής μαθητών θα περιλαμβάνει 7 τάξεις (με ένα τμήμα ανά τάξη: έξι τάξεις Δημοτικού +μία Προδημοτική) και ένα Νηπιαγωγείο.

Πίνακας 2.9 Μέγιστος αριθμός παιδιών για το Σχήμα 2

Κατώτερος Κύκλος	**Αρ. Παιδιών**
Νηπιαγωγείο	13
Προδημοτική Τάξη 1 Τάξη 2	8 8 8
Ανώτερος Κύκλος	**Αρ. Παιδιών**
Τάξη 3 Τάξη 4 Τάξη 5 Τάξη 6	8 8 8 8
Συνολικός Αριθμός θέσεων	**69**

- Ο Πίνακας 2.9 δείχνει τον αριθμό των μαθητών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης που μπορεί να φιλοξενηθεί είναι 56, μαζί με Νηπιαγωγείο 13 θέσεων, δίνοντας συνολικά 69 θέσεις.

ΣΠΙΤΙ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΜΑΡΤΙΝΟΥ – ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΙΟ

(ST MARTIN'S HOUSE – VICARAGE)

- Τα υφιστάμενα δωμάτια μέσα στο Πρεσβυτέριο, όπως δηλώθηκε προηγουμένως, ποικίλλουν στο μέγεθος. Προτείνεται, προκειμένου να τυποποιηθούν, να μεγαλώσουν οι χώροι και να γίνουν ανοίγματα σε κάθε πλευρά στα τζάκια/καπνοδόχους. Οι χώροι που δημιουργούνται είναι επαρκείς, αλλά όχι ιδανικοί χώροι διδασκαλίας, καθώς υπάρχουν φυσικά εμπόδια (στηθαία καπνοδόχων), μέσα σε κάθε τάξη. Αυτό θα έχει επίδραση στον τρόπο με τον οποίο κάθε τάξη μπορεί να χρησιμοποιηθεί. Οι τάξεις θα εξακολουθήσουν να έχουν ανόμοιους χώρους.

- Οι δύο υφιστάμενες σκάλες δεν συμμορφώνονται με τους κανονισμούς για τον τρόπο διαφυγής. Η αρχική σκάλα εξυπηρετεί το ισόγειο προς τον πρώτο όροφο και η δευτερεύουσα σκάλα, δίπλα σε αυτή, συνδέει τον πρώτο όροφο με τη σοφίτα. (Αναφερθείτε στα Σχέδια υφιστάμενων ορόφων).

- Για την αρχική σκάλα απαιτείται να κατασκευαστεί νέος προστατευμένος άξονας μαζί με νέο εσώκλειστο κλιμακοστάσιο και λόμπι μέσα στον ίδιο όγκο, ώστε να συμμορφωθεί με τους κανονισμούς ασφαλούς διαφυγής. Απαιτείται, επίσης, να κατασκευαστεί νέα δευτερεύουσα σκάλα στην ίδια θέση όπως η υφιστάμενη (θα ζητηθεί γνωμοδότηση σχετικά με την περίφραξη του κλιμακοστασίου).

- Για ένα σχολείο που εξυπηρετείται από μια και μοναδική σκάλα διαφυγής οι Οικοδομικοί Κανονισμοί *(Building Regulations)* απαιτούν ότι στον πρώτο όροφο πρέπει να επιτρέπεται η παρουσία περιορισμένου αριθμού παιδιών και επάνω από τον πρώτο όροφο να επιτρέπεται η παρουσία μόνο ενηλίκων. Επομένως, προτείνεται να χρησιμοποιηθεί ο δεύτερος όροφος (σοφίτα) για τη διοίκηση/γραφεία.

ΑΙΘΟΥΣΑ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

- Το κτήριο της αίθουσας εκδηλώσεων της εκκλησίας θα απαιτήσει περιορισμένες τροποποιήσεις ως προς την υφιστάμενη στέγαση.

- Τα υφιστάμενα διαχωριστικά στον πρώτο όροφο (υφιστάμενες πέντε αίθουσες), όπου είναι δυνατόν θα παραμείνουν, προσφέροντας, έτσι, στέγη σε όλες τις τάξεις του ανώτερου κύκλου σε αυτό το επίπεδο.

- Η αίθουσα εκδηλώσεων της εκκλησίας θα παραμείνει αμετάβλητη.

Υπολογισμός των δαπανών για το υφιστάμενο παροικιακό σχολείο

Στην πρόταση γίνεται λεπτομερής ανάλυση της κατανομής υπευθυνοτήτων των εκπαιδευτικών του παροικιακού σχολείου του Αγίου Δημητρίου, για να διαφανεί ότι το δεύτερο, σε μέγεθος, σχολείο της ομογένειας το 2003-2004 δαπανά ποσό της τάξης των £43.000 (£23.031 σε καθαρές απολαβές) για το 36% του εκπαιδευτικού προσωπικού του, το ωρομίσθιο προσωπικό. Το υπόλοιπο 64% εργοδοτείται από τις δύο εκπαιδευτικές αποστολές που δαπανούν περίπου £206.025 (σε καθαρές απολαβές).

Συνυπολογίζοντας τα έξοδα (£15.000) που επιβαρύνουν τη Σχολική Εφορεία, τα έξοδα ενοικίου (που εδώ δεν συνυπολογίστηκαν, γιατί ο χώρος διατίθεται δωρεάν από την εκκλησία), παρουσιάζεται, με αδρούς υπολογισμούς, ποσό που θα ξεπερνούσε τις £150.000.

Προβάλλεται στην έκθεση ο ισχυρισμός ότι για το συγκεκριμένο σχολείο του Αγίου Δημητρίου δαπανώνται ετησίως άμεσα γύρω στις £250.000. Έμμεσα, το ποσό αυτό θα υπερβαίνει κατά πολύ τις £300.000. Το ποσό αυτό αντιστοιχεί σε περίπου £730 για το κάθε παιδί που φοιτά το 2003-2004 στο σχολείο. Σε σχολεία μικρότερα, που φυτοζωούν, και η αναλογία δασκάλου μαθητή μπορεί να κυμαίνεται από 3 προς 1 ή μέχρι και 7-10 παιδιά προς 1, το κόστος της δαπάνης για κάθε παιδί μπορεί να ξεπερνά τις £1300 το χρόνο![356]

---

[356] Σημειώνεται εδώ ότι σύμφωνα με την έκδοση της Στατιστικής Υπηρεσίας Κύπρου «Στατιστικές της Εκπαίδευσης, 2003/2004», η κατά μαθητή τρέχουσα δημόσια δαπάνη στα δημόσια σχολεία της Κύπρου κατά επίπεδο εκπαίδευσης, είχε ως ακολούθως: Προδημοτική £2.504, Δημοτική £1.974, Μέση £3.444.) 12/09/2005:

1. Η Στατιστική Υπηρεσία ανακοινώνει ότι έχει εκδώσει την ετήσια έκθεση "Στατιστικές της Εκπαίδευσης" για το σχολικό έτος 2003/04. Η έκθεση δίδει λεπτομερή στοιχεία για τον αριθμό εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, μαθητών/σπουδαστών, διδακτικού και μη-διδακτικού προσωπικού, τις δαπάνες σε κάθε επίπεδο εκπαίδευσης, καθώς επίσης και τους Κύπριους φοιτητές στο εξωτερικό.
2. Τα κυριότερα στοιχεία της έκθεσης είναι:

- Σε όλα τα επίπεδα της εκπαίδευσης υπήρχαν συνολικά 1.233 εκπαιδευτικά ιδρύματα, 174.062 μαθητές/σπουδαστές και 14.290 εκπαιδευτικοί, που αναλογούν σε 12,2 μαθητές ανά εκπαιδευτικό.
- Από το σύνολο των μαθητών και σπουδαστών, ποσοστό 75,9% φοιτούσαν σε δημόσια σχολεία και 24,1% σε ιδιωτικά.
- Οι εγγραφές των μαθητών/σπουδαστών κατά επίπεδο εκπαίδευσης ήταν: Προδημοτική 25.674, Δημοτική 61.731, Μέση 65.480, Τριτοβάθμια 20.849 και Ειδική εκπαίδευση 328.
- Οι Κύπριοι φοιτητές στο εξωτερικό αριθμούσαν 17.631. Η κατανομή τους κατά επίπεδο ήταν: Μη-πανεπιστημιακό 353 ή 2,0%, Πανεπιστημιακό Προπτυχιακό 15.693 ή 89,0%, Πανεπιστημιακό Μεταπτυχιακό (Master) 1.217 ή 6,9%, και Διδακτορικό 368 ή 2,1%.
- Οι κυριότεροι κλάδοι σπουδών ήταν: Κοινωνικές επιστήμες 12,5%, Ανθρωπιστικές σπουδές 11,7%, Διοίκηση επιχειρήσεων και συναφή 11,2%, Υγεία 10,7%, Μηχανική 8,8% και Παιδαγωγικά 6,8%. Οι κυριότερες χώρες σπουδών ήταν: Ελλάδα 67,1%, Ηνωμένο Βασίλειο 15,9%, Η.Π.Α. 7,1%, Ουγγαρία 1,5%, Ομοσπονδία της Ρωσίας 1,1%, Βουλγαρία 2,8% και Γερμανία 0,8%.
- Οι δημόσιες δαπάνες για τη δημόσια και ιδιωτική εκπαίδευση για όλα τα επίπεδα ήταν £500.7 εκ. για το 2003. Η, κατά μαθητή, τρέχουσα δημόσια δαπάνη στα δημόσια σχολεία, ανά επίπεδο εκπαίδευσης, είχε ως

2.2.8 Προβλεπόμενες Ετήσιες Δαπάνες του προτεινόμενου ολοήμερου ελληνικού σχολείου

Τα πιο πάνω δείχνουν πόσο σημαντικά ποσά διατίθενται για ένα συγκεκριμένο σχολείο και βοηθούν να γίνει αντιληπτό σε κλίμακα ότι η διαφορά που θα προκύψει σε δαπάνες για την ίδρυση ενός ημερήσιου σχολείου θα είναι μικρή μπροστά στις υφιστάμενες δαπάνες, λαμβάνοντας, επιπρόσθετα, υπόψη την αποτελεσματικότητα του σχολείου.

Το προτεινόμενο σχολείο θα δαπανά ετήσιο ποσό £350.000 (το λιγότερο) - £400.000 (το πιο πολύ), περίπου το χρόνο για τη χρήση του χώρου, καθώς και για τους μισθούς των εκπαιδευτικών και του βοηθητικού προσωπικού.

Οι μισθοί των εκπαιδευτικών θα μπορούσαν να υπολογιστούν με βάση τον μέσο όρο καθαρών απολαβών που χρησιμοποιήσαμε προηγουμένως: £2050.00 το μήνα. Αν υποθέσουμε ότι συνολικά θα απασχολούνται στο σχολείο γύρω στους 10 εκπαιδευτικούς, τότε μιλούμε για δαπάνες του ύψους των £246.000 ετησίως. Σε αυτό το κόστος θα πρέπει να υπολογιστούν και να προστεθούν τα έξοδα του βοηθητικού προσωπικού της προδημοτικής και των εκπαιδευτικών που θα ενισχύουν το ωράριο λειτουργίας του σχολείου. Το ποσό αυτό θα πρέπει να ιδωθεί μέσα στα πλαίσια του προϋπολογισμού της Κ.Ε.Α.

Σε αυτά θα πρέπει να προστεθεί ποσό της τάξης των £60.000 τον χρόνο, που θα πρέπει να διατίθεται για τη χρήση του χώρου, τουλάχιστον για περίοδο 10 ετών, οπότε θα αποσβεσθεί η αγορά του κτηρίου από την εκκλησία. Μετά την περίοδο αυτή, το κτήριο θα μπορεί να διατεθεί δωρεάν, για να συνεχίσει να χρησιμοποιείται ως ημερήσιο ελληνικό σχολείο. Αυτό θα μπορούσε να αποτελέσει μέρος συμφωνίας μεταξύ του Υπουργείου και της κοινότητας. Το ποσό των £60.000 είναι ελάχιστο σε σχέση με τα ενοίκια που καταβάλλουν οι σχολικές εφορείες των παροικιακών σχολείων για τη μερική χρήση εγκαταστάσεων για τις ανάγκες των σχολείων τους.

Άλλες δαπάνες του σχολείου, όπως καθαριότητα των χώρων, εξοπλισμός, επιδιορθώσεις κλπ, θα μπορούσαν να καλυφθούν σε συνεργασία μεταξύ του Υ.Π.Π., της Σχολικής Εφορείας και της Κοινότητας. Θα μπορούσαν δηλαδή να καλύπτονται από εκδηλώσεις ή από μικρό ετήσιο ποσό που θα καταβάλλουν οι γονείς.

ακολούθως: Προδημοτική £2.504, Δημοτική £1.974, Ειδική £16.057, Μέση £3.444 και Τριτοβάθμια £7.388. Η κατά φοιτητή εξωτερικού δαπάνη ήταν £1.967.

2.2.8.1 Προβλεπόμενα Έσοδα του προτεινόμενου ολοήμερου ελληνικού σχολείου

Το προτεινόμενο σχολείο θα μπορούσε να έχει έσοδα από δίδακτρα (αν αποφασιστεί ότι θα καταβάλλονται δίδακτρα), από εκδηλώσεις, από δωρεές κλπ. Θα υπάρχει η δυνατότητα ενεργοποίησης πόρων από την τοπική εκπαιδευτική αρχή, αλλά και από ομογενείς που θα συνδράμουν το έργο του[357].

Κόστος διαμόρφωσης του χώρου

Για το κόστος διαμόρφωσης του χώρου δεν έχουν ληφθεί προσφορές. Τα ποσά, που αναφέρονται, βασίζονται σε υπολογισμούς κατά προσέγγιση.

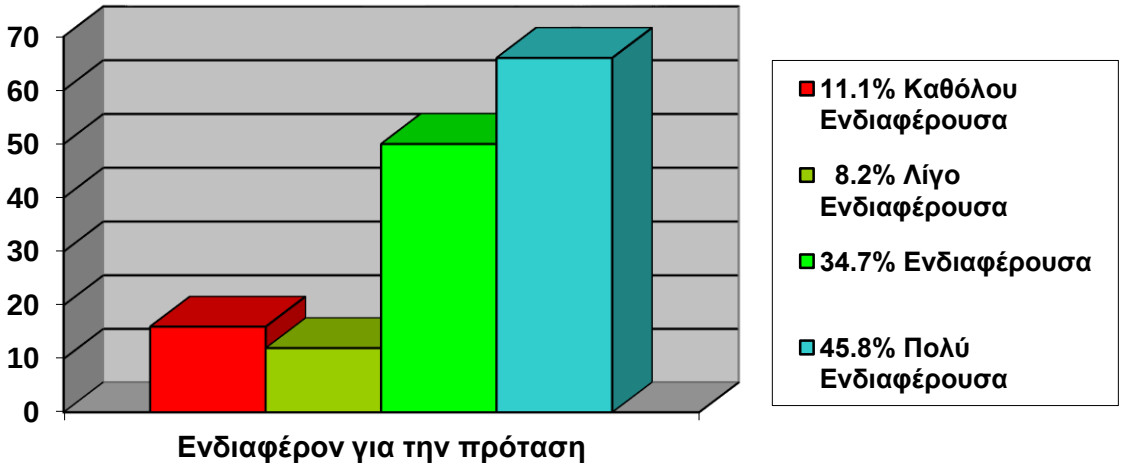
Ανατροφοδότηση από τη θέση των γονέων σχετικά με το προτεινόμενο ολοήμερο ελληνικό σχολείο. Αποτελέσματα Έρευνας

Η πρόταση για την ίδρυση του προτεινόμενου ολοήμερου ελληνικού σχολείου έγινε αποδεκτή με ενθουσιασμό, ιδιαίτερα από τους γονείς με μικρά παιδιά που θα αποτελέσουν και τους πιθανούς μαθητές. Η πρόταση κατατίθεται προκαταρκτικά, προτού ολοκληρωθεί η σχετική έρευνα που διεξάγουμε επί συνόλου 415 παιδιών. Έχουν, όμως, επιστραφεί το 59% (144 από 242) και το 58% (244 από 415), περίπου, των δύο ερωτηματολογίων[358] που δώσαμε και το δείγμα κρίνεται αρκετά αντιπροσωπευτικό, για να παρουσιάσουμε εδώ τα πρώιμα αποτελέσματα *(Σημ.: Επειδή τα πιο πολλά παιδιά έρχονται στο σχολείο μόνο μία φορά τη βδομάδα δεν ήταν εύκολο να συγκεντρώσουμε νωρίτερα όλα τα ερωτηματολόγια. Έτσι, προχωρήσαμε σε ανάλυση των ερωτηματολογίων και υποβολή της έκθεσης με την επιστροφή του 50%)*. Ενημερωμένη αναφορά για το θέμα αυτό με στατιστικά στοιχεία γίνεται πιο κάτω.

2.2.9 Αποτελέσματα Έρευνας 1

Η πρώιμη εντύπωση που παίρνουμε από τις μέχρι τώρα *(βλ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Δ΄)* πληροφορίες που έχουμε, είναι ότι ποσοστό που ξεπερνά το 80% βρίσκει ενδιαφέρουσα ή πολύ ενδιαφέρουσα την ιδέα και δηλώνει ότι αν είχε παιδιά θα τα έστελνε σε τέτοιο σχολείο (βλ. Διάγραμμα 2.3). Αυτό δείχνει ότι θα πρέπει να ακολουθήσει προσέγγιση σε οικογένειες που δεν έχουν ακόμα παιδιά σχολικής ηλικίας και στην ευρύτερη ελληνική κοινότητα.

[357] Βλ. προηγ. υποσημ.
[358] Παρατίθενται στο *Παράρτημα Δ΄*.

Διάγραμμα 2.3 Ποσοστά ενδιαφέροντος για την πρόταση

Ακόμα και οι γονείς που βρίσκουν λίγο ενδιαφέρουσα την πρόταση, στην ουσία απαντούν θετικά, γιατί ο κύριος λόγος που προβάλλουν στα ερωτηματολόγια που συμπλήρωσαν είναι ότι οι ίδιοι δε θα μπορούσαν να οδηγήσουν τα δικά τους παιδιά στο προτεινόμενο σχολείο. Τα σχόλιά τους, όμως, είναι θετικά.

- Αν θα πάρεις (στο σχολείο) το παιδί σου (για να ξεκινήσει) από το νηπιαγωγείο είναι εντάξει, αλλά να τα βγάλεις από το Αγγλικό Σχολείο (για να τα πάρεις στο Ελληνικό), μπορεί να μην τους αρέσει.

  «If you take your child from nursery it's OK but to take them out of school from English school they might not like it»

- Είναι απαραίτητο να έχουμε ημερήσιο Ελληνικό Σχολείο, για να κρατήσουμε την κοινότητα πιο κοντά.

  «It is necessary to have a day Greek Community School to keep the community closer»

- Τα παιδιά είναι ευχαριστημένα στο σχολείο που φοιτούν και δε θα μπορούσαν να αλλάξουν (σχολείο).

  «children are happy at present school and could not change»

- Είναι απαραίτητο να έχουμε ημερήσιο Ελληνικό Σχολείο, αλλά επειδή το παιδί μου είναι ήδη προσαρμοσμένο στο σχολείο, θα ήταν άδικο να το βγάλω από κει, για να φοιτήσει στο ημερήσιο Ελληνικό Σχολείο.

  «It is necessary to have a day Greek Community School but because my child is already settled in school it would be very unfair to take him out so he could attend day Greek School»

- Θα έδινε στους ανθρώπους που ενδιαφέρονται την επιλογή να πάρουν τα δικά τους παιδιά.

  «It would give people who are interested in the school the choice to take their own children»

Είναι άξιοι προβληματισμού οι λόγοι που προβάλλουν όσοι απορρίπτουν την ιδέα. Παραθέτουμε όλα τα σχόλια εδώ, γιατί δείχνουν, νομίζουμε, όλες τις τάσεις. Τα σχόλιά τους επιβεβαιώνουν, στην ουσία, την ανάγκη να στραφεί η παροικιακή εκπαίδευση σε άλλης μορφής προσεγγίσεις και δείχνουν τον τεράστιο άθλο που καλούνται να επιτελέσουν τα παροικιακά σχολεία και οι εκπαιδευτικοί που εργάζονται σε αυτά:

- Δεν νομίζω ότι είναι απαραίτητο να έχουμε ημερήσιο Ελληνικό Σχολείο, επειδή η πρώτη γλώσσα των παιδιών μας είναι τα αγγλικά, όχι τα ελληνικά. Θα έπρεπε να μάθουμε αγγλικά πριν από τα ελληνικά, γιατί αυτό αποτελεί πρώτιστη προτεραιότητα για το μέλλον των παιδιών μας και την εκπαίδευσή τους.

  «I don't think it is necessary to have a day Greek Community School because our children's first language in English, not Greek. We should learn English before Greek as it is more of a priority to our children's future and education»

- Προσωπικά δεν νομίζω ότι είναι απαραίτητο, ενόσω τα παιδιά μας φοιτούν στο Ελληνικό Σχολείο.

  «I personally don't think it is necessary as long as our children attend Greek School»

- Δεν νομίζω ότι είναι απαραίτητο, διότι ζούμε σε αγγλική κοινωνία, επομένως τα παιδιά χρειάζεται να διδάσκονται σε αγγλικά σχολεία, όπου υπάρχει ποικιλία θεμάτων που μπορούν να μάθουν.

  «I don't think it is necessary because we are living in an English society therefore children need to be taught in English schools where there is a variety of subjects & they can learn»

- Το παιδί μου δεν εμπίπτει σε αυτή την ηλικιακή κατηγορία.

  «my child does not fall in this age category»

- Τα παιδιά είναι ήδη προσαρμοσμένα στο αγγλικό σχολείο. Μπορεί (η πρόταση) να ενδιαφέρει γονείς που τα παιδιά τους δεν έχουν ακόμη ξεκινήσει το σχολείο.

  «children are already settled into English school. It may be interest to parents whose children have not yet started school»

- Παιδιά, των οποίων οι γονείς επιθυμούν να επιστρέψουν στην Κύπρο/Ελλάδα, θα επωφεληθούν.

  «children whose parents wish to return to Cyprus/Greece will benefit»

- Δεν νομίζω ότι είναι απαραίτητο, επειδή δεν νομίζω ότι θα πρέπει να βρίσκονται μόνο με Κυπριόπουλα

  «I don't think this is necessary because I don't think they should be with only Cypriot children»

- Αν μόνο 4 θέματα θα διδάσκονται τα παιδιά, χρειάζονται πλήρη εκπαίδευση όχι μόνο τα βασικά θέματα.

  «If just 4 subjects are taught children need a complete education not just the core subjects»

Μπορεί τα σχόλια αυτά να είναι περιορισμένα και το ποσοστό χαμηλό, αλλά ακόμα και αυτή η άρνηση μεταβάλλεται σε θέση για τους σκοπούς αυτής της πρότασης. Αποδεικνύει το μέγεθος της αφομοίωσης που έχει επιτευχθεί για κάποιους γονείς. Δείχνει τη δυσπιστία

κάποιων άλλων για την ποιότητα της ελληνικής εκπαίδευσης. Δείχνει ακόμα ότι κάποιοι απαντούν αρνητικά, όχι γιατί δεν εγκρίνουν την πρόταση, αλλά απλώς γιατί τα δικά τους παιδιά δε θα επωφεληθούν από το σχολείο αυτό.

Αντίθετα, η πλειοψηφία των γονιών υποστηρίζουν την προσπάθεια και θεωρούν ότι πρόκειται για ό,τι καλύτερο μπορούσε να γίνει. Είναι συγκινητικά τα σχόλια αυτών που συμπληρώνουν ότι αν είχαν παιδί αυτής της ηλικίας θα το έστελναν ή σημειώνουν ότι δυστυχώς είναι πολύ αργά γι' αυτούς. Οι πιο πολλοί από τους γονείς που βλέπουν θετικά την ιδέα αναφέρουν ως κυριότερο λόγο την εκμάθηση και διατήρηση της κουλτούρας και της θρησκείας μας. Παραθέτουμε πιο κάτω τις αντιπροσωπευτικότερες θέσεις εκείνων που βρίσκουν την πρόταση ενδιαφέρουσα:

- Τα Ελληνικά παροικιακά σχολεία βοηθούν στη διατήρηση της ελληνικής κουλτούρας και γλώσσας, ειδικά στο Λονδίνο, όπου υπάρχουν τώρα οικογένειες που είναι 2ης και 3ης γενιάς.

  «Greek community schools help to sustain the Greek culture and language, particularly in London were there are now families who are 2nd and 3rd generation»

- Η ιδέα είναι πολύ καλή. Έχω τη βεβαιότητα ότι πολλοί γονείς θα έστελναν τα παιδιά τους. Προσωπικά δε θα το έκανα, καθώς είναι χαρούμενα και προσαρμοσμένα στο σχολείο που φοιτούν τώρα.

  «The idea is very good, I am sure a lot of parents would send their children. Personally I would not as they are happy and settled in their present school»

- Θα είναι πολύ καλό για την κοινότητα.

  «It will be very good for the community»

- Άλλα μέρη της Αγγλίας *(εννοεί ίσως κοινότητες άλλων εθνοτήτων ή το ομολογιακό σχολείο του Αγίου Κυπριανού)* το έχουν κάνει και έχουν επιτύχει.

  «Other parts of England have done this, and they have been successful»

- *«Νομίζω θα ήταν πολύ καλή ιδέα, αλλά όχι για τα παιδιά μου γιατί τέλειωσαν το δημοτικό.»*

- Ναι, αλλά ζω πολύ μακριά για (να πηγαινοέρχομαι) κάθε μέρα.

  «Yes, but I live too far for every day.»

- Νιώθω ότι, για να κρατήσουμε την κοινότητα ζωντανή, επιβάλλεται να κάνουμε περισσότερα.

  «I feel to keep our community alive we need to do more.»

- Θα φέρει την Ελληνική Κοινότητα πιο κοντά.

  «It will make the Greek Community more close.»

- Θα δώσει στα παιδιά μας καλύτερη αντίληψη του πού ανήκουν μέσα στην κοινωνία μας στην Αγγλία και στην Κύπρο/Ελλάδα.

  «It will give our children a better understanding of where they belong within our society in England and in Greece/Cyprus»

- Να κρατήσουμε τις παραδόσεις ζωντανές, τη γλώσσα, την κουλτούρα μας και περισσότερο τη χριστιανική ορθόδοξη πίστη μας.

  «To keep the traditions alive, the language, our culture and mostly the Christian Orthodox religion»

- *«Είναι απαραίτητο, για να διατηρήσουμε τη γλώσσα, τις παραδόσεις και γενικά την εθνική μας ταυτότητα.»*

- Θα ήταν πολύ βοηθητικό και χρήσιμο για τα παιδιά.

  «It would be very helpful and useful to the children»

- Μια σπουδαία ιδέα. Ωστόσο, είναι ήδη πολύ αργά, για να επωφεληθούν τα δικά μου παιδιά.

  «A great idea. However, too late for my children to benefit.»

- Παρόλο που το παιδί μου θα είναι μεγάλο πια, για να φοιτήσει στο Ελληνικό Σχολείο, θα είναι ένας καλός τρόπος να διατηρήσουν την κουλτούρα τους.

«Although my child will be too old to attend the Greek Community School, it will be a good way for the children to keep their culture»

- *«είναι απαραίτητο, για να μάθουν τα παιδιά μας να μιλούν και να διαβάσουν τα ελληνικά.»*

Είναι επίσης σημαντικό να παραθέσουμε τον σκεπτικισμό με τον οποίο αντιμετωπίζουν κάποιοι από αυτούς τους γονείς την πρόταση:

- Δύσκολο να απαντήσω, καθώς δεν έχω ιδέα πώς θα λειτουργεί αυτό το σχολείο και πώς θα επωφεληθεί το παιδί μου, εκτός από το ότι θα είναι ικανός να μιλά ελληνικά.

  «Difficult to answer as I have no idea of how the school would work and how it would benefit my child apart from he would be able to speak Greek»

- Νομίζω ότι είναι απαραίτητο, σε συνάρτηση με το επίπεδο εκπαίδευσης (που θα παρέχεται), και γιατί θα βοηθούσε τα παιδιά της Ελληνικής κοινότητας αυτής της περιοχής.

  «I think it is necessary depending on the standard of education and because it would help the children of the Greek Community in this area»

- *«Θεωρώ ότι δεν είναι απαραίτητο, γιατί πιστεύω οι γονείς που γεννήθηκαν στην Αγγλία δε θα σπρώξουν τα παιδιά τους σ' αυτό το σχολείο.»*

Ο σκεπτικισμός αυτός αντανακλά από τη μια τον φόβο ότι η ελληνική εκπαίδευση πιθανόν να είναι υποδεέστερη αυτής που παρέχει το αγγλικό δημόσιο, ενώ από την άλλη εκφράζεται η απογοήτευση από τη στάση (αδιαφορίας ή υποτίμησης), με την οποία οι γονείς αντιμετωπίζουν πολλές φορές το ελληνικό σχολείο.

Τα πιο ενθαρρυντικά σχόλια καταγράφονται από τους γονείς που βρίσκουν πολύ ενδιαφέρουσα την πρόταση. Παρατίθενται εδώ κάποια χαρακτηριστικά:

- Η Ελληνική Κοινότητα πρέπει να αντιπροσωπεύεται. Υπάρχουν άλλα σχολεία κουλτούρας (που ανήκουν σε εθνικές ομάδες), γιατί όχι κι ένα ελληνικό!

  «The Greek Community should be represented. There are other cultural schools around, why not a Greek one!»

- Μια εξαιρετική ιδέα! Η κόρη μου θα επωφεληθεί εκπαιδευτικά σε ένα ελληνικό σχολείο. Δυστυχώς ο γιος μου έχει ειδικές ανάγκες και αυτός είναι ο λόγος που απάντησα όχι στην ερώτηση 4.

  «An excellent idea! My daughter would benefit educationally at a Greek Community school. Unfortunately my son has special needs and this is the reason for answering no in question 4.»

- *«Είναι απαραίτητο να έχουμε Ελληνικό ημερήσιο σχολείο, για να βιώνουν τα παιδιά, όλοι μαζί, σ' ένα περιβάλλον ευχάριστο τις αλήθειες της πίστεως και να μάθουν και να κρατήσουν την ελληνική γλώσσα, τα ήθη και τα έθιμα.»*

- Είναι ο καλύτερος, αν όχι ο μοναδικός, τρόπος να μάθουν (τα παιδιά) την ελληνική γλώσσα, κουλτούρα και παράδοση.

  «It is the best if not the only way to learn the Greek language, culture and tradition.»

- Νομίζω ότι είναι φανταστική ιδέα, παρόλο που δε θα ήθελα να βγάλω τα παιδιά μου από το δημοτικό σχολείο στο οποίο φοιτούν, καθώς είναι προσαρμοσμένα και ευτυχισμένα εκεί.

  «I think this is a fantastic idea, although I would not be willing to pull my children out of their current primary school, as they are very settled and happy there.»

- Τη βρήκα πολύ καλή ιδέα, για να κρατήσουμε την κοινότητα ζωντανή για πάντα.

  «I found it very good idea, to keep the community alive forever!»

- Θα βοηθούσε τα παιδιά μας, γιατί θα βρίσκονταν μαζί με άλλους Έλληνες και δε θα χρειαζόταν να πηγαίνουν Ελληνικό Σχολείο πιο αργά το βράδυ.

  «It would help our children because they would be around other Greeks and they wouldn't have to go Greek school later on in the evening.»

- Βοηθά τα παιδιά να μάθουν ελληνικά και αγγλικά ταυτόχρονα και, επίσης, εξοικονομεί χρόνο μετά από το σχολείο που θα πήγαιναν σε ελληνικό σχολείο.

«It helps children learn Greek and English at the same time and also save time after school which you would go Greek school!»

- Είναι απαραίτητο, διότι τα παιδιά μπορούν να μάθουν με ευχέρεια τα ελληνικά, έτσι είναι ευκολότερο αν θα συνεχίσουν με τη δευτεροβάθμια ή αν φύγουν, για να ζήσουν στην Ελλάδα ή στην Κύπρο, κι έτσι δε θα μείνουν πίσω.

«It is necessary because children can learn fluent Greek so it's easier if they continue with upper year or leave to live in Greece or Cyprus they won't be behind.»

- Είναι απαραίτητο, ναι, μάλιστα πάρα πολύ, θα ήταν ιδανικό, για να μάθουν τα ελληνόπουλα τη μητρική τους γλώσσα.

«It is necessary, yes, very much so, it would be ideal for Greek children to learn their mother tongue.»

- Είναι απαραίτητο, καθώς παρέχεται η δυνατότητα επιλογής στους Έλληνες γονείς να διαλέξουν σε ποιο σχολείο θα ήθελαν να φοιτά το παιδί τους. Αυτή τη στιγμή δεν έχουμε επιλογή. Το παιδί μου είναι μεγαλύτερο, αλλά οπωσδήποτε θα το έστελνα, αν βρισκόταν σε αυτή την ηλικιακή ομάδα.

«It is necessary as Greek parents are given the choice of which school they wish their child to attend, Greek or English. At the moment we do not have a choice. My child is older but definitely I would send my child if she was within the age group.»

- Πιστεύουμε ότι είναι ένας θετικός τρόπος να οχυρώσουμε την ενορία του Αγ. Δημητρίου στο Έντμοντον για το προσεχές μέλλον, καθώς θα βρίσκονται κοντά στην εκκλησία και το ημερήσιο σχολείο, έτσι η κοινότητα θα αναπτυχθεί στο περιβάλλον της.

«We believe it is a positive way of entrenching the parish of St Demetrios in Edmonton for the foreseeable future as by a church + day school a community would evolve in its' environs.»

- *«Θέλουμε τα παιδιά μας να μάθουν την ελληνική γλώσσα, τις ρίζες μας, την πατρίδα μας, ότι είμαστε Κύπριοι ή Έλληνες.»*

- *«Είναι απαραίτητο, γιατί λαός χωρίς τη γλώσσα του, την ιστορία του και τη θρησκεία του, χάνεται.»*

- Είναι σημαντικό κατά τη γνώμη μου, επειδή παρέχει περισσότερο χρόνο στα παιδιά, για να γνωρίσουν την κουλτούρα, την κληρονομιά + τη γλώσσα καλύτερα.

  «It is important in my opinion because it has more time for children to get to know their culture, heritage + language better.»

- *«Το Ελληνικό σχολείο στην παροικία μας είναι αναγκαίο, γιατί θα αποτελέσει τον φάρο της διατήρησης της Ελληνικής μας ταυτότητας.»*

- *«Εγώ προσωπικά το βλέπω πολύ ενδιαφέρον, γιατί τα παιδιά μας θα μορφώνονταν πιο πολύ και το πιο σπουδαίο θα είναι καταρτισμένα με την ίδια μόρφωση όπως στην Κύπρο και Ελλάδα.»*

- Είναι απαραίτητο. Νομίζω χρειαζόμαστε το δικό μας σχολείο!

  «It is necessary. I think we need our own school!»

- Νομίζω είναι απαραίτητο καθώς είναι σημαντικό για τα παιδιά μας να μιλούν και να διαβάζουν και ειδικά να φοιτούν σε ένα εκκλησιαστικό σχολείο, καθώς θα μαθαίνουν για τη δική τους κουλτούρα.

  «I think it is necessary as it is important for our children to speak and read and especially attend a church school as they get to know about their own culture.»

- Είναι απαραίτητο να διδάξουμε τα παιδιά μας την ελληνική κουλτούρα και να κρατήσουμε την ΚΥΠΡΟ ζωντανή.

  «It is necessary to teach our children about the Greek culture and to keep CYPRUS alive.»

- *«Νομίζω ότι είναι απαραίτητο με τα σημερινά δεδομένα. Διατηρείται η κουλτούρα μας και η θρησκεία μας. Είναι μεγάλο προτέρημα.»*

- Είναι μια σπουδαία ιδέα –παρόλο που όλα μου τα παιδιά βρίσκονται πια στον ανώτερο κύκλο του δημοτικού σχολείου και προσαρμόστηκαν. Ως εκ τούτου δε θα ήθελα να τα μετακινήσω τώρα. Ένα σχολείο δευτεροβάθμιας εκπαίδευση θα ήταν σπουδαίο.

  «It's a great idea – although all my children are in juniors now + settled. Therefore, I would not like to move them now. A secondary school would be great!»

Οπωσδήποτε, η πρόταση ίδρυσης ημερήσιου ελληνικού σχολείου, όπως την εκθέσαμε στους γονείς, γίνεται αποδεκτή με ενθουσιασμό από την ομογένεια. Πόσοι όμως από τους ομογενείς θα οδηγούσαν τα παιδιά τους σε ένα τέτοιο σχολείο! Τα μηνύματα είναι και εδώ ενθαρρυντικά. Στον Πίνακα 2.10 παρουσιάζονται οι δηλώσεις των γονιών του υφιστάμενου παροικιακού σχολείου στην έρευνά μας (επί συνόλου 144 ερωτηματολογίων):

Πίνακας 2.10 - Αριθμός δηλώσεων ενδιαφέροντος

Ηλικία	*4 ετών*	*5 ετών*	*6 ετών*	*7 ετών*	*8 ετών*	*9 ετών*	*10 ετών*	*11 ετών*
Τάξη	*Νηπιαγ.*	*Προδ.*	*Α΄*	*Β΄*	*Γ΄*	*Δ΄*	*Ε΄*	*Στ΄*
Δήλωση Ενδιαφέ-ροντος	*9 παιδιά*	*5 παιδιά*	*12 παιδιά*	*10 παιδιά*	*10 παιδιά*	*13 παιδιά*	*5 παιδιά*	*2 παιδιά*

Οι πιο πάνω δηλώσεις ενδιαφέροντος (66), είναι ενδεικτικές και μόνο, του ενθουσιασμού που θα προκληθεί με την ίδρυση τέτοιου σχολείου.

Είναι σημαντικό να αναφέρουμε ότι, ενώ πολλοί γονείς, ακόμα, δεν γνωρίζουν περί τίνος πρόκειται ή δεν έχουν κατατοπιστεί (για διάφορους λόγους), άλλοι σπεύδουν να ρωτήσουν με ποια κριτήρια θα γίνεται η εισδοχή παιδιών στο νέο σχολείο και η παραχώρηση θέσης, για να κρατήσουν θέση για τα παιδιά τους.

Όπως ήταν αναμενόμενο, οι μικρότερες τάξεις παρουσιάζουν μεγαλύτερο ενδιαφέρον από τις μεγαλύτερες, γιατί πολύ λίγοι θα ήταν οι γονείς που θα «διακινδύνευαν» να σηκώσουν τα μεγαλύτερα παιδιά τους από ένα καλό αγγλικό σχολείο, έστω και για να τα φέρουν στο προτεινόμενο ελληνικό. Πέρα από τους παιδαγωγικούς και συναισθηματικούς λόγους, έντονος προβληματισμός των γονιών, που τον συζητούν μαζί μας, είναι η χρήση της γλώσσας στην προσφορά του αναλυτικού προγράμματος. Γνωρίζουν όλοι τη δυσκολία των παιδιών να εκφραστούν και να επικοινωνήσουν με ευχέρεια στην ελληνική. Ύστερα, είναι λογικό οι γονείς να μη θέλουν να σηκώσουν τα παιδιά τους από το αγγλικό σχολείο στην Ε΄ και στην Στ΄ τάξη, αφού τον επόμενο ή το μεθεπόμενο χρόνο θα παρακολουθήσουν την αγγλική δευτεροβάθμια εκπαίδευση και οι γονείς δίνουν ιδιαίτερη βαρύτητα στις προαναφερθείσες εξετάσεις σε εθνικό επίπεδο, τα γνωστά SATs. Αυτό εξάγεται ρητά μέσα από τα σχόλια των γονιών και τις επαφές τους μαζί μας.

Τα πιο πάνω θα πρέπει και πάλι να αντιμετωπιστούν θετικά. Θα είναι, ίσως, πολύ καλύτερα το σχολείο αυτό (ακόμα και αν διαφαίνεται ενδιαφέρον για τις μεγαλύτερες τάξεις), να ξεκινήσει τη λειτουργία του με τις μικρότερες τάξεις, για να μπορέσει το προσωπικό και το Υ.Π.Π. να διαμορφώσει, με μεγαλύτερη άνεση, τα προγράμματά του. Υπάρχει, βεβαίως, το ενδεχόμενο, με τη γνωστοποίηση του εγχειρήματος, το σχολείο να κατακλυσθεί με αιτήσεις από τρεις κατηγορίες ομογενών:

(α) αυτούς που τα παιδιά τους δεν φοιτούν σε επιτυχημένα αγγλικά σχολεία και θα καλωσόριζαν το νέο σχολείο ως διέξοδο και σανίδα σωτηρίας,

(β) αυτούς που σκοπεύουν να επαναπατριστούν και θα έβλεπαν το νέο σχολείο ως δίοδο προσαρμογής των παιδιών τους στην κυπριακή πραγματικότητα,

(γ) από νέους μετανάστες που θα έβλεπαν το νέο σχολείο ως δίοδο ομαλής προσαρμογής των παιδιών τους στην αγγλική πραγματικότητα.

Το σίγουρο είναι ότι οι γονείς δέχτηκαν την πρόταση με ενθουσιασμό!

Ενδιαφέρον, επίσης, παρουσιάζει και η διερεύνηση της πιθανότητας καθορισμού διδάκτρων ανά παιδί. Εδώ απάντησαν θετικά 63 γονείς, ποσοστό 43% των απαντήσεων από 144 ερωτηματολόγια. Τα ποσά, που είναι διατεθειμένοι να πληρώνουν οι γονείς, κυμαίνονται κυρίως από £100 ως £500 το χρόνο. Συγκεκριμένα 17 γονείς δηλώνουν £100, 16 γονείς δηλώνουν £200, 9 γονείς δηλώνουν £300, 6 δηλώνουν £400, 11 δηλώνουν £500 και 4

δηλώνουν £1000. Θεωρείται θετικό ότι εδώ δηλώνουν την πληρωμή διδάκτρων ακόμα και γονείς που δεν έχουν παιδιά να στείλουν στο σχολείο.

Εξίσου σημαντικό είναι ότι κάποιοι από αυτούς, που θέλουν να στείλουν τα παιδιά τους, δηλώνουν ότι δε θα μπορούσαν να πληρώσουν δίδακτρα. Οπωσδήποτε, το θέμα των διδάκτρων θα πρέπει να αντιμετωπιστεί με πολλή σοφία. Ήδη, στα ομολογιακά σχολεία οι γονείς καλούνται να καταβάλλουν ετήσιο ποσό ως συνεισφορά για τη συντήρηση των κτηρίων. Πιστεύουμε ότι η παιδεία είναι ένα αγαθό που το κράτος οφείλει να την προσφέρει δωρεάν. Από την άλλη, αν η καταβολή διδάκτρων βοηθήσει στην ίδρυση του σχολείου, αυτό δε θα ήταν ιδιαίτερο πρόβλημα, καθώς ήδη οι γονείς καταβάλλουν δίδακτρα για τα παροικιακά σχολεία. Σίγουρα θα μπορεί στο θέμα αυτό να δοθεί συνετή λύση.

Συγκινητική είναι η διάθεση των γονιών να βοηθήσουν στην οικονομική ενίσχυση του σχολείου. 82 από τις 144 απαντήσεις που λάβαμε ήταν θετικές, ποσοστό 56.9%. Δηλώνουν (αρκετοί από αυτούς ενυπόγραφα) ότι θα μπορούσαν να ενισχύσουν την προσπάθεια με συνολικό ποσό £4.070. Έχουμε τη βεβαιότητα ότι, αν το Υ.Π.Π. αποφασίσει να προχωρήσει στην ίδρυση του σχολείου αυτού, η βοήθεια από την παροικία θα είναι χωρίς προηγούμενο!

2.2.10 Αποτελέσματα Έρευνας 2

Τα αποτελέσματα ενός δεύτερου ερωτηματολογίου (βλ ΠΡΑΡΤΗΜΑ ΙΒ) που δόθηκε, παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον. Σκοπός του ερωτηματολογίου είναι να διακριβώσει τη «δημογραφική» κατάσταση των παιδιών, αναφορικά με τη γενεά στην οποία ανήκουν.

Θεωρήθηκε, για τους σκοπούς της έρευνας, ότι: ομογενής πρώτης γενεάς μπορεί να θεωρηθεί αυτός που, έστω και αν δε γεννήθηκε στη χώρα υποδοχής, έτυχε πρωτοβάθμιας ή/και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στη χώρα υποδοχής. Έτσι π.χ. κάποιος, που οι γονείς του μετανάστευσαν, όταν ήταν ενός έτους, αλλά και κάποιος που ήταν ακόμα και 14 ετών, θεωρείται εδώ ως πρώτη γενεά. Οι μετανάστες, φυσικά, θεωρούνται μετανάστες και δεν μπορούν να συγχύζονται ως πρώτη γενεά. Όταν, σύμφωνα με τα στοιχεία μας, κάποιος ήρθε σε αυτή τη χώρα στην ηλικία των 17 ετών το 1957, δε μπορεί να θεωρείται ως πρώτη γενεά, γιατί είχε ήδη διαμορφωμένη τη γλωσσική και εθνική του ταυτότητα από τη χώρα προέλευσης, ακόμα κι αν δηλώνει ότι δεν έτυχε δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης εκεί.

Προβληματισμό μάς προκάλεσε η αποτίμηση της γενεάς παιδιών π.χ. με τον έναν γονιό μετανάστη και τον άλλο Άγγλο ή άλλης εθνικότητας ή, ακόμα, ομογενή πρώτης ή δεύτερης

γενεάς. Προτιμήσαμε να διατηρήσουμε τη διαφάνεια του δείγματος στην παρουσίαση των αποτελεσμάτων σε δύο γραφικές παραστάσεις και να χρησιμοποιήσουμε ξεχωριστές κατηγορίες για την κάθε κατάσταση. Καταγράφεται, έτσι, ο χαρακτηρισμός π.χ. *«παιδιά πρώτης και κατά το ήμισυ δεύτερης γενιάς»* ή *«παιδιά δεύτερης γενιάς και κατά το ¼ τρίτης γενιάς»*, με επεξήγηση που συνοδεύει τη γραφική παράσταση. Τα στοιχεία, λοιπόν, που παρουσιάζουμε εδώ βασίζονται στα πιο πάνω κριτήρια. Είναι η πρώτη φορά, εξ όσων είμαστε σε θέση να γνωρίζουμε, που διενεργείται τέτοιου είδους έρευνα.

Σύμφωνα με την έρευνά μας, επί συνόλου 225 παιδιών, παρουσιάζονται οι ακόλουθες κατηγορίες, αναφορικά με τις διάφορες γενιές:

- **13** παιδιά πρώτης γενιάς (με γονείς νεότερους μετανάστες του ’80 και του ’90), ***ποσοστό 5.7%***

- **62** παιδιά πρώτης και κατά το ήμισυ δεύτερης γενιάς [α] (με τον ένα γονιό Έλληνα μετανάστη και τον άλλο ομογενή πρώτης γενιάς), ***ποσοστό 27.5%***

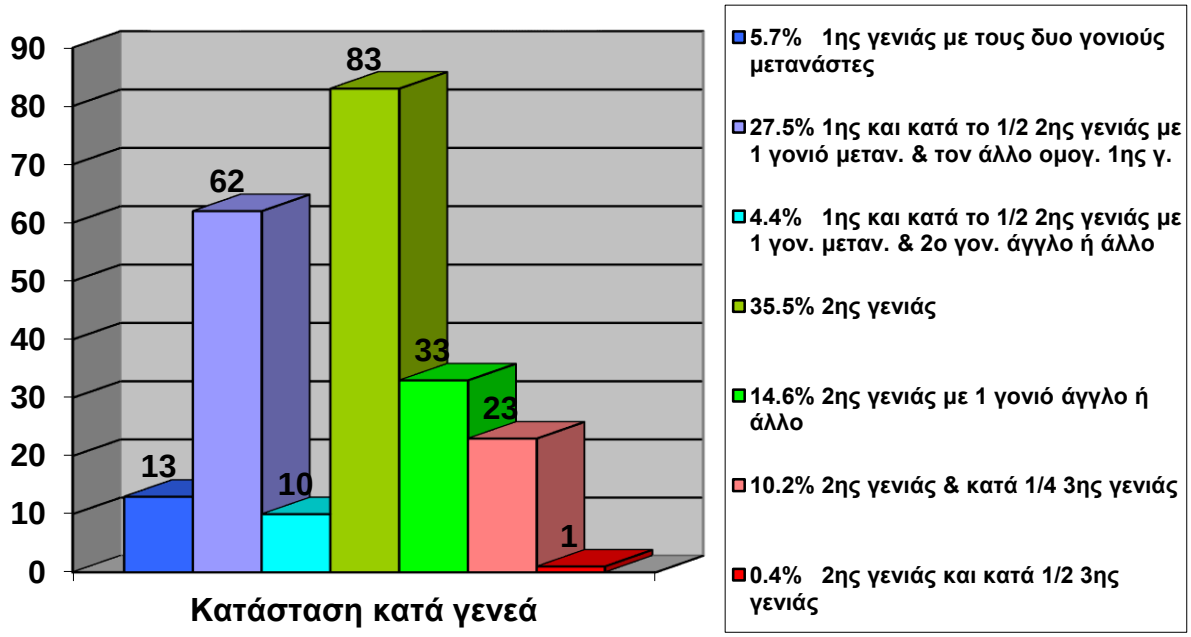
- **10** παιδιά πρώτης και κατά το ήμισυ δεύτερης γενιάς [β] (με τον έναν γονιό Έλληνα μετανάστη και τον άλλο Άγγλο ή άλλης εθνικότητας), ***ποσοστό 4.4%***

- **80** παιδιά δεύτερης γενιάς (με γονείς πρώτης γενεάς – παιδιά μεταναστών), ***ποσοστό 35.5%***

- **33** παιδιά δεύτερης γενιάς (με τον έναν γονιό Έλληνα ομογενή πρώτης γενεάς – παιδί μεταναστών – και τον άλλο Άγγλο ή άλλης εθνικότητας), ***ποσοστό 14.6%***

- **23** παιδιά δεύτερης γενιάς και κατά το ¼ τρίτης γενιάς (με τον/την έναν/μία παππού/γιαγιά Έλληνα/ίδα ομογενή πρώτης γενεάς – παιδί μεταναστών – και τον/την άλλο/η παππού/γιαγιά μετανάστες), ***ποσοστό 10.2%***

- **1** παιδί δεύτερης γενιάς και κατά το ½ τρίτης γενιάς (με τους δύο: παππού/γιαγιά Έλληνα/ίδα ομογενείς πρώτης γενεάς – παιδιά μεταναστών – και τον/την άλλο/η παππού/γιαγιά μετανάστες), ***ποσοστό 0.4%***

Διάγραμμα 2.4 Ποσοστά κατά γενεά μεταναστών

Το Διάγραμμα 2.4 αποδεικνύει, πέρα από κάθε αμφιβολία, ότι δεν μπορούμε να μιλούμε για παιδιά τρίτης γενιάς που φοιτούν στα παροικιακά μας σχολεία. Πιθανόν, η διεξαγωγή έρευνας με μεγαλύτερο δείγμα και σε περισσότερα σχολεία να παρουσιάσει διαφοροποιήσεις. Έχουμε, ωστόσο, την πεποίθηση ότι οι διαφοροποιήσεις αυτές θα είναι μικρές και ασήμαντες. Δεν θα είναι, δηλαδή, επιστημονικά σημαντικές. Το δείγμα μας περιλαμβάνει τέσσερεις ομάδες παιδιών από τα τέσσερα σχολεία που λειτουργούν στο Ελληνορθόδοξο Σχολείο της κοινότητας Αγίου Δημητρίου. Πρόκειται (όπως παρουσιάσαμε προηγουμένως) για το δεύτερο μεγαλύτερο σχολείο της ομογένειας, με 415 παιδιά, και συγκεντρώνει ποσοστό περίπου 8% του πραγματικού αριθμού των παιδιών που φοιτούν σήμερα στα παροικιακά σχολεία. Οι απαντήσεις που πήραμε αντιπροσωπεύουν περίπου 4.5% του συνόλου των παιδιών στα παροικιακά σχολεία. Όταν ολοκληρωθεί η έρευνά μας, η εικόνα που θα σχηματίσουμε θα είναι σίγουρα πιο αντιπροσωπευτική, αλλά δεν αναμένουμε ότι θα διαφοροποιείται σημαντικά.

Κάνουμε αναφορά εδώ στην κατάσταση που παρουσιάζεται κατά γενεά για δύο, κυρίως, λόγους:

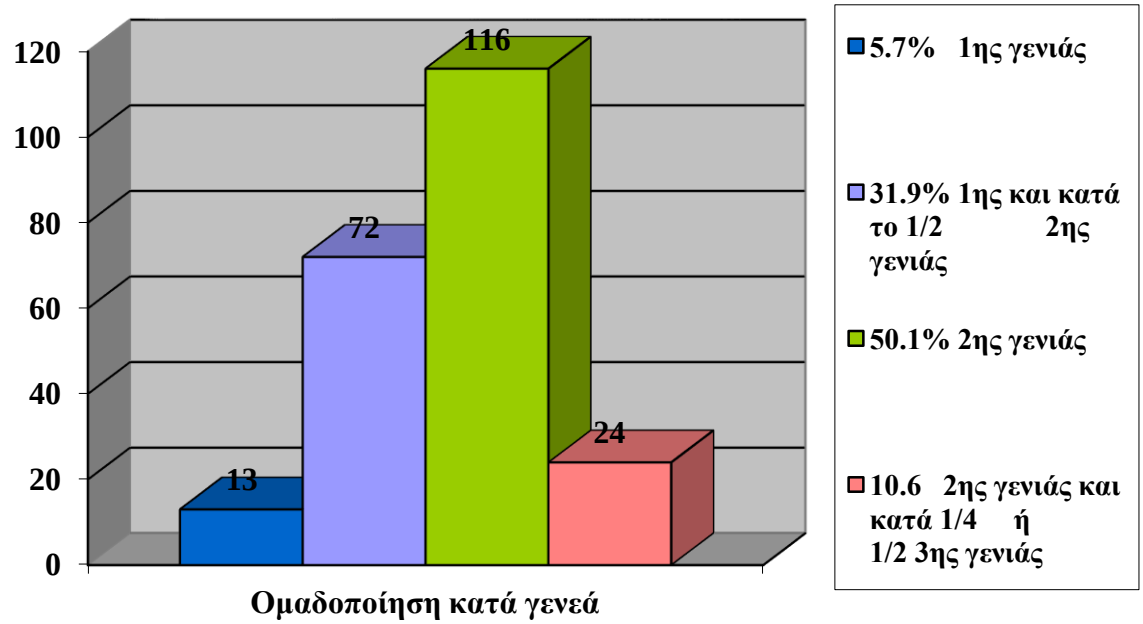
- Πρώτα, ξεκαθαρίζουμε ότι φοιτούν στα σχολεία γύρω στο 6% παιδιά καθαρά πρώτης γενιάς, αλλά κανένα παιδί καθαρά τρίτης γενιάς. Η τεράστια πλειοψηφία, ένα ποσοστό περίπου 32%, είναι παιδιά μεταξύ πρώτης και δεύτερης γενιάς, ενώ περίπου

50% είναι παιδιά δεύτερης γενιάς. Τα παιδιά μεταξύ δεύτερης και τρίτης γενιάς, αντιπροσωπεύονται με ποσοστό γύρω στο 10%.

- Ο δεύτερος λόγος για τον οποίο κάνουμε αυτή την αναφορά είναι, γιατί η μείωση του αριθμού των παιδιών που φοιτούν στα παροικιακά σχολεία, σημειώθηκε κατά τη δεύτερη γενιά και όχι κατά την τρίτη, όπως πολλοί νομίζουν λανθασμένα. Άρα, ο προβληματισμός για το πού πήγαμε λάθος, πρέπει να είναι έντονος! Δεν μπορούμε πια να δικαιολογούμαστε για τις όποιες αποτυχίες μας λέγοντας αβασάνιστα ότι έχουμε παιδιά τρίτης γενεάς.

Το Διάγραμμα 2.5, που ακολουθεί, ομαδοποιεί τα πιο πάνω αποτελέσματα σε τέσσερεις γενικότερες κατηγορίες, για να διευκολυνθεί η ανάγνωσή της «δημογραφικής» εικόνας που παρουσιάζει το συγκεκριμένο σχολείο, στη συγκεκριμένη περιοχή.

Υποστηρίζουμε ότι η εικόνα αυτή αντανακλάται με ασήμαντες διαφοροποιήσεις στο σύνολο του μαθητικού πληθυσμού των παροικιακών μας σχολείων. Πιστεύουμε ότι η απώλεια της γλώσσας ή ο περιορισμός της επικοινωνίας στα ελληνικά από τη δεύτερη, κιόλας, γενιά, είναι ιδιαίτερα ανησυχητικό φαινόμενο, που δε μας αφήνει άλλες επιλογές, παρά την αναζήτηση και υιοθέτηση λύσεων, όπως το προτεινόμενο σχολείο.

Διάγραμμα 2.5 Ομαδοποίηση κατά γενεά

Αυτά τα συμπεράσματα θα πρέπει να προβληματίσουν πολύ όσους ασχολούμαστε με το θέμα της παροικιακής εκπαίδευσης και να οδηγήσουν τα βήματά μας σε προτάσεις που θα διασφαλίζουν τη διατήρηση της γλώσσας και της ταυτότητας, αν πραγματικά μας ενδιαφέρει αυτό το κομμάτι του ελληνισμού και θέλουμε να το βοηθήσουμε.

Το βήμα της ίδρυσης ημερήσιων σχολείων, είτε του τύπου των ομολογιακών είτε του τύπου που προτείνουμε, πιστεύουμε ότι θα συμβάλει προς τη σωστή κατεύθυνση, προτού να είναι αργά!

Επίλογος Πρότασης

Η ίδρυση ολοήμερου ελληνικού σχολείου στο Λονδίνο, μέσα στις παραμέτρους που προτείνονται, θα είναι μια άμεση, δυναμική και η αποτελεσματικότερη, ίσως, παρέμβαση του Υ.Π.Π. στην οργάνωση της Ελληνικής Παροικιακής Εκπαίδευσης. Ήδη έχει αργήσει πολύ τέτοια ενέργεια από την Κυπριακή πλευρά. Το ΥΠ.Ε.Π.Θ. της Ελλάδας προχώρησε στο βήμα αυτό, πριν από μία εικοσαετία.

Το Υ.Π.Π. είναι ο μοναδικός φορέας στον χώρο της παροικιακής εκπαίδευσης που θα μπορούσε σήμερα να προβεί άμεσα σε τέτοια κίνηση.

Αυτό το εγχείρημα, εκ μέρους του Υ.Π.Π., θα φέρει τον σημαντικό τομέα της εκπαίδευσης των ελληνοπαίδων ομογενών κάτω από τον άμεσο έλεγχό του. Θα δημιουργήσει τις προϋποθέσεις ίδρυσης και λειτουργίας άλλου τύπου ημερήσιων σχολείων, όπου παρουσιάζεται συγκέντρωση ελληνικών πληθυσμών, σύμφωνα με το μακροχρόνιο στρατηγικό σχέδιο που εκπονήθηκε από το Υ.Π.Π., συνεπεία της επιστημονικής έρευνας που διενήργησε για την παροικιακή εκπαίδευση.

Το κόστος ίδρυσης και λειτουργίας τέτοιου σχολείου θα είναι μικρό ή και ελάχιστο, μπροστά στις άλλες δυνατές λύσεις που ούτε άμεσες είναι, ούτε ανέξοδες και, ίσως, ούτε τόσο αποτελεσματικές. Οπωσδήποτε, οι πόροι θα βρεθούν με τον ένα ή τον άλλο τρόπο. Εκείνο που προέχει είναι να ληφθεί η απόφαση!

Πιθανόν να αποδειχτεί ότι ο τύπος σχολείου, που εισηγούμαστε, να είναι ο πλέον αποδοτικός για το συμφέρον των παιδιών, για το συμφέρον της Κύπρου και για το συμφέρον της Παροικίας. Είναι ο τύπος σχολείου που διασώζει τη γλώσσα στα κρισιμότερα χρόνια διαμόρφωσής της, και μαζί με τη γλώσσα θέτει, μέσα από το εκπαιδευτικό σύστημα, τις

υγιέστερες βάσεις για ανάπτυξη της πολυ-πολιτισμικής ταυτότητας των παιδιών. Λαμβάνει πρόνοια για το γεγονός ότι η τεράστια πλειοψηφία των παιδιών που θα φοιτούν στο σχολείο αυτό θα είναι πολίτες της χώρας υποδοχής. Προνοεί, λοιπόν, για την ομαλή ένταξή τους στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση της χώρας υποδοχής. Επιτρέπει, ταυτόχρονα, τον επαναπατρισμό οικογενειών, χωρίς το θέμα της εκπαίδευσης να λειτουργεί ως ανασταλτικός παράγων, αφού προετοιμάζει, παράλληλα, τα παιδιά για ομαλή ένταξη στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση της Κύπρου.

Τι είναι στο τέλος οι απόγονοι των μεταναστών: Κύπριοι ή Άγγλοι; Τελικά οι απόδημοι κουβαλούν «μεικτή ταυτότητα», είναι μέτοχοι και φορείς της πολυπολιτισμικής κοινωνίας στην οποία διαβιούν. Αυτού του είδους το σχολείο δεν αποτελεί εμπόδιο στην ανάπτυξη της ταυτότητας αυτής, αποτελεί βοήθεια! Στο κάτω-κάτω, η Κύπρος η ίδια υπήρξε σταυροδρόμι λαών και πολιτισμών. Οι Έλληνες, οποτεδήποτε παρήγαγαν πολιτισμό μέσα στη μακραίωνη ιστορία τους, ποτέ δεν το πέτυχαν μέσα από την απομόνωση, αλλά μέσα από τη συμβίωση. Πάντα όμως το πετύχαιναν μέσα από την ελληνική παιδεία! Αυτή την παιδεία την οφείλουμε στην ομογένεια.

Η ομογένεια στερήθηκε αυτή τη στερεή βάση για πολλά χρόνια, αλλά όχι χωρίς τίμημα! Οι αντιστάσεις της, ταλαιπωρημένες και κατατσακισμένες, υποχωρούν πια! Οι δυνατότητές της παραμένουν «ανεκμετάλλευτες».

Έχουμε το δικαίωμα και την πολυτέλεια

να μην προχωρήσουμε στην κίνηση αυτή ΣΗΜΕΡΑ;[359]

[359] Η *Πρόταση Ίδρυσης Ημερήσιου Σχολείου* τέλειωνε με αυτή την έκκληση. Παρόμοια έκκληση είχε απευθύνει ο Ανδρέας Δ. Χριστοδουλίδης στην τελευταία παράγραφο με την οποία έκλεινε την έκθεσή του. Χριστοδουλίδης, Α.Δ., (1967) ό.π. σ.106

«*108. Ἐν τέλει δέον νὰ τονισθεῖ ὅτι, οἱαδήποτε ἐνέργεια ἥτις θὰ θεωρηθεῖ δυνατή, ἐπιβάλλεται νὰ ἀναληφθεῖ ἄνευ χρονοτριβῆς, καθ' ὅτι ὁ χρόνος εἶναι ὁ μεγαλύτερος ἐχθρὸς τὸν ὁποῖον ἔχομεν νὰ ἀντιμετωπίσομεν. Ἐὰν γίνει κάτι πρέπει νὰ γίνει σήμερον. Διότι αὔριον ἴσως νὰ εἶναι ἀργά.*

Λευκωσία, 12/10/1967

(Ἀνδρέας Δ. Χριστοδουλίδης)

Γενικὸς ἐπιθεωρητὴς Στοιχειώδους Ἐκπαιδεύσεως.»

Ο Υπουργός Παιδείας και Πολιτισμού (Υ.Π.Π.) της Κύπρου Πεύκιος Γεωργιάδης ανέθεσε στον Διευθυντή Δημοτικής Εκπαίδευσης (Δ.Δ.Ε.) Γρηγόρη Χόπλαρο να μελετήσει την πρόταση και να υποβάλει τις εισηγήσεις του. Ο Δ.Δ.Ε. ενέκρινε την πρόταση *(η οποία, ούτως ή άλλως, ενέπιπτε μέσα στον στρατηγικό σχεδιασμό που είχε εισηγηθεί πρόσφατα η Έρευνα Αξιολόγησης της Κ.Ε.Α. του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου Κύπρου)*. Στις 20/12/2003 ο Δ.Δ.Ε. επισκέφθηκε το Λονδίνο ως κύριος ομιλητής σε βιβλιοπαρουσίαση. (Κατά μια ευτυχή συγκυρία, η βιβλιοπαρουσίαση αφορούσε την αυτοβιογραφία του Ανδρέα Δ. Χριστοδουλίδη «Κύκλος Ζωής (Ψηλαφώντας και σακαρφαλώνοντας)», που εκδόθηκε τιμητικά μετά θάνατον από την οικογένειά του.) Στο περιθώριο της εκδήλωσης ο Δ.Δ.Ε. ανακοίνωσε στον Διευθυντή του Σχολείου Αγίου Δημητρίου και στον Επιθεωρητή–Προϊστάμενο Κ.Ε.Α. Σάββα Παυλίδη την θετική κατάληξη της πρότασης. Τη Δευτέρα 22/12/2003 ο Δ.Δ.Ε., συνοδευόμενος από τον Επιθεωρητή-Προϊστάμενο Κ.Ε.Α., φιλοξενήθηκε σε γεύμα εργασίας στην Αρχιεπισκοπή, από τον Αρχιεπίσκοπο Θυατείρων Γρηγόριο. Εγείροντας το θέμα της ίδρυσης του ημερήσιου σχολείου, ο Δ.Δ.Ε. βρέθηκε έκπληκτος μπροστά στην αντίδραση απόρριψης της πρότασης ως ανοησίας. Όταν ο Υ.Π.Π. της Κύπρου Πεύκιος Γεωργιάδης πληροφορήθηκε από τον Δ.Δ.Ε. την εξέλιξη, θεώρησε ότι εξαπατήθηκε και ζήτησε εξηγήσεις για το θέμα τόσο από τον Επιθεωρητή–Προϊστάμενο Κ.Ε.Α. όσο και από τον Διευθυντή του Σχολείου Αγίου Δημητρίου *(βλ. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ε΄)*. Τόσο άδοξα έληξε η δεύτερη[360] προσπάθεια ίδρυσης πρωινού σχολείου στο Λονδίνο από το Υ.Π.Π., η οποία είχε τύχει της έγκρισης της ηγεσίας του Υ.Π.Π. της Κύπρου. Είναι άγνωστος ο λόγος για τον οποίο ο Αρχιεπίσκοπος Θυατείρων την απέρριψε.

Όλως παραδόξως, το κτήριο του Πρεσβυτέριου, τελικά, αξιοποιήθηκε, για να στεγάσει το υφιστάμενο παροικιακό σχολείο. Δεν αποφέρει στην κοινότητα Αγίου Δημητρίου οποιαδήποτε έσοδα. Δέκα χρόνια μετά, η κοινότητα εξακολουθεί να βαρύνεται με μεγάλο χρέος. Στο διάστημα των, σχεδόν, δέκα ετών που μεσολάβησε, δεν έχει ιδρυθεί κανένα πρωινό ελληνικό ή ομολογιακό σχολείο. Έχει κλείσει το Ελληνικό Κολλέγιο και αποσύρθηκαν οι εκπαιδευτικοί της Ελλάδας από τα παροικιακά σχολεία. Με βάση τα συμπεράσματα της έρευνας για την Κ.Ε.Α., τις μελέτες που έγιναν από το Υ.Π.Π. στην προσπάθεια του 1993/94 και την πρόταση που υποβλήθηκε στον Υ.Π.Π. της Κύπρου το 2003, πιστεύουμε ότι η λύση αυτή για ουσιαστική παρέμβαση στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση των ομογενών του Η.Β. εξακολουθεί να είναι εφαρμόσιμη.

[360] Η πρώτη προσπάθεια έγινε το 1993/94. *Βλ. προηγ. υποσημ. 350, στις σελίδες 218-219.*

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

3.1. Συμπεράσματα – Συζήτηση

Στο πρώτο κεφάλαιο της παρούσας διατριβής αναζητήθηκε μέθοδος προσέγγισης της ιστορίας της παροικιακής εκπαίδευσης στο Ηνωμένο Βασίλειο μέσα από τις διαφορετικές προοπτικές θεώρησης της ιστορίας, που κυριάρχησαν στην ιστοριογραφία των τελευταίων τριών αιώνων, ακολουθώντας της πορεία της *Ιστορίας* στην καθιέρωσή της ως ξεχωριστής επιστήμης. Το κυριότερο πρόβλημα, που είχε να αντιμετωπίσει ο ερευνητής σε όλη τη διάρκεια της συγγραφικής διαδικασίας, άλλοτε περισσότερο και άλλοτε λιγότερο, εστιαζόταν στην επιλογή που είχε να κάνει μεταξύ της «ανα-περιγραφής» της ιστορίας της παροικιακής εκπαίδευσης – όπως αυτή αναπαράγεται μέσα από τη βιβλιογραφία, που τελικά την καθιερώνει και την επιβάλλει ως ιστορική αλήθεια – ή στην αντίληψη ότι «το παρελθόν μπορεί να ανα-περιγράφεται στο διηνεκές» μέσα από διαφορετικές οπτικές γωνίες, μέσα από διαφορετικά και εναλλασσόμενα κέντρα[361]. Η αναπεριγραφή της ιστορίας, όπως αυτή αναπαράγεται μέσα από τη βιβλιογραφία, θα ταίριαζε ακίνδυνα με την αφηγηματική της καθιερωμένης και ακαδημαϊκά αποδεκτής ιστορίας. Θα ασελγούσε, ωστόσο, στην προσωπική μνήμη του ερευνητή και στη συλλογική μνήμη των χιλιάδων ανώνυμων και ανεικόνιστων προσώπων που έζησαν, έδρασαν και βίωσαν πραγματικότητες διαφορετικές από αυτές που καταγράφηκαν ως ιστορικές. Η αλήθεια που κόμιζε η καθιερωμένη βιβλιογραφία φάνταζε, ακριβώς, στον ερευνητή ως μια αλήθεια εξαρτημένη από αυτούς που είχαν ή έχουν τη δύναμη να την καταστήσουν αληθινή.

> «Η ιστορική αναδρομή στις ρίζες τις πνευματικές ενός λαού αποτελεί την απαραίτητη προϋπόθεση για την απόκτηση της συνειδητής επιγνώσεως ποιος είναι και πού οδεύει, κι όχι απλό περιδιάβασμα στο παρελθόν με νοσταλγικό ρομαντικό πνεύμα παλινορθώσεως των «παλιών καλών καιρών». Για να επιτευχθεί όμως η δημιουργική αυτή συνάντηση με το ιστορικό παρελθόν, πρέπει ο ιστορικός να έχει οπλιστεί με καθαρό κριτικό πνεύμα και προπαντός με το συνειδητό εκείνο γενικότερο προσανατολισμό που θα του επιτρέψει να δει το παρελθόν υπό το πρίσμα του μέλλοντος, του απώτερου στόχου του ιστορικού γίγνεσθαι – αλλιώς, θα αναλύει το σύδεντρο μα θα χάνει το δάσος, θα εξηγεί μεμονωμένα γεγονότα, αλλά θα του διαφεύγουν οι μελλοντικές προοπτικές που προσδιορίζουν αποφασιστικά την πορεία

[361] Jenkins, K., (1991), ό.π 65: «Σήμερα… οι προϋποθέσεις του μετανεωτερισμού έχουν παραγάγει ένα τέτοιο πολλαπλάσιο ιστοριών που μπορούν να συναντηθούν οπουδήποτε μέσα στη δημοκρατική/καταναλωτική μας κοινωνία, της μάζας των τάσεων (σχεδιαστικές/εξειδικευμένες ιστορίες) που χρησιμοποιούνται/ ή δέχονται κατάχρηση πολυποίκιλα… Εκείνο που είναι σαφές είναι … ότι είναι αληθείς ή μεθοδολογικά ορθές… μόνο επειδή είναι ευθυγραμμισμένες στις κυρίαρχες ακαδημαϊκές πρακτικές: ξανά η δύναμη/γνώση.»

του ίδιου και των άλλων. Κοντολογής μια καρποφόρα θεώρηση της ιστορίας δεν μπορεί παρά να είναι εσχατολογικά προσανατολισμένη – ιδιαίτερα μάλιστα όταν πρόκειται για την ιστορία του ορθόδοξου λαού του Θεού. [362]»

Η αντίληψη ότι «το παρελθόν μπορεί να ανα-περιγράφεται στο διηνεκές», μέσα από την προοπτική του μέλλοντος στάθηκε πρόκληση ικανή, για να δώσει ουσία στην αναζήτηση της ιστορίας της παροικιακής εκπαίδευσης, πέρα από τις όποιες σκοπιμότητες της αναπαραγωγής μίας καθιερωμένης ιστοριογραφίας. Επιπλέον, για να εξετάσει, κανείς, την ουσία του μέλλοντος της ιστορίας της παροικιακής εκπαίδευσης, χρειαζόταν να διεισδύσει στο πιο βαθύ σημείο που βρίσκονταν οι ρίζες του παρελθόντος της και να προχωρήσει στην απο-δόμηση (de-construction) της καθιερωμένης αλήθειας. Από όλες τις ιστορικές μεθόδους που αναφέρονται στο πρώτο κεφάλαιο, εκείνη που λειτουργούσε καλύτερα ήταν η μέθοδος της απο-δόμησης της καθιερωμένης ιστορίας, γιατί τα σχετικά βιβλία που υπάρχουν αναπαράγουν μία λανθασμένη και εξωπραγματική εικόνα της ιστορίας της ομογενειακής εκπαίδευσης ή, τουλάχιστον, μία εικόνα διαφορετική από εκείνη που ο ερευνητής βίωνε κατά τη δεκαεξάχρονη πορεία του στην παροικιακή εκπαίδευση. Η πορεία αναζήτησης προς την απο-δόμηση της καθιερωμένης ιστορίας είναι, ταυτόχρονα, ριψοκίνδυνη, γιατί απειλείται κάθε στιγμή να συνθλιβεί κάτω από τα θεμέλια των απο-δομημένων εννοιών, γεγονότων και μύθων. Ακολουθώντας αυτή την μέθοδο μελέτης της ιστορίας, η προσπάθεια εστιάστηκε στην αποδόμηση των μύθων της παροικίας. Υπήρχαν, υπάρχουν και χτίζονται πολλοί μύθοι γύρω από την παροικιακή εκπαίδευση των ομογενών στο Η.Β.. Μύθοι που διαμορφώθηκαν από μικροπολιτικές ή από περίτεχνα καλυμμένες βαθύτερες και μακροχρόνιες πολιτικές, οι οποίες διαμόρφωναν το σκηνικό της παροικιακής εκπαίδευσης που έκρυβε τις ευθύνες του κάθε εμπλεκόμενου φορέα. Πολύ πιο σημαντικές είναι οι χειροπιαστές αλήθειες της, με τις οποίες κανένας δεν ασχολήθηκε, για να εντοπίσει και να νοηματοδοτήσει την πορεία του μέλλοντός της.

Οι ευθύνες των εμπλεκομένων φορέων είναι τεράστιες. Αν υπολογίσει κανείς ότι το 1967 είχαν μεταναστεύσει στην Μ. Βρετανία το 1/5 των Ελλήνων της Κύπρου, αλλά από αυτούς, ποσοστό 65% παρέμενε εκτός των παροικιακών σχολείων *(βλ. Διάγραμμα 1.2, σ.96)*, τότε δεν είναι δύσκολο να αντιληφθεί το κόστος για τον Ελληνισμό και για τα μικρά του μεγέθη. Τριάντα δύο χρόνια μετά το Υ.Π.Π. της Κύπρου καταλήγει στην εκτίμηση ότι μόνο ένα

[362] Στογιάνος, Β.Π., (1988), *Η Θρησκευτική παιδεία στους νεώτερους χρόνους.* Ανάλεκτα, Εκδόσεις Π.ΠΟΥΡΝΑΡΑ, Θεσσαλονίκη, σ 208.

ποσοστό 30% των γονιών της παροικίας στέλλουν τα παιδιά τους στο παροικιακό σχολείο και δηλώνει ότι

> «το παροικιακό σχολείο αποτυγχάνει στην ανεκτή έστω εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας από τα παιδιά των ομογενών[363]».

Η διαφορά στις διαπιστώσεις του Υπουργού Ιωαννίδη από τις διαπιστώσεις του Υπουργού Σπυριδάκη, 32 χρόνια νωρίτερα, αφορά μάλλον την αλλαγή στην εκφορά του λόγου, παρά σε οποιαδήποτε αλλαγή στην ουσία του αναφερόμενου θέματος:

> «Ὑπάρχει σοβαρὸν πρόβλημα τὸ ὁποῖον ἀφορᾶ οὐχὶ μόνον εἰς τοὺς Κυπριόπαιδας ἀλλὰ εἰς τὴν Κυπριακὴν καὶ γενικώτερον τὴν Ἑλληνικὴν ἐν Μ. Βρεταννίᾳ παροικίαν. Ἰδιαιτέρως ἀνησυχητικὴ θεωρεῖται ἡ σύγχυσις ὅσον ἀφορᾶ τὴν ἐθνικὴν καταγωγὴν (σελ. 46 - 48) καὶ τὸ «μιξοβάρβαρον» γλωσσικὸν ἰδίωμα τὸ ὁποῖον ἀναπτύσσεται ἐντὸς τῆς παροικίας (σελ. 27).[364]»

Μετά από τρεις δεκαετίες εμπλοκής, είναι σαν να παραδέχεται το Υ.Π.Π της Κύπρου ότι ελάχιστα έχουν αλλάξει, όσον αφορά τους αριθμούς φοίτησης και τις στάσεις απέναντι στην παροικιακή εκπαίδευση και αυτά είναι προς το χειρότερο. Το Υ.Π.Π. επιρρίπτει την ευθύνη: στις αντίξοες συνθήκες εργασίας των σχολείων, στον ακατάλληλο χρόνο λειτουργίας του παροικιακού σχολείου, στους γονείς που δεν μιλούν Ελληνικά, στους δασκάλους που δεν ξέρουν να τα διδάξουν ως δεύτερη γλώσσα, στην απασχόληση των δασκάλων σε μεταπτυχιακές σπουδές, στην ελλιπή συμμετοχή τους στη ζωή της ομογένειας, στο κόστος με το οποίο επιβαρύνουν το κράτος[365] *(ως να είναι οι ίδιοι που προγραμματίζουν και αποφασίζουν)*, αλλά πουθενά δεν αναγνωρίζει τη δική του ευθύνη. Η Κύπρος λειτούργησε από την αρχή διασπαστικά και άσοφα σε όλα τα επίπεδα. Το γεγονός και μόνο ότι το 1977 έστειλε τους εκπαιδευτικούς της αποκλειστικά στα σχολεία της Ο.Ε.Σ.Ε.Κ.Α. είναι ενδεικτικό αυτού του διασπαστικού ρόλου τον οποίο έπαιζε από το 1968, συγκαλύπτοντας τη συμπεριφορά της και επιρρίπτοντας την ευθύνη της στο «αντίπαλον δέος». Η εσωστρέφεια της Κ.Ε.Α. και η αδυναμία του Υ.Π.Π. της Κύπρου να συνεργαστεί με το ΥΠ.Ε.Π.Θ. της

---

[363] Ιωαννίδης, Ουράνιος, Υπουργός Παιδείας και Πολιτισμού της Κύπρου (1999), *Στελέχωση Κυπριακής Εκπαιδευτικής Αποστολής (ΚΕΑ) Μεγάλης Βρετανίας,* Γραφείο Υπουργού, 19 Ιουλίου 1999, Κρατικό Αρχείο της Κύπρου. Φακ. Υ.Π.Π. 460/68/21[Α], 460/68/44 (Επιστολή προς τον Πρόεδρο Ε.Φ.Ε.Π.Ε. Αρχιεπίσκοπο Θυατείρων και Μεγάλης Βρετανίας Γρηγόριο).

[364] Πρότασις πρὸς τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον, Θέμα: Τὸ πρόβλημα τῆς ἐκπαιδεύσεως τῶν Κυπριοπαίδων τῶν διαβιούντων ἐν Ἀγγλίᾳ, 26 Μαρτίου 1968, Κρατικό Αρχείο Κύπρου Φακ.:Υ.Π. 460/68. Οι αριθμοί σελίδων στις παρενθέσεις παραπέμπουν στην Έκθεση Χριστοδουλίδη.

[365] Ιωαννίδης, Ουράνιος, Υ.Π.Π. (1999), ό.π.

Ελλάδας για τη χάραξη κοινής εκπαιδευτικής πολιτικής περιόρισαν την εμπλοκή και των δύο σε παροχή υπηρεσιών. Οι διακηρυγμένες δεσμεύσεις του Υ.Π.Π. απέναντι σε μία παροικία που αποτελεί τη μεγαλύτερη συγκέντρωση Κυπρίων ομογενών στο εξωτερικό, αχρηστεύονται από την αβελτηρία του να αναλάβει υπεύθυνα ηγετικό ρόλο, ένα ρόλο που τον διεκδικούσε πάντα, αλλά δεν ανέλαβε ποτέ να τον παίξει.

Η Ελλάδα του 1970 συμπεριφέρθηκε το ίδιο ανεγκέφαλα, αποστέλλοντας τους εκπαιδευτικούς της Ε.Ε.Α. μόνο στα σχολεία του Κ.Ε.Σ. – παρ' όλο που θα πρέπει να διερευνηθεί αν όντως έτσι πραγματικά ήταν, αν δηλαδή, εκ προθέσεως λήφθηκε αυτή η απόφαση ή αν εκ των πραγμάτων οι δάσκαλοι της Ε.Ε.Α. ήταν ανεπιθύμητοι στα εκτός εκκλησίας σχολεία. Χρειάζεται, δηλαδή, να διερευνηθεί αν αυτό δεν αποτελεί ακόμα ένα μύθο της Παροικιακής εκπαίδευσης. *(Θα ήταν πιο έξυπνο για την Χούντα να διεμβολίσει τα σχολεία της Ο.Ε.Σ.Ε.Κ.Α. με δασκάλους από την Ελλάδα, για να τα «ελέγχει» καλύτερα, παρά να τα αγνοήσει. Αλλά το δικτατορικό καθεστώς των Αθηνών δεν διακρινόταν ιδιαίτερα για την ευφυΐα του).* Εν έτει 1990 στην παροικία υπήρχαν, ακόμα, άνθρωποι με Κυπριακή καταγωγή που προτιμούσαν τα παιδιά τους να μην διδάσκονται από Ελλαδίτες «γιατί δεν τους καταλαβαίνουν». Όταν το 1992 έσπασε το φράγμα της χωριστής εργασίας και τοποθετήθηκαν από κοινού δάσκαλοι της Ε.Ε.Α. και της Κ.Ε.Α. στα σχολεία, ο μύθος αυτός του Ελλαδίτη δασκάλου, που «δεν εργάζεται συνειδητά» ή που «δεν τον καταλαβαίνουν τα παιδιά», εξακολουθούσε να καλλιεργείται, όχι μόνο στα παροικιακά σχολεία και στην παροικία, αλλά και στην ίδια την Κ.Ε.Α. και το Υ.Π.Π. της Κύπρου. Οι κινήσεις που έγιναν, μετά τη μεταπολίτευση, για στήριξη της ημερήσιας Ελληνικής πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο Η.Β., θάφτηκαν μέσα σε μικροπολιτικές και δεν απευθύνθηκαν ποτέ στην πλατιά μάζα των ομογενών. Η θλιβερή κατάληξη της Ε.Ε.Α., στην μετά το 2004 περίοδο, αφήνει την ομογενειακή εκπαίδευση στην εγκατάλειψη, σε μια εποχή, ακριβώς, που ένα καινούριο μεταναστευτικό ρεύμα από την Ελλάδα κατευθύνεται προς τη Μ. Βρετανία, με χιλιάδες φοιτητές και ένα υψηλά καταρτισμένο μορφωτικά κύμα νέων μεταναστών, που αναζητεί εργοδότηση σε μια χώρα με ένα πιο υποσχόμενο οικονομικά μέλλον.

Η Μ. Βρετανία ακολούθησε συνειδητά, μέχρι και το 1976, την εκπαιδευτική πολιτική αφομοίωσης των μεταναστών. Εξαναγκασμένη από νωρίς να δράσει υπό το βάρος των κυμάτων των μεταναστών, που κατέφταναν από τις αποικίες της, ενίσχυσε τους θεσμούς της Κοινοπολιτείας, στους οποίους υπερτερούσε η Βρετανική αυτοκρατορική ανωτερότητα,

προσφέροντας υποτροφίες στα ανώτατα ιδρύματά της χώρας στους ανθρώπους εκείνους που, στην πραγματικότητα, προετοίμαζε ως πολλαπλασιαστές της νεο-αποικιακής κουλτούρας στις πρώην υποτελείς χώρες της. Καμιά από τις χώρες υποτέλειας στην Κοινοπολιτεία της δεν διαθέτει πρεσβεία στη Μεγάλη Βρετανία. Έχουν όλες Υπάτη Αρμοστεία. Μέσα στα δικά της συμφέροντα, αλλά κάτω από το βάρος της αυξανόμενης πολυεθνοτικής και πολυγλωσσικής κοινωνικής δομής στις μεγαλουπόλεις της, υιοθέτησε πολιτική πολυπολιτισμικότητας που άφηνε ανοικτές ευκαιρίες για ανάπτυξη υγειών θεσμών στη χώρα υποδοχής από τους μετανάστες υπηκόους της χώρας. Τα ανοίγματα αυτά δεν τα εκμεταλλεύτηκε ποτέ ούτε η ομογένεια, ούτε ο μητροπολιτικός ελληνικός χώρος. Η μεν ομογένεια έβρισκε διέξοδο στα προβλήματά της επιλέγοντας τη διάσπαση και αναλώνοντας τις αξιόλογες δυνάμεις της σε άγονο αντιπερισπασμό στον εαυτό της. Ο δε μητροπολιτικός χώρος ενεργούσε εγκλωβισμένος σε ένα σχήμα ανεγκέφαλα δικέφαλο, χωρίς προσανατολισμό και στόχευση, χωρίς ανάληψη ευθύνης και χάραξη εκπαιδευτικής πολιτικής, ανάξιος να ξεπεράσει τους τεχνοκρατικούς λαβυρίνθους πάνω στους οποίους θεμελίωσε τον κρατισμό του[366].

Η ευθύνη αναλαμβανόταν και αναλαμβάνεται σε προσωπικό επίπεδο, στις σχολικές μονάδες, από μονάδες ανθρώπων που δεν έχουν αρκετή ισχύ, για να καθιερώσουν τις θεσμικές αλλαγές εκείνες που θα μπορούσαν να ανεβάσουν την ομογενειακή εκπαίδευση στο ύψος που μπορεί να ανεβαίνει. Επιτυχημένα μοντέλα, όπως το μοντέλο του Αγίου Δημητρίου, που δεν ακρωτηριάστηκαν εν τη γενέσει τους, μπόρεσαν να ανατρέψουν τις στερεότυπες αντιλήψεις. Απέδειξαν ότι τα παροικιακά σχολεία, ακόμα και ως συμπληρωματικά, μπορούν να λειτουργήσουν ως σχολεία και όχι απλώς ως τμήματα ελληνικών. Μπορούν να έχουν επιτυχίες τόσο στον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας τους όσο και στα μετρήσιμα αποτελέσματά τους, σε εξεταστικό επίπεδο. Μπορούν να πετύχουν τη διαφορά. Μπορούν να κάνουν το θαύμα, ακόμα και το οικονομικό, που οι «πατέρες» της παροικίας κραδαίνουν ως αμείλικτη σπάθη, για να απομυζούν οικονομική βοήθεια, είτε από τις χώρες προέλευσης είτε

---

[366] Αποδομώντας και απομυθοποιώντας την ιστορία της παροικιακής εκπαίδευσης στο Η.Β. καταλήγει κανείς να γίνεται καυστικός στις παρατηρήσεις του. Πόσο μάλλον κάποιος που είχε την προσωπική εμπειρία της απώλειας Ελληνικών συνειδήσεων. Γίνεται πιο σύγχρονη παρά ποτέ η έκκληση του Παπαφλέσσα προς τον αδελφό του να λάβει υπεύθυνα η κυβέρνηση δραστικά μέτρα και να αρθεί πάνω από τις περιστάσεις, για να αντιμετωπίσει τον όλεθρο που σκορπούσε στη διχασμένη Ελλάδα ο πανίσχυρος Ιμπραήμ:

«Νικήτα,
Ἔλαβον τὴν ἐπιστολὴν σου καὶ εἰς ἀπάντησιν σοῦ λέγω ὅτι… ἐγὼ ἅπαξ ὠρκίσθην νὰ χύσω τὸ αἷμα μου εἰς τὴν ἀνάγκην τῆς πατρίδος καὶ αὐτὴ εἶναι ἡ ὥρα. Εὔχομαι δὲ εἰς τὸν Θεὸν πρώτη μπάλα τοῦ Ἰμπραὴμ νὰ μὲ πάρει εἰς τὸ κεφάλι, διότι σᾶς γράφω νὰ ταχύνετε τὸν ἐρχομόν σας καὶ σεῖς μοῦ γράφετε κουραφέξαλα.»

[*Χρυσανθόπουλου, Φώτιου (1868)],* ή *Φωτάκου,* (2001), *Βίος Παπαφλέσσα,* Εκδόσεις Βεργίνα, Αθήνα, σ.49.

από τη χώρα υποδοχής, συντηρώντας το σύστημα σύγκρουσης και διάσπασης, που ενισχύει τις κομματικές ή πολιτικάντικες ταυτότητές τους, αλλά διαλύει το παρόν και το μέλλον της δυναμικής ομογενειακής παιδείας. Στον Άγιο Δημήτριο, ένα σχολείο με περιορισμένες οικονομικές δυνατότητες, λόγω της υποβαθμισμένης, κοινωνικά και οικονομικά, περιοχής στην οποία βρίσκεται, αποδείχτηκε ότι το πρόβλημα της παροικιακής εκπαίδευσης δεν είναι οικονομικό. Είναι θεσμικό. Είναι, ακόμα, πρόβλημα έλλειψης στοχευμένης εκπαιδευτικής πολιτικής. Η ανατροπή των προβληματικών μυθοποιήσεων, που εγκλωβίζουν την παροικιακή εκπαίδευση, δεν είναι ακατόρθωτη. Το παροικιακό σχολείο μπορεί να λειτουργήσει ως φορέας ταυτότητας και πολιτισμού. Το δύσκολο είναι αυτό το κατόρθωμα να αποτελέσει στόχο και θεσμό.

Η δυνατότητα αυτή της παροικιακής εκπαίδευσης να λειτουργήσει αυτοδύναμα ως φορέας ταυτότητας και πολιτισμού δεν έχει καμιά σχέση με την αυτοδυναμία που απετέλεσε σύνθημα των ταγών της παροικίας. Κάτω από το μανδύα της αυτοδυναμίας θάφτηκαν πολλές προσπάθειες, όπως αυτή της ίδρυσης ημερήσιου σχολείου που να απευθύνεται και να απαντά στις πραγματικές ανάγκες της ομογένειας.

Η αναγκαιότητα της ίδρυσης ημερήσιων σχολείων, που την οραματίστηκαν και για την οποία εργάστηκαν μεγάλες μορφές της ιστορίας της παροικιακής εκπαίδευσης, εξακολουθεί να είναι επιτακτική όσο ποτέ. Αυτό αποδεικνύει η πιο πρόσφατη ιστορία της περιόδου μετά το 2004, με τις προσπάθειες για ίδρυση του πρώτου Ελληνορθόδοξου ομολογιακού σχολείου δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης να ευοδώνονται. Πολύ πρόσφατα αξιολογήθηκε και εγκρίθηκε από το Department for Education D*f*E η πρόταση λειτουργίας του St Andrew the Apostle Greek Orthodox Secondary School[367], που θα ιδρυθεί κάτω από τη Βρετανική νομοθεσία για την ίδρυση Free Schools. Θα είναι το πρώτο ημερήσιο Αγγλοελληνικό ορθόδοξο σχολείο δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Θα στεγάζεται στο Trend Park στο Βόρειο Λονδίνο και αναμένεται ότι θα δεχτεί τον πρώτο μαθητικό πληθυσμό του από Ελληνόπουλα τον Σεπτέμβριο του 2013. Βέβαια, θα είναι σταδιακά Γυμνάσιο/Λύκειο, χωρίς την υποδομή δημοτικής εκπαίδευσης. Το μοναδικό αντίστοιχο σχολείο πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, το St Cyprian's, βρίσκεται στην άλλη άκρη του Λονδίνου, πάνω από 16 χιλιόμετρα νοτιότερα. Ακόμα και να μπορούσαν τα παιδιά από το Νότιο Λονδίνο να κάνουν το ταξίδι δύο ωρών που χρειάζεται, για να φτάσουν στον χώρο του νέου σχολείου, είναι πολύ λίγα, για να το γεμίσουν. Ο αριθμός των Ελληνόπουλων που φοιτούν σήμερα εκεί δεν ξεπερνά τα 25.

[367] http://www.standrewtheapostle.org.uk/index.php, Τελευταία πρόσβαση 30/7/2012.

Αναμένεται ότι το νέο σχολείο θα προσελκύσει τον μαθητικό πληθυσμό του από τα παροικιακά σχολεία της ευρύτερης περιοχής που ευτυχώς είναι αρκετά. Το ενδιαφέρον για την κατάληξη αυτής της προσπάθειας θα μπορούσε να αποτελέσει το αντικείμενο νέας ερευνητικής διαδικασίας που θα επικεντρωθεί στο θέμα των ομολογιακών σχολείων, καθώς και με την νέα περίοδο που ξεκινά για την παροικιακή εκπαίδευση.

Όταν, αρχικά, γινόταν ο διαχωρισμός αυτός της παροικιακής εκπαίδευσης σε ιστορικές περιόδους για σκοπούς μελέτης και ανάπτυξης αυτής της διατριβής, τα γεγονότα που θα ακολουθούσαν στον 21^{ο} αιώνα ήταν άγνωστα. Το 2004 επιλέγηκε ως ορόσημο, γιατί με την κατάργηση της διαπίστευσης εισόδου (Visa) στη Βρετανία θα ευκολυνόταν η μετανάστευση από την Κύπρο, αλλά θα μπορούσε να αυξάνονταν και οι Κύπριοι φοιτητές σε Βρετανικά Πανεπιστήμια. Από την άλλη, με την Ευρωπαϊκή ολοκλήρωση της Κύπρου θα μπορούσε να άνοιγε νέο κεφάλαιο στις σχέσεις Κύπρου Βρετανίας που θα επηρέαζε θετικά τις εξελίξεις στα τεκταινόμενα της εκπαίδευσης των ομογενών. Η επιλογή του ορόσημου επιβεβαιώθηκε από άλλες εξελίξεις. Στην περίοδο μετά το 2004 κλείνει οριστικά το ιδιωτικό ημερήσιο «Ελληνικό Κολέγιο» (2005). Με την οικονομική ύφεση στην οποία πέφτει η Ελλάδα σταματά τη σχολική χρονιά 2009-2010 η απόσπαση νέων εκπαιδευτικών στην Ε.Ε.Α., με σκοπό την σταδιακή κατάργηση των εκπαιδευτικών σε απόσπαση, μέχρι που να λήξουν οι αποσπάσεις των υφιστάμενων εκπαιδευτικών. Η οικονομική κρίση στην Ελλάδα κατέστη τόσο ασφυκτική που τη σχολική χρονιά 2010-2011 γίνεται ανάκληση όλων των εκπαιδευτικών, εκτός από αυτούς που εργάζονται στα ημερήσια σχολεία της Ελληνικής Πρεσβείας: Νηπιαγωγείο / Δημοτικό / Γυμνάσιο-Λύκειο. Το ομολογιακό σχολείο του Αγίου Κυπριανού γίνεται σχεδόν ένα σχολείο για Αγγλόπαιδες, με το ελληνικό του πρόγραμμα να περιθωριοποιείται. Ο αριθμός των παιδιών, που φοιτούν στα ομογενειακά σχολεία, μειώνεται – όπως εξ άλλου ήταν αναμενόμενο – αισθητά.

Διαπιστώνεται στο τέλος της διατριβής αυτής ότι υπήρξαν ορισμένα μοτίβα στην ανάπτυξη του παροικιακού ελληνισμού στη Μ. Βρετανία που σχετίζονταν άμεσα με την ανάπτυξη της ομογενειακής εκπαίδευσης. Ένα χειροπιαστό, σχεδόν, μοτίβο, που ακολουθήθηκε σε όλη την πορεία του ομογενειακού Ελληνισμού στο Η.Β, εστιάζεται στη φυσική προτεραιότητα και ανάγκη του μετανάστη να αποκατασταθεί οικονομικά. Η οικονομική του επιτυχία περνά μέσα από τον εγκλιματισμό και την προσαρμοστικότητά του στη χώρα υποδοχής. Είναι κατά αυτή τη διαδικασία προσαρμογής του – για να επιβιώσει και να επιτύχει – που κινδυνεύει να απολέσει την ταυτότητά του, γιατί εξ ορισμού είναι υποχρεωμένος να υιοθετήσει καινούρια,

μικτή ταυτότητα. Μόλις πετύχει την οικονομική του αποκατάσταση ή κατά τη διάρκεια των προσπαθειών του, αναζητεί να ικανοποιήσει τις θρησκευτικές του ανάγκες και – σχεδόν παράλληλα – την ανάγκη διατήρησης της ταυτότητας των απογόνων του, με την αναζήτηση ελληνικής εκπαιδευτικής στέγης. Δεν προλαβαίνει να ολοκληρώσει την αποκατάστασή του και αναζητά άλλους χώρους, για να διαβιώσει, που θα του επιτρέπουν μεγαλύτερη οικονομική ευμάρεια και ολοκλήρωση. Το μοτίβο είναι στερεότυπο μεν αλλά όχι στατικό. Γι' αυτό, η διαχείριση τέτοιου μοτίβου δεν μπορεί να είναι ούτε στερεότυπη και ούτε στατική. Δυστυχώς, όλες οι αντιδράσεις της ομογενειακής εκπαίδευσης στις περιόδους που προηγήθηκαν στάθηκαν στατικές και σχεδόν προβλέψιμες. Η γεωγραφική μετακίνηση στον χώρο της διασποράς στο Η.Β. αποτελεί σημαντικό παράγοντα που θα έπρεπε να λαμβάνεται υπόψη κατά τη χάραξη της οποιασδήποτε εκπαιδευτικής ή μεταναστευτικής πολιτικής.

Τα μοτίβα που αναπτύσσονταν και που αναπτύσσονται δεν τα αντιλήφθηκαν οι εξ οφίκιο, οι εκλεγμένοι ή οι αυτόκλητοι ηγέτες της ομογένειας στο Η.Β.. Αν τα αντιλήφθηκαν δεν αξιοποίησαν την κατάλληλη στιγμή τις σωστές πολιτικές που έπρεπε να αναπτυχθούν, αλλά ανέπτυξαν τις πολιτικές εκείνες που θα τους επέτρεπαν να εκμεταλλευτούν την κατάσταση για όσο χρόνο θα μπορούσαν. Όσοι τα αντιλήφθηκαν, από εκκλησιαστικής πλευράς, το μόνο που ενδιαφέρθηκαν να κάνουν ήταν να μαζέψουν περισσότερο υλικό ή κτηριακό πλούτο γύρω από τις κοινότητές τους, για να τις καταστήσουν αυτάρκεις και αυτοδύναμες οικονομικά, ούτως ώστε να τις προετοιμάσουν, για να επιβιώσουν την εποχή που θα έμεναν μόνες τους. Το σχολείο τούς ενδιέφερε ενόσω αποτελούσε τέτοια δυνατότητα εισροής χρημάτων, με το δικαιολογητικό της κάλυψης των δαπανών του. Όσοι έξω-εκκλησιαστικοί «πατέρες» της παροικίας τα αντιλήφθηκαν, αντί να δημιουργήσουν το θεσμικό πλαίσιο μέσα από το οποίο τέτοια κατάσταση γίνεται διαχειρίσιμη, αντιμετώπισαν το θέμα ιδρύοντας ομάδες αντιπερισπασμού που μπορούσαν να τις χρησιμοποιούν για τα προσωπικά ή τα κομματικά τους συμφέροντα (διακίνηση εφημερίδων/ έλεγχος ψηφοφόρων/ διενέργεια εράνων) και τις προσωπικές τους φιλοδοξίες (κοινωνικές και πολιτικές). Παράλληλα, το σχολείο τούς ενδιέφερε και αυτούς ενόσω αποτελούσε τέτοια δυνατότητα εισροής χρημάτων, αλλά πολύ περισσότερο για τον ρόλο κοινωνικού ελέγχου που μπορούσαν να παίξουν. Και οι μεν και οι δε αγνόησαν τον καταλυτικό θεσμικό ρόλο που μπορεί να παίξει η σύμπηξη κοινότητας γύρω από ένα θρησκευτικό κέντρο που σημαδεύει μια διαχρονική παρουσία του ελληνισμού σε ένα δεδομένο χώρο. Είτε δεν κατάφεραν να ανταποκριθούν στις εξ οφίκιο υποχρεώσεις τους ή, για τις προσωπικές τους ματαιοδοξίες, καταπολέμησαν τον θεσμό, αντιπαλεύοντας στην ουσία τον ίδιο τον εαυτό τους.

Κλείνοντας, θα ήταν σωστό να εντοπιστούν οι αδυναμίες αυτής της ερευνητικής προσπάθειας, να αναφερθούν οι περιορισμοί και να προταθούν μελλοντικές κατευθύνσεις που θα μπορούσε να ακολουθήσει η έρευνα· ερευνητικές κατευθύνσεις για τις οποίες αυτή η ερευνητική προσπάθεια θα μπορούσε να λειτουργήσει ως εφαλτήριο.

Σημαντική αδυναμία της παρούσας έρευνας είναι η έλλειψη συγκριτικής αποτίμησης της επιτυχίας του έργου που παρουσιάστηκε στη μελέτη της περίπτωσης του Ελληνορθόδοξου Σχολείου Αγίου Δημητρίου. Δυστυχώς, οι καινοτομίες που παρουσιάστηκαν στο δεύτερο μέρος της διατριβής, παρόλο που επεκτάθηκαν σποραδικά και σε άλλα σχολεία της ομογένειας δεν έτυχαν συστηματικής αξιολόγησης και ανατροφοδότησης. Στο συγκεκριμένο Ελληνορθόδοξο Σχολείο Αγίου Δημητρίου δημιουργήθηκε μεθοδικά σημαντικό αρχείο αξιολογήσεων που θα μπορούσε να εμπλουτίσει σημαντικά την ερευνητική εργασία με πολλαπλά αποδεικτικά πειστήρια του έργου που επιτελέστηκε. Μοναδικό, επίσης, αρχείο είχαν αποτελέσει οι εκθέσεις των εκπαιδευτικών του Ελληνορθόδοξου Σχολείου Αγίου Δημητρίου, κατά την πενταετία 1999-2004, οπότε αναπτύχθηκε εκείνη η καινοτομία. 27 περίπου διαφορετικοί εκπαιδευτικοί συνέταξαν συνολικά 44-50 εκθέσεις για κάθε χρονιά. Ήταν ένα πολύτιμο υλικό απόψεων και εκτιμήσεων που συζητιόταν κατά τις τριμηνιαίες εκπαιδευτικές συναντήσεις στη λήξη της σχολικής χρονιάς και καθόριζε τα επόμενα βήματα της σχολικής μονάδας. Η μελέτη του υλικού αυτού μπορούσε να καταδείξει βήμα προς βήμα τις επιτυχίες, τις αποτυχίες, τα σκαμπανεβάσματα και την οριστική υιοθέτηση των συλλογικά διαμορφωμένων και αποδεκτών καινοτομιών. Το αρχείο αυτό, δυστυχώς, εξαφανίστηκε κακόβουλα τον Ιούλιο του 2004, προτού να δημιουργηθεί αντίγραφό του. Επιπρόσθετα, μετά την αποχώρηση του ερευνητή από το προσκήνιο, καταστράφηκε όλο το αρχείο των αξιολογήσεων των μαθητών· τραγικός επίλογος της απουσίας θεσμικών λειτουργιών ελέγχου και αυτοπροστασίας του έργου των παροικιακών σχολείων. Παρόμοια, τα αρχεία προηγούμενων εποχών, καθώς και τα στοιχεία που αφορούσαν τόσο το σχολείο αυτό όσο και τα περισσότερα σχολεία της ομογένειας, είναι ανύπαρκτα ή αποσπασματικά. Έτσι, την επόμενη πιο ασφαλή πληροφόρηση μπορούσε να αντλήσει ο ερευνητής μόνο μέσα από δημοσιευμένη σχετική βιβλιογραφία ή αδημοσίευτο ερευνητικό υλικό. Η αξιοπιστία των πληροφοριών δεν μπορούσε πάντα να γίνεται αποδεκτή, καθώς διαφάνηκε ότι στη βιβλιογραφία υπήρχαν πολλές ασάφειες, αυθαίρετες τοποθετήσεις, λανθασμένες ημερομηνίες ή ανεπαρκείς αναφορές που έπρεπε να αναγνωριστούν, να ελεγχθούν να διασαφηνιστούν ή να εγκαταλειφθούν παντελώς. Η βεβαιότητα για θετική αποτίμηση του μοντέλου στηρίχτηκε πάνω στις προφορικές μαρτυρίες των συναδέλφων, που

συνεργάστηκαν κατά το διάστημα αυτό, καθώς και στις μαρτυρίες των ερευνητών του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου Κύπρου και του Πανεπιστημίου Κύπρου, κατά τη διάρκεια διεξαγωγής της έρευνας/αξιολόγησης, για την αποτελεσματικότητα της Κ.Ε.Α. (2000 – 2002).

Σημαντικές κατευθύνσεις στις οποίες θα μπορούσε να στραφεί μελλοντικά η ερευνητική προσπάθεια, για να διαπιστώσει, να επαληθεύσει ή να διαψεύσει την ερευνητική αυτή διαδικασία, θα μπορούσε να ήταν

- η μελέτη των αρχείων του Ελληνικού κράτους,
- η προσαρμογή και εφαρμογή των προτάσεων της διατριβής στην ίδια την παροικία του Η.Β., αλλά και σε άλλες παροικίες της Ελληνικής διασποράς,
- η συγκριτική μελέτη της πορείας της ιστορίας της ελληνικής εκπαίδευσης στο Η.Β. σε σχέση με άλλες παροικίες της Ελληνικής διασποράς.

Σίγουρα, η ερευνητική αυτή εργασία θα μπορούσε να επικεντρωνόταν διαφορετικά στο αντικείμενο και να κατέληγε σε διαφορετική θεώρηση της ιστορίας. Η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε ήταν συνειδητά επιλεγμένη και αποτελεί ευθύνη του ερευνητή.

Αντί για επίλογο

Όταν κάποτε ο Μαρίνος Βρετός, εκδότης του Εθνικού Ημερολογίου, ζήτησε από τον Ιωάννη Ν. Βαλέττα να του αποστείλει για δημοσίευση μία πραγματεία του στον Πλούταρχο και μία φωτογραφία του, έλαβε μεν την πραγματεία, αλλά αντί της φωτογραφίας έλαβε επιστολή, με ημερομηνία 15 Μαρτίου 1867 που έλεγε, μεταξύ άλλων, τα εξής:

> *«Φίλατέ μοι Κύριε Μαρῖνε Π. Βρετέ,*
> *Ἐκ τῶν δύο φιλικῶν αἰτήσεών σου, νὰ γράψω τι κἀγὼ ὠφέλιμον ἅμα καὶ τερπνὸν ἐν τῷ Ἐθνικῷ Ἡμερολογίῳ, καὶ νὰ σοὶ πέμψω τὴν εἰκόνα μου, ἵνα δημοσιευθῇ ἐν αὐτῷ μόνην τὴν πρώτην ἐκπληρῶ προθυμότατα. Τὴν προθυμίαν δὲ ταύτην ὑπαγορεύει μοι οὐχὶ γνώσεων περιουσία, οὐδ' ἐπιδείξεως πόθος, ἀλλ' ἡ πεποίθησις ὅτι τὸ ἔργον σου κοινωφελέστατόν ἐστι, καὶ ἅμα περίτρανον μαρτύριον τῆς φιλοπονίας καὶ φιλοκαλίας τῶν Ἑλλήνων, καὶ τῆς ἁπάντων προθυμίας εἰς τὸ κατὰ δύναμιν συνεργάζεσαθαι πρὸς ὠφέλειαν καὶ δόξαν τῆς κοινῆς μητρός, ὅπου ἂν τυγχάνωσι ζῶντες. […] Ἀλλ' οὕτω προθύμως ἐκπληρῶν τὴν πρώτην τῶν αἰτήσεών σου, ἀπαρνοῦμαί σοι τὴν δευτέραν· καὶ τοῦτο πράττω, πρὸς τὴν σὴν ἀποβλέπων ὠφέλειαν. Ἐνθυμούμενος τὴν μεγαλόφρονα τοῦ Ῥωμαίου Κάτωνος ἀπάντησιν πρὸς θαυμάζοντας, ὅτι οὐκ εἶχεν ἀνδριάντα – Μᾶλλον βούλομαι ζητεῖσθαι, διὰ τί μου ἀνδριὰς οὐ κεῖται, ἢ διὰ τί κεῖται – ἀπαρνοῦμαι σοι τὴν εἰκόνα μου· οὐχὶ βεβαίως ἵνα ζητηθῇ ποτὲ καὶ περὶ ἐμοῦ, ὡς περὶ τοῦ Κάτωνος, διὰ τί μου ἡ εἰκὼν οὐ κεῖται ἐν τῷ Ἡμερολογίῳ, ἀλλ' ἵνα μὴ σὲ ἐμβάλω εἰς τὴν λυπηρᾶν ἀμηχανίαν τοῦ ἀπαντῆσαι πρὸς τοὺς τυχὸν ζητήσοντας, διὰ τί κεῖται. Πρὸς ἰδίαν σου λοιπὸν ἡσυχίαν ἄφες με, παρακαλῶ, διαμένειν οἷός εἰμι, τοῦτ' ἔστιν ἀνεικόνιστος καὶ πρωτότυπος, ἢ ὡς εἰώθασι λέγειν οἱ παρ' ἡμῖν Ἰταλίζοντες, originale. Εὔχου μοι δὲ καταστῆναί ποτε (ἀλλὰ πότε;) ἄξιος τῆς τιμῆς, ἣν μοι προσφέρεις, καὶ δι' ἣν εὐχαριστῶ σοι ἐξ ὅλης ψυχῆς καὶ καρδίας.[…][368]»*

Έτσι *ἀνεικόνιστοι* και *πρωτότυποι*, όπως ο Ι.Ν. Βαλέττας, υπήρξαν πολλοί πιστοί εργάτες της παροικιακής εκπαίδευσης και της ομογένειας, που δούλεψαν με ζήλο, μεράκι και αυτοθυσία, για να την πάρουν όσο μπορούσαν πιο μπροστά. Τα ονόματά τους δεν γράφτηκαν, ούτε θα γραφτούν ποτέ στην ιστορία, γιατί κατακρατούν το χώρο εκείνοι που – με τα ονόματά τους και τις φωτογραφίες τους – την κρατήσανε όσο μπορούσανε πιο πίσω.

---

[368] Βρετός, Μαρίνος, (1868), Εθνικόν Ημερολόγιον Βρετού, Τόμ. 8, Αρ. 1 σ. 127-128 Στάθηκε αδύνατο να βρεθεί φωτογραφία του Ιωάννη Ν. Βαλέττα, του πρωτοπόρου αυτού ταπεινού μέντορα της Ελληνικής Παιδείας και Γλώσσας. http://xantho.lis.upatras.gr/test2_pleias.php?art=40211, τελευταία πρόσβαση 27/7/2012.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ξενόγλωσση Βιβλιογραφία

Anthias, F. (1991). Some issues affecting Greek-speaking migrants in Britain – an ethnic profile. In M. Roussou (Ed.), *Greek Outside Greece Cypriots in Britain*, Nicosia: Diaspora Books, Greek Language Research Group.

Carr, E. (1961). *What is History*. London: Macmillan.

Catsiyannis, T. (1986). *Pandias Stephen Rallis, 1793 – 1865*. London.

Catsiyannis, T. (1993). *The Greek Community of London*. London.

Chatziioannou, M. C. & Harlaftis, G. (2007). From the Levant to the City of London: Mercantile Credit in the Greek International Commercial Networks of the Eighteenth and Nineteenth Centuries. In P. L., Cottrell, et al. (Ed.), *Centres and Peripheries in Banking: The Historical Development of Financial Markets*. London: Ashgate.

Chatziioannou, M. C., (2007β). Greek Merchants in Victorian England. In D. Tziovas (Ed.), *Greek Diaspora and Migration Since 1700: Society, Politics and Culture*. London: Ashgate Publishing Ltd.

Clogg, R. (1986). *Politics and the Academy: Arnold Toynbee and the Koraes Chair*. London: Frank Cass & Co. Ltd and King's College.

Cottrell, P. L., et al (2007). *Centres and Peripheries in Banking: The Historical Development of Financial Markets*. London: Ashgate.

Elton, G. R. (1969). *The Practice of History*. Fontana.

Elton, G. R. (1991). *Return to Essentials: Some Reflections on the Present State of Historical Study*. Cambridge University Press.

George, V. & Millerson, G. (1967). The Cypriot Community in London, In *Race & Class*. London

Harlaftis, G. (1996). *A history of Greek-owned shipping: The making of an international tramp fleet, 1830 to the present day*. London: Routledge.

Harris, J. (2009). Silent Minority: The Greek Community of Eighteenth-Century London. In D. Tziovas (Ed.), *Greek Diaspora and Migration Since 1700: Society, Politics and Culture*. London: Ashgate Publishing Ltd.

Jenkins, K. (1991). *Re-Thinking History.* London: Routledge.

Kakavas G. (2002). *Treasured Offerings. The Legacy of the Greek Orthodox Cathedral of St. Sophia, London.* Athens: Byzantine & Christian Museum.

Loizidou-Papaphotis, E. (1984). *Educational Initiatives of the Greek Community in Britain*. London: Institute of Education, University of London. Unpublished Doctoral Thesis.

Loukeris, K. & Petrakis, K. (2009). *The roads of the Greeks.* Athens: Polaris Publishing.

Novick, P. (1988). *That Noble Dream: the "objectivity question" and the American historical profession.* Cambridge University Press.

Panteli, S. (2006). *The Cypriot Diaspora Project.* London: Greek Parents Association.

Papaioannou, A. (2001). *Managing school libraries for Language Community Client Groups. The case of St Demetrios Greek School Library* (StDSL). London: University College, University of London. Unpublished Dissertation.

Petsalas, A. (1992). The Cypriot Theatre in Great Britain. In *To Yofiri: Journal of Modern Greek Studies*, 12.

Ranke, L. V. (1952). Histories of the Latin and German Nations from 1494 to 1514. In G. P. Gooch (Ed.), *History and Historians in the Nineteenth Century*. (2nd ed.). Longman.

Roussou, M. (1991). *Greek Outside Greece Cypriots in Britain.* Nicosia: Diaspora Books, Greek Language Research Group.

Stavridis, S. (2004). *The Greek Schism of 1916-17 and the Anglo-Hellenic League*. USA: The National Herald, Inc.

Tamis, A.M. (2009). Greek migration and settlement in eastern and south Asia. In K. Loukeris, & K. Petrakis (Eds), *The roads of the Greeks.* Athens: Polaris Publishing.

Tosh, J. (1991). *The Pursuit of History: aims, methods and new directions in the study of modern history.* (2nd ed.). London: Longman,

Tziovas, D. (2007). *Greek Diaspora and Migration Since 1700: Society, Politics and Culture*, London: Ashgate Publishing Ltd.

Zeldin, T., (1973). *France 1848-1945. Ambition, Love and Politics*, Volume I, Oxford University.

Ελληνόγλωσση Βιβλιογραφία

Ακύλας, Π. Μ. (1901). *Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Σύρου καὶ Τήνου Ἀλέξανδρος Λυκοῦργος ἐν Ἀγγλίᾳ κατὰ τὸ 1870 ὑπὸ τοῦ τότε μὲν ἱεροδιακόνου καὶ γραμματέως αὐτοῦ Παρθενίου Μ. Ἀκύλα τανῦν δὲ Ἀρχιεπισκόπου Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας*. Αθήναι.

Αλεξανδράκης, Μ., Θεοδωρόπουλος Β. & Λαγάκος Ε. (1987). *Το Κυπριακό 1950-1974. Μια Ενδοσκόπηση*. Β΄ Έκδοση. Αθήνα: Ελληνική Ευρωεκδοτική.

Αργυρίου, Α. (1983). *Παγκόσμιο Βιογραφικό Λεξικό 1*. Αθήνα: Εκδοτική Αθηνών.

Βαλέττας, Ἰ. Ν. (1864). *Φωτίου τοῦ Σοφωτάτου καὶ Ἁγιωτάτου Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Ἐπιστολαί : αἷς δύο παρήρτηται πονημάτια : Α'. Ἐρωτήματα δέκα σὺν ἴσαις ταῖς Ἀποκρίσεσιν : ἤτοι Συναγωγαὶ καὶ Ἀποδείξεις, συνειλεγμέναι ἐκ τῶν Συνοδικῶν καὶ Ἱστορικῶν Γραφῶν περὶ Ἐπισκόπων καὶ Μητροπολιτῶν, καὶ λοιπῶν ἑτέρων Ἀναγκαίων Ζητημάτων, Β' Κρίσεις καὶ Ἐπιλύσεις πέντε κεφαλαίων : τῷ θεοφιλεστάτῳ ὁσιωτάτῳ Λέοντι Ἀρχιεπισκόπῳ Καλαβρίας / μετὰ Προλεγομένων περί τοῦ Βίου καὶ τῶν Συγγραμάτων Φωτίου κ.τ.λ.* Λονδίνο.

Βασιλείου, Ε. (1976). Πάτμος, Κύπρος, Χάλκη, Ἀλεξάνδρεια. Στο: Ἱερὰ Ἀρχιεπισκοπὴ Θυατείρων καὶ Μ. Βρετανίας, *Ἡ εἰκοσιπενταετηρὶς τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Θυατείρων καὶ Μεγάλης Βρετανίας κ.κ. Ἀθηναγόρου 1950-1975*. Λονδίνο.

Βοσκός, Α. (1999). «Κύπρος. Ο Απόδημος Ελληνισμός της Κύπρου και οι σχέσεις του με τη Γενέθλια Γη». Στο: Μ. Δαμανάκης & Θ. Μιχελακάκη (επιμ.), *Ελληνόγλωσση Εκπαίδευση στο Εξωτερικό*. Ρέθυμνο: Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ.

Βουρκατιώτη, Α. Δ. (2004). *Ο οίκος των Αδερφών Ράλλη, 1814-1961. Το αρχέτυπο της επιχειρηματικότητας της ελληνικής διασποράς*. Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών. Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Ιστορίας. Αδημοσίευτη διδακτορική διατριβή.

Βρετός, Μ. (1868). Ἐθνικόν Ἡμερολόγιον Βρετοῦ, Τόμ. 8, Αρ. 1. Ἀθήναι

Βρυώνης, Σ. (2007). *Ο μηχανισμός της καταστροφής*. Αθήνα: Εκδόσεις Εστία.

Δαμανάκης, Μ. & Μιχελακάκη, Θ. (1999). *Ελληνόγλωσση Εκπαίδευση στο Εξωτερικό*. Ρέθυμνο: Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ.

Δαμανάκης, Μ. (2006). Η Ελληνόγλωσση Εκπαίδευση στη Διασπορά. Στο: Ι. Χασιώτης, Κ. Κατσιαρδή-Hering, Ό. Αμπατζή (επιμ.), *Οι Έλληνες στη Διασπορά 15ος – 21ος αιώνας*. Αθήνα: Βουλή των Ελλήνων.

Ελληνορθόδοξο Σχολείο Αγίου Δημητρίου (1999). *Χαιρετώντας τον χρόνο! Ετήσιο σχολικό περιοδικό,* Έκδοση Ζ΄, Λονδίνο.

Ελληνορθόδοξον Σχολείον Αγίου Δημητρίου (1997). *Χαιρετώντας τον χρόνο! Ετήσιο σχολικό περιοδικό,* Έκδοση Ε΄, Καλοκαίρι '97. Λονδίνο.

Ελληνορθόδοξον Σχολείον Αγίου Δημητρίου, (1998), *Χαιρετώντας τον χρόνο! Ετήσιο σχολικό περιοδικό*, Έκδοση Στ΄, Καλοκαίρι '98. Λονδίνο.

Ἱερὰ Ἀρχιεπισκοπὴ Θυατείρων καὶ Μ. Βρετανίας (1976). *Ἡ εἰκοσιπενταετηρὶς τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Θυατείρων καὶ Μ. Βρετανίας κ.κ. Ἀθηναγόρου 1950-1975,* Λονδίνο: Ἱερὰ Ἀρχιεπισκοπὴ Θυατείρων καὶ Μ. Βρετανίας.

Ἱερὰ Ἀρχιεπισκοπὴ Θυατείρων καὶ Μεγάλης Βρετανίας, (1972). Καταστατικὸν τῶν ἱερῶν ναῶν καὶ κοινοτήτων τῆς Ἑλληνικῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Θυατείρων καὶ Μεγάλης Βρετανίας, Ἐξαρχίας Δυτικῆς Εὐρώπης, Ἰρλανδίας καὶ Μελίτης. Στο: Ἱερὰ Ἀρχιεπισκοπὴ Θυατείρων καὶ Μεγάλης Βρετανίας. *Ὁ Ὀρθόδοξος Κήρυξ, Ἀναμνηστική Ἔκδοσις, ΠΕΝΤΗΚΟΝΤΑΕΤΗΡΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗΣ ΘΥΑΤΕΙΡΩΝ ΚΑΙ ΜΕΓ. ΒΡΕΤΑΝΙΑΣ 1922-1972 , ἔτος Η΄, ἀριθμ. 93-96*. Λονδίνον

Ἱερὰ Ἀρχιεπισκοπὴ Θυατείρων καὶ Μεγάλης Βρετανίας, (1972). *Ὁ Ὀρθόδοξος Κήρυξ, Ἀναμνηστική Ἔκδοσις, ΠΕΝΤΗΚΟΝΤΑΕΤΗΡΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗΣ ΘΥΑΤΕΙΡΩΝ ΚΑΙ ΜΕΓ. ΒΡΕΤΑΝΙΑΣ 1922-1972 , ἔτος Η΄, ἀριθμ. 93-96*. Λονδίνον

Ἱερός Ναός Ἁγίων Πάντων Λονδίνου (1968). *Ἀναμνηστικὸν Λεύκωμα ἐπὶ τῇ εἰκοσαετηρίδι,* Λονδίνο.

Ιωαννίδης, Ε. (1968). Εἴκοσι χρόνια μετά. Στο: Ιερός Ναός Αγίων Πάντων Λονδίνου (1968). *Ἀναμνηστικὸν Λεύκωμα ἐπὶ τῇ εἰκοσαετηρίδι*. Λονδίνο.

Ιωαννίδης, Π. Φ. (2008). *Ανδρέας Δ. Χριστοδουλίδης, ακούραστος εργάτης της παιδείας, μέγας φίλος των παιδιών*. Λευκωσία.

Καλβοκορέσης, Μ.Λ. (1953). *Ο Οίκος των Αδελφών* Ράλλη, Χίος.

Κατσιγιάννης, Τ. (1976). *Μεγάλη Βρετανία, σ*το: Ἱερὰ Ἀρχιεπισκοπὴ Θυατείρων καὶ Μ. Βρετανίας, *Ἡ εἰκοσιπενταετηρὶς τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Θυατείρων καὶ Μεγάλης Βρετανίας κ.κ. Ἀθηναγόρου 1950-1975*. Λονδίνο.

Κατσιγιάννης, Τ. (1980). *Το σχολείο της Αγίας Σοφίας*. Λονδίνο: St Sophia School Benevolen Fund Limited.

Κατσιγιάννης, Τ. (1983). *Ιάκωβος Βίρβος και η εποχή του*. Λονδίνο: Αγία Σοφία.

Κατσιγιάννης, Τ. (1997). *Αθηναγόρας Καββάδας 1884-1862 (Αρχιεπίσκοπος Θυατείρων 1951-1962),* Ἀφιέρωμα τῆς Ἁγίας Σοφίας στά 75χρονα τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Θυατείρων, Λονδίνο: Ἁγίας Σοφία.

Κουδουνάρης, Α., Λ. (1995). *Ανθίας Τεύκρος*, Βιογραφικόν Λεξικόν Κυπρίων 1800-1920. Έκδοση γ΄. Λευκωσία.

Κουντούρης, Κ. (2002). *Τράπεζα Αξιολόγησης: Δοκίμια Τελικής Αξιολόγησης, Τριμινιαία Δελτία Προόδου.* Λονδίνο: Ελληνορθόδοξο Σχολείο Αγίου Δημητρίου.

Κυκκώτης, Ιερόθεος, (1968). Πῶς ἱδρύθη ὁ Ναός τῶν Ἁγίων Πάντων. Στο: Ἱερός Ναός Ἁγίων Πάντων Λονδίνου. *Ἀναμνηστικὸν Λεύκωμα ἐπὶ τῇ εἰκοσαετηρίδι,* Λονδίνο.

Κυπριακή Εκπαιδευτική Αποστολή, (1988). *Αναλυτικό Πρόγραμμα των Ελληνικών Παροικιακών Σχολείων*, Δεύτερη έκδοση. Λονδίνο

Κυριακίδης, Λ., Μιχαηλίδου-Ευριπίδου, Α. κ.ά. (2002). *Έκθεση Αξιολόγησης της Κυπριακής Εκπαιδευτικής Αποστολής (Κ.Ε.Α).* Λευκωσία*:* Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού.

Κυριακίδης, Ρ., Θ. (1999). «Οι Αρχαίοι Έλληνες στη Βρετανία». Λευκωσία

Κωνσταντινίδης, Μ. (2002). *Ὁ ἐν Λονδίνῳ Ἑλληνικός Ὀρθόδοξος Ναός*. Οξφόρδη (Επανεκτύπωση), Αθήνα.

Μάρκου-Ντόντη, Δ. (2002). *Το Χρονικό των Ελλήνων στις Ινδίες*, Αθήνα:Δωδώνη.

Μαυροκορδάτος, Γ. (1988). *Πληροφοριακό Δελτίο, Έτος έβδομο, Ιανουάριος – Απρίλιος, Αρ.28,* Κυπριακή Δημοκρατία, Υπουργείο Παιδείας, Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.

Μεττής, Χ. (1998). *Οι ρίζες του Παροικιακού Ελληνισμού της Μεγάλης Βρετανίας*. Αθήνα: Εκδόσεις Αθηνά.

Μεττής, Χ. (2003). *Ιωσήφ Γεωργηρίνης ο Μήλιος, Αρχιεπίσκοπος Σάμου, Ιδρυτής της πρώτης γνωστής Ελληνικής Κοινότητας στο Λονδίνο το 1677*. Αθήνα: Ανάτυπο από τα Μηλιακά Ε΄.

Μεττής, Χ. (2003). *Ο Μητροπολίτης Φιλιππουπόλεως Νεόφυτος (1689-1711) και η μετάβασή του στην Αγγλία (1701).* Αθήνα: Ανάτυπο από τα Μηλιακά Ε΄.

Μπαμπινιώτης, Γ. (2005). *Λεξικό της Νέας ελληνικής Γλώσσας*. Δεύτερη Έκδοση. Αθήνα: Κέντρο Λεξικολογίας.

Παναγιωτόπουλος, Σ. (1990). *Διακονία, τόμος 1 – 1971 Ενοριακόν Δελτίον*, Λονδίνο: Ελληνορθόδοξος Κοινότης «Ὁ Ἀπόστολος Βαρνάβας – Ἡ Κοίμησις τῆς Θεοτόκου».

Πανωτής, Ἀ. Γ. (1971). *Παύλος Στ΄- Ἀθηναγόρας Α΄ Εἰρηνοποιοί*, Ἀθήνα.

Πούλιος, Ν. (1972). Ἡ Ἀνάπτυξις τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Θυατείρων καὶ Μ. Βρετανίας. Τὰ τελευταῖα ἐννέα ἔτη. Στατιστικὴ μελέτη. Στο Ἱερὰ Ἀρχιεπισκοπὴ Θυατείρων καὶ Μεγάλης Βρετανίας. *Ὁ Ὀρθόδοξος Κήρυξ, Ἀναμνηστική Ἔκδοσις, ΠΕΝΤΗΚΟΝΤΑΕΤΗΡΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗΣ ΘΥΑΤΕΙΡΩΝ ΚΑΙ ΜΕΓ. ΒΡΕΤΑΝΙΑΣ 1922-1972 , ἔτος Η΄, ἀριθμ. 93-96*. Λονδίνον.

Σαλαπάτας, Α. Δ., (1993). *Ο Ελληνισμός στη Νότια Ουαλία (1873-1993). Συμβολή στην ιστορία του ελληνισμού της διασποράς*. Κάρδιφ.

Σαλάτας, Π. (1968). Τὸ Χρονικὸν τοῦ Ναοὺ τῶν Ἁγίων Πάντων - Ἀνασκόπηση τῶν Εἴκοσι Χρόνων. Στο Ἱερός Ναός Ἁγίων Πάντων Λονδίνου. *Ἀναμνηστικὸν Λεύκωμα ἐπὶ τῇ εἰκοσαετηρίδι,* Λονδίνο.

Σολομώντος-Κουντούρη, Ό. (2001). *Αναλυτικό Πρόγραμμα και Διδακτικές Προσεγγίσεις για το μάθημα των ελληνικών στις τάξεις του Δημοτικού των Ελληνικών Παροικιακών Σχολείων*. Λονδίνο: Ελληνορθόδοξο Σχολείο Αγίου Δημητρίου.

Σολομώντος-Κουντούρη, Ό. (2002). *Αναλυτικό Πρόγραμμα Κοινωνικών Θεμάτων για εφαρμογή στα Ελληνικά Σχολεία της Ομογένειας στο Η.Β*. Λονδίνο: Ελληνορθόδοξο Σχολείο Αγίου Δημητρίου.

Σολομώντος-Κουντούρη, Ό. (2003). *Αναλυτικό Πρόγραμμα Προδημοτικής εκπαίδευσης για εφαρμογή στα Ελληνικά Νηπιαγωγεία και Προδημοτικές της Ομογένειας στο Η.Β.* Λονδίνο: Ελληνορθόδοξο Σχολείο Αγίου Δημητρίου.

Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου (2005). *Στατιστικές της Εκπαίδευσης, 2003/2004*, Λευκωσία: Τυπογραφείο της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Στογιάνος, Β.Π. (1988). *Η Θρησκευτική παιδεία στους νεώτερους χρόνους*. Ανάλεκτα, Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Π.ΠΟΥΡΝΑΡΑ.

Σχίζα, Κ. (1993, 22 Αυγούστου). *Ερμηνεία της ιστορίας και αμφισβητίες. Μεταμοντερνιστές ιστορικοί ερίζουν με τους παραδοσιακούς συναδέλφους τους για την «αντικειμενικότητα» γεγονότων ή φαινομένων*. Αθήνα: εφημερίδα «Η Καθημερινή».

Τομαή, Φ. (2008, 20 Απριλίου). *Πώς η χούντα «έπαιξε» στο Κύπελλο Εθνών και στο Κύπελλο Πρωταθλητριών Ευρώπης, Το (πολιτικό) παρασκήνιο του τελικού στο Γουέμπλεϊ, Ιούνιος 1971.* Αθήνα: εφημερίδα «Το Βήμα».

Τσιμπιδάρος, Β. (1974). *Οι Έλληνες στην Αγγλία.* Αθήνα: Εκδ. «Αλκαίος».

Τσορμπατζόγλου, Π. Γ. (2009). *Θεόδωρος Αρχιεπίσκοπος Καντέρμπουρυ (Canterbury). Ένας Έλληνας από την Ταρσό της Κιλικίας στην Αγγλία (668–690). Παρατηρήσεις και επισημάνσεις στο βίο και τη δράση του,* (ΕΕΘΣΑΠΘ). Επιστημονική Επετηρίδα Θεολογικής Σχολής Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, Τμ. Ποιμ. 14.

Χαπίπης, Ό. (1968). Κυπριακή Παροικία: Παρόν και Μέλλον. Στο Ἱερός Ναός Ἁγίων Πάντων Λονδίνου. *Ἀναμνηστικὸν Λεύκωμα ἐπὶ τῇ εἰκοσαετηρίδι,* Λονδίνο.

Χαραλάμπους, Χ. (1968). Τὸ Ἱστορικὸν τῆς Ἱδρύσεως τοῦ ἐν Λονδίνῳ Ναοῦ τῶν Ἁγίων Πάντων. Στο Ἱερός Ναός Ἁγίων Πάντων Λονδίνου. *Ἀναμνηστικὸν Λεύκωμα ἐπὶ τῇ εἰκοσαετηρίδι,* Λονδίνο.

Χαρλαύτη, Γ. (2001). *Ιστορία της ελληνόκτητης ναυτιλίας, 19ος-20ός αιώνας.* Αθήνα.

Χαρλαύτη, Τ. (2006). Ηνωμένο Βασίλειο και Ιρλανδία. Στο: Ι. Κ., Χασιώτης, Ό. Κατσιαρδή-Hering, Ε. Α., Αμπατζή (επιμ.), *Οι Έλληνες στη Διασπορά 15ος – 21ος αιώνας*. Αθήνα: Βουλή των Ελλήνων.

Χασιώτης, Ι. Κ., Κατσιαρδή-Hering, Ό., & Αμπατζή, Ε. Α. (2006). *Οι Έλληνες στη Διασπορά 15ος – 21ος αιώνας*. Αθήνα: Βουλή των Ελλήνων.

Χατζηβασιλείου, Ε. (2000). Η κυβέρνηση Γ. Ράλλη, στο: *Ιστορία του Ελληνικού Έθνους*. Τομ. ΙΣΤ΄. Αθήνα: Εκδοτική Αθηνών.

Χούσος, Β. (2011). *«Διήλθεν Ευεργετών»*, Σκηνοθεσία Ντοκιμαντέρ, Αθήνα: Ιωνίδιος Σχολή Πειραιά (Πειραματικό Γυμνάσιο).

Χριστοδουλίδης, Α. Δ. (2003). *Κύκλος Ζωής (ψηλαφώντας και σκαρφαλώνοντας)*, Λευκωσία.

Χριστοδουλίδης, Μ. Δ. (1995). *Γονείς και νέα γενεά των αποδήμων Αγγλίας*, Λονδίνο.

[Χρυσανθόπουλος, Φώτιος (1868)], ή Φωτάκος, (2001). *Βίος Παπαφλέσσα*, Αθήνα: Εκδόσεις Βεργίνα.

Χρυσοστομίδης, Κ. (1968). Τό ἐν Κύπρῳ ἰσχύον Ἐκκλησιαστικόν Δίκαιον, στο: Ἱερός Ναός Ἁγίων Πάντων Λονδίνου. *Ἀναμνηστικὸν Λεύκωμα ἐπὶ τῇ εἰκοσαετηρίδι,* Λονδίνο.

Αρχειακές Πηγές

Αγγελίδου, Κ. (1993). Υπουργός Παιδείας και Πολιτισμού Κύπρου, *Επιστολή που απευθύνεται σε ομογενή Κυπριακής καταγωγής*. Κρατικό Αρχείο Κυπριακής Δημοκρατίας. Φάκελος Υ.Π. 460/68/39.

Αγγελίδου, Κ. (1995). Υπουργός Παιδείας και Πολιτισμού Κύπρου, *Έγγραφο 12 Ιανουαρίου 1995*. Κρατικό Αρχείο Κυπριακής Δημοκρατίας. Φάκελος Υ.Π. 460/68/38.

Αδαμίδης, Π.Κ . (1969). Γενικός Διευθυντή Υ.Π. Κύπρου, *Οἰκονομική ἐνίσχυσις τῶν ἐν Μ. Βρεταννίᾳ Ἑλληνικῶν Σχολείων ὑπό τῆς Κυβερνήσεως*. Κρατικό Αρχείο Κυπριακής Δημοκρατίας. Φάκελος Υ.Π. 460/68/3

Αρχείο Κοινότητας Αγίου Δημητρίου (1980, 30 Οκτωβρίου). *Declaration of Trust*. Αδημοσίευτο.

Αρχιεπισκόπος Αθηναγόρας ΙΙ προς τον Υπουργό Παιδείας της Κύπρου Κωνσταντίνο Σπυριδάκη. 8 Μαρτίου 1968 Κρατικό Αρχείο Κυπριακής Δημοκρατίας. Φάκελος Υ.Π. 460/68.

Ασσιώτης, Κ.Α., Ύπατος Αρμοστής, (1968, Ιούλιος) *Τὸ πρόβλημα τῆς ἐν Μ. Βρεταννίᾳ Ἑλληνικῆς Παροικίας, Σχόλια τῆς Ὑπάτης Ἁρμοστείας Λονδίνου ἐπί τῆς ἐκθέσεως τοῦ κ. Α.Δ. Χριστοδουλίδη*, Λονδίνον, Κρατικό Αρχείο Κυπριακής Δημοκρατίας, Φάκελος Υ.Π. 460/68.

Ελληνορθόδοξο Σχολείο Αγίου Δημητρίου, (1998). *Τριμηνιαίος Προγραμματισμός*, Λονδίνο: Ελληνορθόδοξο Σχολείο Αγίου Δημητρίου.

Ελληνορθόδοξο Σχολείο Αγίου Δημητρίου, (1999). *Οδηγός,* Λονδίνο: Ελληνορθόδοξο Σχολείο Αγίου Δημητρίου.

Ιωαννίδης, Ο. (1999, 19 Ιουλίου). Υπουργός Παιδείας και Πολιτισμού της Κύπρου. *Στελέχωση Κυπριακής Εκπαιδευτικής Αποστολής (ΚΕΑ) Μεγάλης Βρετανίας*. Κρατικό Αρχείο Κυπριακής Δημοκρατίας. Φάκελος Υ.Π.Π. 460/68/21^{A}, 460/68/44 (Επιστολή προς τον Πρόεδρο Ε.Φ.Ε.Π.Ε. Αρχιεπίσκοπο Θυατείρων και Μεγάλης Βρετανίας Γρηγόριο).

Ιωαννίδης, Π. Φ. (1989). *Ετήσια Έκθεση για την Ελληνική Παροικιακή Παιδεία στη Μ. Βρετανία για τη σχολική χρονιά 1988-1989*. Λονδίνο

Καραγιώργης, Ανδρέας, (1969α). *Ἐπαφαί μετά Ἀρχῶν καὶ Σωμάτων τῆς ἐν Λονδίνῳ Κυπριακῆς Παροικίας*, Κρατικό Αρχείο Κυπριακής Δημοκρατίας. Φάκελος Υ.Π. 460/68/3.

Καραγιώργης, Ανδρέας, (1969β), *Χειρόγραφη επιστολή προς τον Αναπληρωτή Διευθυντή Στοιχειώδους Εκπαιδεύσεως του Υ.Π. (23/10/69),* Κρατικό Αρχείο Κυπριακής Δημοκρατίας. Φάκελος Υ.Π. 460/68/3.

Κεντρικόν Ἐκπαιδευτικόν Συμβούλιον Ἀρχιεπισκοπῆς Θυατείρων, (1968), *Πρακτικά συνεδριάσεως Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς 16ης Σεπτεμβρίου 1969*, Κρατικό Αρχείο Κυπριακής Δημοκρατίας. Φάκελος Υ.Π. 460/68//3.

Υπουργείο Παιδείας Κύπρου (1968). *Πρότασις προς το Υπουργικόν Συμβούλιον, Θέμα: Το πρόβλημα της εκπαιδεύσεως των Κυπριοπαίδων των διαβιούντων εν Αγγλία*, 26 Μαρτίου 1968, Κρατικό Αρχείο Κυπριακής Δημοκρατίας. Φάκελος Υ.Π. 460/68.

Υπουργείο Παιδείας Κύπρου, (1994). Υπηρεσιακή Σύσκεψη για τα θέματα της Παροικιακής Εκπαίδευσης, 8 Σεπτεμβρίου 1994, Κρατικό Αρχείο Υ.Π.Π. Φάκελος Υ.Π. 460/68/39.

Χόπλαρος, Γρηγόρης, (2002). *Συνοπτική έκθεση,* 25 Ιουλίου 2002, Κρατικό Αρχείο Υ.Π.Π. Φάκελος 7.21.02.

Χριστοδουλίδης, Α.Δ., (1967). *Ἔκθεσις ἐπί τοῦ προβλήματος τῆς ἐν Μ. Βρεταννίᾳ Ἑλληνικῆς Παροικίας*, Λευκωσία, ανέκδοτη, Κρατικό Αρχείο Κυπριακής Δημοκρατίας. Φάκελος Υ.Π. 460/68.

Διακικτυακές Ιστοσελίδες

http://anemi.lib.uoc.gr/metadata/f/0/6/metadata-51-0000026.tkl

http://www.akida.info/index.php?option=com_content&view=article&id=908%3A2011-10-30-08-32-43&catid=215%3A2011-10-22-13-40-31&Itemid=63&lang=el

http://demkoutsogiannis.tripod.com/biblio2b.htm

http://el.wikipedia.org/wiki/Εμπορικός_Οίκος_Ράλλη

http://en.wikipedia.org/wiki/Harold_Wilson,

http://invenio.lib.auth.gr/record/126144/files/001.pdf

http://news.pathfinder.gr/greece/politics/34298.html,

http://pontosworld.com/index.php?option=com_content&task=view&id=191&Itemid=87

http://rac.sagepub.com/content/8/3/277.extract

http://ucy.proodeftiki.org.cy/index.php/politismos/diavaste-akomi/teukros-anthias/,

http://www.anglohellenicleague.org/about.html

http://www.british-history.ac.uk/report.aspx?compid=41077#s10

http://www.britishpathe.com/video/the-archbishop-of-thyateira, video Pathe News 1932

http://www.ehw.gr/l.aspx?id=11102

http://www.ekdd.gr/ekdda/files/ergasies_esdd/16/5/829.pdf

http://www.elinepa.org/indika2006/research-chiotesindia.htm

http://www.etoncollege.com/

http://www.greekorthodox.org.au/general/

http://www.greekorthodox.org.au/general/resources/multimedia/radiobroadcasts

http://www.greekparentsassociation.com/

http://www.guardian.co.uk/society/2003/jan/06/publichealth.food

http://www.hchc.edu/75years

http://www.hellenicparliament.gr/onlinePublishing/homepage.htm

http://www.marketingweek.co.uk/which-slams-walkers-books-for-schools-promo/2052576.article

http://www.namuseum.gr/object-month/2010/jan/jan10-donor-gr.html

http://www.pantanassamonastery.org/resources.html

http://www.standrewtheapostle.org.uk/index.php

http://www.stsophia.org.uk/gr_cemeteries.html

http://www.stsophia.org.uk/gr_history.html

http://www.thyateira.org.uk/index.php?option=com_content&task=view&id=13&Itemid=152

http://www.tovima.gr/relatedarticles/article/?aid=188180

http://xantho.lis.upatras.gr/test2_pleias.php?art=40211

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α΄

Οδηγός

&

PROSPECTUS
for parents

ΕΛΛΗΝΟΡΘΟΔΟΞΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ

ΑΓΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

Town Road / Logan Road,
Edmonton, London, N9 0LP
Τηλ: 020 8803 4411

Ο δ η γ ό ς

Δασκαλ : _____

Σχολικό έτος 1999 – 2000

Περιεχόμενα

		Σελ.
1.	Χαιρετισμός διευθυντή……..	3
2.	Ανάγνωσμα από την Καθολική Επιστολή του Ιακώβου……....	4
3.	Οδηγός Ελληνορθόδοξου Σχολείου Αγίου Δημητρίου……..	5
4.	Ιερές Ακολουθίες, Αγιασμός, Θείες Λειτουργίες……	5
5.	Κοινοί εκκλησιασμοί, Δοξολογία 28ης Οκτωβρίου 1940……	7
6.	Καλλιτεχνική γιορτή 28ης Οκτωβρίου…….....	7
7.	Καλλιτεχνική μουσικοχορευτική εκδήλωση……	8
8.	Καλλιτεχνική γιορτή Χριστουγέννων……..	9
9.	Χριστουγεννιάτικες εκδηλώσεις……..	9
10.	Διακοπές……...	9
11.	Εκπαιδευτική συνάντηση……	10
12.	Εκπαιδευτικοί και γονείς……	10
13.	Οργάνωση σχολικών χώρων……...	11
14.	Έκτακτη ανάγκη……	12
15.	Φωτοτυπίες……...	13
16.	Φυλλάδια……..	13
17.	Πειθαρχία, αλυσίδα πειθαρχίας, κώδικας συμπεριφοράς……..	14
18.	Κατ' οίκον εργασία……	16
19.	Σχολική δανειστική βιβλιοθήκη, πρόγραμμα επισκέψεων …...	17
20.	Ειδικές ανάγκες…….	18
21.	Θετική ενίσχυση – Χρυσό βιβλίο……...	18
22.	Πρόγραμμα καθαριότητας……	19
23.	Πρόγραμμα παιδονομίας……..	20
24.	Ηλεκτρικά αερόθερμα και θέρμανση…….	21
25.	Συγκεντρώσεις γονέων-δασκάλων……..……..	22
26.	Κουτί γραφικής ύλης τάξης……..…..	23
27.	Βιβλίο τάξης…….	24
28.	Σχολικό περιοδικό……..…...	25
29.	Σχολική Λέσχη…….	25
30.	Σχολή γονέων……...…….	25
31.	Παρακολουθήσεις……..	26
32.	Αριθμός παιδιών κατά τάξεις……..	26
33.	Πυρασφάλεια, σχέδιο διαφυγής……..	27
34.	Χορός – τραγούδια. Διαλείμματα – Πρόγραμμα χορού/τραγουδιών. ……...….	29
35.	Πολιτική του σχολείου. ……	30
36.	Σκέψεις για τις διαπροσωπικές σχέσεις. ……..	30

Περιεχόμενα *(παραρτήματος β΄ τριμήνου)*

		Σελ.
37.	Χαιρετισμός διευθυντή……..	33
38.	Η ενότητα στην εκκλησία – Ο Νυμφίος Χριστός……..	34
39.	Οδηγός Ελληνορθόδοξου Σχολείου Αγίου Δημητρίου……..	36
40.	Ιερές Ακολουθίες	
	• Θεία Λειτουργία των Προηγιασμένων……..	37
	• Ακάθιστος Ύμνος……	38
	• Θείες Λειτουργίες – Πρόγραμμα……	39
	• Κοινοί εκκλησιασμοί, Δοξολογίες Τριών Ιεραρχών, 25ης Μαρτίου 1821/ 1ης Απριλίου 1955	40
41.	Εκπαιδευτική συνάντηση……	40
42.	Βοηθητικά βιβλία – Πρόγραμμα «παιδεία Ομογενών»……...	41
43.	Κατ' οίκον εργασία – Διόρθωση εργασιών…….……	41
44.	Σύνδεσμοι Γονέων-Δασκάλων / Σχολική Εφορεία…….	42
45.	Οργάνωση σχολικών χώρων……...	43
46.	Σχολική δανειστική βιβλιοθήκη…….	43
47.	Πίνακας στο γραφείο……	44
48.	Θετική ενίσχυση–Χρυσό βιβλίο/Αυτοκόλλητα/Κατάσταση...	44
49.	Πρόγραμμα παιδονομίας……..	44
50.	Συγκεντρώσεις γονέων-δασκάλων…….……..	45
51.	Παρακολουθήσεις……..	46
52.	Βιβλίο τάξης…….	48
53.	Σχολικό περιοδικό……..…...	48
54.	Σχολή γονέων……...…….	48
55.	Ωρολόγιο πρόγραμμα – Νέες Διευθετήσεις ……..	48
56.	Επιμορφωτικό πρόγραμμα Ηλεκτρονικών Υπολογιστών	
	• Local PC, The Network, Microsoft Office……...	53
	• Introduction to Multimedia – Εισαγωγή στη χρήση πολυμέσων	56
	1. *«Το Φανάρι της Ορθόδοξης Εκκλησίας»*……	56
	2. *«Ο Ξεφτέρης και η Γραμματική»*……..	60
	3. *Άλλα ηλεκτρονικά προγράμματα πολυμέσων*……	64
57.	Άλλα Οπτικοακουστικά Μέσα……	66
58.	Αναλυτικό Πρόγραμμα για το μάθημα των Ελληνικών	
	• Ανάγνωση – Κατανόηση……...	67
	• Γραπτή Έκφραση…….	69
	• προφορική Έκφραση……...	70
	• Γραμματική – Σύνταξη…….	71
	• Λεξιλόγιο – Ορθογραφία …….	72
	• Γραφή……..	72

Αγαπητοί/ές συνάδελφοι, φίλοι/ες, συνεργάτες και συνεργάτιδες,

Είναι για μένα η δεύτερη χρονιά στη διεύθυνση του Ελληνορθόδοξου Σχολείου του Αγίου Δημητρίου και με συναίσθηση της ευθύνης, ιδιαίτερη χαρά και ικανοποίηση χαιρετίζω και καλωσορίζω στο σχολείο μας παλιούς και νέους συνεργάτες και συνεργάτιδες.

Ακόμα μια χρονιά πέρασε στην ιστορία του σχολείου μας που συμπληρώνει σύντομα την τρίτη δεκαετία του. Η φετινή χρονιά, ωστόσο, σηματοδοτεί μια νέα περίοδο για το σχολείο μας γιατί θα λειτουργεί πια 6 μέρες τη βδομάδα. Καθιερώθηκε ήδη από πέρυσι η λειτουργία του α΄ σχολείου (Δευτέρας/Τετάρτης) και με τη λειτουργία φέτος της Σχολικής Λέσχης κλείνει ο κύκλος. Παρουσιάζεται, ακόμα, μια δραματική αύξηση στους αριθμούς των παιδιών, τόσο στις Γυμνασιακές-Λυκειακές τάξεις όσο και στις τάξεις προδημοτικής ηλικίας και Δημοτικού. Αυτό συνεπάγεται αυξημένη ευθύνη και εγρήγορση για να προλαβαίνουμε πιθανά προβλήματα που αναφύονται από τους μεγάλους αριθμούς παιδιών κατά τάξεις.

Δυστυχώς, δεν έχουν αυξηθεί και οι εκπαιδευτικοί που εργοδοτούνται από τις αντίστοιχες εκπαιδευτικές αποστολές Ελλάδος και Κύπρου. Μάλλον, οι συνεχείς ανακατατάξεις και μετακινήσεις εκπαιδευτικών που παρατηρήθηκαν μέχρι και τα μέσα Οκτωβρίου έχουν δυσχεράνει το έργο μας. Ευχαριστούμε, λοιπόν, όλους για την υπομονή και το πνεύμα συνεργασίας που έχουν επιδείξει. Ελπίζουμε ότι, επιτέλους, μετά την Πέμπτη εβδομάδα δε θα γίνουν άλλες μετακινήσεις και θα μπορέσουμε απερίσπαστα να προχωρήσουμε στα όσα έχουμε προγραμματίσει.

Όσον αφορά τώρα τα διάφορα προγράμματα που ξεκινήσαμε να αναπτύσσουμε από πέρυσι, είναι με απερίγραπτη συγκίνηση που είδαμε να πραγματοποιούνται σιγά-σιγά και σταθερά τα δυο μεγάλα προγράμματα: της βιβλιοθήκης και των ηλεκτρονικών υπολογιστών.

Τέλος, τα άριστα αποτελέσματα που πέτυχαν τα παιδιά στις εξετάσεις για την απόκτηση του Γενικού πιστοποιητικού Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης για τα Νέα Ελληνικά (GCSE Modern Greek) μας χαροποίησαν ιδιαίτερα και συγχαίρουμε τους συντελεστές αυτής της επιτυχίας.

Ευχόμαστε η νέα χρονιά να μας βρει όλους/ες υγιείς, ανανεωμένους/ες και έτοιμους/ες για να εργαστούμε με όρεξη και ζήλο για το καλό του σχολείου μας. Ευχόμαστε ακόμα η χρονιά αυτή να χαρακτηρίζεται από έργα αγάπης, συνεργασίας και προόδου.

Γενικός στόχος, όπως και πέρυσι, είναι η καθιέρωση ενός ιδιαίτερου ήθους που θα χαρακτηρίζει το Ελληνορθόδοξο Σχολείο Αγίου Δημητρίου. Θα πετύχουμε αυτό το στόχο καλλιεργώντας τη λειτουργική ζωή και το θρησκευτικό συναίσθημα των παιδιών και δημιουργώντας μια ευχάριστη σχολική ατμόσφαιρα, με θετικό μαθησιακό κλίμα, σε ένα πειθαρχημένο, ασφαλές και δημιουργικό σχολικό περιβάλλον. Ο προγραμματισμός των μαθημάτων με ξεκάθαρους εκπαιδευτικούς στόχους, καθώς και ο συνετός καταμερισμός του περιορισμένου σχολικού χρόνου, θα ενισχύσουν την επίτευξη των πιο πάνω. Η συνεχής αναβάθμιση της εκπαιδευτικής εμπειρίας των παιδιών αποτελεί πρωταρχική μας μέριμνα.

Θα ήθελα να κλείσω το σύντομο αυτό χαιρετισμό εκφράζοντας την αισιοδοξία μου για τη συνεργασία όλων και για την εύρυθμη λειτουργία των σχολείων μας αντλώντας και πάλι δύναμη από το Αγιογραφικό ρητό που συνόδευε και την περσινή χρονιά:

"Πάντα ἰσχύω
ἐν τῷ ἐνδυναμοῦντί με Χριστῷ".

Καλή Χρονιά. Ο Θεός μαζί μας.

Ο Διευθυντής

Διάκος Κυπριανός Κουντούρης
Οκτώβριος 1999

Στην αρχή κάθε χρονιάς, κατά την ακολουθία του Αγιασμού, διαβάζουμε ένα μικρό ανάγνωσμα από την Καθολική Επιστολή του Ιακώβου. Αν διαβάσει κανείς ολόκληρη την επιστολή θα βρει μέσα παραινέσεις για τόσα πολλά πράγματα που μας απασχολούν ακόμα στην καθημερινή μας ζωή, σχεδόν δυο χιλιετίες αργότερα. Διαλέξαμε εδώ δυο παραγράφους που προηγούνται του αναγνώσματος του Αγιασμού, καθώς και το ίδιο το ανάγνωσμα, μεταγραμμένα στη δημοτική. Οι δυο παράγραφοι που προηγούνται του αναγνώσματος θα μας βοηθήσουν, ίσως, να αντιληφθούμε καλύτερα το βαθύτερο νόημα του αποστολικού αναγνώσματος του Αγιασμού. Νομίζουμε, ότι πολλή ωφέλεια μπορούμε να βρούμε από τα αναγνώσματα αυτά.

<u>Ανάγνωσμα από την Καθολική Επιστολή του Ιακώβου</u>

Αδελφοί μου, μην κάνετε όλοι σας το δάσκαλο, γιατί πρέπει να ξέρετε ότι οι δάσκαλοι θα κριθούμε πιο αυστηρά. Όλοι μας κάνουμε πολλά σφάλματα. Αν κάποιος δεν κάνει σφάλματα με τα λόγια, αυτός είναι τέλειος άνθρωπος και ικανός να χαλιναγωγήσει όλο τον εαυτό του. Βάζοντας στο στόμα των αλόγων χαλινάρι, τα κάνουμε να πειθαρχούν σε εμάς έτσι μπορούμε να κατευθύνουμε όλο τους το σώμα. Το ίδιο συμβαίνει και με τα πλοία. Αν και είναι τόσο μεγάλα και σπρώχνονται από δυνατούς ανέμους, όμως αυτός που τα διευθύνει μπορεί μ' ένα πολύ μικρό τιμόνι να τα οδηγεί όπου θέλει. Έτσι και η γλώσσα: Είναι ένα μικρό μέλος, καυχάται όμως για μεγάλα πράγματα.

Σκεφτείτε, μια μικρή φωτιά πόσο μεγάλο δάσος μπορεί να κάψει! Κι η γλώσσα εξουσιάζει τα μέλη μας. Αυτή σπιλώνει όλο το σώμα. κατακαίει τον κύκλο της ζωής μας και παίρνει τη φλόγα της από τη φωτιά της κόλασης. Όλα τα είδη των θηρίων και των πτηνών, των ερπετών και των θαλασσινών, δαμάστηκαν και δαμάζονται από τον άνθρωπο. Τη γλώσσα όμως κανένας από τους ανθρώπους δεν μπορεί να τη δαμάσει. Είναι ασυγκράτητο κακό, γεμάτη θανατηφόρο δηλητήριο. Μ' αυτήν ευλογούμε το Θεό και Πατέρα και μ' αυτή καταριόμαστε τους ανθρώπους που πλάστηκαν καθ' ομοίωση του Θεού. Από το ίδιο στόμα βγαίνει και η ευλογία και η κατάρα. Δεν πρέπει, αδελφοί μου, να γίνεται αυτό. Μήπως η πηγή από το ίδιο στόμιο αναβλύζει γλυκό και πικρό νερό; Μήπως μπορεί, αδερφοί μου, η συκιά να κάνει ελιές και το αμπέλι σύκα; Το ίδιο, καμιά πηγή δεν μπορεί ταυτόχρονα να βγάλει αλμυρό και γλυκό νερό.

Όποιος από σας ισχυρίζεται πως είναι σοφός και συνετός, ας δείξει τα έργα της καλής του διαγωγής με τον ήμερο τρόπο της αληθινής σοφίας. Αν όμως έχετε στην καρδιά σας φαρμακερό φθόνο κι εριστικές τάσεις, μην περηφανεύεστε και μην ψεύδεστε εναντίον της αλήθειας. Αυτή η δήθεν σοφία δεν έρχεται από τον ουρανό, αλλά είναι γήινη, σαρκική, δαιμονική. Γιατί όπου υπάρχει φθόνος κι εριστική διάθεση, εκεί υπάρχει αναστάτωση και κάθε λογής κακό. Η σοφία όμως που έρχεται από τον ουρανό είναι πρώτα γνήσια, ύστερα είναι ειρηνική, αγαθή, πειστική, γεμάτη ευσπλαχνία και καλούς καρπούς, αμερόληπτη και ειλικρινής. Ο καρπός της δικαιοσύνης σπέρνεται ειρηνικά από όσους επιζητούν την ειρήνη.

Οδηγός Ελληνορθόδοξου Σχολείου Αγίου Δημητρίου

Το βιβλίο που κρατάτε στα χέρια σας καθιερώθηκε στο σχολείο μας από πέρυσι ως τριμηνιαίος προγραμματισμός. Φέτος εκδίδεται σε σπειροειδή βιβλιοδεσία, ούτως ώστε να υπάρχει η δυνατότητα πρόσθεσης σελίδων κατά το δεύτερο και τρίτο τρίμηνο. Σκοπός του είναι τόσο να παρέχει πληροφορίες αναφορικά με τον προγραμματισμό της χρονιάς, τα καθήκοντα και τις υποχρεώσεις των εκπαιδευτικών, όσο και να εκφράζει γραπτώς την πολιτική του σχολείου στα ζητήματα όπου γίνεται αναφορά.

Περιέχει:

- γενικές πληροφορίες για θέματα που αφορούν το έργο μας
- ειδικές οδηγίες για την καλύτερη λειτουργία του σχολείου.
- τον τριμηνιαίο προγραμματισμό όλων των τακτικών σχολικών εκδηλώσεων
- πρόγραμμα παιδονομίας και καθαριότητας

Θέλουμε να τονίσουμε ότι εδώ δεν εκφράζονται απλώς απόψεις, αλλά πολύ περισσότερο εκφράζεται η πολιτική του σχολείου στα διάφορα θέματα που άπτονται της ορθής και απρόσκοπτης λειτουργίας του. Τα όσα αναφέρονται εδώ δεν είναι σίγουρα τέλεια. Αποτελούν μια προσπάθεια αρτιότερης οργάνωσης του σχολείου και στοχεύουν στη διευκόλυνση μάλλον του έργου όλων, εκπαιδευτικών και άλλων συνεργατών. Σε πολλά θέματα κάνουμε λεπτομερή αναφορά (ίσως και μέχρι που να φαινόμαστε φορτικοί) ακριβώς για να είναι ξεκάθαρο το τι αναμένεται από τον καθένα και την κάθε μια.

Αναμένεται πρώτιστα ότι θα μελετηθεί προσεκτικά ο οδηγός αυτός, με τη δέουσα υπευθυνότητα και επαγγελματισμό και ότι θα υπάρξει θετική ανταπόκριση. Με χαρά θα δεχτούμε οποιαδήποτε θετικά ή και αρνητικά σχόλια, που σκοπό θα έχουν να διορθώσουν κάποια πράγματα, για τα οποία πιθανόν να υπάρχουν διαφωνίες ή παραλήψεις. Θέλουμε, ωστόσο, να τονίσουμε ότι οι πιθανές διαφωνίες δε μας απαλλάσσουν από την ευθύνη να τηρούμε το γράμμα και το πνεύμα της πολιτικής του σχολείου, μέχρι που αυτή να διαμορφωθεί αλλιώτικα. Οποιεσδήποτε εισηγήσεις είναι ευπρόσδεκτες και να έχετε τη βεβαιότητα ότι λαμβάνονται σοβαρά υπ' όψιν.

Ευελπιστούμε ότι η αγαστή συνεργασία μεταξύ μας θα καταστήσει το Ελληνορθόδοξο Σχολείο Αγίου Δημητρίου πρότυπο εκπαιδευτικό ίδρυμα.

Ιερές Ακολουθίες

Οι μαθητικές Θείες Λειτουργίες, ο αγιασμός και κάθε άλλη σχολική δραστηριότητα που σχετίζεται με τη λειτουργική ζωή των παιδιών, αποτελούν ένα κεφάλαιο στο οποίο επιδιώκουμε να δίνεται ιδιαίτερη βαρύτητα. Ένας από τους βασικότερους στόχους που είχαμε θέσει για την περσινή σχολική χρονιά ήταν το σχολείο μας να διακρίνεται από το ιδιαίτερο ήθος που θα πρέπει να έχει ως εκκλησιαστικό σχολείο. Ο στόχος αυτός επιτεύχθηκε σε κάποιο βαθμό μέσα από τη λειτουργική ζωή, τη διδασκαλία και την οργάνωση του χώρου. Εξακολουθεί ο στόχος αυτός να έχει μεγάλη βαρύτητα και ανάλογα θα πρέπει να εντάξουμε δραστηριότητες και θέματα μέσα στον προγραμματισμό μας με τέτοιο τρόπο που να διασφαλίζουμε τη δημιουργία του ελληνορθόδοξου εκκλησιαστικού ήθους του σχολείου μας.

Προσπάθεια, λοιπόν, όλων μας είναι να βοηθήσουμε τα παιδιά να βιώσουν λειτουργικά και όχι παθητικά τη δυνατότητα συμμετοχής στη Θεία Λειτουργία και στις ιερές ακολουθίες. Έτσι, θα μπορούν να παρακολουθούν τις ακολουθίες αυτές μέσα από ειδικά βιβλιαράκια που έχουμε εκτυπώσει για το σκοπό αυτό. Οι εκπαιδευτικοί απαραίτητα θα εξηγήσουν στα παιδιά τη χρήση των βιβλίων αυτών και θα τα προετοιμάζουν ανάλογα. Ήδη έχουμε χρησιμοποιήσει τέτοια βιβλιαράκια για την ακολουθία του αγιασμού. Τα παιδιά γνωρίζουν από πέρυσι τα βιβλιαράκια της Θείας Λειτουργίας. Τα χρησιμοποιούσαμε κατά τις παιδικές Θείες Λειτουργίες και ήταν εξαιρετικά βοηθητικά για τη συμμετοχή των παιδιών στη λατρεία. Μια πιο προγραμματισμένη προσέγγιση φέτος στο θέμα αυτό θα φέρει σίγουρα εκπληκτικά αποτελέσματα. παρακαλούμε όλοι οι εκπαιδευτικοί να αντιμετωπίσουν το θέμα αυτό με τη δέουσα βαρύτητα τόσο κατά τη διδασκαλία στην τάξη όσο και κατά τη λατρεία.

Σεπτέμβριος	*Αγιασμός*	Ώρα
6-10-1999	Α΄ Ελληνικό Σχολείο	7.10 μ.μ.
23- 9-1999	Β΄ Ελληνικό Σχολείο	6.00 μ.μ.
25- 9-1999	Γ΄ Ελληνικό Σχολείο	9.00 π.μ.
25- 9-1999	Δ΄ Ελληνικό Σχολείο	2.00 μ.μ.

Θείες Λειτουργίες

Στο θέμα αυτό έχουμε ήδη αναφερθεί πιο πάνω. Πιστεύουμε ότι θα πρέπει να δώσουμε ιδιαίτερη έμφαση στον εκκλησιασμό. Υπάρχουν στις τάξεις σχετικά βοηθήματα και μπορούν οι εκπαιδευτικοί να ζητήσουν βοήθεια και από τους κληρικούς της κοινότητας για το θέμα αυτό. Τα παιδιά θα πρέπει να ενισχυθούν στην απόκτηση θετικής στάσης προς τον εκκλησιασμό και τη Θεία Κοινωνία. Ιδιαίτερη προσπάθεια θα πρέπει να καταβληθεί για να συνειδητοποιήσουμε όλοι την ιερότητα του χώρου του ναού. Κάποτε, λόγω ίσως και της διαμόρφωσης του χώρου του σχολείου και του ναού, παραγνωρίζουμε την ιερότητα του χώρου και δεν προνοούμε έτσι ώστε και τα παιδιά να αντιλαμβάνονται πώς συμπεριφερόμαστε στο ναό και γιατί. Όσον αφορά, λοιπόν, τα θέματα αυτά (το ναό, τον εκκλησιασμό, την προετοιμασία και τα τελούμενα στο ναό) και το μάθημα της Ορθόδοξης Χριστιανικής Αγωγής (όπως ορθά τώρα ονομάζεται το άλλοτε μάθημα των Θρησκευτικών) γενικότερα, θα πρέπει να γίνει η κατάλληλη προετοιμασία και επεξεργασία της ύλης για όλη τη χρονιά. Το πρόγραμμα του εκκλησιασμού έχει ως ακολούθως:

Οκτώβριος	***Ελληνορθόδοξο Σχολείο***	***Υπεύθ. Τάξη***	***Υπεύθυνοι/ες Εκπαιδευτικοί***
20-10-1999	Α΄ (Δευτέρα / Τετάρτη)	A- Level	*Ν. Παπαγεωργίου, Α. Παλαιογεώργου, Ο. Σολομώντος*
14-10-1999	Β΄ (Τρίτη / Πέμπτη)	Στ΄+ Ε΄+ Δ΄	*Λ. Κυπριανού, Σ. Προδρόμου, Κ. Γεωργιάδη*
30-10-1999	Γ΄ (Σάββατο πρωί)	Στ΄	*Π. Καραγκούνης*
30-10-1999	Δ΄ (Σάββατο απόγευμα)	Στ΄	*Π. Καραγκούνης*

Νοέμβριος	***Ελληνορθόδοξο Σχολείο***	***Υπεύθ. Τάξη***	***Υπεύθυνοι/ες Εκπαιδευτικοί***
24-11-1999	Α΄ (Δευτέρα / Τετάρτη)	GCSE2	*Σ. Προδρόμου*
18-11-1999	Β΄ (Τρίτη / Πέμπτη)	Γ΄+ Β΄	*Ε. Ζαραβέλλα, Ε. Παναγιωτοπούλου*
13-11-1999	Γ΄ (Σάββατο πρωί)	Ε΄	*Θ. Δαμιανού*
27-11-1999	Δ΄ (Σάββατο απόγευμα)	Ε΄	*Λ. Σαχινίδης*

Δεκέμβριος	***Ελληνορθόδοξο Σχολείο***	***Υπεύθ. Τάξη***	***Υπεύθυνοι/ες Εκπαιδευτικοί***
15-12-1999	Α΄ (Δευτέρα / Τετάρτη)	GCSE1	*Χ. Σοφοκλέους, Ε. Ζάουρα*
9-12-1999	Β΄ (Τρίτη / Πέμπτη)	Στ΄+ Ε΄+ Δ΄	*Λ. Κυπριανού, Σ. Προδρόμου, Κ. Γεωργιάδη*
4-12-1999	Γ΄ (Σάββατο πρωί)	Δ΄	*Λ. Σαχινίδης*
18-12-1999	Δ΄ (Σάββατο απόγευμα)	Δ΄	*Λ. Σαχινίδης*

Κατά την τέλεση της Θείας Λειτουργίας η υπεύθυνη τάξη και οι υπεύθυνοι/ες εκπαιδευτικοί αναλαμβάνουν κάποια καθήκοντα: τα αγόρια βοηθούν στο ιερό, τα κορίτσια διανέμουν στην αρχή και συλλέγουν στο τέλος τα βιβλία της παιδικής Θείας Λειτουργίας. Όλα τα παιδιά της υπεύθυνης τάξης, οργανωμένα από τον/την υπεύθυνο/η εκπαιδευτικό, βοηθούν στην ευταξία και την ευπρεπή είσοδο στο ή/και έξοδο από το ναό, στην οργανωμένη και με τάξη προσέλευση στη Θεία Κοινωνία και όταν διανέμεται το αντίδωρο. (π.χ. καθοδηγούν τα μικρότερα παιδιά με τάξη προς ή/και από το λειτουργό για τη Θεία Κοινωνία κ.ο.κ., υπενθυμίζουν στα άλλα παιδιά να κάνουν το σημείο του Σταυρού, να φιλούν το χέρι του λειτουργού κ.ο.κ.).

Η ανάθεση των καθηκόντων αυτών στα παιδιά γίνεται από τον/την εκπαιδευτικό της υπεύθυνης τάξης. Αποσκοπεί στο να βοηθήσει μεν στην ευταξία και την ευπρέπεια κατά την τέλεση της Θείας Λειτουργίας, αλλά και να καταστήσει τα παιδιά κοινωνούς του ευχαριστιακού σώματος της εκκλησίας μέσα από ένα υπεύθυνο ρόλο. Οι ρόλοι αυτοί,

επομένως, θα πρέπει να παρουσιαστούν από πριν στα παιδιά μέσα από σχετικά μαθήματα. Τα παιδιά θα πρέπει να βοηθηθούν να αντιλαμβάνονται τα σχετικά με τη λειτουργική μας ζωή, στο βαθμό που η ηλικία τους το επιτρέπει. Αυτό, βέβαια, αποτελεί σημαντικό μέρος της δουλειάς των εκπαιδευτικών. Οπουδήποτε χρειάζεται βοήθεια οι κληρικοί της κοινότητας είναι σε θέση να την παρέχουν.

Κοινοί εκκλησιασμοί.

Κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς διοργανώνονται τρεις κοινοί εκκλησιασμοί όλων των ομάδων που αποτελούν το Ελληνορθόδοξο Σχολείο Αγίου Δημητρίου: 28ης Οκτωβρίου, Γιορτής των Ελληνικών Γραμμάτων και 25ης Μαρτίου / 1ης Απριλίου. Οι εκπαιδευτικοί που διδάσκουν στο σχολείο μας θα πρέπει να συμμετέχουν *τουλάχιστον σε ένα* από τους τρεις αυτούς εκκλησιασμούς και να βοηθούν στην όσο το δυνατόν αρτιότερη παρουσία του σχολείου και κατανυκτική συμμετοχή των παιδιών.

Δοξολογία 28ης Οκτωβρίου 1940.

Την Κυριακή 24 Οκτωβρίου 1999, θα γίνει κοινός εκκλησιασμός όλων των Ελληνικών Σχολείων και η Δοξολογία για την Εθνική Γιορτή της 28ης Οκτωβρίου 1940. Στον πρώτο αυτό κοινό εκκλησιασμό να καταβληθεί προσπάθεια να συμμετέχουν όσο το δυνατόν περισσότερα παιδιά και εκπαιδευτικοί. Αριθμός παιδιών θα ντυθούν με Εθνικές ενδυμασίες και θα συνοδεύουν τη σημαία κατά την είσοδο της στο ναό. Οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να φροντίσουν εκ των προτέρων να γνωρίζουν περίπου ποια παιδιά από την τάξη τους θα συμμετέχουν. Χρειάζεται λοιπόν να αναπτυχθεί το θέμα στην τάξη. Προσκλήθηκαν για να συμμετέχουν στον πρώτο κοινό εκκλησιασμό και τα γειτονικά μας Ελληνικά σχολεία: Raglan και Huxley.

Μετά τη Θεία Λειτουργία θα γίνει πανηγύρι στο χωλ της κοινότητας και ομάδες παιδιών του σχολείου μας θα παρουσιάσουν χορούς, είτε στο χωλ είτε στην αυλή, αν το επιτρέπει ο καιρός.

Καλλιτεχνική Γιορτή 28ης Οκτωβρίου 1940.

Κάθε ένα από τα σχολεία μας θα οργανώσει τη δική του γιορτή για να τιμήσουμε την 28η Οκτωβρίου 1940 και να προβάλουμε τον αγώνα των Ελλήνων εκείνης της γενιάς που έγραψε με το αίμα της επικές σελίδες στην ιστορία του σύγχρονου ελληνισμού.

Επιδίωξη όλων των εκπαιδευτικών θα πρέπει να είναι η βίωση από τα παιδιά, στο μέτρο του δυνατού, του πραγματικά τιτάνιου αγώνα που καλούνταν να κάνουν οι Έλληνες. Να χρησιμοποιηθούν για το σκοπό αυτά κείμενα από τα βιβλία γλώσσας, από ανθολόγια, καθώς και άλλο εποπτικό και ακουστικό υλικό. Συστήνουμε τα βιβλία: “Η δόξα του 40” του Σπ. Μελά, “Μαρτυρίες 40-41”, “Μαρτυρίες 40-44” των Κ. Χατζηπατέρα & Μ. Φαφαλιού με άφθονο φωτογραφικό και άλλο υλικό (μπορείτε να τα δανειστείτε από το αρχείο του Κ.Ε.Σ., που στεγάζεται στην κοινότητα Αποστόλου Βαρνάβα), διαφάνειες (διαθέτουμε προβολέα στο σχολείο), μουσική που γράφτηκε για το έπος του 40: τα τραγούδια της Βέμπο, η “Αλβανία” των Κατσαρού-Μαρινέλλας, η “Καταχνιά” του Χρήστου Λεοντή, το “Άξιον Εστί” των Θεοδωράκη-Ελύτη. Υπάρχει άφθονο υλικό μέσα από το οποίο θα μπορούσατε να προετοιμάσετε τη δουλειά σας. Η γιορτή, λοιπόν, δε θα πρέπει να είναι ένα ξεκάρφωτο γεγονός αλλά να αποτελέσει το επιστέγασμα μιας εκπαιδευτικής διαδικασίας και μιας προγραμματισμένης δουλειάς που θα έχει γίνει στην τάξη.

Τις γιορτές των σχολείων μας θα προσκληθούν για να παρακολουθήσουν και οι γονείς. Σε κάθε γιορτή θα μιλήσει εκπαιδευτικός των σχολείων και τη γιορτή θα παρουσιάσει επίσης εκπαιδευτικός. Στο τέλος της γιορτής του Α΄ σχολείου θα γίνει και η τελετή απονομής των Γενικών Πιστοποιητικών Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης για τα Νέα Ελληνικά.

Αναμένεται ότι για τη διοργάνωση της γιορτής, το στόλισμα του χώρου και τις υπευθυνότητες των εκπαιδευτικών θα υπάρξει μια συνεργασία μεταξύ όλων. Τα παιδιά θα πρέπει να έχουν πάρει έγκαιρα τα ποιήματα, αναγνώσματα, θεατράκια κλπ. Θα πρέπει να συμμετέχουν όλα τα παιδιά. Κατά τη διάρκεια της γιορτής κάθε εκπαιδευτικός εξακολουθεί να έχει την απόλυτη ευθύνη της τάξης του/της.

Η γιορτή του κάθε σχολείου θα γίνει σε σχολικό χρόνο ως εξής:

Σχολ.	Ημερ.	Ώρα	Ομιλία	Παρουσίαση
Α΄ (Δ./Τ.)	3-11-99 *Τετάρτη*	7.00 - 8.00 μ.μ.	Χαράλαμπος Σοφοκλέους	Νικόλαος Παπαγεωργίου
Β΄ (Τ./π.)	4-11-99 *Πέμπτη*	7.00 - 8.00 μ.μ.	Λουκία Κυπριανού	Σταυρούλα Προδρόμου
Γ΄ (Σ.π.)	6-11-99	12.00 - 1.00 μ.μ.	Παναγιώτης Καραγκούνης	Ευτυχία Πάρλα
Δ΄ (Σ.α.)	6-11-99	5.00 - 6.00 μ.μ.	Ανδρούλα Χατζηγεωργίου	Κατερίνα Δεσύλλα

Οι ημερομηνίες για τον εορτασμό ορίστηκαν έτσι ώστε να μην επηρεαστούν οι γιορτές από την απουσία εκπαιδευτικών κατά τις διακοπές ημιτριμήνου. Στο πρώτο και δεύτερο σχολείο αποφασίστηκε να γίνει ο εορτασμός τη δεύτερη μέρα λειτουργίας του σχολείου για να δώσουμε την ευκαιρία στους/στις εκπαιδευτικούς που τυχόν να απουσιάζουν να ολοκληρώσουν την παρουσίαση της τάξης τους. Η λύση αυτή δημιουργεί επιπρόσθετο πρόβλημα για τα σχολεία αυτά όσον αφορά την παρουσίαση των εθνικών χορών, λόγω του ότι κατά τις γιορτές θα απουσιάζει ο χοροδιδάσκαλος κ. Σ. Αδάμου, για αυτό την ευθύνη για την παρουσίαση των χορών θα έχουν οι εκπαιδευτικοί των οποίων οι τάξεις θα χορέψουν.

Είτε το θέλουμε είτε όχι η γιορτή προβάλλει μια εικόνα του σχολείου. Για τους γονείς ή άλλους που παρακολουθούν τη γιορτή αποκαλύπτεται η δουλειά που γίνεται στην τάξη, το επίπεδο χρήσης της γλώσσας, η επιδεξιότητα στο χορό, το τραγούδι, το επίπεδο πειθαρχίας και η γενική εικόνα που παρουσιάζει το σχολείο. Ο κάθε γονιός θέλει να χαρεί το παιδί του να απαγγέλλει ένα ποίημα, να χορεύει, να τραγουδά. Οπωσδήποτε κι οι εκπαιδευτικοί θέλουν να δουν τα παιδιά της τάξης τους να αποδίδουν στους ρόλους τους κλπ. Θα πρέπει να καταβάλλεται ιδιαίτερη προσπάθεια έτσι ώστε να συμμετέχουν όλα τα παιδιά της τάξης.

Λαμβάνοντας υπόψη όλα τα πιο πάνω παρακαλούμε να αντιμετωπιστεί το θέμα αυτό με τη δέουσα υπευθυνότητα και επαγγελματισμό. Το σχολείο θα συνεχίσει να λειτουργεί κανονικά και δε θα πρέπει να επηρεάζεται η λειτουργία του λόγω των γιορτών, όπως δυστυχώς συνέβηκε στο παρελθόν. Η επεξεργασία του υλικού της γιορτής, επαναλαμβάνουμε, πρέπει να γίνει με φυσικό και αβίαστο τρόπο. Ο σωστός προγραμματισμός, η υπευθυνότητα και το μεράκι για αυτό που κάνουμε φέρνουν πάντα αξιόλογα αποτελέσματα. Θέλουμε να έχουμε τη βεβαιότητα ότι η σκληρή δουλειά όλων θα λάμψει σαν χρυσός.

Καλλιτεχνική Μουσικοχορευτική Εκδήλωση.

Την Κυριακή 21 Νοεμβρίου 1999, διοργανώνουμε μεγάλη Καλλιτεχνική Μουσικοχορευτική Εκδήλωση. Ο σκοπός της εκδήλωσης αυτής είναι πολλαπλός. Στοχεύει στο να επιδείξει το έργο που γίνεται στο σχολείο μας στον τομέα του χορού. Επιδιώκει να φέρει πιο κοντά τις διαφορετικές ομάδες παιδιών που φοιτούν στο σχολείο μας. Αποσκοπεί, παράλληλα, στην οικονομική ενίσχυση των προσπαθειών μας να εμπλουτίσουμε την ιματιοθήκη του σχολείου με εθνικές ενδυμασίες. Καταβάλλονται ήδη διάφορες προσπάθειες προς την κατεύθυνση αυτή. Σκοπεύουμε τόσο να ράψουμε όσο και να αγοράσουμε στολές για να είμαστε σε θέση να ντύνουμε μ' αυτές όσο το δυνατόν περισσότερα παιδιά.

Την ευθύνη για τη διδασκαλία των χορών φέρει ασφαλώς ο χοροδιδάσκαλός μας κ. Σάββας Αδάμου, ο οποίος και στο παρελθόν έχει δώσει άριστα δείγματα της δουλειάς του. Η παρουσίαση, ωστόσο, του προγράμματος, η βοήθεια για την όσο το δυνατόν πιο άρτια εμφάνιση των παιδιών και η οργάνωση του χώρου, θα πρέπει να είναι αποτέλεσμα συλλογικής εργασίας.

Η εκδήλωση αυτή είναι η μόνη επίσημη γιορτή του σχολείου που διοργανώνεται σε μη εργάσιμο χρόνο. Επομένως, κανείς από τους/τις εκπαιδευτικούς δεν είναι υποχρεωμένος/η να βοηθήσει. Θα εκτιμηθεί, όμως, ιδιαίτερα η βοήθεια όσων μπορούν να συμβάλουν στην επιτυχία της προσπάθειας αυτής. Αναμένουμε ότι ένας πολύ μεγάλος αριθμός παιδιών θα δηλώσουν συμμετοχή, καθώς και ένας πολύ μεγάλος αριθμός γονέων και δασκάλων θα προσφέρουν τη βοήθειά τους. Παρακαλούμε δηλώστε τη συμμετοχή σας στο γραφείο.

Καλλιτεχνική Γιορτή Χριστουγέννων.

Αμέσως μετά τη γιορτή της 28ης Οκτωβρίου θα πρέπει να ξεκινήσει η προετοιμασία για τη γιορτή των Χριστουγέννων. Αναφορικά με τη διοργάνωση της γιορτής και τις υπευθυνότητες ισχύουν όσα και πιο πάνω. Φέτος που γιορτάζονται τα δυο χιλιάδες χρόνια Χριστιανικής ζωής, πιστεύουμε ότι θα πρέπει ως Ελληνορθόδοξο σχολείο να τονίσουμε το γεγονός της ενανθρώπησης του Θεού που "άναρχος Θεός καταβέβηκε και εν τη Παρθένω κατώκησεν", σε αντιδιαστολή με τους εορτασμούς της δισχιλιετηρίδας που τείνουν να το αγνοούν. Η γιορτή του κάθε σχολείου θα γίνει και πάλι σε σχολικό χρόνο ως εξής:

Σχολ.	Ημερ.	Ώρα	Ομιλία	Παρουσίαση
Α΄ (Δ./Τ.)	20-12-99 *Δευτέρα*	7.00 - 8.00 μ.μ.	Σταυρούλα Προδρόμου	Όλγα Σολομώντος
Β΄ (Τ./π.)	21-12-99 *Τρίτη*	7.00 - 8.00 μ.μ.	Ερασμία Παναγιωτόπουλου	Ελευθερία Χριστοδουλίδου
Γ΄ (Σ.π.)	18-12-99	12.00 - 1.00 μ.μ.	Ευτυχία Παρλά	Ανδρούλα Χατζηγεωργίου
Δ΄ (Σ.α.)	18-12-99	5.00 - 6.00 μ.μ.	Ελευθερία Δραγκιώτη-Σίμου	Θεοδώρα Δαμιανού

Χριστουγεννιάτικες εκδηλώσεις

Προγραμματίζονται να γίνουν, εκτός από τις Χριστουγεννιάτικες γιορτές των σχολείων μας, άλλες δυο σχετικές εκδηλώσεις.

- *Χριστουγεννιάτικη Ελληνική βραδιά για τα παιδιά Γυμνασιακής - Λυκειακής ηλικίας*. Η εκδήλωση θα γίνει στην αίθουσα εκδηλώσεων της κοινότητας μας την Παρασκευή 10.12.1999 και θα μπορούν να συμμετέχουν όλα τα παιδιά των τάξεων GCSE και A-Level, καθώς και φίλοι/ες τους από άλλα Ελληνικά σχολεία, ηλικίας 14 - 18 χρόνων. Εισιτήρια θα πωλούνται από πριν στην τιμή των £6.00 και θα πωλούνται προς £8.00 στην είσοδο, τη βραδιά της εκδήλωσης.
- *Χριστουγεννιάτικος χορός για τα παιδιά του δημοτικού*. Τα παιδιά του δημοτικού θα έχουν την ευκαιρία να διασκεδάσουν στο χώρο του σχολείου και να χαρούν τη βραδιά μαζί με τους/τις φίλους/ες τους. Ο *Χριστουγεννιάτικος χορός* θα γίνει στην αίθουσα εκδηλώσεων της κοινότητας μας την Παρασκευή 17 Δεκεμβρίου 1998. Η είσοδος θα είναι τρεις λίρες για όλους/ες.

Διακοπές

Το σχολείο μας διακόπτει τη λειτουργία του μόνο για τα Χριστούγεννα και το Πάσχα καθώς και στις δημόσιες αργίες [για τη φετινή χρονιά είναι η 21η Απριλίου 2000 *(Μεγάλη Παρασκευή Αγγλικανών)* και 29η Μαΐου 2000 *(Τραπεζική Αργία)*]. Για να προγραμματίσετε καλύτερα τις διακοπές σας, παρακαλούμε να λάβετε υπ' όψιν σοβαρά τις μέρες λειτουργίας του σχολείου για να αποφευχθούν οποιεσδήποτε προστριβές με το πρόγραμμα λειτουργίας του σχολείου μας ή παρεξηγήσεις.

Α΄ τρίμηνο	**8** Σεπτεμβρίου 1999 – **21** Δεκεμβρίου 1999 (συμπεριλαμβανομένων)
Β΄ τρίμηνο	**8** Ιανουαρίου 2000 – **22** Απριλίου 2000 (συμπεριλαμβανομένων)
Γ΄ τρίμηνο	**8** Μαΐου 2000 – **8** Ιουλίου 2000 (συμπεριλαμβανομένων)

Αναγνωρίζουμε ότι δημιουργούνται εκ των πραγμάτων κάποια προβλήματα όσον αφορά το χρόνο εργασίας των εκπαιδευτικών μελών των εκπαιδευτικών αποστολών Ελλάδας και Κύπρου, καθώς και των ωρομισθίων εκπαιδευτικών που στέλνει η Κ.Ε.Α. παρακαλούνται οι πιο πάνω εκπαιδευτικοί να πράξουν σύμφωνα με τις οδηγίες που θα έχουν από την προϊσταμένη αρχή στην οποία υπάγονται και να ενημερώσουν σχετικά το διευθυντή του σχολείου, ο οποίος με τη σειρά του κρατά ενήμερη την επιτροπή γονέων.

Για οποιεσδήποτε διευθετήσεις παρακαλούμε να συνεννοηθείτε με το διευθυντή. Να προσπαθήσετε να αποφύγετε οποιεσδήποτε συζητήσεις με παιδιά, γονείς ή άλλους παράγοντες.

Εκπαιδευτική Συνάντηση: 13-11-99 6.30-8.30

Το Σάββατο 13-11-99 θα πραγματοποιηθεί ***Εκπαιδευτική Συνάντηση όλων των εκπαιδευτικών που υπηρετούν στα σχολεία της κοινότητας Αγίου Δημητρίου.*** Η συνάντηση θα είναι διάρκειας δύο ωρών, 6.30-8.30 μ.μ. και σ' αυτή ***θα πρέπει να λάβουν μέρος όλοι ανεξαίρετα οι εκπαιδευτικοί.***

θέματα της εκπαιδευτικής συνάντησης θα είναι:

α) "**Η Βιβλιοθήκη του σχολείου μας**: δυνατότητες και αδυναμίες στη χρήση της".

β) "**Ηλεκτρονικοί Υπολογιστές**: πρακτικές εφαρμογές στα προγράμματα που διαθέτουμε".

Κατά την Εκπαιδευτική Συνάντηση θα γίνει επίσης αναφορά στο έργο της επιτροπής γονέων, στον τριμηνιαίο προγραμματισμό και την εφαρμογή της εκπαιδευτικής μας πολιτικής. Θα αναφερθούμε ακόμα, πολύ γενικά, στην αξιολόγηση της εργασίας και της προόδου των παιδιών και τη διαδικασία ενημέρωσης των γονέων κατά τις επισκέψεις γονέων.

Οι εκπαιδευτικοί θα έχουν τη δυνατότητα να αναφερθούν στις ιδιαιτερότητες των τάξεών τους και να υποβάλουν εισηγήσεις για θέματα τα οποία άπτονται της συνολικής λειτουργίας του σχολείου μας.

Κατά τη διάρκεια του τριμήνου θα κληθούν κατά τάξεις οι εκπαιδευτικοί, όπου είναι απαραίτητο, σε ξεχωριστές συναντήσεις μεταξύ τους και με το διευθυντή για συντονισμό, προγραμματισμό και αξιολόγηση της εργασίας των τάξεών τους.

Εκπαιδευτικοί και γονείς

Παρατηρήθηκε στο παρελθόν εκπαιδευτικοί να πλησιάζουν γονείς και να τους κάνουν σχόλια που αφορούν την επίδοση ή τη συμπεριφορά του παιδιού τους, χωρίς να έχουν πρώτα ενημερώσει τη διεύθυνση. Σε κάποιες περιπτώσεις αυτό – πέρα από το γεγονός ότι θα έπρεπε η διεύθυνση του σχολείου να ήταν ενήμερη – δεν αποτέλεσε ιδιαίτερο πρόβλημα ούτε προκάλεσε οποιαδήποτε παρεξήγηση. Στις πλείστες όμως περιπτώσεις τα αποτελέσματα μιας τέτοιας ενέργειας ήταν ακριβώς τα αντίθετα από τα αναμενόμενα. Τυχαίνει κάποιοι γονείς να πλησιάζουν μετά το διευθυντή ή την επιτροπή. Δημιουργούνται αχρείαστες παρεξηγήσεις και περιπλέκονται καταστάσεις για πολύ μικρά ζητήματα χωρίς να υπάρχει λόγος.

Χωρίς να θέλουμε να φαινόμαστε συγκεντρωτικοί, αλλά ειδικά για να αποφύγουμε τις παρεξηγήσεις και να προστατέψουμε μάλλον τους/τις εκπαιδευτικούς και το έργο που επιτελούν, παρακαλούμε όλους και όλες προτού αναφέρουν κάποιο θέμα στους γονείς να συνεννοούνται με τη διεύθυνση. Το ίδιο να επιδιώκεται κι όταν γονείς πλησιάζουν τους/τις εκπαιδευτικούς για να τους αναφέρουν κάτι σημαντικό. Φροντίστε να μην είσαστε μόνοι. Ιδιαίτερη προσοχή χρειάζεται όταν υπάρχει ένταση. Καλύτερα, σε τέτοιες περιπτώσεις, να αποφύγετε να σχολιάσετε οτιδήποτε και να παραπέμψετε ευγενικά την υπόθεση στη διεύθυνση. Μπορεί να σας φαίνεται υπερβολικό αυτό αλλά ελπίζουμε να είσαστε σε θέση να αντιληφθείτε τις επιπλοκές που δημιουργούνται σε αντίθετη περίπτωση.

Οι εκπαιδευτικοί και οι γονείς έχουν την ευκαιρία να ανταλλάξουν απόψεις κατά τις συναντήσεις γονέων-δασκάλων. περισσότερα για τις συναντήσεις αυτές θα βρείτε πιο κάτω. Θέλουμε, ωστόσο, να επιστήσουμε την προσοχή όλων στο πιο πάνω θέμα και να ζητήσουμε από όλους να συμβουλεύονται τη διεύθυνση για την αντιμετώπιση προβληματικών καταστάσεων και τις παραπέρα ενέργειες που χρειάζεται να γίνουν.

Να μη ξεχνάτε ότι ένα από τα σημαντικότερα καθήκοντα της διεύθυνσης είναι η φροντίδα για την απρόσκοπτη λειτουργία του σχολείου κι αυτό σημαίνει παράλληλα την παροχή κάθε δυνατής βοήθειας και ενίσχυσης των εκπαιδευτικών.

Θέλουμε ακόμα να επιστήσουμε την προσοχή όλων σε ένα θέμα που παρουσιάζεται τακτικά και για το οποίο χρειάζεται να έχουμε κοινή πολιτική. Πολλές φορές, γονείς πλησιάζουν τους/τις εκπαιδευτικούς την ώρα που φεύγουν από τη συγκέντρωση για να αναφέρουν ότι θα πάρουν το παιδί τους πιο νωρίς από το σχολείο. Στις περιπτώσεις αυτές παρακαλούμε να ζητάτε από τους γονείς να ενημερώσουν τη διεύθυνση και να ενημερώνετε κι εσείς με τη σειρά σας τη διεύθυνση. Το ίδιο θα γίνεται και από πλευράς του γραφείου: αν οι γονείς ζητήσουν να πάρουν το παιδί πιο νωρίς θα σας δίνεται γραπτή σημείωση ή επιβεβαίωση. Διαφορετικά δε θα μπορούν να φύγουν τα παιδιά. Στη σελίδα «προβλήματα Τάξης» θα κρατάμε σχετική σημείωση.

Οργάνωση σχολικών χώρων.

Για την καλύτερη οργάνωση των σχολικών χώρων και την αρτιότερη και σε ύψιστο βαθμό επίτευξη των εκπαιδευτικών μας στόχων παραθέτουμε πιο κάτω κάποιες γενικές αλλά και ειδικές οδηγίες. Παρακαλούμε, να καταβληθεί συλλογική προσπάθεια για να έχουμε μια κοινή πολιτική και να δείχνουμε συνέπεια και συνέχεια στις ενέργειές μας.

Είναι επιτακτική η ανάγκη ο/η καθένας/καθεμιά από μας να αναλάβει τις ευθύνες του/της και να αυξήσει το ενδιαφέρον του/της για τους σχολικούς χώρους και το σχολικό περιβάλλον, γιατί - σε τελευταία ανάλυση - εμείς οι ίδιοι/ες που κινούμαστε και εργαζόμαστε στο περιβάλλον αυτό είμαστε οι δημιουργοί και οι άμεσα επωφελούμενοι/ες ενός ευχάριστου και παιδαγωγικού, θετικού μαθησιακού κλίματος. Εκεί αποσκοπούν όλες αυτές οι ενέργειες.

Κάποιες υπάρχουσες ακόμα αδυναμίες Θα πρέπει να εκλείψουν παντελώς.

- Αριθμός παιδιών έχουν την κακή συνήθεια να μασάνε τσίχλα ή και να τρώνε ακόμα στην τάξη κατά τη διάρκεια του μαθήματος. Αυτό είναι εντελώς απαράδεκτο και καλούμαστε όλοι και όλες να επιληφθούμε του θέματος, και με το προσωπικό μας παράδειγμα και μιλώντας στα παιδιά της τάξης μας για το θέμα αυτό. Να βρίσκουμε ευκαιρίες για να διδάσκουμε στα παιδιά τον αυτοσεβασμό και το σεβασμό για τους γύρω τους καθώς και για το χώρο στον οποίο βρίσκονται. Να συνειδητοποιήσουν, τέλος, βασικούς κανόνες καθαριότητας και συμπεριφοράς στους σχολικούς χώρους.
- Παρατηρήθηκε ότι μερικά παιδιά ζητούν να πηγαίνουν στο αποχωρητήριο κατά τη διάρκεια του μαθήματος. Να καταβληθεί προσπάθεια ούτως ώστε να αντιληφθούν τα παιδιά ότι αυτό θα γίνεται μόνο πριν, μετά το σχολείο ή κατά τα διαλείμματα. Εξαίρεση αποτελούν οι τάξεις Β΄, Α2΄, Α΄ και προδ. Για όλα τα άλλα παιδιά η πολιτική μας στο θέμα αυτό θα είναι να τα αποτρέπουμε μέχρι και να απαγορεύουμε την έξοδο από την τάξη. Σε ιδιαίτερες περιπτώσεις θα γίνεται ο ανάλογος χειρισμός. Τα παιδιά της προδημοτικής να πηγαίνουν στο αποχωρητήριο (όπου είναι δυνατόν) συνοδευόμενα από ακόμα ένα παιδί.
- Παρατηρήθηκε και φέτος, δυστυχώς, ότι κατά την ώρα του μαθήματος εκπαιδευτικοί στέλνουν παιδιά να τους φέρουν μαρκαδόρους ή βιβλία ή να βγάλουν φωτοτυπίες. Παρακαλούμε, είναι ευθύνη του/της καθενός/καθεμιάς να προετοιμάζεται κατάλληλα και να αποφεύγονται τα πιο πάνω (βλέπε *"Εκτακτη Ανάγκη").*
- **<u>Η αποβολή μαθητή/μαθήτριας από την τάξη δεν επιτρέπεται</u>**.
  Σε περίπτωση που αντιμετωπίζετε πρόβλημα με κάποιο παιδί κρατήστε μια σημείωση για το πρόβλημα αυτό για να το αναφέρετε στη διεύθυνση. Εάν η κατάσταση είναι εκτός ελέγχου τότε καλέστε το διευθυντή.
  Σε καμιά περίπτωση ***μην αγγίξετε*** το παιδί (βλέπε *"Αλυσίδα Πειθαρχίας").*
- Πολλά παιδιά τρέχουν στο διάδρομο ή στο χωλ με κίνδυνο να κτυπήσουν είτε οι ίδιοι/ες είτε άλλα παιδιά. Να κάνετε συστάσεις και για το θέμα αυτό, ούτως ώστε σιγά-σιγά να συνειδητοποιήσουν τα παιδιά ότι στο διάλειμμα θα πρέπει να είναι ιδιαίτερα προσεκτικά στη διακίνησή τους. Δυστυχώς οι χώροι μας παρουσιάζουν αυτά τα προβλήματα και μόνο με προσοχή μπορούμε να αποφύγουμε δυσάρεστα δυστυχήματα (βλέπε *" Έκτακτη Ανάγκη").*
- Η παιδονομία είναι μέρος του έργου το οποίο έχει να επιτελέσει ο κάθε εκπαιδευτικός και παρακαλούμε να τηρείται επακριβώς στην τεταγμένη ώρα και στον τεταγμένο χώρο ευθύνης. Τα παιδιά γνωρίζουν ήδη από το αγγλικό τους σχολείο ότι κατά την ώρα του διαλείμματος υπάρχουν υπεύθυνοι/ες εκπαιδευτικοί στους/στις οποίους/ες μπορούν να απευθυνθούν ή οι οποίοι/ες μπορούν να τα επιπλήξουν για κάτι που έχουν κάνει. Θέλουμε, ωστόσο, να τους το κάνουμε συνείδηση και στο σχολείο μας. Αυτό δεν κατέστη δυνατό να το πετύχουμε κατά την περασμένη χρονιά. Για αυτό παρακαλούμε να κάνετε αισθητή την παρουσία σας ανάμεσα στα παιδιά κατά την ώρα της παιδονομίας σας και να αντιμετωπίζετε τα καθήκοντα αυτά με τη δέουσα υπευθυνότητα (βλέπε *"Παιδονομία").* παράλληλα, εισηγούμαστε όταν οι εκπαιδευτικοί δεν εκτελούν καθήκοντα παιδονομίας να αποφεύγουν να βρίσκονται στο χωλ ή στο διάδρομο. Θα μπορούμε έτσι κι οι εκπαιδευτικοί να κάνουμε ένα πραγματικό διάλειμμα, στο γραφείο του σχολείου, στη βιβλιοθήκη ή στο γραφείο της εκκλησίας, χωρίς την ευθύνη των παιδιών.

- Η συγκέντρωση, κατά την έναρξη της σχολικής μέρας και όποτε άλλοτε, δίνει μια πρώτη εικόνα του σχολείου. Αυτή η εικόνα δυστυχώς δεν είναι πάντα θετική. Κατά τη συγκέντρωση (για προσευχή, για να πάνε στις τάξεις ή για τραγούδι), παρακαλούμε, είναι ευθύνη των δασκάλων να βάλουν την τάξη τους σε σειρά και να βρίσκονται μπροστά ή πίσω από τα παιδιά επιβάλλοντας την τάξη. Τη γενική ευθύνη για τις συγκεντρώσεις έχουν οι εκάστοτε εκπαιδευτικοί με υπευθυνότητα παιδονομίας τις συγκεντρώσεις. Δεν χρειάζεται να καταβληθεί ιδιαίτερη προσπάθεια για να μπουν τα παιδιά στη σειρά γιατί ήδη τα παιδιά έχουν συνηθίσει στις νέες αυτές διευθετήσεις. Εκείνο που χρειάζεται είναι να συντονιστούμε εμείς λίγο περισσότερο. Παρακαλούμε, κατά τη διάρκεια των συγκεντρώσεων οι εκπαιδευτικοί να αποφεύγουν τις συνομιλίες μεταξύ τους ή με γονείς, εκτός εάν πρόκειται για απόλυτη ανάγκη. (Είναι εντελώς ανεπιθύμητο, αχρείαστο, άσχημο και προσβλητικό να υποχρεωθεί ο διευθυντής να κάνει παρατήρηση στους/στις εκπαιδευτικούς, ή να τους/τις υπενθυμίσει τα καθήκοντα τους, μπροστά στα παιδιά).
- Είναι ανεπίτρεπτο οι εκπαιδευτικοί να εγκαταλείπουν την τάξη τους για οποιοδήποτε λόγο. <u>Σε καμία περίπτωση δεν επιτρέπεται εκπαιδευτικός να αφήσει την τάξη του/της χωρίς επίβλεψη</u> και χωρίς την άδεια του διευθυντή. Παρακαλούμε, δώστε ιδιαίτερη προσοχή στο θέμα αυτό. Εάν υπάρχει άμεση σοβαρή ανάγκη στείλτε ένα μήνυμα στο γραφείο αλλά κατ' ουδένα λόγο μην εγκαταλείψετε την τάξη σας της οποίας φέρετε την απόλυτη ευθύνη.

Όλα τα πιο πάνω αποτελούν μια προσπάθεια οργάνωσης των χώρων και της διακίνησής μας ούτως ώστε να επιτύχουμε τη δημιουργία ενός πειθαρχημένου μεν, αλλά και ευχάριστου θετικού μαθησιακού κλίματος, για αυτό θα πρέπει να εφαρμοστούν στην εντέλεια μεν, αλλά και με διάκριση. Τέλος, θέλουμε να τονίσουμε εδώ ξανά τη σχέση των πιο πάνω με τη δημιουργία ενός ξεχωριστού ελληνορθόδοξου ήθους των σχολείων μας. Όσο και αν φαίνονται ίσως αυστηρά κάποια πράγματα, αν τα δούμε μέσα από το φακό του πνεύματος συνεργασίας και αγάπης που επιδιώκουμε, θέτουν κάποια ασφαλή όρια μέσα στα οποία μπορούμε να κινηθούμε και να κάνουμε καλύτερα το έργο μας.

<u>Έκτακτη Ανάγκη</u>

Σε κάθε τάξη, δίπλα από τον πίνακα , υπάρχουν δυο κάρτες με τον αριθμό της τάξης, η μία χρώματος μπλε και η άλλη πρασίνου. Οι κάρτες αυτές βρίσκονται επίσης στο χωλ κάτω από τους διακόπτες (πίσω από την πόρτα εισόδου του χωλ) και στη βιβλιοθήκη.

<u>Πράσινη κάρτα</u>*:* Η πράσινη κάρτα με τον άσπρο σταυρό, είναι η κάρτα πρώτων βοηθειών.

Σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης, κατά τη διάρκεια του μαθήματος, όπου κάποιο παιδί χρειάζεται πρώτες βοήθειες, το παιδί αυτό ΣΥΝΟΔΕΥΟΜΕΝΟ ΑΠΟ ΑΚΟΜΑ ΕΝΑ ΠΑΙΔΙ θα πρέπει να σταλεί στο γραφείο. Αν κρίνετε ότι το παιδί έχει τραυματιστεί σοβαρά τότε ΜΗ ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΕΤΕ ΤΟ ΠΑΙΔΙ. Στείλετε αμέσως, με δυο παιδιά, την κάρτα στο γραφείο.

Αν κάποιο παιδί που υποφέρει από άσθμα πάθει κρίση στο μάθημα ή στο χωλ ΜΗ ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΕΤΕ ΤΟ ΠΑΙΔΙ. Στείλετε την κάρτα και το όνομα του παιδιού στο γραφείο για να παρασχεθεί στο παιδί άμεση βοήθεια. Τα παιδιά απαγορεύεται να έχουν μαζί τους οποιαδήποτε φάρμακα ή αντλίες για το άσθμα.

<u>Μπλε κάρτα</u>*:* Η μπλε κάρτα με το θαυμαστικό είναι η κάρτα έκτακτης ανάγκης.

Σε περίπτωση που δημιουργείται στην τάξη κάποιο πολύ σοβαρό πρόβλημα το οποίο:

(α) *δεν είσαστε σε θέση να αντιμετωπίσετε μόνοι σας,*

(β) *δε μπορεί να περιμένει μέχρι το διάλειμμα ή το τέλος του μαθήματος* και

(γ) *κρίνεται απαραίτητη η παρουσία του διευθυντή για την επίλυσή του,*

τότε να στέλνετε την μπλε κάρτα, με δυο παιδιά, στο γραφείο.

Η χρήση της κάρτας αυτής να περιοριστεί μόνο σε περιπτώσεις πραγματικά έκτακτης ανάγκης. Σε καμιά άλλη περίπτωση να μη στέλνετε παιδιά έξω από την τάξη. Διαφορετικά η χρήση της κάρτας αυτής θα χάσει την σημασία της.

Φωτοτυπίες.

Παρακαλούμε να είσαστε ιδιαίτερα προσεκτικοί/ες στο υλικό που δίνετε σε φυλλάδια, όσον αφορά το περιεχόμενο, την ορθογραφία και την παρουσίαση του φυλλαδίου. Στο παρελθόν ένα τεράστιο ποσό είχε δαπανηθεί για φωτοτυπίες, ενώ θα μπορούσε να εξοικονομηθεί σοβαρά μέρος του ποσού αυτού για την αγορά πολύτιμου βοηθητικού υλικού. Κατά την περασμένη χρονιά έγινε μια δραστική μείωση του ποσού αυτού με τη συνετή χρήση της φωτοτυπικής. Εξακολουθούν να ισχύουν κάποιες διευθετήσεις που αποσκοπούν στο να μας διευκολύνουν και να ελέγξουν σε ένα βαθμό την κίνηση φυλλαδίων, χωρίς να προκαλέσουν δυσκολία στο έργο μας.

- Φωτοτυπίες μπορείτε να κάνετε μόνο για χρήση στο σχολείο του Αγίου Δημητρίου.
- Σε καμία περίπτωση δεν επιτρέπεται να χρησιμοποιούν τη φωτοτυπική μαθητές, είτε πριν, είτε κατά τη διάρκεια του μαθήματος.
- Οι φωτοτυπίες φυλλαδίων να μην είναι η εύκολη λύση. Ιδιαίτερα οι τάξεις δημοτικού και οι προδημοτικές, να κάνετε χρήση των υπαρχόντων βοηθημάτων και να δίνετε φυλλάδια μόνο όταν αυτά είναι απόλυτα απαραίτητο. Αν κάποιο συγκεκριμένο βοήθημα, απαραίτητο για το θέμα σας, δε βρίσκεται στην αίθουσα διδασκαλίας που χρησιμοποιείτε, παρακαλούμε, ενημερώστε σχετικά το γραφείο.
- Οι εκπαιδευτικοί που Θέλουν να κάνουν χρήση της φωτοτυπικής, να ετοιμάζετε το υλικό σας μια ή και δυο βδομάδες πριν χρειαστείτε τις φωτοτυπίες στο μάθημα. Θα παραδίδετε το υλικό σας στο διευθυντή αναγράφοντας καθαρά *το **όνομά** σας*, *το **σχολείο** και την **τάξη** για την οποία προορίζονται*, *τον **αριθμό** φυλλαδίων* και *την **ημερομηνία** για την οποία τα χρειάζεστε*. Η σχολική επιτροπή είναι πρόθυμη να σας έχει έτοιμα τα φυλλάδια για το μάθημα σας, νοουμένου ότι θα έχετε παραδώσει το υλικά σας έγκαιρα. ΄΄Έτσι και η εργασία σας θα είναι καλύτερα προγραμματισμένη και θα αποφεύγεται ο συνωστισμός στη φωτοτυπική. Η διευθέτηση αυτή, μ' όλο που ίσως να ξενίζει κάπως, εφαρμόστηκε πέρυσι με επιτυχία. Λύνει το πρόβλημα με το φωτοτυπικό μηχάνημα που χαλάει κάποτε και καθίσταται αδύνατη η χρήση του. Βοηθά ακόμα στην αποσυμφόρηση του χώρου πριν την έναρξη των μαθημάτων, αλλά βοηθά και στον καλύτερο καταμερισμό του πολύτιμου χρόνου μας. Σε ενάντια περίπτωση θα είναι αδύνατο να έχετε τα φυλλάδια που θέλετε έτοιμα στην ώρα τους.
- Παρακαλούμε σημειώστε ότι ένα αντίγραφο του φυλλαδίου που φωτοτυπήσατε ή οποιουδήποτε φυλλαδίου δίνεται στα παιδιά θα πρέπει να μπαίνει σε σχετικό φάκελο. Σε περίπτωση που μαθητές έχουν χάσει τα φυλλάδιά τους, παρακαλούμε να ενημερώνετε τη διεύθυνση. Το σχολείο δεν είναι υποχρεωμένο να αντικαθιστά απολεσθέντα φυλλάδια.

Φυλλάδια

Κάθε μήνα κυκλοφορεί το Πληροφοριακό Δελτίο του σχολείου. Διανέμονται επίσης έκτακτες ανακοινώσεις και άλλο υλικό. Εκτός από αυτά δίνονται στα παιδιά φυλλάδια εκπαιδευτικού περιεχομένου κλπ. πολλές φορές, έχει παρατηρηθεί, τα φυλλάδια αυτά χάνονται, δεν καταλήγουν στον προορισμό τους, ή ακόμα καταλήγουν στα άχρηστα. Εισηγούμαστε για καλύτερο έλεγχο της διακίνησης φυλλαδίων τα ακόλουθα.

- Κάθε παιδί να αναγράφει στο φυλλάδιο το ονοματεπώνυμό του και την ημερομηνία, μόλις το πάρει. Αν χαθεί το φυλλάδιο στο σχολείο θα ξέρουμε σε ποιο παιδί ανήκει.
- Κάθε εκπαιδευτικός να αναγράφει τα ονόματα των παιδιών που απουσιάζουν και την ημερομηνία στα φυλλάδια που προορίζονται για αυτά και να τα κρατά στο βιβλίο τάξης. Τα φυλλάδια να δίνονται στα παιδιά με την επιστροφή τους στο σχολείο.
- Να ζητούν οι εκπαιδευτικοί από τα παιδιά να ελέγχουν τις τσάντες τους για να βεβαιώνονται ότι πήραν οι γονείς τα φυλλάδια.
- Να δίνονται τα φυλλάδια (ανακοινώσεις) στο τέλος του μαθήματος, έτσι ώστε να τα παίρνουν οι γονείς αμέσως και να μην παραμένουν στις τσάντες των παιδιών.

Χωρίς να εισηγούμαστε ότι τα πιο πάνω θα λύσουν το πρόβλημα, ελπίζουμε ότι τουλάχιστον θα μειωθούν οι περιπτώσεις και θα δημιουργηθεί μια κάποια ευαισθησία στο θέμα αυτό από πλευράς των παιδιών και των γονέων.

Πειθαρχία

Το θέμα της πειθαρχίας, όπως και όλα τα πιο πάνω, θεωρείται ένα από τα σημαντικότερα θεμέλια για την απρόσκοπτη διεξαγωγή του μαθήματος και το ήθος του σχολείου γενικότερα.

Το ήθος του σχολείου μας στον τομέα αυτό βασίζεται πάνω σε ένα μοντέλο θετικής συμπεριφοράς. Όπως αναφέρεται και στις "Παροιμίες" (στην παλαιά Διαθήκη):

> «Σοφό να ελέγχεις και θα σε αγαπήσει. Στο σοφό δώσε αφορμή και πιότερο σοφός θα γίνει. Τον δίκαιο δίδαξε και πιότερα θα μάθει. Η βάση της σοφίας είναι ο σεβασμός στον Κύριο, βάση της νόησης ειν' η γνώση του Άγιου Θεού»

Βασικές αρχές του μοντέλου θετικής συμπεριφοράς που ακλουθούμε είναι οι πιο κάτω:

1. Έπαινος ως ένας γενικός κανόνας. (π.χ. Δυο παιδιά, το ένα δουλεύει το άλλο όχι, επαινέστε το παιδί που εργάζεται και προβάλετέ το ως ένα καλό παράδειγμα στην τάξη παρά να επιπλήττετε συνεχώς αυτό που δεν εργάζεται).

2. Αναγνώριση της καλής συμπεριφοράς.
   (Συγχαρείτε π.χ. τα παιδιά που περπατούν στο διάδρομο, τα παιδιά που στέκονται στη γραμμή για την καντίνα, τα παιδιά που στέκονται καθώς πρέπει στη γραμμή.)

3. Διδάξτε την καλή συμπεριφορά και τους καλούς τρόπους.
   (Δείξτε π.χ. στα παιδιά πώς να κάθονται ήσυχα, πώς να συμπεριφέρονται όταν ένας επισκέπτης έρχεται στην τάξη, δώστε τους ένα καλό παράδειγμα.)

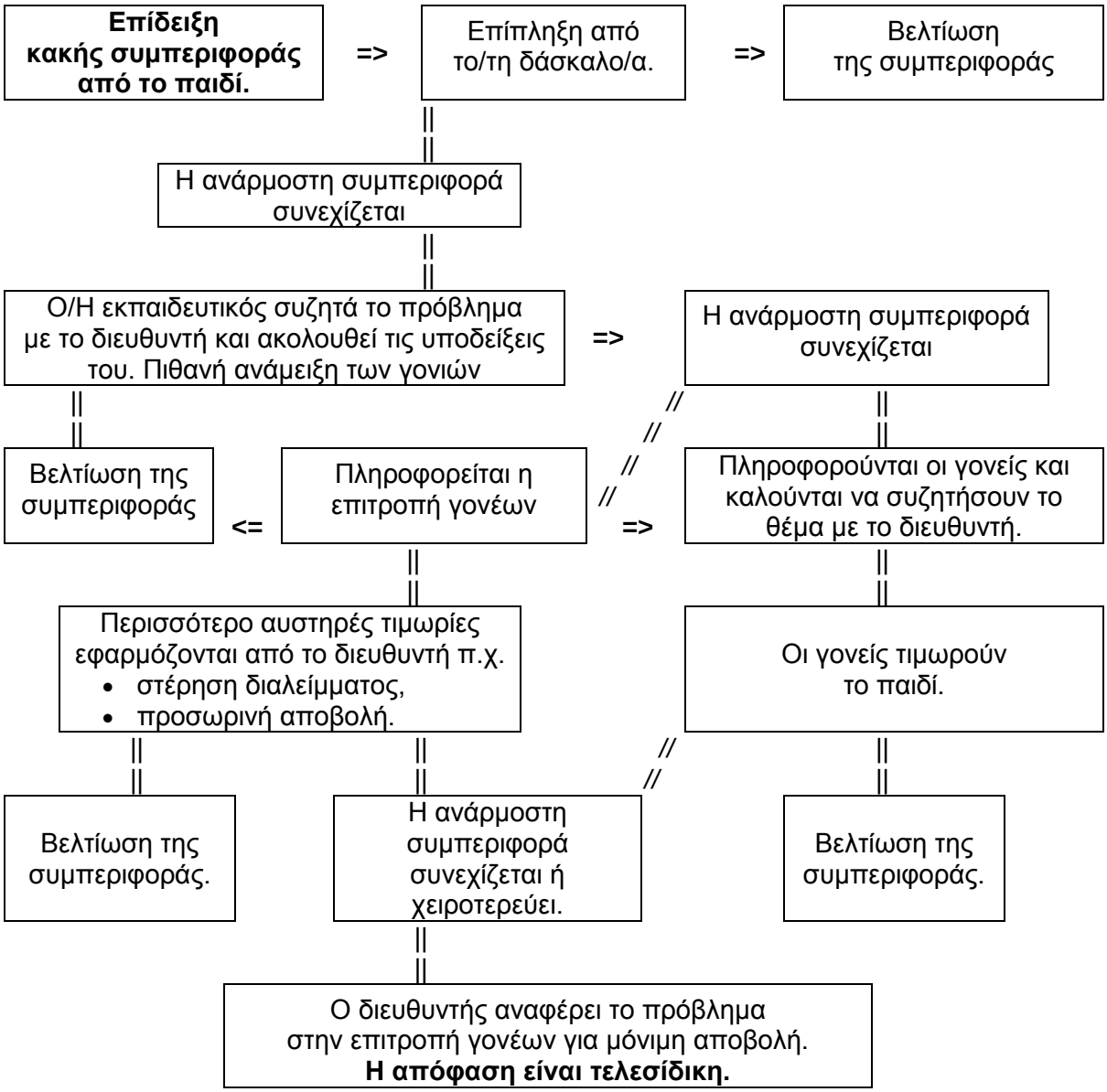
4. Επιμείνετε σε ένα αποδεκτό επίπεδο θορύβου. Επιδιώξετε να διατηρείτε το ύψος της δικής σας φωνής σε αποδεκτό επίπεδο (υψώνοντας τη φωνή μας υπερβολικά δίνουμε πολλές φορές στα παιδιά την εντύπωση ότι δεν ελέγχουμε πια την τάξη και πετυχαίνουμε έτσι ακριβώς το αντίθετο από το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα).

5. Συνέπεια και συνέχεια. Μια συνεπής προσέγγιση είναι πολύ σημαντική τόσο για την τάξη σας όσο και για τον τρόπο με τον οποίο θα χειριστείτε οποιοδήποτε παιδί στο σχολείο. (Είναι, δηλαδή, πολύ σημαντικό για την εικόνα του σχολείου προς τα παιδιά να ακολουθείται η ίδια πολιτική από όλα τα μέλη του διδακτικού προσωπικού.)

Επιδίωξή μας είναι να επιτυγχάνεται η πειθαρχία περισσότερο μέσα από την επιβράβευση της θετικής συμπεριφοράς και της ακαδημαϊκής επίδοσης παρά μέσα από την αρνητική εικόνα που παρουσιάζει κάποιο παιδί. Σοβαρά περιστατικά θα πρέπει να αναφέρονται στο διευθυντή και να αναγράφονται στην ειδική σελίδα του βιβλίου τάξης. Θα ακολουθείται η αλυσίδα πειθαρχίας όπως παρουσιάζεται πιο κάτω.

- Παιδιά τα οποία προκαλούν ζημιές σε σχολική περιουσία θα καταβάλλουν το αντίτιμο της ζημιάς και του κόστους επιδιόρθωσης.
- Περιστατικά αποδεδειγμένης κλοπής θα πρέπει να χειρίζονται με διάκριση, να αναφέρονται στη διεύθυνση και θα ακολουθούνται τα αναγκαία μέτρα, όπως αυτά διαγράφονται πιο κάτω.
- Περιστατικά απρόκλητης επίθεσης από ένα παιδί σε άλλο πρέπει να αναφέρονται αμέσως στη διεύθυνση. Τα περιστατικά θα πρέπει να διερευνώνται άμεσα από τους/τις υπεύθυνους/ες εκπαιδευτικούς και να αναγράφεται η κρίση τους στη σχετική σελίδα του βιβλίου τάξης.
- Παιδιά τα οποία επιτίθενται σε άλλα παιδιά ή σε μέλη του προσωπικού πρέπει να αναφέρονται στη διεύθυνση, που θα προβεί σε όλα τα αναγκαία μέτρα, όπως αυτά διαγράφονται πιο κάτω.

Αλυσίδα πειθαρχίας.

Είναι πολύ σημαντικό, το διδακτικό προσωπικό να μην αντιδρά υπερβολικά σε περιστατικά τα οποία παρουσιάζονται μέσα στην τάξη. Το ζήτημα θα πρέπει, όπου είναι δυνατόν, να ξεκαθαρίζεται το διάλειμμα όταν η ένταση τόσο του/της μαθητή/τριας όσο και του/της δασκάλου/ας θα είναι πιο χαλαρωμένη. *Συνοπτικά:*

Να	***Να μην***
• είστε θετικοί/ες • διατηρείστε ήρεμοι/ες • είστε συνεπείς • εξετάσετε όλες τις πλευρές • είστε δίκαιοι/ες • σκεφτείτε προσεκτικά πώς να επιβάλετε τιμωρίες, προτού τις επιβάλετε • παρακολουθήσετε την εξέλιξη ενός προβλήματος • ενημερώσετε το διευθυντή.	• μειώνετε τα παιδιά • φωνάζετε • γίνεστε σαρκαστικοί/ες • αντιδράτε υπερβολικά • τιμωρείτε όλους για το λάθος ενός • τιμωρείτε για εκείνο που δεν μπορείτε να αποδείξετε (ή δεν έχετε τη βεβαιότητα ότι είναι αλήθεια) • αποβάλλετε παιδιά από την τάξη (ούτε τα παιδιά, ούτε εσείς θα ωφεληθείτε από αυτό).

Κ ώ δ ι κ α ς Σ υ μ π ε ρ ι φ ο ρ ά ς.

Το σχολείο πρέπει να δείχνει στα παιδιά ποιου είδους συμπεριφορά αναμένεται από αυτά. Ο κώδικας συμπεριφοράς πρέπει να είναι αναρτημένος σε όλες τις τάξεις και στο χωλ. Το διδακτικό προσωπικά ενθαρρύνεται να κάνει χρήση του κώδικα αυτού και να κάνει αναφορά στον κώδικά όταν αμείβει ή όταν τιμωρεί για λόγους συμπεριφοράς.

Καλά προγραμματισμένα μαθήματα, με την προσφορά των κατάλληλων ερεθισμάτων και με ξεκάθαρους στόχους - διαφοροποιημένους ανάλογα με τις δυνατότητες και τις ανάγκες των παιδιών - ενεργοποιούν θετική συμπεριφορά. Τέτοια μαθήματα προκαλούν μια θετική αντίδραση από τα παιδιά αφού παρέχουν ένα εποικοδομητικό, ασφαλές και βοηθητικό περιβάλλον.

Η καθαριότητα της τάξης, η οργάνωση του χώρου και η επιμονή στις αρχές που διαγράφονται πιο πάνω κάνουν το έργο μας πιο ευχάριστο και αποτελεσματικό.

Κώδικας Συμπεριφοράς του Ελληνορθόδοξου Σχολείου Αγίου Δημητρίου.	**The St Demetrios Greek Orthodox School's Code of Conduct.**
• Πρόσεξε! Σταμάτα και σκέψου πριν κάνεις κάτι. Εσύ ευθύνεσαι για τις πράξεις σου. • Δείχνε σεβασμό και μην κάνεις στους άλλους αυτό που δεν σου αρέσει να κάνουν σ' εσένα. • Περπάτα φρόνιμα και προσεκτικά στο σχολείο. • Φρόντιζε το σχολείο, την εκκλησία, το χωλ και την αυλή. (Πέτα τα σκουπίδια εκεί που πρέπει.) • Μίλα ωραία. (Μη βρίζεις.) • Δείχνε σεβασμό για τη δουλειά και τα πράγματα των άλλων. (Ρώτα πριν δανειστείς κάτι.)	• Remember, Stop and Think before you Act! You are responsible for your actions. • Show respect and treat others as you would like to be treated. (No form of bullying is acceptable.) • Walk sensibly around the school. • Take care of our school including the church, hall and playground. (Put rubbish in its proper place.) • Use only appropriate language. (Swearing is not acceptable.) • Show respect for other people's work and belongings. (Ask before borrowing.)

Η συμπεριφορά των παιδιών μπορεί να είναι η άμεση συνέπεια της ατμόσφαιρας μέσα στην οποία διεξάγεται το μάθημα. Η αφόρμηση κάθε μαθήματος καθορίζει το κλίμα για τη συνέχεια. Γι αυτό να επιδιώκεται πάντα: η συγκέντρωση, η μετάβαση και η είσοδος των παιδιών στις τάξεις να γίνεται με τάξη και διατηρώντας ένα κλίμα ευχάριστο και βοηθητικό για μάθηση. Στο ξεκίνημα και στην πορεία του μαθήματος να δίνεται μια ευχάριστη νότα και να καλλιεργείται μια θετική στάση.

<u>Κατ' οίκον εργασία</u>

Η κατ' οίκον εργασία είναι απαραίτητη στο παροικιακό σχολείο. Θα πρέπει, ωστόσο να δίνεται με επίγνωση των ιδιαίτερων συνθηκών που αντιμετωπίζουν πολλά παιδιά των οποίων οι γονείς δεν είναι σε θέση να τους παρέχουν βοήθεια. Επομένως η κατ' οίκον εργασία θα είναι πάντα μια προέκταση του μαθήματος, μια απλή εξάσκηση του φαινομένου που διδάχτηκε και ποτέ κάτι άγνωστο. Να επιδιώκετε πάντα να υπάρχει ένα μικρό κείμενο για ανάγνωση (μια παράγραφος, ανάλογα με τις δυνατότητες των παιδιών) και οπωσδήποτε, κάθε φορά, μια-δυο προτάσεις και τέσσερις-πέντε λέξεις για ορθογραφία. Οι εκπαιδευτικοί των καθημερινών σχολείων (Α΄ & Β΄) να αποφεύγουν να δίνουν κατ' οίκον εργασία στο ενδιάμεσο, εκτός αν αυτό κρίνεται απόλυτα απαραίτητο, να επιδιώκουν δε να δίνουν κατ' οίκον εργασία την τελευταία μέρα της βδομάδας (Τετάρτη, Πέμπτη αντίστοιχα).

Σχολική Δανειστική Βιβλιοθήκη

Η δημιουργία και η χρήση σχολικής βιβλιοθήκης δεν είναι αποκλειστικό προνόμιο του σχολείου μας. Πολλά σχολεία στην ευρύτερη ελληνική κοινότητα διαθέτουν τις δικές τους συλλογές βιβλίων και με τον ένα ή τον άλλο τρόπο έχουν καθιερώσει το δικό τους σύστημα δανεισμού ή παροχής υπηρεσιών. Εκείνο που αποτελεί, ίσως, μια καινοτομία στον τομέα της παροικιακής εκπαίδευσης, μεταμορφώνει την εικόνα του παροικιακού σχολείου και αναβαθμίζει τη σχολική εμπειρία των παιδιών είναι η δημιουργία χώρου βιβλιοθήκης. Εμείς έχουμε την ευλογία να διαθέτουμε ιδιόκτητους χώρους και μας παρέχεται η μοναδική δυνατότητα να δημιουργήσουμε ένα πιο ελκυστικό αναγνωστικό περιβάλλον.

Ανάμεσα στους σκοπούς της βιβλιοθήκης μας πρωταρχική θέση έχει η αναβάθμιση της αναγνωστικής ικανότητας των παιδιών του σχολείου μας, η δημιουργία αναγνωστικού κοινού για το ελληνικό βιβλίο και ο εμπλουτισμός της σχολικής εμπειρίας των παιδιών με τη χρήση διάφορων, όμορφων, ελκυστικών, παιδαγωγικών και ψυχαγωγικών βιβλίων.

Η σχολική μας βιβλιοθήκη στεγάζεται μόνιμα στο γυναικωνίτη. Φέτος αναμένεται να ολοκληρωθεί η διαρρύθμιση του χώρου ανάλογα, με τα κατάλληλα έπιπλα και τον απαραίτητο εξοπλισμό. Διατίθεται ήδη μια αξιόλογη συλλογή κατάλληλων βιβλίων, η οποία θα εμπλουτίζεται σταδιακά. Υπάρχει ακόμα στη διάθεσή μας το δίκτυο ηλεκτρονικών υπολογιστών με τη δυνατότητα χρήσης πολυμέσων. Θα στεγάζεται, επίσης, στη βιβλιοθήκη μια μικρή συλλογή οπτικού και ακουστικού υλικού. Στον προθάλαμο βρίσκονται οι χάρτες (γεωγραφικοί, ιστορικοί) και άλλο εκπαιδευτικό υλικό.

Η βιβλιοθήκη, αρχικά θα λειτουργεί μόνο κατά τις ώρες λειτουργίας του σχολείου με σχετικό πρόγραμμα που παρατίθεται πιο κάτω. Τα παιδιά μπορούν να επισκέπτονται τη βιβλιοθήκη με τους δασκάλους των τάξεών τους, να περιεργάζονται τα βιβλία, να ακούνε κάποιο ανάγνωσμα ή να παρακολουθούν ένα εκπαιδευτικό στιγμιότυπο στην τηλεόραση ή/και να δανείζονται ένα βιβλίο της αρεσκείας τους για να το διαβάσουν στο σπίτι. Βιβλία μπορούν να δανειστούν μόνο τα παιδιά των οποίων οι γονείς έχουν συμπληρώσει τη σχετική δήλωση. (Στο Βιβλίο Τάξης θα πρέπει να υπάρχει σχετική ένδειξη).

Στη βιβλιοθήκη θα υπάρχουν και βιβλία αναφοράς τόσο στην ελληνική όσο και στην αγγλική γλώσσα: πχ. σημαντικές εκδόσεις για την αρχαία Ελλάδα κ.ά. Αριθμός βιβλίων θα είναι αποκλειστικά για χρήση στη βιβλιοθήκη. Θα έχουμε εθελοντές και εθελόντριες βιβλιοθηκάριους σε τακτική βάση και θα επιδιώξουμε σε πολύ μεταγενέστερο στάδιο να επεκτείνουμε την προσφορά και προς την ευρύτερη κοινότητα.

Η πρωτοβουλία αυτή ελπίζουμε να αγκαλιαστεί με ενθουσιασμό γιατί πιστεύουμε ότι θα βοηθήσει τα μέγιστα στη δημιουργία ενός κλίματος που θα ευνοεί τη φιλομάθεια. Θα κάνει το κάθε σχολείο μας λίγο περισσότερο ... σχολείο. Θα δώσει μια άλλη διάσταση στο έργο μας.

Οποιεσδήποτε ιδέες ή εισηγήσεις στο θέμα αυτό είναι περισσότερο από ευπρόσδεκτες. Ελπίζουμε στην εκπαιδευτική μας συνάντηση να παρουσιαστούν και άλλες πιο ενδιαφέρουσες και δημιουργικές απόψεις για την καλύτερη εκμετάλλευση της βιβλιοθήκης και των υπηρεσιών που παρέχονται. Ενδεικτικά αναφέρουμε τα πιο κάτω:

- Να φροντίζετε να γίνεται ο απαραίτητος προγραμματισμός της επίσκεψης σας στη βιβλιοθήκη. Να είναι ξεκάθαρος ο στόχος σας και τα παιδιά να γνωρίζουν ότι θα έχουν π.χ. ελεύθερες δραστηριότητες ή την παρακολούθηση μιας ταινίας, τη χρήση συγκεκριμένου προγράμματος στους υπολογιστές κ.ο.κ.
- Τα παιδιά πρέπει να εκπαιδευτούν στη σιωπηρή χρήση της βιβλιοθήκης. Να μάθουν να σέβονται το χώρο. Να μη δημιουργούν ακαταστασία γιατί κάποιοι άλλοι θα επισκεφθούν στη συνέχεια τον ίδιο χώρο.
- Ενθαρρύνετε τα παιδιά να διαβάζουν τα κατάλληλα για αυτά βιβλία. Ωραίο θα ήταν κάθε φορά ο/η εκπαιδευτικός να χρησιμοποιεί κάποιο από το χρόνο για να διαβάζει απόσπασμα βιβλίου ή μικρή ιστορία, ποίημα κ.λ.π. στα παιδιά
- Απαραίτητα θα πρέπει να γίνεται ενημέρωση του σχετικού βιβλίου επισκέψεων με την ημερομηνία, τα στοιχεία της τάξης *(π.χ. Β΄ Σχολείο, Α΄ τάξη, 14 παιδιά)* και συνοπτική περιγραφή της δραστηριότητας.

Πρόγραμμα Επισκέψεων Βιβλιοθήκης

Α΄ ΣΧΟΛΕΙΟ	*Δευτέρα*
6.10 - 6.30	A-Level 2
6.30 - 7.00	GCSE 1a
7.10 - 7.30	Σύμπλ. Α2 & Γ΄
7.30 - 8.00	A-Level 1

Β΄ ΣΧΟΛΕΙΟ	*Τρίτη*
6.10 - 6.30	Α2΄ τάξη
6.30 - 7.00	Δ΄ τάξη
7.10 - 7.30	Α1α΄ & Α1β΄ τάξεις
7.30 - 8.00	Γ΄ τάξη

	Τετάρτη
6.10 - 6.40	GCSE 2
6.30 - 7.00	GCSE 1b
7.30 - 8.00	Συμπλέγματα

	Πέμπτη
6.10 - 6.30	προδημοτική τάξη
6.30 - 7.00	Β΄ τάξη
7.30 - 8.00	Ε΄ & Στ΄ τάξεις

Γ΄ ΣΧΟΛΕΙΟ	*Σάββατο πρωί*
9.10 - 9.30	Α1΄ τάξη
9.30 -10.00	Δ΄ τάξη
10.00 -10.30	Ε΄ τάξη
11.00 -11.30	Στ΄ τάξη
11.30 -11.50	προδημοτική τάξη
11.50 -12.10	Α2΄ τάξη
12.10 -12.35	Β΄ τάξη
12.35 - 1.00	Γ΄ τάξη

Δ΄ ΣΧΟΛΕΙΟ	*Σάββατο απόγευμα*
2.10 - 2.30	Α1΄ τάξη
2.30 - 2.50	προδημοτική τάξη
2.50 - 3.20	Ε΄ τάξη
3.50 - 4.20	Δ΄ τάξη
4.20 - 4.40	Στ΄ τάξη
4.40 - 5.05	Β΄ τάξη
5.15 - 5.35	Α2΄ τάξη
5.35 - 6.00	Γ΄ τάξη

Ειδικές ανάγκες

Αριθμός παιδιών παρουσιάζουν προβλήματα συναισθηματικά, μαθησιακά, συμπεριφοράς, ιατρικά ή άλλα. Κάποια παιδιά έρχονται σε μεγάλη ηλικία στο σχολείο και δεν γνωρίζουν να διαβάζουν ή να μιλούν ελληνικά. Στα σχολεία μας γίνονται ήδη δεκτά παιδιά με τις πιο πάνω ειδικές ανάγκες. Η πολιτική των σχολείων μας είναι, όπου είναι δυνατόν, τα παιδιά αυτά να βρίσκονται σε τάξεις ανάλογες με την ηλικία τους και να αντιμετωπίζονται με διάκριση από τους/τις εκπαιδευτικούς. Σε όποιες τάξεις εντοπίζονται τέτοια περιστατικά είναι ευθύνη των εκπαιδευτικών να ενημερώνουν τη διεύθυνση. Οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να προβούν σε σχετική αξιολόγηση και να μελετούν σχέδιο δράσης για να βοηθηθούν τα παιδιά αυτά. Όπου υπάρχει η δυνατότητα τα παιδιά αυτά θα μετακινούνται από την τάξη, σε συγκεκριμένη ώρα - κατά τη διάρκεια του μαθήματος - για να τους παρέχεται ιδιαίτερη βοήθεια. Παρακαλούμε να είσαστε ιδιαίτερα προσεκτικοί/ες και διακριτικοί/ες στο χειρισμό αυτών των περιπτώσεων. Και πάλι προτρέπουμε όλους/ες προτού μιλήσετε με γονείς συζητείστε το θέμα με το διευθυντή.

Θετική Ενίσχυση - Χρυσό Βιβλίο

Η εισαγωγή του *Χρυσού Βιβλίου* σκοπό είχε, πέρσι, να ενισχύσει την προσπάθεια μας για βελτίωση του προφορικού λόγου. Φέτος, έχουμε εντάξει το Χρυσό Βιβλίο στο πνεύμα της θετικής προσέγγισης που ακολουθούμε στο σχολείο μας. Δυο παιδιά από κάθε τάξη θα επιλέγονται κάθε βδομάδα για τις προσπάθειες που καταβάλλουν να μιλούν ελληνικά, για την πρόοδο στα μαθήματα, γιατί πάντα ανταποκρίνονται θετικά, γιατί βοηθούν το μάθημα, γιατί θυμήθηκαν να φέρουν το βιβλίο τους (που συνήθως το ξεχνούσαν), για τη συγυρισμένη δουλειά τους, γιατί πάντα είναι χαμογελαστά και για χίλιους άλλους λόγους που εσείς νομίζετε. Θα επαινούμε την προσπάθεια. Να αποφεύγονται αχρείαστα αρνητικά σχόλια για τα παιδιά, που συνήθως προκαλούν προβλήματα και να επιμείνουμε σε μια θετική προσέγγιση. Μπορούν στην επιλογή να σας βοηθούν και τα ίδια τα παιδιά. Μπορεί να εισαγάγετε στην τάξη σας ένα δικό σας σύστημα επιβράβευσης.

Τα ονόματα και οι λόγοι επιλογής θα ανακοινώνονται στο τέλος του μαθήματος και θα αναγράφονται στο Χρυσό Βιβλίο. Τα παιδιά που μπαίνουν στο Χρυσό Βιβλίο για δεύτερη φορά θα βραβεύονται την τελευταία βδομάδα του μήνα.

Πρόγραμμα καθαριότητας.

Το πρόγραμμα κατά τάξεις με τις υπευθυνότητες καθαριότητας έχει ως ακολούθως:

Α΄ ΤΡΙΜΗΝΟ

Εβδομάδα	*Α΄ Σχολείο*	*Β΄ Σχολείο*	*Γ΄ Σχολείο*	*Δ΄ Σχολείο*
8/9 – 11/9/1999	Α L 3	Στ΄ - Ε΄	Στ΄	Στ΄
13/9 – 18/9/1999	Α L 3	Στ΄	Στ΄	Στ΄
20/9 – 25/9/1999	Α L 2	Ε΄	Ε΄	Ε΄
27/9 – 2/10/1999	Α L 1	Δ΄	Δ΄	Δ΄
4/10 – 9/10/1999	GCSE 2	Γ΄	Γ΄	Γ΄
11/10 – 16/10/1999	GCSE 1a	Β΄	Β΄	Β΄
18/10 – 23/10/1999	GCSE 1b	Α2΄	Α2΄	Α2΄
25/10 – 30/10/1999	Συμπλέγματα	Α1α΄	Α1΄	Α1΄
1/11 – 6/11/1999	Α L 3	Α1β΄	Στ΄	Στ΄
8/11 –13/11/1999	Α L 2	Στ΄	Ε΄	Ε΄
15/11 – 20/11/1999	Α L 1	Ε΄	Δ΄	Δ΄
22/11 – 27/11/1999	GCSE 2	Δ΄	Γ΄	Γ΄
29/11 – 4/12/1999	GCSE 1a	Γ΄	Β΄	Β΄
6/12 – 11/12/1999	GCSE 1b	Β΄	Α2΄	Α2΄
13/12 – 18/12/1999	Συμπλέγματα	Α2΄	Α1΄	Α1΄
20/12/99 – 21/12/99	Α L 3	Α1α΄		

Β΄ ΤΡΙΜΗΝΟ

Εβδομάδα	*Α΄ Σχολ.*	*Β΄ Σχολ.*	*Γ΄ Σχολ.*	*Δ΄ Σχολ.*
8/1/2000			Στ΄	Στ΄
10/1 – 15/1/2000	Α L 2	Στ΄	Ε΄	Ε΄
17/1 – 22/1/2000	Α L 1	Ε΄	Δ΄	Δ΄
24/1 – 29/1/2000	GCSE 2	Δ΄	Γ΄	Γ΄
31/1 – 5/2/2000	GCSE 1a	Γ΄	Β΄	Β΄
7/2 – 12/2/2000	GCSE 1b	Β΄	Α2΄	Α2΄
14/2 – 19/2/2000	Συμπλέγματα	Α2΄	Α1΄	Α1΄
21/2 – 26/2/2000	Α L 3	Α1α΄	Στ΄	Στ΄
28/2 – 4/3/2000	Α L 2	Α1β΄	Ε΄	Ε΄
6/3 – 11/3/2000	Α L 1	Στ΄	Δ΄	Δ΄
13/3 – 18/3/2000	GCSE 2	Ε΄	Γ΄	Γ΄
20/3 – 25/3/2000	GCSE 1a	Δ΄	Β΄	Β΄
27/3 – 1/4/2000	GCSE 1b	Γ΄	Α2΄	Α2΄
3/4 – 8/4/2000	Συμπλέγματα	Β΄	Α1΄	Α1΄
10/4 – 15/4/2000	Α L 3	Α2΄	Στ΄	Στ΄
17/4 – 22/4/2000	Α L 2	Α1α΄	Ε΄	Ε΄

Γ΄ ΤΡΙΜΗΝΟ

Εβδομάδα	*Α΄ Σχολ.*	*Β΄ Σχολ.*	*Γ΄ Σχολ.*	*Δ΄ Σχολ.*
8/5 – 13/5/2000	Α L 1	Στ΄	Δ΄	Δ΄
15/5 – 20/5/2000	GCSE 2	Ε΄	Γ΄	Γ΄
22/5 – 27/5/2000	GCSE 1a	Δ΄	Β΄	Β΄
29/5 – 3/6/2000	GCSE 1b	Γ΄	Α2΄	Α2΄
5/6 – 10/6/2000	Συμπλέγματα	Β΄	Α1΄	Α1΄
12/6 – 17/6/2000	Α L 3	Α2	Στ΄	Στ΄
19/6 – 24/6/2000	Α L 2	Α1α	Ε΄	Ε΄
26/6 – 1/7/2000	Α L 1	Α1β	Δ΄	Δ΄
3/7 – 8/7/2000	GCSE 2	Στ΄	Γ΄	Γ΄

Στο θέμα της καθαριότητας και ειδικότερα στην καθαριότητα της τάξης μας αναφερθήκαμε συνοπτικά προηγούμενα. Η καθαριότητα των χώρων Θα πρέπει να είναι μέλημα όλων μας. Θα πρέπει να συνεργαστούμε με συνέπεια και επιμονή στον τομέα αυτό για να δημιουργήσουμε συνείδηση ευθύνης στα παιδιά και σεβασμού προς τους εαυτούς μας και το χώρο γενικότερα.

Οι αίθουσες και τα θρανία καθαρίζονται καθημερινά. Δυο φορές τουλάχιστο τη βδομάδα σφουγγαρίζονται. Είναι επομένως ευθύνη του/της εκπαιδευτικού να διατηρεί την τάξη του/της καθαρή και ευπρεπή και να αναφέρει ό,τι προκύπτει στο θέμα αυτά. **Απαγορεύεται τα παιδιά να μένουν στις τάξεις** πριν την έναρξη των μαθημάτων ή κατά τα διαλείμματα. Ευνόητο είναι ότι **δεν επιτρέπεται τα παιδιά να τρώνε μέσα στην τάξη ή να μασάνε τσίχλες κατά την ώρα του μαθήματος**. Παρακαλούμε, σκουπίζετε τον πίνακα προτού αποχωρήσετε. Όταν μένουν εργασίες γραμμένες, κάποτε στεγνώνουν και δύσκολα σβήνονται την επόμενη μέρα.

Πολλές φορές, ειδικότερα τη χειμερινή περίοδο, οι τάξεις με μεγάλο πληθυσμό μυρίζουν και συνιστούμε να ανοίγετε τα παράθυρα για να μπαίνει φρέσκος αέρας. Συνιστούμε, ακόμα, να ανοίγετε τα παράθυρα κατά τα διαλείμματα. Παρακαλούμε να κλείνετε τα παράθυρα κατά την αποχώρησή σας καθώς και τα φώτα των τάξεών σας.

Όσον αφορά την καθαριότητα στο χωλ και στην αυλή επιδιώκουμε να αναπτύξουμε την ορθή στάση στα παιδιά με την ανάθεση ευθύνης για την καθαριότητα σε μια τάξη κάθε φορά. Η υπεύθυνη τάξη θα εφοδιάζεται με ειδικά περιβραχιόνια και θα ευθύνεται για την καθαριότητα κατά τη διάρκεια του διαλείμματος. Με το τέλος του διαλείμματος η υπεύθυνη τάξη θα παραμένει για να καθαρίσει τυχόν ακαθαρσίες στο χωλ. Όλα τα παιδιά της υπεύθυνης τάξης θα συμμετέχουν σε αυτή τη δραστηριότητα που αποσκοπεί στη δημιουργία της ορθής στάσης στο θέμα της καθαριότητας.

Πρόγραμμα Παιδονομίας.

Στην παιδονομία κάναμε ιδιαίτερη αναφορά και πιο πάνω. Επιπρόσθετα, αναφέρουμε εδώ τα σχετικά με την ώρα και το χώρο ευθύνης.

Οι εκπαιδευτικοί με υπευθυνότητα στην *προσέλευση* θα κτυπούν το κουδούνι στην καθορισμένη ώρα και θα επιτηρούν την τακτοποίηση των παιδιών σε γραμμές. Να βεβαιώνονται ότι κατά τη διάρκεια της συγκέντρωσης κάποιος υπεύθυνος γονιός βρίσκεται στην είσοδο και μπορεί να ελέγχει τους/τις εισερχόμενους/ες στο κτήριο. Υπενθυμίζουμε ότι για την τάξη τους ευθύνη φέρουν οι υπεύθυνοι εκπαιδευτικοί των τάξεων.

Για τη χειμερινή περίοδο, κατά την προσέλευση και κατά τα διαλείμματα θα γίνεται χρήση του χωλ και του χώρου της εισόδου, όπου θα γίνεται και η καντίνα. Οι υπεύθυνοι για την προσέλευση εκπαιδευτικοί να απαγορεύουν την είσοδο παιδιών στις τάξεις πριν από το κτύπημα του κουδουνιού (εκτός αν διαφοροποιηθεί το πρόγραμμα).

Στο χωλ να δίνεται ιδιαίτερη προσοχή στα μικρότερα παιδιά. Να παρακολουθείται το θέμα της καθαριότητας. Να γίνονται συστάσεις στα παιδιά να μην τρέχουν. Να προλαβαίνουμε μάλλον τους καυγάδες παρά να στήνουμε μετά δικαστήρια. Να απομονώνονται προβληματικά παιδιά όταν υπάρχει σοβαρός λόγος και να βλέπουν στο τέλος του διαλλείματος το διευθυντή.

Παρόμοια, στο χώρο της καντίνας, να παρακολουθείται το θέμα της καθαριότητας και να δίνεται ιδιαίτερη προσοχή στην ευταξία και την αποφυγή σπρωξιμάτων και προστριβών. Να μάθουν τα παιδιά να περιμένουν τη σειρά τους για να εξυπηρετηθούν. Να απαγορεύεται η έξοδος από το σχολείο καθώς και η είσοδος ατόμων ξένων προς το σχολείο. Να παραπέμπονται στο διευθυντή στο τέλος του διαλείμματος οποιαδήποτε σοβαρά περιστατικά.

Κατά την αποχώρηση ο/η υπεύθυνος/η εκπαιδευτικός να βρίσκεται στην έξοδο και να βεβαιώνεται ότι τα παιδιά δε φεύγουν μόνα τους αλλά μαζί με τους γονείς ή κηδεμόνες τους. Αυτό σημαίνει ότι οι εκπαιδευτικοί με τα ανάλογα καθήκοντα θα φροντίζουν να βρίσκονται έγκαιρα στη θέση τους. Όπου δημιουργείται πρόβλημα να ενημερώνεται η διεύθυνση.

Ακολουθεί πρόγραμμα παιδονομίας με την ώρα και το χώρο ευθύνης των εκπαιδευτικών κατά τάξεις και σχολεία. Το πρόγραμμα αυτό είναι για το πρώτο τρίμηνο.

Α΄ Σχολείο	**Δευτέρα**	**Τετάρτη**
Προσέλευση & Συγκέντρωση	Χαράλαμπος Σοφοκλέους Όλγα Σολομώντος	Σταυρούλα Προδρόμου Όλγα Σολομώντος
Στο χωλ	Ελένη Ζάουρα Νίκος Παπαγεωργίου	Χαράλαμπος Σοφοκλέους Αθανασία Παλαιογεώργου
Στην καντίνα	Σταυρούλα Προδρόμου	Παναγιώτα Χατζηκωνσταντίνου
Αποχώρηση	Σάββας Αδάμου	Κυριακή Γεωργιάδη

Β΄ Σχολείο	**Τρίτη**	**Πέμπτη**
Προσέλευση & Συγκέντρωση	Σταυρούλα Προδρόμου Μαρία Ντογραματζή	Ερασμία Παναγιωτόπουλου Μαρία Ντογραματζή
Στο χωλ	Ανδρομάχη Νεοφύτου Κυριακή Γεωργιάδη	Γιώργος Πετρίδης Ελευθερία Χριστοδουλίδου
Στην καντίνα	Λουκία Κυπριανού	Σταυρούλα προδρόμου
Αποχώρηση	Σάββας Αδάμου	Γεωργία Νικολάου

Γ΄ Σχολείο	**α΄ διάλειμμα ***	**β΄ διάλειμμα ***
Προσέλευση & Συγκέντρωση	Λάζαρος Σαχινίδης, Σάββας Αδάμου Κατερίνα Βούρδα, Ανδρούλα Χατζηγεωργίου	
Στο χωλ*	Ελευθερία Δραγκιώτη-Σίμου Παναγιώτης Καραγκούνης	Ευτυχία Παρλά Θεοδώρα Δαμιανού
Στην καντίνα*	Ανδρούλα Χατζηγεωργίου	Κατερίνα Δεσύλλα
Αποχώρηση	Κατερίνα Βούρδα, Λάζαρος Σαχινίδης	

Δ΄ Σχολείο	**α΄ διάλειμμα ***	**β΄ διάλειμμα ***
Προσέλευση & Συγκέντρωση	Λάζαρος Σαχινίδης Κατερίνα Βούρδα, Ανδρούλα Χατζηγεωργίου	
Στο χωλ*	Ελευθερία Δραγκιώτη-Σίμου Παναγιώτης Καραγκούνης	Θεοδώρα Δαμιανού Λάζαρος Σαχινίδης
Στην καντίνα*	Ανδρούλα Χατζηγεωργίου	Κατερίνα Δεσύλλα
Αποχώρηση	Κατερίνα Βούρδα, Παναγιώτης Καραγκούνης	

Σημείωση:

- Οι εκπαιδευτικοί των τάξεων: Α2, Α1 και Προδημοτικής θα βγάζουν τα παιδιά των τάξεων τους για διάλειμμα 5 λεπτά ενωρίτερα και ***θα έχουν οι ίδιοι/ες την υπευθυνότητα παιδονομίας για αυτά τα πέντε λεπτά***.
- Όλοι/ες οι εκπαιδευτικοί οφείλουν να ευρίσκονται έγκαιρα στη θέση τους για τα καθήκοντα παιδονομίας. Δεν κρατάμε παιδιά το διάλειμμα στην τάξη. Συνοδεύουμε την τάξη στο χωλ.
- ***Απαγορεύεται η έξοδος παιδιών στην αυλή χωρίς την επίβλεψη του/της υπεύθυνου/ης εκπαιδευτικού***.
- Παιδιά των οποίων οι γονείς έχουν καθυστερήσει να τα παραλάβουν, πέραν των 10 λεπτών, να οδηγούνται στο γραφείο και να ενημερώνεται το σχετικό βιβλίο.

Ηλεκτρικά Αερόθερμα και Θέρμανση

Διαθέτουμε και μπορούμε να χρησιμοποιούμε Ηλεκτρικά Αερόθερμα, όπου υπάρχει πρόβλημα θέρμανσης. Συνήθως, ο διευθυντής εντοπίζει από πριν το πρόβλημα και θέτει τα αερόθερμα σε λειτουργία για να ζεσταθούν οι τάξεις. Αν για κάποιο λόγο αυτό δεν έχει γίνει και υπάρχει πρόβλημα θέρμανσης, παρακαλούμε, ενημερώστε το γραφείο. Προσοχή! Σε καμιά περίπτωση δεν επιτρέπεται να αγγίζουν τα παιδιά πάνω σε ηλεκτρικές συσκευές ή διακόπτες. Τα αερόθερμα θα πρέπει να επιστρέφονται στο γραφείο μετά τη χρήση τους και να τοποθετούνται στο ράφι αριστερά από την είσοδο, κάτω από τα κουτιά γραφικής ύλης. Αν η τάξη σας έχει υπερθερμανθεί μπορείτε να κλείσετε τη στρόφιγγα στο σώμα. Ανοίξτε όμως ξανά τη στρόφιγγα *πριν αποχωρήσετε* για να είναι ζεστή η τάξη την επόμενη μέρα.

Συγκεντρώσεις Γονέων-Δασκάλων.

Στο τέλος κάθε τριμήνου διοργανώνονται οι συγκεντρώσεις γονέων δασκάλων όπου δίνεται η ευκαιρία να συναντηθούν δάσκαλοι/ες και γονείς και να συζητήσουν την πρόοδο των παιδιών, ούτως ώστε να συντονίζονται οι προσπάθειες για το καλό όλων.

[Αν νομίζετε ότι χρειάζεται να συναντηθείτε πιο νωρίς με κάποιο γονιό ή κηδεμόνα για κάποιο θέμα το οποίο θεωρείτε σοβαρό (μαθησιακό, πρόβλημα πειθαρχίας, συμπεριφοράς ή άλλο) ενημερώστε τη διεύθυνση και ακολουθείστε τις υποδείξεις του διευθυντή στο θέμα. Να προσπαθείτε να αποφεύγετε οποιεσδήποτε συζητήσεις με γονείς ή άλλους παράγοντες - ιδιαίτερα όταν αντιλαμβάνεστε ότι υπάρχει κάποιο πρόβλημα - για να μην κινδυνεύετε να παρεξηγηθείτε ή να εκτεθείτε. Ο διευθυντής πολλές φορές γνωρίζει επιπρόσθετες πληροφορίες και πρέπει να τηρείται πάντα ενήμερος.]

Οι συγκεντρώσεις γονέων-δασκάλων αποσκοπούν στη σύσφιξη των δεσμών του σχολείου με τους γονείς, στην παρουσίαση μιας θετικής εικόνας του σχολείου και των παιδιών καθώς και στην αναβάθμιση της εργασίας που επιτελείται. Οι γονείς θα μπορούν να επισκεφθούν τους/τις δασκάλους/ες στις τάξεις και να έχουν μια σύντομη και περιεκτική συνομιλία για την πρόοδο του παιδιού τους.

Για την καλλίτερη παρουσίαση του σχολείου, παρακαλούμε, οι εκπαιδευτικοί να προβούν σε αξιολόγηση των παιδιών πάνω σε συγκεκριμένη ύλη που έχει διδαχθεί. Θα συμπληρώσουμε φέτος, όπως και πέρσι, για κάθε παιδί, το σχετικό δελτίο με γενικές σημειώσεις για: την πρόοδο που παρατηρήσαμε στο παιδί, τα επιτεύγματα του κατά τη διάρκεια του τριμήνου και τους τομείς όπου χρειάζεται βελτίωση. Στο δελτίο αυτό να αναγραφούν *συνοπτικά* και *περιεκτικά* οι παρατηρήσεις σχετικά με την πρόοδο του παιδιού. Δε θα πάρουν οι γονείς το δελτίο. Το κρατάμε για το φάκελο αξιολόγησης του παιδιού που θα βρίσκεται στο γραφείο του σχολείου. Η εισαγωγή του δελτίου αυτού πέρυσι βοήθησε σε μια πιο ομοιόμορφη και ενημερωμένη παρουσίαση της εικόνας των παιδιών. Θα μπορείτε ακόμα να δείξετε στους γονείς τη δουλειά των παιδιών μέσα στα βιβλία και στα τετράδιά τους. Θα μπορείτε να τα έχετε αυτά οργανωμένα με τη βοήθεια των παιδιών πάνω στα θρανία προτού να βγείτε για διάλειμμα. Θα πρέπει έξω από κάθε τάξη να τοποθετηθούν καρέκλες για να κάθονται οι γονείς που θα περιμένουν σειρά.

Το πρόγραμμα της ημέρας θα αλλάξει κάπως λόγω των συγκεντρώσεων. Τα παιδιά θα πρέπει να οδηγηθούν με τάξη στην εκκλησία όπου θα γίνει κατηχητικά μάθημα για τα λειτουργικά σκεύη. Οι εκπαιδευτικοί θα μπορούν μετά να μεταβούν στις τάξεις όπου θα δουν τους γονείς. Κατά το τέλος των συγκεντρώσεων, δηλαδή 15΄ πριν το τέλος της ώρας, οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να έχουν ολοκληρώσει την επαφή τους με τους γονείς και να επιστρέψουν στην εκκλησία για να πάρουν τα παιδιά πίσω στην τάξη. Εκεί τα παιδιά θα τακτοποιήσουν τα πράγματά τους. Οι γονείς τότε θα συναντηθούν με το διευθυντή που θα προβεί σε μια αξιολόγηση του έργου που επιτελέστηκε και θα αναφερθεί στα σχέδια για το επόμενο τρίμηνο. Κατά τα τελευταία αυτά 15 λεπτά οι εκπαιδευτικοί θα βρίσκονται στις τάξεις τους με τα παιδιά και δεν μπορούν να δουν γονείς. Παρακαλούμε, το πρόγραμμα αυτό να ακολουθηθεί πιστά.

Λεπτομέρειες για την αρτιότερη οργάνωση μπορούν να συζητηθούν στην εκπαιδευτική μας συνάντηση ή κατ' ιδίαν, αν αυτό κρίνεται απαραίτητο. Πιο κάτω δίνονται οι ημερομηνίες και ώρες των συγκεντρώσεων.

Σχολείο	Ημερομηνία	Διάλειμμα	Συγκ. Γον. – Δασκ.	Συγκ. Γον. – Διευθ.
Α΄ (Δ./Τ.)	8/12/1999 Τετάρτη.	6.50 – 7.00 μ.μ	7.00 – 7.45 μ.μ	7.45 – 8.00 μ.μ
Β΄ (Τ./π.)	2/12/1999 Πέμπτη	6.50 – 7.00 μ.μ	7.00 – 7.45 μ.μ	7.45 – 8.00 μ.μ
Γ΄ (Σ. π.)	11/12/1999 μεσημέρι	11.35 – 11.45 μ.μ.	11.45 – 12.45 μ.μ.	12.45 – 1.00 μ.μ.
Δ΄ (Σ. α.)	11/12/1999 βράδυ	4.35 – 4.45 μ.μ.	4.45 – 5.45 μ.μ.	5.45 – 6.00 μ.μ.

Παρακαλούμε, να δώσετε ιδιαίτερη προσοχή στο τι λέγεται στους γονείς. Προσπαθούμε να παρουσιάζουμε πάντα με θετικό τρόπο τα σχόλιά μας. Σχολιάζουμε την πρόοδο του παιδιού τους και δεν προβαίνουμε σε σχόλια για οποιοδήποτε άλλο παιδί ακόμα και αν το επιδιώκουν οι γονείς. Περιοριζόμαστε στην ακαδημαϊκή επίδοση του παιδιού. Σχολιάζουμε την τάξη μας και δεν ασχολούμαστε με άλλες τάξεις ή άλλους συναδέλφους. Επικεντρώνουμε τα σχόλιά μας στα επόμενα βήματα που θα μπορούσαν να γίνουν, στις εφικτές λύσεις που θα μπορούσαν να αναβαθμίσουν την επίδοση του παιδιού. Να ληφθεί υπόψιν ότι σε μια τάξη με 16 παιδιά, δεδομένου ότι θα έρθουν όλοι οι γονείς, θα έχετε περίπου 3½ λεπτά για να αναφέρετε στους γονείς τα απαραίτητα. Χρειάζεται επομένως να έχουμε ακρίβεια στο χρόνο μας και να κάνουμε συγκεκριμένα και λιτά σχόλια. *Μη σχολιάσετε συναδέλφους ή θέματα άλλα που δε σχετίζονται με την πρόοδο του παιδιού. Δεν υπάρχει λόγος να κάνετε κάτι τέτοιο, ούτε ο χρόνος το επιτρέπει. Δυστυχώς σε προηγούμενες συναντήσεις, παρά τις προφορικές υποδείξεις μας σημειώθηκαν κάποια ατυχή σχόλια τα οποία δημιούργησαν αχρείαστες καταστάσεις.*

Να αποφύγετε οπωσδήποτε να δείτε τους γονείς σε ώρα που είναι ακατάλληλη (π.χ. όταν φεύγετε από τη συγκέντρωση*). [Όποιες δικαιολογίες και αν σας προβάλουν ορισμένοι, το σχολείο ορίζει την ώρα της συγκέντρωσης και θα πρέπει οι γονείς να προσέλθουν κατά την ώρα αυτή και να σεβαστούν τους/τις εκπαιδευτικούς. Δε μπορούν π.χ. να σας σταματούν την ώρα που πηγαίνετε με τα παιδιά στη τάξη σας επειδή δε θα μπορούν αργότερα. Να διευθετήσουν σε τέτοια περίπτωση, μέσω της διεύθυνσης, να σας συναντήσουν κάποια άλλη φορά.]* Στο παρελθόν παρατηρήθηκε ανομοιομορφία όταν εκπαιδευτικοί είδαν όλους τους γονείς μαζί αντί ξεχωριστά. Οι συγκεντρώσεις αυτές γίνονται για μια κατ' ιδίαν συνάντηση με τους γονείς. Αν θεωρείτε αναγκαία μια ομαδική συγκέντρωση γονέων για να παρουσιάσετε κάποιο θέμα ή για κάτι που εσείς θεωρείτε αναγκαίο, παρακαλούμε, αναφέρετέ το στη διεύθυνση για να γίνουν οι σχετικές διευθετήσεις.

Αν αντιμετωπίζετε σοβαρά προβλήματα με κάποιο παιδί να αναφερθείτε σε αυτά, παρουσιάζοντας π.χ. την επαναλαμβανόμενη ανάρμοστη συμπεριφορά ως σοβαρό εμπόδιο στην επίτευξη προόδου. Αν είναι απαραίτητο μπορείτε να συζητήσετε το θέμα με τον διευθυντή. Παρακαλούμε, να κρατήσετε γραπτή σημείωση για τα σχόλιά σας στο δελτίο.

Έχουμε τη βεβαιότητα ότι ακολουθώντας τα πιο πάνω και προσθέτοντας τον πλούτο των προσωπικών σας εμπειριών και γνώσεων θα μπορέσουμε στις συγκεντρώσεις αυτές να δώσουμε μια όσο το δυνατόν ακριβέστερη εικόνα των παιδιών στους γονείς των αλλά και μια άριστη, θετική εικόνα του σχολείου μας.

<u>Κουτί Γραφικής Ύλης Τάξης:</u>

Τέθηκε πέρυσι σε εφαρμογή το *κουτί Γραφικής ύλης Τάξης* για να λύσει το πρόβλημα της ακαταστασίας όσον αφορούσε τη χρήση των μαρκαδόρων και των σπόγγων για τους πίνακες. Περιέχει τα ακόλουθα: 1 μπλε μαρκαδόρο, 1 μαύρο μαρκαδόρο, 1 σπόγγο, 1 κόκκινη πέννα (στυλό) (για να σημειώνονται οι απουσίες), 1 μαύρη πέννα (για να σημειώνονται οι παρουσίες και η διδαχθείσα έλη), μολύβια και πρόχειρες κόλλες (για τις περιπτώσεις εκείνες που κάποια παιδιά δεν έχουν τα απαραίτητα). Θα επιδιώξουμε φέτος να προσθέσουμε μπλου-τακ, σβηστήρια (γόμες) και ξύστρες. Αν νομίζετε ότι χρειάζεται και οτιδήποτε άλλο, παρακαλούμε, εισηγηθείτε το στο γραφείο.

Κάθε κουτί φέρει τον αριθμό της αντίστοιχης αίθουσας διδασκαλίας. Για αυτό παρακαλούμε να παίρνετε το δικό σας για να μη δημιουργείται σύγχυση και αναστάτωση. Συστήνουμε σε όλους/όλες να παίρνουν το κουτί από το γραφείο μαζί με το Βιβλίο Τάξης *πριν τη συγκέντρωση* και να τα επιστρέφουν ξανά στη θέση τους μετά που θα φύγουν τα παιδιά. Δυστυχώς, δεν μπορούμε να αφήνουμε τα κουτιά γραφικής ύλης στις τάξεις, λόγω του ότι οι αίθουσες χρησιμοποιούνται κάποτε και από άλλους και όποτε τα αφήσαμε στο παρελθόν, χάθηκαν πράγματα ή δημιουργήθηκαν ζημιές. Ελπίζουμε ότι σύντομα θα καταφέρουμε να βάλουμε στις τάξεις έδρες με συρτάρια όπου θα μπορούν αυτά να μένουν και να ασφαλίζονται. Παρακαλούμε θερμά να υπάρξει συνεργασία στο θέμα αυτό και ο/η κάθε εκπαιδευτικός να ελέγχει το κουτί της τάξης του/της όταν το παίρνει και όταν το επιστρέφει για να βεβαιώνεται ότι περιέχονται όλα τα απαραίτητα. Αν διαπιστώνετε ότι κάτι λείπει ή χρειάζεται ανανέωση, παρακαλούμε, ενημερώνετε το γραφείο έγκαιρα.

Βιβλίο Τάξης:

Το "Βιβλίο Τάξης" είναι επίσημο βιβλίο του σχολείου, γι αυτό και κάθε εκπαιδευτικός έχει υποχρέωση να το ενημερώνει κάθε φορά, με υπευθυνότητα και συνέπεια.

Το βιβλίο παραμένει πάντοτε στο σχολείο και φυλάγεται στο γραφείο του διευθυντή. Παρακαλούνται οι εκπαιδευτικοί να το παίρνουν πριν από την έναρξη των μαθημάτων και να το επιστρέφουν στη θέση του κατά την αποχώρησή τους.

Οι παρουσίες/απουσίες θα παίρνονται μόλις τα παιδιά και οι εκπαιδευτικοί μπουν στις τάξεις, κατά την έναρξη του μαθήματος. Οι απουσίες να σημειώνονται με **Ο** χρώματος κόκκινου και οι παρουσίες με **/** χρώματος μαύρου. Είναι απαραίτητο να ενημερώνεται το βιβλίο έγκαιρα και επακριβώς, ώστε να μπορεί το γραφείο να ειδοποιεί τις οικογένειες των παιδιών που απουσιάζουν, καθώς και για λόγους ασφαλείας των παιδιών και κατοχύρωσης του/της εκπαιδευτικού. Εάν κάποιο παιδί προσέλθει με καθυστέρηση πέραν της προσευχής θα αναγράφεται με μαύρο μελάνι το κεφαλαίο γράμμα **Α** (άργησε) μέσα στον κύκλο. Παρακαλούμε, ιδιαίτερα να προσεχθεί το θέμα της καθυστέρησης. Στο τέλος της σελίδας, στην ανάλογη θέση, να αναγράφεται πάντα το σύνολο των παρόντων παιδιών (για περίπτωση έκτακτης ανάγκης). Εάν κάποιο παιδί αποχωρήσει πιο νωρίς, θα αναγράφεται με κόκκινο το μικρό γράμμα **α** (αποχώρησε) πάνω από την παρουσία (/) και να σημειώνεται το νέο σύνολο με κόκκινο χρώμα (χωρίς να σβήνεται το προηγούμενο).

Τα στοιχεία των μαθητών, με τα ονόματα και επαγγέλματα των γονέων, ημερομηνία γεννήσεως, ακριβείς διευθύνσεις και τηλέφωνα των παιδιών ή και άλλα χρήσιμα στοιχεία, είναι απαραίτητο να συμπληρωθούν με ακρίβεια και ευκρίνεια μόλις πάρετε το βιβλίο στα χέρια σας. Τα στοιχεία θα σας τα δώσει το γραφείο και δε χρειάζεται να τα πάρετε από τα παιδιά. Τα επαγγελματικά στοιχεία των γονέων θα σας δοθούν για να τα συμπληρώσετε αργότερα. Ο αριθμός μητρώου για το κάθε παιδί θα συμπληρωθεί από το γραφείο του σχολείου. ***Τα στοιχεία αυτά είναι εμπιστευτικά και δεν κοινοποιούνται πουθενά.***

Ζητούμε από όλους και όλες να αντιμετωπίσουν το θέμα της συμπλήρωσης των στοιχείων με κάθε σοβαρότητα και να τα χειρίζονται με εχεμύθεια. Σύμφωνα με τη νομοθεσία περί ασφαλείας πληροφοριών έχουμε υποχρέωση να χειριζόμαστε τις πληροφορίες αυτές εμπιστευτικά και απαγορεύεται να έχουν πρόσβαση στις πληροφορίες αυτές τρίτα πρόσωπα. Πέρσι παρουσιάστηκαν τρεις περιπτώσεις προσώπων που δεν είχαν δικαίωμα επαφής με συγκεκριμένα παιδιά και επεδίωκαν να εξασφαλίσουν, με ψευδείς παραστάσεις, τις διευθύνσεις και τα τηλέφωνα των παιδιών αυτών. Επειδή μπορεί πολλές φορές να είμαστε ανυποψίαστοι και να μπλέκουμε σε ανεπιθύμητες καταστάσεις παροτρύνουμε όλους και όλες να αρνούνται κοινοποίηση των πληροφοριών αυτών και να ενημερώνουν αμέσως το γραφείο σε περίπτωση που παρουσιάζεται τέτοιο πρόβλημα.

Στη Διδαχθείσα Ύλη να σημειωθεί αρχικά το βιβλίο (βασικό βοήθημα) που χρησιμοποιεί η τάξη. Έπειτα, να αναφέρονται απλώς τα κεφάλαια που διδάχτηκαν, οι σχετικές σελίδες και να αναγράφεται περιεκτικά η ύλη. Στα κοινωνικά θέματα να ακολουθείται παρόμοια διαδικασία. Αν το βασικό βοήθημα αλλάξει αργότερα ή συμπληρώνεται με άλλο βοήθημα να υπάρχει σχετική ένδειξη.

Η σελίδα Προβλήματα Τάξης θα πρέπει να ενημερώνεται με υπευθυνότητα. Να σημειώνεται εδώ οποιοδήποτε πρόβλημα προέκυψε π.χ. αλλαγή δασκάλου, σοβαρή αταξία, συστηματική αμέλεια παιδιού, ατύχημα κ.λ.π.

Στις παρατηρήσεις για τους μαθητές και τις προτάσεις και σκέψεις για την επόμενη χρονιά δεν θα γράψετε τίποτα μέχρι να κάνουμε ιδιαίτερη αναφορά στο τρίτο τρίμηνο. Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε τις λευκές σελίδες στο τέλος του βιβλίου για οποιεσδήποτε άλλες σημειώσεις. (Για το δελτίο προόδου βλέπε *«Συγκεντρώσεις Γονέων-Δασκάλων»*).

Για να ελέγχουμε την ελλιπή παρακολούθηση έχουμε διαμορφώσει ένα τύπο επιστολής που θα στέλνουμε στο σπίτι από το Νοέμβριο 1999. Την επιστολή αυτή, θα συμπληρώνουν και θα στέλνουν στο σπίτι οι εκπαιδευτικοί. Στο πίσω μέρος του Βιβλίου Τάξης σε ειδικό φάκελο θα φυλάγονται τα δικαιολογητικά για τις απουσίες των παιδιών.

Θα προστεθεί σελίδα δανεισμού βιβλίων βιβλιοθήκης, για να είναι σε θέση οι εκπαιδευτικοί τόσο να παρακολουθούν την κίνηση βιβλίου στην τάξη τους, όσο και να βεβαιώνονται ότι τα βιβλία επιστρέφονται έγκαιρα και σε καλή κατάσταση.

Μπορεί ακόμα να προστεθεί και σελίδα παρακολούθησης της κατ' οίκον εργασίας.

Σχολικό περιοδικό

Θα κυκλοφορήσει και φέτος για όγδοη χρονιά το Ετήσιο Σχολικό περιοδικό. Το περιοδικό μας εκδίδεται συνήθως στο τέλος της σχολικής χρονιάς. Θα πρέπει όμως να περιλαμβάνει εργασίες που να αντανακλούν την όλη πορεία του σχολείου. Να καταβληθεί προσπάθεια να συμμετέχουν με γραπτές εργασίες ή με ζωγραφιές όλα τα παιδιά. Κάθε παιδί θα μπορεί να συμμετέχει με μια μόνο εργασία. Οι εργασίες θα πρέπει να αντανακλούν το προσωπικό ύφος και την έκφραση του παιδιού και όχι του/της δασκάλου/ας. Να παραδίνονται στο γραφείο χωρίς ορθογραφικά λάθη, να είναι σύντομες, καθαρογραμμένες και να αναγράφεται σ' αυτές καθαρά το ονοματεπώνυμο, η ημερομηνία, η τάξη και το σχολείο. Να γίνει από κάθε τάξη επιλογή από τις καλύτερες εργασίες των παιδιών σ' όλη τη διάρκεια της χρονιάς. Μπορείτε αν θέλετε να παραδώσετε περισσότερες από μια εργασίες για κάθε παιδί αλλά στο τέλος θα επιλεγεί μόνο μία.

Χρειάζεται να ξεκινήσουμε από τώρα να μαζεύουμε υλικό για να μη μείνουμε την τελευταία στιγμή. Η δακτυλογράφηση των κειμένων, η επιλογή των σχεδίων και η μεταφορά τους στον υπολογιστή, καθώς και η επιμέλεια της έκδοσης, είναι όλα μέρη μιας χρονοβόρας διαδικασίας. Για να έχουμε μια πλούσια, καλαίσθητη έκδοση αξιώσεων χρειάζεται να προγραμματιστούμε σωστά και να έχουμε άνεση χρόνου, τόσο εμείς όσο και το τυπογραφείο. Μια προοπτική ακόμα, είναι η έκδοση του περιοδικού σε CD Rom, παράλληλα με το βιβλίο. Εργασίες, λοιπόν, θα γίνονται δεκτές από τώρα. Την εβδομάδα 15/5 – 20/5/2000 θα πρέπει να έχουμε παραδώσει το περιοδικό στο τυπογραφείο.

Θα μπορούν να χρησιμοποιηθούν οι ηλεκτρονικοί υπολογιστές στη βιβλιοθήκη για να γράψουν τα ίδια τα παιδιά τις εργασίες τους. Μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε παλαιότερες εκδόσεις του σχολικού περιοδικού ως κίνητρο για το γραπτό λόγο. Παράλληλα, αναφέρουμε εδώ ως κίνητρο την πιθανότητα να ενωθούμε με το Διαδίκτυο και να δημιουργήσουμε ιστοσελίδα όπου θα παρουσιάζονται οι εργασίες των παιδιών μαζί με άλλα στοιχεία του σχολείου.

Το σχολείο μας θα εμπλουτιστεί σύντομα με την ψηφιακή φωτογραφική που πήραμε με τα κουπόνια του Tesco και αυτό θα δώσει κάποια άλλη διάσταση στη χρήση των ηλεκτρονικών υπολογιστών σε σχέση με την απεικόνιση της σχολικής ζωής.

Σχολική Λέσχη

Η Σχολική Λέσχη λειτουργεί κάθε Παρασκευή για δυο ώρες και σκοπό έχει να βοηθήσει στη μετάδοση και βίωση των πολιτισμικών μας καταβολών.

Το πρόγραμμα της Λέσχης περιλαμβάνει τόσο ψυχαγωγικές άσο και εκπαιδευτικές δραστηριότητες. Θα γίνεται χρήση των εκπαιδευτικών προγραμμάτων στους ηλεκτρονικούς μας υπολογιστές, της βιβλιοθήκης, θα γίνονται προβολές ντοκιμαντέρ και άλλων ταινιών σχετικών με την ύλη των τάξεων A-Level και GCSE καθώς και ταινίες ή διαφάνειες για το μάθημα της Ελληνορθόδοξης Χριστιανικής Αγωγής, της Ιστορίας και Γεωγραφίας του τόπου μας. Θα διοργανώνονται παραδοσιακά παιχνίδια, διαγωνισμοί, καλλιτεχνικό εργαστήρι, ομάδα κουκλοθέατρου, καραγκιόζη κ.ά. Ίσως, στο πρόγραμμα να εντάξουμε και μια τάξη βυζαντινής μουσικής.

Οι αριθμοί των παιδιών και οι ηλικίες τους θα καθορίσουν σε ένα μεγάλο βαθμό τη λειτουργία της Λέσχης. Δεν έχουμε καταλήξει ακόμα στο οριστικό αναλυτικά πρόγραμμα που θα ακολουθήσουμε, αλλά θα καταβάλλεται προσπάθεια (όπου είναι απαραίτητο) οι δραστηριότητες αυτές να είναι διαβαθμισμένες σε δύο επίπεδα. Τα παιδιά θα έχουν τη δυνατότητα να περάσουν από ένα ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων μέσα στη δίωρη λειτουργία της Λέσχης. Στο πρόγραμμα θα συμμετέχουν γονείς, που ήδη συνδράμουν τα μέγιστα στη λειτουργία του σχολείου.

Σχολή Γονέων

Προγραμματίζεται η λειτουργία «Σχολής Γονέων» κατά την τελευταία εβδομάδα κάθε μήνα. Θα δίνεται η ευκαιρία παρουσίασης από επισκέπτες ομιλητές θεμάτων γενικού ή εξειδικευμένου ενδιαφέροντος, καθώς και η διοργάνωση ομάδων εργασίας που σκοπό θα έχουν να βοηθήσουν τους γονείς με τη μελέτη των παιδιών τους. Αν θα μπορούσατε να βοηθήσετε την προσπάθεια αυτή, παρακαλούμε, ενημερώστε το γραφείο.

Παρακολουθήσεις

Εκφράστηκε από μέλη του διδακτικού προσωπικού η εισήγηση να διοργανώσουμε παρακολουθήσεις μαθημάτων μεταξύ μας. Η πολύ ενδιαφέρουσα αυτή εισήγηση, νομίζουμε ότι αν εφαρμοστεί οργανωμένα μόνο όφελος μπορεί να προσφέρει. Θα έχουν τη δυνατότητα έτσι οι εκπαιδευτικοί να ανταλλάξουν επισκέψεις, να παρακολουθήσουν πώς ένας/μια συνάδελφος διδάσκει ένα συγκεκριμένο θέμα, ή πώς αντιδρούν τα παιδιά σε μια άλλη τάξη, πώς εργάζονται κλπ.

Γίνεται, πιστεύουμε, από όλους αντιληπτό το γεγονός ότι θα πρέπει να προηγηθούν κάποιες διευθετήσεις για κάτι τέτοιο. Τέτοιες ανταλλαγές επισκέψεων θα πρέπει να γίνονται κατόπιν αμοιβαίας συνεννοήσεως και σε συνεννόηση με τη διεύθυνση. Θα λαμβάνεται πρόνοια την ευθύνη της τάξης να μην έχει ο/η εκπαιδευτικός που θα κάνει παρακολούθηση. Θα μπορούσε, ίσως, να γίνει η παρακολούθηση κατά την ώρα που η τάξη κάνει χορό ή επισκέπτεται τη βιβλιοθήκη. Πιστεύουμε, ωστόσο, ότι με δεδομένη την καλή θέληση δε θα υπάρξουν προβλήματα. Θα μπορούσαν ακόμα να οργανωθούν επισκέψεις εκπαιδευτικών στις αντίστοιχες ή άλλες τάξεις που εργάζονται στα καθημερινά ή στα Σαββατιανά σχολεία, πάντα, βέβαια, κατόπιν συνεννοήσεως. Νομίζουμε πως, παρόλον ότι δεν έχουμε ξαναδοκιμάσει ανταλλαγές επισκέψεων στο σχολείο μας, αξίζει να δώσουμε στην εισήγηση αυτή μια ευκαιρία.

Για να υπάρχει ομοιομορφία στον τρόπο που θα διεξαχθούν αυτές οι παρακολουθήσεις εισηγούμαστε οι εκπαιδευτικοί που επισκέπτονται τις τάξεις να αποφεύγουν τη συμμετοχή τους στο μάθημα και να κάνουν όσο το δυνατόν λιγότερο αισθητή την παρουσία τους. Την επίσκεψη θα ανταποδώσουν οι εκπαιδευτικοί που παρακολουθήσατε. Ο/Η εκπαιδευτικός θα μπορούσε να παρακολουθήσει τον ιδιαίτερο τρόπο με τον οποίο παρουσιάζονται τα ακόλουθα:

- η διδασκαλία ,
- η ανταπόκριση / στάση των παιδιών,
- τα επίπεδα ,
- η πρόοδος ,
- άλλες σημαντικές ενδείξεις για τη δυνατότητα των παιδιών να εφαρμόζουν τις δεξιότητες: της ανάγνωσης, του γραπτού και προφορικού λόγου, της ακρόασης.

Δεν αναμένεται όλα τα πιο πάνω να παρατηρηθούν σε ένα μάθημα και πολύ περισσότερο στον περιορισμένο χρόνο των 15 λεπτών που θα διαρκέσει μια παρακολούθηση. Τα πιο πάνω αποτελούν ένα ενδεικτικό και όχι εξαντλητικό κατάλογο που καλό είναι να τον έχουμε υπ' όψιν μας, τόσο κατά τις παρακολουθήσεις όσο και κατά τον προγραμματισμό μας.

Συνάδελφοι που διαφωνούν με το θεσμό των παρακολουθήσεων και οπωσδήποτε δε θα ήθελαν να συμμετέχουν στο σχήμα αυτό, παρακαλούμε όπως ενημερώσετε εμπιστευτικά τη διεύθυνση, προς αποφυγή παρεξηγήσεων. Ο θεσμός αυτός δεν αποτελεί πολιτική του σχολείου μας. Διοργανώνεται εθελοντικά κατά το πρώτο τρίμηνο σε δοκιμαστική μόνο βάση.

Αριθμός παιδιών κατά τάξεις

Η επιτροπή σε συνεδρία της στο τέλος της σχολικής χρονιάς 1997-1998 αποφάσισε να περιορίσει των αριθμό των παιδιών στις τάξεις, ει δυνατόν, στα 17. Η κτιριακή πραγματικότητα ωστόσο επιβάλλει στις Γ΄ έως και A-Level τάξεις, αριθμό όχι μεγαλύτερο των 16. καταβλήθηκαν και καταβάλλονται προσπάθειες αυτό να ισχύσει σε όλες τις περιπτώσεις. Είμαστε υποχρεωμένοι/ες, ωστόσο, να λάβουμε υπόψιν και το ενδεχόμενο διακοπής φοίτησης και αποχώρησης παιδιών, όπως συμβαίνει συνήθως. Φέτος δημιουργήθηκε πρόβλημα γιατί παιδιά που δεν έκαναν εγγραφή ξεκίνησαν να φοιτούν στο σχολείο χωρίς να λάβουν υπ' όψιν τις εκκλήσεις που έγιναν πέρσι. Αυτό δημιούργησε μια δύσκολη κατάσταση της οποίας επιλαμβάνεται η επιτροπή γονέων. Ζητούμε την κατανόηση και τη συνεργασία όλων στο θέμα αυτό, ούτως ώστε με συνέπεια και διάκριση να χειριστούμε την κατανομή παιδιών κατά τάξεις προς όφελος τόσο των παιδιών όσο και της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

Υπάρχει το ενδεχόμενο, για συγκεκριμένες τάξεις να εισάγουμε το θεσμό των βοηθών δασκάλων. Κάτι τέτοιο, βέβαια, προτού ενεργοποιηθεί, θα συζητηθεί με τους/τις εκπαιδευτικούς των επηρεαζόμενων τάξεων.

Πυρασφάλεια

Το θέμα της πυρασφάλειας είναι όντως ένα κατά κυριολεξία *φλέγον* θέμα. Παρόλο που το σχολείο όταν κτίστηκε είχε όλες τις προδιαγραφές και τις πρόνοιες που του εξασφάλιζαν την άδεια οικοδομής (και εξακολουθεί να τις έχει), η διαρρύθμιση του χώρου είναι τέτοια που σε περίπτωση πυρκαγιάς, με την όλη κατάσταση και τον πανικό, που πολλές φορές δημιουργείται, τίθενται σε κίνδυνο ζωές. Ο μόνος τρόπος για να απαμβλυνθεί το πρόβλημα είναι η οργάνωση της αντιμετώπισης τέτοιων περιστατικών και η εκπαίδευση όλων στην αντιμετώπιση μιας τέτοιας κατάστασης.

Για το λόγο αυτό επιμείναμε από την αρχή της περσινής σχολικής χρονιάς και επιμένουμε στην εύρυθμη διακίνηση στο χώρο, στην προσέλευση και αποχώρηση των παιδιών κ.λ.π. Το θέμα αυτό είναι πολύ σημαντικό και θα συνιστούσαμε να αντιμετωπιστεί από όλους/ες με περισσότερη επιμονή γιατί υπάρχουν δυο βασικά πλεονεκτήματα:

(α) Μαθαίνουν τα παιδιά να μπαίνουν σε σειρές, πειθαρχούνται πιο εύκολα, μειώνεται ο κίνδυνος δυστυχημάτων, μπαίνουν πιο ήρεμα στην τάξη, διατηρείται ευταξία και θετικό κλίμα

(β) προετοιμάζονται τα παιδιά και παίρνουν την απαραίτητη εμπειρία της διακίνησης με τάξη, που θα είναι σωτήρια σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης.

Έχουμε παρατηρήσει πέρυσι με χαρά ότι επιτεύχθηκε μεγάλη πρόοδος στον τομέα αυτό. Με λίγο περισσότερη επιμονή θα εκλείψουν και οι λίγες εξαιρέσεις. Χρειάζεται, λοιπόν, απαραίτητα να δώσουμε και στο θέμα αυτό ιδιαίτερη προσοχή και βαρύτητα. Να προσέχετε, δηλαδή, να μην επιτρέπετε στα παιδιά να τρέχουν στους διαδρόμους ή στις σκάλες. Να τα μάθετε να ανεβαίνουν και να κατεβαίνουν με τάξη. Να συνοδεύετε απαραίτητα τα παιδιά κατά τη διακίνησή τους προς και από το χωλ. Σε καμιά περίπτωση να μην αφήνετε τα παιδιά μόνα τους. (Είτε θέλουν να σας μιλήσουν γονείς, είτε θέλετε εσείς να πάρετε κάτι την ώρα εκείνη, είτε χρειάζεται να μιλήσετε με κάποιο/α συνάδελφο, να θυμάστε ότι δεν είναι η κατάλληλη στιγμή, γιατί εσείς έχετε υπευθυνότητα για τη διακίνηση των παιδιών της τάξης σας με ασφάλεια και τάξη). Αν υπάρχει απόλυτη ανάγκη να αντικατασταθείτε για λίγο, για οποιοδήποτε λόγο, ειδοποιείστε το γραφείο.

- Εισηγούμαστε: με τον ίδιο τρόπο που τα παιδιά πηγαίνουν στις τάξεις με σειρά, έτσι πάλι να αποχωρούν από τις τάξεις είτε για το διάλειμμα, είτε για το χορό, είτε για τη βιβλιοθήκη, είτε για την αποχώρηση.

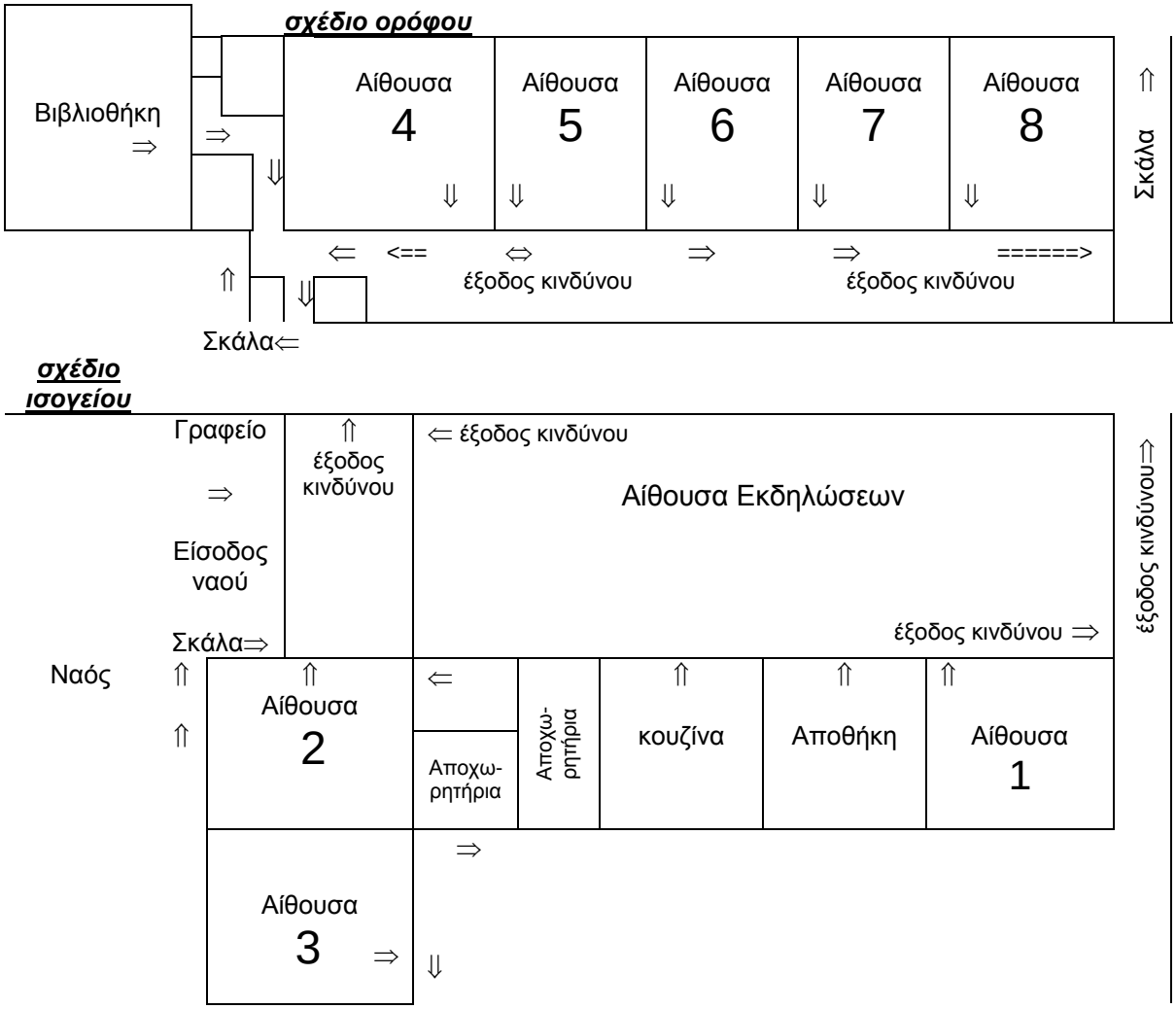
Όλα αυτά, που μπορεί να φαίνονται υπερβολικά, μπορούν να επιτευχθούν πολύ εύκολα με λίγη καλή διάθεση, με επιμονή και με συνέπεια. Θα είναι όμως πολύ χρήσιμα σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης.

Προβλεπόμενες εστίες πυρκαγιάς κατά την ώρα λειτουργίας του σχολείου είναι το λεβητοστάσιο, η κουζίνα και η εκκλησία. Η θέση των πιο πάνω χώρων, σε σχέση με τη χρήση του χώρου γενικότερα, από το σχολείο, δημιουργεί πρακτικές δυσκολίες, όσον αφορά την πορεία διαφυγής και διεξόδου, μια και το λεβητοστάσιο βρίσκεται ακριβώς δίπλα στην είσοδο του σχολείου, που αποτελεί έξοδο κινδύνου, μέσα στην εκκλησία στεγάζεται μια τάξη και η βιβλιοθήκη και τέλος η κουζίνα βρίσκεται στο κέντρο του χωλ όπου γίνονται πολλές σχολικές δραστηριότητες (συγκέντρωση, χορός, τραγούδι, διάλειμμα).

Παράλληλα, εκτός από την πορεία και τις εξόδους διαφυγής είναι σημαντικό να οριστεί ένα σημείο αναφοράς, ένας χώρος συγκέντρωσης, δηλαδή, μακριά από την εστία κινδύνου, άπου θα μπορεί με ασφάλεια να γίνει έλεγχος και καταμέτρηση των παιδιών, για να μπορούν να εισέλθουν και πάλι στο κτήριο, με το πέρας του κινδύνου. Το σημείο αναφοράς, λόγω της διαρρύθμισης του χώρου, θα είναι εκ των πραγμάτων στο πεζοδρόμιο του Logan Road, στην πλευρά της εκκλησίας, περίπου 10-15 μέτρα δεξιότερα.

Η πρόταση που ακολουθεί πιο κάτω αποτελεί μια πιθανή λύση. Ετοιμάστηκε πέρσι για να αποτελέσει την πολιτική μας στο θέμα της πυρασφάλειας αλλά δεν δοκιμάστηκε. Θα δοκιμαστεί φέτος και θα χρονομετρηθεί. Θα γίνουν ίσως κάποιες αλλαγές και θα ξαναδοκιμαστεί μέχρι που να καταλήξουμε στην πιο ασφαλή και σίγουρη διαδικασία.

Κατά τη διακίνηση των παιδιών προς το σημείο αναφοράς θα πρέπει να καταβληθεί ιδιαίτερη φροντίδα ούτως ώστε: να αντιμετωπιστεί η άσκηση συναγερμού με τη δέουσα σοβαρότητα, να ακολουθηθεί η ακριβής πορεία διαφυγής με τάξη, να ληφθεί μέριμνα για αποφυγή βίαιης εξόδου από τις τάξεις, σπρωξιμάτων κ.λ.π.

Τι θα πρέπει να γίνει σε περίπτωση πυρκαγιάς

Υπεύθυνοι/ες εκπαιδευτικοί - Υπεύθυνος/η Επιτροπής Γονέων - Διευθυντής

1. Σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης σημάνετε συναγερμό.
2. Εγκαταλείψετε την αίθουσα με τάξη.
3. Κλείστε την πόρτα μετά την έξοδο του τελευταίου προσώπου.
4. Οι υπεύθυνοι/ες εκπαιδευτικοί των τάξεων να πάρουν μαζί τους το Βιβλίο Τάξης ή να το πάρουν από το σημείο αναφοράς *(αν το βιβλίο βρίσκεται στο γραφείο)*.
5. Να διαφύγετε ακολουθώντας τη διαδρομή διαφυγής σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης, όπως αυτή παρουσιάζεται στο σχεδιάγραμμα της τάξης που εγκαταλείψατε.
6. Προχωρήστε στο σημείο αναφοράς.
7. Ελέγξετε όλους/ες τους/τις παρόντες/ούσες και δώστε αναφορά στον/στην υπεύθυνο/η της επιτροπής γονέων *(ή, στην απουσία αυτών, στο διευθυντή)*.
8. Αναφέρετε οποιοδήποτε πρόσωπο γνωρίζετε ότι απουσιάζει αμέσως.

Υπεύθυνος/η Επιτροπής Γονέων

1. Ελέγξετε όλους τους επισκέπτες και οποιοδήποτε άλλο πρόσωπο γνωρίζετε ότι βρίσκεται στο σχολείο *(εκτός των δασκάλων και των παιδιών)*.
2. Εξακριβώστε από τους/τις εκπαιδευτικούς την ακριβή κατάσταση των τάξεων.
3. Αναφέρετε στο διευθυντή.

Διευθυντής

1. Ελέγχει όλους τους χώρους: τάξεις, βιβλιοθήκη, αποχωρητήρια, χωλ, γραφεία, εκκλησία.
2. Εξακριβώνει μαζί με τον/την υπεύθυνο/η της επιτροπής γονέων την ακριβή κατάσταση.
3. Όταν βεβαιωθεί για την ασφάλεια όλων δίνει την έγκριση για να ξαναμπούν όλοι/ες στο κτήριο.

Πρόγραμμα Χορού.

Τόσο ο χορός όσο και το τραγούδι αποτελούν υποχρεωτικά μαθήματα στο αναλυτικό πρόγραμμα του σχολείου μας. Η μόνη τάξη που εξαιρείται είναι το τρίτο έτος A-Level. Ο χορός διδάσκεται από το χοροδιδάσκαλο κ. Σάββα Αδάμου. Τα τραγούδια διδάσκονται από το διευθυντή δ. Κυπριανό Κουντούρη.

Είναι πολύ σημαντικό τόσο για την καλύτερη διεξαγωγή των μαθημάτων χορού όσο και για τα τραγούδια, οι εκπαιδευτικοί να φροντίζουν ώστε τα παιδιά να προσέρχονται με τάξη και ηρεμία και να επιτηρούν τα παιδιά των τάξεών τους, τόσο κατά τη μετάβαση προς και την αποχώρησή τους από το μάθημα, όσο και κατά τη διεξαγωγή του μαθήματος. Δεν επιτρέπεται οι εκπαιδευτικοί να κάνουν οτιδήποτε άλλο, εκείνη την ώρα, παρά να βρίσκονται με την τάξη τους για την οποία φέρουν απόλυτη ευθύνη. Εννοείται ότι κατά τη διάρκεια του μαθήματος οι υπεύθυνοι εκπαιδευτικοί παρακολουθούν το επίπεδο συμμετοχής των παιδιών και επιλαμβάνονται προβληματικών καταστάσεων. Παιδιά που επικαλούνται λόγους υγείας για να μη χορεύουν θα πρέπει να προσκομίζουν γράμμα από τους γονείς.

Οι εκπαιδευτικοί μπορούν να λείπουν από το μάθημα του χορού μόνο κατόπιν συνεννοήσεως με το διευθυντή που θα διευθετήσει ανάλογα για αντικατάσταση (σε περίπτωση π.χ. που θα κάνουν κάποια παρακολούθηση).

Πρόγραμμα Χορού / Τραγουδιών - Διαλείμματα

Α΄ ΣΧΟΛΕΙΟ	*Δευτέρα*
6.00 – 6.05	Συγκέντρωση-Προσευχή
6.05 – 6.15	
7.00 – 7.10	Διάλειμμα
7.10 – 7.20	A Level 1 & 2
7.20 – 7.30	GCSE 1a
7.30 – 7.40	GCSE 1b
7.40 – 7.50	GCSE 2
7.50 – 8.00	Συμπλέγματα τάξεων

Β΄ ΣΧΟΛΕΙΟ	*Τρίτη*
6.00 – 6.05	Συγκέντρωση-Προσευχή
6.05 – 6.15	Προδημοτική τάξη
6.15 – 6.30	Α1α΄ & Α1β΄ τάξεις
6.30 – 6.45	Α2 τάξη
6.45 – 7.00	Β΄ τάξη
7.00 – 7.10	Διάλειμμα
7.15 – 7.30	Ε΄ & Στ΄ τάξεις
7.10 – 7.30	Δ΄ τάξη
7.45 – 8.00	Γ΄ τάξη

	Τετάρτη
6.00 – 6.05	Συγκέντρωση-Προσευχή
7.10 – 7.30	Τρ. τάξ. GCSE*2* – A Level*2*
7.40 – 8.00	Τρ. τάξ. Συμπλ. - GCSE *1*

	Πέμπτη
6.00 – 6.05	Συγκέντρωση-Προσευχή
7.10 – 7.30	Τραγούδια Γ΄-Στ΄ τάξεων
7.40 – 8.00	Τραγούδια πρ.- Β΄ τάξεων

Γ΄ ΣΧΟΛΕΙΟ	*Σάββατο πρωί*
9.00 – 9.05	Συγκέντρωση-Προσευχή
9.10 – 9.25	Α2΄ τάξη
9.25 – 9.40	Προδημοτική τάξη
9.40 – 9.55	Α1΄ τάξη
9.55 – 10.10	Β΄ τάξη
10.10 – 10.25	Γ΄ τάξη
10.25 – 10.30	Διάλειμμα μικρών τάξεων
10.30 – 10.40	Διάλειμμα
10.40 – 11.00	Τραγούδια Πρ.- Β΄ τάξεων
11.00 – 11.15	Δ΄ τάξη
11.15 – 11.30	Ε΄ τάξη
10.30 – 11.45	Στ΄ τάξη
11.45 – 11.50	Διάλειμμα μικρών τάξεων
11.50 – 12.00	Διάλειμμα
12.00 – 12.20	Τραγούδια Γ΄-Στ΄ τάξεων
12.20 – 1.00	Χορός για το *Συγκρότημα*

Δ΄ ΣΧΟΛΕΙΟ	*Σάββατο απόγευμα*
2.00 – 2.05	Συγκέντρωση-Προσευχή
2.05 – 2.45	
2.45 – 3.15	Τραγούδια πρ.- Β΄ τάξεων
3.15 – 3.20	Διάλειμμα μικρών τάξεων
3.20 – 3.30	Διάλειμμα
3.30 – 3.50	Τραγούδια Γ΄-Στ΄ τάξεων
3.50 – 4.00	Προδημοτική τάξη
4.00 – 4.15	Α1΄ τάξη
4.15 – 4.30	Α2΄ τάξη
4.30 – 4.45	Β΄ τάξη
4.45 – 5.00	Γ΄ τάξη
5.00 – 5.05	Διάλειμμα μικρών τάξεων
5.05 – 5.15	Διάλειμμα
5.15 – 5.30	Δ΄ τάξη
5.30 – 5.45	Ε΄ τάξη
5.45 – 6.00	Στ΄ τάξη

Το πιο πάνω πρόγραμμα με τις νέες διευθετήσεις για τη μουσική θα ισχύσει δοκιμαστικά από το Νοέμβριο μέχρι τα Χριστούγεννα. Σχόλια ευπρόσδεκτα.

Πολιτική του σχολείου.

Ο καθορισμός *πολιτικής* για να καλύπτει όλα τα θέματα που σχετίζονται με τη λειτουργία ενός σχολείου είναι μια αδιαμφισβήτητη αναγκαιότητα. Με τον καθορισμό πολιτικής κατοχυρώνονται τα δικαιώματα και οι ευθύνες όλων. Αποφεύγονται οι προστριβές γιατί καθορίζονται ακριβώς τα πλαίσια μέσα στα οποία μπορούν να αναπτυχθούν και να λειτουργήσουν οι εμπλεκόμενοι/ες στην εκπαιδευτική διαδικασία. Η πολιτική ενός σχολείου εκφράζεται συνήθως στον «Οδηγό Σπουδών». Το ανά χείρας βιβλίο αποτελεί ένα οδηγό για τον/την εκπαιδευτικό που θέλει να εργάζεται στο σχολείο μας.

Μέσα στα γενικότερα πλαίσια αναδιοργάνωσης του Ελληνορθόδοξου Σχολείου του Αγίου Δημητρίου ιδιαίτερη βαρύτητα έχει δοθεί από πέρυσι στον καθορισμό της πολιτικής που θα ακολουθείται σε σχέση με τα διάφορα προβλήματα που αναφύονται. Η διεύθυνση και η σχολική επιτροπή, μέσα στα πλαίσια λειτουργίας της Ελληνορθόδοξης Κοινότητας Αγίου Δημητρίου (συνεργασία με την εκκλησιαστική επιτροπή και τη βοηθητική αδελφότητα) εργάστηκαν με συνέπεια και επιμονή προς την κατεύθυνση αυτή. Οι εκπαιδευτικοί ενημερώθηκαν γραπτώς για την πρόταση και κατοχύρωσαν την πολιτική αυτή κατά την α΄ εκπαιδευτική συνάντηση (Νοέμβριος 1998). Γραπτώς ενημερώθηκαν, επίσης, οι προϊστάμενοι των εκπαιδευτικών αποστολών Ελλάδος και Κύπρου στους οποίους υποβάλαμε τον προγραμματισμό μας και ανταποκρίθηκαν με θετικά σχόλια.

Δυστυχώς, η εκπαίδευση των παιδιών της ομογένειας και τα ομογενειακά σχολεία ειδικότερα δεν κατέστη δυνατό να λειτουργούν ακολουθώντας συγκεκριμένους κανονισμούς και καθορισμένα πλαίσια. Υπάρχουν κάποιες γενικές ή ειδικές άγραφες πρακτικές και κατά καιρούς εκδίδονται διάφορες επί μέρους αποφάσεις των αρμοδίων αλλά αυτά δεν αποτελούν μια ολοκληρωμένη πρόταση. Μέχρι που να γίνει κάτι οριστικό και κοινό για όλα τα σχολεία, εμείς προσπαθήσαμε να καταγράψουμε κάποια πράγματα όπως αυτά ανταποκρίνονται ή λειτουργούν στη δική μας σχολική πραγματικότητα και να καθορίσουμε με τον τρόπο αυτό την πολιτική του δικού μας σχολείου.

παράλληλα με τον οδηγό για το/τη δάσκαλο/α, θέσαμε ως στόχο μας να καλύψουμε κάποια από τα σημαντικότερα κενά και μέχρι το τέλος της περασμένης σχολικής χρονιάς να είχαμε ολοκληρώσει τη δημιουργία οδηγού για τους γονείς. Βρισκόμαστε έτσι, με τη νέα σχολική χρονιά, σε θέση να έχουμε σχεδόν έτοιμο τον "Οδηγό Σπουδών του Ελληνορθόδοξου Σχολείου Αγίου Δημητρίου". Εκεί εκφράζεται επίσημα η πολιτική του σχολείου για όλα τα θέματα (στόχοι, γενικά θέματα αναλυτικού προγράμματος, λειτουργική ζωή, λεπτομέρειες για τη λειτουργία του σχολείου). Ο «Οδηγός» θα κυκλοφορήσει, ελπίζουμε, σύντομα σε δίγλωσση έκδοση. Αν κάποιοι/ες από τους/τις εκπαιδευτικούς ή συνεργάτες/συνεργάτιδες θα ήθελαν να βοηθήσουν στην τελική προετοιμασία και διατύπωση της πολιτικής, προτού αυτή τεθεί για έγκριση στη σχολική επιτροπή και στο σύνολο των γονέων, παρακαλούμε, επικοινωνήστε με το γραφείο.

Σκέψεις για τις Διαπροσωπικές Σχέσεις.

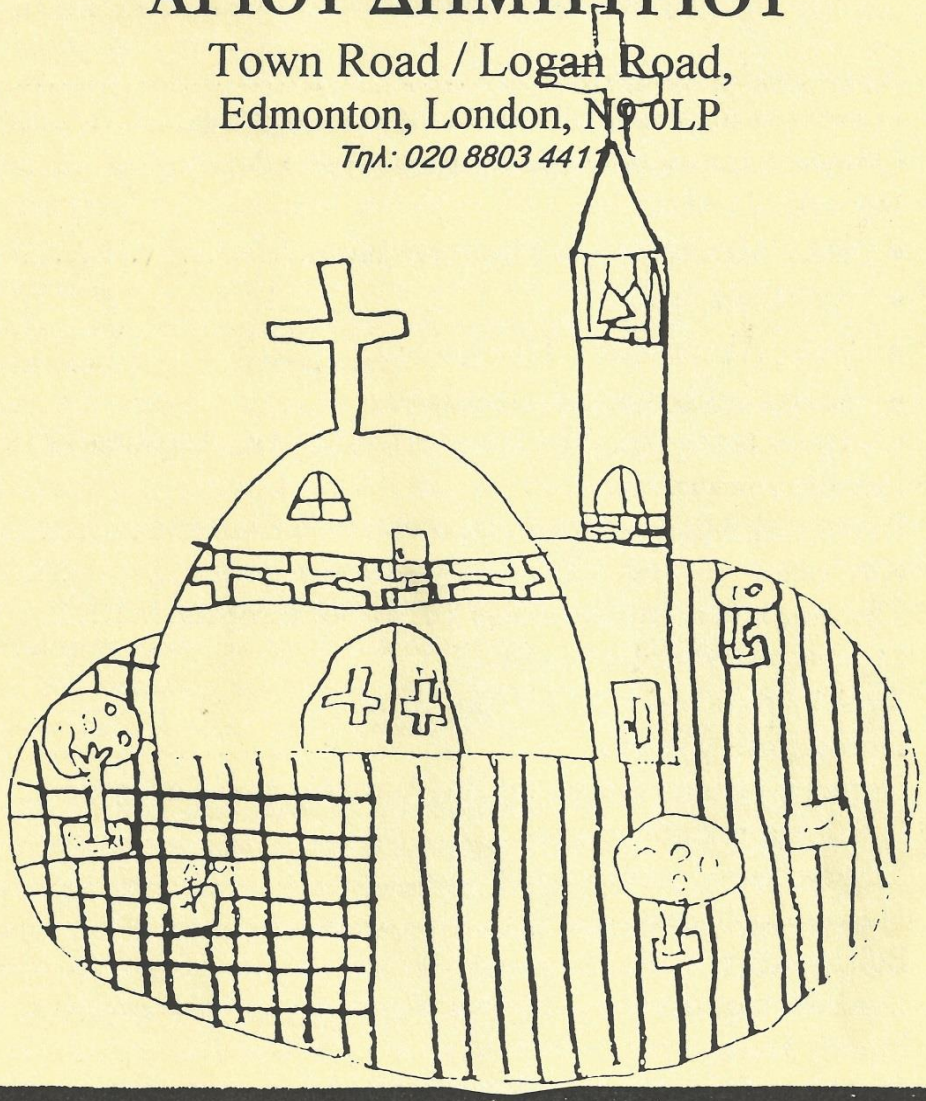
Πέρα από τα **Να** και τα **Να μη**, τα **Μη** και τα **Δεν**, υπάρχει ένα ανθρώπινο πρόσωπο, υπάρχουν οι άνθρωποι που ζουν και κινούνται στο χώρο, με τις δυνατότητες και τις αδυναμίες τους. Ο καθορισμός πολιτικής δεν αποσκοπεί στο να μεταβάλει την εκπαιδευτική διαδικασία σε μια απρόσωπη λειτουργία ζήτησης και προσφοράς, ούτε να φέρει προσκόμματα στην προσωπική επαφή και την ιδιαίτερη σχέση που μπορεί να δημιουργηθεί μέσα στο χώρο του σχολείου. Αντίθετα, σκοπό έχει να κάνει πιο εύκολη την ανάπτυξη μιας ζεστής ατμόσφαιρας, μιας πιο ανθρώπινης συνύπαρξης των ιδιαιτεροτήτων που κουβαλάμε μαζί μας. Καμιά πολιτική, βέβαια, δεν μπορεί να πετύχει στους στόχους της αν δε γίνει κτήμα και βίωμα των ανθρώπων που εμπλέκονται στην εφαρμογή της. Ούτε πάλι μπορεί να απαιτεί κανείς απόλυτα να ισοπεδώνονται τα πάντα, να χάνεται η προσωπική σχέση, να διαγράφεται η ανθρωπιά, για χάρη των όποιων σκοπών και σκοπιμοτήτων εξυπηρετεί μια πολιτική. Υπάρχει μια μεγάλη Χριστιανική αρετή που ονομάζεται Διάκριση και είναι χαραγμένη τόσο στο γράμμα όσο και στο πνεύμα του σχεδιασμού αυτού του οδηγού. Η πολιτική επομένως δεν είναι αυτοσκοπός. Θα πρέπει όμως να τονίσουμε εδώ πως ούτε η διαπροσωπική σχέση είναι μονόδρομος. Περνάει, ακριβώς, μέσα από τουλάχιστον δυο πρόσωπα. Είναι δηλαδή αποτέλεσμα κοινωνίας και όχι απομόνωσης.

ΕΛΛΗΝΟΡΘΟΔΟΞΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ

ΑΓΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

Town Road / Logan Road,
Edmonton, London, N9 0LP
Τηλ: 020 8803 4411

«Σοφισθῆναι καί οὕτω σοφίσαι·
γενέσθαι φῶς καί φωτίσαι·
ἐγγίσαι Θεῷ καί προσαγαγεῖν ἄλλους·
ἁγιασθῆναι καί ἁγιάσαι».

Γρηγόριος Θεολόγος

Οδηγός

Παράρτημα β΄ τριμήνου

Σχολικό έτος 1999 – 2000

Περιεχόμενα *(παραρτήματος β΄ τριμήνου)*

		Σελ.
59.	Χαιρετισμός διευθυντή……..	33
60.	Η ενότητα στην εκκλησία – Ο Νυμφίος Χριστός……..	34
61.	Οδηγός Ελληνορθόδοξου Σχολείου Αγίου Δημητρίου……..	36
62.	Ιερές Ακολουθίες	
	• Θεία Λειτουργία των Προηγιασμένων……..	37
	• Ακάθιστος Ύμνος……	38
	• Θείες Λειτουργίες – Πρόγραμμα……	39
	• Κοινοί εκκλησιασμοί, Δοξολογίες Τριών Ιεραρχών, 25ης Μαρτίου 1821/ 1ης Απριλίου 1955	40
63.	Εκπαιδευτική συνάντηση……	40
64.	Βοηθητικά βιβλία – Πρόγραμμα «Παιδεία Ομογενών»……...	41
65.	Κατ' οίκον εργασία – Διόρθωση εργασιών…….……	41
66.	Σύνδεσμοι Γονέων-Δασκάλων / Σχολική Εφορεία…….	42
67.	Οργάνωση σχολικών χώρων……...	43
68.	Σχολική δανειστική βιβλιοθήκη…….	43
69.	Πίνακας στο γραφείο……	44
70.	Θετική ενίσχυση–Χρυσό βιβλίο/Αυτοκόλλητα/Κατάσταση...	44
71.	Πρόγραμμα παιδονομίας……..	44
72.	Συγκεντρώσεις γονέων-δασκάλων…….……..	45
73.	Παρακολουθήσεις……..	46
74.	Βιβλίο τάξης…….	48
75.	Σχολικό περιοδικό……..…...	48
76.	Σχολή γονέων……...…….	48
77.	Ωρολόγιο πρόγραμμα – Νέες Διευθετήσεις ……..	48
78.	Επιμορφωτικό πρόγραμμα Ηλεκτρονικών Υπολογιστών	
	• Local PC, The Network, Microsoft Office……...	53
	• Introduction to Multimedia – Εισαγωγή στη χρήση πολυμέσων	56
	4. «Το Φανάρι της Ορθόδοξης Εκκλησίας»……	56
	5. «Ο Ξεφτέρης και η Γραμματική»……..	60
	6. Άλλα ηλεκτρονικά προγράμματα πολυμέσων……	64
79.	Άλλα Οπτικοακουστικά Μέσα……	66
80.	Αναλυτικό Πρόγραμμα για το μάθημα των Ελληνικών	
	• Ανάγνωση – Κατανόηση……...	67
	• Γραπτή Έκφραση…….	69
	• προφορική Έκφραση……...	70
	• Γραμματική – Σύνταξη…….	71
	• Λεξιλόγιο – Ορθογραφία …….	72
	• Γραφή……..	72

Αγαπητοί/ές συνάδελφοι, συνεργάτες και συνεργάτιδες, φίλοι/ες,

Το 2000 μπήκε αναπόφευκτα ακολουθώντας τη φυσική ροή του χρόνου, με τους εορτασμούς, τα πανηγύρια και όλα τα συνεπακόλουθα. Καθώς απομακρύνεται ο πολύς θόρυβος και οι φανφάρες από το «μιλλένιουμ» περνούν στην Ιστορία, εμείς ξανά στα καθ' ημάς. *Με ανανεωμένες τις ελπίδες;* Και γιατί όχι**!**

«Η Γέννηση του Χριστού αναιρεί το χρόνο, γιατί αναιρεί την Ιστορία, αυτή την ουτοπία της χρονικής αντικειμενικότητας, την πλασματική αιωνιότητα ενός απολιθωμένου «γίγνεσθαι» που είναι υφασμένο από τα ανθρώπινα πάθη, τη βία, τους ανταγωνισμούς, τα συμφέροντα, τη φρίκη του μίσους, την κτηνωδία της εκμετάλλευσης. Γιατί Ιστορία είναι μόνο ό,τι μπορεί να αντικειμενοποιηθεί μέσα στο χρόνο, γι' αυτό και δεν είναι Ιστορία η αμεσότητα της προσωπικής σχέσης – η λατρεία, ο έρωτας, η τέχνη, η πολιτική σαν δικαιοσύνη και αυταπάρνηση.»

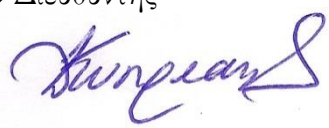
Είναι ίσως πιο εύκολο σήμερα να επιδιώκουμε να βλέπουμε τα πράγματα αντικειμενικά, γιατί ακριβώς ο πολιτισμός της κατανάλωσης μάς εγκλωβίζει ασφυκτικά στην ατομικότητα της ύπαρξής μας, μας επιβάλλει με όλα τα μέσα και όλους τους τρόπους να θεωρούμε τον άνθρωπο μια στεγανή αντικειμενική μονάδα, βιολογική και κοινωνική. *«Υπήρξαν άλλοι πολιτισμοί, που είχαν ως μέτρο και στόχο ζωής όχι το άτομο και τα δικαιώματά του, αλλά το ανθρώπινο* ***π ρ ό σ ω π ο*** *και την ολοκλήρωσή του. Και πρόσωπο σημαίνει τον άνθρωπο «εν κοινωνία», τον άνθρωπο – σχέση και αγαπητική δυνατότητα. Ο χώρος αυτής της σχέσης είναι η Εκκλησία, ο χώρος της κοινωνίας των αγίων, η μεταμόρφωση του χρόνου σε αδιάστατο παρόν κοινωνίας, όπου ζώντες και τεθνεώτες, χοϊκοί και επουράνιοι, πρώτοι και έσχατοι, ενώνονται στο ένα Σώμα του Χριστού.»*

Η αντικειμενικότητα μάς αφαιρεί το δικαίωμα της προσωπικής μετοχής, μας απαλλάσσει από τη σχέση, την ευθύνη της ελευθερίας. Το άτομο κρύβεται απρόσωπα μέσα στη μάζα, βολεύεται ατομικά και ευδαιμονίζεται για το βόλεμά του. Παύει να λειτουργεί ως πρόσωπο εκούσια γιατί προτιμά να κρύψει πίσω από το προσωπείο της ομάδας τις αδυναμίες που συνακολουθούν την ατομικότητά του. *Η προσωπική μετοχή, η σχέση, προϋποθέτει* ***υπευθυνότητα, εγρήγορση, ελεύθερη ανάληψη ευθύνης*** – είδος ανθρώπου που απειλείται με αφανισμό. Επαναπαύεται, λοιπόν, κανείς στα ατομικά του επιτεύγματα που αποτελούν την ελπίδα του και δεν αντιλαμβάνεται ότι για να ζήσει πρέπει να *«απολέσει»* τη ζωή του για να τη *«σώσει»*. Λέει ο άγιος Ισαάκ ο Σύρος: ***«Ουδέποτε γαρ μανθάνει ο άνθρωπος την δύναμιν την θεϊκήν εν αναπαύσει και πλατυσμώ»***

«Ο Θεός παρεμβαίνει στο χρόνο για να ελευθερώσει τον άνθρωπο από το χρόνο. Η ***ελευθερία****, ωστόσο, είναι πάντοτε μια* ***προσωπική δυνατότητα****, μια* ***ενεργοποιημένη – δυναμική κατάφαση στην αλήθεια****. Γι' αυτό και η γέννηση του Χριστού παραμένει πάντοτε Μυστήριο ξένο και παράδοξο, ενδεχόμενο προσωπικής ανακάλυψης – όχι αντικειμενικότητα γιορτής, αλλά δυνατότητα μετοχής στη Γιορτή και στην πολυσήμαντη «ευδοκία».»*

Καλή Χρονιά. Καλή Λευτεριά. Χρόνια πολλά κι ευλογημένα. Ο Θεός μαζί μας.

Ο Διευθυντής

Διάκος Κυπριανός Κουντούρης
Ιανουάριος 2000

Τα αποσπάσματα κειμένων που περιλάβαμε στο χαιρετισμό προέρχονται από άρθρα του Χ. Γιανναρά στο βιβλίο του "Το προνόμιο της Απελπισίας" (εκδόσεις Γρηγόρη, Αθήνα, 1983, β΄ έκδοση). Ο Δρ. Χρήστος Γιανναράς είναι καθηγητής της Φιλοσοφίας στο Πάντειο Πανεπιστήμιο. Είναι πολυγραφότατος και συγκαταλέγεται ανάμεσα στις πιο αυθεντικές φωνές της Ορθοδοξίας σήμερα.

«Οὐ δύναταί τις τόν Θεόν ἔχειν πατέρα, εἰμή τήν Ἐκκλησίαν ἔσχε μητέρα».

(Κυπριανοῦ, De unitate, VI)

Κανείς δέν μπορεῖ νά ἔχει πατέρα τόν Θεό, ἐάν δέν ἔκαμε μητέρα του τήν Ἐκκλησία.

«Ἐκκλησία, διά τό πάντας ἐκκαλεῖσθαι καί ὁμοῦ συνάγειν»

(Κύριλλος Ἱεροσολύμων, P.G.33, 1044).

Ἐκκλησία εἶναι γιατί ὅλους τούς προσκαλεῖ καί «ἐπί τό αὐτό» τούς συγκεντρώνει.

«Τό γάρ τῆς Ἐκκλησίας ὄνομα οὐ χωρισμοῦ. ἀλλ' ἑνώσεώς ἐστι καί συμφωνίας ὄνομα»

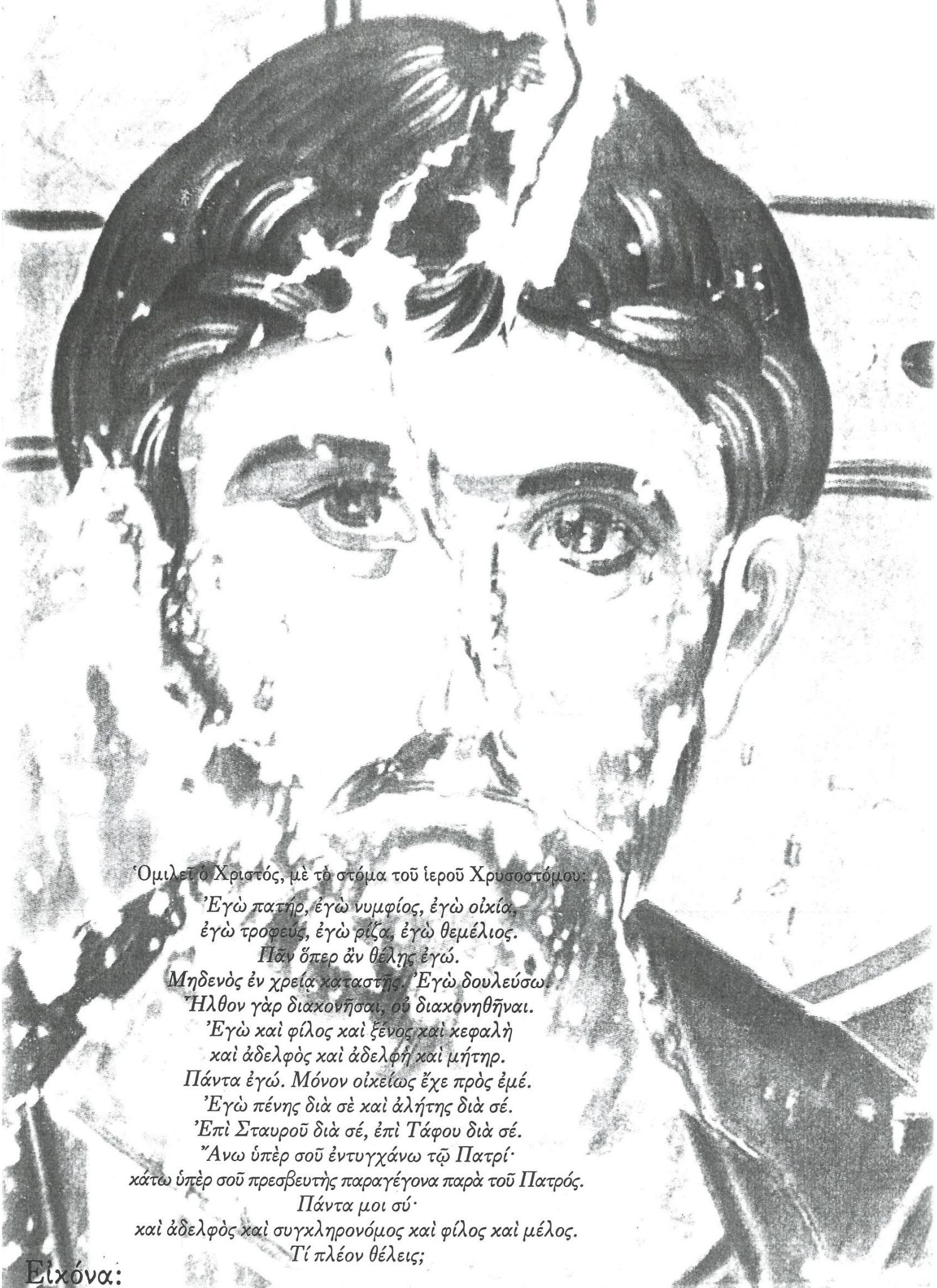
(Χρυσόστομος, P.G. 61,13).

Τό ὄνομα τῆς Ἐκκλησίας δηλώνει ὄχι τόν χωρισμό καί τή διαίρεση, ἀλλά τήν ἑνότητα καί τή συμφωνία.

«Οὐδέν οὕτω παροξύνει τόν Θεόν ὥς τό Ἐκλησίαν διαιρεθῆναι, οὐδέν χεῖρον φιλονικείας καί μάχης καί τοῦ τήν Ἐκκλησίαν διασπᾶν καί τόν χιτῶνα, ὅν οὐκ ἐτόλμησαν οἱ λῃσταί διαρρῆξαι, τοῦτον εἰς πολλά Κατατεμεῖν μέρη. Οὐδέ μαρτυρίου αἷμα ταύτην δύνασθαι ἐξαλείφειν τήν ἁμαρτίαν ἔφησεν».

(Χρυσόστομος, P.G. 48, 863)

Τίποτα ἄλλο δέν «ἐξοργίζει» τόσο το Θεό, ὅσο τό νά διαιρεῖ κανείς τήν Ἐκκλησία, τίποτα δέν θεωρεῖ χειρότερο ἀπό τή διαμάχη καί τήν ἔριδα καί τό νά διασπᾶ κανείς τήν Ἐκκλησία, καί τόν χιτῶνα, πού οὔτε οἱ ληστές δέν τόλμησαν να διαμοιράσουν, νά τόν χωρίζει κανείς σε πολλά κομμάτια. **Αυτή τήν ἁμαρτία οὔτε τό αἷμα τοῦ μαρτυρίου δέν μπορεῖ νά τήν ξεπλύνει.**

Ὁμιλεῖ ὁ Χριστός, μὲ τὸ στόμα τοῦ ἱεροῦ Χρυσοστόμου:

Ἐγὼ πατήρ, ἐγὼ νυμφίος, ἐγὼ οἰκία,
ἐγὼ τροφεύς, ἐγὼ ρίζα, ἐγὼ θεμέλιος.
Πᾶν ὅπερ ἂν θέλῃς ἐγώ.
Μηδενὸς ἐν χρείᾳ καταστῇς. Ἐγὼ δουλεύσω.
Ἦλθον γὰρ διακονῆσαι, οὐ διακονηθῆναι.
Ἐγὼ καὶ φίλος καὶ ξένος καὶ κεφαλὴ
καὶ ἀδελφὸς καὶ ἀδελφὴ καὶ μήτηρ.
Πάντα ἐγώ. Μόνον οἰκείως ἔχε πρὸς ἐμέ.
Ἐγὼ πένης διὰ σὲ καὶ ἀλήτης διὰ σέ.
Ἐπὶ Σταυροῦ διὰ σέ, ἐπὶ Τάφου διὰ σέ.
Ἄνω ὑπὲρ σοῦ ἐντυγχάνω τῷ Πατρί·
κάτω ὑπὲρ σοῦ πρεσβευτὴς παραγέγονα παρὰ τοῦ Πατρός.
Πάντα μοι σύ·
καὶ ἀδελφὸς καὶ συγκληρονόμος καὶ φίλος καὶ μέλος.
Τί πλέον θέλεις;

Εἰκόνα:
Ὁ Χριστός «ἐν ἑτέρᾳ μορφῇ». Τοιχογραφία του Πανσέληνου στο Πρωτάτο (Καρυές) του Ἁγίου Ὄρους (14ος αι.). Ἀντίγραφο Φ. Ζαχαρίου.

Οδηγός Ελληνορθόδοξου Σχολείου Αγίου Δημητρίου - Παράρτημα β΄ τριμήνου

Ευχαριστούμε όσους/ες ασχολήθηκαν με τον «Οδηγό» για τα σχόλια και τις εισηγήσεις τους, ιδιαίτερα δε τον κ. Παναγιώτη Καραγκούνη. Όπως θα διαπιστώσετε όλες οι εισηγήσεις σας υιοθετήθηκαν και οποιαδήποτε νέα σχόλια θα αναβαθμίσουν σίγουρα τον «Οδηγό» μας.

Παρουσιάζουμε, λοιπόν, στο συμπληρωματικό αυτό παράρτημα μια μέγιστη έλλειψη που επισημάνθηκε: κατευθυντήριες γραμμές αναλυτικού προγράμματος για το δημοτικό. Εκφράζουμε και από τη θέση αυτή ευχαριστίες προς την κ. Όλγα Σολομώντος-Κουντούρη για τη σύνταξη και επιμέλεια του αναλυτικού. Ελπίζουμε να είναι βοηθητικές για όλους/ες οι προτάσεις αυτές.

Ανταποκρινόμενοι πάλι στις εισηγήσεις σας, αλλά και στην προσπάθειά μας να ενδυναμώσουμε την καθιέρωση ενός ιδιαίτερου ήθους για το σχολείο μας, περιλάβαμε εδώ κάποια κείμενα που αποσκοπούν τόσο στην πνευματική μας οικοδομή όσο και στην αναβάθμιση της προσφοράς της Ορθόδοξης Χριστιανικής Αγωγής. Έχουμε την ελπίδα ότι θα χρησιμοποιηθούν για να αντλήσετε πληροφορίες για τα συγκεκριμένα θέματα.

Συγχαίρουμε όσους/ες συμμετείχαν ενεργά στον πρώτο κύκλο προγραμμάτων για την εισαγωγή των Ηλεκτρονικών Υπολογιστών στο σχολείο μας. Ιδιαίτερα ευχαριστούμε τον κ. Γιώργο Σίμο για τη σκληρή, επίμονη και ακούραστη προσπάθειά του να οργανώσει και να λειτουργήσει το ηλεκτρονικό μας δίκτυο. Τονίζουμε το πνεύμα θυσίας που τον διακρίνει και τον συγχαίρουμε. Θέλουμε επίσης να κάνουμε μνεία για τον κ. Νίκο Κούρτουλο χωρίς την τεχνική υποστήριξη του οποίου δε θα φτάναμε εδώ που βρισκόμαστε. Έχουμε περιλάβει, ειδικά για το πρόγραμμα Η/Υ, χρήσιμες πληροφορίες αναφορικά με τον πρώτο κύκλο και θα επανέλθουμε αργότερα με το δεύτερο κύκλο που προγραμματίζεται περί το τέλος Φεβρουαρίου. Η ανατροφοδότηση που αναμένουμε από σας θα είναι πολύ εποικοδομητική τόσο για τα προβλήματα που θα παρουσιαστούν από τη χρήση των Η/Υ, όσο και από τις άλλες ανάγκες που θα διαφανούν. Ακολουθεί σύντομα κύκλος προγραμμάτων για γονείς.

Όπως τονίσαμε και στο παρελθόν, πιστεύουμε ότι η εκπαιδευτική διαδικασία δεν αποτελεί ατομικό επίτευγμα αλλά συλλογική πράξη κοινωνίας προσώπων. Προτείνουμε, στο πνεύμα αυτό, μια καινοτομία για το σχολείο μας: την ίδρυση επί μέρους Συνδέσμων Γονέων – Δασκάλων και τη μετατροπή της επιτροπής γονέων σε Σχολική Εφορεία. Δεν μπορούμε, βέβαια, να προδικάσουμε το αποτέλεσμα του εγχειρήματος αλλά ευελπιστούμε πως θα φέρει το ποθητό αποτέλεσμα: να καταστήσει δηλαδή την εκπαίδευση των παιδιών έργο όλων, τόσο στην πρακτική του εφαρμογή όσο και στον τομέα της λήψης αποφάσεων.

Η εισαγωγή του *Τετραδίου Σημειώσεων Κατ' Οίκον Εργασίας* φάνηκε να έχει καθολική ανταπόκριση και ελπίζουμε να συμπληρώσει το κενό που υπήρχε και να λύσει τα προβλήματα που δημιουργούνταν.

Το β΄ τρίμηνο, λόγω έκτασης, μας παρέχει μια μοναδική δυνατότητα να το αξιοποιήσουμε σωστά για την αναβάθμιση του έργου που επιτελείται. Πρωταρχικός στόχος του τριμήνου: η βελτίωση της γραπτής έκφρασης. Επιπρόσθετα κίνητρα: οι Η/Υ, το σχολικό περιοδικό. Όπως και την περασμένη χρονιά, έτσι και φέτος στο τέλος του τριμήνου θα γίνει μια προσπάθεια αξιολόγησης του γλωσσικού επιπέδου των παιδιών, αυτή τη φορά με γνώμονα τα επίπεδα που προτείνονται στο αναλυτικό πρόγραμμα. Περισσότερα, στην εκπαιδευτική μας συνάντηση.

Κοινή πολιτική θα επιδιώξουμε να εφαρμοστεί και στο επίπεδο περιγραφής της προόδου των παιδιών (Μέτρια – Καλά - Πολύ Καλά - Άριστα). Η συνάντηση με τους γονείς στο τέλος του τριμήνου θα εμπλουτιστεί με το *Δελτίο Προόδου,* όπως αυτό προέκυψε από συζήτηση και ανταλλαγή απόψεων μεταξύ μας. Αντίγραφο του *Δελτίου Προόδου* θα κρατάμε στο *Βιβλίο Τάξης*. Στο βιβλίο τάξης προστίθενται, ακόμα, σελίδες για καταγραφή των χορών και των τραγουδιών, καθώς και για παρακολούθηση του δανεισμού βιβλίων.

Οι παρακολουθήσεις μεταξύ μας βοηθούν τα μέγιστα τόσο στη διακίνηση ιδεών και την ανταλλαγή εμπειριών, όσο και στο συντονισμό της εργασίας που επιτελείται, μια και οι δυνατότητες συντονισμού σε άλλο χρόνο έχουν πια εξανεμιστεί. Καλό είναι να χρησιμοποιηθούν (προς την κατεύθυνση των παιδιών) οι παρακολουθήσεις από το διευθυντή ως ένα βήμα εγρήγορσης και αναβάθμισης της απόδοσης μέσα στην τάξη. Οπωσδήποτε, η ανταλλαγή παρακολουθήσεων θα ενισχύσει και το πνεύμα συνεργασίας και διαφάνειας που επικρατεί στο σχολείο μας.

«Ούτω λαμψάτω το φως υμών έμπροσθεν των ανθρώπων
όπως ίδωσιν υμών τα καλά έργα
και δοξάσωσι τον πατέρα ημών τον εν τοις ουρανοίς.»
(Ματθ. 5,16)

Προηγιασμένη Θεία Λειτουργία

Η περίοδος της Μεγάλης Τεσσαρακοστής δεν είναι μόνο περίοδος αυστηρής νηστείας. Είναι και περίοδος θερμής, έντονης και συνεχούς προσευχής και Λατρείας. Οι πυκνές λατρευτικές ευκαιρίες, της περιόδου αυτής, δημιουργούν μια ατμόσφαιρα κατάνυξης και κάθαρσης της ψυχής: μια ατμόσφαιρα έντονης προσμονής των μεγάλων γεγονότων του πάθους. Ένα πλήθος από πρωτότυπες ακολουθίες είναι εγκατεσπαρμένο στις ημέρες της Μεγάλης Τεσσαρακοστής. Οι 4 πιο χαρακτηριστικές είναι: (α) η Λειτουργία των Προηγιασμένων, (β) ο Ακάθιστος Ύμνος ή οι Χαιρετισμοί, (γ) το Μέγα Απόδειπνο και (δ) ο Μέγας Κανών.

Η Λειτουργία των Προηγιασμένων είναι η καρδιά της Μεγάλης Τεσσαρακοστής. Τα λειτουργικά βιβλία την ονομάζουν "Λειτουργία της Μεγάλης Τεσσαρακοστής", γιατί πραγματικά αποτελεί την πιο χαρακτηριστική της Ακολουθία. Δυστυχώς, η Λειτουργία των Προηγιασμένων είναι άγνωστη στους πολλούς Χριστιανούς επειδή τελείται τις καθημερινές, την Τετάρτη και Παρασκευή. Πολλές ενορίες, σήμερα, έχουν υιοθετήσει την πρακτική να τελείται η Λειτουργία των Προηγιασμένων την Τετάρτη το βράδυ, ώστε να έχουν τη δυνατότητα, όσοι θέλουν, να παρακολουθούν την κατανυκτική και γεμάτη ρίγος αυτή Ακολουθία.

Στο σχολείο μας, κατά τη διάρκεια της Μεγάλης Τεσσαρακοστής, θα τελούνται οι Λειτουργίες των Προηγιασμένων Τετάρτη και Πέμπτη βράδυ, για τα σχολεία Α΄ και Β΄ αντίστοιχα, σε προκαθορισμένες ημερομηνίες. Θα ήταν πολύ ωφέλιμο, ωστόσο, αν στα μεγαλύτερα παιδιά γινόταν διδασκαλία για τις Λειτουργίες αυτές και αν παροτρύνονταν τα παιδιά και οι γονείς των σχολείων του Σαββάτου να τις παρακολουθήσουν.

Η "Προηγιασμένη" δεν είναι μια Θεία Λειτουργία όπως οι άλλες γνωστές Θείες Λειτουργίες. Δε γίνεται καθ' αυτή καθαγιασμός των Τιμίων Δώρων. Τα δώρα εδώ είναι "προηγιασμένα" κατά τη διάρκεια άλλης Λειτουργίας που έγινε το Σάββατο ή την Κυριακή. Τα "προηγιασμένα" Τίμια Δώρα φυλάγονται με προσοχή και ευλάβεια στο άγιο Αρτοφόριο και "προτίθενται" κατά τη Λειτουργία των προηγιασμένων για να κοινωνήσουν οι πιστοί.

Για ποιο λόγο όμως καθιερώθηκε η Λειτουργία των Προηγιασμένων; Η Μεγάλη Τεσσαρακοστή είναι περίοδος πένθους, νηστείας και κατάνυξης. Η Θεία Λειτουργία όμως είναι Πασχαλινό, Αναστάσιμο μυστήριο. Έχει έντονο τον πανηγυρικό, τον χαρμόσυνο και επινίκιο χαρακτήρα. Γι' αυτό η Σύνοδος της Λαοδίκειας (γύρω στα 363 μ.Χ.) απαγόρευσε να γίνεται η Θεία Λειτουργία εκτός από το Σάββατο και την Κυριακή ("…ὅτι οὐ δεῖ ἐν τῇ Τεσσαρακοστῇ ἄρτον προσφέρειν, εἰ μὴ ἐν τοῖς Σάββασι, καὶ ταῖς Κυριακαῖς μόνον", *Κανών ΜΘ*). Επειδή δε στους πρώτους αιώνες οι Χριστιανοί κοινωνούσαν σχεδόν κάθε μέρα - εκτός αν είχαν πέσει σε σοβαρά αμαρτήματα - με την απαγόρευση της Συνόδου δημιουργήθηκε πρόβλημα για την τακτική Θεία Κοινωνία (Κατά τη μαρτυρία του Μεγάλου Βασιλείου *[επιστολή 93]* κοινωνούσαν οι πιστοί 4 φορές την εβδομάδα, δηλαδή την Κυριακή, την Τετάρτη, την Παρασκευή και το Σάββατο).

Για τη διευκόλυνση των πιστών καθιέρωσε η Εκκλησία τη Θεία Λειτουργία των Προηγιασμένων, η οποία γίνεται κάθε Τετάρτη και Παρασκευή της Μεγάλης Τεσσαρακοστής (πρωί ή βράδυ, ανάλογα). Σ' αυτήν εμπεριέχονται ύμνοι από τον εσπερινό, γιατί άλλοτε η Λειτουργία των Προηγιασμένων γινόταν μαζί με τον εσπερινό, διαβάζονται πολλοί ψαλμοί και αναγνώσματα από το βιβλίο της Γένεσης και από το βιβλίο των Παροιμιών της Παλαιάς Διαθήκης. Εντύπωση προκαλεί η στιγμή που βγαίνει ο ιερέας στην Ωραία Πύλη με μια αναμμένη λαμπάδα στο ένα χέρι και με το θυμιατήρι στο άλλο και λέει δυνατά: *" Σοφία, Ὀρθοί! Φῶς Χριστοῦ φαίνει πᾶσι ".* Ακόμα, αντί του Χερουβικού, ψέλνεται το: *" Νῦν αἱ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σὺν ἡμῖν ἀοράτως λατρεύουσιν· ἰδοὺ γὰρ εἰσπορεύεται ὁ Βασιλεὺς τῆς δόξης ".* Ο λειτουργός ιερέας με το κεφάλι σκεπασμένο προχωρά αμίλητος ως την Αγία Τράπεζα, σταματά και ο ύμνος, και δεν ακούγεται τίποτα. Ο ιερέας είναι αμίλητος και δεν ψέλνει το: *" Πάντων ἡμῶν μνησθείη Κύριος ὁ Θεὸς ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ, πάντοτε, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων …"* από πολύ σεβασμό γιατί κρατάει τα Προηγιασμένα Τίμια Δώρα, δηλαδή το Σώμα και το Αίμα του Χριστού. Ο ύμνος συμπληρώνεται με το: *" Ἴδοὺ θυσία μυστικὴ τετελειωμένη δορυφορεῖται· πίστει καὶ πόθῳ προσέλθωμεν, ἵνα μέτοχοι ζωῆς ἀιωνίου γενώμεθα. Ἀλληλούϊα, ἀλληλούϊα, ἀλληλούϊα ".* Πολύ συγκινητικό είναι και το κοινωνικό όπου ψέλνεται το:

" Ἄρτον οὐράνιον, καὶ ποτήριον ζωῆς γεύσασθε καὶ ἴδετε ὅτι χρηστὸς ὁ Κύριος ".

Ο Ακάθιστος Ύμνος ή οι Χαιρετισμοί

Μια από τις πιο αξιόλογες Ακολουθίες της περιόδου αυτής είναι ο απαράμιλλος και γνωστός σε όλους Ακάθιστος Ύμνος ή "οι Χαιρετισμοί της Παναγίας" όπως τον λέει ο λαός. Λέγεται Ακάθιστος Ύμνος γιατί οι πιστοί τον έψαλλαν όρθιοι. Λέγεται όμως και *Χαιρετισμοί* γιατί περιέχει 144 θαυμάσια "*Χαίρε*" προς την Παναγία. Κανένας άλλος ύμνος δε χρησιμοποιήθηκε τόσο πολύ στη Λατρεία όσο ο ύμνος αυτός. Σε πολλά μοναστήρια ψάλλεται κάθε μέρα. Στις ενορίες ψάλλεται κάθε Παρασκευή της Μ. Τεσσαρακοστής, επειδή μέσα στην ίδια περίοδο συμπίπτει το κορυφαίο γεγονός που εξυμνείται: Ο Ευαγγελισμός της Θεοτόκου.

Ο Ακάθιστος Ύμνος είναι "Κοντάκιον", χαρακτηριστική μορφή ύμνου της δεύτερης περιόδου της εκκλησιαστικής υμνογραφίας (5ος έως 7ος αιώνας). Είναι μια σειρά από τροπάρια που έχουν σαν χαρακτηριστικό τους ότι αποτελούνται από ισοσύλλαβους στίχους. Συνήθως το κάθε Κοντάκιο έχει 18-30 τροπάρια, από τα οποία το πρώτο λέγεται και "Προοίμιον" – αυτό που κυρίως σήμερα ονομάζεται Κοντάκιον – και τα υπόλοιπα λέγονται "Οίκοι". Το Προοίμιο και οι Οίκοι καταλήγουν σε κοινό Εφύμνιο, που το έψαλλαν όλοι μαζί. Η ονομασία Κοντάκιο οφείλεται στο κοντό ξύλο, επάνω στο οποίο τύλιγαν τη μεμβράνη που είχε τον ύμνο. Τι ακριβώς σημαίνει η λέξη "Οίκος" μέχρι σήμερα δεν είναι ακόμη γνωστό.

Σκοπός του Κοντακίου είναι κυρίως να διδάξει. Μ' όλη την πρωτοτυπία και τη σπουδαιότητα της ποιητικής του σύνθεσης δεν αποτελεί "τέχνη για την τέχνη", αλλά έχει συγκεκριμένο στόχο, τη διαπαιδαγώγηση του Χριστιανικού πληρώματος.

Ο Ακάθιστος Ύμνος αποτελεί λαμπρό δείγμα της τέχνης του Κοντακίου και είναι το μοναδικό που ψάλλεται ολόκληρο μέχρι σήμερα στους ναούς. Στηρίζεται βασικά στην αφήγηση, η οποία παρουσιάζεται μ' ένα δραματικό τρόπο, ώστε η εντύπωση που προκαλεί στον ακροατή να είναι έντονη. Αποτελείται από 24 τροπάρια με αλφαβητική ακροστιχίδα (Α-Ω). Στα 12 από αυτά τα τροπάρια υπάρχουν και από 12 «χαίρε» προς την παναγία που τελειώνουν με τη γνωστή φράση «χαίρε νύμφη Ανύμφευτε». Τα άλλα 12 τροπάρια τελειώνουν με τη λέξη «Αλληλούια». Το «χαίρε νύμφη Ανύμφευτε» και το «Αλληλούια» αποτελούν το εφύμνιο του Κοντακίου. Είναι συγκινητικό να ακούει κανείς το εκκλησίασμα, τόσους αιώνες μετά, να ψάλλει το εφύμνιο αυτό του Ακαθίστου.

Εκτός από τη συγκινητική ιστορία αυτού του Ύμνου (βλέπε βιβλίο Ιστορίας Ε΄ τάξης Δημοτικού, *Στα Βυζαντινά χρόνια*, σελίδες 97-99) είναι συγκλονιστικό και το περιεχόμενο του Ύμνου, που έχει μεγάλο Θεολογικό βάθος:

Θέμα του Ακαθίστου είναι το μυστήριο της ενανθρώπησης του Κυρίου.

Στα τροπάρια που αρχίζουν από το Α έως το Μ (1η και 2η Στάση) έχουμε την ιστορία του μυστηρίου. «Άγγελος πρωτοστάτης» φέρνει στην Παναγία το μήνυμα. «Βλέπουσα η παρθένος εαυτήν εν αγνεία» απορεί πώς είναι δυνατό να γεννήσει «υιόν». Ο άγγελος τη χαιρετίζει λέγοντάς της πως είναι «βουλής απορρήτου μύστις», «των θαυμάτων Χριστού το προοίμιον», «σοφών υπερβαίνουσα γνώσιν». «Δύναμις υψίστου» επισκιάζει τη Θεοτόκο αλλά «Ζάλη… λογισμών αμφιβόλων» καταλαμβάνει τον Ιωσήφ ο οποίος όμως «μαθών… την σύλληψιν εκ πνεύματος Αγίου» λέει «Αλληλούια». «Ήκουσαν οι ποιμένες το θαύμα» και τρέχουν να προσκυνήσουν το νεογέννητο Χριστό, ενώ συγχρόνως οι μάγοι οδηγούμενοι από το «Θεοδρόμον αστέρα» έρχονται από τα βάθη της Ανατολής, προσκυνούν και με τη σειρά τους γίνονται «Κήρυκες Θεοφόροι … κηρύξαντες… τον Χριστόν άπασιν». Τέλος, ενώ ο πρεσβύτης Συμεών πρόκειται να φύγει από τον κόσμο αυτό – «Μέλλοντος Συμεώνος του παρόντος αιώνος μεθίστασθαι του απατεώνος» – αξιώνεται να υποδεχθεί στην αγκαλιά του το βρέφος Ιησού.

Στα υπόλοιπα 12 τροπάρια από το Ν-Ω (3η και 4η Στάση) έχουμε μια θεολογική εμβάθυνση στο μυστήριο της Σαρκώσεως και περιγράφονται με πολλή σαφήνεια και δογματική ακρίβεια τα αποτελέσματα της ενανθρωπήσεως, που είναι η λύτρωση και η σωτηρία. «Ξένον τόκον ιδόντες, ξενωθώμεν του κόσμου, τον νουν εις ουρανόν μεταθέντες: δια τούτο γαρ ο υψηλός Θεός επί γης εφάνη ταπεινός άνθρωπος: βουλόμενος ελκύσαι προς το ύψος τους αυτώ βοώντας: Αλληλούια». Η Θεοτόκος είναι η «Φωτοδόχος λαμπάδα» η οποία το «άυλον άπτουσα φως, οδηγεί προς γνώσιν θεϊκήν άπαντας». Είναι η «ακτίς νοητού ηλίου» που «Χάριν δούναι θελήσας οφλημάτων αρχαίων ο πάντων χρεωλύτης ανθρώπων, επεδήμησε δι εαυτού προς τους αποδήμους της εαυτού χάριτος … σχίσας το χειρόγραφον».

Θείες Λειτουργίες

Εκτενέστερη αναφορά στις ιερές ακολουθίες γίνεται στις σελίδες 5-7. Θέλουμε, ωστόσο, να τονίσουμε εδώ κάτι που είναι πολύ σημαντικό και παρακαλώ να το προσέξετε. Το σχολείο της ξενιτιάς, ιδιαίτερα το εκκλησιαστικό, είναι σχολείο ιεραποστολικό. Είναι εκ φύσεως υποχρεωμένο να λειτουργεί με κάποια διαφοροποίηση από τα σχολεία στην πατρίδα ή τα ημερήσια σχολεία στη χώρα υποδοχής. Στο εκπαιδευτικό επίπεδο επιβάλλεται να προσφέρεται η μάθηση άρτια οργανωμένη, προγραμματισμένη και με ελκυστικό τρόπο για να κρατήσει τα παιδιά στο σχολείο και να τα βοηθήσει να το εκτιμήσουν και να το αγαπήσουν ως ένα κομμάτι από τον εαυτό τους. Στην εκκλησιαστική αγωγή που προσφέρουμε στα παιδιά χρειάζεται ακόμα μεγαλύτερη προσοχή.

Αν υπάρχουν και άλλοι τρόποι για να έρθει κανείς σε επαφή με την Ελληνική γλώσσα, για τα πιο πολλά από τα παιδιά – που φοιτούν στο σχολείο μας (τη συντριπτική πλειοψηφία) – η μοναδική ευκαιρία που τους δίνεται για να κοινωνήσουν των Αχράντων Μυστηρίων είναι η σχολική Θεία Λειτουργία που κάνουμε κάθε μήνα. Θα δείτε ότι ακόμα και παιδιά από οικογένειες που βρίσκονται «πολύ κοντά» στην εκκλησία, τις Κυριακές δεν εκκλησιάζονται γιατί συμμετέχουν σε τακτικές ή ευκαιριακές δραστηριότητες που τους κρατούν μακριά (ποδόσφαιρο, κολύμπι, τηλεόραση κ.λ.π.). Να μη ξενίζει, λοιπόν, η επιμονή μας να κοινωνούν όλα ανεξαιρέτως τα παιδιά κατά τη Θεία Ευχαριστία. Να μη σας ενδιαφέρει αν έχουν φάει πριν ή αν έχουν νηστέψει ή αν έχουν εξομολογηθεί. Αυτό αφήστε να απασχολεί τους κληρικούς: αναλαμβάνω προσωπικά ως διευθυντής του σχολείου και διάκος την ευθύνη. Να σας απασχολεί αν διδάσκετε στα παιδιά τα σχετικά με την Ορθόδοξη Χριστιανική Αγωγή, αν «εκμεταλλεύεστε» τις παιδικές Θείες Λειτουργίες ως αφόρμηση για να αναπτύξετε ή να τονίσετε κάτι που να σχετίζεται με τη λειτουργική ζωή, το οποίο εσείς έχετε προγραμματίσει.

Η Θεία Κοινωνία κατά τη σχολική Θεία Λειτουργία είναι για όλα τα παιδιά, αγόρια και κορίτσια. Στην τάξη, βέβαια, πείτε για την προετοιμασία που χρειάζεται πριν να κοινωνήσουμε. Διδάξετε τα παιδιά. Προς Θεού, όμως, μην ενθαρρύνετε παιδιά, κατά τη σχολική Θεία Λειτουργία, να μην κοινωνούν. Ακόμα, μη λέτε στα παιδιά εκ των προτέρων πότε θα έχουμε Θεία Λειτουργία. Το κάναμε στο παρελθόν και κάποια από τα μεγαλύτερα παιδιά δεν έρχονταν καθόλου στο σχολείο, γιατί τα ίδια ή οι γονείς τους το θεωρούσαν χάσιμο χρόνου. Παρακαλώ, στο θέμα αυτό απαιτείται απόλυτη συνεργασία. Η ευθύνη μας είναι τεράστια και οι ενέργειές μας επιβάλλεται να είναι ανάλογες.

Πρόγραμμα για τις σχολικές Θείες Λειτουργίες

Ελληνορθόδοξο Σχολείο	*Ημερομηνία*	*Υπεύθ. Τάξη*	*Υπεύθυνοι/ες Εκπαιδευτικοί*
Α΄ (Δευτέρα / Τετάρτη)	26-01-2000	A- Level	*Ν. Παπαγεωργίου, Α. Παλαιογεώργου, Ο. Σολομώντος*
Β΄ (Τρίτη / Πέμπτη)	13-01-2000	Στ΄+ Ε΄+ Δ΄	*Λ. Κυπριανού, Σ. Προδρόμου, Κ. Γεωργιάδη*
Γ΄ (Σάββατο πρωί)	22-01-2000	Στ΄	*Π. Καραγκούνης*
Δ΄ (Σάββατο απόγευμα)	29-01-2000	Στ΄	*Π. Καραγκούνης*
Α΄ (Δευτέρα / Τετάρτη)	16-02-2000	GCSE2	*Σ. προδρόμου*
Β΄ (Τρίτη / Πέμπτη)	24-02-2000	Γ΄+ Β΄	*Ε. Ζαραβέλλα, Ε. Παναγιωτοπούλου*
Γ΄ (Σάββατο πρωί)	19-02-2000	Ε΄	*Σ. Δαμιανού*
Δ΄ (Σάββατο απόγευμα)	26-02-2000	Ε΄	*Λ. Σαχινίδης*
Α΄ (Δευτέρα / Τετάρτη)	01-03-2000	GCSE1	*Χ. Σοφοκλέους, Ε. Ζάουρα*
Β΄ (Τρίτη / Πέμπτη)	09-03-2000	Στ΄+ Ε΄+ Δ΄	*Λ. Κυπριανού, Σ. Προδρόμου, Κ. Γεωργιάδη*
Γ΄ (Σάββατο πρωί)	04-03-2000	Δ΄	*Λ. Σαχινίδης*
Δ΄ (Σάββατο απόγευμα)	11-03-2000	Δ΄	*Λ. Σαχινίδης*
Α΄ (Δευτέρα / Τετάρτη)	05-04-2000	GCSE1	*Ν. Παπαγεωργίου, Α. Παλαιογεώργου, Ο. Σολομώντος*
Β΄ (Τρίτη / Πέμπτη)	20-04-2000	Στ΄+ Ε΄+ Δ΄	*Λ. Κυπριανού, Σ. Προδρόμου, Κ. Γεωργιάδη*
Γ΄ (Σάββατο πρωί)	22-04-2000	Δ΄	*Π. Καραγκούνης*
Δ΄ (Σάββατο απόγευμα)	15-04-2000	Δ΄	*Π. Καραγκούνης*

Κοινοί εκκλησιασμοί.

Στο τρίμηνο αυτό θα γίνουν οι δυο κοινοί εκκλησιασμοί: της Γιορτής των Ελληνικών Γραμμάτων και της 25ης Μαρτίου / 1ης Απριλίου καθώς και οι αντίστοιχες Δοξολογίες. Ο εκκλησιασμός των Τριών Ιεραρχών θα γίνει στις 30/1/2000. Ο εκκλησιασμός για τις Εθνικές επετείους θα γίνει στις 26/3/2000.

Δοξολογία 25ης Μαρτίου 1821 – 1ης Απριλίου 1955.

Την Κυριακή 26 Μαρτίου 2000, θα γίνει κοινός εκκλησιασμός όλων των Ελληνικών Σχολείων και η Δοξολογία για την Εθνική Γιορτή της 25ης Μαρτίου / 1ης Απριλίου. Πρόκειται για τον τελευταίο κοινό εκκλησιασμό και θα πρέπει να συμμετέχουν όσο το δυνατόν περισσότερα παιδιά, εκπαιδευτικοί και γονείς. Θα επιδιώξουμε να χρησιμοποιήσουμε όσες Εθνικές ενδυμασίες διαθέτουμε. Οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να φροντίσουν εκ των προτέρων να γνωρίζουν περίπου ποια παιδιά από την τάξη τους θα συμμετέχουν. Χρειάζεται λοιπόν να αναπτυχθεί και πάλι το θέμα στην τάξη.

Μετά τη Θεία Λειτουργία θα γίνει πανηγύρι στο χωλ της κοινότητας όπου θα παρουσιαστούν χοροί, είτε στο χωλ είτε στην αυλή, αν το επιτρέπει ο καιρός.

Ίσως επιτραπεί να διοργανώσουμε παρέλαση για να τιμήσουμε την Εθνική Παλιγγενεσία. Αν διοργανωθεί παρέλαση θα προσκαλέσουμε και τα γειτονικά μας Ελληνικά σχολεία καθώς και άλλες οργανώσεις.

Η γιορτή του κάθε σχολείου θα γίνει σε σχολικό χρόνο ως εξής:

Σχολ.	Ημερ.	Ώρα	Ομιλία	Συντονισμός, Παρουσίαση
Α΄ (Δ./Τ.)	27-3-00 *Δευτέρα*	7.00 - 8.00 μ.μ.	Αθανασία Παλαιογεώργου	Σταυρούλα Προδρόμου
Β΄ (Τ./π.)	28-3-00 *Τρίτη*	7.00 - 8.00 μ.μ.	Γιώργος Πετρίδης	Κυριακή Γεωργιάδη
Γ΄ (Σ.π.)	25-3-00	12.00 - 1.00 μ.μ.	Λάζαρος Σαχινίδης	Ελευθερία Δραγκιώτη-Σίμου
Δ΄ (Σ.α.)	25-3-00	5.00 - 6.00 μ.μ.	Παναγιώτης Καραγκούνης	Ζωή Διονυσίου

Εκπαιδευτική Συνάντηση: 18-03-2000 6.45-8.15 μ.μ., «Έξοδος»: 8.30-11.00 μ.μ.

Το Σάββατο 18-03-2000 θα πραγματοποιηθεί ***Εκπαιδευτική Συνάντηση όλων των εκπαιδευτικών που υπηρετούν στο Ελληνορθόδοξο Σχολείο της κοινότητας Αγίου Δημητρίου.*** Η συνάντηση θα είναι διάρκειας 1½ ώρας, 6.45-8.15 μ.μ. και σ' αυτή ***θα πρέπει να λάβουν μέρος όλοι ανεξαίρετα οι εκπαιδευτικοί.***

Κύριο θέμα της εκπαιδευτικής συνάντησης θα είναι:

*"**Το αναλυτικό πρόγραμμα του σχολείου μας**:* δυνατότητες, αδυναμίες και προοπτικές".
Εισηγήτρια: Όλγα Σολομώντος-Κουντούρη,
Συντονιστής συζήτησης: Παναγιώτης Καραγκούνης

Αναμένεται ότι μέχρι την εκπαιδευτική συνάντηση θα εφαρμοστεί το αναλυτικό πρόγραμμα και θα έχουμε κάποιες πρώτες ενδείξεις για τη λειτουργικότητά του, για τη χρήση του τόσο στον προγραμματισμό-διδασκαλία όσο και στην αξιολόγηση. θα πρέπει όλοι/ες οι εκπαιδευτικοί να επιδιώξουν να διαπιστώσουν σε πιο βαθμό τα παιδιά της τάξης τους ανταποκρίνονται στους αντίστοιχους στόχους του αναλυτικού, για τα διάφορα θέματα. Τα παιδιά των γυμνασιακών-λυκειακών τάξεων «υποτίθεται» ότι θα έχουν καλύψει ήδη όλα όσα αναφέρονται στο αναλυτικό (γιατί πρόκειται για το αναλυτικό του δημοτικού). Αυτό, βέβαια, γνωρίζουμε ότι δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα. Επιβάλλεται να διαπιστώσουμε ποιες ελλείψεις έχουμε, γιατί υπάρχουν και πώς θα τις αναπληρώσουμε.

Μας απασχολεί επίσης η δυνατότητα καθορισμού επιπέδων του τύπου Attainment Targets – Level Descriptions (βλέπε: The National Curriculum, *English*, pages 25-31, *Modern Foreign Languages*, pages 6-9, *αντίγραφα στη βιβλιοθήκη*) σε ιεραρχημένη δομή που να οδηγεί φυσιολογικά και αβίαστα στο A-Level. Ίσως να έχουμε την ευκαιρία να ανταλλάξουμε κάποιες σκέψεις και να καταλήξουμε σε αποφάσεις για το θέμα αυτό ή τουλάχιστο να τροχιοδρομήσουμε την παραπέρα πορεία.

Αμέσως μετά το τέλος της εκπαιδευτικής μας συνάντησης θα ακολουθήσει «έξοδος» σε ελληνικό εστιατόριο της περιοχής. Την εκδήλωση διοργανώνει η Σχολική Εφορεία ως μια ευκαιρία κοινωνικής συνάντησης με τους εκπαιδευτικούς που υπηρετούν στην

Ελληνορθόδοξη Κοινότητα Αγίου Δημητρίου. Θα συμμετέχουν επίσης μέλη της Σχολικής Εφορείας και άλλοι προσκεκλημένοι, καθώς και συνοδοί που εσείς θα θέλατε να προσκαλέσετε. Υπολογίζεται ότι θα κοστίσει περίπου £15.00 κατ' άτομο. Παρακαλούμε να δηλώσετε τη συμμετοχή σας έγκαιρα στους/στις υπεύθυνους/ες που έχουν οριστεί από το γραφείο για να κρατήσουμε τις ανάλογες θέσεις.

Βοηθητικά Βιβλία – πρόγραμμα «Παιδεία Ομογενών»

Το σχολείο μας εμπλουτίστηκε από πέρσι με πληθώρα βιβλίων γλώσσας και κοινωνικών θεμάτων. Πολλά από αυτά τα βάλαμε σε βιβλιοθήκες στις αντίστοιχες αίθουσες. Με τη βοήθεια γονέων και δυο συναδέλφων ταξινομήσαμε κάποια στα ράφια του διαδρόμου. Ένα μεγάλο μέρος των βιβλίων αυτών παραμένει αταξινόμητο στην προδημοτική και άλλα βρίσκονται σε στοίβες στην έξοδο κινδύνου και στο διάδρομο της βιβλιοθήκης. Πρόκειται για βιβλία που θα κατέληγαν σε ανακύκλωση γιατί τα διάφορα παροικιακά σχολεία δεν τα προμηθεύτηκαν έγκαιρα. Με πολύ κόπο φροντίσαμε πέρσι να τα μεταφέρουμε στο σχολείο μας (περίπου 2½ τόνοι βιβλία) και να τα περισώσουμε. Εναπομένει τώρα να τα αξιοποιήσουμε. Ανάμεσα στα βιβλία αυτά περιλαμβάνονται τα εξαίρετα βοηθήματα κοινωνικών θεμάτων που ετοιμάστηκαν για τα Ελληνόπουλα της Γερμανίας από το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, καθώς και τα εξ ίσου προσεγμένα βιβλία γλώσσας. Τώρα που καταφέραμε να λειτουργήσουμε το σχολείο σε μια νέα βάση, είναι πιστεύουμε καιρός να αρχίσουμε τη συστηματική χρήση των βοηθημάτων αυτών. Θα περιμένουμε εισηγήσεις είτε πριν είτε κατά την εκπαιδευτική μας συνάντηση.

Σε συνεργασία με τις εκπαιδευτικές αποστολές της πατρίδας εφαρμόζονται πειραματικά στο σχολείο μας τα βιβλία που ετοιμάστηκαν στο Πανεπιστήμιο Κρήτης, στα πλαίσια του προγράμματος «Παιδεία Ομογενών». Δυστυχώς, λόγω περιορισμένων αντιτύπων, δεν είναι δυνατή η καθολική πειραματική εφαρμογή του προγράμματος. Έτσι μόνο δυο τμήματα από τα τέσσερα της πρώτης τάξης συμμετέχουν στο πρόγραμμα κ.ο.κ. Διαθέτουμε, ωστόσο, στο σχολείο μια πλήρη σειρά των βιβλίων που ετοιμάστηκαν και, σε συνεργασία μεταξύ μας, θα εφαρμόσουμε πειραματικά όλα τα βιβλία, χρησιμοποιώντας και φωτοτυπημένα αντίτυπα (αν χρειαστεί), μέχρι το τέλος της χρονιάς. Τα βιβλία, εκ των πραγμάτων, θα χρησιμοποιούνται ως βοηθητικά και όχι ως το βασικό εγχειρίδιο. Εκτός από το ερωτηματολόγιο που θα συμπληρώσουμε στο τέλος έχουμε αποφασίσει με τους/τις εκπαιδευτικούς που συμμετέχουν ήδη στην πειραματική εφαρμογή ότι θα υποβάλουμε και ιδιαίτερες παρατηρήσεις για το κάθε μάθημα ξεχωριστά. Οι παρατηρήσεις αυτές θα περιλαμβάνουν σημειώσεις των εκπαιδευτικών, σημειώσεις του διευθυντή, που θα παρακολουθεί ως τρίτος την πειραματική εφαρμογή σε όλο το σχολείο και τέλος προτάσεις στις οποίες θα καταλήξουμε στο τέλος της πειραματικής εφαρμογής. Επειδή, ακριβώς, πρόκειται για πειραματική εφαρμογή που μας παρέχει μεγάλη ευχέρεια κινήσεων, όσον αφορά τα μέσα, τις δραστηριότητες και τη μεθοδολογία που θα χρησιμοποιήσουμε, ενδέχεται ανά πάσα στιγμή να αναπροσαρμόσουμε την τακτική μας ή να δοκιμάσουμε διαφορετικές προσεγγίσεις. Οποιεσδήποτε εισηγήσεις, λοιπόν, από όσους/ες ενδιαφέρονται είναι ευπρόσδεκτες και θα τύχουν της δέουσας προσοχής.

Κατ' οίκον εργασία - Διόρθωση εργασιών

Στην κατ' οίκον εργασία αναφερθήκαμε προηγουμένως στη σ.16. Η διόρθωση των εργασιών μπορεί να γίνεται κατά τη διάρκεια του μαθήματος με τα παιδιά ή κατά την ώρα του χορού ή των τραγουδιών. Στο τετράδιο σημειώσεων κατ' οίκον εργασίας, που χρησιμοποιούμε από το β΄ τρίμηνο, έχουμε περιλάβει μια σελίδα για κάθε βδομάδα, με αρκετό χώρο για να σημειώσει το κάθε παιδί τι θα πρέπει να κάνει στο σπίτι. θα πρέπει να δίνουμε κάποιο λογικό χρόνο για να σημειώσουν όλα τα παιδιά τις οδηγίες μας και να βεβαιωνόμαστε ότι το έχουν κάνει σωστά. Στο επόμενο μάθημα θα ελέγχουμε τις εργασίες και θα σημειώνουμε ανάλογα στην αντίστοιχη στήλη. Υπάρχει, επίσης, αρκετός χώρος για σχόλια, επιτεύγματα των παιδιών κ.λπ.

Στο ίδιο τετράδιο περιλάβαμε σε μορφή στόχων την αποστολή μας ως σχολείο, όπως την καθορίσαμε στη σ.3 και τον κώδικα συμπεριφοράς (σ.16). Στο πίσω μέρος σε ειδικό χώρο θα αναγράφονται τα βιβλία που δανείζονται τα παιδιά από τη βιβλιοθήκη μαζί με τα σχόλιά τους. Στο εξώφυλλο θεωρήσαμε απαραίτητο το όνομα εκπαιδευτικού τάξης, μιας και πολλά παιδιά και γονείς δε γνωρίζουν, δυστυχώς, ακόμα το ονοματεπώνυμό μας.

Ελπίζουμε ότι το τετράδιο αυτό θα ενισχύσει την όλη προσπάθεια που καταβάλλεται στο σχολείο μας και θα είναι μια ακόμα επιτυχημένη καινοτομία. Πολλά θα εξαρτηθούν από τη χρήση.

Σύνδεσμοι Γονέων – Δασκάλων / Σχολική Εφορεία

Το Ελληνορθόδοξο Σχολείο Αγίου Δημητρίου, μετά από 28 χρόνια ζωής και εξέλιξης, έχει φτάσει σήμερα στο σημείο που βρίσκεται μέσα από πολλούς αγώνες, θυσίες και αγωνίες. Είναι ατέλειωτος ο κατάλογος των ανθρώπων (κληρικών και λαϊκών: εκπαιδευτικών, γονέων, επιτρόπων, φίλων) που εργάστηκαν και εργάζονται για το σχολείο, με πνεύμα θυσίας, σύνεσης και συνεργασίας. Σήμερα, το σχολείο μας είναι το δεύτερο μεγαλύτερο σχολείο της ομογένειας στο Ηνωμένο Βασίλειο. Διαθέτει ιδιόκτητους χώρους που δημιουργήθηκαν με πολλή αγάπη, μια δυναμική επιτροπή γονέων και ένα εξ ίσου αποτελεσματικό δυναμικό εκπαιδευτικών. πέτυχε, επί τέλους να απαλλαγεί από το τεράστιο χρέος που το κρατούσε δέσμιο για πολλά χρόνια και μπορεί τώρα να προγραμματίσει τη δημιουργία επιπρόσθετων χώρων για τις αυξανόμενες ανάγκες του. Σε κάποια σημεία πρωτοτυπεί και πρωτοπορεί, αλλού αντιγράφει και προσαρμόζει ότι καλύτερο υπάρχει στο χώρο της εκπαίδευσης για να αναβαθμίζεται συνεχώς η εκπαιδευτική εμπειρία στο σύνολό της. Βρίσκεται, όμως, παράλληλα το σχολείο μας μπροστά σε μια μεγάλη πρόκληση. Η δραματική αύξηση στον αριθμό των παιδιών, η μεγάλη αυξητική τάση που παρατηρείται, ιδιαίτερα στις μικρότερες τάξεις και οι, κατά συνέπειαν, αυξανόμενες ανάγκες του σχολείου, σε όλους τους τομείς, επιβάλλουν μια εξ ίσου δραματική αλλαγή στον τρόπο οργάνωσης και διοίκησης του σχολείου.

Μέχρι σήμερα τον πρωτεύοντα ρόλο είχε η Σχολική Επιτροπή σε συνεργασία με τους/τις εκάστοτε διευθυντές/ριες συντονιστές/ριες και τους άλλους φορείς της κοινότητας. Τα νέα δεδομένα μάς καλούν να αναπροσαρμόσουμε τον τρόπο λειτουργίας μας, αν θέλουμε να είμαστε σε θέση να αντιμετωπίζουμε αποτελεσματικά τις ανάγκες που θα δημιουργούν οι νέες πραγματικότητες. Μια δωδεκαμελής επιτροπή γονέων και ένας/μια διευθυντής/ρια δεν είναι σήμερα αρκετοί, με όση καλή διάθεση και προθέσεις κι αν διαθέτουν, για να ανταποκρίνονται στις πιεστικές απαιτήσεις μιας αναβαθμισμένης εκπαιδευτικής διαδικασίας. Είναι καιρός το Ελληνικό σχολείο να βγει από τη μιζέρια του και την κακομοιριά του και να κοιτάξει τον κόσμο με νέα πνοή. Δεν μπορεί να παραμένει δέσμιο της προχειρότητας και του ευκαιριακού τη στιγμή που γύρω μας ο χώρος της εκπαίδευσης δέχεται δραστικές αλλαγές. Ούτε μπορεί πια να λειτουργεί όπως λειτουργούσε πριν 30 ή πριν 10 χρόνια, γιατί τα δεδομένα έχουν αλλάξει. Με σεβασμό στις παραδοσιακές αξίες και στο ελληνορθόδοξο ήθος που θα πρέπει ακριβώς να χαρακτηρίζουν και τη νέα αυτή αλλαγή επιβάλλεται να αναθεωρήσουμε τον τρόπο λειτουργίας του σχολείου και να εισαγάγουμε πιο σύγχρονες και αποτελεσματικές δομές στη διοίκησή του.

Η εκπαιδευτική διαδικασία δεν αποτελεί ατομικό επίτευγμα αλλά συλλογική πράξη κοινωνίας προσώπων. Προτείνουμε, στο πνεύμα αυτό, μια καινοτομία για το σχολείο μας: την ίδρυση επί μέρους Συνδέσμων Γονέων–Δασκάλων και τη μετατροπή της επιτροπής γονέων σε Σχολική Εφορεία. Η Σχολική Εφορεία θα συνεχίσει να έχει τις αρμοδιότητές της. Ο Σύνδεσμος Γονέων – Δασκάλων, ωστόσο, θα συμπληρώσει ένα μεγάλο κενό που υπάρχει. Με την αύξηση των παιδιών και λόγω της έλλειψης μονίμων: γραμματειακού προσωπικού, επιστάτη, μέριμνας πρώτων βοηθειών, βιβλιοθηκάριου, υπεύθυνου καντίνας κ.λ.π. το έργο του σχολείου δυσχεραίνεται και κάποτε δυσλειτουργεί. Η ίδρυση Συνδέσμου Γονέων – Δασκάλων για κάθε ομάδα παιδιών ξεχωριστά (Α΄, Β΄, Γ΄, Δ΄ σχολείο) αναμένεται ότι θα αλλάξει την κατάσταση αυτή. θα υπάρχουν στην ουσία 4 Σύνδεσμοι Γονέων–Δασκάλων. Το έργο του κάθε συνδέσμου θα είναι διττό: (α) να συνδράμει τη Σχολική Εφορεία στην εξεύρεση πόρων, στη διοργάνωση εκδηλώσεων, στην άμεση επίλυση προβλημάτων που αναφύονται και (β) να συνεργάζεται με τη διεύθυνση στον εκπαιδευτικό τομέα, στον προγραμματισμό δραστηριοτήτων και στο διοικητικό έργο. Ο Σύνδεσμος θα αποτελεί μια γέφυρα μεταξύ των γονέων και των εκπαιδευτικών, θα μπορεί να επισημαίνει και να επιλαμβάνεται άμεσα καταστάσεων που δημιουργούνται επί καθημερινής βάσεως και θα αυξήσει αριθμητικά και ποιοτικά τη διοικητική ομάδα του σχολείου. Θα μπορούν να γίνονται συναντήσεις του κάθε Συνδέσμου μια φορά το μήνα, κατά τη διάρκεια του σχολείου ή αμέσως μετά, για τρέχοντα ζητήματα και μια φορά το τρίμηνο με τη Σχολική Εφορεία, για συντονισμό των ενεργειών. Οι πρόεδροι (γονείς) των επί μέρους Συνδέσμων θα βρίσκονται σε άμεση επαφή με το προεδρείο της Σχολικής Εφορείας και θα συναποτελούν τη συντονιστική ομάδα. Οι εκπαιδευτικοί που θα συμμετέχουν στο Σύνδεσμο θα βρίσκονται σε άμεση επαφή με τη διεύθυνση και θα συναποτελούν τη διοικητική ομάδα στα εκπαιδευτικά θέματα. Πιστεύουμε ότι με τον τρόπο αυτό επιτυγχάνεται μια ευρύτερη αποκέντρωση η οποία θα διευκολύνει την πιο πλατιά συμμετοχή στο επίπεδο της λήψης αποφάσεων και θα είναι επωφελής για το σχολείο στο σύνολό του.

Παρακαλούμε όσους/ες ενδιαφέρονται να δηλώσουν συμμετοχή μέχρι τις 11/3/2000.

Οργάνωση Σχολικών Χώρων.

Ένα πρόβλημα που παρατηρείται κατ' επανάληψιν είναι η μεταφορά φαγητών και ποτών στην τάξη (crisps, σοκολάτες, τσίχλες κλπ.). Το πρόβλημα αυτό παρατηρήθηκε και πέρσι και προσπαθήσαμε να το λύσουμε χρησιμοποιώντας *Tuck Trays*. Η λύση αυτή θεωρήθηκε πέρσι ότι δεν ήταν πρακτική και εγκαταλείφτηκε. Θα θέλαμε ωστόσο να τη δοκιμάσουμε ξανά για να αποφύγουμε όλη αυτή την ακαταστασία που δημιουργείται, τόσο κατά τη συγκέντρωση (μετά το διάλειμμα) όσο και μέσα στην τάξη (όπου είχαμε πολλά παράπονα για παιδιά που βγάζουν τα φαγητά τους και τρώνε ή πίνουνε το ποτό τους). Η τακτική της χρήσης Tuck Trays δεν είναι άγνωστη στα παιδιά, γιατί την εφαρμόζουν με επιτυχία από μικρά στα αγγλικά τους σχολεία.

Όταν ένα παιδί θα φέρνει από το σπίτι φαγητό ή ποτό (Tuck) θα πρέπει να το βάλει στο Tuck Tray. Η κάθε τάξη έχει το δικό της αριθμημένο με τον αριθμό της τάξης. Δε θα χύνονται έτσι τα ποτά στα βιβλία των παιδιών όπως συνέβηκε πολλές φορές. Το διάλειμμα, με την επίβλεψη του/της εκπαιδευτικού τα παιδιά θα πάρουν τα πράγματά τους και ένα παιδί (επιμελητής/monitor) που θα επιλέγει ο/η υπεύθυνος/η κάθε τάξης θα μεταφέρει το Tuck Tray στο Χωλ. Στο τέλος του διαλείμματος, πριν τη συγκέντρωση για να πάμε στις τάξεις, τα παιδιά θα τοποθετούν εκεί ότι τους απέμεινε και θα το παίρνουν μετά, στο τέλος της ημέρας. Θα δοκιμάσουμε το μέτρο αυτό και αν πάλι δεν πετύχει θα πρέπει να σκεφτούμε κάτι άλλο για να λυθεί το πρόβλημα αυτό οριστικά.

Σχολική Δανειστική Βιβλιοθήκη

Είδαμε με πολλή χαρά και ικανοποίηση να γίνεται μια ευρεία χρήση των δυνατοτήτων που μας προσφέρει η βιβλιοθήκη του σχολείου, κατά την περίοδο πειραματικής λειτουργίας της (από την εκπαιδευτική συνάντηση ως τις 30 Ιανουαρίου 2000). Κάποιες τάξεις ξεκίνησαν ήδη να τη χρησιμοποιούν και ως δανειστική. Δυστυχώς, λόγω περιορισμένων εθελοντών/τριών, στον τομέα αυτό, αργεί πολύ η καταλογογράφηση των βιβλίων και η ταξινόμησή τους στα ράφια. Έτσι παρουσιάζεται μάλλον η εικόνα έκθεσης βιβλίου, παρά βιβλιοθήκης. Ελπίζουμε μέχρι το τέλος του χρόνου να ολοκληρωθεί η προσπάθεια αυτή και το κάθε σχολείο να αποκτήσει τους/τις βιβλιοθηκάριούς του. Όσον αφορά την ταξινόμηση και την οργάνωση της βιβλιοθήκης ακολουθούμε το σύστημα Ντιούη και τις οδηγίες του Κ. Ντελόπουλου, από το σχετικό του βιβλίο βιβλιοθηκονομίας. Την εργασία διεκπεραιώνει η κ. Ε. Κάκανου βοηθούμενη από την κ. Γ. Grimwood. Έχουμε ζητήσει και τη βοήθεια ειδικού στη βιβλιοθηκονομία που θα μας φωτίσει περισσότερο στην προσπάθειά μας. Όσοι/όσες θα ήθελαν να λάβουν μέρος στο σεμινάριο βιβλιοθηκονομίας που θα διοργανώσουμε παρακαλούμε δηλώστε στο γραφείο τις πιο βολικές για σας μέρες και ώρες για να ορίσουμε τις τελικές ημερομηνίες.

Στο μεταξύ ισχύουν σε γενικές γραμμές τα όσα συμφωνήσαμε κατά την εκπαιδευτική μας συνάντηση, με σχετικές τροποποιήσεις μετά την πειραματική περίοδο:

- Ο δανεισμός βιβλίων θα γίνεται για περίοδο μέχρι και δυο βδομάδες. Η περίοδος δανεισμού θα μπορεί να ανανεωθεί για άλλες δύο βδομάδες μόνο αν το βιβλίο έχει επιστραφεί στο τέλος της πρώτης περιόδου δανεισμού.
- Μαζί με τα βιβλία θα δίνεται και η κάρτα δανεισμού όπου θα αναγράφεται η ημερομηνία επιστροφής και οι υποχρεώσεις του δανειζομένου. Θα καταβάλλεται από τους γονείς πρόστιμο 50 πέννες την ημέρα για τα βιβλία που δε θα έχουν επιστραφεί έγκαιρα.
- Θα δανείζονται μόνο βιβλία τα οποία φέρουν Αριθμό Εισαγωγής (ΑΕ … γραμμένο με κόκκινο μέσα στη σφραγίδα του σχολείου).
- Τα βιβλία αναφοράς (εγκυκλοπαίδειες, σειρές ιστορικών βιβλίων κ.ά) δεν προσφέρονται προς δανεισμό
- Θα ενημερώνεται η σελίδα βιβλιοθήκης στο βιβλίο τάξης καθώς και το βιβλίο δανεισμού στη βιβλιοθήκη. Τα παιδιά θα ενημερώνουν την τελευταία σελίδα στις «Σημειώσεις Κατ' οίκον εργασίας», αναγράφοντας ίσως και ποιες σελίδες έχουν διαβάσει (αν πρόκειται π.χ. για ανθολόγια).
- Θα ελέγχονται από τους/τις υπεύθυνους/ες εκπαιδευτικούς τα επιστρεφόμενα βιβλία για τυχόν φθορά και θα ενημερώνεται το γραφείο για βιβλία που δεν επιστράφηκαν στην προκαθορισμένη περίοδο ή που παρουσιάζουν φθορές.

Πίνακας στο γραφείο

Στο γραφείο υπάρχει ένα πίνακας για έκτακτες ή άλλες ανακοινώσεις, υπενθυμίσεις κ.λ.π. Παρακαλούμε, να φροντίζουν όλοι/ες να προσέρχονται έγκαιρα στο σχολείο, να παίρνουν τα πράγματα που χρειάζονται από το γραφείο και να ρίχνουν μια ματιά στις ανακοινώσεις, αν υπάρχουν. Δυστυχώς, για διάφορους λόγους, δεν έχουμε πάντα την ευκαιρία να ανταλλάξουμε κάποιες σκέψεις ή να αλληλοενημερωθούμε για κάτι που ενδιαφέρει. Ο πίνακας αυτός προσφέρει μια τέτοια ευκαιρία. Μπορεί, ακόμα, ο/η καθένας/μια από μας να γράψει εκεί κάποιο μήνυμα, ανακοίνωση κ.τ.ό.

Θετική Ενίσχυση - Χρυσό Βιβλίο / Αυτοκόλλητα / Κατάσταση

Για το Χρυσό βιβλίο βλέπε επίσης σ.18. Κάποιες πρακτικές λύσεις προσφέρουμε εδώ τις οποίες αναφέραμε και στις συναντήσεις μας 8/1 και 11/1. Τα αυτοκόλλητα με τον Άγιο Δημήτριο βρίσκονται στο γραφείο. Επιπρόσθετα με όσα αναφέραμε στη σ.18 τα παιδιά θα αμείβονται με αυτοκόλλητο και για το μάθημα του χορού, από το δάσκαλο του χορού. Ο καλύτερος τρόπος παρακολούθησης της κατάστασης των παιδιών που έχετε επαινέσει με τον τρόπο αυτό είναι να σκιάζετε με μολύβι το τετραγωνάκι (ή για να ακριβολογούμε το … *ορθογωνιάκι*) με την παρουσία του παιδιού στο μάθημα. Έτσι θα έχετε ανά πάσα στιγμή μια ολοκληρωμένη εικόνα της κατάστασης. Επίσης, θα αναγράφουμε τον έπαινο στις «σημειώσεις της δουλειάς για το σπίτι», στον ειδικό χώρο στο τέλος της σελίδας.

Και μια παράκληση: Μη γίνεστε τόσο απόλυτοι/ες στην κρίση σας, όσον αφορά την επιλογή που θα κάνετε. Φροντίστε να πάρουν όλα τα παιδιά, τουλάχιστο μια φορά, το αυτοκόλλητο του Αγίου Δημητρίου. Ο σκοπός δεν είναι να το παίρνουν μόνο τα καλά παιδιά. Αυτό είναι το κίνητρο. Ο σκοπός είναι να χρησιμοποιήσουμε αυτό το μέσο για να καλλιεργήσουμε ένα θετικό κλίμα. Ας ενισχύσουμε θετικά κι ένα «αρνητικό» παιδί. Σίγουρα κάτι θετικό θα βρούμε στη συμπεριφορά του ή στη δουλειά του, ακόμα και στις χειρότερές του στιγμές, φτάνει να ψάξουμε λίγο κάτω από την επιφάνεια. Η αλλαγή που θα δείτε, έστω και μικρής διάρκειας, θα είναι πολύ σημαντική. Έχει παρατηρηθεί σε κάποιες τάξεις κάποια παιδιά να έχουν πάρει 5 αυτοκόλλητα ενώ άλλα στην ίδια τάξη «δεν το είδαν ούτε από μακριά». Βέβαια, <u>υπάρχουν παιδιά που τους αξίζει να επαινούνται κάθε φορά για τη δουλειά τους και τη συμπεριφορά τους</u> και αυτός είναι ένας τρόπος επιβράβευσης. Να μην παρασυρόμαστε όμως εμείς οι ίδιοι/ίδιες από την «προπαγάνδα» μας και να κάνουμε «φανατική» χρήση του Χρυσού Βιβλίου. Είναι περισσότερο ένα παιχνίδι για να πετύχουμε ένα σκοπό, να μην το ξεχνάμε.

Πρόγραμμα παιδονομίας.

Στα καθήκοντα παιδονομίας κάναμε ιδιαίτερη αναφορά στις σελίδες 11, 12, 20 και 21. Επισημαίνουμε εδώ ότι ο χώρος ευθύνης της καντίνας έχει αλλάξει. Η λειτουργία της καντίνας στο διάδρομο ήταν προβληματική και ανασφαλής, γιατί έκλεινε την έξοδο διαφυγής σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης. Κάναμε, λοιπόν την καντίνα κινητή για να λύσουμε το πρόβλημα αυτό και έτσι η καντίνα θα λειτουργεί πλέον στο Χωλ. Οι υπεύθυνοι/ες εκπαιδευτικοί με καθήκοντα παιδονομίας στην καντίνα να επιλαμβάνονται της τάξης στο χώρο ευθύνης τους και να φροντίζουν έτσι ώστε τα παιδιά να εφαρμόζουν εκεί τις αρχές του κώδικα συμπεριφοράς.

Οι εκπαιδευτικοί με υπευθυνότητα στο *Διάδρομο* <u>βεβαιώνονται ότι κατά τη διάρκεια του διαλείμματος ελέγχεται η είσοδος.</u> Φροντίζουν ακόμα να είναι κλειστή η καγκελόπορτα που οδηγεί πάνω στο σχολείο, η τάξη κάτω από τη σκάλα (αίθουσα 2), και η εσωτερική πόρτα της εκκλησίας. Υπενθυμίζουμε ότι τα παιδιά απαγορεύεται να ανεβαίνουν μόνα τους στις τάξεις (βλέπε σ.20)

Για την τάξη τους ευθύνη φέρουν οι υπεύθυνοι εκπαιδευτικοί των τάξεων. Όταν κτυπά το κουδούνι ο/η κάθε εκπαιδευτικός θα πρέπει να φροντίζει να βάλει την τάξη του /της σε σειρά με ηρεμία. Να μη χρειάζεται να φωνάζει ο/η υπεύθυνος/η για την προσέλευση-συγκέντρωση για να μπουν επί τέλους τα παιδιά σε σειρά. Πολύ εύκολα μπορείτε να το πετύχετε αυτό επαινώντας ένα-δυο παιδιά που στέκονται ή «σχεδόν στέκονται» καλά. Ένα θετικό παράδειγμα έχει πάντα θετικά αποτελέσματα, ιδιαίτερα όταν τα παιδιά μάς βλέπουν να είμαστε συνεπείς στις πράξεις μας και γινόμαστε οι ίδιοι/ες παράδειγμα.

Ακολουθεί πρόγραμμα παιδονομίας με την ώρα και το χώρο ευθύνης των εκπαιδευτικών κατά τάξεις και σχολεία. Το πρόγραμμα αυτό είναι για το δεύτερο τρίμηνο.

Α΄ Σχολείο	**Δευτέρα**	**Τετάρτη**
προσέλευση & Συγκέντρωση	Παναγιώτα Χατζηκωνσταντίνου Όλγα Σολομώντος	Σταυρούλα Προδρόμου Όλγα Σολομώντος
Στο Χωλ Στην καντίνα	Νίκος Παπαγεωργίου Σταυρούλα Προδρόμου	Χαράλαμπος Σοφοκλέους Ελένη Ζάουρα
Στο Διάδρομο	Αθανασία Παλαιογεώργου	Κυριακή Γεωργιάδη
Αποχώρηση	Σάββας Αδάμου	Σάββας Αδάμου

Β΄ Σχολείο	**Τρίτη**	**Πέμπτη**
προσέλευση & Συγκέντρωση	Γιώργος Πετρίδης Ελευθερία Χριστοδουλίδου	Σταυρούλα Προδρόμου Κυριακή Γεωργιάδη
Στο Χωλ Στην καντίνα	Ερασμία Παναγιωτοπούλου Γεωργία Νικολάου	Μαρία Ντογραματζή Ανδρομάχη Νεοφύτου
Στο Διάδρομο	Λουκία Κυπριανού	Ελευθερία Χριστοδουλίδου
Αποχώρηση	Σάββας Αδάμου	Σταυρούλα Προδρόμου

Γ΄ Σχολείο	**α΄ δεκάλεπτο ***	**β΄ δεκάλεπτο ***
προσέλευση & Συγκέντρωση	Λάζαρος Σαχινίδης, Σάββας Αδάμου Κατερίνα Βούρδα, Ανδρούλα Χατζηγεωργίου	
Στο Χωλ Στην καντίνα *	Θεοδώρα Δαμιανού Παναγιώτης Καραγκούνης	Ανδρούλα Χατζηγεωργίου Ελευθερία Δραγκιώτη-Σίμου
Στο Διάδρομο *	Ευτυχία Παρλά	Κατερίνα Δεσύλλα
Αποχώρηση	Κατερίνα Βούρδα, Λάζαρος Σαχινίδης	

Δ΄ Σχολείο	**α΄ δεκάλεπτο***	**β΄ δεκάλεπτο ***
προσέλευση & Συγκέντρωση	Λάζαρος Σαχινίδης Κατερίνα Βούρδα, Ελευθερία Δραγκιώτη-Σίμου	
Στο Χωλ Στην καντίνα *	Κατερίνα Δεσύλλα Παναγιώτης Καραγκούνης	Ανδρούλα Χατζηγεωργίου Ζωή Διονυσίου
Στο Διάδρομο *	Θεοδώρα Δαμιανού	Ελευθερία Δραγκιώτη-Σίμου
Αποχώρηση	Κατερίνα Βούρδα, Παναγιώτης Καραγκούνης	

Συγκεντρώσεις Γονέων-Δασκάλων.

Αναφορικά με: (α) τις σχέσεις γονέων δασκάλων βλ. σ. 10, σ. 43, (β) τη διεκπεραίωση των συγκεντρώσεων γονέων-δασκάλων, βλ. ιδίως σ. 22-23 και (γ) για το Δελτίο προόδου σ. 38, σ.53 και βιβλίο τάξης. Παρακαλούμε να προσέξετε ότι: των συναντήσεων με τους γονείς ακολουθεί συνάντηση με το διευθυντή. Θα πρέπει να καταβάλουμε όλοι/ες προσπάθεια το παρακάτω πρόγραμμα και η πολιτική του σχολείου, όπως καθορίζεται στις προαναφερθείσες σελίδες, να ακολουθηθούν κατά γράμμα.

Πρόγραμμα Συγκεντρώσεων Γονέων-Δασκάλων.

Σχολείο	Ημερομηνία	Διάλειμμα	Συγκ. Γον. – Δασκ.	Συγκ. Γον. – Διευθ.
Α΄ (Δ./Τ.)	12/4/2000 Τετάρτη.	6.50 – 7.00 μ.μ.	7.00 – 7.45 μ.μ.	7.45 – 8.00 μ.μ.
Β΄ (Τ./π.)	13/4/2000 Πέμπτη	6.50 – 7.00 μ.μ.	7.00 – 7.45 μ.μ.	7.45 – 8.00 μ.μ.
Γ΄ (Σ. π.)	15/4/2000 μεσημέρι	11.35 – 11.45 μ.μ.	11.45 – 12.45 μ.μ.	12.45 – 1.00 μ.μ.
Δ΄ (Σ. α.)	15/4/2000 βράδυ	4.35 – 4.45 μ.μ.	4.45 – 5.45 μ.μ.	5.45 – 6.00 μ.μ.

Παρακολουθήσεις

Στο θεσμό των παρακολουθήσεων αναφερθήκανε εκτενώς προηγούμενα (βλέπε σ.26). Οι παρακολουθήσεις που πραγματοποιήθηκαν κατά το πρώτο τρίμηνο, τόσο μεταξύ συναδέλφων όσο και από το διευθυντή, αποδείχτηκαν πολύ βοηθητικές και χρήσιμες. Συνομιλώντας με αρκετούς/ες συναδέλφους για το θέμα αυτό και ειδικότερα για τα σημεία τα οποία κάναμε εισήγηση να προσεχθούν ιδιαίτερα:

- *η διδασκαλία* ,
- *η ανταπόκριση / στάση των παιδιών,*
- *τα επίπεδα* ,
- *η πρόοδος* ,
- *άλλες σημαντικές ενδείξεις για τη δυνατότητα των παιδιών να εφαρμόζουν τις δεξιότητες: της ανάγνωσης, του γραπτού και προφορικού λόγου, της ακρόασης,*

καταλήξαμε στην αναλυτικότερη παρουσίασή τους στον τύπο *του Δελτίου Παρακολούθησης*. Όπως τονίσαμε και προηγούμενα δεν αναμένεται όλα τα πιο πάνω να παρατηρηθούν σε ένα μάθημα και πολύ περισσότερο στον περιορισμένο χρόνο των 15 – 20 λεπτών που μπορεί να διαρκέσει μια παρακολούθηση. Επαναλαμβάνουμε εδώ αυτό που τονίσαμε και προφορικά ότι τα όσα αναγράφονται στο Δελτίο Παρακολούθησης αποτελούν ένα ενδεικτικό και όχι εξαντλητικό κατάλογο, που καλό είναι να τα έχουμε υπ' όψιν μας, τόσο κατά τις παρακολουθήσεις όσο και κατά τον προγραμματισμό μας. Πιστεύουμε ότι οι παρακολουθήσεις μεταξύ μας θα βοηθήσουν τα μέγιστα τόσο στη διακίνηση ιδεών και την ανταλλαγή εμπειριών, όσο και στο συντονισμό της εργασίας που επιτελείται, μια και οι δυνατότητες συντονισμού σε άλλο χρόνο έχουν πια εξανεμιστεί.

Μέσα στο ίδιο πνεύμα συνεργασίας θα εντατικοποιηθούν κατά το τρίμηνο αυτό οι παρακολουθήσεις από το διευθυντή. Όπως συζητήσαμε και κατά τη σύντομη συνάντησή μας, στην αρχή του τριμήνου, θα πρέπει να δώσουμε στο σχολείο μια νέα πνοή εργατικότητας κατά το τρίμηνο αυτό. Ήδη ο/η κάθε εκπαιδευτικός γνωρίζει πια πολύ καλά το δυναμικό της τάξης του/της. Αλλού πιο πολύ κι αλλού λιγότερο οι τάξεις έχουν «στρώσει» και το τρίμηνο αυτό είναι ίσως το πλέον παραγωγικό. Αναμένουμε, κατά το τρέχον τρίμηνο, να χρησιμοποιηθούν οι παρακολουθήσεις από το διευθυντή ως ένα βήμα εγρήγορσης και αναβάθμισης της απόδοσης των παιδιών μέσα στην τάξη. Παράλληλα, θα έχουμε την ευκαιρία, μέσα από μια προσωπική επαφή, να ανταλλάξουμε με τον/την καθένα/μια ξεχωριστά σκέψεις για τις δυνατότητες αναβάθμισης του έργου που επιτελείται, αλλά και να εγκύψουμε στις ιδιαιτερότητες της κάθε τάξης.

Θα πρέπει ίσως, αναφορικά με το Δελτίο Παρακολούθησης, να τονίσουμε και γραπτώς αυτό που δηλώσαμε προφορικά κατά τις συναντήσεις μας (8,10 και 11 Ιαν. 2000) ότι το δελτίο αυτό δεν αποτελεί αποκλειστικό ή αναγκαστικό εργαλείο των παρακολουθήσεων. Είναι ακριβώς ότι περιγράψαμε πιο πάνω, ότι είναι ήδη γνωστό σε όσους/ες εργάζονται στο σχολείο μας και θεωρούν τους εαυτούς τους μέλη του συνόλου: ένα σημείο αναφοράς (γενικό σε κάποια σημεία, εξειδικευμένο σε άλλα) που αποσκοπεί απλά ως τέτοιο να αποτελέσει ένα ενδεικτικό κατάλογο πρακτικών, δραστηριοτήτων, ενδείξεων κ.λ.π. που θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί για μια εποικοδομητική συζήτηση μεταξύ συναδέλφων, για τη συνεχή αναβάθμιση της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Ιδιαίτερα δε διευκρινίσαμε ότι αν κάποιος/α ένιωθε άβολα για τη χρήση του Δελτίου αυτού αρκετό ήταν να το αναφέρει ιδιαιτέρως στο διευθυντή ή στους συναδέλφους που θα έκαναν μια τέτοια χρήση, για να μη δημιουργηθεί οποιαδήποτε παρεξήγηση. Αναγκαζόμαστε να επαναλάβουμε εδώ τα πιο πάνω για να ξεκαθαρίσουμε για ακόμα μια φορά τη θέση μας, η οποία δυστυχώς σε ένα ελάχιστο ποσοστό δεν έγινε αντιληπτή.

Τέλος, ευχαριστούμε για τα εποικοδομητικά σχόλια που έγιναν σχετικά με το «Δελτίο Παρακολουθήσεων». Παραθέτουμε πιο κάτω αντίγραφο, εμπλουτισμένο με τις εισηγήσεις σας για να μπορείτε, να το χρησιμοποιήσετε ανάλογα. Αυξήσαμε το χώρο για χειρόγραφες σημειώσεις και προσθέσαμε στοιχεία που αφορούν το σύνολο των παιδιών της τάξης, την αναλογία αγοριών-κοριτσιών και τον αριθμό των παιδιών που απουσιάζουν. Θεωρούμε σημαντική την εισήγηση στο πίσω μέρος του δελτίου να γίνεται μια σύντομη περιγραφή της δραστηριότητας. Οποιεσδήποτε άλλες εισηγήσεις είναι ευπρόσδεκτες.

Αν εξακολουθούν να είναι παρεξηγημένες οι προθέσεις μας παραπέμπουμε πίσω στις σελίδες 4 και 30 του παρόντος οδηγού και …*«ο έχων ώτα ακούειν ακουέτω» (Μαρ. 4,9)*.

Δελτίο Παρακολούθησης

Ημερομηνία: . . / . . / 20 . . *Ώρα:*	*Τάξη:*	*Σχολείο:*	*Παρόντα Αγόρια:* *Παρόντα Κορίτσια:* *Απόντα Αγόρια:* *Απόντα Κορίτσια:* *Σύνολο εγγεγραμμένων/φοιτούντων παιδιών:*
Διάρκεια:		*Εκπ:*	
Μάθημα:			

Διδασκαλία

- Υπάρχει ασφαλής γνώση και αντίληψη του διδακτικού αντικειμένου.
- Υπάρχει αποτελεσματικός προγραμματισμός.
- **Τίθενται ψηλές προσδοκίες** με χρήση μεθόδων και στρατηγικών που ταυτίζονται με τους στόχους του μαθήματος και τις ανάγκες όλων των παιδιών.
- Χειρισμός των παιδιών με καλή οργάνωση και έλεγχο της τάξης.
- Αποτελεσματική χρήση του χρόνου και των μέσων.
- Αξιολόγηση της εργασίας των παιδιών.
- Χρήση της αξιολόγησης για τον προγραμματισμό.
- Αποτελεσματική χρήση της κατ' οίκον εργασίας για ενίσχυση και προέκταση της μάθησης που επιτεύχθηκε στο σχολείο.

Ανταπόκριση / στάση των παιδιών

- Δείχνουν συμμετοχή.
- Εφαρμόζουν τη γνώση.
- Χαίρονται το μάθημα.
- Εργάζονται ανεξάρτητα.
- Δείχνουν πρωτοβουλία και υπευθυνότητα.
- Διατηρούν τη συγκέντρωσή τους και ανταποκρίνονται στις προκλήσεις.
- Επιδιώκουν να τελειώνουν τη δουλειά τους και είναι περήφανα γι αυτό.
- Συνεργάζονται με άλλα παιδιά αν αυτό απαιτείται.
- Σέβονται τις απόψεις των άλλων.
- Επιμένουν όταν η δουλειά είναι δύσκολη.
- Δημιουργούν Θετική σχέση με δάσκαλο/α και συμμαθητές/τριες, εργάζονται με ασφάλεια, προσεκτικά και υπολογίζοντας τους/τις γύρω τους.

Επίπεδα

- Τι γνώσεις έχουν τα παιδιά.
- Πώς αξιοποιούνται αυτές οι γνώσεις από το/τη διδάσκοντα/ουσα.
- Πόσο πετυχημένα ανταποκρίνονται τα παιδιά σε σχέση με την αντίστοιχη τάξη και επίπεδο *(αναλυτικό πρόγραμμα).*

πρόοδος *(Υπάρχουν ενδείξεις ότι:)*

- Επιτυγχάνεται πρόοδος.
- Τα παιδιά υποβάλλουν ερωτήσεις.
- Χρησιμοποιούν διάφορους τρόπους για να εκφράσουν τις πληροφορίες που παίρνουν και τις ιδέες τους.
- Εφαρμόζουν τις νέες γνώσεις.

Άλλες σημαντικές ενδείξεις

- Δυνατότητα των παιδιών να εφαρμόζουν τις δεξιότητες: της ανάγνωσης, της γραπτής και προφορικής έκφρασης, της ακρόασης.
- Αποτελεσματικότητα στη δουλειά του/της εκπαιδευτικού.
- Ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες κλπ.

Βιβλίο Τάξης:

Παρακαλούμε να καταβληθεί προσπάθεια από όλους/ες να ενημερώνεται το βιβλίο τάξης όπως περιγράφεται στη σελίδα 24.

Σχολικό περιοδικό

Για το περιοδικό αναφερθήκαμε εκτενέστερα στο περασμένο τρίμηνο (σ.25). Σημειώθηκαν, ωστόσο κάποιες εξελίξεις που επηρεάζουν την έκδοση του περιοδικού και αλλάζει σχετικά το χρονοδιάγραμμα που θέσαμε για παράδοση των εργασιών. Αποφασίστηκε από τους κοινοτικούς φορείς να γίνεται εκστρατεία για συλλογή διαφημίσεων μόνο μια φορά το χρόνο, και να εκδίδεται μόνο ένα περιοδικό με διαφημίσεις, για τη μεγάλη χοροεσπερίδα της κοινότητας που θα διοργανώνεται τον Οκτώβριο, στα πλαίσια των εορτασμών για τον Άγιο Δημήτριο. Αυτό σημαίνει ότι το περιοδικό μας δεν είναι απαραίτητο να εκδίδεται στο τέλος του χρόνου γιατί δε θα έχει σχέση με τη χοροεσπερίδα του σχολείου. Μπορεί επομένως να αυξηθεί και να διαφοροποιηθεί η ύλη και να γίνει περισσότερο ελκυστικό για τα παιδιά. Επειδή, μάλιστα, θα το χρησιμοποιούμε ως ένα κίνητρο για τη γραπτή έκφραση των παιδιών και θα ήταν κρίμα να μην αξιοποιηθεί στη συνέχεια όλη αυτή η σκληρή δουλειά, αποφασίστηκε το περιοδικό να κυκλοφορήσει περί το τέλος Μαΐου. Αυτό συνεπάγεται συγκέντρωση του υλικού μέχρι το Πάσχα. θα ήταν σοφό να αποφύγουμε την περσινή καθυστέρηση που είχε ως αποτέλεσμα να μείνουν πολλές εργασίες εκτός περιοδικού. Επίσης θα συνιστούσαμε να εμπλουτιστεί η φετινή έκδοση με παιχνίδια, σταυρόλεξα κ.λ.π. παρακαλούμε, όσες τάξεις έχουν έτοιμες εργασίες να τις δώσουν στο γραφείο το συντομότερο. Όσοι/ες θα ήθελαν να συμμετέχουν στην εκδοτική ομάδα είναι ευπρόσδεκτοι/ες. Παρακαλούμε ενημερώστε το γραφείο το συντομότερο.

Εκτός από το σχολικό περιοδικό ετοιμάζουμε για έκδοση την τελική μορφή του «Οδηγού», το «Σχολικό Οδηγό – Prospectus», καθώς και μια σειρά από ελληνικά και δίγλωσσα βιβλιαράκια. Κάθε βοήθεια, εισηγήσεις, παρατηρήσεις, εθελοντική εργασία για τη διεκπεραίωση των πιο πάνω είναι περισσότερο από ευπρόσδεκτη.

Σχολή Γονέων

Η λειτουργία «Σχολής Γονέων» κατά την τελευταία εβδομάδα κάθε μήνα απέτυχε κατά το πρώτο τρίμηνο. Παρ' όλο που καλέσαμε τους γονείς σε ειδικό εργαστήρι για τη βοήθεια των παιδιών στο σπίτι δεν είχαμε καθόλου ανταπόκριση. Κατά τις συναντήσεις γονέων-διευθυντή τέθηκε το θέμα και αποφασίστηκε να επαναλάβουμε την προσπάθεια. Οι γονείς ανέφεραν ότι θα τους ενδιέφερε να διοργανώσουμε ξανά το εργαστήρι. Επιπρόσθετα, θα καλέσουμε τους γονείς που ενδιαφέρονται να παρακολουθήσουν τα προγράμματα ηλεκτρονικών υπολογιστών. Ήδη 5 γονείς πήραν μέρος στον πρώτο κύκλο προγραμμάτων, ο οποίος θα επαναληφθεί και για άλλους γονείς. Αν ενδιαφέρεστε να βοηθήσετε την προσπάθεια αυτή, με οποιοδήποτε τρόπο, παρακαλούμε, ενημερώστε το γραφείο.

Ωρολόγιο πρόγραμμα: Χορός / Τραγούδια – Διαλείμματα – Βιβλιοθήκη.

Με την εισαγωγή του θεσμού των παρακολουθήσεων και την ανάγκη που ανέφεραν πολλοί/ες εκπαιδευτικοί για κάποιο ελεύθερο (χωρίς ευθύνη των μαθητών) χρόνο που θα διατίθεται για διόρθωση εργασιών, οργάνωση της τάξης κ.λ.π. ακυρώνεται η προηγούμενη οδηγία (σ.29) που υποχρέωνε τους/τις εκπαιδευτικούς να παρευρίσκονται στο χορό και στο τραγούδι. Εξακολουθούν οι εκπαιδευτικοί να έχουν την απόλυτη ευθύνη για την έγκαιρη, ομαλή και αθόρυβη προσέλευση και αποχώρηση των παιδιών. Είναι δε ελεύθεροι/ες να διαθέσουν τον χρόνο μη επαφής με τα παιδιά όπως νομίζουν καλύτερα για την τάξη τους. Εισηγούμαστε, πέρα από τα πιο πάνω, χρήση του χρόνου αυτού για καλύτερη γνωριμία με τη βιβλιοθήκη, το εκπαιδευτικό υλικό που διαθέτουμε, τα εκπαιδευτικά ηλεκτρονικά προγράμματα κ.ά. Το πρόγραμμα με τις νέες διευθετήσεις θα ισχύσει από το Φεβρουάριο 2000. Σε περίπτωση δυσλειτουργίας ή αν κρίνουμε ότι δε βελτιώνεται η κατάσταση θα αξιολογήσουμε την κατάσταση και θα προβούμε σε ανάλογα θεραπευτικά μέτρα. Θα ήταν χρήσιμο να καθορίσει ο/η καθένας/μια το ιδιαίτερο πρόγραμμα της τάξης του/της και να σημειώσει στο φύλλο που ακολουθεί το χρόνο για το γλωσσικό και τα άλλα μαθήματα *(Ελληνικά – Κοινωνικά Θέματα: Ορθόδοξη Χριστ. Αγωγή, Ιστορία, Γεωγραφία).*

Πρόγραμμα Α΄ Ελληνορθόδοξου Σχολείου Αγίου Δημητρίου - Δευτέρα/Τετάρτη βράδυ

Πρόγραμμα Α΄ Ελληνορθόδοξου Σχολείου Αγίου Δημητρίου - Δευτέρα

Ώρα	Α2΄ & Γ΄	Δ΄ & Ε΄	GCSE*1a*	GCSE*1b*	GCSE*2*	A.L. *1*	A.L. *2*	A.L. *3*
6.00	*Σ Υ Γ Κ Ε Ν Τ Ρ Ω Σ Η*				*Π Ρ Ο Σ Ε Υ Χ Η*			
6.05							ΒΙΒΛΙΟ ΘΗΚΗ	
6.10								
6.15								
6.20								
6.25								
6.30								
6.35		ΒΙΒΛΙΟ ΘΗΚΗ						
6.40					*ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ*			
6.45								
6.50								
6.55								
7.00	ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ 10΄							
7.05								
7.10	*ΧΟΡΟΣ*							ΒΙΒΛΙΟ ΘΗΚΗ
7.15								
7.20								
7.25								
7.30			*ΧΟΡΟΣ*			ΒΙΒΛΙΟ ΘΗΚΗ		
7.35								
7.40								
7.45				*ΧΟΡΟΣ*				
7.50								
7.55								
8.00								

Πρόγραμμα Α΄ Ελληνορθόδοξου Σχολείου Αγίου Δημητρίου - Τετάρτη

Ώρα	Α2΄ & Γ΄	Δ΄ & Ε΄	GCSE*1a*	GCSE*1b*	GCSE*2*	A.L. *1*	A.L. *2*	A.L. *3*
6.00	*Σ Υ Γ Κ Ε Ν Τ Ρ Ω Σ Η*				*Π Ρ Ο Σ Ε Υ Χ Η*			
6.05					ΒΙΒΛΙΟ ΘΗΚΗ			
6.10								
6.15	*ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ*							
6.20								
6.25								
6.30								
6.35	ΒΙΒΛΙΟ ΘΗΚΗ							
6.40			*ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ*					
6.45								
6.50								
6.55								
7.00	ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ 10΄							
7.05								
7.10			ΒΙΒΛΙΟ ΘΗΚΗ			*ΧΟΡΟΣ*		
7.15								
7.20								
7.25								
7.30								
7.35				ΒΙΒΛΙΟ ΘΗΚΗ	*ΧΟΡΟΣ*			
7.40								
7.45								
7.50								
7.55								
8.00								

Πρόγραμμα Β΄ Ελληνορθόδοξου Σχολείου Αγίου Δημητρίου - Τρίτη/Πέμπτη βράδυ

Πρόγραμμα Β΄ Ελληνορθόδοξου Σχολείου Αγίου Δημητρίου - Τρίτη

Ώρα	Προδ.	Α1α΄	Α1β΄	Α2΄	Β΄	Γ΄	Δ΄	Ε΄	Στ΄
6.00	ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ					ΠΡΟΣΕΥΧΗ			
6.05		ΒΙ ΒΛΙΟ ΘΗΚΗ	ΒΙ ΒΛΙΟ ΘΗΚΗ	*ΧΟΡΟΣ*					
6.10									
6.15									
6.20	*ΧΟΡΟΣ*								
6.25									
6.30	ΒΙ ΒΛΙΟ ΘΗΚΗ	*ΧΟΡΟΣ*							
6.35									
6.40									
6.45									
6.50					*ΧΟΡΟΣ*				
6.55									
7.00	ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ 10΄								
7.05									
7.10						ΒΙ ΒΛΙΟ ΘΗΚΗ			
7.15								*ΧΟΡΟΣ*	
7.20									
7.25									
7.30							*ΧΟΡΟΣ*		
7.35					ΒΙ ΒΛΙΟ ΘΗΚΗ				
7.40									
7.45						*ΧΟΡΟΣ*			
7.50									
7.55									
8.00									

Πρόγραμμα Β΄ Ελληνορθόδοξου Σχολείου Αγίου Δημητρίου - Πέμπτη

Ώρα	προδ.	Α1α΄	Α1β΄	Α2΄	Β΄	Γ΄	Δ΄	Ε΄	Στ΄
6.00	ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ					ΠΡΟΣΕΥΧΗ			
6.05									
6.10			*Βιβλιοθήκη*						*Βιβλιοθήκη*
6.15									
6.20									
6.25									
6.30									
6.35							ΒΙ ΒΛΙΟ ΘΗΚΗ		
6.40									
6.45									
6.50									
6.55	ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ 15΄								
7.00					ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ 10΄				
7.05									
7.10				ΒΙ ΒΛΙΟ ΘΗΚΗ					
7.15						*ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ*			
7.20									
7.25									
7.30									
7.35	*ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ*							ΒΙ ΒΛΙΟ ΘΗΚΗ	ΒΙ ΒΛΙΟ ΘΗΚΗ
7.40									
7.45									
7.50									
7.55									
8.00	*Κάθε Πέμπτη 6.10-6.35 η βιβλιοθήκη μπορεί να χρησιμοποιείται από τις Α1β΄ ή Στ΄*								

Πρόγραμμα Γ΄ Ελληνορθόδοξου Σχολείου Αγίου Δημητρίου - Σάββατο πρωί

Ώρα	προδ.	Α1΄	Α2΄	Β΄	Γ΄	Δ΄	Ε΄	Στ΄	Συγκρ.
9.00	ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ				ΠΡΟΣΕΥΧΗ				
9.05									ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑ Α΄
9.10					ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ				
9.15									
9.20									
9.25									
9.30									
9.35	ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ								
9.40									
9.45									ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑ Β΄
9.50									
9.55									
10.00								ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ	
10.05									
10.10									
10.15									
10.20									
10.25	ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ 25΄				ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ 20΄				
10.30									
10.35									
10.40									
10.45									
10.50									
10.55	ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ					ΧΟΡΟΣ	ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ		
11.00									
11.05									
11.10								ΧΟΡΟΣ	
11.15									
11.20				ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ					
11.25							ΧΟΡΟΣ		
11.30									
11.35									
11.40			ΧΟΡΟΣ						
11.45						ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ			
11.50									
11.55					ΧΟΡΟΣ				
12.00									
12.05									
12.10		ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ		ΧΟΡΟΣ	ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ				
12.15									
12.20									
12.25	ΧΟΡΟΣ								
12.30									
11.35			ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ						
12.40		ΧΟΡΟΣ							
12.45									
12.50									
12.55									
01.00									

Πρόγραμμα Δ΄ Ελληνορθόδοξου Σχολείου Αγίου Δημητρίου - Σάββατο απόγευμα

Ώρα	προδ.	Α1΄	Α2΄	Β΄	Γ΄	Δ΄	Ε΄	Στ΄
2.00	ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ				ΠΡΟΣΕΥΧΗ			
2.05								
2.10					ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ			
2.15								
2.20								
2.25								
2.30								
2.35	ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ							
2.40								
2.45								
2.50								
2.55								
3.00								ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
3.05								
3.10								
3.15								
3.20								
3.25	ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ 25΄				ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ 20΄			
3.30								
3.35								
3.40								
3.45								
4.50							ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ	
4.55	ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ					ΧΟΡΟΣ		
4.00								
4.05								
4.10								ΧΟΡΟΣ
4.15								
4.20				ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ				
4.25							ΧΟΡΟΣ	
4.30								
4.35								
4.40			ΧΟΡΟΣ					
4.45						ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ		
4.50								
4.55					ΧΟΡΟΣ			
5.00								
5.05								
5.10		ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ		ΧΟΡΟΣ	ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ			
5.15								
5.20								
5.25	ΧΟΡΟΣ							
5.30								
5.35			ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ					
5.40		ΧΟΡΟΣ						
5.45								
5.50								
5.55								
6.00								

Προτεινόμενο Δελτίο Προόδου για το Δημοτικό:

Ονοματεπώνυμο: Name & Surname:	Τάξη: Year:	Σχολείο: School:	Τρίμ.: Term:

Θέμα – Subject	***Επίδοση – Record***			
Ανάγνωση Reading	Μέτρια Fair	Καλά Good	Πολύ Καλά Very Good	Άριστα Excellent
Κατανόηση Comprehension	Μέτρια Fair	Καλά Good	Πολύ Καλά Very Good	Άριστα Excellent
Γραπτή Έκφραση Writing	Μέτρια Fair	Καλά Good	Πολύ Καλά Very Good	Άριστα Excellent
Προφορική Έκφραση Oral	Μέτρια Fair	Καλά Good	Πολύ Καλά Very Good	Άριστα Excellent
Γραμματική Grammar	Μέτρια Fair	Καλά Good	Πολύ Καλά Very Good	Άριστα Excellent
Σύνταξη Syntax	Μέτρια Fair	Καλά Good	Πολύ Καλά Very Good	Άριστα Excellent
Λεξιλόγιο Vocabulary	Μέτρια Fair	Καλά Good	Πολύ Καλά Very Good	Άριστα Excellent
Ορθογραφία Spelling	Μέτρια Fair	Καλά Good	Πολύ Καλά Very Good	Άριστα Excellent
Γραφή Handwriting	Μέτρια Fair	Καλά Good	Πολύ Καλά Very Good	Άριστα Excellent
Συμμετοχή στο μάθημα Participation	Μέτρια Fair	Καλά Good	Πολύ Καλά Very Good	Άριστα Excellent
Κατ' οίκον εργασία Homework	Μέτρια Fair	Καλά Good	Πολύ Καλά Very Good	Άριστα Excellent
Συχνότητα φοίτησης Punctuality	Μέτρια Fair	Καλά Good	Πολύ Καλά Very Good	Άριστα Excellent
Συμμετοχή σε εκδηλώσεις Community involvement	Μέτρια Fair	Καλά Good	Πολύ Καλά Very Good	Άριστα Excellent

Το πιο πάνω δελτίο προόδου αποτελεί μια πρόταση που εξυπηρετεί πολλαπλούς στόχους και ανάγκες. Ήδη από πέρσι (β΄ τρίμηνο) προσπαθήσαμε να αξιολογήσουμε κάποιους τομείς της γλωσσικής κατάρτισης των παιδιών, να διαγνώσουμε επίπεδα χρήσης της γλώσσας και να δημιουργήσουμε μια τράπεζα αξιολόγησης, με αξιολογικά δοκίμια. Η πρώτη αυτή προσπάθεια δεν έπεσε στο κενό. Εκτός από τη διαγνωστική της χρησιμότητα έφερε στην επιφάνεια ένα επικοινωνιακό πρόβλημα που υπάρχει και που λύνεται πολύ εύκολα όταν ξεκινήσουμε να μιλάμε την ίδια γλώσσα, εννοώντας τα ίδια πράγματα. Το πρόβλημα αυτό γίνεται ιδιαίτερα εμφανές κατά τις συγκεντρώσεις γονέων-δασκάλων. Οι εκπαιδευτικοί, από τη μια, όσο και οι γονείς, από την άλλη, προσπαθούν σε πολύ περιορισμένο χρόνο να σκιαγραφήσουν μια όσο το δυνατόν πιο πλήρη εικόνα του παιδιού. Πολλές φορές η εικόνα αυτή περιστρέφεται γύρω από τη συμπεριφορά και όχι γύρω από τις πραγματικές ακαδημαϊκές δυνατότητες στις οποίες θα μπορούσαμε να επενδύσουμε ή τις αδυναμίες που θα έπρεπε να θεραπεύσουμε. Επιπρόσθετο πρόβλημα είναι η έλλειψη μιας κοινής γλώσσας αναφοράς στην οποία να μεταφράζονται αυτές οι σκέψεις, παρατηρήσεις, προβληματισμοί σε απλά μετρήσιμα κριτήρια. Έτσι, το «πολύ καλά» της Γ΄ τάξης στην οποία φοιτά το α΄ παιδί μιας οικογένειας θα έχει την ίδια βαρύτητα με το «πολύ καλά» της Ε΄ τάξης στην οποία φοιτά το β΄ παιδί της ίδιας οικογένειας. Με το προτεινόμενο δελτίο ελπίζουμε να επιλυθούν τα προβλήματα αυτά και άλλα. Η συμπλήρωσή του είναι πολύ απλή γιατί το μόνο που χρειάζεται να κάνει ο/η εκπαιδευτικός είναι, αφού συμπληρώσει τα στοιχεία του παιδιού, να σκιάσει το βαθμό επίδοσης που ανταποκρίνεται στο *θέμα* έχοντας υπόψιν τη διδαχθείσα ύλη και τα αντίστοιχα επίπεδα που σκιαγραφούνται στο αναλυτικό πρόγραμμα του σχολείου. Επειδή, ακριβώς, πρόκειται για δοκιμαστική εφαρμογή του δελτίου θα είναι πολύ χρήσιμα οποιαδήποτε σχόλια και διαπιστώσεις.

In Service Training - Information Technology – Session 1

Περιλάβαμε εδώ, με όσο περισσότερη λεπτομέρεια μπορούσαμε, την παρουσίαση του επιμορφωτικού προγράμματος χρήσης της πληροφορικής στο σχολείο μας (α΄ κύκλος), για να μπορείτε όλοι/ες να έχετε ένα οδηγό στη χρήση των Η/Υ και να ανατρέχετε σε αυτό άν και/ή όταν χρειάζεται. Ο πρώτος κύκλος προγραμμάτων πραγματοποιήθηκε κατά τις πρώτες εβδομάδες του β΄ τριμήνου σε μικρές ομάδες. Σ' αυτόν συμμετείχαν 21 εκπαιδευτικοί, 4 γονείς και 4 φίλοι του σχολείου μας. Ο κύκλος αυτός θα επαναληφθεί τέλη Φεβρουαρίου αρχές Μαρτίου για τους/τις ενδιαφερόμενους/ες γονείς, εκπαιδευτικούς και φίλους.

1. Local PC

Local PC είναι ο κάθε φυσικός υπολογιστής που βρίσκεται στη βιβλιοθήκη. Κάθε ένας από τους υπολογιστές αυτούς μπορεί να λειτουργήσει ως ανεξάρτητη μονάδα, όπως και ένας υπολογιστής που έχει κάποιος στο σπίτι του. Μπορεί οποιοσδήποτε να μπει στο Local PC χωρίς να μπει στο Network. Η δυνατότητα χρήσης προγραμμάτων όμως θα είναι περιορισμένη καθώς η μνήμη που διαθέτει το Local PC είναι περιοριστική για τα προγράμματα που μπορεί να χρησιμοποιεί από το σκληρό του δίσκο, καθώς και για τη δυνατότητα αποθήκευσης. Επιπρόσθετα, δεν είναι εύκολο για το δάσκαλο να παρακολουθεί την εργασία των παιδιών από τον κάθε υπολογιστή ξεχωριστά και δεν υπάρχει η δυνατότητα χρήσης πολυμέσων (λόγω του ότι οι Η/Υ στη βιβλιοθήκη μας δεν διαθέτουν CD ROM Drive). Βασικά, το Local PC αποτελεί ένα *work station – χώρος εργασίας* που εξυπηρετεί τις ανάγκες πρόσβασης στο *δίκτυο-Network*. Με το που θα ανοίξετε τον υπολογιστή στη βιβλιοθήκη, μπορείτε να μπείτε στο Local PC πατώντας **Esc**. Πατήστε το πλήκτρο **Esc** (πάνω αριστερή γωνία). Το Local PC μαζί με το Server αποτελούν το Network.

2. The network

Το Network παρέχει φανταστικές δυνατότητες χρήσης προγραμμάτων επεξεργασίας της γλώσσας, δημιουργίας φυλλαδίων εργασίας, χρήσης πολυμέσων κ.λ.π. Ο δάσκαλος έχει, επιπρόσθετα, τη δυνατότητα να παρακολουθεί την εργασία ολόκληρης της τάξης κάνοντας χρήση ενός μόνο υπολογιστή. Μπορεί ακόμα να επικοινωνεί ηλεκτρονικά με τους συναδέλφους που διδάσκουν την αντίστοιχη τάξη για ανταλλαγή προγραμμάτων, μηνυμάτων απόψεων κ.λ.π. Μπορεί να αποθηκεύσει πληροφορίες στη δική του προσωπική περιφέρεια ή στην περιφέρεια της τάξης κ.λ.π.

Για να μπείτε στο Network θα πρέπει να έχετε κάνει εγγραφή (αυτό γίνεται μόνο την πρώτη φορά) στο λογαριασμό που ήδη προγραμματίστηκε για σας, να καθορίσετε τον κωδικό σας καθώς και τον κωδικό της τάξης σας.

Για να βγείτε από το Local PC και να μπείτε στο Network ακολουθείστε τα παρακάτω βήματα:

Start ***Shut Down*** **Close all programmes and log on as a different user** ***Yes***

Εγγραφή-Registration (γίνεται μόνο μια φορά)

User name: Στο ***όνομα χρήστη*** γράφετε το επίθετό σας όπως σας το δίνουμε από το γραφείο με τη μορφή κωδικού. Δεν έχει σημασία αν το όνομα χρήστη γραφτεί με κεφαλαία ή με μικρά γράμματα. Με το ποντίκι μπορείτε να πάτε στο επόμενο κουτί διαλόγου ή μπορείτε να το κάνετε πατώντας ***Tab*** (το πρώτο πλήκτρο →| στην τρίτη σειρά, πάνω αριστερά).

Password: Για Password σε αυτό το στάδιο της διαδικασίας εγγραφής γράφετε τη λέξη PASSWORD με κεφαλαία γράμματα. Με το ποντίκι πατήστε ***OK*** (ή πατήστε το πλήκτρο ↵ *εκτέλεση*). Θα παρουσιαστεί ένα νέο κουτί διαλόγου. Αυτό θα γίνει μόνο μια φορά. Θα σας ενημερώνει ότι η κωδική λέξη που χρησιμοποιείτε έχει λήξει και θα πρέπει να δώσετε μια νέα: ***Your password has expired***. Με το ποντίκι πατήστε **OK** (ή πατήστε το πλήκτρο ↵ *εκτέλεση*).

Θα πρέπει τώρα να γράψετε μια νέα κωδική λέξη (**password**) είτε με κεφαλαία, είτε με μικρά, είτε περιλαμβάνοντας αριθμούς… ό,τι εσείς θέλετε. Να βεβαιωθείτε ότι τη λέξη αυτή θα είναι εύκολο να τη θυμάστε. (Συνιστούμε να διαλέξετε κάτι απλό και εύκολο να το

γράφετε, γιατί κάθε φορά που η τάξη σας θα χρησιμοποιεί τους υπολογιστές θα χρησιμοποιείτε το όνομα χρήστη και τον κωδικό σας για να μπείτε στο λογαριασμό σας.)

Με το ποντίκι πατήστε ***OK*** (ή πατήστε το πλήκτρο ↵ *εκτέλεση*). Η διαδικασία εγγραφής στο δίκτυο έχει συμπληρωθεί. Αλλά δεν μπορείτε ακόμα να χρησιμοποιήσετε το δίκτυο. Υπάρχει ακόμα η διαδικασία επιβεβαίωσης της ταυτότητας για το κάθε Local PC ξεχωριστά. Το Local PC (που χρησιμοποιήσατε για να κάνετε την εγγραφή σας) ξέρει τώρα ποιος/ποια είσαστε και ότι πρώτη φορά εργάζεστε σ' αυτό. Θέλει όμως να ξέρει αν θα ξαναέρθετε να εργαστείτε σε αυτό (για να σώσει την ταυτότητά σας στη μνήμη του) και, βέβαια, η απάντησή σας θα είναι: ναι. Επιλέξετε ***Yes***. Το Local PC μπορεί να σας ζητήσει τώρα το νέο σας κωδικό. Είναι μια διαδικασία επιβεβαίωσης της ταυτότητάς σας που γίνεται μόνο κατά τη διάρκεια της πρώτης επαφής σας με το κάθε Local PC ξεχωριστά (Η διαδικασία, δηλαδή, που περιγράφεται εδώ θα επαναληφθεί την πρώτη φορά που θα προσπαθήσετε να χρησιμοποιήσετε και τους άλλους υπολογιστές. Μετά θα βάζετε απλά το όνομα χρήστη και τον κωδικό και αυτό θα σας δίνει πρόσβαση στο Δίκτυο.)

Αφού επιβεβαιώσατε την ταυτότητά σας με το νέο κωδικό σας πατήστε με το ποντίκι ***OK*** (ή πατήστε το πλήκτρο ↵ *εκτέλεση*) Η οθόνη παρουσιάζεται τώρα μπροστά σας πολύ όμοια με την εικόνα που παρουσίαζε στην αρχή όταν πατήσατε ***Esc*** με τη μόνη διαφορά ότι τώρα είσαστε μέσα στο Δίκτυο (Network)

Για να βγείτε από το Δίκτυο και να μπείτε ξανά (ως εξάσκηση και επιβεβαίωση της επιτυχημένης σας εγγραφής) ακολουθείστε τα παρακάτω βήματα:

Start ***Shut Down*** **Close all programmes and log on as a different user** ***Yes***

Ακολουθείστε τώρα τις οδηγίες στο κουτί διαλόγου. Στο όνομα χρήστη θα δείτε το όνομά σας, γιατί εσείς χρησιμοποιήσατε το συγκεκριμένο Local PC για τελευταία φορά. Βάλτε τώρα το νέο σας κωδικό. Θα δείτε ότι τώρα δε σας ρωτά οτιδήποτε, γιατί σας γνωρίζει ήδη. Έτσι θα γίνεται όποτε θα μπαίνετε στον ίδιο Η/Υ. Μπήκατε πάλι στο δίκτυο.

Πλοήγηση στο δίκτυο

Στην κάτω δεξιά γωνία της οθόνης επιλέξατε ***Start*** πατώντας το αριστερό κουμπί του «ποντικιού» σας μια φορά. Θα παρουσιαστεί μια κάρτα. Μετακινείστε το ποντίκι σας στην επιλογή ***Programmes*** και σταθεροποιείστε το εκεί. Θα παρουσιαστεί δεξιότερα μια νέα κάρτα. Μετακινείστε το ποντίκι σας στην επιλογή ***Windows Explorer*** και σταθεροποιείστε το εκεί. Πατώντας το αριστερό κουμπί του ποντικιού σας μια φορά θα μπείτε στο πρόγραμμα ***Windows Explorer*** από όπου μπορείτε να έχετε πρόσβαση στο αρχείο. Εδώ παρουσιάζονται τα διάφορα ***Drives***. Πρόκειται για αποθηκευτικούς χώρους ή χώρους εργασίας που ο κάθε ένας είναι προγραμματισμένος να εξυπηρετεί συγκεκριμένες λειτουργίες. Θα δείτε τα ακόλουθα ***Drives***:

C ⇒ *Local Drive* Είναι ο χώρος στον οποίο βρίσκονται αποθηκευμένα όλα τα προγράμματα που δίνουν τη δυνατότητα στο Local PC να επικοινωνεί με το SERVER. Εδώ φυλάγονται και άλλα λειτουργικά προγράμματα καθώς και πληροφορίες, όπως η ταυτότητα των χρηστών κ.λ.π.

D ⇒ *CD ROM Drive 1* Είναι ο χώρος που αντιστοιχεί στο φυσικό CD ROM Drive 1 όπου τοποθετούνται οι ψηφιακοί δίσκοι με ηλεκτρονικά βιβλία, προγράμματα πολυμέσων, μουσική κ.λ.π. Έχουμε καθορίσει συγκεκριμένο Drive για συγκεκριμένους ψηφιακούς δίσκους. Θα δείτε π.χ. ότι ***«Το Φανάρι της Ορθόδοξης Εκκλησίας»*** μπορεί να χρησιμοποιηθεί από το Drive **D**, ενώ ***«Ο Ξεφτέρης και η Γραμματική»*** από το Drive **E.**

E ⇒ *CD ROM Drive 2* Είναι ο χώρος που αντιστοιχεί στο φυσικό CD ROM Drive 2 όπου τοποθετούνται οι ψηφιακοί δίσκοι με ηλεκτρονικά βιβλία, προγράμματα πολυμέσων, μουσική κ.λ.π. Στο *Drive **D*** και στο *Drive **E*** δε μπορεί να σώσει κανείς έγγραφα γιατί αυτά τα Drives είναι **Read Only**.

G ⇒ *Global Drive* Είναι ο «οικουμενικός» χώρος στον οποίο μπορούν να έχουν πρόσβαση όλοι/ες όσοι/ες χρησιμοποιούν το δίκτυο (εκπαιδευτικοί, παιδιά, γονείς) και να αποθηκεύουν όλα τα έγγραφα, αρχεία κ.λ.π. Εδώ π.χ. μπορεί να βρίσκονται

σε ηλεκτρονική μορφή ο «Οδηγός» του σχολείου, το Αναλυτικό Πρόγραμμα, Φυλλάδια για το γλωσσικό μάθημα και τα κοινωνικά θέματα κ.ο.κ. Μπορεί εδώ να αποθηκεύεται οτιδήποτε κάποιος θέλει να μοιραστεί με οποιονδήποτε άλλο.

I ⇒ *Classes' Drive* Είναι ο ιδιαίτερος χώρος των τάξεων του σχολείου. Όχι του κάθε τμήματος αλλά της κάθε τάξης (π.χ. Το Α1΄ τμήμα και το Α2΄ τμήμα της Α΄ τάξης του Β΄ σχολείου μοιράζονται μεταξύ τους καθώς και με τις Α΄ τάξεις των Γ΄ και Δ΄ σχολείων τον ίδιο αποθηκευτικό χώρο).

O ⇒ Λειτουργικός χώρος όπου είναι εγκατεστημένο το πρόγραμμα ***Office***

Σε ένα δίκτυο είναι απαραίτητο να έχουμε όλα αυτά τα διαφορετικά Drives για να εξυπηρετούνται οι διάφορες ανάγκες. Πρέπει όμως να είμαστε προσεκτικοί στη χρήση που θα κάνουμε, ιδιαίτερα δε στη χρήση που θα κάνουν τα παιδιά. Όταν θα θέλουμε (εμείς ή τα παιδιά) να «σώσουμε» (δηλαδή να αποθηκεύσουμε) ένα έγγραφο δε θα πρέπει να το σώσουμε στο Drive **C** ή στο Drive **O**. Το Drive **C** είναι ο αποθηκευτικός χώρος του τοπικού Η/Υ. Αν π.χ. σώσουμε κάποιο έγραφο στο Drive **C** και αργότερα επιχειρήσουμε να έχουμε πρόσβαση στο ίδιο έγγραφο από ένα διαφορετικό Η/Υ αυτό θα είναι αδύνατο. Το έγγραφο δε θα υπάρχει στο Drive **C** του δεύτερου Η/Υ. Εκτός από αυτό, πρέπει να προσέχουμε τα παιδιά, με κανένα τρόπο, να μη μπαίνουν στο Drive **C** γιατί πολύ εύκολα, τυχαία ή σκόπιμα, μπορεί να αφαιρέσουν έγγραφα, προγράμματα κ.ο.κ και να καταστρέψουν έτσι το λειτουργικό πρόγραμμα του συγκεκριμένου Η/Υ. Το SERVER δε θα επηρεαστεί καθόλου από μια τέτοια ενέργεια. Ο τοπικός Η/Υ όμως δε θα μπορεί να χρησιμοποιηθεί ξανά μέχρι να εκγαταστήσουμε πάλι σ' αυτόν ολόκληρο το λειτουργικό πρόγραμμα (μια πολύ χρονοβόρα διαδικασία: απαιτείται μιας ημέρας δουλειά για τον κάθε τοπικό Η/Υ ξεχωριστά). Μην πείτε στα παιδιά αυτό το πράγμα γιατί σίγουρα κάποιο θα δοκιμάσει για να δει τι γίνεται. Στα παιδιά να ξεκαθαρίσετε ότι μπορούν να σώζουν τη δουλειά τους μόνο στο Drive **G** ή στο Drive **I**.

Επιλέξετε από το πρόγραμμα ***Windows Explorer*** το Drive **I**. Θα δείτε εκεί να εμφανίζονται directories διευθύνσεις με τα τέσσερα σχολεία: School A, School B, School C, School D. Πατώντας δυο φορές με το ποντίκι (double click) στο σχολείο που εργάζεστε (στο Drive **I** έχουν πρόσβαση μόνο οι εκπαιδευτικοί και μέσω τους τα παιδιά) θα δείτε να εμφανίζεται ένας κατάλογος από τάξεις. Πηγαίνετε με το ποντίκι στη δική σας τάξη. Εκεί πέρα θα βάλετε τα έγγραφα που θέλετε. Προσπαθείστε να μπείτε σε άλλη τάξη. Δε θα μπορείτε. Ο Η/Υ θα σας αρνηθεί πρόσβαση σε άλλη τάξη ή σε άλλο σχολείο από αυτό στο οποίο εργάζεστε. Όπως είδαμε, όμως, προηγουμένως την περιοχή της τάξης σας τη μοιράζεστε με όλα τα άλλα τμήματα (εκπαιδευτικούς και παιδιά) της ίδιας τάξης στα άλλα σχολεία. Μπορεί λοιπόν εσείς να μην έχετε πρόσβαση σε άλλες τάξεις ή σε άλλα σχολεία, είσαστε όμως σε θέση να ανταλλάσσετε εργασίες ή οτιδήποτε σε όλο το εύρος της τάξης που διδάσκετε.

Οι περιορισμοί πρόσβασης τους οποίους έχουμε θέσει δεν αποσκοπούν στο να κρύψουν τη δουλειά που κάνει ο/η ένας/μια από τον/την άλλο/η. Αυτό θα ήταν ανόητο και παιδαριώδες, έξω από το πνεύμα διαφάνειας και συνεργασίας του σχολείου μας. Αναγκαστικά, επιβάλλεται να έχουμε τους περιορισμούς αυτούς έτσι ώστε τα παιδιά, με την περιέργεια, την ερευνητικότητα αλλά και την επιπολαιότητα ή αφέλεια που τα διακρίνει, ειδικά όταν χρησιμοποιούν τους Η/Υ, να μη μπορούν τυχαία ή σκόπιμα να καταστρέψουν τη δουλειά ολόκληρου του σχολείου. Αν δεν είχαμε τους περιορισμούς αυτούς ένα παιδί λ.χ. της Ε΄ τάξης θα μπορούσε να μπει στη δουλειά ενός παιδιού της Γ΄ τάξης και να τη σβήσει, να την αλλάξει κ.ο.κ. Ο κίνδυνος παραμένει εντός της ίδιας περιοχής που μοιράζονται τα τμήματα μιας τάξης, αλλά η ζημιά θα είναι πολύ μικρότερη!

Χρειάζεται, λοιπόν, ιδιαίτερη προσοχή στην οργάνωση του μαθήματος με τέτοιο τρόπο που να μπορούμε να έχουμε οπτικό και φυσικό έλεγχο των παιδιών που θα χρησιμοποιούν προγράμματα επεξεργασίας της γλώσσας (Word Processing). Μπορεί λ.χ. δυο παιδιά να χρησιμοποιούν το προγράμμα επεξεργασίας της γλώσσας, δυο άλλα ένα ηλεκτρονικό πρόγραμμα πολυμέσων, άλλα παιδιά ένα άλλο πρόγραμμα και άλλα να διαβάζουν βιβλία στη βιβλιοθήκη. Μ' όλο που η δραστηριότητα με τους Η/Υ θα προκαλεί από μόνη της ενθουσιασμό είναι στο χέρι μας να οργανώσουμε σωστά την τάξη μας και να

αποφύγουμε προβληματικές καταστάσεις. Τα παιδιά δε θα πρέπει να μπαίνουν στο ***Windows Explorer*** και ούτε θα πρέπει να βρίσκονται εδώ που βρίσκεστε τώρα εσείς.

Έχουμε προνοήσει έτσι ώστε τα παιδιά να μην έχουν πλήρη πρόσβαση της περιοχής σας. Αυτό μπορείτε να το ενεργοποιήσετε στο β΄ κύκλο επιμορφωτικών προγραμμάτων που θα διοργανώσουμε. Οι περισσότεροι/ες προτιμήσατε κατά τον α΄ κύκλο να είναι κοινή η περιοχή εκπαιδευτικού και παιδιών, μέχρι να γνωρίσετε καλύτερα το σύστημα. Από εσάς εξαρτάται αν θέλετε να κάνετε χρήση αυτού του χώρου. Έτσι αφήσαμε στις ανάγκες του/της καθενός/μιας την επιλογή. Για να ενεργοποιήσετε την περιορισμένη περιοχή της τάξης σας θα πρέπει να ακολουθήσετε ξανά μια διαδικασία εγγραφής της τάξης σας που θα καθορίσει το χώρο σας στον οποίο θα μπορούν να μπαίνουν τα παιδιά.

Για να βγείτε από το Δίκτυο και να μπείτε ξανά (στον περιορισμένο χώρο που θα χρησιμοποιούν τα παιδιά μέσα στο χώρο σας) ακολουθείστε τα παρακάτω βήματα:

Start ***Shut Down*** **Close all programmes and log on as a different user** ***Yes***

Ακολουθείστε τώρα τις οδηγίες στο κουτί διαλόγου. Στο όνομα χρήστη θα δείτε το όνομά σας γιατί εσείς χρησιμοποιήσατε το συγκεκριμένο Local PC για τελευταία φορά. Προσθέστε στο τέλος του ονόματός σας τον αριθμό **1**. Έχετε επιλέξει έτσι μια ιδιαίτερη περιοχή μέσα στο χώρο που εσείς διαθέτετε ως χρήστης για να εργάζονται και να σώζουν τα παιδιά την εργασία τους. Βάλτε τώρα το νέο σας κωδικό. Μπήκατε πάλι στο δίκτυο αλλά δεν έχετε από εδώ πρόσβαση στις εργασίες, τα έγγραφα που δημιουργήσατε-σώσατε προηγουμένως. Αυτή είναι η περιοχή της τάξης σας.

3. Microsoft Office

Όλοι οι Η/Υ διαθέτουν τα ίδια προγράμματα γιατί τα προμηθεύονται με τον ίδιο τρόπο από την ίδια πηγή: το SERVER. Το πιο εύχρηστο από τα προγράμματα αυτά, είναι το ***Microsoft Word 97***. Μπαίνετε στο πρόγραμμα αυτό ως εξής: Στην κάτω δεξιά γωνία της οθόνης επιλέξατε ***Start*** πατώντας το αριστερό κουμπί του ποντικιού σας μια φορά. Θα παρουσιαστεί μια κάρτα. Μετακινείστε το ποντίκι σας στην επιλογή ***Programmes*** και σταθεροποιείστε το εκεί. Θα παρουσιαστεί δεξιότερα μια νέα κάρτα. Μετακινείστε το ποντίκι σας στην επιλογή ***Microsoft Word*** και σταθεροποιείστε το εκεί. Πατώντας το αριστερό κουμπί του ποντικιού σας μια φορά θα μπείτε στο πρόγραμμα ***Microsoft Word***.

Πολλά από τα παιδιά θα είναι σε θέση να γνωρίζουν το πρόγραμμα αυτό. Είναι ένα από τα καλύτερα προγράμματα επεξεργασίας του λόγου, πολύ φιλικό στο χρήστη και έχουμε μ' αυτό τη δυνατότητα να γράψουμε Ελληνικά και να μάθουμε στα παιδιά το ελληνικό πληκτρολόγιο. Ελπίζουμε μέχρι το τέλος της χρονιάς όλα τα παιδιά του σχολείου:

- να είναι σε θέση να χρησιμοποιούν το ελληνικό πληκτρολόγιο με ευχέρεια,
- να μπορούν να γράφουν τις εργασίες τους χρησιμοποιώντας το ***Microsoft Word***,
- να συμπληρώνουν εργασίες και να λύνουν ασκήσεις (που έχουν προγραμματίσει οι εκπαιδευτικοί σε Templates).

Είμαστε στην πλεονεκτική θέση να διαθέτουμε και φυσικά ελληνικά πληκτρολόγια, πράγμα που διευκολύνει ακόμη περισσότερο την επίτευξη των στόχων μας. Για κάθε βοήθεια μπορούμε να ανατρέξουμε στο ηλεκτρονικό κουμπί ***Help*** (τελευταία λέξη στην άνω σειρά), ή στο πολύ φιλικό paperclip που εμφανίζεται όταν πατήσουμε στο ερωτηματικό (πάνω δεξιά γωνία στη σειρά Standard).

Η επιλογή γλώσσας επιτυγχάνεται ακολουθώντας τα πιο κάτω βήματα: Στην κάτω αριστερή γωνία της οθόνης επιλέξατε το μπλε κουτί με την ένδειξη ***En*** *(δηλαδή English)* πατώντας το αριστερό κουμπί του ποντικιού σας μια φορά. Θα παρουσιαστεί μια κάρτα. Μετακινείστε το ποντίκι σας στην επιλογή ***Gr Greek*** και σταθεροποιείστε το εκεί. Στο μπλε κουτί θα παρουσιαστεί αυτόματα η ένδειξη ***Gr***. Πατώντας το αριστερό κουμπί του ποντικιού σας μια φορά θα μπείτε στο πρόγραμμα που ενεργοποιεί το ελληνικό πληκτρολόγιο. Μπορείτε τώρα να γράφετε ελληνικά. Ένας άλλος τρόπος για να το κάνετε είναι ο ακόλουθος: Επιλέξατε το μπλε κουτί με την ένδειξη ***En*** *(δηλαδή English)* πατώντας το αριστερό κουμπί του ποντικιού σας και κρατώντας το πατημένο μετακινείστε το ποντίκι σας στην επιλογή ***Gr Greek*** και ελευθερώστε το κουμπί. Στο μπλε κουτί θα παρουσιαστεί αυτόματα η ένδειξη ***Gr***. Έχετε πάλι ενεργοποιήσει το ελληνικό πληκτρολόγιο.

Αφού γράψατε το κείμενο που θέλετε να σώσετε μπορείτε να μετακινήσετε το ποντίκι σας στην ένδειξη ***File*** (πάνω δεξιά) και να επιλέξετε το εικονίδιο με τη δισκέτα και την ένδειξη ***Save*** ή να πάτε απευθείας στο εικονίδιο με τη δισκέτα, στη δεύτερη σειρά. Στο κουτί διαλόγου που παρουσιάζεται θα επιλέξετε το ***Drive*** στο οποίο θα σώσετε τη δουλειά σας. Θυμάστε, μπορείτε να το κάνετε αυτό στο ***Drive G*** ή στο ***Drive I***. Επειδή αυτοί οι χώροι αποθήκευσης βρίσκονται στο ***Server*** και όχι στο ***Local PC*** μπορείτε να έχετε πρόσβαση στη δουλειά που σώσατε από οποιοδήποτε Η/Υ είναι συνδεδεμένος με το Δίκτυο μας, είτε στη βιβλιοθήκη είτε στις τάξεις.

Ενδέχεται κατά τη χρήση των προγραμμάτων να παρουσιαστούν προβλήματα που δεν επισημάναμε κατά την πειραματική περίοδο ή προβλήματα που θα δημιουργηθούν ακριβώς από τον τρόπο που θα χρησιμοποιηθούν τα προγράμματα. Μην πανικοβάλλεστε. Ζητείστε από το παιδί να εγκαταλείψει τον Η/Υ και καλέστε το διευθυντή.

4. Introduction to Multimedia

Το ηλεκτρονικό βιβλίο με τη χρήση πολυμέσων (CD ROM multimedia) είναι μια σημαντική συμβολή της πληροφορικής στην εκπαίδευση. Παρέχει στα χέρια των εκπαιδευτικών ένα πολύ δυνατό εργαλείο το οποίο, βέβαια, όπως και κάθε εργαλείο, πρέπει να χρησιμοποιείται συνετά, προγραμματισμένα και αποτελεσματικά. Αντίθετα από ένα συνηθισμένο βιβλίο, το ηλεκτρονικό βιβλίο δεν έχει δομή – με την έννοια της δομημένης από σελίδα σε σελίδα πορείας του βιβλίου. Ο χρήστης έχει τη δυνατότητα να επιλέξει τη δική του πορεία πλοήγησης μέσα στο βιβλίο μετακινούμενος από τη μια ενότητα στην άλλη. Ακόμα, μέσα στην ίδια τη «σελίδα» μπορεί ο χρήστης να βρει λέξεις ή εικόνες που να συνδέουν την παρεχόμενη γνώση με τμήματα άλλων «σελίδων» ή άλλων θεματικών ενοτήτων. Δημιουργείται, δηλαδή, κάποιου είδους αλληλεπίδραση (interaction) μεταξύ προγράμματος και χρήστη. Ο χρήστης έχει τη δυνατότητα να επιλέξει τη δική του σειρά με την οποία θα διαβάσει το βιβλίο.

The Light of the Orthodox Church Το Φανάρι της Ορθόδοξης Εκκλησίας

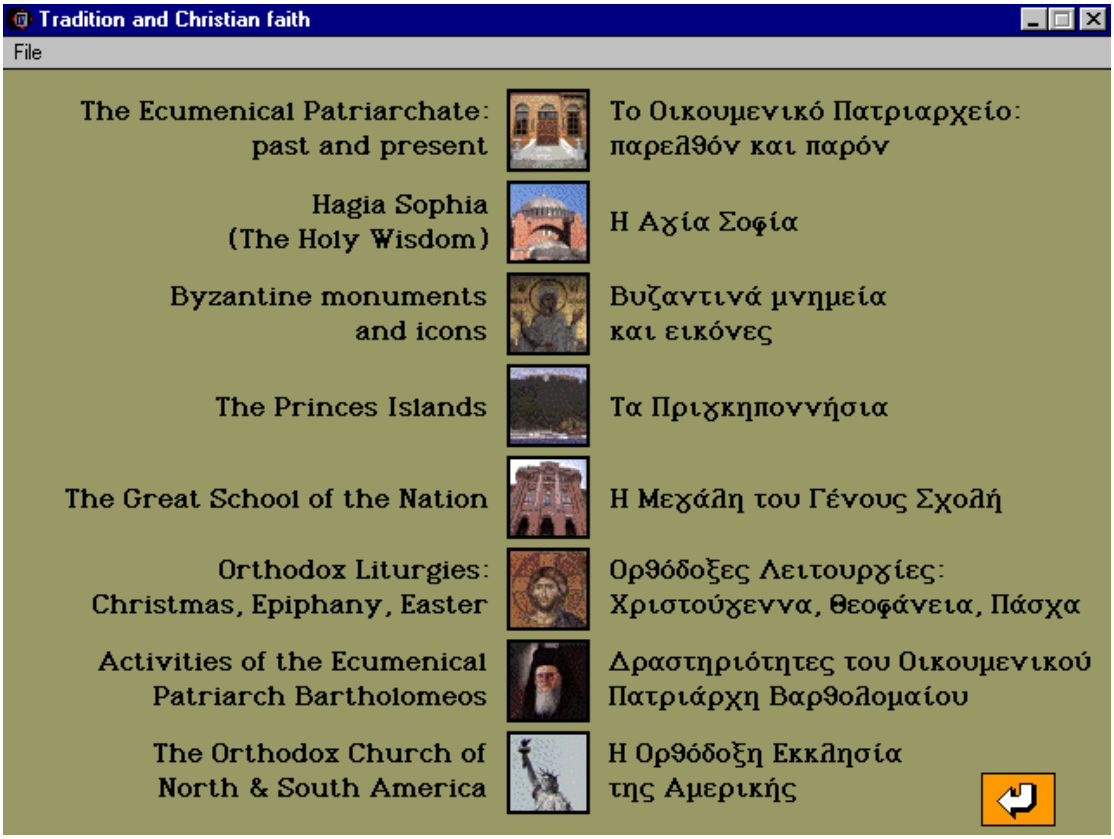
CD ROM - Ηλεκτρονικό βιβλίο από τις εκδόσεις «Χελιδόνι» (1995), Βύρωνος 25, 85100 Ρόδος, τηλ. & φαξ 0241 – 20717

«Το Φανάρι της Ορθόδοξης Εκκλησίας» είναι ένα πολύ απλό ηλεκτρονικό βιβλίο, φτιαγμένο ειδικά για την Ελληνοαμερικανική ομογένεια και χρήσιμο, βέβαια, για τις δικές μας ανάγκες. Αποτελείται από συγκεκριμένες θεματικές ενότητες που υποδιαιρούνται σε επί μέρους θέματα. Τα κείμενα παρουσιάζονται σε δίγλωσσες κάρτες και διανθίζονται με άριστα δείγματα αγιογραφίας, βυζαντινής διακοσμητικής, αποσπάσματα από τη λειτουργική ζωή των Πατριαρχείων κ.ά. Τα κείμενα είναι πολύ προσεγμένα και σύντομα για να μη γίνονται φορτικά. Όπου απαιτείται μακροσκελέστερο κείμενο ο χρήστης έχει τη δυνατότητα αρχικής επιλογής γλώσσας. Πολλά από τα επί μέρους θέματα παρουσιάζουν απλά φωτογραφικό υλικό με δίγλωσσους υπότιτλους. Στο πάνω μέρος της οθόνης αναγράφεται πάντα ο τίτλος της ενότητας. Είσοδος στο πρόγραμμα: πατώντας το εικονίδιο **«The Light»**.

Η κάρτα τίτλου του προγράμματος παρουσιάζει τη σφραγίδα του Οικουμενικού Πατριάρχη Βαρθολομαίου και τρεις επιλογές πλοήγησης:

- Στην πάνω δεξιά γωνία το σήμα **«? Intro»** οδηγεί σε μια δεκάλεπτη εισαγωγή στα περιεχόμενα του προγράμματος, στην αγγλική γλώσσα, με παρουσίαση του θεματικού υλικού, φωτογραφικού, ακουστικού κ.ά. Η εισαγωγή δεν παρέχει τη δυνατότητα επέμβασης στην πλοήγηση του προγράμματος (non-interactive).
- Στην κάτω αριστερή γωνία το σήμα **«?»** οδηγεί στη δίγλωσση αφιέρωση του προγράμματος. Γίνεται, επίσης, αναφορά σε όσους έχουν συμβάλει στη δημιουργία του προγράμματος και στις πηγές που χρησιμοποιήθηκαν.

- Στην κάτω δεξιά γωνία το δεξιό βέλος → μας εισάγει στην πρώτη κάρτα του προγράμματος με φωτογραφία του Οικουμενικού Πατριάρχη Βαρθολομαίου και επιλογή ήχου με πολυχρόνιο. Το δεξιό βέλος οδηγεί στη γενική κάρτα περιεχομένων.

Η κάθε μια από τις ενότητες της κάρτας περιεχομένων υποδιαιρείται σε επί μέρους θέματα. Παράδειγμα επί μέρους θέματος (το πρώτο από την κάρτα περιεχομένων)

Τα επί μέρους θέματα, με τη σειρά τους, είτε παρουσιάζουν με κάρτες το θέμα τους, είτε υποδιαιρούνται σε ιδιαίτερα θέματα που αναλύονται σε κάρτες.
Παράδειγμα υποδιαίρεσης ιδιαίτερου θέματος (το τέταρτο στη σειρά)

Holy Treasures Ιερά κειμήλια	
Icons	Εικόνες
Sacerdotal Vestments	Ιερά Άμφια
Sacred Vessels	Ιερά σκεύη
Manuscript tradition	Χειρόγραφη παράδοση

Παράδειγμα υποδιαίρεσης του ιδιαίτερου θέματος

Sacred Persons and Great Personalities *Ιερές μορφές και μεγάλες προσωπικότητες*	
Αθανάσιος ο Αθωνίτης Athanasios the Athonite	Ευγένιος Βούλγαρης Eugenios Boulgaris
Ιερεμίας Β΄ ο Τρανός Jeremiah II the Tranos	Νικηφόρος Θεοτόκης Nicephoros Theotokis
Γαβριήλ Σεβήρος Gabriel Seviros	Νικόδημος Αγιορείτης Nicodemos the Hagiorite
Κύριλλός ο Α΄ Cyrillos I	Βαρθολομαίος ο Ίμβριος Bartholomeos of Imvros
Ηλίας Μηνιάτης Elias Meniates	Ιωακείμ ο Γ΄ Joachim III

Πλοήγηση στο πρόγραμμα

Η πλοήγηση στο πρόγραμμα είναι πολύ απλή και φιλική για κάθε χρήστη

Δεξιό βέλος	→	Επόμενη κάρτα ή ενότητα
Αριστερό βέλος	←	Προηγούμενη κάρτα ή ενότητα
Αριστερόστροφο βέλος	↵	Προηγούμενη αρχική κάρτα επιλογής ή ενότητα

Έξοδος από το πρόγραμμα:

- Χρησιμοποιώντας το ποντίκι: επιλογή **File** επιλογή **Quit**
- Χρησιμοποιώντας το πληκτρολόγιο: **Ctrl+Q**

Αναγκαιότητα Διδασκαλίας

Ως Ελληνορθόδοξο Σχολείο της Αρχιεπισκοπής Θυατείρων και Μ. Βρετανίας, βρισκόμαστε έμμεσα κάτω από τη δικαιοδοσία του Οικουμενικού Πατριαρχείου και έχουμε έτσι επιπρόσθετους λόγους που επιβάλλουν τη διδασκαλία του θέματος αυτού. Στην ενότητα ***Activities of the Patriarch Vartholomeos*** στο επί μέρους θέμα ***Great Britain Μεγάλη Βρετανία***, η δεύτερη κάρτα παρουσιάζει την πρώτη επίσκεψη του Οικουμενικού Πατριάρχη Βαρθολομαίου στο Λονδίνο. Στη φωτογραφία φαίνεται ο Οικουμενικός Πατριάρχης στο δεσποτικό θρόνο του Ιερού Καθεδρικού Ναού Κοιμήσεως της Θεοτόκου, Wood Green. Δεξιά του φαίνεται ο Αρχιεπίσκοπος Θυατείρων Γρηγόριος, ενώ μπροστά από τον Πατριάρχη στέκονται παιδιά των Ελληνικών Σχολείων Αποστόλου Βαρνάβα ντυμένα με εθνικές ενδυμασίες. Αυτά τα παιδιά είναι σήμερα μαθητές A-Level και σε κάποια χρόνια θα φέρουν τα δικά τους παιδιά στο Ελληνικό Σχολείο.

Είναι σημαντικό τα παιδιά μας να γνωρίσουν τη σημασία που έχει η ύπαρξη του Οικουμενικού Πατριαρχείου και τη βαρύτητα της παρουσίας του. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί μέσα από διάφορες πηγές. Το συγκεκριμένο ηλεκτρονικό βιβλίο και η εισαγωγή Η/Υ στο σχολείο μας διευκολύνουν πάρα πολύ τη διδασκαλία τέτοιων θεμάτων και παρέχουν την δυνατότητα τόσο στους εκπαιδευτικούς όσο και στα παιδιά να εκτιμήσουν τη μακραίωνη θρησκευτική και πολιτιστική μας κληρονομιά. Καλούμαστε, παράλληλα, να αναλάβουμε ευθύνη για τη συνέχιση της κληρονομιάς αυτής για να μη σβήσει το Φανάρι αυτό αλλά να συνεχίσει να φωτίζει *«τους εγγύς και τους μακράν»* και τις γενιές των Πανελλήνων. Χαρακτηριστικό είναι το μήνυμα του Οικουμενικού Πατριάρχη στην ενότητα ***Activities of the Patriarch Vartholomeos.***

Αποτελεσματικότητα

Για αποτελεσματικότερη χρήση του βιβλίου αυτού εισηγούμαστε τις ακόλουθες επιλογές.

- Να είναι ξεκάθαρο το ζητούμενο για την ομάδα που θα εργάζεται στους Η/Υ.
- Να υπάρχει, δηλαδή, μια ερώτηση (ή περισσότερες ερωτήσεις ανάλογα με την τάξη μας) την απάντηση της οποίας (ή των οποίων) θα μπορούν τα παιδιά να βρουν στο βιβλίο.
- Για τα πιο μεγάλα παιδιά είναι δυνατό μια ομάδα ερωτήσεων/απαντήσεων να οδηγεί σε μια ερώτηση/απάντηση κρίσεως. Οι πληροφορίες θα μπορούν ίσως στη συνέχεια να χρησιμοποιηθούν για τη δημιουργία ενότητας ή για τη συγγραφή έκθεσης, δημιουργικής ιστορίας, δραματοποίησης κ.λ.π.

- Η διδασκαλία μπορεί να γίνεται κατευθυνόμενη, κάνοντας χρήση συγκεκριμένων καρτών κάθε φορά.
  - Θα καθορίζεται, δηλαδή, από την αρχή η σειρά των καρτών που θα χρησιμοποιηθούν και θα κατευθύνονται τα παιδιά να ακολουθούν τις κάρτες την ίδια ώρα, σύμφωνα με τις οδηγίες του/της εκπαιδευτικού, που θα δίνονται συν τω χρόνω. (Η προσέγγιση αυτή δεν είναι, βέβαια, η πιο ενθουσιώδης. Αφαιρεί τον ενθουσιασμό που προσφέρει η ελεύθερη πλοήγηση, η χαρά της ανακάλυψης κ.λ.π. Δεν κάνει χρήση των δυνατοτήτων, ακριβώς, που παρέχει το ηλεκτρονικό βιβλίο. Μπορεί όμως η διάθεση της τάξης ή το επίπεδό της να επιβάλλουν μια τέτοια προσέγγιση, για να έχουμε κάποια αποτελέσματα).
  - Κατευθυνόμενη διδασκαλία για χρήστες μπορεί να γίνει με την επιλογή συγκεκριμένης ενότητας, από την οποία τα παιδιά θα πρέπει να αντλήσουν πληροφορίες που στη συνέχεια θα χρησιμοποιηθούν για επεξεργασία στην τάξη (γραπτά ή προφορικά).

- Το CD ROM θα μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως ένα βιβλίο αναφοράς.
- Θα αφεθεί δηλαδή ελεύθερο το παιδί να διαβάσει το βιβλίο όπως θα διάβαζε οποιοδήποτε άλλο βιβλίο στη βιβλιοθήκη, ακολουθώντας το δικό του ρυθμό, ανάλογα με τη διάθεσή του κ.λ.π.

- Η διδασκαλία θα μπορεί να γίνει με ελεύθερη πλοήγηση, χωρίς θεματικούς περιορισμούς. Χρειάζεται όμως να τεθεί ένα ζητούμενο: π.χ. Να συλλέξουν τα παιδιά πληροφορίες για όποιο θέμα βρίσκεται πιο κοντά στα ενδιαφέροντά τους και να το παρουσιάσουν στην τάξη. Έτσι η χρήση του προγράμματος θα έχει κάποιο σκοπό και μετρήσιμα αποτελέσματα.

Δε θα συνιστούσαμε (για αποτελεσματική διδασκαλία) ανεξέλεγκτη πλοήγηση στο πρόγραμμα γιατί το μόνο κέρδος μιας τέτοιας πλοήγησης θα ήταν ψυχαγωγικό. Μια γενική παρουσίαση του προγράμματος γίνεται εύκολα με την επιλογή **«? intro»**. Πέρα από αυτό, για να έχει αποτελεσματικότητα η χρήση του προγράμματος, θα πρέπει να υπάρχει ξεκάθαρος στόχος που να το μεταποιεί σε χρήσιμο μέσο για τη διδασκαλία. Διαφορετικά, το πρόγραμμα αποτελεί μια ευχάριστη, ξεκούραστη σπατάλη του τόσο πολύτιμου χρόνου του παροικιακού σχολείου.

CD ROM: Ο Ξεφτέρης και η Γραμματική

«Ο Ξεφτέρης και η Γραμματική» είναι ένα από δύο ηλεκτρονικά προγράμματα της ίδιας σειράς που διαθέτουμε. Προσφέρεται για χρήση μέχρι και την Στ΄ τάξη, παρ' όλο που οι γραμματικές ασκήσεις του θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν και για μεγαλύτερα παιδιά στο ομογενειακό σχολείο. Το άλλο πρόγραμμα: ***«Ο Ξεφτέρης στη Χώρα των Γραμμάτων»***, προσφέρεται περισσότερο για παιδιά προδημοτικής έως Α2 προχωρημένης.

Μπορείτε να μπείτε στο πρόγραμμα μετά την επιτυχή είσοδό σας στο Δίκτυο (βλ. οδηγίες στις σ.54-55). Στην Οθόνη υπάρχει το εικονίδιο με την ένδειξη **Grammar**. Αυτό μας εισάγει στο ηλεκτρονικό βιβλίο ***«Ο Ξεφτέρης και η Γραμματική»***. Από εδώ και πέρα η πλοήγηση είναι πολύ εύκολη, φιλική στο χρήστη και ευχάριστη. Μετά την εικόνα τίτλου, βλέπετε μπροστά σας την επόμενη κάρτα με τις επιλογές πλοήγησης:

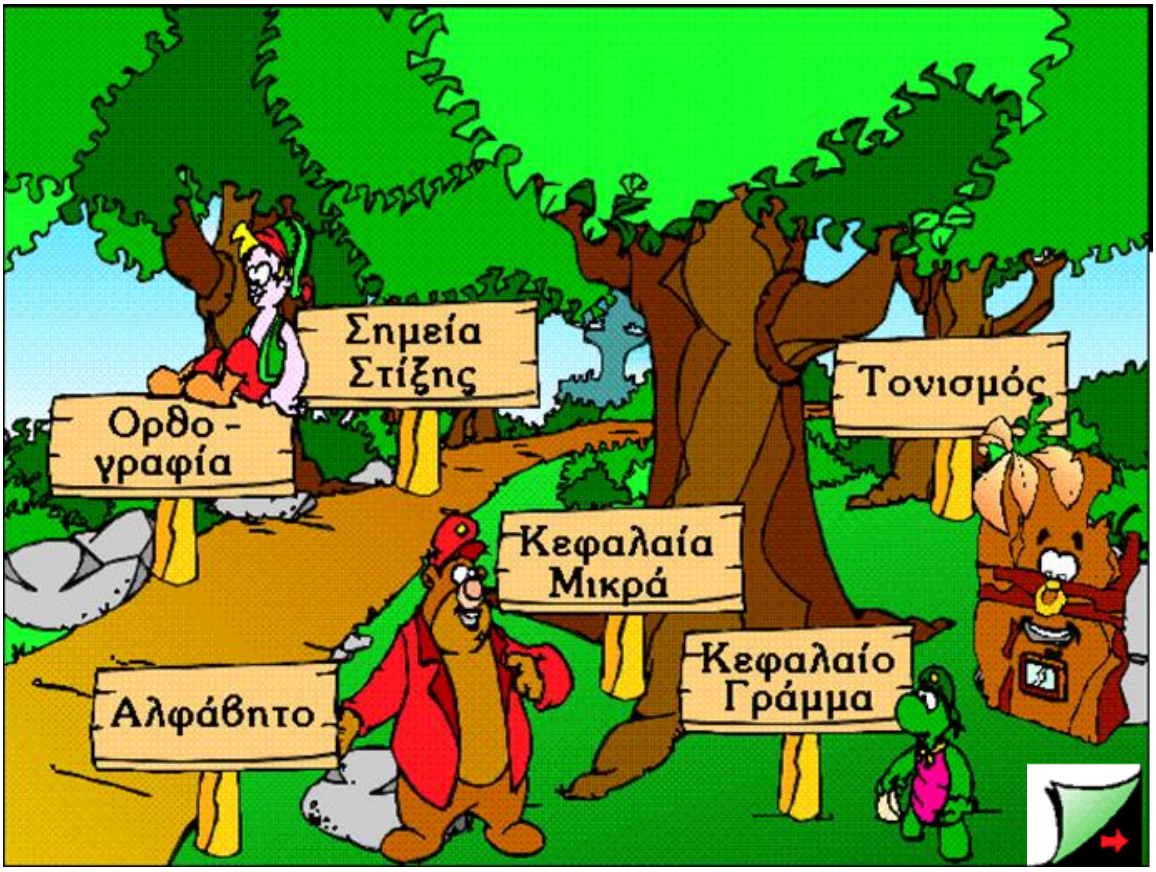

Υπάρχουν βασικά δυο επιλογές με τις οποίες μπορείτε να πλοηγηθείτε στο ηλεκτρονικό βιβλίο ***«Ο Ξεφτέρης και η Γραμματική»***. Η πρώτη επιλογή είναι το ***παραμύθι*** και η δεύτερη τα ***παιχνίδια***. Πατώντας ***τέλος*** βγαίνετε από το πρόγραμμα. Προτού ακολουθήσετε οποιαδήποτε επιλογή μπορείτε να κάνετε εγγραφή στο πρόγραμμα ως ***παίκτης***. Η εγγραφή αυτή σας επιτρέπει κάθε φορά που θα μπαίνετε στο πρόγραμμα, να επιλέγετε το όνομά σας και το πρόγραμμα θα σας παίρνει λ.χ. στο παραμύθι, στο σημείο που σταματήσατε την προηγούμενη φορά. Η εγγραφή αυτή γίνεται στον τοπικό Η/Υ και έτσι κάθε φορά που θα χρησιμοποιείτε το πρόγραμμα θα πρέπει να εργάζεστε και από τον ίδιο Η/Υ. Ο κάθε Η/Υ μπορεί να δεχτεί 30 διαφορετικούς παίκτες. Η βιβλιοθήκη μας έχει 8 Η/Υ με δυνατότητα πρόσβασης στο δίκτυο που σημαίνει ότι 240 παιδιά μπορούν να χρησιμοποιούν το πρόγραμμα κάνοντας εγγραφή ως παίκτες (περίπου, δηλαδή, τα παιδιά των τάξεων Α2 προχ. – Στ΄). Κάθε παίκτης, βέβαια, μπορεί να μπει στο πρόγραμμα χρησιμοποιώντας το όνομα **Ξεφτέρης**. Συνιστούμε για την εγγραφή παικτών να αναγράφεται ολόκληρο το όνομα, το αρχικό του πατρώνυμου και το επίθετο.

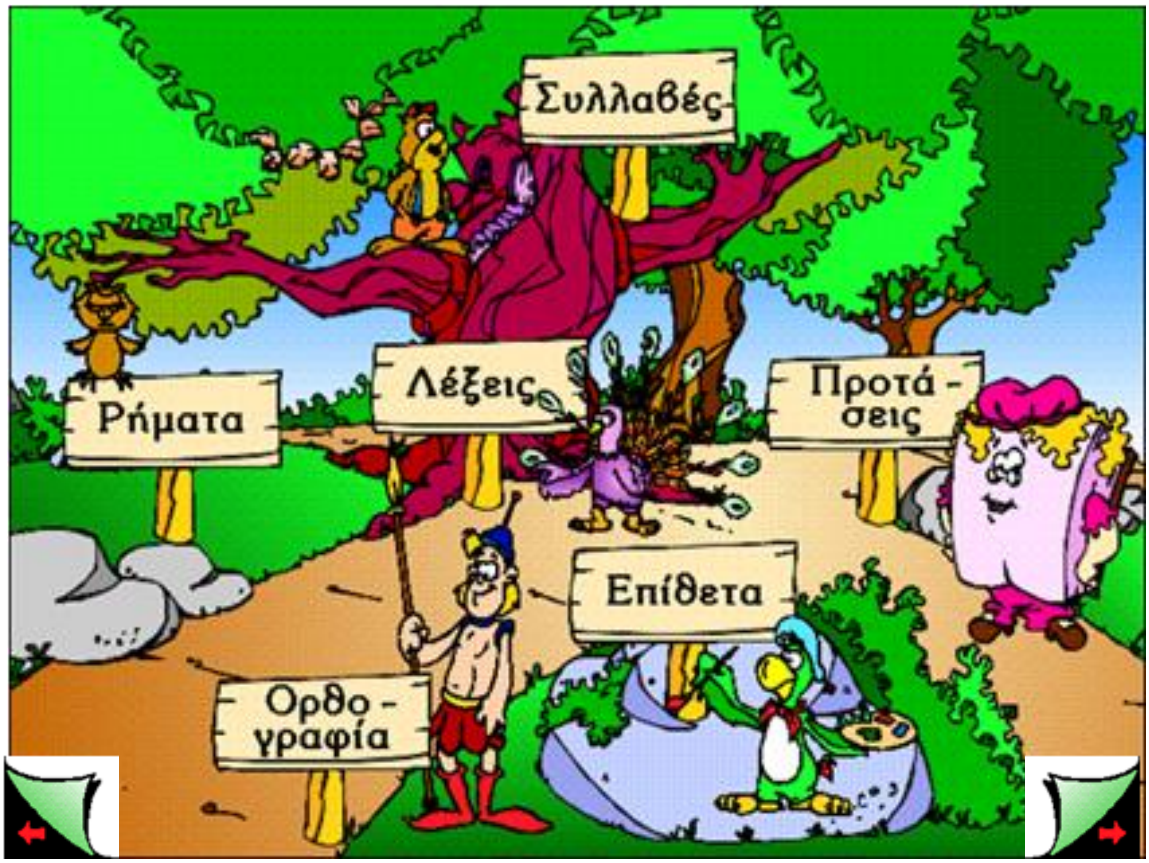
Το παραμύθι παρουσιάζει ένα μικρό κείμενο με σκιασμένες τις φράσεις που ακούγονται κάθε φορά. Σε κάποιο σημείο η διήγηση σταματά και για να συνεχίσει χρειάζεται ο παίκτης να εκτελέσει κάποιες οδηγίες-παιχνίδια. Με τον τρόπο αυτό κτίζονται σταδιακά οι

διάφορες δομές της γλώσσας που επεξεργάζεται το πρόγραμμα, ξεκινώντας από τα πιο απλά. Αυτός είναι ένας από τους τρόπους που το πρόγραμμα θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί. *Ο κλειστός φάκελος* στο πάνω κέντρο της οθόνης παρουσιάζει το κείμενο της σελίδας, το οποίο ταυτόχρονα ο παίκτης ακούει, καθώς προχωρά η διήγηση. *Το ανοικτό βιβλίο* στο κάτω κέντρο της σελίδας προσφέρει την επιλογή εξόδου από το πρόγραμμα. Ένας άλλος τρόπος εξόδου είναι το κόκκινο βέλος στην κάτω αριστερή γωνία.

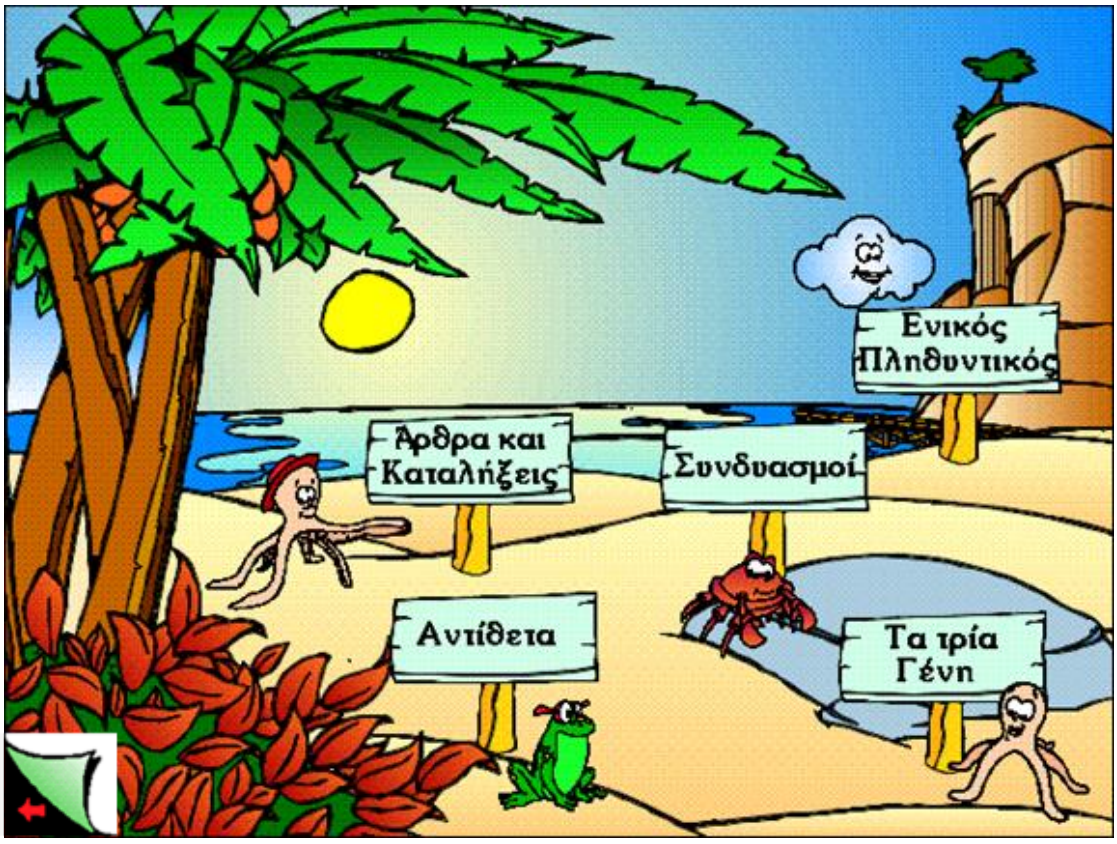
Τα παιχνίδια είναι η δεύτερη επιλογή. Η διαφορά εδώ βρίσκεται στο ότι ο ίδιος ο παίκτης επιλέγει τα παιχνίδια που θέλει να παίξει. Πρόκειται, βασικά, για τα ίδια παιχνίδια που προσφέρονται με το παραμύθι. Με την επιλογή παιχνίδια, όμως, προσφέρεται στον/στην εκπαιδευτικό η δυνατότητα να αξιοποιήσει τις συγκεκριμένες ασκήσεις που σχετίζονται με το γραμματικό ή συντακτικό αντικείμενο που επεξεργάζεται στο γλωσσικό μάθημα. Υπάρχουν τρεις κάρτες παιχνιδιών. Η πρώτη κάρτα παιχνιδιών παρουσιάζει το αλφάβητο, τη χρήση των κεφαλαίων, τα βασικά σημεία στίξης, ασκήσεις τονισμού και ορθογραφικές ασκήσεις:

Πατώντας με το ποντίκι σε μια από τις πινακίδες μπαίνετε στο αντίστοιχο παιχνίδι. Ο Ξεφτέρης σάς λέει τι αναμένεται από σας να κάνετε. Πατώντας με το ποντίκι πάνω στον Ξεφτέρη μπορείτε να ακούσετε ξανά την οδηγία. Στην οθόνη παρουσιάζεται, ακόμα, η μαγική σφαίρα. Ενθαρρύνεται τα παιδιά να τη χρησιμοποιούν, γιατί η σφαίρα παρουσιάζει με ένα ευχάριστο τρόπο το γραμματικό κανόνα. Μια νέα κάρτα ανοίγει με τη σχετική γραμματική, που βοηθά τα παιδιά να βρουν τη σωστή απάντηση. Αν τα παιδιά πήραν την πληροφορία που χρειάζονταν και δε θέλουν να ακούσουν ολόκληρο το κείμενο, μπορούν να πατήσουν με το ποντίκι στη μικρή σφαίρα (πάνω αριστερή γωνία) και να γυρίσουν πίσω στην άσκηση. Με την ολοκλήρωση του παιχνιδιού παρουσιάζεται μια σβούρα που αν την πατήσετε με το ποντίκι εμφανίζει μια νέα κάρτα με τον ίδιο τύπο παιχνιδιού, αλλά διαφορετικές ασκήσεις. Η έξοδος από το παιχνίδι επιτυγχάνεται πατώντας με το ποντίκι στο βέλος (συνήθως στην κάτω αριστερή γωνία) που σας γυρίζει πίσω στην κάρτα παιχνιδιών. Πατώντας το βιβλίο μπορείτε να εγκαταλείψετε τα παιχνίδια. Για να μπείτε στη δεύτερη κάρτα παιχνιδιών πατήστε το βέλος στην κάτω δεξιά γωνία:

Η δεύτερη κάρτα παιχνιδών παρουσιάζει τη πρόταση, τα ρήματα, τη δημιουργία λέξεων με συλλαβές, επίθετα και ορθογραφία. Το βέλος στην κάτω αριστερή γωνία οδηγεί πίσω στην πρώτη κάρτα. Για να μπείτε στην τρίτη κάρτα παιχνιδιών πατήστε το βέλος στην κάτω δεξιά γωνία..

Η τρίτη κάρτα παιχνιδών παρουσιάζει τον ενικό–πληθυντικό αριθμό, τα τρία γένη, τα άρθρα και τις καταλήξεις, αντίθετα και συνδυασμούς. Το βέλος στην κάτω αριστερή γωνία οδηγεί πίσω στην πρώτη κάρτα. Πατώντας το βιβλίο μπορείτε να εγκαταλείψετε το πρόγραμμα.

«Ο Ξεφτέρης και η Γραμματική» είναι ένα πολύ προσεγμένο ηλεκτρονικό βιβλίο, βασισμένο στην αρχή της αλληλεπίδρασης. Ο Ξεφτέρης αποδοκιμάζει τις λανθασμένες επιλογές του παίκτη και τον επαινεί για την επιτυχημένη συμπλήρωση του παιχνιδιού. Τα παιδιά μπορούν να παρασυρθούν εύκολα και να δοκιμάζουν τα πάντα χωρίς να σκέφτονται. Μπορεί, κατά τη διεκπεραίωση των ασκήσεων να πατάνε απλά με το ποντίκι τις λανθασμένες επιλογές, παίζοντας απλώς και ψάχνοντας να βρούνε την ορθή απάντηση στην τύχη. Θα πρέπει να τα καθοδηγήσουμε και να τους δώσουμε κίνητρα να σκέφτονται τη σωστή επιλογή που θα κάνουν.

Άλλα Πολυμέσα Στο Ελληνορθόδοξο Σχολείο Αγίου Δημητρίου

Η χρήση των πολυμέσων στην εκπαίδευση είναι πια μια πραγματικότητα που συνεχώς κερδίζει έδαφος. Όλο και περισσότεροι τίτλοι κατακλύζουν την αγορά. Κάποιες εκδόσεις είναι άριστες για εκπαιδευτικούς σκοπούς, άλλες υστερούν στον τομέα αυτό αλλά έχουν άλλα πλεονεκτήματα και συμβάλλουν διαφορετικά στη μάθηση. Η διάθεση και εφαρμογή τέτοιων προγραμμάτων στο παροικιακό σχολείο αλλάζει εντελώς το σκηνικό. Πέρα από την αναβάθμιση της εκπαιδευτικής διαδικασίας και την εισαγωγή νέων πρακτικών διδασκαλίας στο χώρο, ανεβάζει στα μάτια των παιδιών την εικόνα του ελληνικού σχολείου, με θετική επίδραση στην όλη στάση τους απέναντι στο σχολείο.

Άλλοι ψηφιακοί δίσκοι πολυμέσων που διαθέτουμε και θα παρουσιάσουμε στο δεύτερο κύκλο του προγράμματος επιμόρφωσης είναι οι ακόλουθοι:

- «Μαθαίνω να διαβάζω», εκπαιδευτικό πρόγραμμα για τη διδασκαλία της πρώτης ανάγνωσης. Παραγωγή: Εργαστήρι 5, Κύπρος. Δημιουργεί ευχάριστο και φιλικό περιβάλλον μάθησης, προσφέρει συνεχή επανατροφοδότηση και αντιμετωπίζει τη γλώσσα ως ενιαίο σύνολο με νόημα.
- «Compact Greek, a multimedia language-training and information package», Παραγωγή: Εκδόσεις Χελιδόνι. Compact Greek is a structured language course for those with little or no knowledge of the language. It takes the user step by step through situations they might encounter on holiday or on a business trip to Greece. Το πρόγραμμα προσφέρεται για χρήση από τις τάξεις GCSE.
- PowerCD – History through Art: Ancient Greece. Ένα εξαίρετο πρόγραμμα πολυμέσων, αμερικανικής παραγωγής και γλώσσας, πολύ φιλικό στο χρήστη. Παρουσιάζει την ιστορία και την τέχνη της αρχαίας Ελάδας, την περίοδο 800 π.Χ. – 146 π.Χ. μέσα από αριστουργήματα τέχνης και αρχιτεκτονικής, σε σχέση με τη δύναμη του Ελληνικού πολιτισμού, παραλληλίζοντάς τον με άλλους μεγάλους πολιτισμούς και παρουσιάζοντάς τον ως κοιτίδα του Δυτικού πολιτισμού
- ANGLIA Multimedia CD ROM: Ancient GREEKS, Education Version (Ages 8 to 11). Στα Αγγλικά. Το πρόγραμμα αυτό μας ταξιδεύει στην Αρχαία Ελλάδα μέσα από διάφορες δραστηριότητες. Μια γυναίκα η Oracle μας ξεναγεί στην ερειπωμένη της πόλη και μας καθοδηγεί στις διάφορες δραστηριότητες που θα κάνουμε για να αναστηλώσουμε το κάθε κτίριο. Όταν ξανακτιστεί η πόλη τότε μπορούμε να εξερευνήσουμε τα κτίρια, να επισκεφτούμε τα σπίτια, τους ναούς, την αγορά και άλλους χώρους. Μαθαίνουμε για τους μύθους, τους θρύλους, τα αθλήματα, το θέατρο, το αλφάβητο και τους αριθμούς. Το CD ROM συνοδεύεται από βιβλίο με φυλλάδια για επεξεργασία των θεμάτων που παρουσιάζονται στο ηλεκτρονικό βιβλίο ή που απορρέουν από τη μελέτη της Αρχαίας Ελλάδας.
- ANGLIA Multimedia CD ROM: Ancient EGYPTIANS, Education Version (Ages 7 to 11). Το πρόγραμμα αυτό αναφέρεται στην Αρχαία Αίγυπτο αλλά περιέχει και θέματα και δραστηριότητες που σχετίζονται με την Αρχαία Ελλάδα.
- ANGLIA Multimedia CD ROM: Ancient ROMANS, Education Version, (Ages 7 to 16). Το πρόγραμμα αυτό αναφέρεται στην Αρχαία Ρώμη αλλά περιέχει και θέματα και δραστηριότητες που σχετίζονται με την Αρχαία Ελλάδα.

- ANGLIA Multimedia CD ROM: The World's WEATHER, Education Version, (Ages 11 to 14). Το πρόγραμμα αυτό υποβοηθά στην κατανόηση της επίδρασης των κλιματολογικών και καιρικών συνθηκών στη ζωή μας και στο περιβάλλον μας. Περιέχει θέματα και δραστηριότητες που σχετίζονται με την πατρίδα.
- ANGLIA Multimedia CD ROM: ON THE MOVE Picture Resource CD ROM, (Ages 7 to 18). Το πρόγραμμα αυτό επιχειρεί μια ιστορική και γεωγραφική απεικόνιση των μεταφορικών μέσων στη Βρετανία και σε όλο τον κόσμο. Παρουσιάζει το θέμα της μετακίνησης πληθυσμών και της μετανάστευσης τους λόγους μετανάστευσης, το εμπόριο και τον τουρισμό, μεθόδους μετακίνησης στο παρελθόν, στο παρόν και ιδέες για το μέλλον.

Άλλα Οπτικοακουστικά Μέσα

Κάποιος/α που πραγματικά θα ήθελε να χρησιμοποιήσει τις δυνατότητες που προσφέρει η χρήση οπτικοακουστικών μέσων για να έχει συνεχώς αναβαθμισμένη την προσφορά της ύλης, στο σχολείο μας μπορεί να το κάνει και με το παραπάνω. Πέρα από την επαναστατική προσέγγιση που παρέχει η τεχνολογία της πληροφορικής, στο σχολείο μας διαθέτουμε και μια σειρά από τα άλλα, τα παλιά καλά οπτικοακουστικά μέσα. Διαθέτουμε χάρτες της Ελλάδας και της Κύπρου (γεωγραφικούς, γεωπολιτικούς, ιστορικούς), εικόνες και αφίσες ιστορικών και άλλων χώρων της πατρίδας, μαγνητικό πίνακα, δυο κασεττόφωνα, ένα προβολέα σταθερών διαφανειών, μια τηλεόραση και δυο βίντεο, κασέτες και ψηφιακούς δίσκους με παιδικά, εθνικά, Χριστουγεννιάτικα και άλλα τραγούδια, βιντεοκασέττες που καλύπτουν ένα ευρύ κύκλο θεμάτων (Αρχαίοι Έλληνες, Παλαιά Διαθήκη, Ελληνορθόδοξο Πάσχα, Ιστορία της τυπογραφίας, Ελληνική μυθολογία, Θεατρικές παραστάσεις, κινηματογραφικές ταινίες, προγράμματα για το Κυπριακό) και το αρχείο μας εμπλουτίζεται συνεχώς. Άλλο υλικό είναι στα ελληνικά και άλλο στα αγγλικά.

Εκτός από το αρχείο του σχολείου οι εκπαιδευτικοί μπορούν να δανειστούν υλικό από το πολύ μεγαλύτερο Εκπαιδευτικό Αρχείο του Κ.Ε.Σ, που στεγάζεται στα γραφεία της κοινότητας Αποστόλου Βαρνάβα, ή από τα γραφεία των εκπαιδευτικών Αποστολών Ελλάδας και Κύπρου, που διαθέτουν το δικό τους αρχείο εκπαιδευτικού υλικού. Ελπίζουμε μέχρι το τέλος της χρονιάς να συσταθεί μια εθελοντική ομάδα με υπευθυνότητα την καταλογογράφηση, συντήρηση και εμπλουτισμό του εκπαιδευτικού αρχείου του σχολείου.

Πιστεύουμε ότι η εκμετάλλευση των δυνατοτήτων που μας παρέχονται στο Ελληνορθόδοξο Σχολείου του Αγίου Δημητρίου, στον τομέα αυτό, μπορεί να μεταμορφώσει πραγματικά τον τρόπο προσφοράς της ύλης, να δημιουργήσει μια πιο ευχάριστη και παραγωγική ατμόσφαιρα, τόσο για τα παιδιά, όσο και για μας ως εκπαιδευτικούς. Είναι εξ ίσου σημαντικό να λάβουμε υπ' όψιν μας σοβαρά ότι η χρήση άλλων μέσων για τη διδασκαλία προϋποθέτει προεργασία και προσεκτική προετοιμασία. Από πριν, δηλαδή, βρίσκουμε ό,τι χρειαζόμαστε και δε ψάχνουμε μπροστά στα παιδιά, την ώρα του μαθήματος, για να διοργανώσουμε τη δραστηριότητα που θέλουμε.

Είναι τόσο εύκολο να ξεφύγουμε από την καθημερινότητα και να εμπλουτίσουμε την εκπαιδευτική διαδικασία. Φέρνουμε ένα απλό παράδειγμα: Διδάσκουμε κάποιο θέμα από την αρχαία ελληνική μυθολογία, π.χ. «Οι άθλοι του Ηρακλή». Μπορούμε να οργανώσουμε το μάθημα με διάφορες δραστηριότητες: εντοπισμός στο χάρτη των χώρων στους οποίους αναφέρεται ο μύθος (χαρτογράφηση), μελέτη διάφορων δευτερογενών πηγών για το μύθο – διάφορες εκδοχές, διαφορετική διήγηση (μελέτη του μύθου: από το βιβλίο ιστορίας της Γ΄ τάξης, από εγκυκλοπαίδεια, από τη μυθολογία της Σοφίας Ζαραμπούκα, από κλασσικά εικονογραφημένα βιβλία, από αγγλικά βιβλία), απεικόνιση του μύθου στην τέχνη κατά την αρχαία εποχή και από νεώτερους καλλιτέχνες (χρήση βιβλιοθήκης), προεκτάσεις του μύθου στην εποχή μας (ακόμα και παραποίηση του μύθου π.χ. Hercules του Disney), χρήση του βίντεο για άντληση πληροφοριών από εκπαιδευτικά προγράμματα (π.χ. "The Labour of Heracles", Channel 4), ακρόαση από εκπαιδευτικό ραδιόφωνο, άντληση πληροφοριών από σχετικό CD ROM.

Αναλυτικό Πρόγραμμα Ελληνορθόδοξου Σχολείου Αγίου Δημητρίου για το μάθημα των Ελληνικών στις τάξεις Δημοτικού.

Ανάγνωση – Κατανόηση

Βασικοί στόχοι ανάγνωσης – κατανόησης για τις τάξεις του Δημοτικού

Α΄ τάξη:

- Το παιδί να αποκτήσει το μηχανισμό της ανάγνωσης και να διαβάζει απλές λέξεις και προτάσεις με όλους τους συνδυασμούς των 24 γραμμάτων.

Α΄ τάξη (προχωρημένη):

- Το παιδί να αποκτήσει το μηχανισμό της ανάγνωσης και να διαβάζει απλές λέξεις και προτάσεις με όλους τους συνδυασμούς των 24 γραμμάτων καθώς και τα δίψηφα φωνήεντα (αι, ει, οι, ου), τους συνδυασμούς (αυ, ευ), τα δίψηφα σύμφωνα (μπ, ντ, γκ, τσ, τζ) και τους διφθόγγους (αϊ, αη, οϊ, οη).
- Το παιδί να κατανοεί τα κείμενα που διαβάζει, να απαντά σε προφορικές ερωτήσεις και να εμπλουτίζει το λεξιλόγιό του.

Β΄ - Γ΄ τάξεις:

- Το παιδί να διαβάζει μικρά κείμενα και να αποκτήσει σχετική ευχέρεια και ταχύτητα.
- Να τονίζει σωστά τις λέξεις.
- Να διαβάζει την τελεία και το ερωτηματικό.
- Να απαντά σε προφορικές και γραπτές ερωτήσεις κατανόησης του κειμένου και να εμπλουτίζει το λεξιλόγιό του.

Δ΄ - Ε΄ - Στ΄ τάξεις:

- Το παιδί να αποκτήσει αναγνωστική ευχέρεια, να διαβάζει τα βασικά σημεία της στίξης (τελεία, κόμμα, ερώτηση, θαυμαστικό) και να τονίζει σωστά τις λέξεις.
- Να διαβάζει με ορθοφωνία και ύφος, ιδιαίτερα τα ποιήματα, κείμενα ή θέατρα που θα παρουσιάσει σε άλλους.
- Να έρθει σε επαφή με διάφορες μορφές αναγνωστικών κειμένων και να ξεχωρίζει τα πιο βασικά (ποίημα, διάλογο, θέατρο, πεζό κείμενο, επιστολή, πρόσκληση).
- Να διαβάζει σιωπηρά, να απαντά σε προφορικές και γραπτές ερωτήσεις κατανόησης του κειμένου και να εμπλουτίζει το λεξιλόγιό του.
- Να διακρίνει τις παραγράφους ενός κειμένου και να δίνει τα κύρια σημεία.
- Να αντλεί πληροφορίες από το κείμενο.
- Να υποβάλλει ερωτήσεις και απορίες, να χαρακτηρίζει τα πρόσωπα (όπου διαφαίνονται χαρακτήρες).
- Να μπορεί να αξιολογεί ένα κείμενο.

Μέσα:

Βασικό Βοήθημα: Τα βιβλία της σειράς «Μαθαίνω Ελληνικά» *(Ελληνοαμερικάνικα)*

- Προδημοτική τάξη ⇒ *προφορική προκαταρκτική Διδασκαλία*
- Α΄ τάξη ⇒ *Μαθαίνω Ελληνικά 1Α*
- Α2΄ προχωρημένη τάξη ⇒ *Μαθαίνω Ελληνικά 1Β* και *Η Γλώσσα μου Ελληνική*
- Β΄ τάξη ⇒ *Μαθαίνω Ελληνικά 2Α*
- Γ΄ τάξη ⇒ *Μαθαίνω Ελληνικά 2Β*
- Δ΄ τάξη ⇒ *Μαθαίνω Ελληνικά 3Α* και *Μαθαίνω Ελληνικά 3Β*
- Ε΄ τάξη ⇒ *Μαθαίνω Ελληνικά 3Β* και *Μαθαίνω Ελληνικά 4Α*
- Στ΄ τάξη ⇒ *Μαθαίνω Ελληνικά 4Β* και *Μαθαίνω Ελληνικά 5Α*

Επιπρόσθετα βοηθήματα

(Κάποια βρίσκονται στις τάξεις. πλήρης σειρά στο γραφείο του διευθυντή):

- Καραβάκι μου ξεκίνα: ΟΕΔΒ (2 τ.)
- Τα βιβλία γλώσσας που εκδόθηκαν για τα Ελληνόπουλα της Γερμανίας.
- Τα πειραματικά βιβλία του προγράμματος «Παιδεία Ομογενών».
- Τα βιβλία της σειράς «Η Γλώσσα μου».
- Παλαιότερες σειρές βιβλίων γλώσσας που εκδόθηκαν για τα Ελληνόπουλα του εξωτερικού.
- Ανθολόγια: ΟΕΔΒ (3 τ.), Υπ. Παιδείας Κύπρου (2 τ.), «Τα Χελιδόνια» (3 τ.).
- Βιβλία βιβλιοθήκης, παιδικά περιοδικά («Αερόστατο» κ.ά), διάφορα βιβλία αναφοράς (εγκυκλοπαίδειες, βοηθητικά βιβλία),
- Ηλεκτρονικοί Υπολογιστές: CD ROM ηλεκτρονικά βιβλία αναφοράς.
- Εφημερίδες, προσκλήσεις, ανακοινώσεις, επιστολές, φυλλάδια.

Άλλα μέσα

Αφίσες, εικόνες, χάρτες, πίνακας, μαγνητικός πίνακας, αληθινά αντικείμενα, μοντέλα, ρούχα, καρτέλες, κινητά γράμματα, κασέτες, CD (ψηφιακοί δίσκοι), κασετόφωνο.

Δραστηριότητες

Μεγαλόφωνη και σιωπηρή ανάγνωση.
Ακρόαση
Φωνητικές ασκήσεις
Συζήτηση
Δραματοποίηση
Προφορικές και γραπτές ασκήσεις

Μεθοδολογικές εισηγήσεις:

Ο/Η δάσκαλος/α να αρχίζει πάντοτε με την κατάλληλη αφόρμηση ώστε να προκαλεί το ενδιαφέρον των μαθητών/τριων. Μετά να διαβάζει το κείμενο χωρίς να διακόπτει για επεξηγήσεις και να είναι ο/η ίδιος/α αναγνωστικό πρότυπο. Στη συνέχεια να υποβάλλει μια-δυο ερωτήσεις στα παιδιά για να καταλάβει σε ποιο βαθμό έχουν αντιληφθεί το θέμα. Με τη συμμετοχή των μαθητών/τριών να διαβάζουν ξανά το κείμενο παράγραφο με παράγραφο και να το επεξεργάζεται, να το επεξηγεί με τη βοήθεια της εικονογράφησης και ίσως εποπτικών μέσων. Να ενθαρρύνει τα παιδιά να υποβάλλουν ερωτήσεις-απορίες. Στα μεγάλα κείμενα να μη σπαταλιέται χρόνος για όλες τις άγνωστες λέξεις και να δίνεται το νόημα από τα συμφραζόμενα. Να επισημαίνονται τα πρόσωπα, ο τόπος και ο χρόνος. Στο τέλος του μαθήματος να μπορούν να δώσουν με μια ή δυο προτάσεις το νόημα του κειμένου.

Οι διάλογοι που προσφέρουν τα κείμενα να προσεγγίζονται με διαφορετικούς τρόπους ώστε να μην καταντούν ανιαροί.

Η δραματοποίηση, όπου το κείμενο επιτρέπει, βοηθά τα παιδιά τόσο στην κατανόηση όσο και στον εμπλουτισμό του λεξιλογίου τους. Ο/Η δάσκαλος/α να ελέγχει στην ανάγνωση όλα τα παιδιά, κάθε φορά, σε μικρό απόσπασμα και να δίνει κίνητρα και επιβράβευση ώστε τα παιδιά να αντιληφθούν την αξία της αναγνωστικής ευχέρειας. Για όσους/ες τελειώνουν νωρίτερα πρέπει να υπάρχει περεταίρω εργασία, όπως: να γράψουν προτάσεις ή ερωτήσεις ή διάλογο ή κείμενο με τις βασικές λέξεις. Επίσης ο/η δάσκαλος/α μπορεί να δίνει μια ή δυο ερωτήσεις κατανόησης και τα παιδιά να απαντούν χρησιμοποιώντας ολοκληρωμένες προτάσεις, ή άλλες εργασίες.

Γραπτή Έκφραση

Βασικοί στόχοι γραπτής έκφρασης για τις τάξεις του Δημοτικού

Α΄& Α2΄ προχ. τάξη:

- Το παιδί να εισαχθεί στο γραπτό λόγο, με διάφορες δραστηριότητες, όπως συμπληρώνοντας προτάσεις, γράφοντας λέξεις κάτω από εικόνες, γράφοντας προτάσεις κάτω από εικόνες.

Β΄ τάξη:

- Το παιδί να επαναλαμβάνει και να επεκτείνει τις πιο πάνω δραστηριότητες γραπτού λόγου.
- Να γράφει μικρές προτάσεις εκφράζοντας τον εαυτό του και τα ενδιαφέροντά του.

Γ΄ - Δ΄ τάξεις:

- Το παιδί να μεγαλώνει προτάσεις, να φτιάχνει ερωτηματικές και αρνητικές προτάσεις.
- Να γράφει μια ιστορία με 5-6 προτάσεις, σχετική με εικόνες που του έχουν δοθεί.
- Να γράφει μικρές εκθέσεις για θέματα του άμεσου περιβάλλοντός του.
- Να γράφει διαλόγους, μικρή επιστολή ή πρόσκληση.
- Να γράφει ακλουθώντας μια λογική σειρά.

Ε΄ - Στ΄ τάξεις:

- Το παιδί να εκφράζεται με το γραπτό λόγο σε ποικιλία θεμάτων, χρησιμοποιώντας κατάλληλη σύνταξη και λεξιλόγιο και τα βασικά σημεία της στίξης.
- Να χρησιμοποιεί τα διάφορα είδη του γραπτού λόγου: περιγραφή, διάλογο, ποίηση, επιστολή, πρόσκληση.
- Να γράφει έχοντας δομή (εισαγωγή, κύριο θέμα, επίλογο).

Μέσα

Αφίσες, εικόνες, πίνακας, μαγνητικός πίνακας, τετράδια, καρτέλες, κινητά γράμματα, κασέτες, Η/Υ: CD ROM (ψηφιακοί δίσκοι) - Microsoft Word 97.

Μεθοδολογικές εισηγήσεις:

Ο/Η δάσκαλος/α στις μικρότερες τάξεις να επιμένει στις ποικίλες δραστηριότητες γραπτού λόγου και στη χρήση της εικόνας. Ο/Η δάσκαλος/α να κάνει πρώτα αρκετή προφορική επεξεργασία ώστε τα παιδιά να έχουν τα κατάλληλα ερεθίσματα για να αφορμιστούν. Το βασικό λεξιλόγιο μπορεί να δίνεται στον πίνακα. Να διδάσκονται, όχι τυποποιημένα, διάφορες τεχνικές του γραπτού λόγου (μικρές σαφείς προτάσεις, παράγραφος, χρήση σημείων της στίξης, μέρη της έκθεσης: πρόλογος, κύριο θέμα, επίλογος).

Η έκθεση να γίνεται στην τάξη τουλάχιστο δυο φορές το μήνα. Να επιμένουμε στην ποιότητα. Το θεματολόγιο να είναι επιλεγμένο ώστε να καλύπτει τα ενδιαφέροντα, τις εμπειρίες, τις ικανότητες των παιδιών και την επικαιρότητα. Κατά καιρούς να δίνονται και ελεύθερα θέματα. Να γράφουν στη Νεοελληνική.

Να διορθώνονται γρήγορα οι εκθέσεις ώστε το παιδί να έχει γρήγορη επανατροφοδότηση. Να μη διορθώνονται τα ορθογραφικά λάΣη με μελάνι αλλά με μολύβι. Να διορθώνονται τα λάθη των παιδιών μαζί τους, όποτε είναι δυνατό. Τα κοινά λάθη να ομαδοποιούνται και να γίνεται θεραπευτική εργασία στην τάξη. Το περιοδικό του σχολείου και οι Η/Υ να αποτελούν κίνητρα για συγγραφή καλύτερων εκθέσεων.

Προφορική Έκφραση

Η προφορική έκφραση έχει προτεραιότητα στο ελληνικό σχολείο της ομογένειας. Εμπλέκεται σε όλα τα μαθήματα και σε όλη τη ζωή του σχολείου. πρέπει λοιπόν να έχει κεντρική θέση στο σχολείο όπως και στη ζωή. Απαραίτητες προϋποθέσεις για την καλλιέργεια του προφορικού λόγου είναι:

- Ενθάρρυνση και παρότρυνση των παιδιών να μιλούν.
- Δημιουργία ευκαιριών, κατάλληλου κλίματος και επιλογή θεμάτων που τους ενδιαφέρουν.
- Αποδοχή της γλώσσας των παιδιών.
- Ο/Η εκπαιδευτικός να είναι μεν γλωσσικό υπόδειγμα αλλά να αποφεύγει την πολυλογία. Ο/Η εξ Ελλάδος να μιλά πιο αργά και ο/η εκ Κύπρου να μιλά πιο κοντά στην πανελλήνια Δημοτική.

<u>Γενικός σκοπός της προφορικής έκφρασης</u>

- *Το παιδί να είναι ικανό να εκφράζει προφορικά τις παρατηρήσεις, εμπειρίες, σκέψεις και συναισθήματα του με ευχέρεια.*

<u>Επιμέρους στόχοι προφορικής έκφρασης για τις τάξεις του Δημοτικού</u>

<u>Α΄ - Στ΄ τάξεις:</u>

- Το παιδί να διηγείται με οργανωμένο τρόπο.
- Να πλουτίσει το λεξιλόγιό του και να βελτιώσει τον τρόπο της έκφρασής του.
- Να αναπτύξει συνήθειες ορθής ακρόασης (να ακούει με προσοχή, χωρίς να διακόπτει και να ανταποκρίνεται).
- Να διαλέγεται και να συζητά στην τάξη με το/τη δάσκαλο/α και τους/τις συμμαθητές/τριές του.

<u>Ύλη – Δραστηριότητες – Μέσα:</u>

- Θέματα από το άμεσο περιβάλλον του παιδιού (οικογένεια, σχολείο, τα νέα τους, γιορτές, εκδρομές, καθημερινή ζωή).
- Περιγραφή εικόνων, διάλογοι
- Δραματοποίηση
- Ελεύθερες ανακοινώσεις
- Συνομιλία, συζήτηση
- Ακρόαση από κασέτες

<u>Μεθοδολογικές εισηγήσεις:</u>

Οι σχετικές με τον προφορικό λόγο δραστηριότητες δεν αποτελούν αυτοσκοπό αλλά εμπλέκονται και αναπτύσσονται σε όλους τους τομείς της σχολικής εργασίας που αποβλέπουν συνολικά στην ανάπτυξη της γλωσσικής και επικοινωνιακής ικανότητας του παιδιού.

Γραμματική – Σύνταξη

Βασικοί στόχοι γραμματικής - σύνταξης για τις τάξεις του Δημοτικού

Σκοπός:

- *Το παιδί να χρησιμοποιεί ορθά την Ελληνική γλώσσα τόσο στη γραπτή όσο και στην προφορική της μορφή.*

Α΄ τάξη και Α΄ τάξη (προχωρημένη):

- Το παιδί να ξεχωρίζει τα μικρά από τα κεφαλαία γράμματα.
- Να ξεχωρίζει τη λέξη από την πρόταση.

Β΄ τάξη:

- Το παιδί να χρησιμοποιεί το κεφαλαίο γράμμα στην αρχή της πρότασης και την τελεία στο τέλος της πρότασης.
- Να χρησιμοποιεί ορθά τον τόνο, την τελεία και το ερωτηματικό.
- Να χρησιμοποιεί ορθά το άρθρο.
- Να μετατρέπει λέξεις ή μικρές προτάσεις από το ένα στα πολλά.

Γ΄ τάξη:

- Το παιδί να αναγνωρίζει τα γνωστά του ουσιαστικά (ως λέξεις που μπαίνει μπροστά τους το ο, η, το κ.λ.π.).
- Να αναγνωρίζει τα γνωστά του ρήματα (ως λέξεις που τελειώνουν σε –ω, -όμαι και μπαίνει μπροστά τους το εγώ, κ.ο.κ.).
- Να αναγνωρίζει τα αριθμητικά 1-20

Δ΄ τάξη:

- Το παιδί να χρησιμοποιεί σωστά τα άρθρα μαζί με τα ουσιαστικά σε όλες τις κλίσεις.
- Να χρησιμοποιεί σωστά τις προσωπικές αντωνυμίες μαζί με τα ρήματα.
- Να μετατρέπει ρήματα ή μικρές προτάσεις στο πριν, τώρα και μετά.

Ε΄ τάξη:

- Το παιδί να χρησιμοποιεί σωστά σε όλες τις πτώσεις και στους δύο αριθμούς τα ουσιαστικά και τα επίθετα.
- Να χρησιμοποιεί και να γράφει ορθά: τις καταλήξεις κοινόχρηστων ενεργητικών και παθητικών ρημάτων και τα ρήματα της α΄ συζυγίας σε όλους τους χρόνους.

Στ΄ τάξη:

- Το παιδί να αναγνωρίζει και να χρησιμοποιεί το άρθρο, τα ουσιαστικά σωστά, σε όλες τις πτώσεις, στους δύο αριθμούς και στα τρία γένη.
- Να αναγνωρίζει και να χρησιμοποιεί τα ρήματα σε όλα τα πρόσωπα, σε όλους τους χρόνους στην ενεργητική και παθητική φωνή.
- Να αναγνωρίζει και να χρησιμοποιεί τα επίθετα στα τρία γένη, σε όλες τις πτώσεις και στους τρεις βαθμούς.

Μεθοδολογικές εισηγήσεις:

Η γραμματική διδάσκεται όταν οι μαθητές είναι έτοιμοι. Δεν είναι ξεχωριστό μάθημα. Η ύλη που δόθηκε είναι η βασική που πρέπει να προσέξει ο/η δάσκαλος/δασκάλα. Για να την καλύψει όμως πρέπει να αναθεωρήσει την ύλη των προηγουμένων τάξεων. Στη διδασκαλία της χρησιμοποιούμε επαγωγικό τρόπο. Τα παιδιά αφού παρατηρήσουν, θα συμπεράνουν και θα φτάσουν στον κανόνα.

Η μηχανική κλίση να αποφεύγεται γιατί απομακρύνει από τη λειτουργικότητα της γλώσσας. Αντίθετα η κλίση πρότασης θα βοηθήσει καλύτερα.

Αν τα παιδιά έχουν καλό επίπεδο μπορούμε να τους δώσουμε φωτοτυπημένες επιπρόσθετες ασκήσεις γραμματικής για τα θέματα που διδάσκονται.

Λεξιλόγιο – Ορθογραφία

Στόχος:

- *Το παιδί να χρησιμοποιεί και να γράφει ορθά ένα βασικό Ελληνικό λεξιλόγιο και κυρίως τις καταλήξεις.*

Η ορθογραφία είναι απαραίτητη δραστηριότητα του γλωσσικού μαθήματος. Σε κάθε μάθημα τα παιδιά να έχουν τις βασικές λέξεις ή πρόταση-προτάσεις για ορθογραφία από το αναγνωστικό κείμενο. Συστήνουμε η ορθογραφία να αρχίζει από την Α2 προχωρημένη με 1-2 λέξεις στην αρχή. Για τα πολύ αδύνατα παιδιά μπορεί να δίνεται λιγότερη ή πιο απλή ορθογραφία.

Η ορθογραφία πρέπει να είναι λειτουργική, ο/η μαθητής/μαθήτρια να αντιλαμβάνεται και να αποδέχεται το σκοπό της και επίσης να καταλαβαίνει αυτό που μαθαίνει.

Η αντιγραφή στο σπίτι μικρού αποσπάσματος από το κείμενο που διδάχθηκε βοηθά, ιδιαίτερα, τα πολύ αδύνατα παιδιά να βελτιώσουν την ορθογραφία τους.

Η προφορική και λειτουργική χρήση και εξάσκηση των καινούργιων λέξεων είναι απαραίτητη.

Δραστηριότητες όπως η εύρεση συνωνύμων, αντιθέτων, συγγενών λέξεων, παραγωγή λέξεων, βοηθά το παιδί στην απόκτηση των λέξεων αυτών και προκαλεί σ' αυτό το ενδιαφέρον για τον πλούτο της ελληνικής γλώσσας.

Γραφή

Στόχος:

- *Το παιδί να γράφει καθαρά, ευανάγνωστα, ισομεγέθη γράμματα και με τη σωστή κίνηση.*

Δυστυχώς δεν υπάρχει χρόνος για διδασκαλία της γραφής, υπάρχει όμως πάντοτε χρόνος για παρακίνηση των παιδιών στο να γραφούν καλύτερα γράμματα, να διατηρούν καθαρά τετράδια.

Τα παιδιά από την Α2 τάξη μπορούν να χρησιμοποιούν ένα λεξικό-λεξιλόγιο ορθογραφικό-ερμηνευτικό που θα φτιάξουν τα ίδια με προορισμό να το κρατούν μέχρι το GCSE. Το βιβλίο αυτό θα ήταν καλό να το παρέχει το σχολείο. θα είναι αλφαβητικό και θα περνούν μέσα τα παιδιά τις νέες λέξεις κάθε μαθήματος με το νόημά τους.

Μεθοδολογικές εισηγήσεις:

Από την Α2 τάξη το παιδί μπορεί να αρχίσει ένα δικό του λεξιλόγιο το οποίο θα είναι και αλφαβητάριο μαζί. Αυτό μπορεί να γίνει με ποικιλία τρόπων. Συστήνουμε το Αλφαβητάρι-Λεξιλόγιο του σχολείου μας, το οποίο το παιδί μπορεί να το συνεχίσει μέχρι και τη Γ΄ τάξη. Από τη Δ΄ τάξη εισηγούμαστε να αρχίσει να μαζεύει λέξεις σε ένα τετράδιο-λεξιλόγιο όπου μπορεί να γράφει και το νόημα των λέξεων στα αγγλικά. Τα λεξιλόγια αυτά θα πρέπει να τα χρησιμοποιούν τα παιδιά ιδιαίτερα όταν γράφουν εκθέσεις.

Saint Demetrios Greek Orthodox School

PROSPECTUS

for parents

London 2001

Introduction

Welcome to our School, which we hope you will find an interesting place to work in or to visit. Saint Demetrios Greek Orthodox School is currently the second biggest school unit of the Greek Community in London, functioning at our own premises, with a continuously enhanced educational and social service and with a vision for the future. We firmly serve the Greek Orthodox Community of Enfield & district for nearly 30 years, offering to our children and their families a secure, pleasant, challenging and positive learning environment.

Saint Demetrios Greek Orthodox School was established in the early '70s. It has been for a time a branch of Saint Barnabas Greek Schools, with which we maintain links ever since. Hence, the school has been the focal point of the community even before Saint Demetrios' Church was established in 1972. In fact, it would not be an exaggeration to say that, the establishment of the church was the result of (or at least it was achieved in conjunction with) the establishment of the school. Thus, the purpose of the school and its' mission have been determined from the start. That is, to be at the forefront of the struggle to preserve the cultural, linguistic and religious identity of the community.

The main school was established in 1971. During the first and second decades of its life three more peripheral schools were functioning, one in Church Street N9, one in Brimsdown and one in Tottenham. During the '80s more emphasis was given to the school that was housed at the temple. In the early '90s new premises were created to cater for the needs of the school. Nowadays, the Greek Orthodox Community of our area is growing bigger. During the past eight years our school population has nearly doubled, exceeding now 440 pupils. Eventually, our school is now functioning 5 days per week, catering for the needs of 4 different groups of children. Everything suggests that within the next five years our needs in school premises will increase rapidly. We are facing this challenge with the appropriate sense of duty, taking firm measures. As from September 2001 two extra classrooms are added to the eight already in use. We are planning ahead with responsibility, in order to offer to our children what they deserve; that is the best! We have already been enhancing their educational experience with the establishment of our school library and the introduction of computers in our school. All these and much more have been achieved through voluntary work and donations.

Our sole funding comes from St. Demetrios' Greek Orthodox Church and the school fees we charge. An important contribution is the appointment of teachers from the education missions of Greece and Cyprus, along with the provision of textbooks. Furthermore, the School Raffle the School Bazaar and the Annual Dinner & Dance form our basic fundraising activities. We are working towards attracting sponsors for our most dynamic projects. We are aiming to find the financial means that will enable us to offer an even greater service to the Greek Orthodox Community of our area. We are, further, establishing links with the London Borough of Enfield to help towards the study of Ancient Greeks and our Orthodox Faith in mainstream schools of our borough.

Parental commitment towards Greek community education has always been important and vital to the establishment, survival and support of Greek schools. At Saint Demetrios Greek Orthodox School parents are encouraged to get actively involved in all aspects of school life. Joining our very active Parents' Committee or supporting their work is one way of helping. You are also welcome to do voluntary work on the premises and support the school in areas needed. You may consult the Head Teacher on where help is needed most. You may also help in fundraising to meet the growing needs of our enhanced education provision and our projects that are under development.

Preparing for the fourth decade in the life of our school we have reconstructed the parental involvement. The old Parents Committee is being transformed into a Governing Body and every each one of our four separate groups of parents is organised in Parents Associations. This reconstruction of the parental involvement is bringing a new momentum to the school.

We believe that a happy school is a successful school and thus we actively encourage the children to show kindness, consideration and good manners towards each other and toward any adults whom they may encounter whilst in school. We use a variety of teaching methods at Saint Demetrios Greek Orthodox School, which we feel gives us flexibility to meet individual differences and ability levels, within the guidelines set by our School Curriculum.

We all want the best for the children in our school, which can only be achieved by the staff and parents working together. If a parent has a concern for their child, which is important and can be dealt with quickly, they are welcome to see their child's teacher before school (as long as there is no disruption to the beginning of the school day). Alternatively, an appointment to see a teacher can be made via the school office. We strongly recommend to parents not to disturb teachers whilst they are leading their pupils towards their classrooms. Regular consultation facilities exist, once a term. We appreciate there may be occasions when parents need to see the Head Teacher urgently. We will try to accommodate you. This, however, may not always be immediately possible due to prior commitments. Parents can usually meet with the Head Teacher half an hour before the end of the school day.

School productions are organised throughout the year in order to celebrate certain events or anniversaries. Children are given the opportunity to learn more about their cultural, historical and religious heritage through role-play, visits, study and the use of their investigative and observation skills. Children are encouraged to take an active role in the life of the community. Religious instruction is formally given through classroom sessions and in practice through the services of the Holy Liturgy, celebrated once a month, during school hours, especially for the children of our school.

At Saint Demetrios Greek Orthodox School, all staff strives to ensure that children develop fully, intellectually, creatively and emotionally. We wish the children in our school to become independently thinking, responsible people who highly value their own rich religious, historical and cultural inheritance, whilst being socially aware, regardless of gender, culture, religion, race or disadvantage. This is no easy task for anyone to achieve. We believe, however, that when teachers, children, parents, the school community and the community as a whole work together, towards this goal, we can achieve a lot. Surely, we can put the foundations for the development of a balanced identity for our children. They could become proud citizens of this country without neglecting their Greek background. On the contrary, they should strive to enrich their lives and the society in which they live with the values and qualities of our own distinct inheritance.

Mission Statement

We aim in establishing a special ethos that would characterise Saint Demetrios Greek Orthodox School. This could be achieved by cultivating the liturgical life and the religious feeling of our children and creating a pleasant school atmosphere, with a positive learning climate, in a secure and creative environment. Lessons' planning with clear educational objectives as well as the sensible allocation of the limited school time will support the achievement of the above. Continuous enhancement of children's educational experience is our primary concern.

Statement of Aims

The environment of Saint Demetrios Greek Orthodox School will enable children to feel happy, and comfortable and at the same time fully stimulated in order that they can take full advantage of the learning opportunities available to them. A strong emphasis is placed upon discipline and independence, offering opportunities for initiative.

Wherever possible, children should be able to work from first hand experience: observing, enquiring, questioning and recording that which is around them. It is important that children are given the opportunity to acquire basic skills and also study and learn skills across the whole school curriculum. The teacher's role is to give children opportunities for personal growth and development, considering each child as an individual and planning work on the basis of meeting the varying needs of each child. Learning takes place in a variety of settings and will include group work and whole class teaching as well as individual teaching.

The school curriculum has taken into account (a) the various curricula developed over the years for the provision of Greek community schools' education, as well as (b) the specific needs and aims of our local community. The school provides a broad and balanced curriculum offering opportunities in Language, Religious Education, History, Geography, Music, Dance, Drama, Art and Information Technology. By constant staff discussion and where possible attendance on courses and exchanging ideas based on experiences from other schools, we shall attempt to monitor our work and be receptive towards those areas where changes in style or content are necessary. We are constantly assessing that which we do in order to improve what is on offer to our children.

The ethos of the school aims to be one in which respect for each other, respect for the church, respect for personal and corporate property, are seen to be of paramount importance. The school aims to foster in children by personal example, attitudes of care, respect and responsibility. The role of parents, however, is crucial in the development and growth of their children. We hope to create an atmosphere in which parents feel able to come to school and discuss the development of their children. We are currently developing a parents' section in our library where parents will be able to consult, examine and read documents relating to the day-to-day running of the school.

Class arrangements

The school is currently arranged according to the availability of teaching sites. Only eight classrooms are currently available for use by the school and consequently all secondary school classes (GCSE & A-Level) had to be transferred to Monday and Wednesday. *As from September 2001 two extra classrooms are added to the eight already in use in order to respond to the growing demand for places at our school.*

If it is felt that the balance of a class is not working in a class's best interests, the school reserves the right to deny registration or to move one or more pupils to a parallel class. Occasionally pupils may be moved from one class to another if it is felt to be in the child's best interests and all other avenues have been explored. On an administrative level every effort is made to ensure an equitable mix of boys and girls.

The School Day

We open the school doors 15 minutes before the school begins, that is at about 5.45 p.m. on weekdays, at 8.45 a.m. and 1.45 p.m. for the Saturday morning and afternoon schools respectively. All the children enter school through the main entrance. They should be in the hall, ready to line up five minutes before the assembly (5.55 p.m., 8.55 a.m. and 1.55 p.m.). School begins at 6.00 p.m. on weekdays, at 9.00 a.m. and 2.00 p.m. for the Saturday morning and afternoon schools respectively. For safety precautions the door should be secured before assembly commences.

Payment for school fees can be made in the hall to members of the school committee, prior to the start of the school day, on Tuesdays, Wednesdays and Saturdays (morning and lunchtime). Payments can also be made at the School Office 15 minutes after the start of the school day provided that an appointment has been arranged. We appreciate there may be occasions when parents are in a hurry. We will try to accommodate you even though this may not always be immediately possible due to prior commitments

The school functions between 6.00 – 8.00 p.m. on weekdays, 9.00 a.m. – 1.00 p.m. on Saturday mornings and 2.00 – 6.00 p.m. on Saturday afternoons. Two break-times exist lasting ten minutes each (fifteen minutes for younger children).
After 6.00 p.m., 9.00 a.m. and 2.00 p.m. respectively the only entrance to the school is secured. All children who come after the above times are admitted and they are logged down as latecomers. All visitors are expected to report and sign in.

At the conclusion of the day, the children will exit through the main door. Parents are expected to be waiting for their children. Children should not be allowed to walk home unaccompanied. In case parents have come up with different arrangements they should inform the school office.

Admissions Policy
Our school is not a language school. It is a Greek Orthodox school pursuing the enhancement of Greek community education. Therefore, admission to the school is limited to children from a Greek or an Orthodox background.

Admission to our school is limited to 16 children per class, the number of children physically possible to fit in the classrooms available. Certain classrooms could fit more children in but preferably we wish to keep the same number of children per class throughout the school.
Children are admitted to our Reception class in the September after they achieve their fifth birthday. Provided that we have places, we could also accommodate (in the same class) nursery children in the September after they achieve their fourth birthday. Gradually we aim to create a separate nursery class.

Children are admitted to our year 1 class in the September after they achieve their sixth birthday. Special arrangements can be made for children who speak fluent Greek or have been attending our reception class for a year (and they are assessed to be mature enough) to be admitted to our year 1 class even if they achieve their sixth birthday during September. No children who do not fulfil the above requirements can be admitted to our year 1 class.
Any parents who are considering their children attending our school are welcome to visit the site prior to making that decision. An interview with the Head Teacher may also be arranged providing reasonable notice is given.

Registration
Children are registered in advance by 15th June of the year before. Admission criteria are applied. If there are vacancies and it is to the best interests of the class children may also be registered at a later stage. However, we strongly advise parents to register their children in advance in order to secure a place for their child and also to facilitate a well-informed planing of the following academic year.

Unfortunately, there is a need for school fees, as our school is not receiving any grants or any other financial support. Even though we are obliged to have school fees, we do make an effort to maintain the lowest level possible and try to find alternative sources of income to support our school fund.

As from September 1999 a registration fee of five pounds applies for each child.

Registration for the school year 2001-2002

Due to the great demand for places at our Greek school **all our children are given priority of enrolment by the 15th of June 2001** in order to secure a place, for the new academic year. **Enrolment means** registration (completion of the relevant registration document) and **full payment of the fees for the first term**. In case of cancellation there will be only a ***50%*** refund.

If you fail to enrol your child by the 15th of June your child's place will be released to people on our waiting list. If places are still available in September we might be in a position to allocate places but a ***£5.00*** registration fee (per child) will apply.

The ***15th of June*** is the **closing day for registration**. No registrations will take place between the 16th of June and the 10th of September 2001. It is vital to complete the registration process by the 15th of June in order to plan effectively for the year ahead. Our school does not accept responsibility if there are no places after the 15th of June, even for children who already come to our school. *(Very often people change their mind at the last minute and places are released but in the meantime other children have been turned down.)*

New families who want to enrol their children to our school, for the first time, should complete the relevant registration document and pay the fees for the first term in full until the 15th of June 2001, in order to get on our waiting list. In case a placement for their child could not be arranged, the whole amount will be refunded, including the registration expenses (£5.00 per child) by the 20th of June 2001.

RECEPTION - PRIMARY SCHOOL				***I N S T A L M E N T S***					
Number of Children	**School Fees**	**Fees per Child**		***1st Term***		***2nd Term.***		***3rd Term***	
				F. p.C.	***Total***	***F. p.C.***	***Total***	***F. p.C.***	***Total***
1 child	**£140.00**	*1st*	**£140.00**	*£60.00*	**£60.00**	*£50.00*	**£50.00**	*£30.00*	**£30.00**
2 children	**£210.00**	*2nd*	**£70.00**	*£25.00*	**£85.00**	*£25.00*	**£75.00**	*£20.00*	**£50.00**
3 children	**£260.00**	*3rd*	**£50.00**	*£20.00*	**£105.00**	*£20.00*	**£95.00**	*£10.00*	**£60.00**
4 children	**£260.00**	*4th*	**Free**	*Free*	£105.00	*Free*	£95.00	*Free*	£60.00

SECONDARY SCHOOL				***I N S T A L M E N T S***					
Number of Children	**School Fees**	**Fees per Child**		***1st Term***		***2nd Term.***		***3rd Term***	
				F. p.C.	***Total***	***F. p.C.***	***Total***	***F. p.C.***	***Total***
1 child	**£160.00**	*1st*	£160.00	*£65.00*	**£65.00**	*£55.00*	**£55.00**	*£40.00*	£40.00
2 children	**£235.00**	*2nd*	£75.00	*£30.00*	**£95.00**	*£25.00*	**£80.00**	*£20.00*	£60.00
3 children	**£280.00**	*3rd*	£45.00	*£20.00*	**£115.00**	*£15.00*	**£95.00**	*£10.00*	£70.00
4 children	**£280.00**	*4th*	Free	*Free*	£115.00	*Free*	£95.00	*Free*	£70.00

Funding

The main income of the school comes from the school fees. The school belongs to the Church of St Demetrios and as such it is functioning under the charity commission 281574. There is no other source of funding available.

We are always aiming at increasing the financial means that will enable us to offer an even greater service to the Greek Orthodox Community of our area. We are, further, establishing links with the L.B. of Enfield to help towards the study of Ancient Greeks and our Orthodox faith in mainstream schools of our borough. You too could support our efforts by advertising in our school magazine, to be circulated at our Annual Dinner & Dance and in our school.

* A half page advertisement costs, £30.00.
* A whole page advertisement costs, £50.00.
* A golden page advertisement costs, £100.00.

You could, instead, choose to support us by sponsoring one of our current projects or just by individual contributions, wishing the school success.

Tuck Shop
The parents' committee is running a tuck shop on the school premises. Children are not allowed to leave the premises during school hours for any reason. They may, however, bring their own tuck to school if they wish. We advise parents not to load children with tuck or supply them with too much money. Break-time only lasts for ten minutes (weeknight schools) or 20 minutes (Saturday schools), which is just about enough time for children to have a break, go to the toilet, have a drink or quickly eat something. Very often we see children bringing to school three times more than they could eat. One pound is more than enough to spend at our tuck shop. With this children could buy a pack of crisps, a drink and a chocolate, or even more. The parents associations try to give alternative healthy choices: fruit, cakes, sandwiches.

Charging Policy
The school's charging policy is to ask for parental contribution towards the cost of any trip organised to support the children's schoolwork. No child will be excluded from any school trip through inability to pay however any money collected must cover the cost of the trip. The school will seek alternative ways to sponsor school trips and therefore reduce parental contribution. The school reserves the right to cancel trips if insufficient funds are achieved.

Projects –

Information Technology
Information Technology has conquered even the most traditional of businesses. Our Greek school could only try to follow the speed by which information technology is developing, by introducing 10 computers for use at our school.

Our aim for the current academic year is (a) to teach children the use of the Greek keyboard *and* (b) to make use of Greek educational programmes.

By sponsoring our *Information Technology Project* you are really sponsoring the dynamic force of the Greek community for the future.
We are the second biggest school in our community and the only Greek Orthodox Church school in the L.B. of Enfield. This imposes an extra responsibility upon us regarding the image of Orthodoxy in our area as well as our relationship with others.

Links with the London Borough of Enfield Project
Our *Links with the L.B. of Enfield Project* is under development. We aim at collecting all the relevant material and creating a resource bank that will facilitate the study of Ancient Greeks and our Orthodox Faith in the English schools of our area, according to the National Curriculum. The schools will have a free access to our service and this will enhance the appreciation of our culture and the development of mutual understanding.

Library Project
Our Library Project aims at
a) the enhancement of the educational experience children receive at St. Demetrios Greek Orthodox School *and*
b) the development of good readers amongst our children who will appreciate reading a good Greek Book.

By sponsoring our *Library Project* you are helping our children broaden their horizons and enrich their use of the Greek Language. You also enable us to establish an outreach service towards the other Greek schools of our area, who would like to benefit from our services.

Positive Behaviour Management

According to the OFSTED Framework, pupil behaviour is to be judged "by the extent to which their attitudes and actions contribute to or restrict standards of achievement, effective learning in the classroom, the quality of life in the school and the functioning of the school as an orderly community". *Discipline* is to be judged by the extend to which the school's policies, procedures and practices contribute to good behaviour and the development of self-discipline as well as the quality of life in the school and the functioning of the school as an orderly community.

Pupils, staff and parents must be seen as part of a partnership actively promoting teaching and learning. Inappropriate behaviour and attitudes must be addressed in order for this partnership to succeed.

The school has a "Code of Conduct" which is discussed with children at the beginning of each academic year and brought to their attention throughout the year. The school "rules" therefore have relevance to the pupils.

The St Demetrios Greek Orthodox School's Code of Conduct.
• Remember, Stop and Think before you Act! You are responsible for your actions. • Show respect and treat others as you would like to be treated. (No form of bullying is acceptable.) • Walk sensibly around the school. • Take care of our school including the church, hall and playground. (Put rubbish in its proper place.) • Use only appropriate language. (Swearing is not acceptable.) • Show respect for other people's work and belongings. (Ask before borrowing.)

Thus, we encourage children to be increasingly responsible and aware of the need for good behaviour, and will not tolerate fighting, bullying or antisocial behaviour of any kind. Sanctions are used against children who misbehave and if a case is sufficiently serious their parents are involved. Like all schools we occasionally have some bullying. Any incidents of bullying that come to the attention of parents should be reported to the class teacher or Head Teacher who will take the necessary action.

Implementation by teachers

The ethos of Saint Demetrios Greek Orthodox School is based on Positive Behaviour Management. The general principles guiding the teacher's response are the following:

1. Praise and ignore as a general rule.
   (e.g. Two children , one working one not, praise the child who is working rather than sanction the child who is not).
2. Acknowledge good behaviour.
   (e.g. Thank children for walking along the corridor).
3. Teach good behaviour and manners.
   (e.g. Show them how to sit quietly and use methods such as circle time).
4. Encourage a suitable noise level.
   (e.g. Use a noise indicator green for acceptable, amber for getting too high and red for too high).
   Your own noise level should be appropriate. Shouting all the time is unacceptable and ineffective.
5. A consistent approach is very important for your own class and when you deal with any child in the school.

Attendance and Punctuality
It is important that a child's attendance at school is as regular as possible. Irregular attendance makes it difficult, if not impossible, for the children to maintain continuity in their work, which will lead to a lower standard of attainment than might otherwise be the case. Disrupted attendance makes it difficult for the children to develop and maintain friendships, which could lead to them becoming unsettled.

It is also the case that children who are persistently late miss important routines at the commencement of the school day and they also disrupt that very important time for everybody else. As has already been stated, the children should enter school at least by five minutes prior to the assembly. All children who come during or after the assembly are marked as late on the class and on the school register.

Parents who collect their children at home time are asked to be on time as young children can be distressed if nobody is their to collect them. Cases of late collection are also logged on the school register.

The school is trying to monitor attendance and punctuality. Notification of absence to the school is extremely important. The school must have a note explaining why a child has been absent. Note of absence forms can be obtained from the school office. In this way we can monitor attendance and see a continued decline in absences.

Attendance Registers
These are available for collection in the staff room at the beginning of each session. Registers are completed at the beginning of each session and they are returned to the school office immediately. In the event of fire, the office staff will bring the registers to the fire collection point. There is a guide to the completion of the register inside. It is imperative that, late entries, authorised and unauthorised absences are marked clearly as these are used for our annual returns.

Teachers are required to complete termly summaries of this information for the school records. Notes and letters from parents should be sent to the office as they relate to absences. The register must never leave the school premises.
If children are unwell and unable to attend school, please notify either the head, or the school office. In the case of an absence of children or teachers the register will still be completed and an indication will be made at the relevant page.

Holiday Request Forms
Absence from school disrupts the education of a pupil but parents / guardians can request permission (from the parents' committee), for the children to be granted leave of absence for up to two school sessions (a total of eight hours) in a calendar year to accompany parents / guardians on holiday. The necessary form is available on request from the school office and should be returned to the school office via the class teacher.

Early withdrawal
If it is necessary for children to leave earlier for a medical appointment or for any other important reason, the school office should be notified before the school day commences. Any child who returns onto the premises must report to the office. Both, withdrawal and return should be marked so that the children would be accounted in the event of an emergency.

Absence and Illness
When a child returns to school after an illness, we require a note of explanation in order that the absence may be noted as authorised. If we do not receive an explanation then we will have to record the absence as unauthorised (truancy) on our annual returns. This information is also placed on the child's records. Occasionally children misplace or lose the letters parents ask them to bring to the school. To cover this we will send a note to you if we have not received any notification of the reasons for absence. This you complete and return to us.

Administration of Medicine
Doctors sometimes advise that pupils attend school while still needing to take medicine either because they are suffering from an allergy, chronic illness or because they are recovering from a short term illness requiring anti-biotics. Parents are responsible for the administration of medicine to their children and if the dose is required during school hours parents could make arrangements if they wish to come to school to administer the dose.

Pupils in case of loss, damage or misuse by other pupils should not keep inhalers. The inhaler will be kept in the school office in the welfare cabinet with the child's name clearly displayed. When a child goes on educational visits one of the accompanying teachers will take responsibility for the inhaler.

If a child becomes ill at school, parents will be contacted. It is generally the parent's responsibility to make arrangements for sick children to get home, to the doctor or hospital. It is, therefore, essential that we have pupil's home telephone number and other emergency contact numbers such as a relative or neighbour or parent's mobile phone.

Pastoral Care
All staff has a collective responsibility for the welfare of children in school and it is expected that they will bring any serious concerns to the attention of the Head Teacher. Clearly, if the home situation may impinge upon the child's attitude to school it should be helpful if the school could be informed.

Special Needs
Children who exhibit learning difficulties may receive help from our Learning Support Service and our Language Support Service. Arrangements are also in place for identifying and providing for exceptionally able children. The Learning Support and Language support services are organised with the help of especially detached teachers or parents volunteers.

Religious Education
St. Demetrios Greek Orthodox School functions as a church school under the Central Educational Council of the Archdiocese. As a church school we aim at the development of a Greek Orthodox ethos. There is a daily act of worship at the school assembly. Monthly services are organised for each of our four schools wher pupils participate as chanters and they partake the Holy Communion. Three times a year Thanksgiving Services (Doxologia) are organised to celebrate and honour national events. These are opportunities for participating in common services. Parents are welcome to join the children in prayer.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β΄

Homework Record – Σημειώσεις κατ' οίκον εργασίας

Βιβλία Που Διάβασα Φέτος – Books I Have Read This Year			
Ημερομ. Δανεισμού Date Borrowed.	Τίτλος και Συγγραφέας Title and Author	Ημερομ. Επιστροφ. Date Returned.	Σχόλιο Comment * - *****

*****	****	***	**	*
Excellent Άριστο	Very Good Πολύ Καλό	Good Καλό	Quite Good Μέτριο	Not Recommended Δεν συστήνεται

© Designed by the Reverend Deacon Kyprianos Kountouris

ΕΛΛΗΝΟΡΘΟΔΟΞΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

ΑΓΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

1971 – 2001

ΤΡΙΑΝΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ THIRTY YEARS IN SERVICE

Homework Record
Σημειώσεις Κατ' Οίκον Εργασίας

Ονοματεπώνυμο Παιδιού: _____

Σχολείο: __ *Τάξη:* _____

Όνομα Εκπαιδευτικού Τάξης: _____

Ως κοινότητα μαθητών, μαθητριών εκπαιδευτικών, γονέων και σχολικών εφόρων η αποστολή μας είναι:

- Να καθιερώσουμε ένα ιδιαίτερο ήθος που θα χαρακτηρίζει το Ελληνορθόδοξο Σχολείο Αγίου Δημητρίου.
- Να καλλιεργήσουμε τη λειτουργική ζωή και το θρησκευτικό συναίσθημα των παιδιών.
- Να δημιουργήσουμε μια ευχάριστη σχολική ατμόσφαιρα, με θετικό μαθησιακό κλίμα, σε ένα πειθαρχημένο, ασφαλές και δημιουργικό σχολικό περιβάλλον.
- Να θέτουμε στα μαθήματα ψηλές προσδοκίες με ξεκάθαρους εκπαιδευτικούς στόχους.
- Να χρησιμοποιούμε συνετά τον περιορισμένο σχολικό χρόνο για να ενισχύσουμε την επίτευξη των πιο πάνω.
- Να προσφέρουμε μια συνεχή αναβάθμιση της εκπαιδευτικής εμπειρίας σε όλους όσους μετέχουν στη διαδικασία της μάθησης.

As a community of pupils, staff, parents and governors our mission is:

- To establish a special ethos that would characterise Saint Demetrios Greek Orthodox School.
- To cultivate the liturgical life and the religious feeling of our children.
- To create a pleasant school atmosphere, with a positive learning climate, in a secure and creative environment.
- To set high expectations in lessons with clear educational objectives.
- To use the limited school time sensibly in order to support the achievement of the above.
- To offer a continuously enhanced educational experience to everyone involved in the process of learning.

Κώδικας Συμπεριφοράς του Ελληνορθόδοξου Σχολείου Αγίου Δημητρίου	***The St Demetrios Greek Orthodox School's Code of Conduct.***
• Πρόσεξε! Σταμάτα και σκέψου πριν να κάνεις κάτι. Εσύ ευθύνεσαι για τις πράξεις σου. • Δείχνε σεβασμό και μην κάνεις στους άλλους αυτό που δεν σου αρέσει να κάνουν σ' εσένα. • Περπάτα φρόνιμα και προσεκτικά στο σχολείο και την εκκλησία. • Φρόντιζε το σχολείο, την εκκλησία, το χολ και την αυλή. (Πέτα τα σκουπίδια στο καλάθι.) • Μίλα ωραία. (Μη βρίζεις. Δεν είναι αποδεκτό.) • Δείχνε σεβασμό για τη δουλειά και τα πράγματα των άλλων. (Ρώτα πριν να δανειστείς κάτι.)	• Remember, Stop and Think before you Act! You are responsible for your actions. • Show respect and treat others as you would like to be treated. (No form of bullying is acceptable.) • Walk sensibly around the school and the church. • Take care of our school including the church, hall and playground. (Put rubbish in its proper place.) • Use only appropriate language. (Swearing is not acceptable.) • Show respect for other people's work and belongings. (Ask before borrowing.)

Date / Ημερομηνία:

Homework Details Λεπτομέρειες Δουλειάς για το Σπίτι	Done Έγινε

Parental and Teacher Comments / Other Activities
Σχόλια Γονέως και Εκπαιδευτικού / Άλλες Δραστηριότητες

Date / Ημερομηνία:

Homework Details Λεπτομέρειες Δουλειάς για το Σπίτι	Done Έγινε

Parental and Teacher Comments / Other Activities
Σχόλια Γονέως και Εκπαιδευτικού / Άλλες Δραστηριότητες

Date / Ημερομηνία:

Homework Details Λεπτομέρειες Δουλειάς για το Σπίτι	Done Έγινε

Parental and Teacher Comments / Other Activities
Σχόλια Γονέως και Εκπαιδευτικού / Άλλες Δραστηριότητες

Date / Ημερομηνία:

Homework Details Λεπτομέρειες Δουλειάς για το Σπίτι	Done Έγινε

Parental and Teacher Comments / Other Activities
Σχόλια Γονέως και Εκπαιδευτικού / Άλλες Δραστηριότητες

Date / Ημερομηνία:

Homework Details Λεπτομέρειες Δουλειάς για το Σπίτι	Done Έγινε

Parental and Teacher Comments / Other Activities
Σχόλια Γονέως και Εκπαιδευτικού / Άλλες Δραστηριότητες

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ΄

Reading Record – Επιδόσεις Αναγνωστικής Ευχέρειας

Τι είναι το βιβλίο
«Reading Record Επιδόσεις Αναγνωστικής Ευχέρειας»
και πώς συνδέεται με την πραγματικότητα
του ελληνικού παροικιακού και του αγγλικού ημερήσιου σχολείου!

Τα παιδιά φοιτούν καθημερινά στο αγγλικό τους σχολείο
και έχουν μια αντίληψη της σχολικής πραγματικότητας
όπως αυτή οριοθετείται στο αγγλικό εκπαιδευτικό σύστημα.
Στο ελληνικό σχολείο δεν μπορούμε να λειτουργούμε
ως να είμαστε οι μόνοι φορείς εκπαίδευσης για το παιδί.
Αυτό που στην πραγματικότητα συμβαίνει είναι ότι
σε ένα πολύ μεγάλο βαθμό
τις δεξιότητες της πρώτης ανάγνωσης και της πρώτης γραφής,
της προφορικής και της γραπτής έκφρασης
τις μαθαίνει το παιδί στο αγγλικό του σχολείο.
Στο ελληνικό σχολείο οι δεξιότητες αυτές απλά υιοθετούνται
και ενισχύονται για να γίνει μια ομαλή μεταφορά και χρήση τους
για την ελληνική γλώσσα.
Είναι λοιπόν σημαντικό να λαμβάνεται υπ΄ όψιν
η καθημερινή εκπαιδευτική εμπειρία του παιδιού.

Στο βιβλίο αυτό
κάνουμε χρήση των κριτηρίων που χρησιμοποιούνται
στο Αγγλικό Εθνικό Αναλυτικό Πρόγραμμα
National Curriculum
αναφορικά με την ανάγνωση και κατανόηση κειμένου
και εισηγούμαστε ένα τρόπο αξιολόγησης
της αναγνωστικής ευχέρειας των παιδιών
στο μάθημα των ελληνικών.

© Designed by the Reverend Deacon Kyprianos Kountouris

ΕΛΛΗΝΟΡΘΟΔΟΞΟ ΣΧΟΛΕΙΟ
ΑΓΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

ΙΔΡΥΘΗΚΕ 1971 ESTABLISHED
ΧΡΟΝΙΑ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ
YEARS IN SERVICE

Reading Record
Επιδόσεις Αναγνωστικής Ευχέρειας

Σχολείο: __ *Τάξη:* _____

Όνομα Εκπαιδευτικού Τάξης: _____

National Curriculum,
English
Atainment Target 2: Reading

Level 1
Pupils recognise familiar words in simple texts. They use their knowledge of letters and sound-symbol relationships in order to read words and to establish meaning when reading aloud. In these activities they sometimes require support. They express their response to poems, stories and non-fiction by identifying aspects they like.

Level 2
Pupils' reading of simple texts shows understanding and is generally accurate. They express opinions about major events or ideas in stories, poems and non-fiction. They use more than one strategy, such as phonic, graphic, syntactic and contextual, in reading unfamiliar words and establishing meaning.

Level 3
Pupils read a range of texts fluently and accurately. They read independently, using strategies appropriately to establish meaning. In responding to fiction and non-fiction they show understanding of the main points and express preferences. They use their knowledge of the alphabet to locate books and find information.

Level 4
In responding to a range of texts, pupils show understanding of significant ideas, themes, events and characters, beginning to use inference and deduction. They refer to the text when explaining their views. They locate and use ideas and information.

Level 5
Pupils show understanding of a range of texts, selecting essential points and using inference and deduction where appropriate. In their responses, they identify key features, themes and characters and select sentences, phrases and relevant information to support their views. They retrieve and collate information from a range of sources.

Level 6
In reading and discussing a range of texts, pupils identify different layers of meaning and comment on their significance and effect. They give personal responses to literary texts, referring to aspects of language, structure and themes in justifying their views. They summarise a range of information from different sources.

Level 7
Pupils show understanding of the ways in which meaning and information are conveyed in a range of texts. They articulate personal and critical responses to poems, plays and novels, showing awareness of their thematic, structural and linguistic features. They select and synthesise a range of information from a variety of sources.

Level 8
Pupils' response is shown in their appreciation of, and comment on, a range of texts and they evaluate how authors achieve their effects through the use of linguistic, structural and presentational devices. They select and analyse information and ideas and comment on how these are conveyed in different texts.

Exceptional performance
Pupils confidently sustain their responses to a demanding range of texts, developing their ideas and referring to aspects of language, structure and presentation. They make apt and careful comparison between texts, including consideration of audience, purpose and form. They identify and analyse argument, opinion and alternative interpretations, making cross-references where appropriate.

Επίπεδο 1ο
Τα παιδιά αναγνωρίζουν γνωστές λέξεις σε απλά κείμενα. Όταν διαβάζουν μεγαλόφωνα χρησιμοποιούν τη γνώση τους για τη σχέση που έχουν τα γράμματα με τους ήχους-σύμβολα ώστε να διαβάζουν λέξεις και να βγαίνει νόημα. Κάποτε χρειάζονται υποστήριξη σε αυτές τους τις προσπάθειες. Εκφράζουν την ανταπόκρισή τους σε ποιήματα, ιστορίες και σε πεζό λόγο αναγνωρίζοντας τις πτυχές που τους ενδιαφέρουν.

Επίπεδο 2ο
Η ανάγνωση απλών κειμένων από τα παιδιά φανερώνει κατανόηση και είναι γενικά ακριβής. Εκφράζουν τις γνώμες τους για σημαντικά γεγονότα ή ιδέες σε ιστορίες, ποιήματα και πεζό λόγο. Διαβάζοντας άγνωστες λέξεις και βγάζοντας νόημα χρησιμοποιούν περισσότερες από μια στρατηγικές όπως φωνητική, γραφική, συντακτική ή βγάζουν νόημα από το περιεχόμενο.

Επίπεδο 3ο
Τα παιδιά διαβάζουν ένα ευρύ κύκλο κειμένων με ευχέρεια και ακρίβεια. Διαβάζουν ανεξάρτητα, χωρίς βοήθεια, χρησιμοποιώντας κατάλληλα στρατηγικές για να βγάλουν νόημα. Ανταποκρινόμενα σε φανταστικές και μη φανταστικές ιστορίες (πεζό λόγο) επιδεικνύουν κατανόηση των κύριων σημείων και εκφράζουν προτιμήσεις. Χρησιμοποιούν τη γνώση του αλφαβήτου για να εντοπίσουν βιβλία και για να βρουν πληροφορίες.

Επίπεδο 4ο
Ανταποκρινόμενα σε ένα ευρύ κύκλο κειμένων, τα παιδιά επιδεικνύουν κατανόηση σημαντικών ιδεών, θεμάτων, γεγονότων και χαρακτήρων, ξεκινώντας να χρησιμοποιούν εξαγωγή συμπερασμάτων και αφαίρεση. Κάνουν αναφορά στο κείμενο όταν εξηγούν τις απόψεις τους. Εντοπίζουν και χρησιμοποιούν ιδέες και πληροφορίες.

Επίπεδο 5ο
Τα παιδιά επιδεικνύουν κατανόηση σε ένα ευρύ κύκλο κειμένων επιλέγοντας σημαντικά σημεία και κάνοντας εξαγωγή συμπερασμάτων και αφαίρεση όπου είναι απαραίτητο. Στις αντιδράσεις τους αναγνωρίζουν χαρακτηριστικά γνωρίσματα, θέματα κλειδιά και βασικούς χαρακτήρες και επιλέγουν προτάσεις, φράσεις και σχετικές πληροφορίες για να υποστηρίξουν τις απόψεις τους. Ανακαλούν και αντιπαραβάλλουν πληροφορίες από μια ποικιλία πηγών.

Επίπεδο 6ο
Διαβάζοντας και συζητώντας ένα ευρύ κύκλο κειμένων τα παιδιά αναγνωρίζουν διαφορετικά στρώματα νοημάτων και σχολιάζουν τη σημασία και τις επιδράσεις τους. Δίνουν προσωπικές αντιδράσεις σε λογοτεχνικά κείμενα, κάνοντας αναφορά σε πτυχές της γλώσσας, των δομών και των θεμάτων δικαιολογώντας τις απόψεις τους. Συνοψίζουν ένα ευρύ κύκλο πληροφοριών από διαφορετικές πηγές.

Επίπεδο 7ο
Τα παιδιά επιδεικνύουν κατανόηση των τρόπων με τους οποίους έννοιες και πληροφορίες αποδίδονται σε ένα ευρύ κύκλο θεμάτων. Μιλούν με ευκρίνεια ενώ ανταποκρίνονται προσωπικά και κριτικά σε ποιήματα, θεατρικά, νουβέλες, επιδεικνύοντας αντίληψη των χαρακτηριστικών θεματικών, δομικών και γλωσσικών γνωρισμάτων.

Επίπεδο 8ο
Η ανταπόκριση των παιδιών γίνεται εμφανής στις εκτιμήσεις ή τα σχόλιά τους για ένα ευρύ κύκλο κειμένων και αξιολογούν πώς οι συγγραφείς κατορθώνουν τις επιδράσεις τους μέσω της χρήσης γλωσσικών, δομικών, και τεχνικών μηχανισμών παρουσίασης. Επιλέγουν και αναλύουν πληροφορίες και ιδέες και σχολιάζουν τον τρόπο με τον οποίο αυτές αποδίδονται.

Εξαιρετική Επίδοση
Τα παιδιά διατηρούν με αυτοπεποίθηση τον τρόπο με τον οποίο ανταποκρίνονται σε ένα απαιτητικό κύκλο θεμάτων αναπτύσσοντας τις ιδέες τους και κάνοντας λεπτομερείς αναφορές σε χαρακτηριστικά γνωρίσματα γλώσσας, δομής και παρουσίασης. Κάνουν κατάλληλες και προσεκτικές συγκρίσεις μεταξύ κειμένων, λαμβάνοντας υπ΄ όψιν το ακροατήριο, το σκοπό και τη μορφή. Αναγνωρίζουν και αναλύουν επιχειρήματα, γνώμες και εναλλακτικές ερμηνείες κάνοντας παραπομπές όπου είναι απαραίτητο.

Πιο πάνω παρατίθενται σε μετάφραση τα επίπεδα προς επίτευξη για το γλωσσικό μάθημα των αγγλικών, όπως καθορίζονται στο Εθνικό Αναλυτικό Πρόγραμμα για την Αγγλία.
Οι περιγραφές αφορούν στην ανάγνωση και στην κατανόηση κειμένου. Τα επίπεδα είναι ιεραρχημένα και η υπογράμμιση των σχετικών περιγραφών επιδεικνύει το αντίστοιχο επίπεδο στο οποίο βρίσκεται το παιδί στην ανάγνωση και κατανόηση κειμένου στο ελληνικό σχολείο

Ελληνορθόδοξο Σχολείο Αγίου Δημητρίου - St Demetrios Greek Orthodox School
*ΧΡΟΝΙΑ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ - **ΙΔΡΥΘΗΚΕ 1971 ESTABLISHED** - YEARS IN SERVICE*

Ονοματεπώνυμο Παιδιού: _____

Αναγνωστική Ευχέρεια

(Εξετάζεται μικρό κείμενο για ανάγνωση – αναγνωστική ευχέρεια).
Εξετάζονται τα παιδιά ένα-ένα, ιδιαίτερα, μέσα στην τάξη από τον /την εκπαιδευτικό (π.χ. τρία κάθε φορά) ή από ένα εθελοντή γονέα έξω από την τάξη.
Σημειώνεται η επίδοση των παιδιών με χαρακτηρισμό, με βάση τα πιο κάτω:

Άριστα	*Διαβάζει με ευχέρεια χωρίς λάθη*	19, 20
Πολύ καλά	*Διαβάζει με ευχέρεια με 2-3 σταματήματα*	16, 17, 18
Καλά	*Διαβάζει αργά αλλά τα καταφέρνει*	13, 14, 15
Μέτρια	*Παρουσιάζει αδυναμίες π.χ. δε γνωρίζει κάποια γράμματα*	12 και κάτω

Ημερομηνία Date	Επίδοση Attainment				Υπογραφή Signature
	Μέτρια Fair	Καλά Good	Πολύ Καλά Very Good	Άριστα Excellent	
	Μέτρια Fair	Καλά Good	Πολύ Καλά Very Good	Άριστα Excellent	
	Μέτρια Fair	Καλά Good	Πολύ Καλά Very Good	Άριστα Excellent	
	Μέτρια Fair	Καλά Good	Πολύ Καλά Very Good	Άριστα Excellent	
	Μέτρια Fair	Καλά Good	Πολύ Καλά Very Good	Άριστα Excellent	
	Μέτρια Fair	Καλά Good	Πολύ Καλά Very Good	Άριστα Excellent	
	Μέτρια Fair	Καλά Good	Πολύ Καλά Very Good	Άριστα Excellent	
	Μέτρια Fair	Καλά Good	Πολύ Καλά Very Good	Άριστα Excellent	
	Μέτρια Fair	Καλά Good	Πολύ Καλά Very Good	Άριστα Excellent	
	Μέτρια Fair	Καλά Good	Πολύ Καλά Very Good	Άριστα Excellent	

Ανάγνωση - Κατανόηση Κειμένου και Αναγνωστική Ευχέρεια

(Οι σημειώσεις που ακολουθούν αποτελούν μετάφραση προσαρμογή από το Αγγλικό Εθνικό Αναλυτικό Πρόγραμμα National Curriculum, HMSO, 1999)

Όσον αφορά στην αναγνωστική ευχέρεια και στην κατανόηση κειμένου, στο Αγγλικό Εθνικό Αναλυτικό Πρόγραμμα καθορίζονται Attainment Targets - Στόχοι προς επίτευξη - που ανταποκρίνονται σε ηλικίες και επίπεδα και στους 4 αντίστοιχους κύκλους σπουδών *(Key Stages 1,2,3,4).*

Ένας στόχος προς επίτευξη οριοθετεί τη «γνώση, τις δεξιότητες και την αντίληψη που παιδιά διαφορετικών ικανοτήτων και ωριμότητας αναμένεται να έχουν με το τέλος κάθε κύκλου σπουδών (Key Stage)».

Οι στόχοι προς επίτευξη αποτελούνται από οκτώ επίπεδα-περιγραφές αυξανόμενης δυσκολίας, ενώ παρατίθεται επιπρόσθετα μια περιγραφή για εξαιρετική επίδοση, πάνω από το επίπεδο 8. Κάθε περιγραφή επιπέδου αναγράφει τους τύπους και τον ευρύ κύκλο απόδοσης τον οποίο θα πρέπει χαρακτηριστικά να επιδεικνύουν τα παιδιά που εργάζονται σε εκείνο τον κύκλο σπουδών (Key Stage).

Οι περιγραφές των επιπέδων παρέχουν τη βάση για να γίνονται κρίσεις για την επίδοση των μαθητών στο τέλος των κύκλων σπουδών 1,2 και 3. Στον 4ο κύκλο σπουδών, τα εθνικά κριτήρια αξιολόγησης είναι τα κύρια μέσα αξιολόγησης των επιτευγμάτων τόσο στα Αγγλικά όσο και στα Ελληνικά, με τις αντίστοιχες εξετάσεις.

Εύρος επιπέδων μέσα στα πλαίσια των οποίων αναμένεται να εργάζεται η μεγάλη πλειονότητα των παιδιών		*Αναμενόμενη επίδοση της πλειοψηφίας των μαθητών στο τέλος του κάθε κύκλου σπουδών*		
	Επίπεδο	*Ηλικία*	*(Τάξη)*	*Επίπεδο*
*Κύκλος Σπουδών **1***	***1-3***	*7 ετών*	*(Α+' Β')*	***2***
*Κύκλος Σπουδών **2***	***2-5***	*11 ετών*	*(Ε', Στ')*	***4***
*Κύκλος Σπουδών **3***	***3-7***	*14 ετών*	*(GCSE)*	***5/6****

Αξιολόγηση της επίδοσης στο τέλος κάθε κύκλου σπουδών

Για να αποφασιστεί σε ποιο επίπεδο πέτυχε να φτάσει το παιδί στο τέλος ενός κύκλου σπουδών, οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να κρίνουν ποια περιγραφή ταιριάζει καλύτερα στην απόδοση του παιδιού. Όταν το κάνουν αυτό θα πρέπει να συγκρίνουν την κάθε περιγραφή με τις περιγραφές των εφαπτόμενων επιπέδων.

Σίγουρα τα επίπεδα που περιγράφονται εδώ δεν αντιστοιχούν στις ανάλογες ηλικίες και τάξεις για τα ελληνικά αλλά παρατίθενται μόνο ως ένδειξη για τα αγγλικά

* *Περιλαμβανομένων και των Σύγχρονων Ξένων Γλωσσών, όπως είναι τα Ελληνικά*

Ελληνορθόδοξο Σχολείο Αγίου Δημητρίου - St Demetrios Greek Orthodox School
ΧΡΟΝΙΑ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ **- ΙΔΡΥΘΗΚΕ 1971 ESTABLISHED -** *YEARS IN SERVICE*

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Δ΄

Ερωτηματολόγια

Ελληνορθόδοξο Σχολείο Αγίου Δημητρίου

ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ 1971

St Demetrios Greek Orthodox School

ESTABLISHED 1971

Logan Road / Town Road, Edmonton, London, N9 OLP Telephone: 020 8803 4411

Greek Orthodox Community of St Demetrios of Edmonton is a Registered Charity, No. 281574

Αγαπητοί γονείς,

Για να υποβάλουμε την πρόταση για ημερήσιο σχολείο προς το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού της Κύπρου χρειαζόμαστε κάποιες σημαντικές πληροφορίες. Οι πληροφορίες αυτές θα χρησιμοποιηθούν για στατιστικούς σκοπούς

Ήδη έχουμε κάποιες πληροφορίες που χρειαζόμαστε από τις φόρμες εγγραφών. Είναι απαραίτητο όμως να έχουμε τα στοιχεία που ζητούμε στο ερωτηματολόγιο που σας στέλνουμε.

Για το λόγο αυτό σας παρακαλούμε όπως συμπληρώσετε ξεχωριστά για το κάθε παιδί σας το πιο κάτω ερωτηματολόγιο και να το στείλετε πίσω στο σχολείο το συντομότερο δυνατό.

Μπορείτε να το συμπληρώσετε σε όποια γλώσσα σας βολεύει περισσότερο, στα ελληνικά ή στα αγγλικά.

Σας ευχαριστούμε για τη συνεργασία και τη συνεχή υποστήριξη. Παρακαλούμε, μην αμελήσετε να μας επιστρέψετε τα στοιχεία αυτά. Είναι πολύ σημαντικά.

Σας στέλνουμε επίσης το προηγούμενο ερωτηματολόγιο. Αν μας το στείλατε αγνοείστε το.

Dear Parents,

In order to submit to the Ministry of Education and Culture of Cyprus the proposal for a Greek Day School we need some important information. All the information you give us will be handled accordingly for statistical purposes.

We already have some important information we need from previous forms that you were asked to complete. However, it is vital to have the information we are asking in the questionnaire.

For this reason we are asking you to complete the following questionnaire, separately for each of your children, and return it to the school as soon as possible. You may complete this questionnaire in the language that suits you better.

Thank you for your cooperation and your continuous support. Would you please make sure that you will remember to send us the information completed. It is vital.

We are also sending to you the previous questionnaire. If you have already sent it back to us just ignore this one.

Ελληνορθόδοξο Σχολείο Αγίου Δημητρίου

ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ 1971

St Demetrios Greek Orthodox School

ESTABLISHED 1971

Logan Road / Town Road, Edmonton, London, N9 OLP Telephone: 020 8803 4411

Greek Orthodox Community of St Demetrios of Edmonton is a Registered Charity, No. 281574

Αγαπητοί γονείς,

Αυτό το ερωτηματολόγιο μοιράστηκε την περασμένη βδομάδα αλλά πολλά παιδιά έλειπαν και πολλά από αυτά που πιθανόν να το πήραν δεν το έφεραν πίσω στο σχολείο.

Σας το στέλνουμε ξανά με την ελπίδα ότι θα ανταποκριθείτε και θα μας δώσετε τις ειλικρινείς σας σκέψεις για το θέμα αυτό.

Είναι πολύ σημαντικό να έχουμε την απάντησή σας το συντομότερο δυνατό γιατί χωρίς αυτή δεν μπορούμε να κάνουμε μια πληροφορημένη πρόταση. Δώστε ερωτηματολόγια και σε φίλους που δεν έχουν παιδιά.

Παρακαλούμε βεβαιωθείτε ότι θα το συμπληρώσετε προσεκτικά και στείλτε το πίσω σε μας τουλάχιστον μέχρι την επόμενη βδομάδα.

Dear Parents,

This questionnaire was sent home in the previous week but many children were away and many of those who, hopefully, have received did not sent it back to school.

We are sending it again in the hope that you will respond and give us your sincere thoughts about this new initiative.

It is vital to have your reply as soon as possible because without it we cannot submit an informed proposal. You could give questionnaires to friends who do not have children at school.

Please make sure that you fill it in very carefully and return it to us at least by next week.

Ελληνορθόδοξο Σχολείο Αγίου Δημητρίου
ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ 1971

St Demetrios Greek Orthodox School
ESTABLISHED 1971

Logan Road / Town Road, Edmonton, London, N9 OLP Telephone: 020 8803 4411
Greek Orthodox Community of St Demetrios of Edmonton is a Registered Charity, No. 281574

QUESTIONNAIRE FOR THE ESTABLISHMENT OF A GREEK DAY SCHOOL

As you may already know we have proposed the establishment of a Greek School that would function during the day, teach the Greek/ Cypriot National Curriculum and the three core subjects of the English National Curriculum. Children graduating from this school should be in a position to follow the secondary education in this country as well as in Greece and Cyprus. The school will cater for the needs of at least 160 children from Nursery to Reception and the six classes of Primary Education.

Please study this questionnaire very carefully and answer all the questions. Your answers will help us: (1) define whether there is a genuine need for the proposed school (2) compile a full proposal to the Ministry of Education of Cyprus who will be called to be the main sponsor of the project.

1. Have you got children that attend a Greek Community School? YES NO
   If the answer is yes please circle the ages that apply to your children
   3-5 6-8 9-11 12-15 16-18

2. How do you find the idea of establishing a day Greek Community School that would also teach in English the three core subjects of the English National Curriculum (English, Maths & Science)?
   Not interesting Slightly Interesting Interesting Very Interesting

3. Do you think it is unnecessary to have a day Greek Community School? YES NO
   Explain .....
   .....
   .....

4. Would you send your children to this day Greek Community School in September 2004?
   YES NO
   If the answer is "Yes" please circle the ages that apply to your children who could attend this school.
   4 Nursery 5 Reception 6 Year1 7 Year 2 8 Year3 9 Year4 10 Year5 11 Year6

5. Would you be willing to pay fees for your child/children in order to attend this school?
   YES NO
   If the answer is "Yes" please circle the highest amount that you could afford to pay
   £100 £200 £300 £400 £500 £600 £700 £800 £900 £1000

6. Would you be willing to help with the fundraising for this school?
   YES NO
   If the answer is "Yes" please circle or write the highest amount that you could help fundraise. (This does not imply that you will have to pay any money or that you are committing yourself to any donation. It is just to give us an indication of how much money we could generate as a community for this cause.)
   £5 £10 £15 £20 £25 £50 £75 £100 Other £.....

This part of the questionnaire is not compulsory. You may not fill this in if you do not want to. However, if you wish to fill in this part, it will help us very much in our effort.

1. Name & Surname: .....
2. Address: .....
   .....
3. Telephone: ..... Mobile: .....
4. Children that could attend this school.
   Name:..... Age:..... Year at English School: .....
   Name:..... Age:..... Year at English School: .....
   Name:..... Age:..... Year at English School: .....

Please fill in and return this Questionnaire to the school as soon as possible

Ελληνορθόδοξο Σχολείο Αγίου Δημητρίου

ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ 1971

St Demetrios Greek Orthodox School

ESTABLISHED 1971

Logan Road / Town Road, Edmonton, London, N9 OLP Telephone: 020 8803 4411

Greek Orthodox Community of St Demetrios of Edmonton is a Registered Charity, No. 281574

QUESTIONNAIRE FOR THE ESTABLISHMENT OF A GREEK DAY SCHOOL

As you may already know we have proposed the establishment of a Greek School that would function during the day, teach the Greek/ Cypriot National Curriculum and the three core subjects of the English National Curriculum. Children graduating from this school should be in a position to follow the secondary education in this country as well as in Greece and Cyprus. The school will cater for the needs of at least 160 children from Nursery to Reception and the six classes of Primary Education.

Please study this questionnaire very carefully and answer all the questions. Your answers will help us: (1) define whether there is a genuine need for the proposed school (2) compile a full proposal to the Ministry of Education of Cyprus who will be called to be the main sponsor of the project.

1. Have you got children that attend a Greek Community School? YES NO
   If the answer is yes please circle the ages that apply to your children
   3-5 6-8 9-11 12-15 16-18

2. How do you find the idea of establishing a day Greek Community School that would also teach in English the three core subjects of the English National Curriculum (English, Maths & Science)?
   Not interesting Slightly Interesting Interesting Very Interesting

3. Do you think it is not necessary to have a day Greek Community School? YES NO
   Explain .....
   .....
   .....

4. Would you send your children to this day Greek Community School in September 2004?
   YES NO
   If the answer is "Yes" please circle the ages that apply to your children who could attend this school.
   4 5 6 7 8 9 10 11

5. Would you be willing to pay fees for your child/children in order to attend this school?
   YES NO
   If the answer is "Yes" please circle the highest amount that you could afford to pay
   £100 £200 £300 £400 £500 £600 £700 £800 £900 £1000

6. Would you be willing to help with the fundraising for this school?
   YES NO
   If the answer is "Yes" please circle or write the highest amount that you could help fundraise. (This does not imply that you will have to pay any money or that you are committing yourself to any donation. It is just to give us an indication of how much money we could generate as a community for this cause.)
   £5 £10 £15 £20 £25 £50 £75 £100 Other £.....

This part of the questionnaire is not compulsory. You may not fill this in if you do not want to. However, if you wish to fill in this part, it will help us very much in our effort.

1. Name & Surname: .....
2. Address: .....
   .....
3. Telephone: ..... Mobile: .....
4. Children that could attend this school.
   Name:..... Age:..... Year at English School: .....
   Name:..... Age:..... Year at English School: .....
   Name:..... Age:..... Year at English School: .....

Please return this Questionnaire to the school as soon as possible

Ελληνορθόδοξο Σχολείο Αγίου Δημητρίου

ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ 1971

St Demetrios Greek Orthodox School

ESTABLISHED 1971

Logan Road / Town Road, Edmonton, London, N9 OLP Telephone: 020 8803 4411

Greek Orthodox Community of St Demetrios of Edmonton is a Registered Charity, No. 281574

Πληροφορίες για το παιδί

Ονοματεπώνυμο Παιδιού: .....

Ημερομηνία Γεννήσεως: ...../...../..... Τόπος Γεννήσεως: .....
(π.χ. Λονδίνο / Αγγλία, Λευκωσία / Κύπρος κλπ)

Τάξη στην οποία φοιτά στο σχολείο μας: ..... Τάξη στην οποία φοιτά στο αγγλικό σχολείο: .....

Πληροφορίες για τους γονείς του παιδιού

Πατέρας

Εθνική Καταγωγή:
(π.χ. Έλληνας, Άγγλος κλπ)
.....

Τόπος Γεννήσεως:
(π.χ. Λονδίνο / Αγγλία, Λευκωσία / Κύπρος κλπ)
.....

Αν δεν γεννήθηκε στην Αγγλία
πότε εγκαταστάθηκε εδώ;
(Χρονολογία).....

Αν δεν γεννήθηκε στην Αγγλία πόσων χρονών ήταν
όταν εγκαταστάθηκε στην Αγγλία;
(ηλικία).....

Χώρα Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης (Δημοτικό) :
(π.χ. Αγγλία, Κύπρος, Ελλάδα κλπ)
.....

Χώρα Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (Γυμνάσιο):
(π.χ. Αγγλία, Κύπρος, Ελλάδα κλπ)
.....

Μητέρα

Εθνική Καταγωγή:
(π.χ. Ελληνίδα, Αγγλίδα κλπ)
.....

Τόπος Γεννήσεως:
(π.χ. Λονδίνο / Αγγλία, Λευκωσία / Κύπρος κλπ)
.....

Αν δεν γεννήθηκε στην Αγγλία
πότε εγκαταστάθηκε εδώ;
(Χρονολογία).....

Αν δεν γεννήθηκε στην Αγγλία πόσων χρονών ήταν
όταν εγκαταστάθηκε στην Αγγλία;
(ηλικία).....

Χώρα Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης (Δημοτικό) :
(π.χ. Αγγλία, Κύπρος, Ελλάδα κλπ)
.....

Χώρα Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (Γυμνάσιο):
(π.χ. Αγγλία, Κύπρος, Ελλάδα κλπ)
.....

Πληροφορίες για τους γονείς του πατέρα

Παππούς

Εθνική Καταγωγή:
(π.χ. Έλληνας, Άγγλος κλπ)
.....

Τόπος Γεννήσεως:
.....

Αν δεν γεννήθηκε
στην Αγγλία
πότε εγκαταστάθηκε εδώ;
(Χρονολογία).....

Πόσων χρονών ήταν
όταν εγκαταστάθηκε
στην Αγγλία;
(ηλικία).....

Γιαγιά

Εθνική Καταγωγή:
(π.χ. Ελληνίδα, Αγγλίδα κλπ)
.....

Τόπος Γεννήσεως:
.....

Αν δεν γεννήθηκε
στην Αγγλία
πότε εγκαταστάθηκε εδώ;
(Χρονολογία).....

Πόσων χρονών ήταν
όταν εγκαταστάθηκε
στην Αγγλία;
(ηλικία).....

Πληροφορίες για τους γονείς της μητέρας

Παππούς

Εθνική Καταγωγή:
(π.χ. Έλληνας, Άγγλος κλπ)
.....

Τόπος Γεννήσεως:
.....

Αν δεν γεννήθηκε
στην Αγγλία
πότε εγκαταστάθηκε εδώ;
(Χρονολογία).....

Πόσων χρονών ήταν
όταν εγκαταστάθηκε
στην Αγγλία;
(ηλικία).....

Γιαγιά

Εθνική Καταγωγή:
(π.χ. Ελληνίδα, Αγγλίδα κλπ)
.....

Τόπος Γεννήσεως:
.....

Αν δεν γεννήθηκε
στην Αγγλία
πότε εγκαταστάθηκε εδώ;
(Χρονολογία).....

Πόσων χρονών ήταν
όταν εγκαταστάθηκε
στην Αγγλία;
(ηλικία).....

Ελληνορθόδοξο Σχολείο Αγίου Δημητρίου

ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ 1971

St Demetrios Greek Orthodox School

ESTABLISHED 1971

Logan Road / Town Road, Edmonton, London, N9 OLP Telephone: 020 8803 4411

Greek Orthodox Community of St Demetrios of Edmonton is a Registered Charity, No. 281574

Information about the child

Pupil's name and surname: .....

Pupil's Date of Birth: ...../...../.....

Pupil's Place of Birth: .....
(i.e. London / England, Nicosia / Cyprus etc)

Class the pupil attends at our Greek school: .....

Class the pupil attends at English school: .....

Information about the child's parents

Father	Mother
Ethnic Origin: (i.e. English, Greek etc)	Ethnic Origin: (i.e. English, Greek etc) .....
Place of Birth: (i.e. London / England, Nicosia / Cyprus etc)	Place of Birth: (i.e. London / England, Nicosia / Cyprus etc) .....
If not born in England when did he settle down here? (Year).....	If not born in England when did she settle down here? (Year).....
If not born in England how old was he when he settled here? (age).....	If not born in England how old was she when she settled here? (age).....
Country where father received Primary Education: (i.e. in England, in Cyprus, in Greece etc)	Country where mother received Primary Education: (i.e. in England, in Cyprus, in Greece etc) .....
Country where father received Secondary Education: (i.e. in England, in Cyprus, in Greece etc)	Country where mother received Secondary Education: (i.e. in England, in Cyprus, in Greece etc) .....

Information about the father's parents		Information about the mother's parents	
Grandfather	**Grandmother**	**Grandfather**	**Grandmother**
Ethnic Origin: (i.e. English, Greek etc)	Ethnic Origin: (i.e. English, Greek etc)	Ethnic Origin: (i.e. English, Greek etc)	Ethnic Origin: (i.e. English, Greek etc) .....
Place of Birth:	Place of Birth:	Place of Birth:	Place of Birth: .....
If not born in England when did he settle here? (Year).....	If not born in England when did she settle here? (Year).....	If not born in England when did he settle here? (Year).....	If not born in England when did she settle here? (Year).....
How old was he when he settled here? (age).....	How old was she when she settled here? (age).....	How old was he when he settled here? (age).....	How old was she when she settled here? (age).....

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ε΄

Επίσημη Επιστολογραφία

Π.Φ.: [redacted]
Α.Κ.Α.: [redacted]

Διάκος
Κυπριανός Κουντούρης
24, Barkham Road,
Tottenham,
London, N17 8JR
U.K.

9 Ιανουαρίου 2004

Επιθεωρητή-Προϊστάμενο Κ.Ε.Α
κ. Σάββα Παυλίδη
Κυπριακή Εκπαιδευτική Αποστολή
22, Stuart Crescent,
London, N22 5NN

Αγαπητέ κ. Σ. Παυλίδη,

Θέμα: ***Ενημέρωση των Κοινοτικών Αρχόντων και του Σεβ. Αρχιεπισκόπου κ.κ. Γρηγορίου για την πρόταση ίδρυσης ημερήσιου σχολείου στην Κοινότητα Αγίου Δημητρίου***

Αναφορικά με το πιο πάνω θέμα και σε σχέση με το πρόβλημα που πληροφορήθηκα ότι προέκυψε, επιθυμώ να σας κοινοποιήσω επιστολή μου προς τον πρόεδρο της κοινότητος Αγίου Δημητρίου. Σε αυτή περιλαμβάνεται έγγραφό μου, το οποίο παρουσίασα σε Συνεδρίαση την Τετάρτη 8 Οκτωβρίου 2003, από 8.30 – 12.30 μ.μ., στο γραφείο της κοινότητας Αγίου Δημητρίου, σχετικά με το πιο πάνω θέμα.

Η συνεδρίαση κλήθηκε έκτακτα τη Δευτέρα 6 Οκτωβρίου. Σκοπός της συνεδρίασης ήταν να διοργανωθεί καλύτερα η χοροεσπερίδα της 1ης Νοεμβρίου και να αποφασιστεί η τύχη του νεοαποκτηθέντος κτιρίου (του πρώην πρεσβυτερίου). Στη συνεδρίαση παρίσταντο:

1. πατήρ Κυπριανός Κωνσταντινίδης, ιερατικός – προϊστάμενος
2. πατήρ Ιωάννης Χούκγουεϋ, εφημέριος
3. ο υποφαινόμενος, ως διευθυντής του σχολείου
4. κ. Κύπρος Νίκολας, Πρόεδρος Εκκλησιαστικής Επιτροπής και Κηδεμόνας (Trustee)
5. κ. Απόστολος Χριστοφή, Αντιπρόεδρος Εκκλησιαστικής Επιτροπής και Κηδεμόνας
6. κ. Νίκος Δημητρίου, Ταμίας Εκκλησιαστικής Επιτροπής
7. κ. Ήβη Χατζηγεωργίου, Πρόεδρος Σχολικής Εφορείας
8. κ. Γιώτα Πηλαβάκη, Μέλος Σχολικής Εφορείας (πρόεδρος 1997-2000)
9. κ. Παναγιώτα Χριστοδούλου, Πρόεδρος Βοηθητικής Αδελφότητας
10. κ. Γιαννάκης Χατζηγεωργίου, Οργανωτικός Υπεύθυνος για τη Χοροεσπερίδα

Αφού συζητήθηκαν τα θέματα που αφορούσαν στη χοροεσπερίδα και όλα τα σχετικά, κάποια προβλήματα που προέκυψαν στο χώρο, προβλήματα με το Playgroup κλπ, κλήθηκα από τον Πρόεδρο να παρουσιάσω την εισήγησή μου για την ίδρυση ημερήσιου σχολείου στους χώρους της κοινότητας. Προς αποφυγή παρεξηγήσεων και παρερμηνειών (επειδή γνωρίζω ότι εύκολα μπορεί να διαστρεβλωθούν δηλώσεις και σχόλια, στο χώρο της παροικίας) ετοίμασα γραπτώς την εισήγησή μου, τη διαμοίρασα σε φωτοαντίγραφα και την ανέγνωσα, παρακαλώντας όλους να υποβάλουν οποιεσδήποτε ερωτήσεις στο τέλος. Η εισήγηση που παρουσίασα επισυνάπτεται αυτούσια, με τη μόνη διαφορά ότι διορθώθηκαν κάποια ορθογραφικά λάθη και προστέθηκαν οι δυο τελευταίες παράγραφοι.

Η πρόταση αφού συζητήθηκε σε βάθος, με έντονες ερωτήσεις σε κάποιο στάδιο, εγκρίθηκε ομόφωνα, νοουμένου ότι θα έδινε τη συγκατάθεσή του ο Σεβασμιότατος. Οι έντονες ερωτήσεις αφορούσαν στην απώλεια εισοδημάτων που θα είχε η κοινότητα από το κλείσιμο του παιδικού σταθμού (Playgroup) που λειτουργεί το πρωί και της λέσχης (After School Club) που λειτουργεί το απόγευμα στο Χολ. Συζητήθηκε, επίσης, έντονα η πρόταση που έκανα για δωρεάν παραχώρηση της χρήσης του χώρου στο Υ.Π.Π. μετά την πάροδο 10 ετών. Στο τέλος η εισήγηση εγκρίθηκε ομόφωνα και αποφασίστηκε να γίνει πρόταση στον Υ.Π.Π. κ. Π. Γεωργιάδη κατά την επικείμενη επίσκεψή του, νοουμένου ότι η πρόταση θα ετύγχανε της συγκατάθεσής του Αρχιεπισκόπου. Ήταν δική μου η επιμονή στο θέμα αυτό και βέβαια όλοι συμφωνούσαν, ότι δεν μπορούσαμε να προβούμε σε υποβολή τέτοιας πρότασης χωρίς να έχει εγκρίνει μια τέτοια ενέργεια ο Αρχιεπίσκοπος. Ανέλαβε ο κ. Κύπρος Νίκολας, πρόεδρος της κοινότητας και νομικός σύμβουλος της αρχιεπισκοπής, στενός συνεργάτης του Αρχιεπισκόπου, να παρουσιάσει την πρόταση στο Σεβασμιότατο Αρχιεπίσκοπο κ.κ. Γρηγόριο και να μας ενημερώσει σχετικά.

Για το σκοπό αυτό ετοίμασα και απέστειλα στις 10-10-2003 την επισυναπτόμενη επιστολή προς τον κ. Κύπρο Νίκολας, ούτως ώστε να ενημερωθεί ο Σεβασμιότατος γραπτώς. Διόρθωσα κάποια μικρολάθη, λόγω του ότι είχα ετοιμάσει την πρόταση κάπως βεβιασμένα, και πρόσθεσα τις δυο τελευταίες παραγράφους. Η προτελευταία παράγραφος αφορούσε στη δυνατότητά μας ως κοινότητας να υποβάλουμε εμπεριστατωμένη πρόταση και στις αμφιβολίες που εξέφρασε ο πατέρας Κυπριανός Κωνσταντινίδης, ιερατικός – προϊστάμενος της κοινότητας. Η τελευταία παράγραφος αφορούσε ειδικά στην ενημέρωση του Αρχιεπισκόπου και στην καλύτερη παρουσίαση της πρότασης προς το Υ.Π.Π.

Επισημαίνω την προσοχή σας στο σημείο της επιστολής μου προς τον κ. Κ. Νίκολας όπου αναφέρομαι στην ενημέρωση του Αρχιεπισκόπου *«Πρωτίστως όμως επιβάλλεται να έχουμε την ευλογία του Αρχιεπισκόπου. Ο Σεβασμιότατος λόγω της θέσης του και της πείρας του έχει τις δικές του επαφές και πληροφορίες. Πιθανόν να μην εγκρίνει μια τέτοια κίνηση. Πιθανόν πάλι να ευνοεί την ανάληψη πρωτοβουλίας εφόσον αυτή θα είναι σοβαρή και δεν θα δημιουργήσει επιπλοκές. Οπωσδήποτε, όμως, προτού κάνουμε οτιδήποτε θα πρέπει να πάρουμε από το Σεβασμιότατο το πράσινο φως. Νομίζω ότι το καταλληλότερο πρόσωπο για να ενημερώσει το Σεβασμιότατο είστε εσείς. Είμαι στη διάθεσή σας για οτιδήποτε σχετικό.»* Η ίδια επιστολή κοινοποιήθηκε στην Πρόεδρο Σχολικής Εφορείας κ. Ήβη Χατζηγεωργίου και στην Ταμία κ. Γιώτα Φραγκεσκίδη.

Επικοινώνησα τηλεφωνικώς τρεις φορές με τον κ. Κ. Νίκολας ο οποίος με πληροφόρησε την πρώτη φορά ότι παρέδωσε αντίγραφο της επιστολής μου στον Αρχιεπίσκοπο. Τη δεύτερη φορά μου είπε ότι δεν είχε ακόμα συζητήσει το θέμα με τον Αρχιεπίσκοπο. Την Τρίτη 21 Οκτωβρίου 2003 είχα συνάντηση με τον Αναπληρωτή Διευθυντή Εκπαίδευσης του Enfield κ. N. Russel για να διερευνήσω τις πιθανότητες υποστήριξης από τις αγγλικές αρχές ή κατά πόσο θα ήταν θετικοί για τη δημιουργία ομολογιακού σχολείου. Το ίδιο βράδυ μελετήσαμε προκαταρκτικά με τους αρχιτέκτονες τις δυνατότητες που μπορούσε να μας παρέχει ο χώρος. Την Παρασκευή 24 Οκτωβρίου επικοινωνήσαμε για τρίτη φορά με τον κ. Κ. Νίκολας τηλεφωνικώς και μου είπε ότι δεν υπήρχε πρόβλημα να προχωρήσουμε με την πρόταση. Ο Αρχιεπίσκοπος επομένως ήταν ενήμερος και μας είχε δώσει με τον τρόπο αυτό τη συγκατάθεσή του. Ακολουθήσαμε τη σωστή διαδικασία. Αν πήγαινα προσωπικά να δω τον Αρχιεπίσκοπο θα με ρωτούσε δικαιολογημένα αν ενημέρωσα την εκκλησιαστική επιτροπή, διότι δεν μπορεί ο καθένας να ενεργεί από μόνος του. Έτσι, έγιναν όλα με τάξη και όπως έπρεπε.

Κατά την επίσκεψη του Υ.Π.Π. κ. Π. Γεωργιάδη, όλοι οι κοινοτικοί άρχοντες που παρευρέθηκαν υποστήριξαν ένθερμα την εισήγηση. Ακούσατε ο ίδιος τι είπαν και είδατε πώς παρουσιάστηκε η πρόταση στον Υπουργό. Επιπρόσθετα, το βράδυ αναμενόταν ότι ο Υπουργός και ο Αρχιεπίσκοπος θα παρευρίσκονταν στη χοροεσπερίδα της κοινότητας, όπου ο πρόεδρος της κοινότητας θα επανέφερε το θέμα μαζί με τον Αρχιεπίσκοπο. Τελικά ο Υπουργός ακύρωσε τη δική του παρουσία και τον Αρχιεπίσκοπο αντιπροσώπευσε ο Επίσκοπος Τροπαίου κ. Αθανάσιος, ο οποίος ήταν παρών όταν ανακοινώθηκε η πρόταση που έγινε στον Υπουργό και ήταν επίσης ενήμερος από πριν (γιατί τον είχα ενημερώσει προσωπικά μια και είναι ο αρχιερατικός – προϊστάμενος της κοινότητας στην οποία υπηρετώ ως διάκος).

Πιστεύω ότι δεν μπορεί να τίθεται θέμα ότι ο Αρχιεπίσκοπος δεν ήταν ενήμερος ή ότι δεν ενέκρινε την υποβολή της πρότασης. Την Κυριακή 9 Νοεμβρίου συλλειτουργήσαμε με τον Επίσκοπο Τροπαίου Αθανάσιο στην κοινότητα Αγίου Δημητρίου και επανασυζητήθηκε το θέμα στο τραπέζι, ενώπιον των κοινοτικών αρχόντων. Την Τρίτη 9 Δεκεμβρίου 2003 έγινε ευρεία σύσκεψη στην κοινότητα για το μέλλον του σπιτιού. Παρουσίασα την ολοκληρωμένη πρόταση και συμφωνήθηκε να περιμένει η κοινότητα για ένα ακόμα μήνα την απάντηση του Υ.Π.Π. Ο κ. Κύπρος Νίκολας προς τιμήν του δήλωσε ότι θα κατέβαλλε αυτός προσωπικά το ποσό των £5,000.00 για να καλυφθεί η δόση του ενυπόθηκου δανείου για το μήνα αυτό. Παρέδωσα αντίγραφο της έκθεσης στον κ. Κ. Νίκολας που ανάλαβε να το πάρει μαζί του στο συμβούλιο του Σ.Α.Ε. όπου θα συμμετείχε ως αξιωματούχος των Ελληνορθοδόξων Κοινοτήτων και να το παρουσιάσει επίσης στον Αρχιεπίσκοπο. Ενημέρωσα, παράλληλα για το θέμα τον κ. Μάριο Μηναΐδη, Πρόεδρο των Ελληνορθοδόξων Κοινοτήτων. Την Τρίτη 16 Δεκεμβρίου 2003 πήρα μέρος σε σύσκεψη στην Αρχιεπισκοπή για το γραπτό και προφορικό κήρυγμα και με την ευκαιρία είχα μια σύντομη συνομιλία με το Σεβασμιότατο για το θέμα. Ο Σεβασμιότατος μου επιβεβαίωσε ότι του έδειξε ο κ. Κ. Νίκολας την πρόταση αλλά δεν είχε χρόνο να τη δει. Δεν μου έδωσε καθόλου την εντύπωση ότι ήταν αντίθετος, μάλλον αντίθετα μου φάνηκε να επικροτεί την κίνηση.

Εξ όσων είμαι σε θέση να γνωρίζω και σας έχω εκθέσει πιο πάνω δεν τέθηκε σε κανένα στάδιο θέμα αντίθετης γνώμης του Αρχιεπισκόπου, εκτός από το αρχικό στάδιο, όπου εγώ ο ίδιος προσωπικά είχα θέσει το θέμα και είχα επιμείνει στην ενημέρωση του Σεβασμιοτάτου και στην ανάληψη δράσης μόνο κατόπιν έγκρισης από τον Αρχιεπίσκοπο, ως την πλέον αρμόδια αρχή για το θέμα.

Όσον αφορά στον Υ.Π.Π. ήταν ο ίδιος που ζήτησε να ετοιμάσουμε και να του στείλουμε μέσω του προϊσταμένου της Κ.Ε.Α εμπεριστατωμένη μελέτη για το θέμα.

Ελπίζω τα όσα αναφέρω στην παρούσα επιστολή και στα επισυναπτόμενα έγγραφα να φωτίζουν τα όσα προηγήθηκαν της τελικής κατάθεσης της πρότασης προς τον Υ.Π.Π. Δεν έχω περιλάβει εδώ πράγματα που σας είναι ήδη γνωστά και πράγματα που καλύπτονται εκτενώς στην καθαυτό «Πρόταση».

Παρακαλώ, όπως κατατεθεί η επιστολή μου και το εσώκλειστο έγγραφο προς ενημέρωση του προσωπικού μου φακέλου.

Με τιμή

Διάκος Κυπριανός Κουντούρης
Δάσκαλος

Κοινοποίηση

- Διευθυντή Δημοτικής Εκπαίδευσης

Π.Φ.: [redacted]
Α.Κ.Α.: [redacted]

Διάκος
Κυπριανός-Κουντούρης
24, Barkham Road,
Tottenham,
London, N17 8JR
U.K.

Τηλ: 0044 + 20 8885 5008

12 Νοεμβρίου 2003

Υπουργό Παιδείας και Πολιτισμού
κ. Πεύκιο Γεωργιάδη
Γραφείο Υπουργού
Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού
1434 Λευκωσία
Κύπρος

(Μέσω Επιθεωρητή-Προϊσταμένου Κ.Ε.Α.
υπ' όψιν Δ.Δ.Ε.
υπ' όψιν Γ.Δ.Υ.Π.Π.)

Εντιμότατε κ. Υπουργέ,

Θέμα: Πρόταση για την ίδρυση Ελληνικού Ολοήμερου Σχολείου στους ιδιόκτητους χώρους της Ελληνορθόδοξης Κοινότητας Αγίου Δημητρίου, Edmonton, Βορείου Λονδίνου.

Αρχικά σας ευχαριστώ για την επίσκεψή σας στο Ελληνορθόδοξο Σχολείο Αγίου Δημητρίου και για τη δυνατότητα που μου παρέχετε να υποβάλω την πρόταση για το πιο πάνω θέμα.

Υποβάλλεται εσώκλειστα το πρώτο μέρος της έκθεσης που ζητήσατε σχετικά με την πρόταση που σας υποβλήθηκε για την ίδρυση ολοήμερου σχολείου στους χώρους της Ελληνορθόδοξης κοινότητας Αγίου Δημητρίου. Πρόκειται για μια προκαταρκτική έκθεση που επιδιώκει να θέσει τις βασικές παραμέτρους και τα στοιχειώδη επιχειρήματα που συνηγορούν υπέρ της πρότασης, αλλά επίσης να εισηγηθεί σενάρια υλοποίησής της. Θα ακολουθήσει το δεύτερο μέρος της έκθεσης που θα περιλαμβάνει τα αποτελέσματα έρευνας που διεξάγεται σχετικά με το ενδιαφέρον από πλευράς γονιών και τις προτάσεις για διαρρύθμιση του χώρου από τους αρχιτέκτονες που γνωρίσατε.

Εκτενέστερη και λεπτομερέστερη ολοκληρωμένη μελέτη θα μπορούσε να καταρτιστεί αν επιτευχθεί συμφωνία στις βασικές παραμέτρους της πρότασης και δοθεί από πλευράς του Υ.Π.Π. το πράσινο φως. Μια οποιαδήποτε απόφαση (θετική ή αρνητική) θα πρέπει να ληφθεί το ταχύτερο δυνατό και οπωσδήποτε πριν το τέλος του 2003, για τους λόγους που αναλύονται πιο κάτω.

Η συγκυρία που παρουσιάζεται σήμερα, να είναι διαθέσιμο ένα κατάλληλο κτίριο για την ίδρυση ολοήμερου σχολείου, είναι στην πραγματικότητα μια μοναδική ευκαιρία που δεν πρέπει να πάει χαμένη. Ενώ το Υ.Π.Π. προβληματίζεται σοβαρά για το μέλλον της παροικιακής εκπαίδευσης (*νοουμένου ότι η ίδρυση ενός τέτοιου σχολείου αποτελεί ήδη μέρος του μακροχρόνιου στρατηγικού σχεδίου, που εκπόνησε ο Δ.Δ.Ε. κ. Γ. Χόπλαρος, για την ίδρυση άλλου τύπου σχολείων)*, το να παρέχεται η

δυνατότητα χρήσης και αξιοποίησης ενός κατάλληλου χώρου με ένα ετήσιο κόστος που ήδη μπορεί να καλυφθεί εν μέρει από τον υφιστάμενο προϋπολογισμό, αποτελεί, αν μη τι άλλο, ένα *ευ*-τυχές γεγονός.

Έχετε γνωρίσει μέρος των εγκαταστάσεων, κατά την επίσκεψή σας, με τη ξενάγησή σας στο χώρο του προτεινόμενου κτιρίου. Οι υπόλοιπες εγκαταστάσεις είναι γνωστές στο Δ.Δ.Ε. και στον Επιθεωρητή-Προϊστάμενο Κ.Ε.Α. από προηγούμενες επισκέψεις τους.

<u>Σπουδή στη λήψη απόφασης</u>

Δυστυχώς, ό,τι είναι να γίνει θα πρέπει να αποφασιστεί με μεγάλη ταχύτητα:

1ο γιατί χρειάζεται σοβαρή προετοιμασία για
   (α) ολοκλήρωση των εγγραφών πριν από το καλοκαιρινό τρίμηνο
   (β) ανάπτυξη του ειδικού αναλυτικού προγράμματος και
   (γ) διαμόρφωση του χώρου,
   (δ) εξασφάλιση άδειας λειτουργίας ιδιωτικού σχολείου

2ο γιατί η κοινότητα της οποίας το κτίριο αποτελεί ιδιοκτησία δεν έχει την οικονομική δυνατότητα να καλύπτει το απαιτούμενο από το ενυπόθηκο δάνειο ποσό, χωρίς να αξιοποιεί το κτίριο και οποιαδήποτε καθυστέρηση θα μπορούσε εύκολα να οδηγήσει σε ανατροπή της απόφασής τους να διατεθεί το κτίριο για τους σκοπούς της παροικιακής εκπαίδευσης.

   Μια άμεση λύση θα ήταν να αξιοποιηθεί ο προϋπολογισμός (£25,000.00) για την επιμόρφωση των παιδιών επαναπατριζομένων, που κάθε χρόνο παραμένει αδιάθετος και επιστρέφει στο πάγιο ταμείο του κράτους. Αυτό θα ήταν αρκετό για να διατηρήσει ανοικτή την προοπτική διάθεσης του κτιρίου και να ενεργοποιήσει τη συλλογή χορηγιών από τους γονείς (fundraising).

Πιστεύω ότι από τη στιγμή που θα δοθεί από το Υ.Π.Π. το πράσινο φως και νοουμένου ότι θα εξασφαλιστεί παράλληλα η έγκριση λειτουργίας ημερήσιου σχολείου από τις αγγλικές αρχές, η παροικία θα αγκαλιάσει απλόχερα την προσπάθεια αυτή και θα ενισχύσει άμεσα το ειδικό ταμείο που θα δημιουργηθεί.

Με τιμή

Διάκος
Κυπριανός Κουντούρης
Δάσκαλος

Ελληνορθόδοξο Σχολείο Αγίου Δημητρίου

St Demetrios Greek Orthodox School

Logan Road / Town Road, Edmonton, London, N9 OLP Telephone: 020 8803 4411

Greek Orthodox Community of St Demetrios of Edmonton is a Registered Charity, No. 281574

κ. Κύπρο Νίκολας
Πρόεδρο Ελληνορθόδοξης Κοινότητας
Αγίου Δημητρίου
18-22 Wigmore Street,
London, W1H 9DE

Αγαπητέ κ. Κ. Νίκολας,

Θέμα: Προϋπολογισμός Σχολείου – Επιστολές «Playgroup» - Ημερήσιο Σχολείο.

Προϋπολογισμός Σχολείου

Σας ευχαριστώ αρχικά για την ευαισθησία και την υποστήριξη που δείχνετε στις προσπάθειες για βελτίωση της προσφοράς του ελληνικού σχολείου στην κοινότητα. Πιστεύω ότι πολλά από όσα έχουν επιτευχθεί δε θα ήταν δυνατό να γίνουν αν δεν υπήρχε αυτή η σταθερή και συνεπής ενίσχυση από σας. Σας είμαι ευγνώμων γι αυτό.

Σας στέλνω με την παρούσα επιστολή τον προϋπολογισμό για τη σχολική χρονιά 2003-2004 (αναφέρεται στην περίοδο από 1η Σεπτεμβρίου 2003 – 31η Αυγούστου 2004) προς ενημέρωση και έγκριση από σας. Ο προϋπολογισμός τέθηκε σε γενικές γραμμές υπ' όψιν της ολομέλειας της Σχολικής Εφορείας κατά τη συνεδρία του Ιουνίου 2003. Ο προϋπολογισμός αυτός που σας στέλνω οριστικοποιήθηκε με τα ακριβή δεδομένα που παρουσιάζονται, μετά την έναρξη της σχολικής χρονιάς και την Τρίτη εβδομάδα λειτουργίας του σχολείου. Ενδέχεται να αυξηθούν τα έσοδα με περισσότερες εγγραφές ή να μειωθούν με παιδιά που δυνατόν να φύγουν. Συνήθως υπάρχει κάθε χρόνο μια διακύμανση 35-50 παιδιών που φεύγουν. Φέτος καταβάλλουμε προσπάθειες να μειώσουμε τον αριθμό αυτό στο ελάχιστο επικοινωνώντας με τις οικογένειες. Το περιθώριο λάθους για 50 παιδιά υπολογίζεται στις +/- £5,000.00 Δεν είναι ανησυχητικό το περιθώριο αυτό γιατί καλύπτεται από τον προϋπολογισμό μας.

Συζήτησα τον Προϋπολογισμό με την πρόεδρο κ. Ήβη Χατζηγεωργίου και την ταμία κ. Γιώτα Φραγκεσκίδη σε ειδική σύσκεψη που είχαμε. Οι αποκλίσεις από τον προϋπολογισμό του καλοκαιριού ήταν ελάχιστες. Ο Προϋπολογισμός εγκρίθηκε από την πρόεδρο και την ταμία ως τελικός. Αποφασίσαμε προτού τον κοινοποιήσουμε σε όλους:

1. να υποβάλουμε τον προϋπολογισμό για ενημέρωσή σας και για έγκριση από σας.
2. να μεταφερθούν αμέσως προκαταβολικά στο λογαριασμό της εκκλησίας £10,365.00 που καλύπτουν την καταβολή της φορολογίας και των κοινωνικών ασφαλίσεων.

Σημειώνεται ότι στα ποσά των κοινωνικών ασφαλίσεων περιλαμβάνεται τόσο η συνεισφορά του εργοδότη όσο και του εργοδοτούμενου διότι αυτή είναι η τακτική που αντιλαμβάνομαι ότι ακολουθείται εδώ και χρόνια στην κοινότητα. Για εργοδοτούμενους των οποίων η εργασία στο σχολείο θεωρείται ως δεύτερη εργασία θεωρήθηκε ότι το μη σχολικό τους εισόδημα υπερβαίνει το όριο φορολογίας και κοινωνικών ασφαλίσεων.

Οι εκτιμήσεις αναφορικά με τα λειτουργικά έξοδα καθώς και οι εκτιμήσεις για τα έσοδα από εκδηλώσεις βασίζονται σε πραγματικά δεδομένα των τελευταίων ετών. Αν αφεθεί το σχολείο να λειτουργήσει ανεμπόδιστα το εισόδημα θα είναι σίγουρα μεγαλύτερο.

(Αναφέρομαι σε παραδείγματα:

- π.χ. την 2α Νοεμβρίου 2003 είχαμε προγραμματίσει κοινοτική εκδήλωση στο χωλ της κοινότητας για την εθνική επέτειο της 28ης Οκτωβρίου. Η εκδήλωση θα διοργανωνόταν από κοινού με την Αδελφότητα. Θα προσφερόταν φιλοξενία στο εκκλησίασμα. Επιλεγμένες ομάδες παιδιών και το συγκρότημα του σχολείου θα παρουσίαζαν εθνικούς χορούς και τραγούδια. Θα γινόταν προβολή των προσπαθειών της κοινότητας να αναπτύξει κοινοτικό πνεύμα με σημείο αναφοράς την εκκλησία. Θα υπήρχε κουτί εισφορών για την ενίσχυση του ταμείου αγοράς του σπιτιού. Θα ήταν απλά μια κοινοτική εκδήλωση προσφοράς προς την κοινότητα μετά από τα πανηγύρια και τους εράνους κλπ.
- Δυστυχώς ο κ. Κορνήλιος Αρέστη χωρίς να ρωτήσει κανένα νοίκιασε το χωλ σε κάποιους, ενώ ήταν κρατημένο το χωλ για την εκδήλωση αυτή - στο βιβλίο κρατήσεων - για το σχολείο, και ενώ η εκδήλωση αυτή είχε προγραμματιστεί από τον Μάιο, είχε δημοσιευτεί και υπάρχει στον ετήσιο προγραμματισμό και στο ημερολόγιο που ετοιμάσαμε
- Κοινοτικοί αξιωματούχοι εισηγήθηκαν να κάνουμε την εκδήλωση στην αυλή σε «μαρκί», πράγμα αστείο από κάθε πλευρά. Τα έσοδα από την ενοικίαση του χωλ θα είναι £300.00 ενώ τα έξοδα από την ενοικίαση «μαρκί» θα ανέρχονταν στις £500.00 και επιπρόσθετα θα ήταν αδύνατο να πετύχει η προγραμματισμένη εκδήλωση υπό αυτές τις συνθήκες (έλλειψη χώρου για χορό, κρύο, αδυναμία χρήσης της κουζίνας, μεταφορά καρέκλων, τραπεζιών κλπ.)
- Πέραν του ότι μέχρι σήμερα δεν έχει δοθεί καμιά λογική εξήγηση για το συγκεκριμένο γεγονός, ο ίδιος ο υπεύθυνος για την πράξη αυτή θεωρεί ότι φταίει η σχολική επιτροπή, όπως δήλωσε στη συνεδρία που λείπατε.)

Οπωσδήποτε οι εκτιμήσεις για τα έσοδα από εκδηλώσεις επηρεάζονται αρνητικά αν συνεχίζουμε με τέτοιες συμπεριφορές.

Οι εκτιμήσεις αναφορικά με τα δίδακτρα βασίζονται σε πραγματικά δεδομένα των φετινών εγγραφών. Αξίζει να παρατηρήσετε ότι το ακάθαρτο ποσό των εξόδων σε μισθούς (£42,917.74) καλύπτεται πλήρως από το ποσό των εσόδων σε δίδακτρα (£48,290.00)

Από τον προϋπολογισμό των συνολικών εσόδων και εξόδων γίνεται εμφανές ότι για τη χρονιά 2003-2004 το ελληνικό σχολείο, όχι μόνο δε θα είναι βάρος για την κοινότητα, αλλά θα έχει τη δυνατότητα να ενισχύσει το ταμείο για την αγορά σπιτιού <u>το λιγότερο</u> με ένα συνολικό ποσό περίπου £7,000.00. Σημειωτέον ότι από το 1999 το σχολείο δεν παρουσιάζει έλλειμμα και ενίσχυσε το κοινοτικό ταμείο την τελευταία τετραετία με £26,000.00

Ελπίζω η πιο πάνω ανάλυση και η αναλυτική κατάσταση που ακολουθεί να σας ευχαριστεί. Πιστεύω ότι δείχνει τη σοβαρότητα με την οποία εργαζόμαστε και απαντά στην κακόπιστη κριτική που ακούσατε να προβάλλεται με την αναφορά σε παραπλανητικούς αριθμούς εσόδων από το «playgroup» και το «after school club».

Πιστεύω ότι όλοι οι φορείς της κοινότητας θα πρέπει να κάνουν το δικό τους προϋπολογισμό και να θέτουν τους δικούς τους στόχους, αλλά να παρουσιάζουν και την οικονομική τους κατάσταση με κάθε διαφάνεια. Αμφιβάλλω αν είναι κανένας σε θέση να μας δώσει ξεκάθαρους λογαριασμούς για το «playgroup» και το «after school club», που τόσο πολύ φαίνεται να τα προστατεύουν και να ενδιαφέρονται γι αυτά συγκεκριμένοι αξιωματούχοι και άλλα πρόσωπα, όπως φάνηκε από την προχθεσινή συνεδρία.

Οπωσδήποτε, η προσωπική μου εκτίμηση είναι ότι τα συγκεκριμένα «playgroup» και «after school club» λειτουργούν σε βάρος της κοινότητας και των δυνατοτήτων που έχει αυτή η κοινότητα να λειτουργήσει ως κοινότητα αυτόνομα (με ένα ελληνικό παιδικό σταθμό, με ένα ελληνικό νηπιαγωγείο, με ένα ελληνικό ημερήσιο σχολείο) πράγμα που θα διασφάλιζε τη συνέχεια της.

Επιστολές «Playgroup»

Όσον αφορά στις επιστολές που γράφτηκαν για την προσπάθεια ευτρεπισμού του χωλ, θεωρώ ότι είναι ανάξιες λόγου. Πέραν του ότι αποτελούν φανερά μια ενορχηστρωμένη προσπάθεια σπίλωσης των προσπαθειών μας προδίδουν και μια καθόλου έξυπνη επίθεση εναντίον μας. Αν είναι δυνατόν, τα αγάλματα, τα άριστα δείγματα τέχνης και ομορφιάς, ο δισκοβόλος του Μύρωνος και ο Ερμής του Πραξιτέλους ή τα ψηφιδωτά της Πάφου (που ανήκουν στην Παγκόσμια Πολιτιστική Κληρονομιά της UNESCO) να αναφέρονται ως άσεμνες εικόνες που προβάλλουν γυμνούς άντρες και γυναίκες. Αν είναι δυνατόν το ψηφιδωτό με το κυνήγι ελαφιού από την Πέλλα της Μακεδονίας, ένα έργο τέχνης που θα το ζήλευε κάθε μουσείο, που βρίσκεται σε κάθε βιβλίο αρχαίας ελληνικής ιστορίας, να περιγράφεται ως σκηνή βίας που είναι απαράδεκτο να βρίσκεται στο χωλ.

Ειλικρινά, μένω άναυδος με το επίπεδο των ανθρώπων. Είναι δε εμφανές από το πανομοιότυπο των επιχειρημάτων ότι η πηγή είναι η ίδια και θλίβομαι ειλικρινά γιατί ανέχεται η κοινότητα άτομα με τόσο χαμηλό επίπεδο και περιεχόμενο να αντιμάχονται τον αγώνα που κάνουμε για να κρατηθούμε στις ρίζες μας και να συνεχίζει να εργοδοτεί τέτοιους ανθρώπους.

Αξίζει, επίσης, να προσέξει κανείς ότι η πηγή της όλης διαμαρτυρίας έσπρωξε τις ελληνίδες και μόνο μητέρες να διαμαρτυρηθούν. Ειλικρινά, θλίβομαι για την κατάντια και καλώ τον καθένα να αντιληφθεί από αυτό το γεγονός και μόνο πόσο αντίξοος είναι ο αγώνας που καλείται να αγωνίζεται το ελληνικό σχολείο για να πλάσει σωστές συνειδήσεις ανθρώπων. Ανθρώπων που να γνωρίζουν να σέβονται την κληρονομιά τους και την κληρονομιά των γύρω τους. Δηλαδή, αν διαμαρτύρονταν οι μουσουλμάνες ή οι Ινδές ή οι Αγγλίδες μητέρες, δεν θα το δεχόμουνα αλλά θα το καταλάβαινα. Να διαμαρτύρονται όμως οι ελληνίδες μητέρες που τις έβαλαν πάνω οι ελληνίδες υπεύθυνες του παιδικού σταθμού... αυτό ξεπερνά τα όρια της λογικής και κάθε όριο!!!

Διαθέτω πάντως φωτογραφικά στοιχεία από την ακαταστασία που επικρατούσε πριν και την αθλιότητα που επέβαλλαν στην κοινότητα με τις ενέργειές τους τα συγκεκριμένα πρόσωπα. Παρεμπιπτόντως, μπορώ να σας αναπτύξω ένα κατάλογο από ζημιές που έχουν προκαλέσει σε επίπλωση και στο χώρο, ζημίες που ανέρχονται σε κάποιες χιλιάδες λίρες, για τις οποίες κανείς ουδέποτε ασχολήθηκε να τους κάνει καν παρατήρηση.

Πιστεύω ειλικρινά ότι η καλύτερη προσφορά που έχουν να κάνουν για την κοινότητα είναι να φύγουν και να μας αφήσουν ήσυχους να κάνουμε το καθήκον μας. Το επιχείρημα του οικονομικού οφέλους είναι ένα παραμύθι. Οι μόνοι που έχουν οικονομικό και άλλο όφελος είναι τα ίδια τα εμπλεκόμενα πρόσωπα.

Αντίθετα, το Ελληνορθόδοξο Σχολείο Αγίου Δημητρίου αποτελεί την ουσία της αποστολής της κοινότητας και ως τέτοιο πρέπει να διαφυλαχθεί ως κόρη οφθαλμού. Μόνο μέσα από το σχολείο μπορεί να ανανεώνεται η κοινότητα και το εκκλησίασμα, να διατηρείται η ορθόδοξη πίστη και να υπάρχει λόγος συνέχειας.

Το σχολείο καταφέρνει να αυτοσυντηρείται, να εργάζεται σε ένα αξιοζήλευτο επίπεδο (που είμαι σίγουρος ότι θα μου λείψει την επόμενη χρονιά που θα φύγω), να ενεργοποιεί ένα μεγάλο ανθρώπινο δυναμικό γύρω του, να συνδέει ένα αξιοπρόσεκτο αριθμό οικογενειών με την κοινότητα, συνεισφέρει με κάθε τρόπο στους σκοπούς ύπαρξης της κοινότητας, αποτελεί το παρελθόν, το παρόν και το μέλλον της.

Όλα όμως τα πιο πάνω επιτυγχάνονται κάτω από πολύ αντίξοες συνθήκες, μέσα από πολεμική που εξασκούν συγκεκριμένα άτομα που βλέπουν το ατομικό τους συμφέρον και όχι το κοινό καλό, αλλά και πάλι το σχολείο καταφέρνει να αντεπεξέρχεται των καταστάσεων αυτών με τις λιγότερες δυνατόν συγκρούσεις.

Πιστεύω ότι στους μήνες που ακολουθούν επιβάλλεται να δοθεί ιδιαίτερη σημασία στη λειτουργία ενός σωστού θεσμικού πλαισίου και στη διάδοχη κατάσταση που πρέπει να δημιουργηθεί για να μην εκπέσει το σχολείο και η κοινότητα στην προηγούμενη κατάσταση.

Ημερήσιο Σχολείο.

Αναφορικά με την επισυναπτόμενη πρόταση ίδρυσης ημερήσιου σχολείου, επισημαίνω το γεγονός ότι η ίδρυση τέτοιου τύπου σχολείων βρίσκεται μέσα στο στρατηγικό σχέδιο που κατέθεσε ο Διευθυντής Δημοτικής Εκπαίδευσης κ. Γ. Χόπλαρος, στο Υπουργείο και στον ΕΦΕΠΕ. Πιστεύω ότι η ανάληψη πρωτοβουλίας εκ μέρους μας με την υποβολή ολοκληρωμένης (κατά το δυνατό) εισήγησης, μπορεί να επισπεύσει την ίδρυση ενός τέτοιου σχολείου, ίσως και περισσότερων (στο Wood Green, στο Harrow κλπ). Πρωτίστως όμως επιβάλλεται να έχουμε την ευλογία του Αρχιεπισκόπου. Ο Σεβασμιότατος λόγω της θέσης του και της πείρας του έχει τις δικές του επαφές και πληροφορίες. Πιθανόν να μην εγκρίνει μια τέτοια κίνηση. Πιθανόν πάλι να ευνοεί την ανάληψη πρωτοβουλίας εφόσον αυτή θα είναι σοβαρή και δεν θα δημιουργήσει επιπλοκές. Οπωσδήποτε, όμως, προτού κάνουμε οτιδήποτε θα πρέπει να πάρουμε από το Σεβασμιότατο το πράσινο φως. Νομίζω ότι το καταλληλότερο πρόσωπο για να ενημερώσει το Σεβασμιότατο είστε εσείς. Είμαι στη διάθεσή σας για οτιδήποτε σχετικό.

Σας ευχαριστώ και πάλι για όλα.

Με τιμή

Διάκος Κυπριανός Κουντούρης
Διευθυντής
10/10/2003

Κοινοποίηση:
1. Πρόεδρο Σχολικής Εφορείας κ. Ήβη Χατζηγεωργίου
2. Ταμία κ. Γιώτα Φραγκεσκίδη

Πρόταση προς τους αξιωματούχους
της Ελληνορθόδοξης Κοινότητας Αγίου Δημητρίου Edmonton
για την αξιοποίηση του νεοαποκτηθέντος κτιρίου της κοινότητας (old vicarage)
προς όφελος του σκοπού ύπαρξης της κοινότητας.

Αγαπητοί,

Σας συγχαίρω κατ' αρχάς για την τολμηρή αλλά απαραίτητη απόφαση να διατεθεί ένα σοβαρότατο χρηματικό ποσό για την αγορά του παλιού πρεσβυτερίου, το οποίο επί τέλους αποτελεί κτήμα της κοινότητας.

Χαίρομαι επίσης γιατί όλοι προσβλέπουν στη μελλοντική χρήση του κτιρίου ως σχολείο. Αυτό φανερώνει μια φροντίδα για τα κοινά και ενδιαφέρον για το μέλλον της κοινότητας.

Όσον αφορά όμως στο άμεσο μέλλον, αντιλαμβάνομαι ότι η χρήση του κτιρίου αποτελεί αντικείμενο προβληματισμού και είναι πιεστική η ανάγκη για άμεση ενοικίαση του χώρου, ούτως ώστε να μπορεί να αποφέρει το ποσό που απαιτείται για την αποπληρωμή του ενυπόθηκου δανείου.

Οι λύσεις, λοιπόν, που αντιλαμβάνομαι ότι προτείνονται

1. περιορίζονται σε ενοικίαση του κτιρίου ως έχει για οικιστικούς σκοπούς στο πρακτορείο που θα προσέφερε το μεγαλύτερο ποσό.
2. δεν ευνοούν τη μετατροπή του κτιρίου σε διαμερίσματα γιατί η κοινότητα δεν έχει την οικονομική ευχέρεια να αναλάβει το κόστος της διαρρύθμισης
3. δεν περιλαμβάνουν δυνατότητα χρήσης του χώρου ως σχολικού κτιρίου γιατί ούτε τα έξοδα μετατροπής μπορούν να καλυφθούν, ούτε το δάνειο θα μπορεί να πληρώνεται.

Τίθεται λοιπόν το εύλογο ερώτημα.

- Ποιος ο σκοπός της αγοράς του κτιρίου;

Η απάντηση είναι σαφής:

- Για τις ανάγκες της κοινότητας.

Ποιες ανάγκες όμως είναι αυτές. Η κοινότητα δεν είχε ανάγκη να επιφορτιστεί ένα τεράστιο χρέος για να ενοικιάζει δωμάτια σε άστεγους! Αγόρασε όμως το σπίτι με κάποιο σκεπτικό.

- Αντιλαμβάνομαι ότι το σκεπτικό αγοράς του σπιτιού ήταν το εξής: Το κτίριο είναι άρρηκτα συνδεδεμένο με το οικοδομικό συγκρότημα της κοινότητας και αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του. <u>Έπρεπε με κάθε τρόπο να αποκτηθεί</u> και αν ακόμα δεν υπήρχε η ευκαιρία, έπρεπε να τη δημιουργήσουμε για να περιέλθει το κτίριο στην κυριότητα της κοινότητας. Θα ενοποιούνταν έτσι οι χώροι και η κοινότητα θα διευκολύνετο στη λειτουργία της.
    - <u>Επομένως το κτίριο ορθώς αγοράστηκε.</u>

Πιστεύω όμως ότι πρέπει να ληφθούν σοβαρά υπ' όψιν οι προβληματισμοί και οι ενδοιασμοί που εκφράζονται από μέλη της κοινότητας.

- Λόγω του μεγέθους του κτιρίου και της διαρρύθμισής του στο παρόν στάδιο, η λύση που προβάλλεται για ενοικίασή του σε πρακτορείο ενοικιάσεων έχει πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα (letting agency)

1. Πλεονέκτημα είναι η εξασφάλιση της μηνιαίας δόσης για το δάνειο.

2. Μειονέκτημα είναι
    a. η αδυναμία χρήσης του κτιρίου για τους σκοπούς της κοινότητας
    b. η οχληρία που θα φέρει στην γειτονιά η χρήση του κτιρίου από πολλαπλούς (προφανώς άστεγους) ενοικιαστές.
    c. Η αδυναμία προβολής της χρήσης του κτιρίου για σκοπούς συλλογής οικονομικών πόρων που είναι απαραίτητοι για την επιβίωση της κοινότητας.

Επομένως τι άλλο θα μπορούσε να γίνει ή τι υπαλλακτική λύση θα μπορούσε να προταθεί;

Πιστεύω ότι η μελέτη κάποιων πραγματικοτήτων και οι σωστοί χειρισμοί μπορεί να οδηγήσουν την κοινότητα σε μια σοφή και μακρόχρονη αξιοποίηση του κτιρίου και των χώρων γενικότερα που

1. να συνάδει με τους σκοπούς ύπαρξης της κοινότητας
2. να διασφαλίζει τη συνέχεια της κοινότητας, του ελληνισμού και της ορθόδοξης εκκλησίας στο χώρο αυτό.

Η πρόταση που κάνω, λοιπόν, λαμβανομένων υπ' όψιν των πιο πάνω, είναι η εξής:

Το νεοπαποκτηθέν πρεσβυτέριο θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί σε συνδυασμό με τους υφιστάμενους χώρους και τα μέσα που διαθέτει η κοινότητα, για την ίδρυση ημερήσιου ελληνικού σχολείου.

Το σχολείο αυτό θα είναι καθαρά ελληνικό, με την έννοια του αναλυτικού προγράμματος που θα ακολουθεί, γιατί θα εφαρμόζει πλήρως το αναλυτικό πρόγραμμα δημοτικής εκπαίδευσης της Κύπρου. Θα στελεχώνεται από δασκάλους της Κύπρου και θα εργοδοτεί επίσης αγγλόφωνο προσωπικό για να προετοιμάζει παράλληλα τα παιδιά για φοίτηση σε αγγλικά σχολεία δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Δηλαδή, θα υιοθετήσει στο πρόγραμμά του το αγγλικό αναλυτικό πρόγραμμα (National Curriculum) όσον αφορά στη διδασκαλία των Αγγλικών, των Μαθηματικών και της Επιστήμης (English, Maths, Science) ούτως ώστε τα παιδιά να είναι σε θέση να παρακολουθήσουν άνετα την αγγλική δευτεροβάθμια εκπαίδευση και να είναι πλήρως προετοιμασμένα για αυτήν.

Ένα τέτοιο σχολείο είναι κάτι που επιζητούν αμέτρητοι γονείς και είναι μια μόνιμη λύση στο πρόβλημα της παροικιακής εκπαίδευσης (που δεν μπορεί να λυθεί οριστικά με τα βραδινά και τα Σαββατιανά παροικιακά σχολεία).

Ένα τέτοιο σχολείο θα διαιωνίσει την ύπαρξη ελληνισμού στην περιοχή και τη σχέση του με το ναό του Αγίου Δημητρίου. Η σύνδεση αυτού του κόσμου με την εκκλησία θα τεθεί σε μια πιο δυναμική και μακροχρόνια βάση. Η εκκλησία λοιπόν, έχει να ποκομίσει ένα τεράστιο πνευματικό κέρδος από την ίδρυση ενός τέτοιου σχολείου. Το πνευματικό κέρδος μάλιστα, στην περίπτωση αυτή, θα συνοδεύεται και από υλική ενίσχυση της κοινότητας με την παρουσία και τη σύνδεση των συγκεκριμένων οικογενειών με το χώρο.

Τέλος, η κοινότητα θα απαλλαγεί από άλλες λανθάνουσες επιλογές που έγιναν στο παρελθόν και οι οποίες εν τέλει λειτουργούν εις βάρος των σκοπών της κοινότητας και παρεμποδίζουν τη λειτουργία της.

Είναι όμως εφικτή μια τέτοια πρόταση; Διότι αν μπορεί να γίνει πραγματικότητα μια τέτοια πρόταση, δεν υπάρχει λόγος να ασχολούμαστε με άλλες λύσεις στο πρόβλημα κάλυψης των δαπανών που προκύπτουν από την αγορά του πρεσβυτερίου.

Πιστεύω ότι μια τέτοια λύση είναι εφικτή, νοουμένου ότι

1. όλοι οι αξιωματούχοι της κοινότητας θα είναι σε θέση να αντιληφθούν ποιο είναι το πραγματικό και μακροχρόνιο συμφέρον της κοινότητας και όχι το εφήμερο, επιφανειακό ακόμα και προσωπικό συμφέρον.
2. η πρόταση αυτή θα τύχει πρωτίστως της έγκρισης της αρχιεπισκοπής
3. θα αναλάβει μια εξουσιοδοτημένη μικρή και ευκίνητη ομάδα να προωθήσει και να πετύχει την εφαρμογή της προτεινόμενης λύσης.

Υπάρχει η δυνατότητα να γίνει αυτό το πράγμα.

Ας πάρουμε τα δεδομένα

1. Υπάρχει τεράστια ζήτηση από πλευράς των γονιών
2. Υπάρχει το προηγούμενο του Ελληνικού Κολεγίου Λονδίνου και του Ελληνικού Σχολείου της Ελληνικής Πρεσβείας στο Acton.
3. Υπάρχει δεδομένη η θέση του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού της Κύπρου ότι η λύση για αναβάθμιση της Παροικιακής Εκπαίδευσης θα έρθει μέσα από την ίδρυση ημερήσιων σχολείων (βλ. Στρατηγικό σχέδιο).
4. Οι πληροφορίες που έχουμε είναι ότι οι Εκπαιδευτικές αποστολές αναζητούν χώρο για την ίδρυση και συστέγαση τέτοιου σχολείου (περίπτωση Barnet College)

Επομένως υπάρχουν οι προϋποθέσεις για την ανάπτυξη μιας τέτοιας εισήγησης και αυτός ίσως να είναι ο καταλληλότερος καιρός για κάτι τέτοιο.

Πώς θα μπορούσε να υλοποιηθεί η εισήγηση αυτή;

Η κοινότητα θα προσφέρει το κτίριο και τους υφιστάμενους χώρους και μέσα που διαθέτει, για χρήση από το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού της Κύπρου. Το Υ.Π.Π. θα αναλάβει εξ ολοκλήρου τη λειτουργία του ημερήσιου σχολείου. Οι ίδιοι χώροι θα αξιοποιούνται το βράδυ και το Σάββατο για τα βραδινά και τα Σαββατιανά σχολεία. Το Υ.Π.Π. θα καταβάλλει προς την κοινότητα ένα ετήσιο ενοίκιο που θα ανέρχεται σε ποσό που θα διευθετηθεί κατόπιν μελέτης (π.χ. 100.000 λίρες). Με το ποσό αυτό θα καλύπτονται τα έξοδα του ενυπόθηκου δανείου και οι απώλειες της κοινότητας από άλλα εισοδήματα που δεν θα υπάρχουν πλέον (playgroup, after school club, meals for the elderly, hiring of the hall etc) καθώς και τα έξοδα συντήρησης του κτιρίου που θα επιβαρύνουν την κοινότητα.

Για να δοθεί ένα σοβαρό κίνητρο στο Υ.Π.Π. θα μπορούσε να προταθεί μια περίοδος δέκα χρόνων, κατά την οποία θα καταβάλλεται το συμφωνημένο ποσό (κατά την οποία περίοδο θα αποπληρωθεί το χρέος και οι τόκοι) και να συμφωνηθεί ότι μετά την περίοδο αυτή το Υ.Π.Π. θα μπορεί να χρησιμοποιεί το σχολείο δωρεάν.

Η πρόταση αυτή μπορεί να φαίνεται παράξενη αλλά ακολουθεί το εξής σκεπτικό. Η κοινότητα Αγίου Δημητρίου σε 10 χρόνια δεν θα είναι η κοινότητα που είναι σήμερα. Ο κόσμος μετακινείται, τα δεδομένα αλλάζουν και η ιστορία των κοινοτήτων στο Λονδίνο είναι πανομοιότυπη και επαναλαμβανόμενη. Οι Άγιοι Πάντες που ιδρύθηκαν το 1948 και συγκέντρωναν όλους τους νεότερους μετανάστες, που ήταν κέντρο της παροικιακής ζωής και δραστηριότητας, που ίδρυσαν σχολεία και κοινότητες σε όλο το Λονδίνο, 40 χρόνια μετά, το 1988 είχαν ένα σχολείο με 11 παιδιά που έκλεισε τον επόμενο χρόνο. Σήμερα, 55 χρόνια μετά, δεν έχουν ζωή, οι ιδρυτές τους πεθαίνουν ο ένας μετά τον άλλο, το εκκλησίασμα δεν ανανεώνεται και οι ιερείς και ο ναός συντηρούνται με την περιουσία που δημιούργησε η κοινότητα στα πρώτα χρόνια της δόξας της. Η κοινότητα του Αγίου Δημητρίου δεν έφτασε ποτέ στο ύψος λειτουργίας των Αγίων Πάντων, ούτε διαθέτει τα εισοδήματα των Αγίων Πάντων, αλλά βρίσκεται ήδη στο τριακοστό έτος της ηλικίας της. Στατιστικά δηλαδή, ακολουθεί την ίδια πορεία. Μόνο η ίδρυση ενός ημερήσιου σχολείου θα ανακόψει αυτή την πορεία.

Αν σε 10 χρόνια καταφέρει η κοινότητα να ξεχρεώσει το κτίριο (ενοικιάζοντάς το σε πρακτορεία ενοικίασης) και έρθει να το αξιοποιήσει (όπως διακηρύχθηκε προτού προχωρήσουμε στην αγορά) ως παροικιακό σχολείο... οι ενδείξεις υπογραμμίζουν ότι <u>δε θα υπάρχουν αρκετά παιδιά για να φοιτήσουν</u> και το υφιστάμενο κτίριο θα είναι υπεραρκετό. Επομένως, αφού ούτως ή άλλως, σε δέκα χρόνια σκοπεύουμε να διαθέσουμε το κτίριο για σχολείο και δε θα έχουμε πλέον εισοδήματα από αυτό, γιατί μα μην το θέσουμε ως πρόταση στο Υ.Π.Π., μια πρόταση που θα είναι άκρως δελεαστική και ενδιαφέρουσα για το Υ.Π.Π. της Κύπρου. Ύστερα, το ενδεχόμενο ένταξης της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή οικογένεια ενδεχομένως να βελτιώσει ακόμα περισσότερο τις συνθήκες.

Το προτεινόμενο σχολείο θα είναι ημερήσιο ελληνικό σχολείο του τύπου του Ελληνικού Δημοτικού Σχολείου στο Acton. Θα έχει όμως στοιχεία του Ομολογιακού Σχολείου του Αγίου Κυπριανού γιατί θα προετοιμάζει τα παιδιά τόσο για την Ελληνική (Γυμνάσιο Λύκειο Ελληνικής Πρεσβείας) όσο και για την Αγγλική Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση. Στο αναλυτικό πρόγραμμα του σχολείου θα περιλαμβάνεται η διδασκαλία στην αγγλική των τριών core subjects (μαθημάτων βασικού κορμού, δηλαδή English, Maths, Science) για τα οποία τα παιδιά θα παρακάθονται σε εξετάσεις, τα γνωστά SAT's, στο τέλος της Β΄ και Στ΄ τάξης. Με τις προϋποθέσεις αυτές οι γονείς θα στέλνουν τα παιδιά τους σε ένα τέτοιο σχολείο ενώ παράλληλα θα διατηρείται η επιθυμητή ισορροπία για να μη είναι το σχολείο αποκομμένο από το κοινωνικό και εκπαιδευτικό περιβάλλον της χώρας υποδοχής.

Έχω τη διάθεση και τις απαραίτητες ακαδημαϊκές γνώσεις να εργαστώ για την προετοιμασία μιας τέτοιας σοβαρής πρότασης. Παράλληλα η κοινότητα διαθέτει αξιόλογους ανθρώπους, αρχιτέκτονες, οικονομολόγους, εκπαιδευτικούς και γονείς με ενδιαφέρον και αφοσίωση που, με τη σωστή καθοδήγηση και συντονισμό, μπορούν να φέρουν σε πέρας μια τέτοια αποστολή.

Αν ο Σεβασμιότατος Αρχιεπίσκοπος κ.κ. Γρηγόριος εγκρίνει και ενισχύσει την υποβολή μιας τέτοιας πρότασης η συγκυρία της επίσκεψης του Υ.Π.Π. κ. Π. Γεωργιάδη, καθώς και του Επιτρόπου κ. Π. Σαρρή, αποτελούν μοναδικές ευκαιρίες για την προώθηση της ιδέας αυτής. Διαφορετικά, η κοινότητα θα πρέπει να αποφασίσει τάχιστα για εναλλακτικές λύσεις όσον αφορά στην αξιοποίηση του κτιρίου ούτως ώστε να μη χάνεται πολύτιμος χρόνος και να μη δαπανώνται δυσεύρετοι πόροι.

Διάκος
Κυπριανός Κουντούρης
10/10/03

Ελληνορθόδοξο Σχολείο Αγίου Δημητρίου

St Demetrios Greek Orthodox School

Logan Road / Town Road, Edmonton, London, N9 OLP Telephone: 020 8803 4411

Γραφείο Εκπαίδευσης Ελληνικής Πρεσβείας Λονδίνου
Γραφείο Κυπριακής Εκπαιδευτικής Αποστολής
Γραφείο Παιδείας Κ.Ε.Σ.

Θέμα: Στοιχεία Σχολείου

Δεν κατέστη δυνατό να ανταποκριθούμε νωρίτερα στο αίτημά σας για συμπλήρωση των εντύπων που μας στείλατε σχετικά με τα στοιχεία του σχολείου μας. Απολογούμαστε για την καθυστέρηση.

Περιλάβαμε όλα τα στοιχεία που μας ζητήσατε σε ένα κοινό τύπο.

Εσώκλειστα θα βρείτε:

1. Συνοπτικούς πίνακες κατανομής παιδιών κατά τάξεις και τμήματα. Στον πρώτο πίνακα αναγράφονται οι εγγεγραμμένοι μαθητές. Στο δεύτερο πίνακα αναγράφονται οι μαθητές που φοιτούν κατά την πρώτη εβδομάδα Μαΐου 2001.

2. Αναλυτική κατάσταση με τα στοιχεία των εκπαιδευτικών και τα καθήκοντά τους, καθώς τους αριθμούς των φοιτούντων παιδιών ανά τμήμα, κατά την πρώτη εβδομάδα Μαΐου 2001, για κάθε μια από τις τέσσερις ομάδες παιδιών στο σχολείο μας

Έχουμε αρχίσει ήδη τις εγγραφές μαθητών για την επόμενη χρονιά και θα ολοκληρώσουμε τη διαδικασία μέχρι τις 15 Ιουνίου 2001. Πιστεύουμε ότι την πρώτη εβδομάδα του Ιουλίου θα είμαστε σε θέση να σας δώσουμε τον ακριβή αριθμό παιδιών κατά τμήματα για τη σχολική χρονιά 2001-2002.

Σας ευχαριστούμε για τη συνεργασία.

Με τιμή

Διάκος Κυπριανός Κουντούρης
Διευθυντής
5 Μαΐου 2001

Συνοπτική Κατάσταση Εγγραφών Σχολικής Χρονιάς 2000-2001 Κατανομή Μαθητών/Μαθητριών κατά τμήματα.

Εγγεγραμμένοι από την αρχή του σχολικού έτους

Τμήματα	***Α΄ Σχολείο***			***Β΄ Σχολείο***			***Γ΄ Σχολείο***			***Δ΄ Σχολείο***			***Γενικό Σύνολο***			***Παρατηρήσεις***
	Αγόρ.	***Κορ.***	***Συν.***	***Αγόρ.***	***Κορ.***	***Συν.***	***Αγόρ.***	***Κορ.***	***Συν.***	***Αγόρ.***	***Κορ.***	***Συν.***	***Αγόρ.***	***Κορ.***	***Συν.***	
Προδημ.				8	3	11	12	8	20	2	13	15	22	24	46	***46 παιδιά στην προδημοτική***
Α΄ τάξη				8	8	16	5	13	18	3	14	17	16	35	51	***320 παιδιά φοιτούν στο Δημοτικό***
Α΄ Προχ.				12	5	17	7	10	17	3	9	12	22	24	46	
Α΄ Ταχύρ.				4	5	9							4	5	9	
Β΄ τάξη				11	3	14	5	14	19	11	4	15	27	21	48	
Γ΄ τάξη	1	1	2	7	5	12	6	6	12	7	7	14	21	19	40	
Δ΄ τάξη	3	2	5	6	6	12	5	9	14	7	9	16	21	26	47	
Ε΄ τάξη	1	1	2	8	4	12	6	8	14	7	9	16	22	22	44	
Στ΄ τάξη	1	4	5	1	7	8	7	3	10	4	8	12	13	22	35	
GCSE 1 *α΄*	3	11	14										7	20	27	***62 παιδιά φοιτούν στο Γυμνάσιο***
GCSE 1 *β΄*	4	9	13													
GCSE 2 *α΄*	3	10	13										13	22	35	
GCSE 2 *β΄*	4	10	14													
GCSE 2 *γ΄*	6	2	8													
A-Level 1	9	1	10										11	4	15	***15 παιδιά φοιτούν στο Λύκειο***
A-Level 2	2	3	5													
Σύνολο	***37***	***54***	***91***	***65***	***46***	***111***	***53***	***71***	***124***	***44***	***73***	***117***	***199***	***244***	***443***	
Τάξη Ενηλίκων				*6*	*6*	*12*							*6*	*6*	*12*	
Γενικό Σύνολο	***37***	***54***	***91***	***71***	***52***	***123***	***53***	***71***	***124***	***44***	***73***	***117***	***205***	***250***	***455***	

Συνοπτική Κατάσταση Εγγραφών Σχολικής Χρονιάς 2000-2001 Κατανομή Μαθητών/Μαθητριών κατά τμήματα.

Φοιτούντες κατά την 1η εβδομάδα Μαΐου 2001

Τμήματα	***Α΄ Σχολείο***			***Β΄ Σχολείο***			***Γ΄ Σχολείο***			***Δ΄ Σχολείο***			***Γενικό Σύνολο***			***Παρατηρήσεις***
	Αγόρ.	***Κορ.***	***Συν.***	***Αγόρ.***	***Κορ.***	***Συν.***	***Αγόρ.***	***Κορ.***	***Συν.***	***Αγόρ.***	***Κορ.***	***Συν.***	***Αγόρ.***	***Κορ.***	***Συν.***	
Προδημ.				6	3	9	10	6	16	2	12	14	18	21	39	***39 παιδιά στην προδημοτική***
Α΄ τάξη				8	8	16	5	11	16	3	14	17	16	33	49	***297 παιδιά φοιτούν στο Δημοτικό***
Α΄ Προχ.				10	5	15	5	10	15	3	8	11	18	23	41	
Α΄ Ταχύρ.				3	3	6							3	3	6	
Β΄ τάξη				10	3	13	5	13	18	11	4	15	26	20	46	
Γ΄ τάξη	1	1	2	7	5	12	5	6	11	7	7	14	20	19	39	
Δ΄ τάξη	3	2	5	6	4	10	5	7	12	6	8	14	20	21	41	
Ε΄ τάξη	1	1	2	8	4	12	6	7	13	7	8	15	22	20	42	
Στ΄ τάξη	1	4	5	1	7	8	6	2	8	4	8	12	12	21	33	
GCSE 1 *α΄*	3	11	14										7	20	27	***62 παιδιά φοιτούν στο Γυμνάσιο***
GCSE 1 *β΄*	4	9	13													
GCSE 2 *α΄*	3	10	13										13	22	35	
GCSE 2 *β΄*	4	10	14													
GCSE 2 *γ΄*	6	2	8													
A-Level 1	9	1	10										11	4	15	***15 παιδιά φοιτούν στο Λύκειο***
A-Level 2	2	3	5													
Σύνολο	***37***	***54***	***91***	***59***	***42***	***101***	***47***	***62***	***109***	***43***	***69***	***112***	***186***	***227***	***413***	
Τάξη Ενηλίκων				*1*	*2*	*3*							*1*	*2*	*3*	
Γενικό Σύνολο	***37***	***54***	***91***	***60***	***44***	***104***	***47***	***62***	***109***	***43***	***69***	***112***	***187***	***229***	***416***	

Ελληνορθόδοξο Σχολείο Αγίου Δημητρίου

St Demetrios Greek Orthodox School

Logan Road / Town Road, Edmonton, London, N9 OLP * Telephone: 020 8803 4411

Γραφείο Εκπαίδευσης Ελληνικής Πρεσβείας Λονδίνου
Γραφείο Κυπριακής Εκπαιδευτικής Αποστολής

Θέματα: ***Εγγραφές Παιδιών***
Ανάγκες σε διδακτικό προσωπικό για τη νέα χρονιά 2001-2002
Προβλήματα με το ωράριο των αποσπασμένων εκπαιδευτικών Εισηγήσεις

Αγαπητοί κ. Μ. Μητσάκα και κ. Σ. Παυλίδη,

Α΄ Εγγραφές Παιδιών

Έχουμε προχωρήσει στην πρώτη φάση των εγγραφών μαθητών/μαθητριών για την επόμενη σχολική χρονιά. Καθιερώσαμε οι εγγραφές στο σχολείο μας να ολοκληρώνονται μέχρι τις 15 Ιουνίου της προηγούμενης χρονιάς ούτως ώστε
(α) να επιβεβαιώνεται η κράτηση θέσης με την καταβολή των διδάκτρων του α΄ τριμήνου και
(β) να είναι δυνατός ο καλύτερος προγραμματισμός της έναρξης της νέας σχολικής χρονιάς.

Έχουν εγγραφεί ,μέχρι και τις 12 Ιουνίου 2001, 157 παιδιά ανάμεσα στα οποία 19 είναι νέοι μαθητές/μαθήτριες. Προβλέπεται, με μόνο τις παρούσες νέες εγγραφές και τα παιδιά που ήδη φοιτούν να έχουμε γύρω στα 433 παιδιά. Με την ολοκλήρωση των εγγραφών αναμένεται να ξεπεράσουμε τα 455. Εσώκλειστα θα βρείτε:

3. Συνοπτικό πίνακα με πρόβλεψη των εγγραφών παιδιών κατά τάξεις και τμήματα για τη σχολική χρονιά 2001-2002.

Αναμένεται να αυξηθούν τα παιδιά σε όλα τα τμήματα των Προδημοτικών και Α΄ τάξεων τουλάχιστον σε 16 παιδιά ανά τμήμα.

Οι αυξημένοι αριθμοί παιδιών σε ορισμένα τμήματα καθώς και τα αδύνατα παιδιά στο GCSE 2ο έτος, μας αναγκάζουν να αυξήσουμε τα τμήματα κατά τάξεις ως εξής:

- 2 τμήματα Α΄ τάξης στο γ΄σχολείο
- 2 τμήματα Α΄ προχωρημένης τάξης στο δ΄σχολείο
- 2 τμήματα Β΄ τάξης στο β΄σχολείο
- 2 τμήματα Γ΄ τάξης στο γ΄σχολείο
- 3 τμήματα πρωτοετών και 3 τμήματα δευτεροετών G.C.S.E. στο α΄ σχολείο + 1 ακόμα τμήμα A-Level
- Στο β΄σχολείο μας (της Τρίτης/Πέμπτης) θα λειτουργήσουμε από φέτος νηπιαγωγείο, σε μια προσπάθεια να αποφορτώσουμε τα σχολεία του Σαββάτου και να προσελκύσουμε περισσότερα παιδιά στο σχολείο της Τρίτης/Πέμπτης. Το ίδιο θα επιδιώξουμε και για το απογευματινό σχολείο του Σαββάτου, αν υπάρχει ζήτηση.

Σκοπεύουμε να διαλύσουμε τα συμπλέγματα τάξεων πρωτοβάθμιας που είχαμε στο α΄ σχολείο, γιατί αποδείχτηκε (λόγω παιδιών με ενοχλητική συμπεριφορά) μη παραγωγική η λειτουργία τους. Τα παιδιά αυτά θα απορροφηθούν από τα αντίστοιχα υφιστάμενα τμήματα στα υπόλοιπα σχολεία πρωτοβάθμιας. Έτσι το α΄ σχολείο μας (Δευτέρας/Τετάρτης) θα είναι αποκλειστικά Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης.

Τα παιδιά που κατά τη φετινή χρονιά φοιτούσαν στην ταχύρυθμη τάξη του β΄ σχολείου, διασκορπίζονται σε τάξεις αντίστοιχες με τις ηλικίες τους.

Αναμένεται δηλαδή ότι τα τμήματα που λειτουργούν στο κάθε σχολείο θα αυξηθούν σε δέκα (με επιπρόσθετο το τμήμα ενηλίκων στο β΄ σχολείο - το τμήμα ενηλίκων θα επαναλειτουργήσει με 5 φοιτούντες, κατ' αρχήν).

Προσπαθήσαμε να επιλύσουμε το στεγαστικό μας πρόβλημα με την προμήθεια δυο λυόμενων αιθουσών που τοποθετήθηκαν ήδη στην αυλή της εκκλησίας και θα χρησιμοποιηθούν με τη νέα χρονιά ως αίθουσες διδασκαλίας

Προβλέπεται ότι το σχολείο θα λειτουργήσει από το Σεπτέμβριο με τουλάχιστον 455 παιδιά (κατώτατο αριθμό) και με δυνατότητα αύξησης των παιδιών, μέχρι και 160 ανά σχολείο. Δεν αναμένεται βεβαίως να πλησιάσουμε τον αριθμό αυτό, αλλά κατά τα προηγούμενα 3 χρόνια δεν είχαμε τη δυνατότητα να δεχτούμε περισσότερα παιδιά, λόγω των προβλημάτων στέγασης. Αυτά τα παιδιά θα είμαστε τώρα σε θέση να τα δεχτούμε. Η πρόσθεση τμημάτων στα διάφορα σχολεία μας αναμένεται να επιλύσει το πιο πάνω πρόβλημα για τη σχολική χρονιά 2001-2002.

Β΄ Ανάγκες σε διδακτικό προσωπικό για τη νέα χρονιά 2001-2002

Πιστεύουμε πως η συνεχής αυξητική πορεία που παρουσιάζει το σχολείο κατά τα τελευταία χρόνια δικαιολογεί τις προβλέψεις μας καθώς και την αίτησή μας για αύξηση των αποσπασμένων εκπαιδευτικών στο σχολείο μας. Πιστεύουμε ότι απαραίτητα θα πρέπει να αυξηθούν οι αποσπασμένοι εκπαιδευτικοί από τις δυο αποστολές, τουλάχιστον κατά ένα σε κάθε μας σχολείο (συνολικά ακόμα τέσσερις) και αν υπάρχει η δυνατότητα να τοποθετηθούν επιπρόσθετοι εκπαιδευτικοί στο α΄ σχολείο μας της Δευτέρας-Τετάρτης για τη διδασκαλία των δυο νέων τμημάτων GCSE και του νέου τμήματος A-Level).

Αντιλαμβανόμαστε τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι αποστολές για στελέχωση σχολείων το Σάββατο, αλλά θέλουμε να επισημάνουμε ότι το σχολείο μας του Σαββάτου παρουσιάζει ιδιαίτερες αδυναμίες, ακριβώς λόγω της έλλειψης καταρτισμένων και αφοσιωμένων εκπαιδευτικών των αποστολών.

Γ΄ Προβλήματα με το ωράριο των αποσπασμένων εκπαιδευτικών

Επιθυμούμε να επισημάνουμε ένα πρόβλημα που δημιουργείται με τις απουσίες εκπαιδευτικών (δικαιολογημένες ή αδικαιολόγητες). Το πρόβλημα αυτό πιθανότατα αφορά και σε άλλα σχολεία, αλλά πρωτίστως εδώ θίγουμε την κατάσταση του δικού μας σχολείου.

Το Ελληνορθόδοξο Σχολείο Αγίου Δημητρίου λειτουργεί περίπου 39/40 βδομάδες το χρόνο. Δεν διακόπτεται η λειτουργία του σχολείου κατά την περίοδο των half-terms για τρεις λόγους:

α) το σχολείο είναι ιδιόκτητο και δεν δέχεται οποιουσδήποτε περιορισμούς θα το ανάγκαζαν να κλείνει κατά την περίοδο του half-term

β) η συντριπτική πλειοψηφία των παιδιών συνεχίζει να φοιτά και κατά το half-term απρόσκοπτα (εξαίρεση αποτελεί το β΄ σχολείο της Τρίτης-Πέμπτης. Τα παιδιά συνεχίζουν να φοιτούν κανονικά στο α΄ σχολείο και στα β΄ και γ΄ σχολεία του Σαββάτου. Πιθανότατα, στο β΄ σχολείο απουσιάζουν περισσότερα παιδιά (1) γιατί το σχολείο λειτουργεί στο μέσο της εβδομάδας και (2) γιατί οι πλείστοι εκπαιδευτικοί είναι των αποστολών και είναι γνωστό ότι θα λείπουν).

γ) Στο κάθε σχολείο μας διοργανώνονται 8 θείες λειτουργίες για τα παιδιά του κάθε σχολείου. Μια λειτουργία κάθε μήνα συν η τελετή του Αγιασμού των Υδάτων για την έναρξη της σχολικής χρονιάς. Ο επιπρόσθετος αυτός χρόνος καλύπτεται με την αδιάκοπη λειτουργία του σχολείου.

Το σχολείο ανοίγει συνήθως στις 10 Σεπτεμβρίου και κλείνει μεταξύ 7-10 Ιουλίου, σε αντίθεση με άλλα σχολεία που κλείνουν αργότερα στις 15 Ιουλίου. Οποτεδήποτε απουσιάζουν εκπαιδευτικοί επιδιώκεται να αντικαθίστανται ούτως ώστε να μη δημιουργούνται προσκόμματα στη λειτουργία του σχολείου.

Όταν αφαιρεθούν από το συνολικό χρόνο λειτουργίας του σχολείου, οι Θείες Λειτουργίες (8), ο αγιασμός (1), ο χρόνος των εορτών (4), οι σχολικές επισκέψεις/εκδρομές (1), οι διδακτικές μέρες περιορίζονται μεταξύ 28-30 μέρες.

Παρόλο που πάντοτε (κατά την τελευταία τριετία) επιδιώξαμε να προσφέρουμε στους συναδέλφους όλες τις δυνατές διευκολύνσεις, παρατηρήσαμε ότι οι λόγοι απουσίας των εκπαιδευτικών κατά την τρέχουσα και τις παρελθούσες χρονιές δεν ήταν οπωσδήποτε απόλυτα δικαιολογημένοι, με αποτέλεσμα επηρεάζεται αρνητικά η λειτουργία του σχολείου. Σοβαρό πρόβλημα εδημιουργείτο ίδιαίτερα όταν οι ημερομηνίες απουσίας των εκπαιδευτικών συνέπιπταν με τις εβδομάδες πριν ή μετά τα half-terms, κατά τις ημερομηνίες τέλεσης εορτασμών (που γίνονται σε ενδοσχολικό χρόνο στο σχολείο μας) ή τις Χριστουγεννιάτικες και Πασχαλινές διακοπές. Παρόμοια προβλήματα αντιμετωπίσαμε σποραδικά και στην προσέλευση εκπαιδευτικών κατά τις τριμηνιαίες συνεδρίες προσωπικού.

Η απώλεια χρόνου και ο ελλειπής προγραμματισμός αποτελούν σοβαρούς ανασταλτικούς παράγοντες για την επιτυχία του παροικιακού σχολείου. Πιστεύουμε ότι σε ένα μεγάλο βαθμό η επιτυχία δεν εξαρτάται μόνο από τη θεσμοθετημένη πολιτική των αποστολών, όσο και από τη διάθεση του καθενός για δουλειά. Αλλά θα επιθυμούσαμε να εξαλειφθεί έστω και η παραμικρή δικαιολογία με το ξεκαθάρισμα κάποιων κανονισμών (δικαιώματα – υποχρεώσεις).

Κατά την επόμενη χρονιά θα αντιμετωπίσουμε σοβαρό πρόβλημα ως προς τις διακοπές του Πάσχα, εκτός αν συντονίσουμε τις προσπάθειές μας και προγραμματιστούμε ορθά. Το Πάσχα των Δυτικών θα έχει περίπου ένα μήνα διαφορά από το Πάσχα των Ορθοδόξων. Αν δεν ληφθεί πρόνοια στις τοποθετήσεις των εκπαιδευτικών, που θα εργάζονται στο σχολείο μας, να εργάζονται σε εκκλησιαστικά σχολεία θα φτάσουμε στο σημείο:

- Οι εκπαιδευτικοί των αποστολών να κάνουν διακοπές και στο Πάσχα των Δυτικών και στο Πάσχα των Ορθοδόξων (όπως συνέβηκε στο παρελθόν)
- Τα παιδιά (που έτσι κι αλλιώς δυσκολεύονται να αντιληφθούν γιατί να γιορτάζεται το Πάσχα χωριστά) θα συγχυστούν ακόμα περισσότερο

- Το μήνυμα προς τα παιδιά και τους γονείς (ιδίως των μικτών γάμων) θα είναι ότι δεν σεβόμαστε τις παραδόσεις και την ταυτότητά μας

Τέλος θα θέλαμε να γίνει ξεκάθαρο κατά πόσον οι εκπαιδευτικοί των αποστολών θα εργάζονται στο σχολείο μας κατά το half-term Ιουνίου ή όχι. Εξ όσων γνωρίζουμε από παλαιότερο κανονισμό (Ε.Φ.Ε.Π.Ε. + σύλλογοι δασκάλων) οι εκπαιδευτικοί της Ε.Ε.Α. είναι υποχρεωμένοι να εργάζονται κατά το τελευταίο half-term, γιατί τόσο το Ελληνικό Δημοτικό όσο και το Γυμνάσιο-Λύκειο Λονδίνου εργάζονται στο half-term Ιουνίου και κλείνουν μια εβδομάδα πιο νωρίς, πράγμα που γίνεται και στο δικό μας σχολείο. Οι δε εκπαιδευτικοί της Κ.Ε.Α. (και της Ε.Ε.Α) είναι υποχρεωμένοι να εργάζονται τουλάχιστον 36 εβδομάδες (εξ' ου και οι ωρομίσθιοι εκπαιδευτικοί της Κ.Ε.Α. διορίζονται για εργασία 36 εβδομάδων).

Αποφύγαμε να ασχοληθούμε με το θέμα αυτό φέτος σε διαπροσωπικό επίπεδο για να μην προκληθούν συγκρούσεις και αντεκκλήσεις. Οι απουσίες εκπαιδευτικών ωστόσο φέτος ξεπέρασαν τις 36 υποχρεωτικές εβδομάδες εργασίας. Μπορεί μεν να δικαιολογούνται υπηρεσιακά κάποιες απουσίες αλλ' όμως το γεγονός παραμένει ότι είναι μετρημένες οι φορές λειτουργίας του σχολείου και κάποιοι μπορεί να απουσιάζουν «δικαιολογημένα» από το ίδιο σχολείο 5/7 (από τις 39/40) βδομάδες το χρόνο χωρίς να υπάρχει στην πραγματικότητα σοβαρός λόγος για επιπρόσθετες απουσίες (πέραν δηλαδή αυτών που δικαιούνται με τον παλαιότερο κανονισμό). Αυτά τα πράγματα συνέβαιναν κατά την περασμένη τριετία και πιστεύουμε ότι μπορούμε, σε συνεργασία, να τα προλάβουμε.

Ο χρόνος λειτουργίας του σχολείου μας είναι γνωστός και δίνεται γραπτώς στους εκπαιδευτικούς από την αρχή της σχολικής χρονιάς για να προετοιμάσουν σωστά τον προγραμματισμό τους. Αναμένεται ότι αντίστοιχα και ο κάθε εκπαιδευτικός θα λάβει υπόψιν τις απαιτήσεις αυτές του σχολείου και αν αυτές φαίνονται «παράλογες» θα τις αντιμετωπίσει έγκαιρα μέσω των υπηρεσιακών διαδικασιών. Συνέβηκε, δυστυχώς, να παραγνωρίζεται ο προγραμματισμός του σχολείου και να έρχεται το σχολείο προ τετελεσμένων με αποτέλεσμα να επηρεάζεται αρνητικά σε πολύ μεγάλο βαθμό η λειτουργία του.

Επιπρόσθετα, η κατάσταση αυτή με τις απουσίες (των διακοπών ημιτριμήνου ή άλλες) δημιουργεί μια αρνητική εικόνα για το έργο και την προσφορά των εκπαιδευτικών αποστολών, τόσο στους ωρομίσθιους εκπαιδευτικούς που μιμούνται πολλές φορές αυτές τις καταστάσεις, όσο και στην ευρύτερη σχολική κοινότητα (επιτροπές - γονείς - παιδιά). Πιστεύουμε ότι αυτή η εικόνα είναι άδικη και μειώνει το έργο των αποστολών που είναι πολυδιάστατο και πλούσιο στο σύνολό του.

Γ΄ Εισηγήσεις

Εξ αιτίας των πιο πάνω σκέψεων εισηγούμαστε:

Οι εκπαιδευτικοί που θα τοποθετηθούν στο Ελληνορθόδοξο Σχολείο Αγίου Δημητρίου να απασχολούνται, αν είναι δυνατόν, πλήρως στο σχολείο μας.

(Γνωρίζουμε ότι αυτό δεν μπορεί να εφαρμοστεί πλήρως γιατί εργάζονται περισσότεροι εκπαιδευτικοί στη διάρκεια της εβδομάδας από ότι στα Σαββατιανά σχολεία μας, μπορεί όμως να εφαρμοστεί σε μεγάλο βαθμό.)

Μια τέτοια διευθέτηση θα αποβεί ευεργετική για το σχολείο μας. Οι αποσπασμένοι εκπαιδευτικοί θα έχουν την ευκαιρία να συνδεθούν εντονότερα με το χώρο, να πάρουν και να δώσουν περισσότερα και θα αποφευχθούν πολλές άλλες δυσκολίες που σχετίζονται με το ωράριο και τα συνδικαλιστικά κεκτημένα.

Εισηγούμαστε να γίνεται μια διευθέτηση των απουσιών σε συσχετισμό με τα half-terms και τις υποχρεωτικές μέρες εργασίας των εκπαιδευτικών, ούτως ώστε να αποφεύγονται τα κενά, η επιπρόσθετη οικονομική επιβάρυνση του σχολείου για την αναπλήρωση των θέσεων και η περιττή αναστάτωση στο σχολείο και στις διαπροσωπικές σχέσεις.

Μια ξεκάθαρη κοινή θέση των δυο αποστολών θα απάμβλυνε το πρόβλημα και θα περιόριζε τόσο τις απαιτήσεις των σχολείων όσο και τις πιθανές αυθαιρεσίες.

Κλείνοντας θα θέλαμε να σας εκφράσουμε τις ευχαριστίες του σχολείου για την ομάδα των εκπαιδευτικών που ήταν φέτος αποσπασμένοι στο σχολείο μας, για τη συνδρομή σας προς το εκπαιδευτικό μας έργο αλλά και να σας συγχαρούμε για τις διάφορες πρωτοβουλίες που προσωπικά αναπτύσσετε. Ευχόμαστε οι εισηγήσεις μας να υιοθετηθούν και ευελπιστούμε στη συνεργασία μας για τη νέα χρονιά.

Με τιμή

Διάκος Κυπριανός Κουντούρης
Διευθυντής
13 Ιουν. 01

Προβλεπόμενη Κατάσταση Εγγραφών Σχολικής Χρονιάς 2001-2002 ***Κατανομή Μαθητών/Μαθητριών κατά τμήματα.***

Τμήματα	***Α΄ Σχολείο***			***Β΄ Σχολείο***			***Γ΄ Σχολείο***			***Δ΄ Σχολείο***			***Γενικό Σύνολο***			
	Αγόρ.	***Κορ.***	***Συν.***	***Αγόρ.***	***Κορ.***	***Συν.***	***Αγόρ.***	***Κορ.***	***Συν.***	***Αγόρ.***	***Κορ.***	***Συν.***	***Αγόρ.***	***Κορ.***	***Συν.***	
Νηπιαγ.				4		4									4	***παιδιά στο νηπιαγωγείο***
Προδημ.				2	1	3	3	5	8	3	2	5			16	***παιδιά στην προδημοτική***
Α΄ τάξη				5	1	11	8	8	16	4	11	15			42	***317 παιδιά φοιτούν στο Δημοτικό***
Α΄ Προχ.				8	8	16	4	12	16	4	14	18			50	
Β΄ τάξη				13	5	18	8	9	17	4	10	14			49	
Γ΄ τάξη				12	5	16	5	13	18	11	4	15			49	
Δ΄ τάξη				7	6	13	8	8	16	8	7	15			44	
Ε΄ τάξη				6	5	11	5	9	14	8	7	15			40	
Στ΄ τάξη				8	4	12	7	9	16	7	6	15			43	
GCSE 1 *α΄*	4	7	11										12	21	33	***61 παιδιά φοιτούν στο Γυμνάσιο***
GCSE 1 *β΄*	4	7	11													
GCSE 2 *γ΄*	4	7	11													
GCSE 2 *α΄*	2	9	11										8	20	28	
GCSE 2 *β΄*	3	8	11													
GCSE 2 *γ΄*	3	3	6													
A-Level 1	*5;*	*11;*	*16;*										17	16	33	***33 παιδιά φοιτούν στοΛύκειο***
A-Level 2	10	1	11													
A-Level 3	2	4	6													
Τάξη Ενηλίκων				***4;***	***1;***	***5;***										
Σύνολο			***94***			***104***			***121***			***112***			***433***	

Ελληνορθόδοξο Σχολείο Αγίου Δημητρίου
ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ 1971

St Demetrios Greek Orthodox School
ESTABLISHED 1971

Logan Road / Town Road, Edmonton, London, N9 OLP Telephone: 020 8803 4411
Greek Orthodox Community of St Demetrios of Edmonton is a Registered Charity, No. 281574

Προϊσταμένους Ε.Ε.Α., Κ.Ε.Α., Κ.Ε.Σ.

Θέμα: <u>Κατάσταση εγγραφών της σχολικής χρονιάς 2002-2003</u>

Κατάσταση εγγραφών της σχολικής χρονιάς 2002-2003 που παρουσιάζει την κατανομή τμημάτων και υπευθυνοτήτων των εκπαιδευτικών, καθώς και την κατανομή μαθητών / μαθητριών κατά τμήματα.

Ημερομηνία τελευταίου ελέγχου των εγγραφών είναι η 14η Ιουλίου 2003.

Αναγράφονται σε χωριστές στήλες οι εγγεγραμμένοι (καθ' όλη τη διάρκεια της χρονιάς) και οι φοιτούντες μαθητές / μαθήτριες (κατά την ημερομηνία καταρτισμού της κατάστασης εγγραφών).

Λειτούργησαν φέτος

- 10 τμήματα στο Α΄ Σχολείο (Δευτέρα/ Τετάρτη) με 90 μαθητές / μαθήτριες.
- 10 τμήματα στο Β΄ Σχολείο (Τρίτη/ Πέμπτη) με 129 μαθητές / μαθήτριες.
- 8 τμήματα στο Γ΄ Σχολείο (Σάββατο πρωί) με 124 μαθητές / μαθήτριες.
- 8 τμήματα στο Δ΄ Σχολείο (Σάββατο απόγευμα) με 104 μαθητές / μαθήτριες.

Επιπρόσθετα, στις **36** θέσεις υπεύθυνων εκπαιδευτικών για τα αντίστοιχα τμήματα, απασχολούνται **τρεις** εκπαιδευτικοί για ενισχυτική διδασκαλία στην ανάπτυξη του προφορικού λόγου (Α΄, Γ΄ και Δ΄ Σχολεία), χοροδιδάσκαλος (για τα **τέσσερα** σχολεία), διευθυντής (για τα **τέσσερα** σχολεία – διδάσκει παράλληλα Τραγούδια, Ολυμπιακή Παιδεία και Λογοτεχνική Αγωγή), συντονίστρια για τα **δυο** σχολεία του Σαββάτου (που ενισχύει στο εκπαιδευτικό έργο **και το Β΄ σχολείο** Τρίτης/Πέμπτης). **Συνολικά, 48 θέσεις εκπαιδευτικών**. Αυτές οι 48 θέσεις καλύπτονται από την εργασία 28 διαφορετικών εκπαιδευτικών.

- **11 δάσκαλοι** που εργοδοτούνται από το σχολείο καλύπτουν (Σ.Λαζανά) 4+ (Σ.Προδρόμου) 2+ (Μ.Νεοφύτου) 2+ (Δ.Σπανόπουλος) 2+ (Α.Κωστόπουλος) 2+ (Α.Λύμπουρα) 2+ (Ν.Στεργιάκη) 2+ (Π.Πουλορίνη) 1+ (Π.Ηρακλέους) 1+ (Ε. Ηροδότου) 1+ (Γ.Κουτρομάνος) 1 = ***<u>20 θέσεις</u> εργασίας*** (ωρομίσθιοι δάσκαλοι του σχολείου) ***41.7% του προσωπικού***.
- **10 δάσκαλοι** της Κ.Ε.Α. καλύπτουν (δ.Κ.Κουντούρης) 4+ (Α.Λιασίδου) 1+ (Α.Χατζηγεωργίου) 1+ (Χ.Αριστείδου) 1+ (Χ.Καλογήρου) 1+ (Σ.Ούλουπη) 1+ (Ε.Κυπριανού) 1+ (Γ.Κουτρομάνος) 1+ (Σ.Χατζηκυριάκου) 1+ (Χ.Παπαγεωργίου) 1 = ***<u>13 θέσεις</u> εργασίας*** (οι δυο από το ωρομίσθιο προσωπικό της Κ.Ε.Α.). ***27% του προσωπικού***.
- **7 δάσκαλοι** της Ε.Ε.Α. καλύπτουν (Ε.Τζιαχρήστα) 4+ (Δ.Κρητικός) 3+ (Χ.Λαδόπουλος) 2+ (Κ.Δεσύλλα) 2+ (Λ.Παυλοπούλου) 2+ (Μ.Μπλιαχούτα / Ευτυχία Τσιροπούλου) 1+ (Ο.Αναστασίου) 1=***<u>15 θέσεις</u> εργασίας*** ***31.3% του προσωπικού***.

Ακολουθούν συνοπτικές καταστάσεις κατανομής εκπαιδευτικών και μαθητών/τριών.

Με τιμή

Διάκος Κυπριανός Κουντούρης
Διευθυντής
8/07/2003

Ελληνορθόδοξο Σχολείο Αγίου Δημητρίου

Συνοπτική Κατάσταση Κατανομής Τμημάτων Σχολικής Χρονιάς 2002-2003

Τμήματα	Α΄ Σχολείο	Β΄ Σχολείο	Γ΄ Σχολείο	Δ΄ Σχολείο
Νηπιαγ.		Πηνελόπη Ηρακλέους (Ωρομίσθια Σχολείου)		
Προδημ.		Έλενα Κυπριανού (Κ.Ε.Α.)	Νικολέτα Στεργιάκη (Ωρομίσθια Σχολείου)	Νικολέτα Στεργιάκη (Ωρομίσθια Σχολείου)
Α΄ τάξη		Μάχη Νεοφύτου (Ωρομίσθια Σχολείου)	Ευαγγελία Τζιαχρήστα (Ε.Ε.Α.)	Ευαγγελία Τζιαχρήστα (Ε.Ε.Α.)
Α΄ ταχύρ.		Κατερίνα Δεσύλλα (Ε.Ε.Α.)		
Α΄ Προχ.		Στάλω Ούλουπη (Κ.Ε.Α.)	Λία Παυλοπούλου (Ε.Ε.Α.)	Χριστίνα Παπαγεωργίου (Ωρομίσθια Κ.Ε.Α.)
Β΄ τάξη		Ευαγγελία Τζιαχρήστα (Ε.Ε.Α.)	Αντιγόνη Λύμπουρα (Ωρομίσθια Σχολείου)	Αντιγόνη Λύμπουρα (Ωρομίσθια Σχολείου)
Γ΄ τάξη		Χρυστάλλα Καλογήρου (Κ.Ε.Α.)	Αντώνης Κωστόπουλος (Ωρομίσθιος Σχολείου)	Αντώνης Κωστόπουλος (Ωρομίσθιος Σχολείου)
Δ΄ τάξη		Δημήτρης Κρητικός (Ε.Ε.Α.)	Δημήτρης Κρητικός (Ε.Ε.Α.)	Δημήτρης Κρητικός (Ε.Ε.Α.)
Ε΄ τάξη		Χάρης Λαδόπουλος (Ε.Ε.Α.)	Γιώργος Κουτρομάνος (Ωρομίσθιος Κ.Ε.Α.)	Γιώργος Κουτρομάνος (Ωρομίσθιος Σχολείου)
Στ΄ τάξη		Σταυρούλα Προδρόμου (Ωρομίσθια Σχολείου)	Διονύσιος Σπανόπουλος (Ωρομίσθιος Σχολείου)	Διονύσιος Σπανόπουλος (Ωρομίσθιος Σχολείου)
GCSE 1 α΄	Οσία Αναστασίου (Ε.Ε.Α.)			
GCSE 1 β΄	Χαρίκλεια Αριστείδου (Κ.Ε.Α.)			
GCSE 1 γ΄	Ανδρεανή Χατζηγεωργίου (Κ.Ε.Α.)			
GCSE 2 α΄	Σταυρούλα Προδρόμου (Ωρομίσθια Σχολείου)			
GCSE 2 β΄	Κατερίνα Δεσύλλα (Ε.Ε.Α.)			
GCSE 2 γ΄	Αναστασία Λιασίδου (Κ.Ε.Α.)			
A-Level 1	Ευτυχία Τσιροπούλου (Ε.Ε.Α.)			
A-Level 2	Χάρης Λαδόπουλος (Ε.Ε.Α.)			
A-Level 3	Πωλίνα Πουλορίνη (Ωρομίσθια Σχολείου)			
Διεύθυνση Διδασκ. Τραγ.	Διάκος Κυπριανός Κουντούρης (Κ.Ε.Α.)	Διάκος Κυπριανός Κουντούρης (Κ.Ε.Α.)	Διάκος Κυπριανός Κουντούρης (Κ.Ε.Α.)	Διάκος Κυπριανός Κουντούρης (Κ.Ε.Α.)
Συντονισμός				Λία Παυλοπούλου (Ε.Ε.Α.)
Διδασκ. Χορού	Αθανασία Λαζανά (Ωρομίσθια Σχολείου)	Αθανασία Λαζανά (Ωρομίσθια Σχολείου)	Αθανασία Λαζανά (Ωρομίσθια Σχολείου)	Αθανασία Λαζανά (Ωρομίσθια Σχολείου)
Ενισχ. Διδασκ.	Μάχη Νεοφύτου (Ωρομίσθια Σχολείου)		Ελένη Ηροδότου (Ωρομίσθια Σχολείου)	Σάββας Χατζήκυριακου (Κ.Ε.Α.)
Τάξη Ενηλίκων	Ευαγγελία Τζιαχρήστα (Ε.Ε.Α.)			
Σύνολο	**13**	**12**	**11**	**12**

Σημ.:

- Η τάξη Ενηλίκων λειτούργησε 120΄ εβδομαδιαίως, κάθε Τετάρτη. Από το δεύτερο τρίμηνο λειτούργησε κάθε Παρασκευή.
- Η τάξη A-Level 3 λειτούργησε με αυξημένο ωράριο 90΄ εβδομαδιαίως,(240΄+90΄=330΄).
- Η διδασκαλία του χορού γινόταν για 120΄ για το κάθε σχολείο (4x120΄=480΄ εβδομαδιαίως)
- Η Ενισχυτική Διδασκαλία αφορούσε κυρίως στην εξάσκηση του προφορικού λόγου.
- Η Ολυμπιακή Παιδεία διδάχτηκε από το διευθ.

Κατάσταση Εγγραφών Σχολικής Χρονιάς 2002-2003 — Τελική Κατανομή Μαθητών/Μαθητριών κατά τμήματα. 14-06-2003

Τμήματα	Α΄ Σχολείο				Β΄ Σχολείο				Γ΄ Σχολείο				Δ΄ Σχολείο				Γενικό Σύνολο				Τελικό Σύνολο
	Εγγ.	Φοιτ.	Αγ.	Κορ.	Εγγ.	Φοιτ.	Αγ.	Κορ.	Εγγ.	Φοιτ.	Αγ.	Κορ.	Εγγ.	Φοιτ.	Αγ.	Κορ.	Εγγ.	Φοιτ.	Αγ.	Κορ.	
Νηπιαγ.	-	-	-	-	10	9	3	6	-	-	-	-	-	-	-	-	10	9	3	6	9
Προδημ.	-	-	-	-	17	14	5	9	16	16	9	7	11	9	2	7	44	39			39
Α΄ τάξη	-	-	-	-	14	12	4	8	14	14	7	7	15	12	3	9	57	42	16	26	267
Α΄ ταχύρ.	-	-	-	-	14	4	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-					
Α΄ Προχ.	-	-	-	-	8	8	5	3	17	17	8	9	13	10	3	7	38	35	16	19	
Β΄ τάξη	-	-	-	-	15	15	8	7	16	16	6	10	14	14	2	12	45	45	16	29	
Γ΄ τάξη	-	-	-	-	14	13	8	5	17	15	5	10	12	11	5	6	43	39	18	21	
Δ΄ τάξη	-	-	-	-	16	13	11	2	17	15	5	10	11	10	6	4	44	38	22	16	
Ε΄ τάξη	-	-	-	-	10	8	5	3	15	14	5	9	13	13	7	6	38	35	17	18	
Στ΄ τάξη	-	-	-	-	11	8	4	4	12	11	5	6	15	14	7	7	38	33	16	17	
GCSE 1 α΄	12	**12**	6	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	31	28	13	15	48
GCSE 1 β΄	10	**10**	5	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-					
GCSE 1 γ΄	9	**6**	2	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-					
GCSE 2 α΄	8	**8**	2	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	21	20	9	11	
GCSE 2 β΄	7	**7**	3	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-					
GCSE 2 γ΄	6	**5**	4	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-					
A-Level 1	12	**8**	1	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	29	20	8	12	20
A-Level 2	8	**5**	2	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-					
A-Level 3	9	**7**	5	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-					
Τάξη Ενηλίκων	9	**5**	0	5													9	**5**	0	5	5
Σύνολο	90	**73**	30	43	129	**104**	55	49	124	**118**	50	68	104	**93**	35	58	**447**	388			***388***

Εγγ. : Εγγεγραμμένοι Φοιτ. : Φοιτούντες Αγ. : Αγόρια Κορ. : Κορίτσια

Ελληνορθόδοξο Σχολείο Αγίου Δημητρίου
Πληροφοριακό Δελτίο 1 ***Σεπτέμβριος 1999***

Saint Demetrios Greek Orthodox School
Newsletter 1 ***September 1999***

Καλωσορίσατε

Καλωσορίζουμε στο σχολείο μας όλους τους παλιούς και νέους φίλους, παιδιά, γονείς, δασκάλους. Στο πληροφοριακό αυτό δελτίο θα βρείτε πληροφορίες για τα ακόλουθα θέματα:

*Προσωπικό * Εθελοντική εργασία * Δωρεές * Σχολικό Πανηγύρι * Λέσχη * Δίδακτρα * Δανειστική βιβλιοθήκη * Σχολικό κτίριο * Οδηγός Σπουδών * Έρανος για τους σεισμόπληκτους της Αθήνας * Εργαστήρι γονέων * Τάξεις ενηλίκων * Διαφημίστε μαζί μας.*

Παρακαλούμε, μελετήστε και φυλάξτε το πληροφοριακό δελτίο γιατί σίγουρα θα χρειαστείτε κάποιες πληροφορίες που περιέχονται εδώ.

Καλή Χρονιά

Προσωπικό

Αναμένεται ότι με το τέλος της εβδομάδας αυτής θα οριστικοποιηθεί το προσωπικό που αποστέλνουν στο σχολείο μας οι Εκπαιδευτικές Αποστολές. Στο μεταξύ το σχολείο άνοιξε και λειτουργεί κανονικά με αντικαταστάτες εκπαιδευτικούς.

Εθελοντική εργασία

Ένα τεράστιο έργο έπιτελέστηκε κατά την περασμένη χρονιά χάρη στην εθελοντική προσφορά και συνεισφορά γονιών και φίλων του σχολείου μας. Εκτός από τη σχολική επιτροπή, ένας μακρύς κατάλογος ανθρώπων προσέφεραν ανεκτίμητες υπηρεσίες στο έργο μας. Ευχαριστούμε όλους και καλούμε τον κάθε ένα που θα μπορούσε να βοηθήσει να επικοινωνήσει με το γραφείο.

Δωρεές

Πολλοί φίλοι του σχολείου μας έκαναν σημαντικές δωρεές κατά την περασμένη χρονιά αλλά και φέτος η αξία των οποίων ξεπερνά τις **£7000.00**. Ένας ενδεικτικός κατάλογος περιλαμβάνει τις δωρεές ηλεκτρονικών υπολογιστών (£1500.00), βίντεο (£150.00), προβολέα σταθερών διαφανειών (£100.00), βιβλίων (£2500.00), θρανίων και καρέκλων (£1500.00), βιβλιοθηκών (£850.00), γραφείων (£300.00), επιτραπέζιων παιχνιδιών (£250.00), CD-ROM (£25.00), κ.ά.

Εκδηλώσεις

Προγραμματίζονται διάφορες εκδηλώσεις που σκοπό έχουν τόσο να συμβάλουν στη σύσφιξη των δεσμών της κοινότητας όσο και να ενισχύσουν οικονομικά τις προσπάθειες που καταβάλλονται για αναβάθμιση του έργου μας.

Σχολικό Πανηγύρι. Το Σάββατο 2 Οκτωβρίου 1999 θα γίνει στους χώρους της κοινότητας το καθιερωμένο σχολικό πανηγύρι που μέχρι πέρυσι γινόταν στο τέλος της χρονιάς. **Το πανηγύρι θα ξεκινήσει στις 11.30 το πρωί και θα τελειώσει στις 3.30 το απόγευμα**. Τα σχολεία του Σαββάτου θα λειτουργήσουν πριν και μετά το πανηγύρι κανονικά. Παιδιά από όλα τα σχολεία μας θα μπορούν να χορέψουν χορούς γύρω στις 1.00-2.00 μμ. Η είσοδος για παιδιά και γονείς είναι ελεύθερη. Θα υπάρχει κουτί για εθελοντικές εισφορές. Θα πωλούνται σουβλάκια, λουκάνικα, γλυκίσματα, αναψυκτικά, βιβλία, εικόνες, φυτά, φανέλλες, κασέτες, κ.λ.π. Τα παιδιά θα μπορούν να παίξουν στο bouncing castle, στην τόμπολα κ.α. Ελπίζουμε ο καιρός να είναι καλός και όλοι να χαρούν την εκδήλωση αυτή.

Παρακαλούμε, όσους μπορούν να ετοιμάσουν γλυκά ή να προσφέρουν φυτά ή οτιδήποτε άλλο νομίζετε θα μπορούσαμε να πουλήσουμε στο πανηγύρι, να τα φέρετε από το πρωί στο σχολείο ή το βράδυ της Παρασκευής 1ης Οκτ. από τις 6.00 – 8.00

Μελλοντικές Εκδηλώσεις

- Σχολικό Πανηγύρι..... **2/10/99**
- Δοξολογία 28ης Οκτωβρίου..... **24.10.99**
- Γιορτή Αγίου Δημητρίου **26/10/99**
- Κοινοτική Χοροεσπερίδα..... **30/10/99**
- Μουσικοχορευτική βραδιά..... **21.11.99**
- Συγκεντρώσεις γονέων.....**αρχές Δεκ.**
- Χριστουγεννιάτικες βραδιές .....**Δεκ.**
- Χριστουγεννιάτικες σχολικές Γιορτές **»**

Λέσχη

Από την Παρασκευή 8 Οκτωβρίου 1999 θα λειτουργεί μαθητική λέσχη για τα παιδιά του σχολείου μας, από Α΄ δημοτικού μέχρι Α-Λέβελ. Ήδη ο διευθυντής μαζί με το δάσκαλο που τοποθέτησε η Κ.Ε.Α. και την ομάδα εθελοντών γονέων, προετοιμάζουν το πρόγραμμα, τις δραστηριότητες και τα μέσα που θα χρησιμοποιούνται. Θα υπάρχει είσοδος 50p ή £5.00 για το τρίμηνο, για το κάθε παιδί, ως μια μικρή συμβολή στα πολλά έξοδα που θα έχει η Λέσχη. Περισσότερες πληροφορίες και εγγραφή στο γραφείο.

Δίδακτρα

Η εκστρατεία μας για αποπληρωμή των οφειλομένων διδάκτρων και εγγραφή των παιδιών από τον Ιούνιο απέδωσε καρπούς. Μπορέσαμε, επιτέλους, να απαλλαγούμε από το χρέος στην τράπεζα που μας κρατούσε δέσμιους. Αυτό, βέβαια, δε σημαίνει ότι μπορούμε να επαναπαυόματε. Απλά, εκεί που πέρυσι ξεκινήσαμε τη σχολική χρονιά με χρέος σχεδόν £12000, φέτος ξεκινούμε από το μηδέν. Μπορούμε, όμως, όταν εργαστούμε μαζί να μην αφήσουμε να ξαναγίνει τέτοιο χρέος.

Δυστυχώς, ορισμένες περιπτώσεις που δεν ανταποκρίθηκαν έγκαιρα δεν κατέστη δυνατό να εξυπηρετηθούν λόγω της στενότητας του χώρου και της αυξημένης ζήτησης στις μικρές ιδίως τάξεις.

Δυστυχώς, δεν υπάρχει η δυνατότητα το σχολείο να δέχεται παιδιά δωρεάν. Ήδη, δεν έχουμε αυξήσει τα δίδακτρα για τα τελευταία τέσσερα χρόνια για να βοηθήσουμε όλες τις οικογένειες που δυσκολεύονται, έχουμε τα πιο χαμηλά δίδακτρα στην περιοχή και γίνεται για τις οικογένειες μια εξοικονόμηση από 35 –145 λίρες. Αρκεί να δει μόνο κάποιος τα δίδακτρα των γειτονικών σχολείων για να αντιληφθεί τη διαφορά. Πιστεύουμε ότι το γεγονός αυτό μπορούν όλοι να το εκτιμήσουν και να αντιληφθούν το μέγεθος των αναγκών του σχολείου το οποίο επιπρόσθετα λειτουργεί 4 ώρες.

Παρόλο που οι δάσκαλοί μας αμοίβονται λιγότερο από ότι στα γειτονικά σχολεία, εν

τούτοις τα έξοδα του σχολείου παραμένουν ψηλά και ο βασικός μας πόρος παραμένει η καταβολή διδάκτρων. Η επιτροπή του σχολείου στην προσπάθειά της να βοηθήσει εκείνες τις οικογένειες που έχουν πραγματική ανάγκη αναζητά υπαλλακτικούς τρόπους επιχορήγησης των διδάκτρων και διευκολύνει κάποιες οικογένειες στον τρόπο αποπληρωμής. Έχουμε μελετήσει σε βάθος το θέμα και τις διάφορες περιπτώσεις που επιχορηγούσαμε στο παρελθόν. Δεν υπάρχει, όμως, δυστυχώς η δυνατότητα να πούμε σε κάποιους ότι απαλλάσσονται από την καταβολή διδάκτρων. Ζητούμε την κατανόηση και τη συνεργασία όλων στο θέμα αυτό.

Μια οικογένεια με ένα παιδί πληρώνει την εβδομάδα περίπου £3.00, (σχεδόν τόσο όσο ένα πακέτο τσιγάρα). Κάθε δεύτερο παιδί πληρώνει £1.40, κάθε τρίτο μόνο 70p ενώ το τέταρτο έρχεται δωρεάν. Αν κάποιες οικογένειες εξακολουθούν να δυσκολεύονται να καταβάλλουν τα πιο πάνω ποσά, παρακαλούμε να επικοινωνήσετε με το γραφείο για να συμπληρώσετε το σχετικό έντυπο που έχουμε ετοιμάσει. Αυτό δε σημαίνει ότι θα σταματήσει και η καταβολή των διδάκτρων.

Αναμένουμε ότι όλοι θα δείξουν κατανόηση και συνεργασία στο θέμα αυτό. Τα δίδακτρα του δεύτερου τριμήνου θα πρέπει να αποπληρωθούν μέχρι και τις 15 Δεκεμβρίου 1999. Μπορείτε, αν θέλετε να δίνετε από τώρα ένα μικρό ποσό, κάθε βδομάδα. Αυτό θα ενισχύσει και το ταμείο μας μέχρι να πραγματοποιηθούν κάποιες εκδηλώσεις που θα αυξήσουν τα έσοδα.

Δανειστική Σχολική Βιβλιοθήκη

Η βιβλιοθήκη του σχολείου μας θα αρχίσει να λειτουργεί ως δανειστική. Τα παιδιά θα μπορούν να δανείζονται τα βιβλία δωρεάν. Παρακαλούμε, συμπληρώστε τη σχετική δήλωση και επιστρέψτε την στο σχολείο το συντομότερο.

Σχολικό κτίριο

Το σχολείο μας είναι ήδη το δεύτερο μεγαλύτερο σχολείο της παροικίας. Οι συνεχώς αυξανόμενοι αριθμοί παιδιών στις μικρότερες τάξεις και η προσπάθειά μας για αναβάθμιση της παρεχόμενης εκπαίδευσης επιβάλλουν την επέκταση του σχολικού κτιρίου. Έχουμε ήδη ζητήσει τη βοήθεια γονέων που είναι αρχιτέκτονες και θα συστήσουμε μια ομάδα που θα επιληφθεί του θέματος. Όσοι ενδιαφέρονται να βοηθήσουν με οποιοδήποτε τρόπο είτε στο σχεδιασμό του νέου κτιρίου, είτε στην εκστρατεία χρηματοδότησης του όλου έργου παρακαλούμε επικοινωνήστε με το γραφείο. Ευχαριστούμε όσους ήδη πρόσφεραν ιδέες και χρήματα. Έχουμε για το σκοπό αυτό ειδικό λογαριασμό.

Οδηγός σπουδών

Ετοιμάζεται και αναμένεται να κυκλοφορήσει σύντομα, μετά την έγκριση της σχολικής επιτροπής, ο οδηγός σπουδών του σχολείου μας. Πρόκειται για μια δίγλωσση έκδοση με πληροφορίες και οδηγίες για οτιδήποτε αφορά τη λειτουργία του σχολείου μας. Θα χαρούμε να έχουμε τα σχόλιά σας.

Έρανος για τους σεισμόπληκτους της Αθήνας

Από τη πρώτη μέρα του σχολείου πολλοί γονείς εξέφρασαν την επιθυμία να βοηθήσουμε οικονομικά τους σεισμόπληκτους αδελφούς μας. Η ανταπόκριση που δείξατε ήταν συγκινητική. Μπορεί οι δικές μας οικονομικές ανάγκες να μην είναι μικρές αλλά αυτό δε σημαίνει πως μπορούμε να κλείνουμε τα μάτια μπροστά στην καταστροφή που έπληξε την Αθήνα. Μαζεύτηκαν ήδη £225.00 και ο έρανος θα συνεχιστεί μέχρι και στο σχολικό μας πανηγύρι. Κάθε βοήθεια είναι σημαντική. Ευχαριστούμε.

Τμήματα ενηλίκων

Ανακοινώσαμε από πέρυσι την πρόθεσή μας να διοργανώσουμε τμήματα ενηλίκων. Το ενδιαφέρον υπήρξε πραγματικά μεγάλο. Έχουμε ήδη 23 αιτήσεις. Σκοπεύουμε να διοργανώσουμε σχετική συνάντηση για να δούμε πώς θα μπορούσαμε να εξυπηρετήσουμε καλύτερα όλους τους ενδιαφερόμενους. Παρακαλούμε, όσους ενδιαφέρονται να επικοινωνήσουν ξανά με το γραφείο.

Εργαστήρι γονέων

Θέλετε να βοηθάτε το παιδί σας στο σπίτι αλλά δεν ξέρετε πώς; Ελάτε στο *Εργαστήρι γονέων*. Θα ανταλλάξετε ιδέες και θα πάρετε πρακτικές λύσεις. Περισσότερα στο επόμενο δελτίο μας.

Γραφείο και εξυπηρέτηση

Πολλές φορές χρειάζεται να μιλήσετε με κάποιον από το σχολείο: την επιτροπή, το διευθυντή ή τους δασκάλους. Η ώρα της προσευχής ή λίγο αργότερα όταν τα παιδιά πηγαίνουν στις τάξεις δεν είναι η καλύτερη. Για την εξυπηρέτησή σας θα υπάρχει πάντα κάποιος στο γραφείο μισή ώρα πριν το τέλος της σχολικής μέρας. Γι αυτό, παρακαλούμε να έρχεστε στο γραφείο για πληρωμές διδάκτρων ή ό,τι άλλο μόνο στο διάστημα αυτό.

Λέσχη –Συγκατάθεση γονέα

Παρακαλώ,
Ενδιαφέρομαι το/α παιδί/α μου
(όνοματεπώνυμο)
α).....
β).....
γ).....
δ).....
να παρακολουθεί/ούν το πρόγραμμα της μαθητικής λέσχης.

- Θα πληρώνω £5.00 για το τρίμηνο
- Θα πληρώνω 50p κάθε φορά για το κάθε παιδί.

Ευχαριστώ
Υπογραφή
**Αντιλαμβάνομαι ότι μπορώ να σταματήσω να φέρνω το παιδί μου αφού ειδοποιήσω το σχολείο.*

Δανειστική Σχολική Βιβλιοθήκη

Παρακαλώ,
Ενδιαφέρομαι το/α παιδί/α μου
(όνοματεπώνυμο)
α).....
β).....
γ).....
δ).....
Να μπορεί/ουν να δανειστεί/ουν βιβλία από τη σχολική βιβλιοθήκη. Αντιλαμβάνομαι ότι σε περίπτωση, καταστροφής ή απώλειας του βιβλίου θα καταβάλλω την αξία του προς το σχολείο.

Ευχαριστώ

Υπογραφή

Διαφημίστε μαζί μας

Πολλοί γονείς έχουν τις δικές τους επιχειρήσεις και χρειάζονται ένα χώρο μέσα στην κοινότητα για να παρουσιάσουν τη δουλειά τους. Μπορείτε να το κάνετε αυτό μέσα από τις στήλες του πληροφοριακού μας δελτίου. Περισσότερες πληροφορίες στο γραφείο του σχολείου.

Ελληνορθόδοξο Σχολείο Αγίου Δημητρίου
Πληροφοριακό Δελτίο 1 *Σεπτέμβριος 1999*

Saint Demetrios Greek Orthodox School
Newsletter 1.....*September 1999*

Welcome

*We are welcoming to our school all our old and new friends, children, parents, teachers. In this Newsletter you may find information on the following issues: Personnel * Voluntary Work * Donations * School Bazaar * School Club * Fees * Library * School Building * Prospectus * Fundraising for the Athens' Earthquake victims * Parents' Workshop * Adult Classes * Advertise with us*

Would you please study this newsletter and keep it in a safe place as it contains important information you will surely need in the future.

Best Wishes for a Happy Year
"Kale Hronia"

Personnel

It is expected that by the end of this week all of the personnel employed by the educational missions will be finalised. In the meanwhile our school year begun and we started functioning properly, employing supply teachers.

Voluntary Work

A huge work was achieved last year by the voluntary work and dedication of parents and friends of our school. Apart from the school committee an endless list of people have been offering their priceless services to our cause. We want to thank them all and call upon anyone who thinks could help us in any way to contact our school office.

Donations

Many friends of our school have been making generous donations towards our needs, at an estimated value of more than **£7000.00**. You could just get an indication by the list that follows: computers (£1500.00), video (£150.00), slides projector (£100.00), library books (£2500.00), desks and chairs (£1500.00), bookshelves (£850.00), office desks (£300.00), table-games (£250.00), CD-ROMs (£25.00), etc.

Events

A number of events are being planned in order to strengthen the links within our community and support financially our effort to enhance the work we do. .

School Bazaar. On 2nd of October 1999 we shall have our school bazaar, which we used to do at the end of the school year. **The Bazaar will start at 11.30 a.m. and finish at 3.30 p.m.** Our Saturday schools will function properly, teaching classes for the remaining time. Children from all our schools will have the chance to dance to the music between 1.00-2.00 p.m. No entrance fee will apply for either children or parents. We will have a Donation Box at the entrance. Kebab, *lokmades*, cakes, refreshments, books, icons, plants, T-shirts, tapes etc. will be on sale. Children could play at the bouncing castle, *tombola* etc. We hope the weather will be fine and everybody will enjoy himself or herself.

We would ask anybody who could bring us some cakes or plants or anything else that we could sell at the bazaar to bring them to school on Saturday morning or Friday evening, 1st Oct. between 6.00 – 8.00 p.m.

Future Events

- School Bazaar..... ***2/10/99***
- 28th October National Day..... ***24.10.99***
- Saint Demetrios' Feast ***26/10/99***
- Community Dinner & Dance..... ***30/10/99***
- Dancing Performance..... ***21.11.99***
- Parents Consultation. ***Beginning of Dec.***
- Christmas parties ..... ***Dec.***
- Christmas Concerts »

School Club

As from Friday 8th of October 1999 a pupils' club will be functioning at our school premises for children aged year 1 to A-Level. Already, the headmaster, the teacher from the C.E.M. and the team of volunteers who are in charge of the club have been preparing the program, the activities and the means to be used in order to meet our cause. A 50p-entrance fee applies for each child or £5.00 per term, as a small contribution towards the great expenses of the club. For more information and registration please contact the office.

School Fees

Our campaign to achieve the payment of old fees and register children from June proved to be a great success. We managed at last to get rid of our dept at the bank that held our hands tight. This, of course, does not mean that we can sit back and relax. Simply, where we started last year with a dept of £12000, this year we start from the scratch. Nevertheless, we can work together not to let such a dept build up again.

Unfortunately, certain cases that haven' responded soon enough to our call for early registration could not be catered for due to lack of spaces and an increased demand for places in early years.

It is very unfortunate that the school can no more accept children without charging them fees. As everybody is aware of, school fees are the main source of income for the school. No other funds are directed towards the school. Despite all the financial pressure, we have not increased school fees for the past four years. We have done so, exactly because we wish to help all the families who face difficulties in paying fees for their children's Greek education. We have the lower school fees in our area and families sending their children to our school are saving from 35 – 145 pounds. One should only look at the fees applied by our neighbouring schools to realise the difference. In addition we would like to ask everybody to appreciate the growing needs of our school which functions not just for 3 hours (like most Gr. Schools) but for 4 h.

Even though our teachers are being paid less than teachers working at our neighbouring schools are, our school expenses remain high and so does the need for school fees.

The parents' committee, is trying hard to find alternative ways of sponsoring the families with a real need. We are already offering assistance to certain cases in the way they are paying their fees. We have

studied the whole issue in depth and we have seen all the cases we have been sponsoring in the past. However, we are not in a position to say to anybody that they do not have to pay fees. We ask everybody's understanding and co-operation on this issue.
A family with one child at school pays around £3.00, (nearly as much as a pack of cigarettes). Each second child at school pays an extra £1.40, each third child pays only 70p, where as every fourth child attends school free.

School Club – Parental Consent

I wish my child/ren
(name & surname)
α).....
β).....
γ).....
δ).....
would be able to follow the school club program.

- I shall pay £5.00 for the whole term
- I shall pay 50p for each session per child.

Thanks

Signed

**I realise that if I wish to stop bringing by child/ren to the club, I will inform the school in advance.*

School Library Service

I wish my child/ren
(name & surname)
α).....
β).....
γ).....
δ).....
would be able to borrow books from the school library. I realise that in case of damage or loss of the book I will have to pay its value to the school.

Thanks

Signed

If some families still find it hard to pay the amount above then please contact our office to fill in the relevant form we have prepared. This, does not mean that the payment of your fees should stop.

We are asking everybody to understand this issue and co-operate with us.
The fees for the second term should be repaid by the 15th of December 1999. You could start paying a small amount from now if you wish. This will further assist our financial recovery until we would gather some funds.

School Library Service

Our school library will expand its service by lending books to our pupils. All our pupils will be able to borrow books without charge. A penalty applies, though, for any books destroyed. Please fill in the relevant form and return ASAP.

School Building

Our school is currently numbering 398 children and is the second biggest school in the Greek community. The expansion of the school building is being forced upon us by the increasing numbers of young children as well as by our effort to enhance the level of education we offer. We have already asked for the help of parents who are architects and we shall form a team to deal with this issue. We call upon anybody who is interested in assisting us in any way, either in fundraising or in the planning of the new site, to come forth and contact our office. We thank all those who have already come up with suggestions and have offered ideas or money. We have a special account for this cause.

Prospectus

The school prospectus is also under preparation and it will soon be published after being verified by the parents committee. Our school prospectus will be bilingual and it will contain information on every issue related to the school. We would like to have your comments on it when you get it.

Fundraising for the Athens Earthquake

Many parents, since the first day back to school, have asked us to do something to help the earthquake victims. Everybody's response to this call was moving. Our own financial needs may not be small but this does not mean that we should turn a blind eye on the disaster that struck Athens. Already £225.00 have been raised and fundraising shall continue even at our school bazaar. Every little bit helps. Thanks.

Adult Classes

Last year we have announced our intention to offer adult classes. We had a great response indeed. We already got 23 applications. The problem lies with finding the right time that would suit everybody. We intent, therefore, to organise a meeting to see how we could cater for all those interested in. Please, do contact the school office if you are one of those people.

Parents' Workshop

Do you want to help your child with his or her Greek but you don't know how? Here is your big chance. Come to our *Parents' Workshop*. You shall meet there other parents with the same worries and needs, you will be able to exchange ideas and come up with practical solutions. Find out about what you could do in our next newsletter.

School Office and Service

Many times there is a need to talk to someone from the school: committee members, the headmaster or the teachers. Assembly and prayer time or when the children go to their classes is not the most suitable time. In order to offer a better service both to the needs of the children and the parents there is always going to be somebody at the school office to serve you half an hour before home time. Therefore, we would like to ask everybody to come to the school office for payment of fees or anything else, only during that time.

Advertise with us

Many parents run their own businesses and would like to have a space to advertise themselves within the community. We can offer you this space within the columns of our newsletter. If you want to now more about this please contact our school office.

Ελληνορθόδοξο Σχολείο Αγίου Δημητρίου
Πληροφοριακό Δελτίο 2 ***Οκτώβριος-Νοέμβριος 1999***

Saint Demetrios Greek Orthodox School
Newsletter 2 ***October-November 1999***

Περιεχόμενα

Στο πληροφοριακό αυτό δελτίο θα βρείτε πληροφορίες για τα ακόλουθα θέματα:

* Προσωπικό * Εθελοντική εργασία * * Δωρεές * Σχολικό Πανηγύρι * Λέσχη* * Ημερολόγια τσέπης * Δίδακτρα * * Πρόγραμμα μελλοντικών εκδηλώσεων * Παρακαλούμε, μελετήστε και φυλάξτε το πληροφοριακό δελτίο γιατί σίγουρα θα χρειαστείτε κάποιες πληροφορίες που περιέχονται εδώ.

Προσωπικό

Οριστικοποιήθηκε το προσωπικό που αποστέλνουν στο σχολείο μας οι Εκπαιδευτικές Αποστολές. Θέλουμε από τις στήλες του δελτίου μας να εκφράσουμε τις ευχαριστίες μας προς τις Εκπαιδευτικές Αποστολές της Ελλάδας και της Κύπρου για τη βοήθεια και τη συμπαράστασή τους στο έργο μας. Στο σχολείο μας εργάζονται τώρα συνολικά 28 διαφορετικοί εκπαιδευτικοί σε 44 θέσεις. Ο αριθμός των παιδιών ανήλθε στα 408.

Ημερολόγια Τσέπης

Μη βιαστείτε να αγοράσετε τα ημερολόγια τσέπης για το 2000 από αλλού. Το σχολείο μας τυπώνει δικά του ημερολόγια τσέπης που θα πωλούνται προς £3.00 από το γραφείο του σχολείου και στην εκκλησία.

Εθελοντική εργασία

Ευχαριστούμε όλους τους γονείς και φίλους του σχολείου μας που συνεχίζουν την εθελοντική προσφορά τους. Χωρίς τη βοήθειά σας το σχολείο μας δε θα έφτανε στο ψηλό επίπεδο που βρίσκεται σήμερα. Πιστεύουμε ότι το παράδειγμά σας θα ακολουθήσουν σύντομα και άλλοι.

Σχολικό Πανηγύρι

Το σχολικό μας πανηγύρι που πραγματοποιήθηκε το Σάββατο 1η Οκτωβρίου σημείωσε μεγάλη επιτυχία. Οικονομικά ενισχύθηκε το σχολικό ταμείο με £980.00. Όσον αφορά την κοινωνική πλευρά δόθηκε ευκαιρία σε γονείς παιδιά και εκπαιδευτικούς να έχουν μια διαφορετική επαφή. Βοήθησε ακόμα στη σύσφιξη των κοινοτικών δεσμών, καθώς τόσοι άνθρωποι βοήθησαν ο καθένας με τον τρόπο του. Θερμές ευχαριστίες σε όλους.

Κοινωνική εκδήλωση, 21.11.99

Ένα ευχάριστο απόγευμα με χορό και τραγούδι προγραμματίζουμε για την Κυριακή 21 Νοεμβρίου στο χωλ της κοινότητας. Παρακαλούμε συμπληρώστε το σχετικό απόκομμα και στείλετέ το στο σχολείο το ταχύτερο.

Δωρεές

Νέες βιβλιοθήκες πρόσφερε και πάλι στο σχολείο μας ο κ. Νικόλαος Μελεμετζιάν. Η Σχολική Βιβλιοθήκη μας εμπλουτίστηκε με βιβλία από τις εκδόσεις του ιδρύματος Λεβέντη καθώς και άλλο υλικό που προσέφερε γεναιόδωρα η κ. Ε. Λεβέντη. Βιβλία έχουν προσφέρει μέχρι τώρα οι κ. Α. Σταματίου, Σ. Προδρόμου, Σ. Κούπτη, Π. Πηλαβάκη, Ο. Σολομώντος-Κουντούρη, Λ. Βανδώρου και ο εκπαιδευτικός σύμβουλος της Ελληνικής Πρεσβείας κ. Γ. Ρεπούσης. Ευχαριστούμε θερμά τους δωρητές.

Λέσχη

Από την Παρασκευή 8 Οκτωβρίου 1999 λειτουργεί μαθητική λέσχη για τα παιδιά του σχολείου μας. Η είσοδος είναι 50p ή £5.00 για το τρίμηνο, για το κάθε παιδί, ως μια μικρή συμβολή στα πολλά έξοδα που θα έχει η Λέσχη. Άλλα ελληνόπουλα, που δεν έρχονται στο σχολείο μας, μπορούν να έρθουν στη Λέσχη μας με είσοδο £1.00 Περισσότερες πληροφορίες και εγγραφή στο γραφείο.

Εκδηλώσεις

Μέσα στα πλαίσια της ευρύτερης προσφοράς του σχολείου μας, της σύσφιξης των δεσμών της κοινότητας όσο και της οικονομικής ενίσχυσης των προσπαθειων που καταβάλλονται για αναβάθμιση του έργου μας, προγραμματίζονται διάφορες εκδηλώσεις. Θα χαρούμε ιδιαίτερα να δούμε μια πλατιά συμμετοχή στις εκδηλώσεις αυτές .

Μελλοντικές Εκδηλώσεις

Για το ημερολόγιό σας

- Εκατοντάχρονα Τράπεζας Κύπρου: ***Παράσταση Καραγκιόζη*** στο Ελληνικό Κέντρο και ξενάγηση στην ***έκθεση με πίνακες για την Κύπρο*** του Γάλλου ζωγράφου Edmond Duthoit (19ος αιώνας).
  Παρασκευή, 19.11.99, 6.30-6.00 μ.μ.
  - *Αναχώρηση Λεωφορείων:* ***5.20 μ.μ.***
  - *Επιστροφή:* ***9.20 μ.μ.***

  Την εκδήλωση και τα έξοδα μετάβασης επιχορηγεί ευγενικά η ***Τράπεζα Κύπρου***.
- Κοινωνική Εκδήλωση με τραγούδι και χορό, **Κυριακή, 21.11.99, 3.00-6.00 μ.μ.**
  Είσοδος Ελεύθερη, μπουφέ, τσάι, ποτά.
  Σκοπός: *Ενίσχυση του σχολικού ταμείου για την αγορά Εθνικών ενδυμασιών.*
- **Συγκεντρώσεις Γονέων-Δασκάλων.**

Α΄ Σχ.	8/12/99	7.00 – 7.45 μ.μ.
Β΄ Σχ.	2/12/99	7.00 – 7.45 μ.μ.
Γ΄ Σχ.	11/12/99	11.45 – 12.45 μ.μ.
Δ΄ Σχ.	11/12/99	4.45 – 5.45 μ.μ.

  Συγκεντρώσεις Γονέων-Διευθυντή

Α΄ Σχ.	8/12/99	7.45 – 8.00 μ.μ.
Β΄ Σχ.	2/12/99	7.45 – 8.00 μ.μ.
Γ΄ Σχ.	11/12/99	12.45 – 1.00 μ.μ.
Δ΄ Σχ.	11/12/99	5.45 – 6.00 μ.μ.

- **Χριστουγεννιάτικες βραδιές**
  - Ελληνική Βραδιά για την Ελληνική Νεολαία, με ζωντανή μουσική από την ορχήστρα «ΖΩΗ»,
    Παρασκευή 10.12.99, 7.30-11.00 μ.μ.
    Είσοδος: £6.00 *προκρατήσεις*
    £8.00 *στην είσοδο*
    (Περιορισμένος αριθμός θέσεων)
  - Χριστουγεννιάτικος χορός για τα παιδιά του Δημοτικού ,
    Παρασκευή 17.12.99, 7.00-9.00 μ.μ.
    Είσοδος: £3.00 *προκρατήσεις*
    (Περιορισμένος αριθμός θέσεων)
- **Χριστουγεννιάτικες Σχολικές Γιορτές**

Α΄ Σχ.	20/12/99	6.50 – 8.00 μ.μ.
Β΄ Σχ.	21/12/99	6.50 – 8.00 μ.μ.
Γ΄ Σχ.	18/12/99	11.45 – 1.00 μ.μ.
Δ΄ Σχ.	18/12/99	4.45 – 6.00 μ.μ.

Οι εκδηλώσεις αυτές στοχεύουν, πρωταρχικά, στο να φέρουν πιο κοντά στο σχολείο τους γονείς, τα παιδιά και την ευρύτερη κοινότητα.

Δίδακτρα

Καταφέραμε μέχρι και το τέλος Οκτωβρίου να μη δημιουργήσουμε χρεωστικό στο λογαριασμό μας στην Τράπεζα. Χρειάζεται όμως να ενισχύσουμε το ταμείο για τα έξοδα των επόμενων μηνών. Η επόμενη δόση των διδάκτρων θα πρέπει να καταβληθεί πριν τις 15 Δεκεμβρίου. Η τρίτη δόση θα πρέπει να καταβληθεί πριν τις 15 Μαρτίου. Πάντως, κάποιες οικογένειες φρόντισαν να αποπληρώσουν το όλο ποσό και αυτό μας βοηθά ιδιαίτερα. Καλούμε όσους μπορούν να πράξουν το ίδιο. Οπωσδήποτε, μέχρι τις 15 Δεκεμβρίου 1999 θα πρέπει όλες οι οικογένειες να εξοφλήσουν τις δόσεις τους για το πρώτο και το δεύτερο τρίμηνο. Περισσότερες πληροφορίες στο γραφείο.

Αλυσίδα Πειθαρχίας

Στο σχολείο μας ακολουθούμε μια πολιτική θετικής ενίσχυσης της συμπεριφοράς των παιδιών. Μετά από έγκριση της σχολικής επιτροπής, καθορίστηκε η αλυσίδα πειθαρχίας για την πρόληψη/αντιμετώπιση προβλημάτων. Η πλήρης εφαρμογή, της πολιτικής αυτής απαιτεί τη συνεργασία όλων των παραγόντων που εμπλέκονται στην εκπαιδευτική διαδικασία: γονέων, εκπαιδευτικών, παιδιών. Παρακαλούμε, φυλάξετε το αντίγραφο της αλυσίδας πειθαρχίας που θα σας στείλουμε.

Βιβλία προς πώληση

Διαθέτουμε προς πώληση μια καταπληκτική σειρά βιβλίων που ετοιμάστηκε στην Κύπρο από τις εκδόσεις «ΚΥΠΡΟΕΠΕΙΑ». Πρόκειται για μια εξαιρετικά καλαίσθητη έκδοση 8 υπέροχων βιβλίων με θέματα από την ιστορία, τη μυθολογία, τα παραμύθια, τη λαογραφία και τη θρησκευτική ζωή της Κύπρου. Τα βιβλία αυτά με πλούσια και εξαιρετικά παραστατική εικονογράφηση προσφέρουν στα παιδιά ευχάριστες και επικοδομητικές ώρες μελέτης και είναι ένα πολύ καλό δώρο που θα μπορούσατε να προσφέρετε για τα Χριστούγεννα.

Το σχολείο μας, μέσα στα πλαίσια της αναβαθμισμένης προσφοράς του στην παιδεία προμηθεύτηκε τα βιβλία αυτά και τα προσφέρει προς πώληση στην εξαιρετικά χαμηλή τιμή των £15.00. Παίρνετε, δηλαδή, το κάθε βιβλίο για λιγότερο από £2.00. Τα βιβλία πωλούνται όλα μαζί και αποτελούν μια ενότητα που καλύπτει τόσο παλαιότερες όσο και σύγχρονες στιγμές από την ιστορία της Κύπρου μας.

Αγοράζοντας τα βιβλία αυτά δεν προσφέρετε απλά στα παιδιά σας ένα βιβλίο, αλλά ενισχύετε την αγάπη τους για το καλό βιβλίο. Παράλληλα, βοηθάτε το σχολείο μας που κερδίζει τόσο πνευματικά με το θετικό αναγνωστικό κλίμα που δημιουργείται, όσο και οικονομικά με ένα μικρό κέρδος από τις πωλήσεις.

Απουσίες

Παρατηρήθηκαν τελευταία πολλές απουσίες παιδιών. Αν υπολογίσει κανείς τις μέρες και τις ώρες λειτουργίας του ελληνικού σχολείου σε σχέση με το αγγλικό και τις άλλες δραστηριότητες που γίνονται θα δει ότι είναι ελάχιστος ο χρόνος που έχουμε στη διάθεσή μας.

Διαθέτουμε μόνο 40 τετράωρες μέρες λειτουργίας του ελληνικού σχολείου, σε σχέση με τις 195 εξάωρες μέρες λειτουργίας του αγγλικού σχολείου. Είμαστε όμως υποχρεωμένοι στο λίγο χρόνο λειτουργίας του ελληνικού σχολείου να λειτουργούμε ως ένα κανονικό σχολείο, με όλες τις υποχρεώσεις, να προωθούμε τη μάθηση και την αγάπη για την πατρίδα μέσα από τη διδασκαλία, τις γιορτές και τις άλλες δραστηριότητες και να προετοιμάζουμε τα παιδιά για εξετάσεις στα ελληνικά, όπου θα πρέπει να σημειώσουν και άριστα αποτελέσματα. Αντιλαμβάνεστε ότι όλα αυτά δε μπορούν να γίνουν με συνεχείς απουσίες των παιδιών για οποιοδήποτε λόγο. Τώρα μπορεί να μην καταλαβαίνετε πόσο σημαντικό είναι αυτό το πράγμα. Είναι όμως τόσο σημαντικό να μη χάνουν τα παιδιά το ελληνικό σχολείο, που τίποτε άλλο δεν πρέπει να επιτρέπεται να παρεμποδίζει τη φοίτησή τους σ' αυτό.

Στοιχεία Παιδιών

Η φόρμα εγγραφής των παιδιών μάς δίνει συγκεκριμένες, περιορισμένες πληροφορίες όσον αφορά την οικογενειακή κατάσταση των παιδιών. Χρειαζόμαστε κάποια στοιχεία που σχετίζονται τόσο με την οικογένεια όσο και με τις δυνατότητες που υπάρχουν για γλωσσική ανάπτυξη. Κάποια από τα στοιχεία που ζητούμε είναι εμπιστευτικά και για αυτό δε θα μπορούσαν να βρίσκονται στη φόρμα εγγραφής. Είναι όμως απαραίτητο να έχουμε τα στοιχεία αυτά για τα παιδιά. Παρακαλούμε να συμπληρώσετε μια φόρμα για το κάθε παιδί και να τη στείλετε πίσω στο σχολείο κλεισμένη σε φάκελλο με το όνομα και την τάξη του παιδιού σας. Είναι πολύ σημαντικό να συμπληρώσετε όλα τα στοιχεία που ζητούμε. Σας διαβεβαιώνουμε ότι τα στοιχεία αυτά που θα μας δώσετε θα τα χειριστούμε με εμπιστευτικότητα και σύμφωνα με τις πρόνοιες του νόμου περί προστασίας πληροφοριών.

Θα σας στείλουμε τις φόρμες στο σπίτι μέχρι το τέλος Νοεμβρίου.

Εργαστήρι γονέων

Θέλετε να βοηθάτε το παιδί σας στο σπίτι με την ανάγνωση και τις ασκήσεις του αλλά δεν ξέρετε πώς; Ελάτε στο *Εργαστήρι γονέων* για να ανταλλάξετε ιδέες με άλλους γονείς και να πάρετε πρακτικές λύσεις.

Α΄ Σχ.	29/11/99	6.15 – 7.00 μ.μ.
Β΄ Σχ.	30/11/99	6.15 – 7.00 μ.μ.
Γ΄ Σχ.	4/12/99	12.15 – 1.00 μ.μ.
Δ΄ Σχ.	4/12/99	2.15 – 3.00 μ.μ.

Γραφείο και εξυπηρέτηση

Το γράψαμε στο προηγούμενο δελτίο μας αλλά δεν έγινε κατανοητό! Το επαναλαμβάνουμε εδώ για όσους δεν το πρόσεξαν.

Πολλές φορές χρειάζεται να μιλήσετε με κάποιον από το σχολείο: την επιτροπή, το διευθυντή ή τους δασκάλους. Η ώρα της προσευχής ή λίγο αργότερα όταν τα παιδιά πηγαίνουν στις τάξεις ***δεν είναι η καλύτερη***. Για την εξυπηρέτησή σας θα υπάρχει πάντα κάποιος στο γραφείο μισή ώρα πριν το τέλος της σχολικής μέρας. Γι αυτό, παρακαλούμε να έρχεστε στο γραφείο για πληρωμές διδάκτρων ή ό,τι άλλο **μόνο στο διάστημα αυτό**.

Διαφημίστε μαζί μας

Πολλοί γονείς έχουν τις δικές τους επιχειρήσεις και χρειάζονται ένα χώρο μέσα στην κοινότητα για να παρουσιάσουν τη δουλειά τους. Μπορείτε να το κάνετε αυτό μέσα από τις στήλες του πληροφοριακού μας δελτίου. Περισσότερες πληροφορίες στο γραφείο του σχολείου.

An English version of this Newsletter could not be ready for the publication date but it will be available on request, as from Monday 15th November 1999. Please ask for your copy at the school's office.

Ελληνορθόδοξο Σχολείο Αγίου Δημητρίου
Πληροφοριακό Δελτίο 2 ***Οκτώβριος-Νοέμβριος 1999***

Saint Demetrios Greek Orthodox School
Newsletter 2 ***October-November 1999***

Contents

In this Newsletter you may find information on the following issues:

* Personnel * Voluntary Work * * Donations * School Bazaar * * School Club * Diaries * Fees * * Forthcoming events *

Would you please study this newsletter and keep it in a safe as it contains important information you will surely need in the future.

Personnel

We have all the personnel employed by the educational missions now in place. We wish to express our thanks toward the educational missions of Greece and Cyprus for their help. Our school is functioning currently with 28 teachers, teaching in 44 teaching positions. Numbers of children increased to 408.

Pocket Diaries 2000

Do not rush to buy your pocket diaries from somewhere else. Our school is printing its own pocket diaries. They will be on sale for £3.00. Ask for yours at the school office.

Voluntary Work

We thank all parents and friends of our school for their continued support and voluntary work. Without your assistance our school would not have reached its high level of achievements. We believe that your example will be followed soon by others.

School Bazaar

Our school bazaar was held with a great success at our school on 2nd of October 1999. Financially, we have supported the school fund with £980.00. As far as the social side is concerned, parents, children and teachers had a different kind of contact. The event helped towards strengthening the links within our community, as so many people helped in their own way. Warm thanks to everybody.

Social Event, 21.11.99

A pleasant afternoon with music and dancing is being organised for Sunday 21November at the community hall. Please complete the reply slips and return to school ASAP.

Donations

Mr Nick Melemedjian has kindly donated again new bookshelves to our school. Our school library has further been enriched with books from the A. G. Leventis Foundation publications as well as other educational material offered generously by Mrs E. Leventis. Books have been donated to us so far by Mrs A. Stamatiou, S. Prodromou, S. Kouttis, P. Pilavakis, O. Solomontos-Kountouri, L. Vandorou and by the educational councillor of the Greek Embassy Mr G. Repoussis. We warmly thank the donors.

School Club

As from Friday 8th of October 1999 a pupils' club is functioning at our school premises for our children. A 50p-entrance fee applies for each child or £5.00 per term, as a small contribution towards the great expenses of the club. Greek friends of our children could also attend our club with an entrance fee of £1.00. For more information and registration please contact the office.

Events

We organise various events within the framework of: the general service our school offers, the establishment of closer links within the community as well as the financial support of our efforts to enhance the work we do. We will be very happy to see a wide participation in these events.

Future events

For your Diary

- Centenary of the Bank of Cyprus: ***Karagiozis Shadow theatre*** at the Hellenic Centre and visit to the ***exhibition with sketches from Cyprus*** by the French Artist Edmond Duthoit (19th Century).
  Friday, 19.11.99, 6.30-8.30 p.m.
  - *Coaches' Departure:* ***5.20 p.m.***
  - *Return:* ***9.20 p.m.***

  The Bank of Cyprus kindly sponsors the event and travel expenses.
- Social event with songs and dancing,
  Sunday, 21.11.99, 3.00-6.00 p.m.
  Entrance Free, buffet, tea drinks.
  Aim: *Support the school fund in order to buy traditional costumes.*
- **Parents-Teachers Consultation.**

1st School	8/12/99	7.00 – 7.45 p.m.
2nd School	2/12/99	7.00 – 7.45 p.m.
3rd School	11/12/99	11.45 – 12.45 p.m.
4th School	11/12/99	4.45 – 5.45 p.m.

Parents-Head Teacher Consultation

1st School	8/12/99	7.45 – 8.00 p.m.
2nd School	2/12/99	7.45 – 8.00 p.m.
3rd School	11/12/99	12.45 – 1.00 p.m.
4th School	11/12/99	5.45 – 6.00 p.m.

- **Christmas Parties**
  - A Greek Night Out For Greek Youth, with live music by «ΖΩΗ»,
    Friday 10.12.99, 7.30-11.00 p.m.
    Entrance: £6.00 *in advance*
    £8.00 *on the day*
    (Limited number of seats)
  - Christmas Party for Primary School Children,
    Friday 17.12.99, 7.00-9.00 p.m.
    Entrance: £3.00 *in advance*
    (Limited number of seats)
- **School Celebrations for Christmas**

1st School	20/12/99	6.50 – 8.00 p.m.
2nd School	21/12/99	6.50 – 8.00 p.m.
3rd School	18/12/99	11.45 – 1.00 p.m.
4th School	18/12/99	4.45 – 6.00 p.m.

These events aim primarily at bringing closer to the school parents, children and the wider community.

Fees

We managed up to the end of October not to create a debit in our account at the bank. However, we further need to support our school fund in order to meet the expenses of the coming months. Your next instalment should be paid in by 15th December 1999. Your third instalment should be paid in by 15th March 1999. Nevertheless, certain families have paid the full amount and this is greatly appreciated, as it offers us a tremendous support. We call upon anyone who can afford to do the same.

In any way, until the 15th of December 1999 all families must repay their instalments for the first and second term. For further information please contact the office.

Adult Classes

We are sorry that we have not come back to you on this issue. Do not think that we stopped working towards this direction. The reason for the delay is simply the priority we give in organising the service we provide for the children. At the beginning of the New Year we shall organise a meeting to see how we could meet the needs all those interested.

Discipline Chain

At our school we follow a positive behaviour management policy. Following the approval of the parents committee we have established since last year a discipline chain in order to prevent/deal with problematic behaviour. The co-operation of all factors involved in the educational process is needed (parents, teachers, children) in order to fully apply the policy. Please study carefully and keep for future reference the Discipline Chain we send home.

Books for Sale

We have for sale a wonderful set of books edited in Cyprus by «ΚΥΠΡΟΕΠΕΙΑ» publications. It is an extremely well presented publication of 8 brilliant books on the history, mythology, fairy tales and religious life of Cyprus. These books have a rich and representative illustration and they offer pleasant and constructive hours of reading. It is a very good gift you could offer for Christmas.

In our effort to enhance the educational service we provide we acquired and we offer the books at the extremely low price of £15.00. Thus, you get each book for less than £2.00. The books are sold in a pack of eight and they constitute a set that covers older as well as modern periods of the history of Cyprus.

Buying these books you do not just offer your children a book but you further support their love for a good book. At the same time you are assisting our school that profits spiritually from the positive reading climate created, as well as financially with a small profit on the sales.

Punctuality - Absences

Many children's absences have been observed lately. Would anybody estimate the days and hours Greek School functions in relation to mainstream English School, taking into consideration the various other activities organised, you would see that the time we have in our discretion is extremely limited. We only function for 40 *(four hours per school day)* days, whereas the English school functions for 195 *(six hours per school day)*.

Yet, parents feel that we have an obligation, within this limited time, to function as a proper school, along with all the commitments that this implies, to promote learning and love for the fatherland through teaching, school events and other activities. We are further required to prepare children for their exams in Greek where them and we are expected to achieve excellent results.

You may realise that all of these can not be achieved with continuous children's absences for any reason. You may not be in a position to realise now how important children's attendance to Greek school is. **It is extremely vital for children not to miss Greek school**. Nothing should constitute an obstacle to their regular attendance. A stone at the top of a pyramid can not rely on air. It sits upon tones of stones that have been carefully laid earlier. The overall appearance is the result of a long process.

Children's Details

The registration forms we currently use give certain limited information as far as the family situation is concerned. We need a more detailed account of the family situation as well as more information on the existing capabilities for language enhancement. Some of the information we require is confidential; therefore it could not appear on the registration form. It is, however, necessary to obtain children's details. We will soon send home a form per child. Would you please complete the form and send back to school in an envelope with the name and class of your child. It is very important to complete all details required. We assure you that these details will be handled with confidentiality and according to the provisions of the Data Protection Act.

Parents' Workshop

Do you want to help your child at home with reading and with his/her Greek homework but you don't know how? Here is your big chance. Come to our *Parents' Workshop*. You shall meet there other parents with the same worries and needs, you will be able to exchange ideas and come up with practical solutions.

1st School	29/11/99	6.15 – 7.00 p.m.
2nd School	30/11/99	6.15 – 7.00 p.m.
3rd School	4/12/99	12.15 – 1.00 p.m.
4th School	4/12/99	2.15 – 3.00 p.m.

School Office and Service

We have written about this in our previous edition but the message did not get through. We repeat it hear for those who have not noticed it.

Many times there is a need to talk to someone from the school: committee members, the headmaster or the teachers. Assembly and prayer time or when the children go to their classes **is not the most suitable time**. In order to offer a better service both to the needs of the children and the parents there is always going to be somebody at the school office to serve you half an hour before home time. Therefore, we would like to ask everybody to come to the school office for payment of fees or anything else, **only during that time**.

Advertise with us

Many parents run their own businesses and would like to have a space to advertise themselves within the community. We can offer you this space within the columns of our newsletter. If you want to now more about this please contact our school office.

We wish to always publish the Newsletter in English and Greek. We are sorry we could not have the English text ready soon enough.

Ελληνορθόδοξο Σχολείο Αγίου Δημητρίου

Ψηφοδέλτιο

Εκλογές για ανάδειξη νέας Σχολικής Εφορείας

[Από 1-1-2001 έως 31-12-2002]

St Demetrios Greek Orthodox School

Ballot-Paper

Elections for the new School Governing Body

[From 1-1-2001 to 31-12-2002]

Δικαίωμα ψήφου έχουν όλες οι οικογένειες των οποίων τα παιδιά φοιτούν στο Ελληνορθόδοξο Σχολείο Αγίου Δημητρίου. Η ψήφιση γίνεται με αναγραφή **X** ή **+** στο τετράγωνο δίπλα στο όνομα του/της υποψηφίου. Κάθε οικογένεια δικαιούται να χρησιμοποιήσει ένα μόνο ψηφοδέλτιο. Μπορείτε να ψηφίσετε από 1-8 υποψηφίους. Αν ψηφιστούν πέραν των οκτώ (8) το ψηφοδέλτιο θεωρείται άκυρο.

All the families with children attending St Demetrios Greek Orthodox School are eligible to vote. Voting will be done by writing **X** or **+** in the square provided next to the name of the candidate. Each family may use only one Ballot-Paper.
You may vote between 1-8 candidates. If more than eight (8) candidates are voted your vote will be invalidated.

Υποψήφιοι/ες	*Ψήφοι Votes*	*Candidates*
Αναστασίου Ανδρούλα *Έχει παιδί στο Β΄ Σχολείο.*		Anastasiou Androula *Has a child in our 2nd School.*
Αντώνη Παναγιώτα *Έχει παιδί στο Α΄ Σχολείο.*		Antoni Panayiota *Has a child in our 1st School.*
Γκρίμγουτ Γεωργία *Έχει παιδιά στο Δ΄ Σχολείο.*		Grimwood Georgia *Has a child in our 4th School.*
Ιωάννου Αρετή *Έχει παιδί στο Β΄ Σχολείο.*		Ioannou Areti *Has a child in our 2nd School.*
Κάκανος Γαβριήλ *Έχει παιδιά στο Δ΄ Σχολείο.*		Kakanos Gabriel *Has children in our 4th School.*
Κάκανου Ελένη Έχει παιδιά στο Δ΄ Σχολείο.		Kakanou Eleni *Has children in our 4th School.*
Κυριάκου Δανάη *Έχει παιδιά στο Α΄ και στο Β΄ Σχολείο.*		Kyriakou Danae *Has children in our 1st and 2nd Schools.*
(Μελεμενής) Κυριάκου Κώστας *Έχει παιδί στο Γ΄ Σχολείο.*		(Melemenis) Kyriakou Costas *Has a child in our 3rd School.*
Κοντάκη Σοφία *Έχει παιδί στο Γ΄ Σχολείο.*		Kontaki Sofia *Has a child in our 3rd School.*
Μάνφορτ Ελένη *Έχει παιδί στο Δ΄ Σχολείο.*		Manford Eleni *Has a child in our 4th School.*
Μάνφορτ Μπράιαν *Έχει παιδί στο Δ΄ Σχολείο.*		Manford Brian *Has a child in our 4th School.*
Πηλαβάκη Παναγιώτα *Έχει παιδιά στο Α΄ και στο Δ΄ Σχολείο.*		Pilavaki Panayiota *Has children in our 1st and 4th Schools.*
Χατζηγεωργίου Ήβη *Έχει παιδί στο Α΄ Σχολείο.*		Hadjigeorgiou Eve *Has a child in our 1st School.*
Χούκγουεϋ Βασιλεία *Έχει παιδί στο Γ΄ Σχολείο.*		Hookway Vassilia *Has a child in our 3rd School.*
Χρίστου Τιμοθέα *Έχει παιδί στο Α΄ Σχολείο.*		Christou Timothea *Has a child in our 1st School.*
Φραγκεσκίδη Παναγιώτα *Έχει παιδί στο Β΄ Σχολείο.*		Frangeskide Panayiota *Has a child in our 2nd School.*

Όλα τα ψηφοδέλτια είναι σφραγισμένα με τη σφραγίδα του σχολείου και υπογραμμένα από τον ιερατικώς προϊστάμενο.
All Ballot-Papers are stamped at the back with the school stamp and are signed by the priest in charge.

Ελληνορθόδοξο Σχολείο Αγίου Δημητρίου

Η εκλογή αντιπροσώπων των γονέων στη Σχολική Εφορεία και η σύσταση μιας δυναμικής Σχολικής Εφορείας που θα αναβαθμίζει συνέχεια το έργο του σχολείου, είναι μια σοβαρή υπόθεση που αφορά όλους τους γονείς, ιδιαίτερα στο σχολείο μας, που ο ρόλος του, πέρα από τη διδασκαλία της γλώσσας, είναι να μεταδώσει την ορθόδοξη πίστη και να διατηρήσει την ελληνική ταυτότητα, εμάς και των παιδιών μας.

Όπως και οι Απόστολοι χρειάστηκε να εκλέξουν ανάμεσα στους ακόλουθους του Χριστού έναν που θα έπαιρνε τη θέση του Ιούδα Ισκαριώτη, έτσι κι εμείς με *προσευχή* και *ευθύνη* θα πρέπει να φροντίσουμε να έχουμε μια ομάδα ανθρώπων που θα ενδιαφέρονται για τα κοινά, θα αγωνιούν και θα αγωνίζονται για να προοδεύει το σχολείο και η κοινότητά μας.

Παρόλο που καλέσαμε τους γονείς πολλές φορές να έρθουν για να ψηφίσουν νέα Σχολική Εφορεία, η ανταπόκριση ήταν πολύ χαμηλή. Οι απαντήσεις που πήραμε στο γράμμα μας και στις εκκλήσεις μας ήταν αρνητικές και στο τέλος μόνο 23 οικογένειες παρευρέθηκαν στην εκλογική συνέλευση. Το αποτέλεσμα ήταν εκείνη την ημέρα να τεθούν οι υποψηφιότητες για τις εκλογές κι έτσι αποφασίστηκε ***να ζητήσουμε από όλες τις οικογένειες να ψηφίσουν*** και ***όσους δεν τους δούμε στο σχολείο να τους στείλουμε τα ψηφοδέλτια στο σπίτι***.

Δυστυχώς χάσατε την ευκαιρία στις 12 Νοεμβρίου, να γνωρίσετε προσωπικά τους υποψηφίους και έτσι ίσως να μη γνωρίζετε όλα τα πρόσωπα που θέτουν υποψηφιότητα. Έχετε όμως το δικαίωμα και την υποχρέωση να αναδείξετε την νέα επιτροπή με τη ψήφο σας. **Η καταμέτρηση των ψήφων θα γίνει το Σάββατο 9 Δεκεμβρίου 2000. Όλα τα ψηφοδέλτια θα πρέπει να φτάσουν κοντά μας μέχρι τις 6.00 μ.μ.**

Πέτρου Β΄ 1:2-11
Εύχομαι η χάρη και η ειρήνη να πληθαίνουν ανάμεσά σας, με τη βαθιά γνώση του Θεού και του Ιησού του Κυρίου μας.
Η θεία δύναμη του μας δώρισε όλα όσα μας χρειάζονται για τη ζωή μας και για τη λατρεία του Θεού, με τη βαθιά γνώση εκείνου που μας κάλεσε με τη δόξα του και τα θαυμαστά του έργα. Έτσι μας δώρισε τις πιο πολύτιμες και τις πιο μεγάλες υποσχέσεις, με τις οποίες θα γίνετε μέτοχοι της θείας φύσεως, και θα αποφύγετε τη φθορά που προκαλούν οι κοσμικές επιθυμίες. Γι αυτό ακριβώς, να καταβάλετε κάθε προσπάθεια για να πλουτίσετε την πίστη σας με την αρετή, την αρετή με τη γνώση, τη γνώση με την αυτοκυριαρχία, την αυτοκυριαρχία με την υπομονή, την υπομονή με την ευσέβεια, την ευσέβεια με την αγάπη για τους αδερφούς, την αγάπη για τους αδερφούς με την αγάπη για όλους. Γιατί, αν αυτά τα έχετε και τα πολλαπλασιάζετε, θα σας βοηθήσουν να γίνετε δραστήριοι και αποδοτικοί για να μπορέσετε να γνωρίσετε βαθύτερα τον Κύριό μας Ιησού Χριστό. Αντίθετα, όποιος δεν τα έχει αυτά είναι τόσο κοντόφθαλμος που δε βλέπει, κι έχει ξεχάσει ότι καθαρίστηκε απ' τις παλιές του αμαρτίες. Γι αυτό, αδερφοί μου, προσπαθήστε ακόμη περισσότερο να διασφαλίσετε την κλήση σας και την εκλογή σας από το Θεό. Γιατί, αν εφαρμόσετε τα παραπάνω, δε θα σκοντάψετε ποτέ. Μ' αυτόν τον τρόπο θα σας χορηγηθεί γενναιόδωρα η είσοδος στην αιώνια βασιλεία του Κυρίου και σωτήρα μας Ιησού Χριστού.

Πράξεις των Αποστόλων, 1:12-26 (απόσπασμα 21-26)
«Πρέπει, λοιπόν, ένας από τους άντρες που ήταν μαζί μας όλον τον καιρό που ο Κύριος, ο Ιησούς, συναναστράφηκε μ' εμάς, αρχίζοντας από τότε που βαφτίστηκε από τον Ιωάννη, ως την ημέρα που αναλήφθηκε από ανάμεσά μας, να γίνει μάρτυρας μαζί μ` εμάς ότι ο Ιησούς αναστήθηκε.»
Πρότειναν δυο: τον Ιωσήφ, που τον έλεγαν Βαρσαββά και που πήρε και το όνομα Ιούστος, και το Ματθία. Ύστερα προσευχήθηκαν και είπαν: «Εσύ, Κύριε, που ξέρεις τις καρδιές όλων, δείξε μας ποιον από τους δυο αυτούς διάλεξες να αναλάβει τη θέση στο λειτούργημα αυτό και στην αποστολή που εγκατέλειψε ο Ιούδας και πήγε στη θέση που του άξιζε». Ύστερα έβαλαν κλήρους με τα ονόματα τους, κι ο κλήρος έπεσε στο Ματθία, που προστέθηκε στους έντεκα αποστόλους.

Πράξεις των Αποστόλων, 6:1-7
«Εκείνες τις μέρες, καθώς μεγάλωνε ο αριθμός των μαθητών, άρχισαν να παραπονιούνται οι ελληνόφωνοι πιστοί εναντίον των εβραιόφωνων, ότι στην καθημερινή διανομή των τροφίμων δε φρόντιζαν τις ελληνόφωνες χήρες όσο έπρεπε. Τότε οι δώδεκα απόστολοι σύναξαν όλους τους μαθητές και είπαν: «Δεν είναι σωστό εμείς ν' αφήσουμε το κήρυγμα του λόγου του Θεού και να ασχολούμαστε με διανομές τροφίμων. Φροντίστε, λοιπόν, αδελφοί, να εκλέξετε απ' ανάμεσά σας εφτά άντρες με καλή φήμη, γεμάτους από τη σοφία του Αγίου Πνεύματος. Αυτούς θα ορίσουμε να κάνουν αυτό το έργο, κι εμείς θα αφιερωθούμε αποκλειστικά στην προσευχή και στο έργο του κηρύγματος». Μ' αυτά τα λόγια συμφώνησε όλη η κοινότητα. Έτσι διάλεξαν το Στέφανο, άνθρωπο γεμάτο πίστη και Άγιο Πνεύμα. Επίσης το Φίλιππο, τον Πρόχορο, το Νικάνορα, τον Τίμωνα, τον Παρμενά και το Νικόλαο από την Αντιόχεια, που προηγουμένως είχε προσχωρήσει στον Ιουδαϊσμό. Αυτούς έφεραν μπροστά στους αποστόλους, που προσευχήθηκαν κι έβαλαν τα χέρια τους στα κεφάλια των εφτά. Στο μεταξύ ο λόγος του Θεού διαδιδόταν. Ο αριθμός των μαθητών στην Ιερουσαλήμ μεγάλωνε πολύ. Ακόμη και ιερείς πάρα πολλοί αποδέχονταν την πίστη.

Παύλου Προς Ρωμαίους 11:2-8
Θυμηθείτε τι λέει η Γραφή για τον Ηλία. Ο Ηλίας κατηγορεί τον Ισραήλ στο Θεό με αυτά τα λόγια: «Κύριε, σκότωσαν τους προφήτες σου και γκρέμισαν τελείως τα θυσιαστήριά σου. Μόνο εγώ απόμεινα ολομόναχος, κι εμένα θέλουν να με σκοτώσουν». Τι του απαντά όμως ο Θεός; «Έχω κρατήσει για τον εαυτό μου ένα υπόλοιπο από εφτά χιλιάδες άντρες που δεν προσκύνησαν το είδωλο του Βάαλ». Έτσι, λοιπόν, και στη σημερινή εποχή υπάρχει ένα υπόλοιπο που το διάλεξε η χάρη του Θεού από τον Ισραήλ. Τους διάλεξε με τη χάρη του ο Θεός, κι όχι με κριτήριο τα έργα τους, γιατί αλλιώς δε θα μπορούσαμε να μιλάμε για χάρη. Αλλά ούτε και τα έργα θα ήταν πια έργα, εφόσον στα έργα ακολουθεί ανταμοιβή και όχι χάρη. Συμπερασματικά μπορούμε να πούμε πως ο Ισραήλ ως σύνολο δεν κατόρθωσε αυτό που επεδίωκε, ενώ το πέτυχαν αυτοί που τους διάλεξε η χάρη του Θεού. Οι υπόλοιποι έπαθαν πώρωση, όπως το προείπε η Γραφή: «Έκανε ο Θεός να ναρκωθεί το πνεύμα τους, τα μάτια τους να μη βλέπουν και τ' αυτιά τους να μην ακούν, ως τα σήμερα».

St Demetrios Greek Orthodox School

The election of a representative Governing Body and the formation of a dynamic Governing Body that will enhance continuously the school's mission is a very important issue. All parents are concerned with this, especially at our school which is called to play a role beyond the teaching of the language to the transmission of the Orthodox faith and the preservation of our Greek identity.

Like the Apostles who needed to elect amongst Jesus' followers one disciple who would take the place abandoned by Judas Iscariot, we likewise have to choose with prayer and responsibility a team of people that will be interested in the common matters, that will fight for the benefit of the school community.

Even though we have called all parents, many times, to come and take part and vote for a new School's Governing Body, the reply we had was minimal. Nearly all replies to our letters and to our appeals were negative. Finally on Sunday 12th November, at our electoral assembly, we only had 23 families turning up. Eventually on that day the list of candidates was drawn. It was decided that ***we should ask all the parents to vote*** and *send the Ballot Papers to everyone that we would not see at school.*

Unfortunately you have missed the opportunity to have met with the candidates on 12th November. However, you still have the right and the obligation to vote for the Governors of the school.

The counting of the votes will be completed on Saturday 9th December 2000. All the ballot Papers should reach us by 6.00 p.m. on Saturday 9th Dec. 00 in order to be valid.

We also send you some texts from the Bible that talk about our responsibilities and the need to select representatives.

Peter B΄ 1:2-11

Grace and peace be multiplied to you in the knowledge of God and of Jesus our Lord, as His divine power has given to us all things that pertain to life and godliness, through the knowledge of Him who called us by glory and virtue, by which have been given to us exceedingly great and precious promises, that through these you may be partakers of the divine nature, having escaped the corruption that is in the world through lust. But also for this very reason, giving all diligence, add to your faith virtue, to virtue knowledge, to knowledge self-control, to self-control perseverance, to perseverance godliness, to godliness brotherly kindness, and to brotherly kindness love.

For, if these things are yours and abound, you will be neither barren nor unfruitful in the knowledge of our Lord Jesus Christ.

For he who lacks these things is shortsighted, even to blindness, and has forgotten that he was cleansed from his own sins.

Therefore, brethren, be even more diligent to make your call and election sure, for if you do these things you will never stumble; for so an entrance will be supplied to you abundantly into the everlasting kingdom of our Lord and Savior Jesus Christ.

Acts of the Apostles, 1:12-26 (extract 21-26)

"Therefore, of these men who have accompanied us all the time that the Lord Jesus went in and out among us, beginning from the baptism of John to that day when He was taken up from us, one of these must become a witness with us of His resurrection."

And they proposed two: Joseph called Barsavas, who was surnamed Justus, and Matthias. And they prayed and said, "You, O Lord, who know the hearts of all, show which of these two You have chosen to take part in this ministry and apostleship from which Judas by transgression fell, that he might go to his own place." And they cast their lots, and the lot fell on Matthias. And he was numbered with the eleven apostles.

Acts of the Apostles, 6:1-6

Now in those days, when the number of the disciples was multiplying, there arose a complaint against the Hebrews by the Hellenists, that their widows were neglected in the daily distribution. Then the twelve summoned the multitude of the disciples and said, "It is not desirable that we should leave the word of God and serve tables. Therefore, brethren, seek out from among you seven men of good reputation, full of the Holy Spirit and wisdom, whom we may appoint over this business; but we will give ourselves continually to prayer and to the ministry of the word." And the saying pleased the whole multitude. And they chose Stephen, a man full of faith and the Holy Spirit, and Philip, Prochorus, Nicanor, Timon, Parmenas, and Nicolas, a proselyte from Antioch, whom they set before the apostles; and when they had prayed, they laid hands on them.

Then the word of God spread, and the number of the disciples multiplied greatly in Jerusalem, and a great many of the priests were obedient to the faith.

Paul, Romans,11:2-8

Do you not know what the scripture says of Elijah, how he pleads with God against Israel, saying, "Lord, they have killed Your prophets and torn Your altars, and I alone am left, and they seek my life"? But what does the divine response say to him? "I have reserved for Myself seven thousand men who have not bowed the knee to Baal." Even so then, at this present time there is a remnant according to the election of grace. And if by grace, then it is no longer of works; otherwise grace is no longer grace. But if it is of works, it is no longer grace; otherwise work is no longer work.

What then? Israel has not obtained what it seeks; but the elect have obtained it and the rest were blinded. Just as it is written: "God has given them a spirit of stupor, eyes that they should not see and ears that they should not hear, to this day."

Ελληνορθόδοξο Σχολείο Αγίου Δημητρίου

St Demetrios Greek Orthodox School

Logan Road / Town Road, Edmonton, London, N9 OLP Telephone: 020 8803 4411

Αγαπητοί γονείς και κηδεμόνες,

Σχολική Εφορεία

Η εκλογική διαδικασία για την ανάδειξη νέας Σχολικής Εφορείας και η καταμέτρηση των ψήφων συμπληρώθηκε το περασμένο Σάββατο 9 Δεκεμβρίου 2000. Οι 8 (οκτώ) γονείς που ψηφίστηκαν, μαζί με άλλα τέσσερα μέλη, που θα διορίσει ο Αρχιεπίσκοπος, θα υπηρετήσουν για δυο χρόνια.

Ευχαριστούμε όλους τους γονείς που έδειξαν ένα μεγάλο ενδιαφέρον για αυτή την προσπάθεια. 178 οικογένειες ψήφισαν για να εκλεγούν τα ακόλουθα πρόσωπα:

- Παναγιώτα Πηλαβάκη 95 ψήφοι
- Ανδρούλα Αναστασίου 94 ψήφοι
- Παναγιώτα Αντώνη 79 ψήφοι
- Δανάη Κυριάκου 79 ψήφοι
- Αρετή Ιωάννου 79 ψήφοι
- Ήβη Χατζηγεωργίου 70 ψήφοι
- Μπράιαν Μάνφορτ 70 ψήφοι
- Παναγιώτα Φραγκεσκίδη 70 ψήφοι

Η νέα Σχολική Εφορεία αναλαμβάνει καθήκοντα από 1η Ιαν. 2000 ως 31η Δεκ. 2002

Σ.Γ.Δ. – Σύνδεσμος Γονέων Δασκάλων

Καλούμε όσους γονείς θα μπορούσαν να διαθέσουν έστω και λίγο χρόνο, για να προσφέρουν εθελοντική βοήθεια στο σχολείο, να γίνουν μέλη των προτεινόμενων Σ.Γ.Δ. Οι Σ.Γ.Δ. ιδρύονται με σκοπό να αναβαθμιστεί η εκπαιδευτική εμπειρία των παιδιών σε ένα οργανωμένο, ασφαλές, φιλικό, ευχάριστο περιβάλλον. Οι Σ.Γ.Δ. θα συνεργάζονται με τη Σχολική Εφορεία, το διευθυντή και τους δασκάλους. Θα αποτελούν μέρος της διοικητικής ομάδας του σχολείου και θα έχουν λόγο στη λήψη αποφάσεων. Θα προσφέρουν ακόμα πρακτική βοήθεια εκεί που χρειάζεται. Το κάθε σχολείο (1ο, 2ο, 3ο, 4ο) θα έχει το δικό του Σ.Γ.Δ. με το δικό του πρόεδρο, γραμματέα, ταμία και μέλη.

Τα μέλη του Σ.Γ.Δ. θα μπορούν να προσφέρουν τη βοήθειά τους σε όποιο τομέα θεωρούν πιο κατάλληλο, σε μια οργανωμένη βάση, σε ένα σύστημα εκ περιτροπής. Δεν υπάρχει περιορισμός στον αριθμό των μελών. Μερικοί από τους τομείς όπου επιβάλλεται να οργανώσουμε την εθελοντική εργασία είναι οι ακόλουθοι:

- ***Μέριμνα Ασφάλειας – Πρώτων Βοηθειών:*** Εκπαίδευση στις Πρώτες Βοήθειες για αντιμετώπιση περιστατικών έκτακτης ανάγκης στο διάλειμμα.
- ***Βιβλιοθήκη:*** Εκπαίδευση στη Βιβλιοθήκη. Καταγραφή βιβλίων, ταξινόμηση, δανεισμός.
- ***Ομάδα Ηλεκτρονικών Υπολογιστών:*** Συμμετοχή στο πρόγραμμα Η/Υ του σχολείου μας. Δημιουργία ιστοσελίδας του σχολείου και της κοινότητας.
- ***Καντίνα Σχολείου:*** Χρειάζονται τουλάχιστον δυο γονείς κάθε φορά για να λειτουργήσει σωστά η καντίνα και να εξυπηρετηθούν όλα τα παιδιά.
- ***Ομάδα Παραδοσιακών Στολών:*** Χρειάζεται μια ομάδα να αναλάβει την ευθύνη για την προστασία, συντήρηση, αγορά, ράψιμο παραδοσιακών στολών. Προσβλέπουμε στη δημιουργία μια ομάδας 25 περίπου προσώπων που θα μοιραστούν μεταξύ τους τα καθήκοντα.
- ***Δημόσιες Σχέσεις***: Ευθύνη δημιουργίας και κυκλοφορίας μηνιαίου πληροφοριακού δελτίου και διοργάνωση δραστηριοτήτων. Σκοπός η προβολή του έργου του σχολείου και της κοινότητας με σκοπό την προσέλκυση επιχορηγήσεων και δωρητών.
- ***Οποιαδήποτε εργασία***: Γονείς που δεν έχουν το χρόνο να ενταχθούν σε μια από τις πιο πάνω ομάδες, αλλά θα μπορούσαν να μας προσφέρουν εθελοντική εργασία έστω και μια φορά κάθε τόσο, θα θέλαμε να μας το δηλώσουν για να οργανωθούμε καλύτερα.

Ελληνορθόδοξο Σχολείο Αγίου Δημητρίου

St Demetrios Greek Orthodox School

Logan Road / Town Road, Edmonton, London, N9 OLP Telephone: 020 8803 4411

Dear parents and carers,

Governing Body

The votes for the election of our new Governing Body have been counted last Saturday 9th December 2000. The 8 (eight) parents who have been elected, along with four members, that will be appointed by the Archbishop, will serve for two years.

We thank all the parents who showed a great interest in this effort. 178 families voted to elect the following:

- Panayiota Pilavaki 95 votes
- Androula Anastasiou 94 votes
- Panayiota Antoni 79 votes
- Danae Kyriakou 79 votes
- Areti Ioannou 79 votes
- Eve Hadjigeorgiou 70 votes
- Brian Manford 70 votes
- Panayiota Frangeskide 70 votes

The new Governing Body will be in effect from 1st Jan. 2000 to 31st Dec. 2002

P.T.A. – Parents Teachers Association

We call upon any parent who could spare any length of time, in order to offer voluntary help to the school to join our newly proposed PTAs. The PTAs will be established in order to work along with the Governors and the teachers for the enhancement of the educational experience of our pupils. They will part of the decision-making team and they will also offer practical help. Each school (1st, 2nd, 3rd, 4th) will have its own PTA with its own chair, secretary, treasurer and members. Members of the PTA will have the opportunity to offer their help to the school on an organized basis in the field they feel most appropriate, on a rotational system. Some of the domains were we desperately need help with voluntary work are the following:

- ***Welfare:*** Parents who will receive training in a fast *First Aid Course* in order to help on a *rotational* system with playground injuries, emergencies and welfare.
- ***Library:*** Parents who will receive training as Librarians in order to start the full scale use of our school library as a lending library to both children and the community.
- ***IT Force:*** A group of parents who are computer literate and/or computer experts. They will be in charge of our IT development program and they will work along with the Head teacher and teachers towards creating a Web Site for our school and community.
- ***Tuck Shop:*** A group of parents who will be in charge of running the tuck shop. We need at least two parents to do the tuck shop every time. We also need to be more organised in this field, in selecting and buying the most appropriate food.
- ***Traditional Costumes Design Team:*** A group of parents, cutters, machinists etc who will work together along with a coordinator *(who has done this before)* in order to make traditional costumes for our school and look after them. We look upon creating a team of 25 people who could split the work amongst them.
- ***Public Relations***: A team of parents that will produce a monthly newsletter and that will work along with the Governing Body, the Head teacher and the teachers in the public relations sector, to promote the work done in the school, in order to attract funding, sponsorships and benefactors.
- ***Any Other Job***: Parents who could help at the school every now and then at any job needed at the premises.

Ελληνορθόδοξο Σχολείο Αγίου Δημητρίου

St Demetrios Greek Orthodox School

Logan Road / Town Road, Edmonton, London, N9 OLP Telephone: 020 8803 4411

Reply slip

I am willing to become a member of the PTA for the following school *(circle).*

1st School Monday/Wednesday
2nd School Tuesday/Thursday
3rd School Saturday morning
4th School Saturday afternoon

I can offer voluntary help *(circle)*

Once a month,
Twice a month,
Three Times a month,
Any time

I wish to help in the following fields: *(circle – you may choose more than one)*

- ***Welfare***
- ***Library***
- ***IT Force***
- ***Tuck Shop***
- ***Traditional Costumes Design Team***
- ***Public Relations***
- ***Any Other Job***

My name is:

……

My telephone is:

……

Signed Date

…… ……

Απάντηση

Θα ήθελα να συμμετέχω στο Σ.Γ.Δ. του ακόλουθου σχολείου *(κυκλώστε).*

Α΄ Σχολείο Δευτέρα/ Τετάρτη
Β΄ Σχολείο Τρίτη/Πέμπτη
Γ΄ Σχολείο Σάββατο πρωί
Δ΄ Σχολείο Σάββατο απόγευμα

Μπορώ να προσφέρω εθελοντική βοήθεια *(κυκλώστε)*

Μια φορά το μήνα
Δυο φορές το μήνα
Τρεις φορές το μήνα
Οποτεδήποτε

Επιθυμώ να βοηθήσω στους ακόλουθους τομείς (*κυκλώστε – μπορείτε να επιλέξετε περισσότερα από ένα):*

- ***Μέριμνα Ασφάλειας – Πρώτων Βοηθειών***
- ***Βιβλιοθήκη***
- ***Ομάδα Ηλεκτρονικών Υπολογιστών***
- ***Καντίνα Σχολείου***
- ***Ομάδα Παραδοσιακών Στολών***
- ***Δημόσιες Σχέσεις***
- ***Οποιαδήποτε εργασία***

Το όνομά μου είναι:

……

Το τηλέφωνό μου είναι:

……

Υπογραφή Ημερομηνία

…… ……

Ελληνορθόδοξο Σχολείο Αγίου Δημητρίου

St Demetrios Greek Orthodox School

Logan Road / Town Road, Edmonton, London, N9 OLP Telephone: 020 8803 4411

Dear parents,

We invite you to the Consultation Meetings with the Teachers and to our School's End of Year Concerts. Please find underneath the program.

Please note the timetables given and come early, in order to be able to meet with your child's teacher. The time shown below for the consultation meetings with your child/ren's teachers will be followed on the actual day. Teachers will not be able to see you at a different time.

Αγαπητοί γονείς,

Σας προσκαλούμε στις συναντήσεις Γονέων Δασκάλων και στις Τελικές Γιορτές του σχολείου μας. Παρακαλούμε προσέξετε πιο κάτω το πρόγραμμα.

Παρακαλούμε φροντίστε να είστε έγκαιρα στο σχολείο για να μπορέσετε να δείτε τους δασκάλους, γιατί θα ακολουθήσουμε το πρόγραμμα αυτό με ακρίβεια. Οι δάσκαλοι δε θα μπορέσουν να σας δουν σε διαφορετικές ώρες από αυτές που προσφέρονται.

Σχολείο	*Συναντήσεις Γονέων – Δασκ.*	*Τελικές Γιορτές*
Α΄ Σχ. Δευτέρα/ Τετάρτη Β΄ Σχ. Τρίτη/Πέμπτη Γ΄ Σχ. Σάββατο πρωί Δ΄ Σχ. Σάββατο απόγευμα	Τετ. ***4/6***, 7.00 – 8.00 μ.μ Πέμ. ***5/6***, 7.00 – 8.00 μ.μ. Σ. π. ***30/6***, 11.30 π.μ.–1.00 μ.μ. Σ. α. ***30/6***, 4.30 μ.μ. –6.00 μ.μ.	Δευτέρα ***9/7***, 7.30 μ.μ. *Ενδεικτικά* Τρίτη ***10/7*** , 6.30 μ.μ. Σάββατο πρωί ***7/7***, 10.00 π.μ. Σάββατο απόγ. ***7/7***, 2.30 μ.μ.

School	*Parental Consultations*	*Christmas Concerts*
1st **Sch.** Monday/Wednesday 2nd **Sch.** Tuesday/Thursday 3rd **Sch.** Saturday morning 4th **Sch.** Saturday afternoon	Wedn. ***4/6***, 7.00 – 8.00 p.m. Thurs. ***5/6***, 7.00 – 8.00 p.m. S. m. ***30/6***, 11.30 a.m.–1.00 p.m Sat. aft. ***30/6***, 4.30 – 6.00 p.m.	Monday ***9/7***, 6.30 p.m. Tuesday ***10/7***, 6.30 p.m. Saturday mor. ***7/7***, 10.00 a.m. Saturday aft. ***7/7***, 2.30 p.m.

Our End of Year Concerts mark the end of the current school year. The School will reopen on Monday 10th Sept. 2001.

Please make sure that you are up to date with Registration, that is the payment of your Autumn term fees. They should have been prepaid, as it is well known, by 15th June 2001. Over 300 children have already been registered.

An extension has been given for Registration and payment of fees until 10th July 2001. No registrations will be possible from 11th July – 9th September 2001

Οι Τελικές Γιορτές σηματοδοτούν και το τέλος της σχολικής χρονιάς. Το Σχολείο ανοίγει πάλι τη Δευτέρα 10 Σεπτ. 2001.

Παρακαλούμε, βεβαιωθείτε ότι έχετε διευθετήσει τις υποχρεώσεις σας σχετικά με τα δίδακτρα. Η δόση για το α΄ τρίμηνο θα έπρεπε να είχε πληρωθεί ως τις 15 Ιουνίου 2001. Ήδη έχουν εγγραφεί πάνω από 300 παιδιά.

Δόθηκε παράταση των εγγραφών και της πληρωμής των διδάκτρων ως τις 10 Ιουλίου 2001. Είναι αδύνατο να γίνουν οποιεσδήποτε εγγραφές μεταξύ 11 Ιουλίου και 9 Σεπτεμβρίου 2001

Ελληνορθόδοξο Σχολείο Αγίου Δημητρίου

St Demetrios Greek Orthodox School

Logan Road / Town Road, Edmonton, London, N9 OLP Telephone: 020 8803 4411

Στις 30 Σεπτεμβρίου 2001 θα γίνουν τα εγκαίνια της εκκλησίας μας. Όπως όταν βαφτίζεται ένα μωρό γίνεται μια μεγάλη χαρά και γιορτή για την οικογένεια, έτσι και τα εγκαίνια είναι μια μεγάλη χαρά και μια σπουδαία γιορτή για όλους μας.

Τη Δευτέρα 2 Ιουλίου, στις 8.15 το βράδυ θα γίνει μια σύσκεψη των Συνδέσμων Γονέων, της Βοηθητικής Αδελφότητας και όσων νομίζουν ότι θα μπορούσαν να βοηθήσουν για να διοργανώσουμε αυτό το γιορτασμό.

Είσαστε όλοι καλεσμένοι & ευπρόσδεκτοι.

On 30th September 2001 the ceremony of the Consecration of St Demetrios Church will take place. Like in a Christening, this event brings joy and festivity for the community as a whole. It is a feast for all.

On Monday 2nd July, at 8.15 p.m. we are holding a meeting with the participation of the Parents Associations, the Ladies Auxiliary Committee and anybody interested in helping towards the organisation of the feast.

You are all invited and welcome to attend.

Ελληνορθόδοξο Σχολείο Αγίου Δημητρίου
ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ 1971

St Demetrios Greek Orthodox School
ESTABLISHED 1971

Logan Road / Town Road, Edmonton, London, N9 OLP Telephone: 020 8803 4411

Greek Orthodox Community of St Demetrios of Edmonton is a Registered Charity, No. 281574

IMPORTANT NOTICE

Dear Parents / Guardians,

8th November 2003

Visit to the British Museum 15th November 2003

The visit that we were organizing for the British Museum has been rescheduled for the 15th November 2003. **All children from years 3,4,5 & 6 should attend** as this forms part of our study on the Ancient Greeks and the Olympic Games. Children should **bring with them a packed lunch (a pack of crisps & a drink) with their names on it** (This will be put in a box as children are not allowed to carry food with them in the museum. Children should wear back/white so that they could be easily identifiable. The trip will cost two pounds per child.

All children attending should bring the money along with the reply slip signed by their parents or guardians, otherwise they will not be able to participate or even stay at school, because all their teachers will be in charge of their classes at the museum. Departure from school has been arranged for 2.05 p.m. and return by 6.00 p.m. In order to achieve this everybody should be at school by 1.55 p.m.

We advise our children from our 2nd school (Tuesday/Thursday) to take part in the afternoon group. If children from our 2nd school (Tuesday/Thursday) wish to come with the morning group, they should specify so on the reply slip.

Latest Reply by Thursday 13th November 2003.

✂---------- Reply Slip ----------

I, the undersigned (name of parent)....., parent of (name of child)....., attending class (year)....., at St Demetrios Greek Orthodox School, give permission to my child to participate at the trip to the British Museum on Saturday 15th November 2003, in order to study the Ancient Greeks and the Ancient Greek Olympic Games. I enclose the sum of £2.00 towards the traveling expenses. I do understand that children should be at school, at least, by **1.55 p.m. (afternoon) / 8.55 a.m. (morning).**

Signed

..... Date.....November 2003

Ελληνορθόδοξο Σχολείο Αγίου Δημητρίου

St Demetrios Greek Orthodox School

Logan Road / Town Road, Edmonton, London, N9 OLP Telephone: 020 8803 4411

Important School Facts for Everyone.

The School Governors feel that it is important to publicise the figures of the basic school budget for the current academic year, 2000-2001. We hold no secrets. Any parent can check the figures. We believe that if everyone is aware of the school's financial situation then they should be able to understand and justify the policies with regard to the collection of fees.

The annual income in Fees [1]	*£48215.00*
Fees collected until 22nd June 2001	*£43267.00 -*
Balance:	***£4948.00***

Fees lost because children left [2]	*£1653.00*
Fees not collected yet	***£3295.00 +***
Total:	*£4948.00*

A total of 46 teachers have been working at the school for the current academic year, 2000-2001. The School has employed 28 teachers. A further 8 teachers were employed by Greece and 10 teachers by Cyprus with the additional provision of books free of charge.

Fees collected until 22nd June 2001	*£43267.00*
Net Teachers' salaries (NI & Tax not included)	*£46760.00 -*
Balance:	***£-3493.00***

NI & Tax for the year ended 5th April 2001	*£9733.00*
Previous Balance:	*£3493.00 +*
Total in Debit:	***£13226.00***

We have raised an additional £3500.00, which was spent towards the purchase of the Programs and Licences for our computer software. The Ladies Auxiliary Committee has donated £1400.00 towards the transfer of the Porta-Cabins.

However, even if all the fees were paid in on time we would still need an extra ***£8278*** to cover for our basic costs. It is clear that we all need to work together in order to facilitate the school to function properly. We will not raise the fees but everyone needs to keep up paying their fees on time and help with fundraising. We should be able to have the resources to provide our children with an enhanced educational experience. They deserve it!

---

[1] This annual income is depending on the number of children registered per year. 455 children have been registered for the current academic year. 39 children have left. Some of them attended school just for a few sessions, others for one or two terms. 416 children attend school presently.

[2] The annual income of £48215.00 is based on the total of fees that should be paid to the school. Children who leave the school do not pay for the terms they do not attend (even though they have upheld the places of other pupils who came to register). In the past, much more income was lost because fees were not prepaid. The amount of £1653.00, which is currently a loss for the school budget, would have been an estimated £5000.00, if we did not introduce pre-payment of school fees. One can only estimate how much money was lost in the past when an estimated 30-40 children abandon school per year. ***Therefore, the pre-payment of school fees is a necessIty.***

Ελληνορθόδοξο Σχολείο Αγίου Δημητρίου

St Demetrios Greek Orthodox School

Logan Road / Town Road, Edmonton, London, N9 OLP Telephone: 020 8803 4411

Σημαντικά στοιχεία για τον καθένα.

Η Σχολική Εφορεία νιώθει ότι είναι σημαντικό να δημοσιοποιηθούν τα στοιχεία που αφορούν στο βασικό προϋπολογισμό του σχολείου για την τρέχουσα ακαδημαϊκή χρονιά, 2000-2001. Δεν υπάρχουν μυστικά. Ο κάθε γονιός μπορεί να ελέγξει τα στοιχεία αυτά. Πιστεύουμε ότι αν ο κάθε ένας γνωρίζει την οικονομική κατάσταση του σχολείου τότε θα μπορεί να κατανοήσει και να δικαιολογήσει την πολιτική που εφαρμόζεται αναφορικά με τη συλλογή των διδάκτρων.

Ετήσιο εισόδημα σε δίδακτρα [371]	*£48215.00*
Δίδακτρα που πληρώθηκαν μέχρι τις 22 Ιουνίου 2001	*£43267.00 -*
Υπόλοιπο:	***£4948.00***

Δίδακτρα χαμένα γιατί έφυγαν τα παιδιά [372]	*£1653.00*
Δίδακτρα που ακόμα να πληρωθούν	***£3295.00 +***
Σύνολο:	*£4948.00*

Συνολικά 46 εκπαιδευτικοί εργάστηκαν για την τρέχουσα ακαδημαϊκή χρονιά, 2000-2001. Το σχολείο εργοδότησε 28 εκπαιδευτικούς. Επιπρόσθετα, 8 εκπαιδευτικοί εργοδοτήθηκαν από την Ελλάδα και 10 από την Κύπρο, με δωρεά επίσης των βιβλίων, από τις δυο κυβερνήσεις.

Δίδακτρα που πληρώθηκαν μέχρι τις 22 Ιουνίου 2001	*£43267.00*
Καθαροί Μισθοί Δασκάλων (Δεν περιλαμβάνονται Κ.Α. & Φόρος)	*£46760.00 -*
Χρεωστικό Υπόλοιπο:	***£-3493.00***

Κ.Α. & Φόρος για τη χρονιά που τέλειωσε στις 5 Απριλίου 2001	*£9733.00*
Προηγούμενο Χρεωστικό Υπόλοιπο:	*£3493.00 +*
Συνολικό Χρεωστικό:	***£13226.00***

Μαζέψαμε από εκδηλώσεις/λαχεία το επιπρόσθετο ποσό £3500.00, που δαπανήθηκε για την αγορά προγραμμάτων για τους ηλεκτρονικούς υπολογιστές. Η Βοηθητική Αδελφότητα Κυριών δώρισε £1400.00 για τη μεταφορά των Λυόμενων-Τάξεων.

Ακόμα όμως και αν πληρώνονταν όλα τα δίδακτρα από την αρχή, θα χρειαζόταν να βρούμε ακόμα ***£8278*** για να καλύψουμε τα βασικά μας κόστα. Είναι φανερό ότι χρειάζεται να συνεργαστούμε όλοι για να βοηθήσουμε το σχολείο να λειτουργεί κανονικά. Δε θα αυξήσουμε τα δίδακτρα για να καλύψουμε τη διαφορά αλλά ο κάθε ένας θα πρέπει να πληρώνει τα δίδακτρά του στην ώρα τους και να βοηθά όσο μπορεί τις προσπάθειες για συλλογή βοήθειας. Θα πρέπει να μπορούμε να έχουμε τα απαραίτητα μέσα για να έχουν τα παιδιά μας μια αναβαθμισμένη εκπαιδευτική εμπειρία. Τους αξίζει!

---

[371] *Αυτό το ετήσιο εισόδημα στηρίζεται στον αριθμό των παιδιών που εγγράφονται κάθε χρόνο. 455 παιδιά ενεγράφησαν κατά την τρέχουσα σχολική χρονιά, 39 παιδιά διέκοψαν τη φοίτησή τους. Κάποια φοίτησαν μόνο λίγες φορές, άλλα μόνο το πρώτο ή/και το δεύτερο τρίμηνο. 416 παιδιά φοιτούν στο σχολείο σήμερα.*

[372] *Το ετήσιο εισόδημα των £48215.00 βασίζεται στο σύνολο των διδάκτρων που πρέπει να καταβάλλονται στο σχολικό ταμείο. Τα παιδιά που σταματούν να φοιτούν δεν πληρώνουν για τα τρίμηνα που δεν παρακολούθησαν μαθήματα. (παρόλο που κατακράτησαν τις θέσεις άλλων παιδιών που ήρθαν να εγγραφούν και δεν υπήρχαν θέσεις). Στο παρελθόν, χανόταν ένα πολύ μεγαλύτερο εισόδημα γιατί δεν προ-πληρώνονταν τα δίδακτρα. Το ποσό των £1653.00, που είναι φέτος ζημιά για το σχολείο, θα ήταν περίπου £5000.00, αν δεν είχαμε εισαγάγει την προπληρωμή των διδάκτρων. Μπορεί κανείς να υπολογίσει πόσα λεφτά χάνονταν όταν περίπου 30-40 παιδιά το χρόνο διακόπτουν τη φοίτησή τους.*

Γι αυτό η προπληρωμή των διδάκτρων είναι μια αναγκαιότητα.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΣΤ΄

Ημερολόγιο Δραστηριοτήτων

Ελληνορθόδοξο Σχολείο Αγίου Δημητρίου

St Demetrios Greek Orthodox School

Logan Road / Town Road, Edmonton, London, N9 OLP Telephone: 020 8803 4411

Ετήσιος Προγραμματισμός Έναρξης/Λήξης Εργασιών, Διακοπών, Εκδηλώσεων

Το φυλλάδιο αυτό περιλαμβάνει τον προκαταρκτικό ετήσιο προγραμματισμό για την έναρξη και λήξη των εργασιών κατά τρίμηνα, τις διακοπές Χριστουγέννων και Πάσχα και τις διάφορες σχολικές εκδηλώσεις που διοργανώνονται κατά τη διάρκεια του έτους. Το Ελληνορθόδοξο Σχολείο Αγίου Δημητρίου θα λειτουργήσει κατά την τρέχουσα σχολική χρονιά 39 εβδομάδες. Οι δάσκαλοι των εκπαιδευτικών αποστολών που προτίθενται να απουσιάσουν κατά την περίοδο των διακοπών ημιτριμήνου (22-27/10/2001 και 22-23/2/2002) παρακαλούνται να ενημερώσουν έγκαιρα το γραφείο, για τις ανάλογες διευθετήσεις. Το σχολείο δε διακόπτει τη λειτουργία του παρά μόνο για τα Χριστούγεννα και το Πάσχα. Η περίοδος των διακοπών του θερινού ημιτριμήνου είναι εργάσιμη για όλο το προσωπικό γιατί το σχολείο κλείνει νωρίτερα. Δεν περιλαμβάνονται εδώ οι ημερομηνίες για τους μηνιαίους εκκλησιασμούς όπως επίσης και για τις εξετάσεις GCSE, AS και A-Level. Οι ημερομηνίες αυτές ή όποιες άλλες προσθήκες ή αλλαγές θα σας κοινοποιηθούν εγγράφως.

Παρακαλούμε, όπως ληφθούν σοβαρά υπ' όψιν οι ημερομηνίες που παρατίθενται για τον προγραμματισμό των διακοπών σας.

Παρακαλούμε, φυλάξετε τον προγραμματισμό για αναφορά κατά τη διάρκεια του έτους.

Α΄ Τρίμηνο Έναρξη: Δευτέρα 10 Σεπτ. 2001 Λήξη: Σάββατο 22 Δεκ. 2001

Εσπερινός Εγκαινίων Ναού 29 Σεπτ. 2001
Τελετή Εγκαινίων Ναού 30 Σεπτ. 2001

Εθνική Επέτειος 28ης Οκτωβρίου 1940

Σχολικοί Εορτασμοί	Τετάρτη	17/10/2001	6.30 μ.μ.	Α΄ Σχολείο
	Πέμπτη	18/10/2001	6.30 μ.μ.	Β΄ Σχολείο
	Σάββατο πρωί	20/10/2001	11.30 π.μ.	Γ΄ Σχολείο
	Σάββατο απόγ.	20/10/2001	4.30 μ.μ.	Δ΄ Σχολείο
Εκκλησιασμός - Δοξολογία	Κυριακή	28/10/2001	11.30 π.μ.	Όλα τα σχολεία

Εκδηλώσεις για τα Τριαντάχρονα του Σχολείου Α΄: 17-24 Νοεμβρίου 2001

Χριστουγεννιάτικες Γιορτές

Σχολικοί Εορτασμοί	Τετάρτη	19/12/2001	6.30 μ.μ.	Α΄ Σχολείο
	Πέμπτη	20/12/2001	6.30 μ.μ.	Β΄ Σχολείο
	Σάββατο πρωί	22/12/2001	11.30 π.μ.	Γ΄ Σχολείο
	Σάββατο απόγ.	22/12/2001	4.30 μ.μ.	Δ΄ Σχολείο

Χριστουγεννιάτικα Πάρτυ (Θα οριστικοποιηθεί αργότερα)

Β΄ Τρίμηνο Έναρξη: Δευτέρα 7 Ιαν. 2001 Λήξη: Σάββατο 27 Απρ. 2001

Εορτή των Γραμμάτων / Μνήμη Τριών Ιεραρχών

Κοινός Εκκλησιασμός – Δοξολογία Κυριακή 27/01/2002 11.30 π.μ.

Έκθεση Βιβλίου Από 26η Ιαν. έως 1η Φεβρ. 2002

Εθνικές Επέτειοι 25ης Μαρτίου 1821 και 1ης Απριλίου 1955

Σχολικοί Εορτασμοί	Δευτέρα	25/03/2001	6.30 μ.μ.	Α΄ Σχολείο
	Τρίτη	26/03/2001	6.30 μ.μ.	Β΄ Σχολείο
	Σάββατο πρωί	23/03/2001	11.30 π.μ.	Γ΄ Σχολείο
	Σάββατο απόγ.	23/03/2001	4.30 μ.μ.	Δ΄ Σχολείο
Εκκλησιασμός - Δοξολογία	Κυριακή	24/03/2001	11.30 π.μ.	Όλα τα σχολεία

Εκδηλώσεις για τα Τριαντάχρονα του Σχολείου Β΄: 1 - 7 Απριλίου 2002

Γ΄ Τρίμηνο Έναρξη: Δευτέρα 13 Μαΐου 2002 Λήξη: Σάββατο 06 Ιουλίου 2001

Ετήσια Χοροεσπερίδα 19 ή 26 Μαΐου (Θα οριστικοποιηθεί αργότερα)

Εξετάσεις GCSE, AS, A-Level (Θα οριστικοποιηθεί αργότερα)

Εκδηλώσεις για τα Τριαντάχρονα του Σχολείου Γ΄: 10 - 15 Ιουνίου 2002

Γιορτές για τη Λήξη του Σχολικού Έτους

Σχολικοί Εορτασμοί	Τετάρτη	03/07/2001	6.30 μ.μ.	Α΄ Σχολείο
	Πέμπτη	04/07/2001	6.30 μ.μ.	Β΄ Σχολείο
	Σάββατο πρωί	06/07/2001	11.30 π.μ.	Γ΄ Σχολείο
	Σάββατο απόγ.	06/07/2001	4.30 μ.μ.	Δ΄ Σχολείο

Σημ.:

Στο τέλος κάθε τριμήνου διοργανώνονται επισκέψεις γονέων, συνήθως μια βδομάδα πριν τη λήξη του τριμήνου. Συγκεκριμένες ημερομηνίες θα ανακοινωθούν αργότερα

Ελληνορθόδοξο Σχολείο Αγίου Δημητρίου

St Demetrios Greek Orthodox School

ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ 1971 *ESTABLISHED 1971*

Logan Road / Town Road, Edmonton, London, N9 OLP Telephone: 020 8803 4411

Greek Orthodox Community of St Demetrios of Edmonton is a Registered Charity, No. 281574

Ετήσιος Προγραμματισμός Έναρξης/Λήξης Εργασιών, Διακοπών, Εκδηλώσεων

Α΄ Τρίμηνο Έναρξη: Δευτέρα 9 Σεπτ. 2002 Λήξη: Σάββατο 21 Δεκ. 2002

	Ημ.	Ώρα	Σχολείο	Εκδήλωση
Σεπτέμβριος 2002	7	9:00-13:00	Γ΄	Συνεδρίαση Προσωπικού – Ενημέρωση
		13:00-14:00	Γ΄	Φιλοξενία - Γεύμα
		14:00-16:00	Δ΄	Συνεδρίαση Προσωπικού – Προγραμματισμός
	9	20:00-21:00	Α΄	Συνεδρίαση Προσωπικού – Ενημέρωση
	10	20:00-21:00	Β΄	Συνεδρίαση Προσωπικού – Ενημέρωση
	18	18:00-18:30	Α΄	Αγιασμός
	19	18:00-18:30	Β΄	»
	21	9:00-9:30	Γ΄	»
	21	14:00-14:30	Δ΄	»
Οκτώβριος 2002	5	18:00-19:00	Γ΄, Δ΄	Μηνιαία Συνεδρίαση Προσωπικού: Διδακτικό Υλικό – Γιορτές (Πρ/σμός)
	7	20:00-21:00	Α΄	» »
	8	20:00-21:00	Β΄	» »
	12	14:00-15:10	Δ΄	Εκκλησιασμός – Θεία Λειτουργία για παιδιά
	16	18:00-19:10	Α΄	» »
	17	18:00-19:10	Β΄	» »
	19	9:00-10:10	Γ΄	» »
	26	*9:00-13:00*	*Όλα*	*Εορτή – Πανήγυρις Αγίου Δημητρίου (Σχολική Αργία – Εκκλησιασμός)*
Νοέμβριος 2002	2	11:30-13:00	Γ΄	Εορτασμός Εθνικής Επετείου 28ης Οκτωβρίου 1940
	2	16:30-18:00	Δ΄	» »
	3	*11:30-12:30*	*Όλα*	*Δοξολογία Εθνικής Επετείου 28ης Οκτωβρίου 1940*
	4	18:30-20:00	Α΄	Εορτασμός Εθνικής Επετείου 28ης Οκτωβρίου 1940
	5	18:30-20:00	Β΄	» »
	9	*18:45-20:15*	*Όλοι Εκ.*	*Α΄ Κοινή Εκπαιδευτική Συνάντηση*
				Ολυμπιακή Παιδεία – Οργάνωση Σχολείου
	11	18:00-19:10	Α΄	Εκκλησιασμός – Θεία Λειτουργία για παιδιά
	16	9:00-10:10	Γ΄	» »
	19	18:00-19:10	Β΄	» »
	23	14:00-15:10	Δ΄	» »
Δεκέμβριος 2002	2	20:00-21:00	Α΄	Μηνιαία Συνεδρίαση Προσωπικού: Επισκέψεις Γονέων – Χρ. Γιορτή
	3	20:00-21:00	Β΄	» »
	7	18:00-19:00	Γ΄	» »
	7	14:00-15:10	Δ΄	Επισκέψεις Γονέων - Εκκλησιασμός / Θεία Λειτουργία
	10	18:00-19:10	Β΄	» »
	11	18:00-19:10	Α΄	» »
	14	9:00-10:10	Γ΄	» »
	18	18:30-20:00	Α΄	Χριστουγεννιάτικη Γιορτή
	19	18:30-20:00	Β΄	» »
	21	11:30-12:30	Γ΄	» »
	21	16:30-18:00	Δ΄	» »

Το Ελληνορθόδοξο Σχολείο Αγίου Δημητρίου λειτουργεί κατά την τρέχουσα σχολική χρονιά 39 εβδομάδες. Το σχολείο δε διακόπτει τη λειτουργία του παρά μόνο για τα Χριστούγεννα και το Πάσχα. Οι εκπαιδευτικοί των εκπαιδευτικών αποστολών που προτίθενται να απουσιάσουν κατά την περίοδο των διακοπών ημιτριμήνου (21-26/10/2002 και 17-22/2/2003) ή για τις εκλογές στην Ελλάδα ή στην Κύπρο, παρακαλούνται να ενημερώσουν με σημείωμά τους έγκαιρα το γραφείο, για τις ανάλογες διευθετήσεις. Όλοι οι εκπαιδευτικοί οφείλουν να ενημερώνουν το διευθυντή εγγράφως σχετικά με τις οποιεσδήποτε απουσίες τους. Η περίοδος των διακοπών του θερινού ημιτριμήνου είναι εργάσιμη για όλο το προσωπικό γιατί το σχολείο κλείνει νωρίτερα. Στα θέματα αυτά οι εκπαιδευτικοί των αποστολών πράττουν σύμφωνα με τις ανάλογες οδηγίες των γραφείων εκπαίδευσης.

Β΄ Τρίμηνο Έναρξη: Τρίτη 7 Ιαν. 2003 Λήξη: Σάββατο 19 Απρ. 2003

	Ημ.	Ώρα	Σχολείο	Εκδήλωση
Ιανουάριος 2003	*6*		*Α΄*	*Άγια Θεοφάνια (Σχολική Αργία)*
	7	20:00-21:00	Β΄	Μηνιαία Συνεδρίαση Προσωπικού:
	8	20:00-21:00	Α΄	» »
	11	18:00-19:00	Γ΄, Δ΄	» »
	11	14:00-15:10	Δ΄	Εκκλησιασμός – Θεία Λειτουργία για παιδιά
	15	18:00-19:10	Α΄	» »
	23	18:00-19:10	Β΄	» »
	25	9:00-10:10	Γ΄	» »
	26	*11:30-12:30*	*Όλα*	*Δοξολογία Γιορτής Γραμμάτων Τριών Ιεραρχών*
Φεβρουάριος '03	*8*	*18:45-20:15*	*Όλοι Εκ.*	*<u>Β΄ Κοινή Εκπαιδευτική Συνάντηση</u>* *Ολυμπιακή Παιδεία – Αξιολόγηση*
	8	14:00-15:10	Δ΄	Εκκλησιασμός – Θεία Λειτουργία για παιδιά
	19	18:00-19:10	Α΄	» »
	20	18:00-19:10	Β΄	» »
	22	9:00-10:10	Γ΄	» »
Μάρτιος 2003	1	18:00-19:00	Γ΄, Δ΄	Μηνιαία Συνεδρίαση Προσωπικού:
	3	20:00-21:00	Α΄	» »
	4	20:00-21:00	Β΄	» »
	13	18:00-19:10	Β΄	Εκκλησιασμός – Θεία Λειτουργία για παιδιά
	15	10:30-11:10	Γ΄	» » *(Ψυχοσάββατο)*
	19	18:00-19:10	Α΄	» »
	22	14:00-15:10	Δ΄	» »
	25	18:30-20:00	Α΄	Εορτασμός Εθνικών Επετείων 25ης Μαρτ. 1821 & 1ης Απρ. 1955
	26	18:30-20:00	Β΄	» » »
	29	11:30-12:30	Γ΄	» » »
	29	16:30-18:00	Δ΄	» » »
	30	*11:30-12:30*	*Όλα*	*Δοξολογία Εθνικών Επετείων 25ης Μαρτ. 1821 & 1ης Απρ. 1955*
Απρίλιος 2003	2	20:00-21:00	Α΄	Μηνιαία Συνεδρίαση Προσωπικού: Επισκέψεις Γονέων – Προγ/σμός
	3	20:00-21:00	Β΄	» »
	7	18:00-19:00	Γ΄-Δ΄	» »
	10	18:00-19:10	Β΄	Επισκέψεις Γονέων - Εκκλησιασμός / Θεία Λειτουργία
	12	14:00-15:10	Γ΄	» »
	12	9:00-10:10	Δ΄	» »
	16	18:00-19:10	Α΄	» »

Γ΄ Τρίμηνο Έναρξη: Τρίτη 6 Μαΐου 2002 Λήξη: Σάββατο 05 Ιουλίου 2003				
	Ημ.	Ώρα	Σχολείο	Εκδήλωση
Μάιος 2003	*5*		*Α΄*	*(Τραπεζική Αργία)*
	6	20:00-21:00	Β΄	Μηνιαία Συνεδρίαση Προσωπικού:
	7	20:00-21:00	Α΄	» »
	10	18:00-19:00	Γ΄, Δ΄	» »
	10	14:00-15:10	Γ΄	Εκκλησιασμός – Θεία Λειτουργία για παιδιά
	19	18:00-19:10	Α΄	» »
	29	18:00-19:10	Β΄	» »
	31	9:00-10:10	Δ΄	» »
	26		*Α΄*	*(Τραπεζική Αργία)*
	27		*Όλα*	*Δεκαπενθήμερο Αξιολόγησης Εργασίας Παιδιών*
Ιούνιος 2003	*9*		*Όλα*	*Εβδομάδα Ολυμπισμού* *(ολοκλήρωση α΄ φάσης Ολυμπιακής Παιδείας)*
	14	*18:45-20:15*	*Όλοι Εκ.*	*Γ΄ Κοινή Εκπαιδευτική Συνάντηση* *Απολογισμός Σχολικού Έτους – Εκθέσεις Εκπαιδευτικών*
	21	9:00-10:10	Γ΄	Επισκέψεις Γονέων - Εκκλησιασμός / Θεία Λειτουργία
	25	18:00-19:10	Α΄	» »
	26	18:00-19:10	Β΄	» »
	28	14:00-15:10	Δ΄	» »
Ιούλιος 2003	2	18:00-20:00	Α΄	Πάρτι Αποφοίτησης
	3	18:30-20:00	Β΄	Τελική Γιορτή
	5	11:30-12:30	Γ΄	» »
	5	16:30-18:00	Δ΄	» »
				Τέλος Σχολικού Έτους 2002 - 2003

Στο φυλλάδιο αυτό περιλαμβάνεται ο προκαταρκτικός ετήσιος προγραμματισμός για την έναρξη και λήξη των εργασιών κατά τρίμηνα, τις διακοπές Χριστουγέννων και Πάσχα και τις διάφορες σχολικές εκδηλώσεις που διοργανώνονται κατά τη διάρκεια του έτους. Δεν περιλαμβάνονται εδώ οι ημερομηνίες για τις εξετάσεις GCSE, AS και A-Level που γίνονται συνήθως τέλος Μαΐου με αρχές Ιουνίου. Αυτές ή όποιες άλλες προσθήκες ή αλλαγές θα κοινοποιηθούν εγγράφως.

Παρακαλούμε, όπως ληφθούν <u>σοβαρά υπ' όψιν</u> οι ημερομηνίες που παρατίθενται για τον προγραμματισμό τόσο της εργασίας όσο και των διακοπών σας. Φυλάξετε τον προγραμματισμό για αναφορά κατά τη διάρκεια του έτους.

Καλή Συνεργασία. Καλή Χρονιά.

Ο διευθυντής

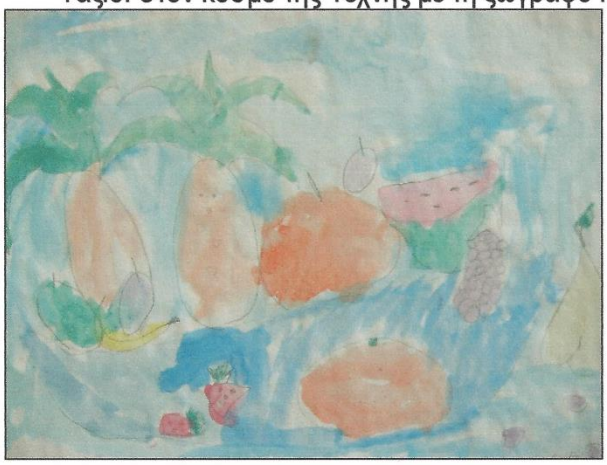
Διάκος Κυπριανός Κουντούρης
9 Σεπτεμβρίου 2002

Έργα παιδιών από το διαγωνισμό ζωγραφικής για τα τριαντάχρονα του Ελληνορθόδοξου Σχολείου Αγιου Δημητρίου, 1971-2001.

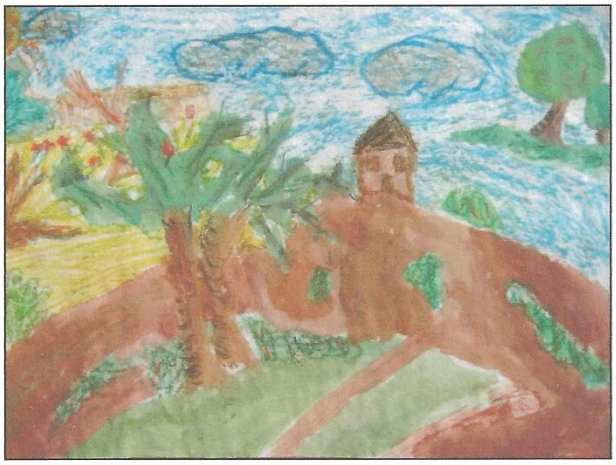

Ταξίδι στον κόσμο της Τέχνης με τη ζωγράφο Μαρία Ξενάκη-Price και την παιδική δημιουργικότητα

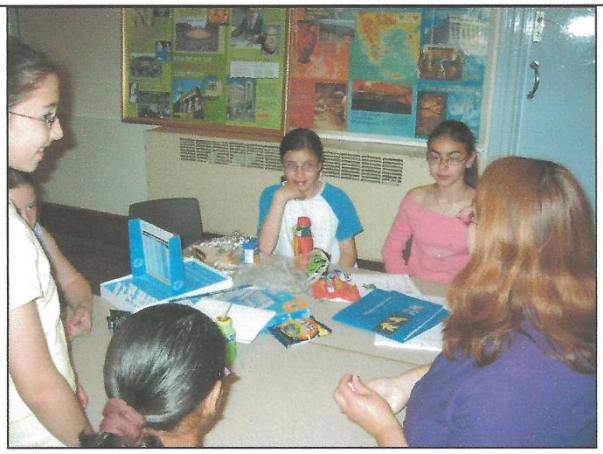

Φωτογραφικά στιγμιότυπα από τη ζωή του υφιστάμενου σχολείου.

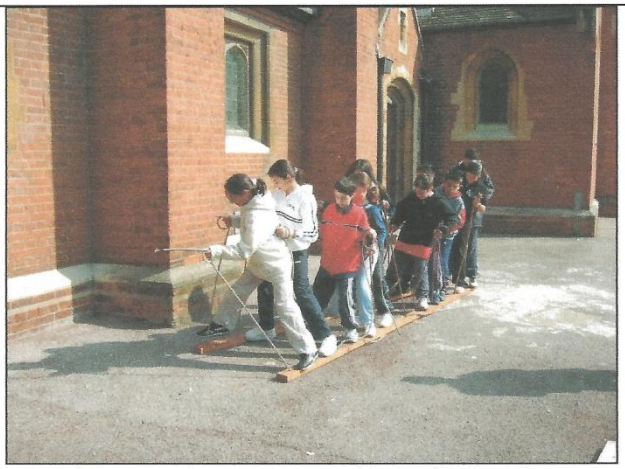
Από το πρόγραμμα Ολυμπιακής Παιδείας στο σχολείο, Σχολική Χρονιά 2002-2003

Ολυμπιακή Παιδεία στο Ελληνικό Κέντρο Λονδίνου

Δραστηριότητες στην αυλή της Εκκλησίας

Καλοκαιρινό Πανηγύρι για ενύχιση του ταμείου. Μασκαράδες... και «μαχαλλεπί»